DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

1981

98 STE JAARGANG

INHOUD

1981

Bestuursberichten 1, 2; 33, 34; 129; 265-267; 385-387
Jaarverslag 1980 233-237
Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in Hotel Babylon te 's-Gravenhage op 29 november 1980 129-132
Notulen van de Algemene Ledenvergadering gehouden in Kasteel Doornenburg te Doornenburg op 30 mei 1981 268-270
Aanwinstenlijst der Bibliotheek . . . . . 35— 42
Aanvullingen en verbeteringen op enige in Nederland's Adelsboek en Nederland's Patriciaat gepubliceerde genealogieën en stamreeksen 42-121
Baalen, D. van, Van Wijn (geïll.) 345-377
Beelaerts van Blokland, Jhr. Mr. *M. A.*, Van 'Plettenberg' . . . . . 89— 94
Belonje, Mr. *J.*, De afkomst der familie Van der Mieden van Opmeer (geïll.) . . . . . 69— 73
Id., Vijf Van Plettenberg-testamenten . . . . . 79— 89
Briët, Mr. C. *P.*, Van Leeuwen 69
Bulthuis, Mr. *A. F.*, De oudere generaties van het uit Oosternieland (Gr.) afkomstige geslacht Bulthuis 237-25 1
Calmeyer, M. R. H. en *Schutte,* Mr. *O.*, De Wind, 'De Windt: De Wint (geïll.) 161-215
Fox, Drs. *J.*, Mathildis de Foresto, het verhaal van een edelvrouwe en een koning . . . . . 43— 59
Greidanus, Mr. G. *J. J. van Wimersma,* De afstamming der Twentse Stork'en van Karel de Grote . 2— 12
Kam, Ir. *J.* G., Enige nieuwe vondsten over de eerste Boissevain in Nederland 42
Lohman, Jhr. Mr. *R.* C. C. *de Savornin,* De oudste generaties van het Doetinchemse geslacht Ketjen en zijn herkomst uit Westfalen 43
Id., De 'oudste generaties van het Amsterdamse burgemeestersgeslacht Munter . . . . . 73— 79
Loon, Prof. Jhr. Mr. *M. N. van,* Egidius . . . . . 61— 68
Mac Lean, Dr. *J.*, Paplay . . . . . 12— 22
Id., Stuart 121
Mars, K., Het zegel en het wapen van de stad Harderwijk (geïll.) 151-160
Niekerken, Mr. G. *van,* Het geslacht Beens te Breda 387-405
Ploos van Amstel, Jhr. G., de z.g. Delftse tak van het geslacht Ploos van Amstel 94-119
Rijn, W. A. van, De ouders van Rochus Rochussen 119
Schaap, J W., De heren van Ruinen en hun heerlijkheid (geïll.) 270-322
Schutte, Mr. O., Scholten 119-121
Id., zie: M. R. H. Calmeyer
Slijkerman, K. J. De oudste generaties van het geslacht Berckhout (Berghout) te Rhoon 133-151
Valkenburg, Jhr. Mr. C. C. *van,* Jantzon van Erffrenten 60, 61
Wijnaendts van Resandt, W., Losse aantekeningen uit allerlei archieven 377-380
Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften, door Tha. J. van Alff 226-232; 450-458
Lexicografisch Naamregister, door Drs. W. E. Smelt

Korte mededelingen:

Zestiende-eeuwse en oudere gegevens Beijer en Van Harn 22-26.
Gecombineerde onderscheidingsvlag van HH. KK. HH. Prinses Juliana en Prins Bernhard 215, 216.
Bijdrage tot de genealogie van Ds. Dirk van der Hoff, eerste predikant van Transvaal 216, 217; 423, 424.
In memoriam François van Hoogstraten 217.
Verdelhan en Hasselaer 218.
Post Scriptum Beijer (Rhenen) 218, 219.
Scholten 220.
Allianties Van Plettenberg-De Vooght 220, 221.
Het wapen van het waterschap „Geleen- en Vlootbeek" (geïll.) 222.
Adelsgunst 251-263.
Bijdrage tot de genealogie van het geslacht Jorissen uit Wesel (geïll.) 322-325.
Van der Veen (Harlingen) 325.
Het gezin van John Quarles (1596—1646/7) 326, 327.
Het wapen der gemeente Steenwijk (geïll.) 328-330.
Het wapen van het waterschap „Het Maasterras" (geïll.) 330, 331.

Oosterse adel wordt ook niet erkend 406-409.
Familieaantekeningen Modderman (1629-172 1) 409, 4 10.
Familieaantekeningen Zegers 410-416.
Het wapen De Bruijn van Tromp (geïll.) 416-421.
Van Ouwerkerk 421,422.
Van Silvolde-Gaymans, Bu **(e) d** ɑ maicker, of een getuigenis na honderd jaar 422, 423.
Het wapen van het openbaar lichaam „de Zuidelijke IJsselmeerpolders" (geïll.) 424-426.
Het wapen van de nieuwe gemeente Heumen (geïll.) 426.

Boekbespreking:

Becx, J. A. J., Het geslacht Becx, vijf eeuwen in de Meijerij (1475-1975) (H. L. Kruimel) 333, 334
Booma, J. G. *J. van,* Repertorium DTB (A. E. M. Landheer-Roelants) 225
Bos, Jurjen M., Van den Broecke (H. L. Kruimel) 334
Braber, ***J. L.,*** Geschiedenis van een geslacht Reijcken, Rijcken, Rijken, Rijke, Rijkers en Ryken (H. L. Kruimel) 125, 126
Burgemeestre, Het geslacht (E. J. C. Boutmy de Katzmann) 437, 438
Cabliau, ***Fr. J.,*** Genealogie van de familie Cabeliau (H. J. Kruimel) 334
Chabot, J. J. M. Taudin, Chabot, een Hugenotenfamilie uit La Rochelle en vele naamgenoten (Mr. O. Schutte) 335, 336
Clerck, K. ***de*** en ***Troch, L.,*** D eopvoeding van een Prins van Oranje in het midden van de 19e eeuw (Th. J. Naudin ten Cate) 123, 124
Deitmer S. J. ***Hermann,*** Die Kölner Generalvikariatsprotokolle etc. (H. L. Kruimel) 339
Id., 2000 Ehedispense für Militärpersonen etc. etc. (H. L. Kruimel) 339
Fölting-Homan, ***F. A. M.,*** Catalogus van boeken en tijdschriften, verschenen vóór 1900; aanwezig in de bibliotheek van de Hoge Raad van Adel 331, 332
Gedenkboek 1948-1978, afdeling Kennemerland van de Nederlandse, Genealogische Vereniging (J. H. Rombach) 122, 123
Glasbergen, J .B., Rijnsburgse regenten 1573-1811 (H. L. Kruimel) 333
Harris, *Poul,* Marselis-slægten (Mr. 0. Schutte) 438-444
Heerden, Petronella ***van,*** Geslagsregister van die familie van Heerden (Drs. J. Fox) 28, 29
Heese, J. A. van, Die herkoms van die Afrikaner 1657-1867 (Drs. J. Fox) 28, 29
Hezemans, ***H.,*** De gebroeders Hezenmans (H. L. Kruimel) 336
Klaassen, ***M. J. C.,*** Adelborstenopleiding te Delft - Medemblik - Breda 1816—1857 (H. L. Kruimel) 121, 122
Koller, Fortuné, Armorial ancien et moderne de Belgique (J. A. de Boo) 449, 450
Laurentius, Th., *Niemeijer,* Dr. ***J .W.*** en ***Ploos van Amstel,*** Jhr. G., Cornelis Ploos van Amstel (1726—1798), kunstverzamelaar en prentuitgever (W. A. ridder van Rappard) 337, 338
Moussault's Lexico n ***van*** vlaggen en wapens (Mr. E. J. Wolleswinkel) 339, 340
Niemeijer, Dr. ***J. W.,*** zie: ***Laurentius, Th.***
Nieuwland, ***P.,*** De quotisatiekohieren. Namen, beroepen en welstand van de Friese bevolking in 1749. Dl. I (Th. E. Jensma) 332, 333
Ommeren, ***H. R. van,*** De koopmansgilderol van Deventer 1249—1387 (Drs. C. O. A. baroa Schimmelpenninck van der Oije) 26-28
Pama, ***C.,*** Vintage Cape Town (Drs. J. Fox) 28, 29
Platts, ***Beryl,*** Origins of Heraldry (J. A. de Boo) 444-449
Ploos *van Amstel,* Jhr. G., zie: ***Laurentius, Th.***
Pol, H., Kwartierstaat van de kinderen van H. Pol en G. Pol-Zijp, in: Ons Voorgeslacht dl. I (A. E. M. Landheer-Roelants) 225, 226
Putman, ***J. H. M.,*** „Eemlandsche klappers" dl. 8 (Drs. J. Fox) 126
Seesing, ***Paul,*** Ein Totenbach der Münsterkirche St. Martini in Emmerich (H. L. Kruimel) 338, 339
Tamse, Dr. ***C. A.,*** Nassau en Oranje in de Nederlandse geschiedenis (Drs. J. Fox) 222-225
Tombe, J. W. des, en *C.* ***W. L.*** baron van *Boetzelaer,* Het geslacht Van den Boetzelaer (Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman) 426437
Troch, L. zie: *Clerck,* ***K. de.***
Verwoerd, *Henrica E.,* Bibliografie van Anne Hallema (Drs. J. Fox) 125
Vleer, ***W. T.,*** Het Drentse geslacht Hummel / Hummelen (H. L. Kruimel) 125

Vragen en antwoorden:

Aquilius, Mr. Til(e) man 263, 264.
Boers 458, 459.
Coelwagen (Koelwagen, Koolwagen) 30.
Coevorden, van 380, 381.
Cranenbarch, van 459462.
Deurnagel 340-344; 471, 472.
Doagen, van 462, 463.
Dijck, van 340-344; 471, 472.
Haes, de 264.
(H)arckel, te 381, 382.
Herwaarden, van 381, 382.
Hoogerwerf 463.
Hovy 30.
Jutting 382.
Kervenheim ((van) Kervel), van 30, 31; 463.
Koelwagen (Koolwagen, Coelwagen) 30.
Kuikendal 31.
Kuyper 463, 464.
Lepel(s) 31.
Leersum, van 463, 464.
Limbeek (, van) 464.
Luursen 31.
Meer, van der 32.
Meurs, van 31.
Niemeijer 382.
Planitz, von(van) der 126, 127; 382, 383.
Plettenberg, van 464.
Ripping 464, 465.
Roaendal, van 127.
Ruyven, van 127.
Schade van Landegge 127, 383, 384.
Schimmelpenninck 384.
Siebold 470, 471.
Simson (Sinsum) 465-467.
Spiering 467470.
Staats 470.
Strijbosch 470, 471.
Till, van 264.
Veen, van der 264.
Vries(e), de 264.
Vrijlandt 340-344, 471, 472.
We(e)nin(c)k (W(h)ening) 344.
Wesel, van 464, 465.
Zuylen, van 128.
Ring uit sleutel van de Citadel van Antwerpen 32.
Onbekende wapens 264.
Wapen (Van) Kronenburg 463.
Het wapen van de opgeheven gemeente Westbroek 472.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur ***Mr. O.*** Schutte, ***p./a. Zeestraat*** 71 b, 8518 ***AA 's-Gravenhage.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad ***f*** 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones ven Dedem-Weyschedé, Laan van ***Koot 43, 2244 AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (Met bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, ***conservator*** ven het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 1 **XCVIIIe Jaargang** **januari 1981**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren A. P. J. B. Fermin, L. C. van Oldenborgh, B. J. M. Receveur, Mr. H. van Riel en Drs. F. Tenhaeff, respectievelijk sedert 1946, 1954, 1975, 1963 en 1964 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

Drs. E. B. VAN BUEREN,	3723 JB Bilthoven, ***Sweelincklaan 65.***
Mevrouw M. C. A. FIOLET, geb. GODEFROY,	**3069 JD Rotterdam,** ***Einsteinplaats 189.***
Mr. A. M. FRANSEN,	7245 NJ Laren, ***Rossweg 19.***
W. DE GREEF,	**3931 EV Woudenberg,** ***Stationsweg 120.***
Jhr. P. A. A. JUST DE LA PAISIËRES,	**2564 TL 's-Gravenhage,** ***Meloenstraat 122.***
Mevrouw P. L. LEGET. geb. **KUIJLEN.**	**5348 JK Oss,** ***Dr. Hermanslaan 36.***
P. R. DE KIEVIT,	***2241*** **TC Wassenaar,** **van** ***Duivenvoordelaan 362.***
J. C. VAN OEVEREN ***Sr.,***	***3904*** **RM Veenendaal,** ***'t Kofschip 27.***
J. J. VAILLANT,	***5038*** GV **Tilburg,** ***Boomstraat 106.***
Mevrouw H. A. J. M. VAILLANT, geb. VAN BERLO,	**5038 GV Tilburg,** ***Boomstraat 106.***
CHR. S. WICHERS,	***6982*** CW **Doesburg,** ***Begoniastraat 16.***

Adreswijzigingen:

Ir. C. M. R. DAVIDSON,	**2501 AW 's-Gravenhage,** ***Postbus 266.***
Mevrouw H. M. GRADUSSEN, geb. VAN MULUKOM,	**6522 AW Nijmegen,** ***Graadt van Roggenstraat 7.***
A. M. HULKENBERG,	**2161 EJ Lisse,** ***Eikenlaan 272.***
C. **J. DE KRUIJTER,**	**3831 DM Leusden,** ***Ruisvoorn*** **12.**
W. J. VAN AKEN VAN DER LAAN,	**74290 Tallaires, Perroix, Frankrijk** ***„Villa l'Abeiller", Vieille route de St. Germain.***
B. LOPES DE LEAO LAGUNA,	**1402 HM Bussum,** ***Ceintuurbaan 281 k.504.***
Ir. C. J. A. VAN DER LUBBE,	**Vollenbove,** ***Frederik van Blankenheimstraat 7.***
G. **H. M. REYMER,**	**2964 RD Capelle** a/d **IJssel,** ***Reitdiep 7.***
J. H. SCHÜTTE,	**2313 EG Leiden,** ***Meijerkade 8.***
A. DE VRIES,	9207 BW Drachten, ***De Nova*** **Cura 12.**
R. A. WALREE,	**2552 AA 's-Gravenhage,** ***Loosduinse Hoofdstraat 103.***

De afstamming der Twentse Stork'en van Karel de Grote,

door MR. G. **J. J. VAN WIMERSMA GREIDANUS.**

Onder analoge titel publiceerde ik destijds in dit maandblad gegevens over de afstamming der Nederlandse De *Monchy*'s van ***Karel de Grote*** [1]. Ook de **Twentse leden van het** geslacht ***Stork*** (aan ***De Monchy*** verzwagerd door het huwelijk van *Rudolf* ***Adriaan de Monchy*** met ***Anna*** *Stork,* **te** Oldenzaal

gesloten op 10 juli 1867) blijken de keizer aantoonbaar onder hun kwartieren te hebben. Doordat de „doorbraak" naar de middeleeuwse adel die altijd nodig is om uiteindelijk bij ***Karel de Grote*** als bewezen voorvader terecht te komen hier circa twee en een halve eeuw later ligt dan bij De Monchy, heeft de opgaande lijn vanuit *Stork* de aantrekkelijkheid van een veel groter „bijprodukt": niet alleen het voorouderschap van ***Karel de Grote*** is bewijsbaar, maar tevens dat van talloze aanzienlijken van het middeleeuwse Europa. Om ter illustratie slechts één voorbeeld te noemen: alle vier grootouders van ***Willem de Zwijger*** behoren tot de Stork-kwartieren. Overigens stel ik mij voor hier niet diep op al deze graven, hertogen en koningen in te gaan: elders is daaromtrent materiaal in overvloed te vinden.

Evenals bij ***De Monchy*** loopt de ascendentie niet via de oudstbekende stamvader. In het onderhavige geval is dat ***Johan Philip*** *Stork*, chirurgijn te Oldenzaal in 1714, wiens herkomst nog altijd niet duidelijk vaststaat. Zijn kleinzonen ***Johan*** *Philip* en *Baltser* stichtten de Indische en Amsterdamse takken van het geslacht, terwijl de derde kleinzoon, *Jurriaan* ***Engelbert,*** stamvader werd van de tak die in Twente bleef wonen [2].

Jurriaan ***Engelbert*** *Stork* werd op 9 juli 1737 te Oldenzaal gedoopt als zoon van ***Gerhard Willem Stork*** en ***Agneta*** *Potken*. Hij was collecteur der landsmiddelen, mede-oprichter van een bombazijnfabriek, #burgemeester en lid van de magistraat te Oldenzaal, † aldaar 23 maart 1823. Na ondertrouw te Oldenzaal op 1 maart, huwde hij Weerselo 19 maart 1772

1. ***Henrietta*** *Rosina* ***Dorothea van Döhren*** [3], ged. Oldenzaal 20 okt. 1754, † Oldenzaal 19 febr. 1831.
   Haar vader was:

2. *Raban* ***Werner Friedrich (Frederik Warnart*** *Raban)* ***von Döhren,*** geb. 30 aug., ged. Zwischenahn 2 sept. 1721, te Oldenzaal 1754, seconde lieutenant Hannover Jägercorps te Ratzeburg 1757, premier lieutenant 1760, capitän in het garnizoensregiment Von Schultz ald. (1761/'63), als Hauptmann te Osterode (Harz) 1764, † ald. 13 juni, begr. St. Johannis Gruft (Todtenkirche, ingeschr. St. Aegidien) 16 juni 1765: hij hertr. Ratzeburg 1 dec. 1761 ***Charlotte Justine Henriette le*** *Bachellé,* wed. van *Franz* ***Ludwig von*** *Hademstorff;* tr. (waarsch. Oldenzaal 1750/'54) (3.) ***Barbara Johanna*** *Ruhlein,* ged. Oldenzaal 2 febr. 1727, † kort na 1754, dr. van (6.) ***Hendrik*** *Wolfgang Ruhlein,* ontvanger der convoyen en licenten te Oldenzaal, en (tr. Almelo 15 okt. 1721) (7.) ***Elsabe Kloppenborg.***
   Zijn vader was:

4. ***Georg Friedrich von Döhren,*** geb. Lemförde 23 febr. 1684 [4], communicant van de evangelisch-lutherse kerk te Diepholz in 1703, als „Diepholtensis" student te Helmstedt 27 febr. 1705, keurvorstelijk Brunswijk-Luneburgs Ambtsvoigt in het graafschap Oldenburg en Delmenhorst te Zwischenahn (vermeld 1713—1725), koninklijk Grootbrittannisch-Hannovers en keurvorstelijk Brunswijk-Luneburgs Amtmann (praefectus) te Isenhagen (vermeld 1729—1740), † Isenhagen 23 jan. 1740, begr. Kloosterkerk ald., tr. Goslar (ten huize van de bruid, ingeschr. Marktkirche) 28 mei 1713 (5.) *Rosine* ***Elisabeth Dorothea*** *Menten,* geb. Walkenried 23 sept., ged. aldaar 26 sept. 1694, volgens onbevestigde overlevering † Celle ca. 1730, dr. van (10.) ***Christoph*** *Menten,* Bergrat te Goslar, en (ll.) *Dorothea* ***Hedwig Berckelmann*** [5].
   Zijn moeder was: [6]

9. *Catharina* ***Elisabeth*** *Burchtorff,* geb. 10 sept. 1659 [7], † 6 aug., begr. Diepholz 10 aug. 1728, tr. Goslar (ingeschr. St. Thomae) 22 juli 1679 (8.) ***Leonhard von Döhren,*** geb. 1640/'41, Amtmann te Lemförde (1683, '84), Kriegskommissar bij de Hannoverse prins Maximiliaan in de oorlog tegen de Turken (1685—'87), Oberkommissar te Osnabrück, keurvorstelijk Oberamtmann te Diepholz (1694—1702), † Northeim (Hann.) 9 maart, begr. ald. (St. Sixti) 14 maart 1702 [8].
   Haar vader was: [9]

18. ***Heinrich*** *Albrecht Burchtorff,* geb. Winzenburg 14 febr. 1631, stud. te Bockeln (1642), Leipzig (1645), Helmstedt (1647), Leiden en Utrecht (1649), Amtmann te Imbshausen (Hann.) (1653), Inspektor van het Amt Brunstein (1660—1667), na pacht in 1667 van de ambten Vogtsberg en Lutter am Barenberge Amtmann aldaar (1672), hoogvorstelijk Brunswijk-Luneburgs Hof-, Kammer- en Klosterrat te Wolfenbüttel, kanunnik en sedert 1667 deken van het (evang. lutherse) keizerlijke vrije exempt-stift St. Simonis et Judae te Goslar, erf- en gerichtsheer van het goed Hönze, pandhouder en gerichtsheer van het goed Harbarnsen, † 22 dec. 1697, begr. Goslar (ingeschr. St. Thomae) 20 febr. 1698; hij hertr. Goslar 28 juni 1691 ***Anna*** *Margrete von* ***Uslar;*** tr. Goslar 27 juni 1653 ***(19.) Anna Margaretha Hagen,*** geb. Halberstadt 5 jan., ged. 10 jan. 1636, † Goslar 22 jan., begr. ald. (Stiftskerk, ingeschr. St. Thomae) 11 febr. 1690, dr. van (38.) ***Heinrich Richard Hagen*** en (39.) ***Gertrud*** *Grünefeld* [10].
   Zijn moeder was:

37. ***Anna von Stolberg,*** geb. Wernigerode 1586, bezitster van het goed Reddeber bij Wernigerode, † Goslar 1 juli, begr. ald. (Stiftskerk [11], ingeschr. St. Thomae) 19/31 juli 1657, wed. (huw. Wernigerode 14 juli 1606) van *Johann* ***Berendes,*** med.dr., kanunnik en senior van het stift St. Simonis et Judae te Goslar († ald. met hun twaalf kinderen aan pest, Kerstmis 1626), tr. Goslar 12 nov. 1627 (36.) ***Henrich*** *Burchtorff,* geb. Lamspringe 7 april 1603, stud. te Hildesheim en Giessen (1616), assistent van zijn vader in het Amt Lamspringe, Amtmann te Winzenburg (1626—1631), Inspektor van het Amt Lutter am Barenberge (1644), keurvorstelijk Keuls Oberamtmann in het stift Hildesheim (1649), Brunswijk-Luneburgs Oberinspektor van het Salzwerk Liebenhall, kanunnik en senior van het stift St. Simonis et Judae te Goslar, erf- en gerichtsheer van de goederen Kleps (bij Maagdenburg) en Hönze, pandhouder en gerichtsheer van Harbarnsen, † Goslar 10 juni, begr. ald. (Stiftskerk [11], ingeschr. St. Thomae) 9 juli 1657, zn, van (72.) *Jonas Burchtorff* en (73.) ***Margarethe*** *Wirsch* [12].
   Haar vader was: [13]

74. ***Wolf Ernst*** Graf *zu* ***Stolberg,*** geb. Stolberg 30 nov. 1546, regerend graaf van het Stolbergse land (eerst alleen, later met zijn ooms) sedert 1570, ontving bij deling met zijn broers het graafschap Wernigerode in

1587, stadhouder van de hertog van Brunswijk en Hofrichter te Wolfenbüttel (1589—1593), vertegenwoordiger van de keurvorst van Brandenburg op de rijksdag van Regensburg in 1596 en aan het Deense hof in 1598, grondlegger van de grafelijke bibliotheek op het slot Wernigerode, † ald. 10 april 1606, begr. Silvesterkerk, onderhield van ca. 1575 tot zijn dood een relatie [14] waaruit zes door hem erkende en vele malen begiftigde kinderen werden geboren, met (75.) *Catharina Lappe,* geb. (Halberstadt?) 1554/'55, woonde op het adellijk hof (Oberengengasse 12) te Wernigerode, sedert ca. 1630 bij haar dochter *Anna* te Goslar, † ald. 31 mei, begr. Stiftskerk 2 juni 1634. Zij sloot bij het vertrek van de graaf naar Wolfenbüttel in 1589 een schijnhuwelijk met diens vertrouwensman *Gabriël Hornburg,* die waarschijnlijk ca. 16 15 overleed.

Over de 32 kwartieren van (74.) graaf *Wolf Ernst van Stolberg* (en de tussenliggende generaties) bestaat een publicatie met uitgebreide persoonsgegevens en bronnenopgave [15]. Ik moge daarom hier volstaan met een opsomming van hun namen en jaartallen:

148. *Wolfgang van Stolberg, 1501-1522,* tr. (149.) *Genoveva van Wied, † 1556.*

296. *Botho III van Stolberg, 1467-1538,* tr. (297.) *Anna van Königstein, 1482-1538.*

298. *Jan III van Wied, † 1533,* tr. (299.) *Elisabeth van Nassau, 1488-1559.*

592. *Hendrik XVIII van Stolberg, 1433-1511,* tr. (593.) *Mechteld van Mansfeld, 1436-1468.*

594. *Philips van Eppenstein,* ca. 1440-1481, tr. (595.) *Ludwiga van der Mark,* ca. 1455-1524.

596. *Frederik I van Wied, † 1487,* tr. (597.) *Anna van Virneburg, † 1478.*

598. *Jan V van Nassau, 1455-1516,* tr. (599.) *Elisabeth van Hessen, 1466-1523.*

1184. *Botho II van Stolberg,* ca. 1390—1455, tr. (1185.) *Anna van Schwarzburg, 1416-1481.*

1186. *Volrad II van Mansfeld, † 1450,* tr. (1187.) *Margaretha van Sagan, † 1491.*

1188. *Eberhard III van Eppenstein, † 1475,* tr. (1189.) *Anna van Nassau, † 1465.*

1190. *Lodewijk I van der Mark, † 1498,* tr. (1191.) *Nicola van Apremont, † 1470.*

1192. *Dirk IV van Runkel, † 1460,* tr. (1193.) *Anastasia van Isenburg.*

1194. *Philips van Virneburg, † 1443,* tr. (1195.) *Catharina van Saffenberg,* ca. 1410-1445.

1196. *Jan IV van Nassau, 1410-1475,* tr. (1197.) *Maria van Heinsberg,* ca. 1424-1502.

1198. *Hendrik III van Hessen, 1441-1483,* tr. (1199,) *Anna van Kafzenelnbogen, 1443-1494.*

2368. *Hendrik XV van Stolberg,* ca. *1336-1403,* tr. *(2369.) Elisabeth van Mansfeld,* ca. 1335— na *1391.*

2370. *Hendrik XXZV van Schwarzburg, 1388-1444,* tr. (2371.) *Catharina van Brunswijk, † 1439.*

2372. *Gebhard IV van Mansfeld,* † ca. 1390, tr. (2373.) *Elisabefh van Kefernburg,* geb. ca. 1365.

2374, *Jan I van Sagan, † 1439,* tr. *(2375.) Scholastica van Saksen,* ca. 1395-1463.

2376. *Eberhard II van Eppenstein,* † ca. 1443, tr. (2377.) *Anna van Cronberg, † 1442.*

2378. *Adolf II van Nassau,* ca. 1375-1426, tr. (2379.) *Margaretha van Baden, 1402-1442.*

2380. *Eberhard III van der Mark,* ca. 1365-1440, tr. (2381.) *Agnes van Rochefort,* ca. 1397-1441.

2382. *Gobert VIII van Apremont,* ca. 1385-1450, tr. (2383.) *Maria van la Boué.*

2384. *Dirk III van Runkel,* † ca. 1405, tr. (2385.) *Jutte van Sayn,* † ca. 1421.

2386. *Jan II van Wied-Zsenburg,* † voor 1455, tr. (2387.) *Kunigunde van Westerburg, † voor 1428.*

2388. *Ruprechf IV van Virneburg, † 1444,* tr. *(2389.) Agnes van Solms,* † voor 1419.

2390. *Willem van Saffenberg,* † na 1426, tr. (2391.) *Mechteld van Reifferscheid.*

2392. *Engelbert I van Nassau, † 1442,* tr. *(2393.) Johanna van Polanen, 1392-1455.*

2394. *Jan II van Heinsberg,* ca, 1360-1438, weduwn. van *Margaretha van Gennep* [16], tr. *(2395.) Anna van Solms, † 1433.*

2396. *Lodewijk I van* Hessen, 1402-1458 [17], tr. (2397.) *Anna van Saksen, 1420-1462.*

2398. *Philips van Kafzenelnbogen,* ca. 1402-1479, tr. (2399.) *Anna van Württemberg,* ca. 1408-1471.

Voor de vele manieren waarop afstamming van *Karel de Grote* kan worden aangetoond bij het merendeel der 32 kwartieren van graaf *Wolf Ernst van Stolberg, zij* verwezen naar de daaromtrent bestaande litteratuur [18]. Volledigheidshalve volgt hier tot slot een voorbeeld van een dergelijke afstamming:

2371. *Catharina van Brunswijk, † 1439,* tr. 1404 (2370.) *Hendrik van Schwarzburg.* Haar moeder was:

Anna van Saksen, † 1440, tr. 1386 *Frederik van Brunswijk,* hertog van Brunswijk-Luneburg 1381, keizer 1400, vermoord 5 juni 1400. Haar vader was:

Wenzel I van Saksen, geb. ca. 1335, keurvorst van Saksen 1370, hertog van Luneburg 1385, gesneuveld 15 mei 1388, tr. 1367 *Siliola van Carrara.* Zijn vader was:

Rudolf van Saksen- Wiftenberg, hertog 1298, keurvorst van Saksen 1348, † 12 maart 1356, tr. (3e) 1333 *Agnes van Lindau-Ruppin.* Zijn moeder was:

Agnes (Gertrud) van Habsburg, † 1322, tr. 1273 *Albrecht II van Saksen- Wittenberg,* hertog 1261, † 25 aug. 1298. Haar vader was:

Rudolf I van Habsburg, geb. 1 mei 1218, graaf 1240, koning 1273, † Speyer 15 juli 1291, tr. *Gertrud (Anna) van Hohenberg, 1225-1281.* Zijn moeder was:

Heilwig van Kyburg, † *30* april 1260, tr. *Albrechf IV van Habsburg,* graaf 1227, † als kruisvaarder 1238/'39. Haar moeder was:

Anna van Zähringen, † ca. 1230, tr. ca. 1190 *Ulrich III van Kyburg,* graaf 1183, kruisvaarder 1189, † 1227. Haar vader was:

Bertold IV van Zähringen, hertog van Zähringen 1139, van Bourgondië 1152, † 8 sept. 1186, tr. *Heilwig van Froburg.*

Zijn moeder was:

Clementia van Namen, † *28* dec. *1158, tr.* ca. *1130 Coenraad van Zähringen,* hertog *1127,* † Constanz *8* jan. *1152.* Haar vader was:

Gotfried van Namen, graaf 1102, † 19 aug. 1139, tr. (2e) ca. 1101 *Ermesinde van Luxemburg,* ca. 1080-1143. Zijn vader was:

Albert III van Namen, graaf 1064, † 1102, tr. ca. 1067 *Ida van Saksen,* geb. ca. 1035. Zijn vader was:

Albert II van Namen, graaf ca. 1030, †1063/'64, tr. *Reginlinde van Nederlotharingen.* Zijn moeder was:

Adelheid van Nederlofharingen, tr. ca. 990 *Adalbert I van Namen,* graaf 973. Haar vader was:

Karel van Nederlotharingen, 953-ca. 993, tr. *Adelheid van 7'royes.* Zijn vader was:

Lodewijk van Overzee, 921-954, koning van Frankrijk, tr. *Gerberga van Saksen,* 913/914—984. Zijn vader was:

Karel de Eenvoudige, 879-929, koning der Westfranken, tr. (2e) ca. 918/919 *Edgive van Engeland.* Zijn vader was:

Lodewijk de Stamelaar, 846-879, koning der Westfranken, tr. (2e) ca. 870 *Adelheid van Parijs.* Zijn vader was:

Karel de Kale, 823-877, koning 843, keizer 875, tr. (le) 842 *Zrmtrude van Orleans,* † *6* okt. 869. Zijn vader was:

Lodewijk de Vrome, 778-840, koning 814, keizer 816, tr. (2e) 819 *Judith Welf van Altorf,* ca. 805—843. Zijn vader was:

Karel de Grote.

Noten:

1. De Nederl. Leeuw 1968, k. 42, 81, 168.
2. R. E. Hattink, Het geslacht Stork in Twenthe (1884); A. W. Stork, Het geslacht Stork (1915); Nederland's Patriciaat 10 (1919).
3. Terwille van de overzichtelijkheid is hieronder gebruik gemaakt van haar kwartiernummers.
4. Zijn doopakte is niet bekend doordat de kerkboeken van Lemförde verloren gingen. De geboortedatum blijkt uit de tekst van zijn grafzerk in de kerk van het klooster Isenhagen (bij Hankensbiittel ten noorden van Braunschweig). De zerk is thans voor het grootste gedeelte door kerkbanken bedekt, maar de volledige tekst is ter plaatse bekend. Volgens deze gegevens moet het wapen ***Von. Döhren*** op de zerk afgebeeld zijn. In de nabijheid ligt de wel volledig zichtbare grafsteen van Georg *Friedrich*'s dochter ***Elisabeth Dorotheen Friedericken von Döhren*** die te Zwischenahn op 2 sept. 1716 gedoopt was en te Isenhagen overleed op 16 juli 1'737. Deze zerk vertoont eveneens het wapen Von ***Döhren:*** doorsneden met een versmalde dwarsbalk, I (in blauw) een gaande leeuw, 11 (in rood) een anker; helmteken: een uitkomende leeuw (schildkleuren volgens Heinrich von Döhren. Die verschiedenen Geschlechter von Döhren, getypte particuliere uitgave, Bamberg 1944).
5. Peettante van (5.) ***Rosine Elisabeth Dorothea Menten,*** zuster van haar vader. was ***Resine Elisabeth Menten*** („Madame Rudolphine"), met wie hertog ***Rudolf August van Brunswijk*** in 1681 een morganatisch tweede huwelijk had gesloten (zie Allgemeine deutsche Biographie dl. XXIX blz. 529).
10. *Christoph Ment(h)e(n),* stud. Helmstedt 2 juni 1684 als „Minda Westphalus", Hofgerichtsassessor te Wolfenbüttel, benoemd tot Amtsrat in Walkenried 30 mei 1692, sedert ca. 1700 Bergrat te Goslar, † 10 okt., begr. Goslar (Marktkirche) 23 okt. 1703, tr. Braunschweig (Dom St. Blasii) 30 nov. 1693 (ll.) ***Dorothea Heclwia Berckelmann,*** geb. Ewigenabend, ged. Goslar (St. Jakobi) 13 dec. 1674, verwierf voor zichzelf en haar twee dochters het burgerschap van Goslar 22 jan. 1712, † 20 mei, begr. Goslar (Marktkirche) 26 mei 1747. 20. ***Franz Joachim Mente,*** chirurgus te Minden. 22. ***Philipp Christoph Berckelmann,*** ged. Goslar (St. Jakobi) 7. Trinit. 1646, vorstelijk Brunswijk-Luneburgs Zehntner am Unter-Harz te Goslar, † na 12 mei 1699

(doopgetuige te Walkenried), vóór 2 sept. 1716 (zijn weduwe is getuige bij de doop van haar stief-achterkleindochter ***Von Döhren*** in Zwischenahn); hij hertr. ca. 1685 ***Sophia Elisabeth Conerding,*** tr. Goslar (Marktkirche) 3 dec. 1672 (23.) ***Magdalena Hedewig Schlüter,*** ged. Goslar (St. Stephani) 19 nov. 1650, † ca. 1682. 44. ***Werner Daniel Berckelmann,*** vorstelijk Brunswijk-Luneburgs Zehntner van de mijnbouw en de metaalgieterij in de beneden-Harz te Goslar, Inspektor van het Salzwerk Liebenhall, Gerichtserbe te Bernerode, † na 13 dec. 1674 (doopgetuige bij nr. 11 als grootvader), tr. vóór 1634 (45.) ***Magdalena Hedewig Crull,*** zij (of haar echtgenoot) was op 19 nov. 1650 getuige bij de doop van hun — kennelijk naar haar genoemde — latere schoondochter (nr. 23). begr. Goslar (St. Jakobi) 18 febr. 1672. 46. ***Henning Schlüter,*** geb. Goslar, stud. Helmstedt 3 juli 1616, vorstelijk Saksen-Altenburgs Wardein (1625), benoemd tot Brunswijk-Luneburgs Münzmeister te Zellerfeld 10 aug. 1625, oefende dit ambt uit tot ziin dood in 1672, verwierf burgerschap van Goslar 20 febr. 1626, tr. Saalfeld 20 febr. 1626 (47). ***Dorothea Susanna Eckhart,*** geb. Saalfeld 27 nov. 1607, verwierf burgerschap van Goslar in 1626, † Zellerfeld 12 jan., begr. Goslar 23 jan. 1670. 88. Lorentz *Berckelmann,* geb. Neustadt am Rübenberge 1560, Kanzlei Schreiber in Münden (1575), Sekretär ald. (1582), vorstelijk Brunswijk-Luneburgs Kammersekretär (1586). Kammermeister (1596), Amts- en Bergrat te Wolfenbüttel, benoemd tot genera1 Kanzlei Registrator 19 aug. 1590, Amtmann te Lauenstein 1595, Gerichtserbe te Bemerode, Erbsass in Flegessen, bezat leengoederen in Goslar, Demense en Ballenhausen, † Hannover 1628, tr. Hann.-Münden 1585 (89.) Anna *Hudemann,* geb. Münden, begr. Braunschweig (St. Martini) 24 nov. 1631. 90. ***Veit Crull,*** geb. Höxter, stud. Helmstedt 28 jan. 1589, bisschoppelijk Halberstads Amtmann te Weferllngen (1596), Gatersleben en Hausneindorf (1610), vorstelijk Brunswijk- Luneburgs Kammermeister en Oberkämmerer te Wolfenbüttel (1617), Erbsass in Schadeleben. † in mei 1617: hii hertr. *Ottilia Koch,* tr. Halberstadt 4 okt. 1596' (91.) *Magdalena Werner,* geb. Reinsdorf bij Leipzig 26 juni 1574, † (bij de geboorte van hun negende kind) 14 okt., begr. Schadeleben 19 okt. 1610. 92. ***Thomas Schlüter,*** geb. Goslar ca. 1570, burger ald. 22 april 1597, Ratsherr 1614, † kort vóór 30 juli 1626, wedn. van ***Catharina Bökemann,*** tr. 1601 (93.) Anna *Bremer. 94. Martin Eckhart,* vorstelijk Saksen-Altenburgs Kammermeister, Erbsass in Kytscherstein, tr. (95.) ***Anna Kronenberg. 176. Johannes Berckelmann,*** uit Pruisen, kwam in dienst van hertog Erik de Joage van Brunswijk-Luneburg naar Neustadt am Rübenberge, Ratsherr ald., † febr. 1577; hij hertr. ***Adelheid Brase,*** tr. (177.) ***Catharina Jäckel (Jakel). 178.*** *Daniel Hudemann,* geb. Einbeck ca. 1525/'30, schoolmeester te Dassel, later Kantor te Münden, notaris (1565), stadssecretaris (1567), Hofgerichtsprokurator (1570), raadsheer en burgemeester (1577—'93) ald., deed in 1565 afstand van een canonicaat aan St. Alexandri te Einbeck, † Hann.-Münden tussen 5 juni 1594 en 30 jan. 1595, tr. 1553 (179.) ***Barbara Corvinus,*** geb. Marburg, Sontra of Witzenhausen 1525/'26, † waarsch. vóór haar echtgenoot maar na 1565, wed. ***Anton. Mithoff,*** goudsmid te Münden (huw. 29 okt. 1542). 180. ***Veit Crull,*** burger en Ratsverwandter te Höxter, † na 5 mei 1596. 182. *Tobias Werner,* geb. Halberstadt, stud. Leiazie (1561) en Wittenberg (1565) , Erb- und Pfandsass te Opperode (1571), Blankenburg en Bornicker. † Blankenburg 6 okt. 1623. tr. (183.) ***Ottilie von Dam, geb.*** Braunschweig, † Blankenburg 3 mei 1609. 184. ***Henning Schlüter,*** geb. Goslar ca. 1530, raad (1582), Kämmerer (1584) en burgemeester (1588) te Goslar, lid van het Wortgilde ald., † 2 mei, begr. Goslar (St. Jakobi) 5 mei 1609, tr. Goslar 1563 (185.) Anna ***Reimer,*** geb. Goslar ca. 1540, † ald. 21 april 1579. 186. ***Paul Bremer,*** koopman, Stadtvogt en Ratsherr (1590) te Goslar, tr. (187.) ***Catharina Grimme. 188. Martin Eckhart,*** grafelijk Pappenheims Hofbäcker, burgemeester te Gräfenthal. tr. (189.) ***Magdalena Grosse.*** 190. ***Andreas Kronenberger,*** keurvorstelijk Saksisch Oberamtmann en Hauptmann te Heldrungen, Erbsass in Lindenkreuz en Kytscherstein, tr. (191.) ***Anna Kühn. 358. Antonius Corvinus (Rabe, Zythogallus, Beuhahn),*** geb. (als bastaard) Warburg a/d Diemel septima post Matth. 1501, aanvankelijk monnik in Riddagshausen, verjaagd wegens aanhang van Luther in 1523, stud. Marburg 1533, Luthers theoloog, predikant te Goslar en Witzenhausen, reformator in Northeim, Hildesheim, Braunschweig en het hertogdom Calenberg-Göttingen, Landessuperintendent in Brunswijk-Luneburg, gevangenschap 1549-1552, † Hannover 5 april 1553, tr. ca. 1525 (359.) ***Margarethe Metz (Anna Margaretha Motz),*** geb. Wit-

zenhausen ca. 1505/'08, † na haar echtgenoot. 364. ***Christoph Werner,*** te Halberstadt 1560/'65. 366. *Hieronymus* ***von Dam,*** burgemeester te Braunschweig, tr. (367.) *Odilia von Seesen.* 368. ***Thomas*** *Schlüter,* lid van het kramergilde te Goslar sedert 1512, tr. (369.) ***Catharina*** *Beverig (Beverjäger),* geb. Goslar. ***370.*** *Peter Reimer,* tr. ***(371.)*** *Catharina Bökemann.* 374. *Joachim Grimme,* burger te Goslar, tr. (375.) ***Margarete Beverjäger. 378. Eberhard Grosse,*** vorstelijk Bambergs Gerichtsschultze te Kronach. 382. *Urban Kühn,* keurvorstelijk Saksisch Ober-Hiittenverwelter te Freiberg. 716 ? (mogelijk *Lippold ?*) ***Rabe von Canstein; 717. N. Broihan,*** (geb. Balve ? nauw verwant aan de abt *Lambert von Balven* van het klooster Riddagshausen). 718 ? *Kurt Motz, geb.* Witzenhausen ca. 1471, burgemeester ald., † na 1541, tr. (719 ?) ***Elisabeth Margarethe N.,*** † Witzenhausen 1578/'83. 736. *Henning Schlüter,* Berg- und Hüttenherr, Kämmerer (1501), Vorsteher van het schoenmakersgilde te Goslar, † ald. 1536, tr. (737.) N. *Hille,* † Goslar na 1538. 738. ***Hans*** Beverjäger, geb. Ostercde, in het kramergilde te Goslar 1490, Ratsherr (1540), tr. ca. 1500 (739.) Gese ***Barchmann. 740. Hermann Reimer,*** uit Bredelem. 750. Hans ***Beverjäger*** (identiek met nr. 738).

Behalve aan de evangelisch-lutherse kerkboeken van Goslar werden deze kwartier& *Berckelmann* ontleend aan: Genealogisches Handbuch biirperlicher Familien dl. 11 (1904; N.B. met fout op blz. 35: niet ***Philip Christoph*** *Berckelmann,* doch zijn broer ***Johann Werner*** tr. Goslar 2 dec. 1673 ***Anna Sophia*** *Burchtorff,* dr. van ***Heinrich*** *Albrecht* ***en*** Anna ***Margaretha*** Hagen; verg. noot 9 hieroader) ; Fritz Roth, Auswertungen von Leichenpredigten und Personalschriften, nrs. R 1019, 1223, 1956, 4449, 4689, 4995, 6349 en 8619; Norddeutsche Familienkunde 1955 blz. 129. 155, 230 (Antonius Corvinus. Herkunft und Nachkommen' door Wolfgang Ollrog; o.m. ontleend aan Geneal. Handb. bürgerl. Fam. met inbegrip van de gesignaleerde fout) ; id. 1962 blz. 14, 15 en 1968 blz. 6, 7. Zie over ***Antonius Corvinus:*** Neue Deutsche Biographie en P. Tschackert, Antonius Corvinus, Leben und Schriften. Betreffende *Schlüter*: E. en R. Hünicken, Die Ahnen der Brüder Julius Hünicken und Robert Hünicken (Halle/Saale, 1938) en MS-genealogieën op Stadtarchiv Goslar.

6. Aldus het in noot 4 bedoelde geschrift door Heinrich von Döhren, tevoren evenzo de getypte Familien-Geschichte derer von Doren, Dören, Döhren, Dorne door Franz voa Döhren, Hannover 1909 (hierin wordt ten onrechte aansluiting gesuggereerd bij een oud Hannovers geslacht Von Döhren; verg. ook Dr.jur. Adolf Baring in Deutsches Rolandbuch für Geschlechterkunde dl. 1, Dresden 1918, blz. 196). Aan de hand van authentieke bronnen kan de filiatie worden afgeleid uit de in noot 4 bedoelde doopakte van 2 sept. 1716 (Staatsarchiv Oldenburg). Hoewel deze akte ernstig beschadigd is, kan nog juist worden gelezen dat de te Diepholz wonende grootmoeder van het kind getuige is. Dit kan alleen op ***Catharina*** *Elisabeth* ***Burchtorff*** slaan,, want de andere grootmoeder, die trouwens te Goslar woonde, is eveneens getuige als weduwe *Menten.* De overige doopgetuigen die optreden bij de kinderen van Georg ***Friedrich von Döhren*** spreken verder een duidelijke taal. Op hen wordt in noot 9 teruggekomen; hier zij nog gewezen op de Rittmeister *Ruman* in Northeim die peet is bij de doop van *Ludwig Christoph* ***von*** *Döhren* te Zwischenahn op 7 aug. 1715. Deze *Johann* ***Christoph*** *Rumann* (later Stiftsamtmann van St. Blasius te Northeim) was te Diepholz op 11 okt. 1701 in het huwelijk getreden met ***Sophie Marie von Döhren*** en hij was blijkens de in noot 8 geciteerde begraafakte van ***Leonhard von Döhren,*** diens schoonzoon. Bij deze doop was trouwens ook die Frau Oberamptmannin von ***Dohren*** in Diepholz aanwezig, maar zij wordt hier niet uitdrukkelijk de grootmoeder van het kind genoemd.

7. Haar geboortedatum blijkt uit de tekst van haar grafzerk die staat ongesteld in de poort van het Amtsgericht te Dienholz: CATARINE ELISABET BURCHTORFFEN, WEILA ND OBERAMBTMAN VON DÖHREN ALLHIEZU DIEPHOLTZ HINTERLASSENE WITTWE GEBOHREN Ao: 1659. D : 10 7BRIS GESTORB. Ao: 1728. D. 6. AUG. IHRER ALTERS 69. JAHR WENIGER 5 WOCHENN. Onder dezelfde steen rustte haar zoon ***Raban Christoffer von Döhren,*** geb. 22 dec. 1695, overleden ***als*** Adjudant des Wentischen Dragonder Regiments op 16 maart 1720. De zerk vertoont het reeds beschreven Von *Döhren*-wapen; het anker is herkenbaar, de leeuw is weggekapt.

8. De — moeilijk leesbare — begraafakte (Northeim, St. Sixti, Martius 1702) luidt: d. 14. in der Nacht wurde auf Churfürstl. Concession in der Stille beij gesetzt H Leonard von Dören

Oberamtman zu Dipholtz und ober kriges commissarius, dieser kahm hirher seinen Schwiger Sohn H Ritmeister Ruhmannen auffm Stifftn S. Blasii alhir zu besuch, undt weil er grosse Noth hatte von Blasen und Nihren Steine fihl er dieser weg in krankheit und starb auf besagtem Stifte den 9. Martii des abends umb 6. uhr wurde gegen erlegung von 50 thlrn in die kirch S. Sixti begraben vorm niedrigen altarn nicht wheit vom armen kasten, seines alters 61 jahr.

9. In de Duitse genealogische litteratuur is veel gepubliceerd over de nu volgende kwartieren. In chronologische volgorde: 1. Friedrich Wecken, Deutsche Ahnentafeln (in Listenform) 1. Band, 1. Lieferung (Leipzig 1921), kol. 434 e.v.; 2. Deutsches Geschlechter Buch 102 (1938), blz. 609, 610; 3. Prof. Carl Clewing in Ahnenreihen aus allen deutschen Gauen, Bd. 111 (1937—1949), blz. 16 e.v.; 4. Ahnentafeln berühmter Deutscher, Sechste Folge, Lieferung 1: Ahnentafel des Generalfeldmarschalls Eberhard Herwarth von Bittenfeld und seiner Brüder, bearbeitet von Dr. Herbert Helbig (Leipzig 1944), Tafel 16 (met uitvoerige noten en tot Karel de Grote uitgewerkte kwartieren) ; 5. Deutsches Familienarchiv, Bd. 13 (1960) : Ahnenliste der Geschwister Gerlinger door Heinz Gerlinger.

De gegevens berusten op een gedrukte Stammtafel des Adelichen Geschlechts derer von Burchtorff (Leipzig 1751), aanwezig on de Niedersächsische Landesbibliothek te Hannover, bijgebonden bij: Anton Ulrich von Burchtorff († 15 okt. 1736), Leichenpredigt von Joh. Joach. Janus, Ch. L. Hcnneberg u.a. (Cm 305), bovenal echter op het Burchtorffsche Familien- und Hausbuch, een manuscript dat voor de oorlog berustte in de Sammlung von Arnstedt op het Staatsarchiv Magdeburg en thans daar nog aanwezig is onder signatuur Rep. A 52 Tit. 111 Nr. 102.

Voor de filiatie van de kwartiernummers 9-18 kan worden verwezen naar de preek gehouden bij de begrafenis van (19.) ***Anna Margaretha Hagen*** (gedrukt Goslar 1691; Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen, Kat. Bd. 1, S. 217, 2° m. 1 1), waarin alle kinderen (de dochters met hun echtgenoten) worden genoemd, en voorts naar de optredende doopgetuigen: (8.) op 20 febr. 1681 te Goslar getuige bij de doop van ***Anna Sophia,*** dr. van ***Johann Werner*** *Berckelman* en ***Anna Sophia Burchtorff;*** de laatste werd te Imbshausen (bij Northeim) op ***20*** sept. ***1654*** gedoopt als dochter van (18.) ***Heinrich Albrecht Burchtorff.*** Op 1 mei 1'714 laat (4.) ***Georg Friedrich von Döhren*** te Zwischenahn zijn oudste zoon ***Johan Anthon*** dopen, waarbij peet is der H. Oberamptman Burchtorfs zu Gandersheim; dit slaat op ***Anthon Ulrich Burchtorff,*** geb. Lutter am Barenberge 3 jan. 1672, zoon van (18.) ***Heinrich*** *Albrecht* ***Burchtorff*** (de uit deze zoon gesproten tak werd geadeld Wenen 28 sept. 1730, ook in Beieren 30 juni 1818). Bij zijn overlijden in 1736 wordt deze ***Anthon Ulrich Burchtorff*** door Georg ***Friedrich*** von ***Döhren*** en diens zoon *Johann* ***Anthon*** Onkel respectievelijk Grossonkel genoemd. (Verg. F. Roth, Auswertungen von Leichenpredigten und Personalschriften, nrs. R. 4637 en 8162).

Bij de reeds besproken doop op 2 sept. 1716 trad nog op Oberamptman *Cleve*; dit heeft betrekking op de echtgenoot van ***Maria*** *Helena* ***Burchtorff,*** gedoopt Goslar (ingeschr. St. Thomae) ***22*** aug. 1667, als dochter van (18.) *Heinrich Albrecht Burchtorff.* Tenslotte was op 2 sept. 1721 bij de doop van (2.) *Raban* ***Werner*** *Friedrich* ***von Döhren*** een der getuigen ***Heinrich Werner*** *Berckelman,* zoon van de zojuist genoemde ***Johann Werner*** *Berckelman* en ***Anna Sophia Burchtorff.*** Van (9.) *Catharina* ***Elisabeth Burchtorff*** zelf is geen doopakte gevonden, hetgeen kan samenhangen met de wisselende standplaatsen van haar vader.

10. 38. ***Heinrich Richard Hagen,*** geb. Braunschweig 9 april, ged. ald. (St. Blasii) 12 april 1596, iur.utr.dr. (Jena 1622), Brunswijk-Luneburgs Geheimer Rat, keurvorstelijk Brandenburgs Vizekanzler te Halberstadt, kanselier van de abdis van Quedlinburg, bezitter van Günsleben, † Halberstadt 25 juli, begr. ald. (St. Martini) 6 aug. 1665, tr. Goslar 16 juni 1623 (39.) ***Gertrud*** *Grünefeld,* geb. Helmstedt 1 jan. 1600, † Halberstadt 15 jan., begr. ald. (St. Martini) 27 jan. 1670. 76. ***Cosmas Hagen,*** geb. Goslar 6 okt. 1561, iur.utr.dr. (Tübingen 1586), jurist- in. Braunschweig en Wolfenbüttel, later te Goslar, keurvorstelijk Saksisch Rat ald., Stolbergs Kanzler voor het graafschap Hohnstein, † Goslar 5 mei, begr. ald. (Marktkirche) Hemelvaartsdag 1632. tr. Braunschweig 20 juni 1587 (77.) ***Sophia Reiche,*** geb. Wolfenbüttel 19 dec. 1561, leed sedert ca. 1600 aan tering, † Goslar 24 sept., begr. ald. (Marktkirche) 29 sept. 1630. 78. ***Heinrich Grün(e)feld, geb.*** Osnabrück 1 aug. 1551, iur.utr.dr.

(Helmstedt 1581), vorstelijk Brunswijk-Luneburgs Geheimer Rat in Wolfenbüttel, professor in de rechtswetenschap te Helmstedt (1610), † ald. 19 maart, begr. (Pfarrkirche) 26 maart 1619, tr. Wolfenbüttel 1583 ('79.) ***Anna Ruck,*** geb. Wolfenbüttel, † Hausneindorf (waarheen zij gegaan waren wegens de pest) 1610. 152. ***Wilhelm Hagen,*** Ratsverwandter in Goslar, tr. (153.) ***Agneta Cramm.*** 154. ***BartoZd Reiche,*** geb. Holzminden, stud. Leipzig 1544, dr. jur., professor ald., Brunswijk-Luneburgs Geheimer Rat te Wolfenbüttel 1558. Dekan van het stift St. Blasii te Braunschweig, † ald. 15 maart 1589, wedn. van N. von ***Atzen,*** tr. (155.) ***Catharina Köhne.*** 156. ***Augustin Grünfeld,*** Osnabriicks Rat en Landrentmeister, Regularius van het stift Osnabrück, tr. (15'7.) ***Margaretha Scheffer,*** uit Osnabrück. 158. ***Abel Ruck,*** geb. Kemberg (Saksen) ca. 1517, vorstelijk Brunswijk-Luneburgs Sekretär in Braunschweig en Hildesheim, Hofrat (1577), Kanonikus in Braunschweig en Halberstadt, † Braunschweig 1596, wedn. ***Katharina Napp,*** tr. Hildesheim (159.) Anna ***Fegebanck,*** geb. Hildesheim, † na 13 maart 1590 (doopgetuige). 308. ***Johannes Reich,*** burger te Holzminden, tr. ***(309.) Elisabeth Fischer. 310. Curt*** Köneken ***(Köhne),*** Brunswijks leenman te Wendessen. 316. ***Martin Johann Ruck, uit*** Rothenburg o.d. Tauber, stud. Leipzig 1500, geestelijke, prediker in Kemberg, tr. ? of buitenechtelijke relatie met (317.) ***Anna Gelhorn.*** 318. ***Johann Fegebanck,*** burger van Hildesheim in 1538, tr. (319.) ***Rebecka Sprenger,*** wed. ***Lüdecke*** en dr. van (638.) ***Hans Sprenger,*** Reidemeister, Siegelherr van de lakenkopers te Hildesheim in 1518.

Deze kwartieren ***Hagen-Grünefeld*** werden onteend aan de in noot 9 bedoelde begrafenispreek voor ***Anna Margaretha Hagen,*** aan F. Roth, Auswertungen von Leichenpredigten und Personalschriften., nrs. R 397 (= 7497)., 1953., 2749, 4084, 4201, 5186, 6228, 6338 en 8798 (N.B. de Stolberger Leichenpredigtensammlung berust thans in de Herzog August Bibliothek te Wolfenbüttel), en aan Norddeutsche Familienkunde 1962 blz. 11-17. Zie ook Dr. H. Samse, Die Zentralvenvaltung in den Südwelfischen Landen (Hildesheim 1940), voor personalia van enige der hier en elders in dit artikel genoemde ambtsdragers.

Zie voor deze kwartieren ook de begrafenispreken voor ***Gertrud Grünefelt, Cosmas Haken*** en ***Heinrich Grünefeld*** in de Stolberger Leichenpredigtensammlung, nrs. 12032, 11661 en 10641. Een uitvoeriae biografie van ***Bartold Reich*** staat in Braunschweiglsches Jahrbuch, Bd. 73 (1972).

11. Volgens de in noot 13 te noemen bron werden de echtelieden ***Burchtorff-von Stolberg*** begraven onder de grote kroon in de Stiftskerk te Goslar, die ca. 1820 werd afgebroken. Op ***Anna's*** grafzerk bevond zich het door haar en haar broers en zusters gevoerde gewijzigde Stolberg-wapen: doorsneden, 1 een uitkomend (in plaats van een stappend) hert, 11 één forel (in plaats van twee); helmteken: pauwestaart (kleuren niet vermeld).

12. Aan de in noot 9 genoemde gedrukte bronnen en aan de begrafenispreek voor Jonas ***Burchtorff*** (Niedersächs. Landesbibl. Hannover, Cm 160) kan nog het volgende worden ontleend: 72. ***Jonas Burchtorff,*** geb. Lesse (Brunsw.) 12 febr. 1553, proost van het stift Lamspringe, drost en pandhouder van het Amt Winzenburg, kanunnik en senior van het stift St. Simonis et Judae te Goslar, erfheer van de goederen Harbarnsen, Kleps, Hönze. Eberholzen en Helmscherode. † 30 jan. 1635, begr. Lamspringe; hij hertr. 5 dec. 1631 ***Margarethe Petreus,*** uit Hardegsen; tr. 1594 (73.) ***Margaretha Wirsch,*** geb. Ringelheim 6 maart 1571, † 30 maart 1630, begr. Harbarnsen (dorpskapel). 144. ***Hans Burchtorf f,*** te Lesse (Amt Lichtenberg), bezitter van een Kothof met een hoeve land ald. (1540—1566), tr. (145.) ***Mette Lindes. 146. Heinrich Wirsch,*** eerste evangelische abt en prelaat van het Brunswijk-Luneburgs klooster Ringelheim (1570—1618), tr. (147.) ***Kunegunda Bothen.*** (Verg. F. Roth, a.w. R 6124 voor ***Jonas Burchtorff*** en de Stolberger Leichenpredigtensammlung nr. 5173 voor ***Margaretha Wirsch).***

13. Zie hierover het uitvoerige artikel Unsere heutigen Kentnisse von den Beziehungen zwischen Graf Wolf Ernst zu Stolberg, Catharina Lappe und ihren Kindern door' Dr. Rudolf Bornemann. in: Zeitschrift des Harz-Vereins für Geschichte und Altertumskunde, Jahrg. 74/75 (1941/'42), blz. 60-87.

14. De in noot 9 sub 4 genoemde bron spreekt van een „Ehe zur linken Hand", een morganatisch huwelijk, hetgeen ontleend is aan het Burchtorffsche Familien- und Hausbuch. Het zou later door scheiding ontbonden zijn in verband met plannen van de graaf voor een „standesgemäss" huwelijk. Volgens de onderzoekingen van Dr. Bornemann (zie vorige noot) hebben dergelijke plannen inderdaad bestaan, maar zijn zij op niets uitgelopen, terwijl de relatie van de graaf met ***Catharina Lappe*** tot zijn dood, ook dus tijdens haar schijnhuwelijk met ***Gabriël Hornburg,*** voortgeduurd heeft. Van een huwelijk met de linkerhand, waarbij dan een contract zou moeten zijn gesloten, heeft hij echter nergens bevestiging kunnen vinden, zodat deze mededeling uit het overigens zeer betrouwbare Hausbuch (dat trouwens nog tijdens het leven van ***Catharina Lappe*** moet zijn begonnen) in twijfel ware te trekken.

15. Prof. D. J. Meyer, Die 32 Ahnen des Grafen Wolfgang Ernst von Stolberg zu Wernigerode, in: Zeitschrift für Niedersächsische Familienkunde, 25. Jahrg. (1950), Heft 2 en 3.

16. Zie voor twee van zijn afstammingslijnen van ***Karel de Grote:*** DQ Nederl. Leeuw 1968, kol. 84, schema 1, en kol. 95-98.

17. Zie voor zijn afstamming van ***Karel de Grote:*** Gens Nostra 1968, blz. 242-244 en 248-252.

18. 1. Eberhard Winkhaus, Ahnen zu Karl dem Grossen und Widukind 1 (1950) en 11 (1953) ; 2. Wilhelm Karl Prinz zu Isenburg/ Frank Baron Freytag von Loringhoven/Detlev Schwennicke, Europäische Stammtafeln; 3. Siegfried Rösch, Caroli Magni Progenies (hiervan verscheen in 1977 het eerste deel, dat de oudste zeven generaties van 's keizers nageslacht omvat).

Paplay,

dooa DR. J. MAC LEAN.

Inleiding.

De naam *Paplay,* die van het gelijknamige eiland in Orkney (Schotland) afgeleid is [1], komt in de 17e eeuw buiten Orkney weinig voor. In de literatuur worden slechts enkele gegevens vermeld.

Alexander Paplay (gen. 1), die omstreeks 1642 in Schotland geboren moet zijn, werd 6 november 1674 door gedeputeerde staten van Friesland tot kapitein benoemd. Ongetwijfeld is hij in 1674 naar Friesland gekomen. Het beëindigen van de derde Engelse oorlog (1672—1674) bracht met zich dat het werven in Schotland weer was toegestaan. De vele Schotten, die in 1674 overkwamen, waren nodig 'omdat de Republiek nog in oorlog was. Met Frankrijk werd eerst in 1678 vrede gesloten.

Deze ***Alexander Paplay*** zal omstreeks 1665 in Suhotland gehuwd zijn met ***Jean Henderson.***

Sir *John Bruce* ***of Airth,*** die in 1601 met ***Margaret Elphinstone,*** de derde dochter van ***Alexander Elphinstone,*** in het huwelijk trad, had drie zoons ***(Alexander,*** *John* en *Michael*) en tien dochters. Hun namen waren: 1. *Jean Bruce,* trouwt ca. 1643 ***David*** *Colyear,* sergeant-majoor van het tweede regt. der Schotse brigade; 2. ***Helen*** *Bruce*; ***3. Christian*** *Bruce*; ***4.*** *Marion* ***(Mariori)*** *Bruce,* tr. 's-Hertogenbosch 28 april 1644 ***James*** *Balfour* (ca. 1597—1650/1654), luitenant-kolonel van het eerste regt. der Schotse brigade; 5. *Janet Bruce*; ***6.*** *Margaret Bruce*; 7. *Mary Bruce*; ***8.*** *Roberta* (*Rebecca*) *Bruce,* tr. *George* ***Lauder,*** luitenant-kolonel van het eerste regt. der Schotse brigade; 9. *Elizabeth Bruce*; 10. N. N. *Bruce* [2].

Volgens het testament van ***Mariory*** *Bruce,* die in 1689 als weduwe van ***James*** *Balfour* testeert, is ***Alexander*** *Paplay* (gen. I) een zoon van haar zuster. Aangezien de laatste zijn oudste dochter ***Helen*** noemde is het zeer waarschijnlijk dat ***Alexander*** *Paplay* een zoon is van de sub 2 vermelde ***Helen*** *Bruce* [3].

1. G. F. Black, The surnames of Scotland, second edn., New York, 1965, p. 646.
2. M. F. Cumming Bruce, Family Records of the Bruces and the Cumyns, Edinburgh and London, 1870, pp. 323-325.
3. De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1970, kol. 161-162.

Jeane ***Lauder,*** ged. Breda 7 augustus 1654, dr. van ***George Lauder*** en ***Rebecca*** *Bruce*, legateert 8 januari 1711 500 gulden aan haar niaht ***Rebecca*** *Paplay* (zie gen. 1, 2) [4].

Dat verscheidene zoons van ***Alexander Paplay*** bij het tweede regt. van de Schotse brigade dienst namen zal te maken hebben met het feit dat zijn neef ***George Lauder*** kolonel van het tweede regiment was (vanaf 1698).

Tenslotte wijs ik erop dat in 1628 een wijlen *Alexander* ***Paplay,*** die in Kirkwall (Orkney) woonde, vermeld wordt [5].

Voor zover mij bekend is het geslacht ***Paplay*** in mannelijke lijn in de achttiende eeuw uitgestorven.

Vele in deze genealogie vermelde personen dienden in het tweede regiment van de Schotse brigade: hieronder waren kolonel *George* ***Lauder*** *(* 1698—1716), ***Alexander*** *Halkett* (1716—1741), ***George de*** *Villegas* (1741—1746), ***Charles*** *William Stewart* (1746-1754) en *John* ***Sfuarf*** (1754-1783).

De garnizoensplaatsen waren Breda (1698—1699), Nieuwpoort (Vl,) (1700-1701) , Sluis (1701—1703), Gorinchem 1703, Breda 1703, Bergen op Zoom 1703, Grave 1703, Nijmegen (1704—1705), Breda (1705—1706), Dendermonde (1706—1715), Bergen op Zoom (1714—1719), Iperen (1719—1722) (Doornik 1722—1725), Meenen (1725—1728), Sluis (1728—1730), Steenbergen (1731—1733), Bergen op Zoom (1731—1737), Dendermonde (1737—1744), Meenen (1743—1744), Sluis (1745-1746) etc.

Genealogie.

I. ***Alexander Paplay,*** geb. omstr. 1642, vermoedelijk in Schotland, kapitein in een Fries regiment, † vóór 1699, **tr. omstr.** 1665 *Joanna* ***Henderson,*** **woont** 4 januari 1715 te Breda.

6 **november** 1674. Gedeputeerde staten van Friesland benoemen ***Alexander PupZay tot*** kapitein in plaats van (*Tarquinius*) ***Beintema.***

5 december 1674. Gedeputeerde staten van Friesland verlenen ***Alexander*** *Paplay* ***zes*** weken verlof.

25 april 1681. *Bartholomeus Balfour,* luitenant-kolonel, is 1200 gulden schuldig aan kapitein ***Alexander PapZay*** [6].

13 november 1689. ***Alexander PupZuy*** wordt vermeld als zoon van een zuster van *Mariori Bruce,* die de dato te Breda testeert [7].

1699. *Joanna* ***Henderson*** wordt in een echtscheidingsproces van haar dochter ***Rebeccu PupZay*** als weduwe ***PupZuy*** vermeld (zie onder ***Rebeccu)*** [8].

10 februari 1711. ***Johanna*** *Hinderson,* wonende te Breda, weduwe en testamentaire erfgename van kapitein ***Alexander*** PupZay, benoemt haar dochter ***Anna Maria PapZay tot*** enig erfgenaam. De andere kinderen, hadden hun vaderlijk en moederlijk erfdeel reeds ontvangen [9].

4 januari 1715. ***Johanna*** *Hinderson,* wonende te Breda. approbeert het vorige testament. Wel ontvangt kapitein ***Alexander*** *Paplay* ***in*** het regt. Lauder 600 gulden, ***Jacobus PapZay,*** luitenant en adjudant in dit regt. 2000 gulden, ***Robbertus PapZay,*** vaandrig in dit regt. 1700 gulden boven een rentebrief ten laste van Friesland op zijn naam. George ***PapZay,*** kapitein-luitenant in het regt. Sixma, genoot van haar 2000 gulden. Zij kregen zodoende meer dan het vaderlijk en moederlijk goed [10].

Uit dit huwelijk:

1. ***Helena Paplay,*** geb. omstr. 1668, vermoedelijk in Schotland, doet 23 maart 1686 te Leeuwarden belijdenis, 1699 met attestatie van Leeuwarden te Breda, ongehuwd † vóór 5 mei 1723.

   6 mei 1710. De kapitein ***Alexander*** *Paplay* koopt ten behoeve van zijn zuster Helena ***PapZay*** een huis aan de Westzijde van de Nieuwe Haegdijck te Breda [11].

   11 mei 1724. Vermeld huis wordt verkocht door de erfgenamen van ***Helena PupZuy, te*** weten ***Wouter Lauder,*** kapitein onder Halkett (mede?) als voogd van ***Elisabeth, Johanna*** en ***Abraham de*** *Rouville,* -kinderen van *N.* de *Roville* **en wijlen** ***Rebecca PupZuy; Isabella PapZay,*** weduwe van ***Alexander PupZay,*** kapitein onder Halket; luitenant ***Jacobus Bartholomeus PupZuy*** onder Halket; ***Robbert PapZay,*** vaandrig onder Halket; George ***PupZuy,*** kapitein-luitenant in het regt. Swartsenburgh (genoemd wordt een procuratie van 5 mei 1723 verleden voor J. H. van Dam, auditeur-militair van Doornik) [12]. Deze akte bewijst dat het echtpaar ***Alexander*** *Paplay-Isabella* ***PapZay*** kinderloos was, daar er geen sprake is van hun kinderen.

2. ***Rebecca Paplay,*** geb. omstr. 1670, vermoedelijk in Schotland, in 1694 wonende te Leeuwarden, begr. Breda (Kleine kerk) 7 aug. 1720, tr. le Sloten (Fr.) 29 april 1694 (ondertr. 'aldaar 8 april en te Leeuwarden 5 april) ***Hesselus Tambuser,*** in 1694 wonende te Sloten. Omstreeks 1698 treedt ***Rebecca Paplay (ge***sterkt door haar moeder *Joanna* ***Henderson,*** weduwe ***Paplay)*** te Leeuwarden op in een echtscheidingsproces met haar man *Hesselus* ***Tambuser:*** tr. 2e omstr. 1700 ***Abraham de*** *Rouville,* ged. Leiden (Hooglandse kerk) 15 december 1672, † Bataria 21 mei ***1723*** [13], zn. van ***Abraham*** en ***Elisabeth van*** *Damme.* Hij trouwt **le** Voorschoten 30 september 1692 ***Sara*** *Couturier,* welk huwelijk 17 maart 1699 door schepenen van Leiden ontbonden werd. ***Sara Coufurier*** overleed eind juli 1699.

   Uit dit huwelijk:

   a. ***Elisabeth de*** *Rouville,* ged. Leiden (Hooglandse kerk) 7 juli 1701.

   b. ***Abraham de*** *Rouville,* ***ged.*** Leiden (Hooglandse kerk) 7 juli 1706. De cadet Abraham de Rouville werd 27 april 1733 benoemd tot vaandrig van Hiacintus Vos van Steenwijk in het regt. Spaan [14].

   c. ***Johanna de*** *Rouville,* ged. Leiden (Hooglandse kerk) 14 aug. 1710, tr. Bergen op Zoom 2 dec. 1733 *Archibald Scott Ringle,* geb. Schotland, vaandrig in het tweede regiment der Schotse brigade, benoemd tot vaandrig van Thomas Nisbeth 13 augustus 1731 [15], luitenant 25 april 1741, kapitein 10 april 1742, majoor 2 juni 1760, eervol ontslag 1776, woont te Nijmegen 1777, zn. van Sir ***James*** *Scott* ***of*** *Galashiels* ***en*** ***Euphemia*** *Douglas.*

3. *George,* volgt IIa.

4. ***Tarquinius Paplay,*** geb. omstr. 1675, luitenant, begr. Breda 21 november 1709 als ***Paplay.***

4. G. A. Breda, nots. B. de Beunje, no. 572, fol. 2 verso. De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1934, kol. 128.
5. Orkney Testaments and Inventories 1572-1615, Scottish Record Society New Series 6, Edinburgh, 1977, p.156.
6. G.A. 's-Gravenhage, nots. J. van Plas, no. 372, blz. 167.
7. De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1977, kol. 162.
8. Mededeling van de gemeente-archivaris van Leeuwarden.
9. G.A. Breda, nots. J. Waalwijk, no. 621, akte 124.
10. G.A. Breda, nots. J. Denman, no. 461, akte 2.
11. G.A. Breda, r.a., no. 567, fol. 61 en nots. J. Waalwijk, no. 621, akte 76, 7 januari 1710.
12. G.A. Breda, r.a., no. 581, fol. 107 verso.
13. Mededeling van de heer A. C. Hazevoet te Middenmeer.
14. A.R.A., archief Staten van Holland, no. 3083, fol. 132 verso.
15. Ibid., no. 3081, fol. 220.

19 juni 1697. ***Tarquinius Paplay wordt*** door Gedeputeerde staten van Friesland benoemd tot vaandrig in de compagnie van Sixma in plaats van George ***Paplay.***

21 maart 1705. ***Terquinius Paplay,*** vaandrig in de compagnie van Sixma van het regiment Schratenbach, die in rust wil leven, transporteert zijn vaandrigsplaats aan zijn broer ***Jacobus Bartolomeeus PapZay,*** die sedert zes jaar dienst deed en 23 jaar oud is [16].

30 maart 1705. ***Tarquinius PapZay*** wordt door Gedeputeerde staten van Friesland als zodanig vervangen door ***J. B. PapZay.***

28 december 1707. ***Tarquinius PapZay*** wordt door Gedeputeerde staten van Friesland tot luiteaant benoemd in de compagnie Van Eck in plaats van *Andries van Loenen.*

27 februari 1709. ***Tarquinius Paphy*** wordt door Gedeputeerde staten van Friesland als zodanig vervangen.

5. ***Alexander,*** volgt IIb.

6. *Anna Maria Paplay,* geb. omstr. 1681, † Breda 12 januari, begr. 16 januari 1749, tr. ***Wouter*** *Lauder,* benoemd tot kapitein in het tweede regiment van de Schotse brigade 19 november 1720, † in 1731.

23 december 1699. Anno ***Maria PapZay*** doet belijdenis te Breda.

10 augustus 1693. ***Walter Lauder*** benoemd tot vaandrig in het regiment Lauder.

25 mei 1703. Benoemd tot luitenant van luit.-kol. ***Wood; was*** diens vaandrig [17].

15 december 1714. ***Walter Lauder*** benoemd tot luitenant van kapitein *Gerrit Sulliar* ***van Leefdaal*** in het regiment Lauder i.p.v. ***James Paplei.*** Wordt dan vermeld als luitenant van de opgeheven compagnie van kapitein ***David van Haaften*** [18].

22 juli 1716. ***Walter Lauder,*** luitenant van de compagnie van ***Gerrit Sulliar van Leefdaal,*** benoemd tot kapitein-luitenant van de compagnie1 van *Charles Halquet* i.p.v. *William Kircklant* [19].

7. Jacobus *Bartholomeus,* volgt IIc.

8. *Robertus Paplay,* ged. Leeuwarden 30 januari 1689, luitenant in het tweede regiment van de Schotse brigade, † Bergen op Zoom 29 september, begr. aldaar 4 oktober 1732.

12 december 1709. De cadet ***Robbert Paply*** benoemd tot vaandrig van kol.-komm. ***Wood*** in het regiment Lauder [20].

6 december 1721. Vaandrig ***Robbert*** PapZay onder Halkett te Yperen gaat vier maanden naar Schotland [21].

11 mei 1724. ***Robbert Paplay,*** vaandrig in het regt. Halkett, is mede-erfgenaam van ***Helena PapZay.***

11 december 1727. ***Robbert PapZay,*** vaandrig van Nisbeth, benoemd tot luiteaant van kapitein ***Lauder*** [22].

IIa. *George Paplay,* geb. 1672, vermoedelijk in Schotland, kapitein-titulair, † Breda 3 maart, begr. 9 maart 1743, tr. Breda 1 maart 1711 (ondertr. 13 februari) *Johanna Maria Caskee (Kaskee),* ged. Zaltbommel 9 sept. 1683, † Breda 21 september, begr. 26 september 1748, dr. van Da. *Johan Kaskee,* predikant te Ruinen 1680, Zaltbommel 1682 en Breda 1693—1730, en *Johanna Mees.*

16. G.A. Breda, nots. J. Waalwijk, no. 621, akte 3.

17. Ferguson, dl. 1, blz. 573. R.A. Arnhem, archief van de Staten van het Kwartier van Nijmegen, no. 167.

18. A.R.A., archief Staten van Holland, no. 3064, fol. 391.

19. Ibid., no. 3066, fol. 192.

20. Ibid., no. 3059, blz. 623.

21. Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1970, blz. 171.

22. A.R.A.. archief Staten van Holland, no. 3077, fol. 413.

Blijkens onderstaande akte was hij vermoedelijk weduwnaar: ***Joris Papele,*** j.m., luitenant regt. Schratenbach, tr. (ondertr. Heusden) 's-Hertogenbosch 26 september 1704 ***Brigitta Catharina Was*** j.d.

15 juli 1695. ***Georgh*** PapZay, 23 jaar, oudste zoon van kapitein ***PapZay,*** begaat excessen ten huize van ***Buwe Buwes,*** hospes in 't Slingerschuitie bij de Tuinsterpoort te Leeuwarden. Na detentie op het Raadhuis te Leeuwarden krijgt hij in september 1695 een boete van 14 goudguldens plus kosten.

19 juni 1697. George ***PapZay,*** vaandrig in de compagnie van Sixma, wordt door Gedeputeerde staten van Friesland vervangen en in plaats van ***T. Doys*** tot luitenant van deze compagnie benoemd.

Oktober 1702. Luitenant George ***PapZay*** misdroeg zich als kommandant van het fort De Kleyne Kickuit.

Januari 1703. Luitenant George ***Paplay*** wordt door de krijgsraad te Hulst veroordeeld [23].

3 oktober 1709. George ***PapZay*** benoemd tot kapiteinluitenant in de compagnie van Vegelin van het regiment Schwartzenberg [24].

10 februari 1711. ***Joris Paplay,*** kapitein-luitenant in het regiment Vegelin in garnizoen te Damme en ***Jacobus Bartholomeus PapZay,*** vaandrig in het regiment Lauder in garnizoen te Dendermoade, verkopen aan hun zuster ***Anna Maria*** PapZay hun deel in een huis etc. gelegen aan de Antwerpse Poort naast de Stadswal te Breda en hun deel in een buis te Rijnsbergen op de Laan bij Leiden [25].

11 mei 1724. George ***PapZay,*** kapitein-luitenant in het regiment Swartsenburgh is mede-erfgenaam van ***Helena Paplay.***

9 oktober 1731. *Georg* ***Paplay,*** kapitein-luitenant onder Swartzenberg, krijgt drie maanden langer verlof [26].

22 augustus 1735. Krijgt vier maanden langer verlof.

23 december 1735. Krijgt langer verlof tot 25 maart 1736 [27].

4 januari 1736. Benoemd tot kapitein-titulair; dient in 1743 in de compagnie van De Valcke van het regiment Schwartsenberg [28].

Volgens een lijst van aanstellingea in het gemeentearchief te Leeuwarden werd George ***PapZay*** op ***7*** maart 1743 vervangen in de compagnie Valcke.

26 juni 1736. ***Johan Kaskee.*** emeritus, predikant te Breda, schenkt aan de zes kinderen *Anna* ***Johanna, Helena Catharina, Tida Jacoba, Johanna Maria.*** *Alex*ander ***Philip*** en *Hendrick* ***Geraerdt*** van zijn dochter Johanna *Maria* ***Kaskee*** en van kapitein George ***Paplay zes*** obligaties à 1000 gulden van 15 april 1735 ten laste van de Silesisch Keyserlijcke negotiatie 6%.

23 augustus1 1738. *Johan* ***Kaskee*** herroept de vorige akte omdat enkele obligaties uitgeloot waren en schenkt thans aan dezelfden zes obligaties van 1 juni 1738 5% ten laste van het Koninkrijck van Bohemen, keyserlijcke negotiatie [29].

20 mei 1739. George ***Papply,*** gehuwd met ***Johanna*** Maria ***Kaskee, Pieter Lemmeke,*** gehuwd met ***Catharina*** *Margrita* ***Kaskee,*** en ***Jan*** *François Hallingh,* gehuwd met *Anna* ***Barbera Kaskee,*** leveren het besloten testament in van wijlen de predikant ***Johan Kaskee*** en Anna ***Mees,*** dat 19 september 1701 voor nots. F. van Gils verleden werd, om geopend te worden [30].

25 februari 1743. George ***PapZay,*** kapitein titulair, en ***Johanna Maria Kaskee*** testeren [31].

23. Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1970, blz. 165.

24. Officierenboekjes.

25. G.A. Breda, nots. J. Waalwijk, no. 621, akte 123.

26. A.R.A., archief Raad van State, no. 227, blz. 2172.

27. Ibid., no. 235, blz. 733 verso en 1144 verso.

28. Officierenboekjes.

29. G.A. Breda, nots. P. van Deutecum, no. 652, fol. 29 en 47.

30. Ibid., no. 653, fol. 101.

31. Ibid., nots. J. J. van de Laar, no. 843, akte 28.

Uit dit huwelijk:

1. *Jan George* ***Paplay,*** ged. Breda (Grote kerk) 29 november 1711 (get. Johan Kaskee en Anna Mees e.l.), dient tot 1753 in het derde regt., daarna in het tweede, luitenant-kolonel regt. Stewart 10 mei 1766, † Breda 27 april, begr. aldaar 2 mei 1785, tr. 's-Gravenhage (Scheveningse kerk) 28 februari 1749 (ondertr. aldaar 9 februari en te Breda 8 februari) ***Elisabeth Nicolson,*** geb. ***26*** juli, ged. Namen 27 juli 1721, dr. van Sir George ***Nicolson*** en ***Charlotte*** *Judith* ***Halkett*** [32].

   26 november 1731. De cadet Jean George ***PapZay*** benoemd tot vaandrig in de compagnie van majoor titulair Jacob *Gordon* onder Colyear [33].

   29 december 1731. *Jan* Georg ***Paplay*** van het regiment Colyear met attestatie van Breda te Namen.

   2 december 1737. ***John George Puplay*** changeert naar de compagnie van kol.-komm. ***Halkett*** [34].

   15 december 1738. ***Johan George Paplay*** benoemd tot luitenant van *Dodsworth* op vaandrigstractement [35].

   14 augustus 1742. Lieut. *Paplie,* „member of the consistory" te Namen [36].

   1747. ***John George*** *Paplay* ***verloor*** een arm bij Bergen op Zoom, kreeg later een gebroken been [37].

   17 april 1748. Commissie gedepecheerd voor George *Jean* ***PapZay*** tot kapitein titulair [38].

   22 april 1748. ***J. G. Paplay,*** kapitein onder Halkett, drie maanden vooruitbetaling [39].

   30 mei 1748. ***John George Puplay*** volgt *Nicolson* als kapitein onder Halkett op [40].

   28 juli 1752. Volgt wijlen ***Thomas Irons als*** kapitein onder Halkett op; bediend vanaf 23 juli [41].

   Juni 1753. De compagnie van kapitein ***Paplay*** van het tweede bataljon van het regiment Halkett (het zogenaamde derde regiment van de Schotse brigade) gaat over naar het tweede bataljon van het regiment Stewart (het zogenaamde tweede regiment der Schotse brigade). De compagnie arriveerde 23 juni 1753 uit Iperen te Hulst [42].

   J. G. PapZay april 1754 met attestatie van Hulst te Bergen op Zoom; naar Maastricht.

   1 april 1765. Kapitein ***Paphy,*** kommandant van de drie compagnieën van het regiment Stuart te Steenbergen [43].

   13 mei 1766. Commissie gedepecheerd voor ***John George Paplay*** tot luitenant-kolonel titulair bij de armee, bediend vanaf 10 mei [44].

   1766. testeert [45].

   13 september 1766. ***J. G.*** *Paplay* en ***Johanna Maria Paplay*** testeren [46].

   15 oktober 1778. ***Jan George Pupluy,*** luitenant-kolonel en kapitein regiment Stuart, koopt een obligatie van 1000 gulden ten laste van Holland en West-Friesland [47].

   8 mei 1785. ***Johanna Maria Paplay*** enig erfgenaam van haar broer ***J. G. Paplay*** [48].

2. ***Anna Johanna,*** geb. Iperen omstreeks 1716, belijdenis Breda in december 1736, leeft in 1763, tr. Breda 9 april 1754 (ondertr. 21 maart) ***Johannes*** *Hollerts,* j.m., in 1754 gepensioneerd luitenant.

   20 februari 1741. De cadet ***Johannes Hollert*** benoemd tot vaandrig van Kitswetter in het regiment Prins Frederik van Brandenburg [49].

   2 augustus 1746. De oudste vaandrig ***Johan Hollert*** benoemd tot luitenant in het regiment Cronstrom [50].

3. ***Helena*** *Catharina* ***Paplay,*** ged. Doesburg 2 januari 1718, doet belijdenis te Breda in december 1736, † Breda 7 juli, begr. aldaar 13 juli 1758.

4. Een kind van kapitein-luitenant ***Papeley,*** † Breda 24 april, begr. aldaar 28 april 1719.

5. ***Tida*** *Jacoba Paplaij,* geb. Doornik ca. 1721, doet belijdenis te Breda 1 april 1738, vertrekt 15 februari 1751 met attestatie van Breda naar Doornik, † Breda 8 februari, begr. aldaar 15 februari 1758, tr. Breda 9 december 1750 (ondertr. aldaar 12 november 1750, met attestatie van en naar Doornik) *William Scot,* benoemd tot kapitein in het tweede regiment van de Schotse brigade van kolonel Stuart (in 1750 in garnizoen te Doornik) 23 september 1749, † Terheyden in 1756.

   14 april 1742. De cadet *William Scott,* vaandrig van de nieuwe compagnie van Scott in het regt. De Villegas [51].

   1 maart 1745. Luitenant van Nisbeth in het regt. De Villegas [52].

   12 januari 1756. *Jacoba Paplij,* wonende te Terheijden, wed. van ***William Schot,*** capt. commandant in een regiment Schotten, legt een verklaring af.

   27 januari 1756. Inventaris van de boedel van ***William Schot,*** onlangs te Terheijden overleden [53].

   1 december 1757. ***Tida Jacoba*** *Paplaij,* wed. van *William Schott,* benoemt haar broer ***Jan George*** *Paplaij* ***tot*** voogd.

   1 december 1757. *Tida Jacoba Paplaij,* Helena *Catharina Paplaij* en ***Johanna Maria*** *Paplaij* geven procuratie aan ***Jan George*** *Paplaij.* Ook worden vermeld ***Alexander Philippus*** *Paplij* en *Hendrik* ***Gerardus*** *Paplij* [54].

   1758. Johan George Puplay, kapitein onder een regiment Schotten, wordt benoemd tot voogd over het kind van *Tida Jacoba* ***Paplay*** en *William* ***Schot.*** De tante ***Helena Catarina Paplay van*** dit kind overleed zonder te hebben getesteerd [55].

   15 juli 1771. ***Johan George Paplay,*** luitenant-kolonel, ***Hendrik*** *Gerardus* ***Paplay,*** kapitein in het regiment Baden Durlag, en de oagehuwde *Johanna* ***Maria PapZay*** delen de boedel van ***Johanna Elisabeth*** *Scott* [56].

6. ***Alexander Philippus Paplay,*** ged. Maastricht 25 april

32. De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1960, kol. 347-348.
33. A.R.A., archief Staten van Holland, no. 3081, fol. 375 verso.
34. Ibid., no. 3087, fol. 535.
35. Ibid., no. 3088, fol. 602 verso.
36. Fergusoa, dl. 3, blz. 283.
37. Stanbury Thompson (ed.), The journal of John Gabriel Stedman, London, 1962, blz. 33, 54-55 en 262.
38. A.R.A., archief Raad van State, no. 1542, fol. 12 verso.
39. Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1972, blz. 192.
40. A.R.A.,archief Raad van State, no. 1538, fol. 240 ***verso.***
41. A.R.A., archief Raad van State, no. 1539, fol. 57.
42. Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1967, blz. 60, en 1970, blz. 86.
43. Ibid., jrg. 1970, blz. 189.
44. A.R.A., archief Raad van State, no. 1542, fol. 60.
45. G.A. Breda, not. prot. 1074, akte 17.
46. G.A. Breda, not. prot. 866, akte 66.

47. G.A. 's-Gravenhage, nots. A. G. Muller, no. 4225, blz. 1143.
48. G.A. Breda, nots. J. F. Mirandolle, no. 1228, akte 67.
49. A.R.A., archief Staten van Holland, no. 3091, fol. 111.
50. Ibid., no. 3096, fol. 422.
51. Ibid., no. 3092, fol. 161 verso.
52. Ibid., no. 3095, fol. 116.
53. G.A. Breda, nots. J. J. van de Laar, no. 856, akten 5 en 7.
54. G.A. Breda, nots. J. J. van de Laar, no. 857, akten 128 en 129.
55. G.A. Breda, Weeskamer no. 56, fol. 43 ***verso.***
56. G.A. Breda, nota. J. J. van de Laar, no. 871, akte 49.

1725, luitenant, † aang. Schoonhoven 9 september 1763 als luitenant in het regiment Onderwater.

A. P. Paplay deed 6 juli 1761 belijdenis te Bergen op Zoom.

8 juni 1745. De cadet ***Alexander PapZay*** beaoemd tot vaandrig van luitenant-generaal Van Eck van Panthaleon. Hij doorliep achtereenvolgens de rangen van vaandrig (1745) in het regiment Van Eck van Panthaieon, dat in 1751 Lely ging heten en in 1752 het tweede bataillon van het regiment Praetorius werd (dit regiment werd in 1762 het regiment Onderwater), sous-luitenant (1 januari 1747), luitenant (26 maart 1762) [57].

30 augustus 1763. Inventaris van de bezittingen van wijlen de luitenant ***Alexander Philippus Paplay.*** De boedel werd 17 september 1763 gescheiden. Erfgenamen waren ***Johan George Paplay,*** kapitein, ***Johanna Elisabeth Schot,*** dochter van wijlen ***Tida Paplay*** en wijlen de kapitein ***William Schot,*** de luitenant ***Hendrik Gerardus Paplay, Johanna Maria Paplay*** en ***Johanna Paplay*** [58].

7. *Hendrik Gerardus Paplay*, ged. Maastricht 25 april 1725 (tweeling met no. 6), kapitein-titulair, begr. Nijmegen 26 okt. 1780, tr. Hees 20 aug. (ondertr. Nijmegen 6 aug.) 1758 *Geertruij van Trist*, ged. Nijmegen 20 sept. 1719 (get. Wil'em van Trist, Martijntje Momma en Geertruy Huijbers), begr. aldaar 10 aug. 1782, dr. van *Nicolaas en Ida Roombers*.

7 maart 1743. Gedeputeerde staten van Friesland benoemen ***Hendrik Gerardus PapZay*** tot luitenant in de comp. Knecht van het regt. Swartsenbergh i.p.v. ***N. van Welvelde.*** Dit regiment werd in 1747 het regiment Baden-Durlach.

In het officierenboekje (het eerste dat na 1746 verscheen) komt hij voor met de aanstellingsdatum 21 januari 1750.

27 maart 1'770. Commissie gedepecheerd voor ***Hendrik Gerardus Paplay*** tot kapitein titulair van het regiment Baden-Dourlach, bediend vanaf 7 maart [59]. Hij wordt het laatst in het officierenboekje van 1772 vermeld.

8. *Johanna Maria Paplay*, ged. Maastricht (St. Jansk.) 17 maart 1728, † Breda 15 januari, begr. aldaar 19 januari 1804, tr. (als j.d., ondertr. Breda, voor schepenen, 27 nov., laatste proclam. 17 dec.) 1786 *Theodorus Ferdinand Kobbeus*, j.m., geb. Nederwalmenach (Hessen-Kassel), luitenant in het regiment van de erfprins van Oranje en Nassau, † na 1804.

8 mei 1785. De ongehuwde ***Johanna Maria Paplay,*** die testeert, legateert 12000 gulden aan Ds. ***Abraham de Rouville,*** predikant te Maastricht; aan luitenant ***W. H. de Rouville te*** Drunen 12000 gulden: aan de sergeant Abraham ***Du*** Lon van het regiment Wallons van Gresuer(?) en zijn zusters 12000 gulden: aan *N. N.* de *Rouville* gehuwd met *N. N. Alderkerk,* secretaris te Sommelsdijk, 12000 gulden; aan de vrouw van de cornet ***Smith,*** geboren *Gebel* en mevrouw ***Witterstroom, geboren*** *Gebel,* beiden te Breda wonende, ieder 500 gulden. Erfgenamen zijn de drie ongehuwde dochters van ***Abraham de Rouville,*** kapitein-luitenant en grootmajoor van Woudrichem [60].

30 december 1800. ***Theodorus Ferdinand Kobbeus,*** geadmitteerd luitenant in het voormalig regiment van de erfprins van Oranje-Nassau, en ***J. M. Paplay*** testeren. Het testament van 1785 wordt herroepen. Thans gaat naar elk der zes kinderen van wijlen de kapitein-luitenant ***Abraham de Rouville 2000*** gulden.

57. A.R.A., archief Staten van Holland, no. 3095, fol. 506 verso; no. 3097, fol. 178.

58. G.A. Breda, nots. J. J. van de Laar, no. 863, akte 87; no. 863, akte 92. Zie ook no. 864, akte 22, 5 maart 1764.

59. A.R.A., archief Raad van State, no. 1542, fol. 109.

60. G.A. Breda, nots. J. F. Mirandolle, no. 1128, akte 66.

In de marge worden vermeld ***Abraham de Rouville,*** professor en predikant te Maastricht, ***Johanna Elisabeth de Rouville,*** getrouwd met ***Petrus Alderkerk,*** en de te Amsterdam wonende ***Rosetta Alida, Elisabeth Johanna*** en ***Rebecca Cornelia de Rouville*** [61].

IIb. *Alexander Paplay*, ged. Leeuwarden 9 juli 1680, kapitein van het tweede ragt. der Schotse brigade 28 december 1707 i.p.v. luitenant-kolonel *Preston,* bediend vanaf 5 december [62], † in 1722, tr. omstr. 1705 *Isabella Paplay.*

23 december 1699. Belijdenis te Breda.

6 augustus 1701. Benoemd tot vaandrig van kapitein *Nicolson* in het regt. Lauder [63].

14 mei 1708. Kapitein ***Alexander Paplay*** in het regt. Lauder geeft procuratie om twee obligaties à 4% elk van 1200 gulden ten laste van Friesland van 22 januari ***1696*** en ***2*** augustus 1696 te verkopen@.

1 februari 1709. Gerard Noorman, vaandrig onder Lauder, is niet betaald door zijn kapitein ***Alexander Paplay*** [65].

23 februari 1710. Kapitein ***PapZay*** onder Lauder te Dendermonde [66].

8 januari 1711. Kapitein ***PapZay*** onder Lauder te Dendermonde recruteert in Noord-Brittannië [67].

23 december 1716. Alexander ***Paplay*** met attestatie te Bergen op Zoom.

4 december 1719. Kapitein ***Alexander PapZay*** onder Halkett te Iperen oatvangt zes maanden langer verlof in Schotland es.

1 mei 1720 en 11 november 1720. Kapitein Alexander ***Paplay*** onder Halkett te Iperen ontvangt zes maanden langer verlof in Schotland [69].

11 mei 1724. ***Isabella Paplay,*** wed. van ***Alexander Paplay,*** is mede-erfgename van ***Helena PapZay.***

Uit dit huwelijk:

Alexander Paplay, ged. Breda 20 september 1713 (get. Anna Maria Paplay), † jong.

IIc. *Jacobus Bartholomeus Paplay*, ged. Leeuwarden 9 november 1683, kapitein-luitenant, † Bergen op Zoom 30 oktober, begr. aldaar 3 november 1732, tr. omstr. 1712 *Catharina Monroe*, begr. Sluis 11 oktober 1728 [70].

28 augustus 1702. ***Bartolomeus PapZay,*** adjudant van de vrije compagnie van de luitenant-kolonel baron Charles, heer van Westkercke, attesteert [71].

30 maart 1705. Gedeputeerde staten van Friesland benoemen ***Jacobus Bartholomeus Paplay tot*** vaandrig in de compagnie van Sixma i.p.v. ***Tarquinius Paplay.***

30 maart 1707. Gedeputeerde staten van Friesland vervangen de vaandrig ***Jacobus Bartholomeus Paplay van*** de compagnie van Sixma.

14 februari 1709. ***James Papley*** benoemd tot vaandrig van sergt.-majoor ***Alexander Halquet*** in het regt. Lauder [72].

8 januari 1711. De vaandrig ***Paplay*** van het tweede

61. G.A. Breda, nots. J. H. Roelants, no. 1063, akte 56.

62. A.R.A., archief Raad van State, no. 1535, fol. 193 verso.

63. Ferguson, dl. 2, blz. 51.

64. G.A. Breda, nots. A. Swaen, no. 428, akte 48.

65. Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1970, blz. 167.

66. Ibid.

67. Ibid., jrg. 1970, blz. 168.

68. Ibid., jrg. 1970, blz. 170.

69. Ibid., jrg. 1970, blz. 170-171.

70. R.A. Middelburg, doodboek Sluis in de verzameling afschriften D.T.B.

71. G.A. Breda, nots. F. van Gils, no. 481, akte 193.

72. A.R.A., archief Staten van Holland, no. 3059, blz. 68 verso'.

regiment der Schotse brigade recruteert in Groot-Brittannië [73].

19 februari 1711. ***Jacobus Bartholomeus Paplay,*** vaandrig onder Lauder in garnizoen te Dendermonde, testeert: erfgename is zijn zuster ***Anna Maria*** PapZay [74].

13 mei 1711. ***James PapZay*** benoemd tot adjudant van kolonel Lauder [75].

10 november 1712. ***James Paplei*** benoemd tot luitenant van kapitein Gerard *Sulyard* van *Leefdaal* in het regiment Lauder; hij was vaandrig van luitenant-kolonel *Alexander Hacquet* [76].

15 december 1714. ***James Paplei,*** gepensioneerd luitenant van kapitein *Gerrit Sulyard van Leefdael* van het regiment Lauder, wordt vervangen [77].

23 juli 1716. ***James Papleij*** wordt benoemd tot luitenant van de compagnie van Sulyard van Leefdaal onder Halquet [78].

30 september 1717. Luitenant James ***PapZay*** onder Halkett gaat zes maanden naar Schotland [79].

23 februari 1726. Luitenant James ***Paply*** en zijn ongenoemde vrouw zijn doopgetuigen te Meenen [80].

30 april 1728. ***James PapZay,*** luitenant van G. *Sulliar* de ***Leefdaal,*** benoemd tot kapitein-luitenant in het regt. Halkett [81].

Vermoedelijk uit dit huwelijk:

1. ***Alexander Jacobus,*** volgt IIIa.

2. *Georg* ***Paplay,*** geb. ca. 1714, majoor van het fort St. Donaas bij Sluis 1758—1781, † op dit fort 23 januari 1781 [82], tr. (als j.m. van Dendermonde) Sluis 18 december 1746 ***Cornelia van*** *Akkeren,* j.d. van Sluis, vermoedelijk dr. van ***Willem van*** *Ackeren* en ***Apollonia*** *Parent* [83].

   14 april 1742. De cadet George ***PapZay*** benoemd tot vaandrig van kapitein Graham in het regt. De Villegas [84].

   1 maart 1745. De vaandrig George ***PapZay*** benoemd tot luitenant van kapitein ***Arthur*** *Forbes* in het regt. De Villegas [85].

   1748/1749. G. ***PapZay,*** gepensioneerd luitenant in het regt. Drumlanrich [86].

   December 1749. Over de schulden van de luitenant ***PapZay,*** die na de val van Sluis in 1748 door de Fransen gevangen werd genomen [87].

   7 juni 1758. De gepensioneerde luitenant onder Stewart George ***PapZay*** benoemd tot sergeant-majoor van het fort St. Donaas bij Sluys i.p.v. wijlen ***François Burggraaff*** [88]. In deze functie wordt hij vermeld in de officierenboekjes tot het jaar 1780.

73. Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1970, blz. 168.
74. G.A. Breda, nots. J. Waalwijk, no. 621, akte 125.
75. A.R.A., archief Raad van State, no. 1536, fol. 100.
76. Ibid., no. 3062, fol. 436 verso.
77. Ibid., no. 3064, fol. 391.
78. Ibid., no. 3066, fol. 192 verso.
79. Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1970, blz. 170.
80. Ibid., jrg. 1958, bb. 166.
81. A.R.A., Staten van Holland, no. 3078, fol. 149 verso.
82. A.R.A., archief Raad van State, no. 1104, missive uit Sluis van 23 januari 1781.
83. Algemeen Nederlandsch Familieblad, jrg. 1890, blz. 40 en 1889, blz. 202.
84. A.R.A., archief Staten van Holland, no. 3092, fol. 161.
85. Ibid., no. 3095, blb. 116 verso.
86. Ferguson, dl. 2, blz. 428.
87. Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, jrg. 1970, blz. 184.
88. A.R.A., archief Raad van State, no. 1539, fol. 102 verso.

1775/1777. G. ***PapZay als*** luitenant onder Drumlanrich vermeld op de buitengewone Staat van Oorlog [89].

IIIa. *Alexander* ***Jacobus Paplay,*** geb. omstr. 1712, vaandrig in het regiment De la Rocque, leeft nog in 1757, tr. omstr. 1735 ***Anna van Genée.***

Zie beschrijving van de zerk Van *Genée* te Veere (Bloys van Treslong Prins, blz. 282).

9 april 1739. ***Alexander Jacobus Pappelai*** benoemd tot vaandrig in het regt. De la Rocque i.p.v. *Du Claux* [90]. Als zodanig wordt hij nog in het officierenboekje van 1746 vermeld.

25 november 1755. ***Alexander Jacobus PapZay*** doet belijdenis te Maastricht.

Uit dit huwelijk (Waalse fiches):

1. *Walter Jacque* ***Paplay,*** ged. Veere 31 mei 1739.

2. ***Catharina Anna Paplay,*** ged. Veere 31 mei 1739 (tweeling met no. 1), woont in 1778 te Axel, tr. (als j.d. van Veere) Axel 27 augustus 1778 (ondertr. 4 augustus met attestatie van Aardenburg en Veere), Ds. *Isaak Marant* ***(Maurand), j.g.*** van Nijmegen, ged. aldaar 5 okt. 1740 (get. Anna Catrina Smits, Geertruy Nagel), predikant te Aardenburg 1772 (emeritus 1780), Oudelande 1792, Philippine 1793, Biervliet 1796 (emeritus 1809), † Goes 22 nov. 1819, zn. van ***Peter Martinus*** en ***Sara Smits;*** hij hertr. Ritthem in april 1782 (ondertr. 13 maart) *J(oh)anna* ***Schietekatte,*** † Biervliet 19 sept. 1807.

Isaak Marant wordt niet in de Alba Studiosorum vermeld.

Tenslotte nog enkele gegevens over een ***Paplay,*** die ik vooralsnog niet heb kunnen plaatsen.

Moritz Paplay wordt 8 april 1769 benoemd tot vaandrig in de compagnie grenadiers 2e bat. regt. prins Van Saxen-Gotha.

Hij heet *Wilhelm Moritz* ***Paplay,*** wanneer hij op 14 november 1775 tot luitenant van de compagnie van luitenant-kolonel Schleicher 2e bat. van het regt. Van Saxen-Gotha aangesteld wordt [91]. Op 30 oktober 1783 werd hij als zodanig vervangen.

Vermoedelijk is hij een zoon van ***George Paplay*** en *Cornelia* ***van*** *Akkeren.*

89. Ferguson, dl. 2, blz. 436, 438 en 440.
90. A.R.A., Provinciale Resoluties, no. 214, blz. 93 (Zeeland).
91. A.R.A., archief Staten van Holland, no. 1813, blz. 55 en 222.

KORTE MEDEDELINGEN.

Zestiende-eeuwse en oudere gegevens Beijer en Van Harn.

De handschriftenverzameling van de Universiteitsbibliotheek te Utrecht noemt, onder nummer 1828 sub 22, een dossier ***Beijer,*** waarin zich genealogische fragmenten *Beijer* en ***Van Harn*** — provincie Utrecht — bevinden, voorzien van wapentekeningen met bijgeschreven kleuraanduiding, alsmede losse aantekeningen.

De tekst is gedeeltelijk Latijn, gedeeltelijk Nederlands, in handschrift uit het einde van de 16de en het begin van de 17de eeuw. De vele vermeldingen van jaar èn datum van overlijden maken aannemelijk dat de schrijvers beschikten over reeds eerder vastgelegde gegevens.

De beide fragmenten worden hier weergegeven, aangevuld met enkele gegevens uit de losse aantekeningen, Tekstverschillen zijn tussen haakjes geplaatst; de in de noten gegeven toelichting is ontleend aan het gemeentearchief Utrecht, tenzij anders is vermeld.

De in het handschrift vermelde familiewapens zijn de volgende:

Anna Judoci (Aeff Joostendr.)[1] — zie *Beijer* sub IVb -: drie staande pijlpunten zonder kleuraanduiding.

Beijer: in goud een zwarte adelaar.

Ingenulant: in zilver een rode, dubbelzijdig gekanteelde dwarsbalk.

Lijster — zie *Beijer* sub V -: in goud drie staande zwarte hamers.

Van Meerfen: in zwart een klimmende windhond van zilver.

Van Rijsere (Van Rijsoorf): in goud een rode keper, vergezeld van drie mispelbloemen van zilver.

Van Wijck: rood met een gekanteeld schildhoofd van goud.

De genealogie Beijer.

1. *Wemar Beijer.*

Een ander fragment in dit dossier noemt in zijn plaats: *Hans Beijer,* „edelman gebooren tot Robbart boven Colen", tr. *Helena van Wijck,* te Utrecht gekomen met bisschop Frederik van Blanckenheijm. die tevoren bisschop van Straatsburg was.

11. *Henricus (Hendrick) Beijer,* † *13* aug. 1473, tr. *Gertrudis van Me(e)rten,* † *3* nov. 1483 (3 nov. 1473), beiden begraven te Rhenen.

Kinderen:

1. *Reijnerus Beijer.*

Kind:

a. *Adriana Beijer,* „a° 1496 cuius maritus *Rodolphus*".

Kinderen:
aa. *Henricus,* † 9 aug. 1570, zonder kinderen.
bb. ***Elijzabet,*** „cuius maritus anno 1503 ***Reijnerus***".
cc. Huberta.
dd. ***Gertrudis.***
ee. Aleijdis.

2. *Wilhelmus Beijer,* geb. ca. 1444, priester, kanunnik van St. Marie te Utrecht, † 1525 „aetatis suae 81", begr. ald.

3. *Borro Beijer.*

Kind:

Henricus Beijer.

1. De Kameraarsrekening van het jaar 1531/32, fol. 41 en 42v noemt haar onder het hoofd afgestorven renten: „*Aeff Anthonis Beijers* wijff". Waarschijnlijk is zij een dochter van ***Joost Jansa.*** en *Janna* (Lijfrenteregister van het jaar 1520, dl. 1 blz. 188 en dl. 11 blz. 209.) Mogelijk heeft dit geslacht (later) de naam „*Vermarten*" aangenomen: de boedelbeschrijving van haar kleinzoon ***Willem van Drielenborch*** (IVb, sub 3a) noemt namelijk een tableture met memorietafel met het wapen *Beijer* en *Vermarten* (Archief van de Fundatie van Willem van Drielenborch, no. 4, 3e katern, fol. 26).

Kind:
aa. ***Adrianus Beijer*** [2].

4. *Joannes,* volgt 111.

5. *Margarefa Beijer,* „mater *Joanne*", † 5 okt. 1491.

111. *Joannes Beijer,* † Michaelis 1497 (29 sept. 1499), tr. *Joanna Ingenulanf,* † *26* sept. 1497 (26 sept. 1499), beiden begraven te Rhenen.

Kinderen:

1. *Gerardus Beijer,* kanunnik te Utrecht, † 24 april 1545.

2. *Henricus Beijer,* kanunnik van St. Marie, † 21 aug. 1550.

3. *Wilhelmus,* volgt IVa.

4. *Franciscus Beijer,* kanunnik van St. Pieter, † in 1545.

5. *Gerfrudis Beijer.*

6. *Elijzabeth Beijer,* begijn.

7. *Margarefa Beijer,* † 3 sept. 1570. tr. *Henrik Melen,* zonder kinderen.

8. *Anfhonius,* volgt IVb.

9. *Petronella Beijer,* † *24* nov. 1529, tr. *Everardus Lijsfer,* † *6* nov. 1529.

Kinderen:

a. ***Bernardus Lijster,*** priester.

b. ***Joanna Lijster,*** tr. ***Claas Lijster.***
Kinderen:
aa. ***Thirus Lijster,*** † zonder kinderen,
bb. ***Aleijdis Lijster,*** tr. ***N. Lijster.***

c. ***Arnoldus Lijster.***

d. ***Hubertus Lijster.***

e. ***Anthonia Lijster,*** tr. ***Joannes Keijser.***
Kind:
aa. ***Mechteldis Keijser.***

f. ***Cunera Lijster,*** tr. ***Paulus*** [3].
Kind:
aa. ***Everardus.***

g. ***Judith Lijster,*** tr. ***N. Both.***

10. *Cunera Beijer.*

IVa. *Wilhelmus Beijer,* geb. ca. 1480, † 16 febr. 1572 (1573), „oudt sijnde 93 jaer", tr. *Juliana (Adela; Odelt Jansdr.) van Rijsere (van Rijsoort),* † *5* okt. *1524.*

Kinderen [4]:

1. *Johan Beijer,* kanunnik ten Dom, † 9 sept. 1566, ald. begraven.

2. *Anfhonius Beijer,* goudsmid, † 14 okt. 1525, zonder kinderen.

3. *Johan Beijer,* priester, kanunnik te Deventer, † 5 aug. 1558.

2. Is hij identiek met zijn naamgenoot, stichter van de Beijerskameren te Utrecht ? Dan is het volgende van belang. ***Adriaan Hendriksx.*** *Beijer,* zoon van ***Hendrik Bor*** *Beijer* en ***Mechtelt Gerritsdr. van Thoern,*** 'burger van Utrecht 11 jan. 1559, afkomstig van Rhenen, † Utrecht 1 juli 1596, tr. ***Alidt Jansdr. de*** *Bruijn,* † ald. 14 april 1588, beiden begraven in de kerk van het Duitse Huis ald. (Inventaris van het archief van de Fundatie Beiier-de Bruijn; Buurspraakboek jaar 1559, fol. 82; Kameraarsrekenmg jaar 1558/59, fol. 42; Nots. W. van Galen, d.d. 10 okt. 1620, blz. 89).

3. Is: ***Paulus Evertsx. van*** *Netelroij* (Rijksarchief Utrecht, hs. no. 379, fol. 254).

4. Een ander fragment in dit dossier zegt „habuit filios sex et quatuor filias". Toch worden ook daar niet meer dan acht kinderen genoemd: zes zonen, namelijk de nummers 1, 4, 3, 5, 6, '7 in deze volgorde, alsmede twee dochters: Helena en *Gertruijt.*

4. *Henrik Beijer*, priester, kanunnik te Deventer, † 19 nov. 1546.

5. ***Wilhelmus,*** volgt V.

6. ***Adrianus Beijer,*** † ***22*** aug. 1540.
„*Arien,* qui ex venatione lassatus cui cum comite de Arenbergh, quem sequebatur interfuerat, et lac pressum repente bibens, domum aequitans adueniens, et equum prothurio alligans, repente ante fores considens ultraiecti expirauit".

7. ***Frans Beijer,*** kanunnik van St. Marie, † 15 juli 1557, begraven te Utrecht.

8. ***Heilwich Beijer,*** tr. ***Jacobus van Harn*** (zie fragment Van Harn, hieronder).

9. ***Gertrudis Beijer,*** † ***30*** maart 1556, tr. ***Franciscus van*** *Renen*.
„*Gertruijt* nupta Franciscus van ***Rhenen*** viro nobili ex qua Juliana et ***Helena,*** earum ***Juliana*** nupta fuit N. ***Linderen*** tot Amersfoort, unde duae filiae *Ghertruijt* et ***Mechtelt*** quae a° 1617 Rhena habitabant. Et altera ***Helena*** nupta fuit N. *Benning* quae Haerlemiae habitabat a° 1617, duasque filias habebat, quarum una nupta erat fratr. van den advocaet *Backer*, die de dochter van den president ***Banchem*** hadde gehadt."

IVb. ***Anthonius Beijer*** [5], † ***8*** mei 1547, tr. ***Anna Judoci*** [1], † in 1531.

Kinderen:

1. ***Judocus Beijer,*** priester.

2. ***Johan Beijer,*** † zonder kinderen.

3. *Joanna* ***Beijer,*** tr. ***Vincentius van Drielenborch.***
Kinderen:
a. ***Wilhelmus van Drielenborch.***
b. *Anna* ***van*** *Drielenborch,* tr. *Gualtherus Zuijrmont* ***6.***
c. *Anthonius* ***van*** *Drielenborch.*

4. ***Anna Beijer,*** tr. ***Wilhelmus.***
Kind:
Petrus, † zonder kinderen.

5. ***Gertrudis Beijer,*** tr. ***Johan van Dalen.***
Kinderen:
a. *Nicolaus* ***van Dalen.***
b. *Anthonius* ***van Dalen.***
c. Petrus van Dalen.
d. Gerardus van ***Dalen.***

V. ***Wilhelmus Beijer,*** in 1566 kanunnik ten Dom, † 13 april 1594 oude stijl, tr. ***Margareta Lijsters,*** † ***12*** aug. 1558, enige dr. van ***Gerardus Lijstrius*** [7].

5. *Anthonis* ***Beijer*** *Jansz.* werd in 1509 burger van Utrecht (Buurspraakboek, jaar 1509, fol. 100; Kameraarsrekening jaar 1508/09, fol. 10).

6. Lees „*Schoormont*". *Gualtherus* ***(Wouter) Schoormont was*** een zoon van ***Willem*** *Hendriksz. Schoormont* en ***Anna*** *Rijck Woutersz.dr.* (Nots W. Brecht, d.d. 2 mei 1643, fol. 364).

7. Aangaande hem vermeldt het handschrift: „*Gerardus Lijstrius* natus est Rhenae oppido ditionis Ultraiectine ad Rhenum, erat D. utriusque iuris.
Habuit duos fratres: *Henricum et Nicolaum,* qui filium habuit *Henricum* ***ex quo*** *Elijsabetha* ***Lijsters,*** nupta Craijvanger, habitabat Rhene 1617.
Habuit etiam *Gerardus Lijstrius* sorores duas: *Christinam* ***Lijsters,*** nuptam in urbe Rhena N. ***de*** *Bruijn* (cuius posteritas intermortua est) et *Alidt Lijsters,* nupta in urbe Rhena *Goossewijno* Lijnden, cuius cognatus erat legatus D. ***Jacobus*** *Dijckius,* primus legatus Suevorum regis ad confederat. Belgii ordinis 1615.
Hic *Gerardus Lijstrius* erat familiarissimus Erasmo et ad eius Moriae Aencomium commentaria edidit, ac in epistolis Erasmus saepe ad eum scribit, et *Christinulam* uxorem eius saepe salutat, cuius nomine postea filia huius ***Margrete*** appellata est, quae *Joanni Heurnio* nupta fuit."

Kinderen:

1. ***Gerardus Beijer,*** kanunnik te Utrecht.

2, ***Johan Beijer,*** kanunnik te Utrecht.

3. ***Juliana Beijer,*** tr. ***Franciscus van*** *Baloch.*
Kind:
Franciscus van Baloch.

4. ***Margareta Beijer,*** tr. ***Johan van Leeuwen.***

5. *Joanna* ***Beijer,*** tr. ***Johan van*** *Baloch.*

6. ***Christina Beijer,*** tr. ***Joannes Heurnius*** [8].
„***D. Joannes Heurnius*** sterff tot Leijden a° 1601, aug. 11 stylo novo, op een Saterdach 's morgens een quartier nae vijff uren, op het Bagijnhof achter de kerck in het huisch geteyckent met N xxx in de camer beneden daer de drie scuyfraemkens staen."
„*Christina Beijers* sijn huysvrouw sterff a° 1604, den 26 sepb. stylo novo op een Sonnendach t's avonts de klock thien slaende, aen de pest als sij drie daegen sieck geweest was, in het vs. huysch in de beneden camer daer het tuyntien ende keldertien aen respondeert."

De stamreeks Van Harn.

1. ***Jan van*** *Harn*, † 10 nov. 1504, tr. ***Elisabeth Everwijn,*** † in 1475, beiden begraven te Rhenen.

II. ***Gerrit van Harn*** *Jansz.*, geb. ca. 1469, † ***20*** mei 1557 „aetatis suae 88" tr. *Judoca Paternes Jansdr.*, van Doornik, † 4 aug. 1555, beiden begraven te Rhenen.

Kinderen, volgorde onbekend:

1. ***Jacob,*** volgt III.

2. Jan van *Harn*, † ***15*** aug. 1551, begraven te Rhenen.

3. ***Willem van*** *Harn*.

III. ***Jacob van Harn Gerritsz.,*** † 19 dec. 1561 (29 dec. 1562), tr. ***Heijlwich Willem Beijer*** *Jansz.dr.*, † 17 okt. 1540, beiden begraven te Rhenen.
„*Helena* nupta ***Jacob van Harn,*** unde ***Jan van Ham,*** qui duxit *Mariam Bijlers,* ***ex cuius*** unica filia quam in uxorem habuit nata est ***Agneta*** quam in uxorem duxit nobilis D. ***de Thienhoven***".

IV. ***Johan van Harn Jacobsz.,*** „eertijds maerschalck tot Wijck", tr. ***Maria van*** *Bijler.*

Kind:

Jacob van *Harn*, geb. 12 jan. 1571, † 12 febr. 1572 (12 febr. 1571), „vixit menses iiii", begraven te Rhenen.

L. J. MALHERBE.

8. Zie voor Prof. Dr. ***Johan van*** *Heurn* Jaarb. C. B. v. G. 1965, p. 187, en Nederland's Adelsboek 1943—48.

BOEKBESPREKING.

De koopmansgilderol van Deventer 1249—1387, bewerkt door H. R. van Ommeren. Werken uitgegeven door het Nederlands Historisch Genootschap 3e serie 87/Werken van de Vereeniging Overijsselsch Regt en Geschiedenis 34. Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage 1978, 303 blz.

Het is opmerkelijk, dat aan een zo zeldzaam vroeg Noord-Nederlands stuk als de koopmansgilderol in de gemeentelijke archiefbewaarplaats van Deventer (I (ngekomen) A (rchieven) 19) 'betrekkelijk weinig aandacht is geschonken. De zorgvuldige uitgave van de rol door Drs. H. R. van Ommeren, 'destijds verbonden aan het gemeentearchief van Deventer, thans werkzaam als provinciaal inspecteur der archieven in Limburg, verdient om verschillende redenen de aandacht. Ik doel hier op het belang voor de geschiedenis van de gilden in Europa en op de locaal-regionale genealogische betekenis van de koopmansgilderol.

Terecht 'beperkt de bewerker zich niet tot een beknopte materiële beschrijving van de bron (15 aaneengenaaide vellen; totale lengte 621 cm), maar hij gaat van wege het uitzonderlijke belang van deze bron in op de geschiedenis van de koopmansgilden in West-Europa op grond van vergelijking met het elders overgeleverde oorspronkelijke materiaal voor 1301. Na opmerkingen over het verschil tussen koopmansgilden en hanzen constateert de bewerker, dat de overgeleverde statuten van de hanze van Sint-Omaars en de staat van namen van leden der hanze aldaar 1241—1369 het beste te vergelijken zijn met de koopmansgilderol van Deventer.

De Deventer rol bevat zowel de statuten van het koopmansgilde uit 1249 als de lijst van de nieuwe leden gedurende het tijdvak 1249-1387, De bewerker heeft de tekst van de statuten van dit gilde van 1300 toegevoegd. Zoals ook elders bestond in Deventer de 'mogelijkheid om lid van het gilde te worden voor een lager bedrag dan het gebruikelijke indien de vader reeds lid was (geweest). Een en ander blijkt uit de toevoegingen „de maiori" tegenover „de minori" voor een lid dat om bovenstaande reden minder behoefde te betalen.

Uitgebreid heeft de bewerker onderzoek verricht naar het beroep, de sociale positie en de levensduur van de gildebroeders en daarvan in de annotatie mededeling gedaan. Volledigheidshalve zij hier vermeld, dat 'gegevens na 1967 bekend geworden, niet zijn verwerkt. De lijst bevat 1455 namen van nieuwe leden (in Sint-Omaars 1577 namen), waarbij moet worden opgemerkt dat het totaal aantal namen groter is daar sommige 'personen als vader of als borg van een nieuw lid nogmaals voor kunnen komen. De bewerker heeft de indruk, dat een groot bestanddeel van de leden tot de aanzienlijken behoorde, al zijn de getallen hieromtrent strikt genomen nog bescheiden. Duidelijk is het, dat het toetreden tot het gilde ook van wege sociale redenen zal hebben plaatsgehad.

De achternaam van een nieuwe Deventer gildebroeder kan, zoals bekend in deze periode, zijn een familienaam, een patronymicum of een aanduiding van beroep of herkomst. Onderzoek naar de 'herkomstachternamen bewijst dat de Deventer burgerij althans in dit opzicht en in de genoemde periode afstamde van immigranten die voor het merendeel binnen één dagreis (40 km) van de stad woonachtig waren. Vrouwen zijn in Deventer niet tot het gilde toegetreden,

Het is 'duidelijk, dat de zo bewerkte bron meer geeft dan louter de getranscribeerde persoonsnamen. De annotatie is — als gezegd — zeer zorgvuldig en daardoor zeer bruikbaar. In het verleden is de broa al eens benut voor de studie van K. Mars, „Het geslacht Van Apeldoren" in BGM Gelre 57 (1958). Achter de tekstuitgave is een naamlijst opgenomen van de personen, vermeld in de gilderol. Eén persoon staat onder meer namen vermeld: altijd onder zijn doopnaam en onder b.v. herkomstnaam, beroepsnaam, familienaam en/of patronymicum. Aldus is een klapper van 120 bladzijden ontstaan.

Zonder iets aan de waarde van dit werk te willen afdoen, mis ik een index op overige plaatsnamen in de tekst, niet zijnde (onderdeel van de) familienaam. Dat de pastoor van Rheden tot de leden van het gilde behoorde, moet nu uit de inleiding en de tekst gehaald worden. Dat de schrijfwijze voor de herkomstnamen geschiedde op grond van de abjecte Lijst der aardrijkskundige namen van Nederland, uitgegeven door het Koninklijk Nederlandsoh Aardrijkskundig Genootschap (Leiden, 1936) kan ik niet toejuichen.

C. 0. A. SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.

Petronella van Heerden, Geslagsregister van die familie van Heerden. A. A. Balkema, Kaapstad, 1969, IV + 463 blz.

J. A. van Heese, Die herkoms van die Afrikaner 1657-1 867. A. A. Balkema, Kaapstad 1971, 335 blz.

C. Pama, Vintage Cape Town. Historic houses and families in and around the old Cape. Tafelberg -Uitgewers Beperk, Kaapstad en Johannesburg, en Nasionale Boekhandel (Publishers) Ltd., Londen, 1973, 178 blz. met afbeeldingen.

Drie Zuid-Afrikaanse boeken zijn thans aan bespreking toe.

De Inleiding van het eerste boek begint als volgt: „In 1701 het daar 'n jong man, ongeveer twintig jaar oud, in die Kaap aangekom. Hy het zy vyf jaar by die Oos-Indiese Kompanjie uitgedien, vryburger geword, getrou met *Magtilt van der Merwe* en hom gevestig op sy plaas Weltevreden in 't Lant van Waveren waar hy gebly het tot sy dood in 1763. Hierdie man was *Pieter Willemsz. van Heerden,* afkomstig uit die dorp Heerde in Gelderland, Nederland. Hy is die stamvader van die *Van Heerden*-geslag wat nou wyd en syd oor die land versprei is. Dit was niet moontlik om hom in Nederland op te spoor nie, omdat die doopregisters daar in die 17de eeu net die naam van die kind en die voornaam van sy vader noem."

Voor een Nederlander is dit de interessantste passage uit het boek. Spijtig genoeg — men constateert dit meer bij Zuid-Afrikaanse genealogieën — bleek de stamvader hier te lande niet terug te vinden. Ligt dit nu werkelijk aan de staat van de Nederlandse doopboeken ? In zijn algemeenheid is het zeker niet juist, dat deze uitsluitend de naam van het kind en de voornaam van de vader zouden vermelden! Ongetwijfeld kan men er begrip voor hebben, dat het aanboren van Nederlandse bronnen voor een Zuid-Afrikaanse auteur, de grote afstand in aanmerking genomen, niet zo gemakkelijk is, maar waarom dan niet eerlijk aan de lezer meegedeeld, dat men aan onderzoek in Nederland niet toegekomen is ?

De eigenlijke genealogie bericht nader van de stamvader: ‚Aangekom in die skip Popkensburgh April 1701." Van dit schip, dat 28 oktober 1700 van Vlissingen vertrok, is het scheepssoldijboek in het Algemeen Rijksarchief bewaard [1]. Op fol. 211 treft men aan: *Pieter Willemse van Heerden,* sollaat. Vergelijking met andere inschrijvingen leert, dat „van Heerden" als aanduiding van de plaats van herkomst, (nog) liet als geslachtsnaam mag worden opgevat. Het is dus zaak le doopboeken van de Nederduitsch-Gereformeerde gemeente van Heerde in het Rijksarchief in Gelderland te raadplegen. Wie dit doet, zal in de jaren 1674 tot en met 1685 maar één nschrijving aantreffen, die op de stamvader betrekking kan iebben: *Willem Hendrix* en *Aeltjen Hendrix* lieten 10 december 1677 een zoon *Peter* dopen [2]. Als we nu constateren, dat *Pieter van Heerden's* tweede dochter, die traditie-getrouw laar de grootmoeder van vaderskant vernoemd moet zijn, *Aletta* heet, dan kunnen we er zeker van zijn, dat de gevon-

den doop de juiste is, m.a.w. de aansluiting in Nederland ligt voor de hand. Gemakkelijker kan een genealoog het waarlijk niet treffen !

Voor de Zuid-Afrikaanse genealogie is dit boek zonder twijfel een aanwinst. Er zijn allianties met tal van vooraanstaande Zuid-Afrikaanse geslachten: *Botha, Kruger,* ***Preforius enz.,*** maar menigeen zal de gegevens wat al te summier vinden. Zo wordt van de stamvader vermeld, dat hij in 1708 met *Magtilt* ***van der Merwe*** in het huwelijk trad. Waarom niet opgegeven, dat dit huwelijk 18 september 1708 te Stellenbosch werd gesloten ?

Het tweede boek ligt op het gebied van de demografie. Met „Afrikaner" worden bedoeld de Afrikaans-sprekende blanken van Zuid-Afrika. De Nederlandse hoogleraar Dr. H. T. Colenbrander heeft in 1902 een werk aan „De Afkomst der Boeren" gewijd. Zijn conclusie was toen, dat de Zuid-Afrikaners wat hun afstamming betreft als 53 % Nederlands, 27 % Duits en 17 % Frans zijn aan te merken. Naar het inzicht van de heer Heese moet dit zijn: Nederlands 34,8 %, Duits 33,7 %, Frans 13,2 %, niet blank 6,9 %, Brits 5,2 %, andere Europese naties, 2,7 %, onbekend 3,5 %. De ingewikkelde berekeningen en het resultaat, waartoe deze hebben geleid, kunnen in ons blad niet ter discussie staan. Echter is dit boek grotendeels, gevuld met het basismateriaal: alfabetisch ingerichte huwelijkslijsten voor de onderscheiden tijdperken, die de auteur heeft behandeld. Deze lijsten maken het boek voor de genealoog tot een waardevol naslagwerk. Enige critische zin blijft wel geboden, daar men het huwelijk van ***Pieter W. van Heerden*** en ***Magteld van der Merve*** met acht kinderen gezegend vindt tegenover twaalf in het familieboek.

Het derde werk heeft een heel ander karakter. Opzet was hier de architectuur van oude gebouwen te combineren met de familiegeschiedenis van de bewoners om zo een beeld te geven van het kolonistenleven uit vroeger dagen. Rijk geïllustreerd is het boek hierin ten volle geslaagd, d.w.z. er is een werk ontstaan, dat niet alleen van belang is voor de beoefenaars van geslacht- en wapenkunde, maar voor allen, die geïnteresseerd zijn in de Nederlandse kunst- en cultuurgeschiedenis overzee. Spijtig genoeg moet hierbij gesignaleerd worden, dat in de tekst hinderlijke onnauwkeurigheden zijn ingeslopen. Om een enkel voorbeeld te noemen: het zilveren blad met wapen en inscriptie afgebeeld op blz. 54 is niet aan ***Sophia Boesses,*** douairière ***van*** *Rheede* ***van*** *Oudtshoorn* geschonken door haar kleindochter ***Sophia Petronella Bergh.*** Het is een doopgift door eerstgenoemde voor haar petekind ***Sophia Pefronella Bergh*** bestemd en deze jonge dopelinge was niet haar kleindochter, maar een kleindochter van haar zuster *Egberta* ***Boesses,*** in 1745 te Kaapstad gehuwd met *Olaf Martinsz.* ***Bergh.*** Moge dit werk bij een tweede druk, die het zeker verdient, van zulke onnauwkeurigheden worden gezuiverd, want ze passen niet in een boek met positieve kwaliteiten, waaraan kennelijk zorg is besteed. Een ander desideratum, dat in een eventuele herdruk verwezenlijkt zou kunnen worden voor lezers, die in Kaapstad en omgeving niet thuis zijn, vormen een of meer duidelijke overzichtskaarten, waarop de ligging van de behandelde huizen is aangegeven.

J. Fox.

1. Archief V.O.C. inv.nr. 12681, Kamer Zeeland no. 9.
2. Retroacta Burgerliike Stand Gelderland inv.nr. 875: Doop- en trouwboek van de" Nederduitsch-Gereformeerde gemeente van Heerde 1658-1695. Blijkens een hierin opgenomen lidmatenlijst werd *Willem Hendrik* met attestatie van Vaassen Pinksteren 1671 als zodanig aangenomen.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Hovy. In Nederland's Adelsboek 1942 werd voor het eerst geschreven, dat ***Jan Hovy,*** lijfarts van Czaar Peter de Grote van Rusland, een natuurlijke zoon van *Jehan* ***de Geer*** bij ***Sara Hovius,*** wed. van ***Isaac de Besche*** alias ***Becx zou*** zijn.

Als geboorteplaats en datum van genoemde ***Jan Hovy*** wordt [gemeenlijk genoemd Pera 19 mei 1674 († Kroonstad 14 maart 1743). Ik heb goede gronden om aan te nemen, dat dit #geboortejaar onjuist is. Een 'hiervan berust op mededelingen in verschillende Russische boeken, volgens welke ***Jan Hovy*** op haast 80-jarige leeftijd overleed, zodat zijn geboortejaar dan 1663 of 1664 zou kunnen zijn.

Over hem en tevens over zijn kinderen ontvang ik graag gegevens. Van zijn kinderen zijn slechts gegevens bekend omtrent zijn zoon *Lodewijk* ***Hovy*** „de oude", geb. Moskou 16 sept. 1704, † Amsterdam 9 sept. 1780. Een mogelijke zuster ***Stephania Hovy*** treedt in 1739 als doopgetuige op (vgl. Ned. Patr. 1923). In familiepapieren wordt uitdrukkelijk gesproken over kinderen (meervoud).

Lodewijk Hovy „de jonge", geb. Amsterdam 26 dec. 1740, † Bordeaux 14 febr. 1822, tr. Amsterdam 18 aug. 1771 *Clara Susanna* ***Hasselaer,*** geb. Amsterdam 23 maart 1750, † Bordeaux 31 dec. 1826, dr. van Mr. ***Pieter Cornelis Hasselaer*** en ***Clara Wendela Sazzfijn.*** Elias schrijft in zijn Vroedschap van Amsterdam, dat de vader, Mr. ***P. C.*** *Hasselaer,* burgemeester van Amsterdam, zijn formele toestemming tot dit huwelijk weigerde, zodat ***Clara*** *Susanna* een request bij Commissarissen van Huwelijkse Zaken indiende om zonder haars vaders consent te mogen trouwen, over 't welk tenslotte door de Heeren van den Gerechte gunstig beschikt werd. Mijn vraag is of iemand mij kan inlichten omtrent de beweegredenen van ***P. C. Hasselaer*** dit huwelijk tegen te houden.

Amsterdam. J. R. KRUDOP VAN RUWIELL.

Koelwagen (Koolwagen, Coelwagen). Volgens Van Rhemen trouwe ***Bate Koelwagen*** vermoedelijk te Kampen met *Herman Kroeser (Cru(e)ser).* Na het overlijden van haar eerste man (1502) hertrouwde ***Bate*** met een zekere *Herman Geertsz.* Uit dit huwelijk werd te Hattum ca. 1510 een zoon *Herman* geboren die later bekend staat als Dr. *Herman* ***Cruser,*** raad en lijfarts van Karel van Gelre, later van Willem van Gulik-Kleef.

Deze *Herman* ***Cruser,*** later als humanist bekend onder de naam ***Cruserius,*** sterft 23 december 1575 te Koningsbergen. Hij was getrouwd met ten le ***Anna*** *Kroeser* (achternichtje van *Bate's* eerste man) en ten 2e ***Chrisfina*** *Clossen,* uit het Kleefse.

Na de dood van *Herman Geertsz.* huwde ***Bate*** voor de derde maal met ***Hendrik van Broekhuizen,*** stalmeester van hertog Karel van Gelre.

Gevraagd nadere gegevens betreffende ***Bate Koelwagen,*** haar tweede man *Herman* ***Geertsz.*** en de herkomst van het geslacht ***Koelwagen.***

Kampen. DR. C. N. FEHRMANN.

Van Kervenheim/Van Kervel. Bij het artikel ***Van Kervel*** in Ned. Patr. 1928/29, p. 324 tekent de redactie aan, dat het geslacht volgens familiepapieren zou afstammen van ***Van Ker-***

venheim, maar dat de redactie de gegevens niet overtuigend vindt. Mede in dit verband is het merkwaardig, dat in het rechterlijk archief Lochem niet alleen de leden van hetzelfde geslacht promiscue als *Van Kervenheim* en *Van Kervel* compareren, maar dat zelfs een en hetzelfde familielid afwisselend onder beide namen voorkomt. Dit is met name het geval met *Berta*, † na 2 mei 1637 als wed. van de Lochemse burgemeester *Egbert tho Herckel*, † tussen 18 juni 1597 en 30 mei 1602.

Steven van Rhemen (fol. 395-398 van zijn genealogische verzameling in het Rijksarchief Gelderland) vermeldt haar onder *Kervenheim* als dr. van *Henrick*, schulte te Lochem in 1533, en zijn tweede vrouw ... *Waninck van Goor*.

Kan iemand de rol van de naam *Van Kervel* in het bovenstaande verklaren, althans bevestigen?

Ellecom. DR. H. W. VAN TRICHT.

Lepel(s) (1978, 152). Naar thans blijkt is de vermelding van het huwelijk tussen *Coert Lepel* (gen. VIII, 3) en *Elsjen Hardenbargh* foutief: *Elsjen Hardenbargh* was de vrouw van VIII, 'eveneens *Coert Lepel* genaamd, maar vader van bovengenoemde, en tevens van *Margaretha Lepel*, hetgeen in overeenstemming is met De Ned. Leeuw 1973, 226.

IR. G. L. MEESTERS.

Luursen-Kuikendal. In 1919 verscheen in de Verenigde Staten The History of the Kuykendall Family, since its settlement in Dutch New York in 1646. De schrijver, G. B. Kuykendall, heeft alleen Amerikaanse bronnen geraadpleegd. De De eerste generaties luiden:

1. *Luur N. N.*, heeft twee zoons, volgen 11.

11. 1. *Jacob Luursen*, van Wageningen, in dienst van de West-Ind. Comp., vestigt zich in Nieuw-Amsterdam ca. 1646, † ald. ca. 1656. Hij heeft één zoon, volgt 111.

2. In dezelfde tijd komt een vermoedelijke broer van *Jacob* voor, *Urbanus Luursen*, van Wageningen, in dienst van de W.I.C., vestigt zich als metselaar in Nieuw-Amsterdam ca. 1646. Van hem zijn geen nadere gegevens gevonden, Sterft hij aldaar, gaat hij naar een andere plaats of gaat hij terug naar Nederland ?

111. *Luur Jacobsen*, ged. Nieuw-Amsterdam in 1650 door Ds. Gideon Schaats, tr. Kingston in 1680 *Grietje Aerts Tack*, dr. van *Aert Pietersen Tack* en *Annetje Ariens*. Zij krijgen elf kinderen.

Behoort Ds. *Schaats* (vgl. De Ned. Leeuw jrg. 1913, kol. 300/301) tot het geslacht *Schaats*, dat ook in Wageningen voorkwam ?

De naam *Kuykendaal (Kuykendall* en ook *Kirkendale)* komt pas in 1706 naar voren. Ik neem voorlopig aan dat dit een toponym uit de omgeving van Nieuw-Amsterdam is. Gaarne gegevens over de generaties 1 en 11.

Wageningen. DR. IR. A. C. ZEVEN.

Van Meurs. Gaarne aanvullingen gevraagd van de volgende gegevens: *Nicolaas van Meurs*, tr. 1 e (ondertr. Zutphen 8 mei 168 1) *Geesken ter Maet:* tr. 2e Zutphen 8 nov. 1712 *Francina de Wit*.

Uit het eerste huwelijk: *Jan van Meurs*, geb. in 1689, tr. Zutphen 10 juni 1714 *Catharina van der Linden* (vgl. De Ned. Leeuw 1952, 283).

Wageningen. DR. IR. A. C. ZEVEN.

Van der Meer. In de Nederlandse Heraut 1892 is op blz. 218 e.v. een genealogie *Van der Meer* gepubliceerd, die geheel ontleend was aan familiepapieren in het bezit van een lid van het geslacht *Van der Meer van Kuffeler*. De mijns inziens betrouwbare genealogie vangt aan met *Huijbert van der Meer Pietersz.*, heer van Cranenburgh te Den Haag (met de woning Cranenburgh beleend op 25 juli 1499; zie Ons Voorgeslacht, 1978, blz. 194). Volgens een in hetzelfde artikel gepubliceerd stuk, werd hij op 4 nov. 1512 op de rijksdag te Keulen door keizer Maximiliaan verheven tot 'edelman van het Heilige Roomse Rijk, Hij 'overleed vóór 27 juli 1514 en werd te Eikenduin bij 's-Gravenhage begraven. Uit zijn huwelijk met *Margriet Arens'sdr. van der Houve*, dochter van *Arent Gerritszn. van der Houve* en *Elisabeth Engelbrechtsdr. van Cranenburgh*, erfdochter van Cranenburgh, stamde een vooraanstaande familie te Leiden.

In vroeger eeuwen hebben verscheidene auteurs *Huijbert* gehouden voor een zoon van *Pieter Arentsz. van der Meer* († Delft 1479), stammende uit de graven *Van Tecklenburg*, en *Liedewij Jacobsdr. de Wilt van Bleijswijck*. In De Navorscher 1897, blz. 467 e.v. is aandacht besteed aan de genealogie van dit geslacht, waarbij ook de veronderstelde afstamming van voornoemde *Huijbert van der Meer* ter sprake is gebracht. *Huijbert*'s grafzerk met kwartierwapens zou de afstamming van het echtpaar *Van der Meer-de Wilt van Bleijswijck* bevestigd hebben, doch de auteur van het artikel over de *Van der Meer's* uit Delft meende, dat *Huijbert* heeft willen insinueren dat hij tot dat geslacht behoorde. Hij voerde een identiek wapen met dat van de Delftse naamgenoten, doch in andere kleuren. Het wapen zou hem in 1512 bij zijn adelsverheffing verleend zijn. De *Van der Meer's* uit het geslacht der graven *Van Tecklenburg* voerden echter reeds lang daarvóór hun wapen. Dit is wel een sterke aanwijzing dat *Huijbert g e en* zoon was van *Pieter Arentsz. van der Meer* te Delft. Een andere aanwijzing is het feit dat *Huijbert* niet in het familiegraf van *Pieter van der Meer* te Delft is begraven.

Wie van de 'lezers is het bekend of er sedert het einde van de vorige eeuw nog onderzoek verricht is naar de herkomst van genoemde *Huijbert van der Meer?*

Gevraagd nadere gegevens 'over *Huijbert* en diens voorgeslacht en kwartieren.

Rotterdam. K. J. SLIJKERMAN.

Ring uit sleutel van de Citadel van Antwerpen. In De Ned. Leeuw 1942, kk. 194, 276, en 1943, kk. 159, 160 is sprake van een ring, vervaardigd van een sleutel van de Citadel van Antwerpen. Deze werd met bijbehorende gedrukte brief geschonken aan *David Borski* (1793-1870) en Jhr. *Pieter Hartsen (1789-1846)* als leden van de Commissie van 'erkentenis voor de strijders op de Citadel en Schelde.

Onlangs vond ik een dergelijk schrijven — helaas ontbreekt ook hier de ring zelve — gericht aan mijn betovergrootvader *Samuel Pierre Labouchere* (1778-1867).

Is er sedertdien nog iets naders bekend geworden betreffende deze ringen en bestaat er wellicht een lijst van alle ontvangers?

Amsterdam. MR. A. J. A. LABOUCHERE.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — De afstamming der Twentse Stork'en van Karel de Grote, door Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus. — Paplay, door Dr. J. Mac Lean. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. O. Schutte, *p./a. Zeestraat* 71 b, 8518 *AA 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, Laan van *Koot 43, 2244 AT Wassenaar.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, *Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 2-3 **XCVIIIe Jaargang** **februari-maart 1981**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren Ir. F. J. Bok, A. van Hofwegen, Ir. A. Kranendonk, R. A. van Sandick en van Mejuffrouw E. J. Temminck, respectievelijk sedert 1980, 1979, 1949, 1951 en 1979 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

Mevrouw P. BODDAERT geb. BLUSSÉ VAN OUD-ALBLAS,	2243 CV Wassenaar, *„De Schouwenburg", Stoeplaan 9, flat 58.*
Dr. J. P. W. A. VAN BRAAM HOUCKGEEST	7213 LG Gorsel, *Vosweg 12.*
F. E. BRANDENBURG,	*7608* ET Almelo. *De Eik 76.*
K. P. DE BREE,	*2435* AS Zevenhoven, Zuideinde *24.*
W. IMTHORN,	2225 KE Katwijk, *Willy Sluiterstraat 85.*
Jhr. M. L. P. QUARLES VAN UFFORD,	*3055* CL Rotterdam, *Meeuwenlaan 12.*
J. J. SEEKLES,	*2565* LD 's-Gravenhage, *Ieplaan 35.*
K. VAN STAPPERSHOEF,	*4715* BR Rucphen, *Jan Steenstraat 42.*
D. F. TOLLENAAR,	*3723* KP Bilthoven, *Gregoriuslaan 1c.*
Drs. G. M. TROUWBORST,	2904 DE Capelle a/d IJssel, *Sauerdal 34.*
B. M. VERAART,	2594 BA 's-Gravenhage, *Leidsestraatweg 15, flat 2.*

Adreswijzigingen:

Dr. L. VAN DER HAMMEN,	*2242* RA Wassenaar, *Baronielaan 1.*
M. J. HIDDINGH,	*1619* XW Andyk, *Meilag 53.*
Ing. TH. HOGEN ESCH,	*6703* AC Wageningen, Otto van *Gelreweg 11.*
Drs. A. N. P. DE HULLU,	*3295* CL 's-Gravendeel, *H. Hamerstraat 22.*
A. J. DE LINT,	*2925 AD* Krimpen a/d IJssel, *Rondo 34.*
J. C. LISSENBERG,	4182 PC Neerijnen, *1e Tieflaarstraat 13.*
C. A. F. MARKENSTEIN,	*2103* SR Heemstede, *Voorweg 65.*
A. J. MENSEMA,	8011 PN Zwolle, *„Hof van Suythem", Praubstraat 25.*
Jhr. Mr. P. C. I. G. M. VAN NISPEN TOT SEVENAER,	*2594* BS 's-Gravenhage, *Bavoylaan 7.*
Dr. H. J. PABBRUWE,	*4525* LP Retranchement, *Killedijk 2.*
R. WESSELMAN,	*3066 CN* Rotterdam, *Tattistraat 282.*
L. H. WESTDIJK,	*2396* AM Koudekerk a/d Rijn, Hoogewaard *191.*

Aanwinstenlijst der Bibliotheek.

Aalst, G. M. van. Ardhief van de familie Van der Staal van Piershil 1636-1904. 's-Gravenhage, 1978. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Zuid-Holland.)*

Afstemmen op afstammen. Genealogische tentoonstelling. Catalogus ... van de tentoonstelling in het Gemeentearohief van Nijmegen van 20 sept. tot en met 28 nov. Nijmegen, 1980. *(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Nijmegen.)*

Anrooy, F. van, W. J. Formsma, L. P. L. Pirenne e.a. Nederland in stukken. Beeldkroniek van Nederlandse archieven. Haarlem [,1979]. *(Recensie-exemplaar.)*

Arnaud, E. Répertoire de généalogies françaises imprimées. [Paris, 1979.1 dl. II. G.-M. Avec un suppl au t. 1. *(Aangekocht.)*

Barendregt, H. J. Genealogie van het geslacht De Neef-De Neeff. [Rotterdam,] 1979. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Barendregt, H. J. Genealogie van het geslacht Volker. [Rotterdam,] 1979. *(Geschenk a.b.)*

Beard, T. F. How to Eind your family roots; with. D. Demong. New York ene. [, 1977.1 *(Geschenk van Mr. 0. Schutte.)*

Becx, J. A. J. Het geslacht Becx, vijf eeuwen in de Meierij (1475-1975). [Hilvarenbeek, 1980.1 *(Recensie-exemplaar.)*

Beider Wieden, H. Schaumburg und die Niederlande in der Zeit des achtzigjährigen Krieges. [Bückeburg enz., 1974] *(Geschenk van de Schrijver.)*

Bervoets, J. A. A. en E. R. Ooijevaar. Inventaris van papieren afkomstig van leden van het geslacht Van Beresteyn en aanverwante geslachten. Den Haag, 1979. dl. 111 Suppl. en errata. gestenc. *(Geschenk van de Algemene Rijksarchivaris.)*

[Bessem, A. G.] Van Campen, van Koudum (Fr.). [Rijswijk (Z.-H.), z.j.] gestenc. *(Geschenk van de Heer A. G. Vosdingh Bessem.)*

Boer - Meiboom, W. E. de. Archief van Pieter Steyn, 1749-1772. (Voorl. inv.) 's-Gravenhage, 1979. offsetdr. *(Geschenk van de Algemene Rijksarchivaris.)*

Bonger, H. De dichter van Wilhelmus. Een kritische beschouwing. [Amsterdam, 1979.1 *(Geschenk van hef Kon. Oudheidkundig Genootschap.)*

Booy, E. P. de en A. J. Looijenga. Overzicht van archieven van particuliere ondernemingen berustend in openbare archiefbewaarplaatsen; tweede herz. uitg. door E. P. de Booy. ['s-Gravenhage,] 1979. offsetdr. *(Geschenk van de Algemene Rijksarchivaris.)*

[Borst, S., G. Erkamp-Opdam.] Stamboom van de familie Ligthart. [Heerhugowaard enz., 1980.1 *(Aangekocht.)*

Bos Jzn., W. Van hennepland tot huizenzee. (Geschiedenis van de Sliedrechtenaren.) Sliedrecht, 1978. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Bousse, A. Inventaris van de archieven van de administratie van de BTW.registratie en domeinen (prov. Antwerpen). Brussel, 1979. offsetdr. *(Ruil.)*

Braber, J. L. Geschiedenis van een geslacht Reycken, Rijcken, Rijken, Rijke, Rijkers, Ryken afkomstig uit het Noord-Brabantse 's-Gravenmoer sedert 1525. [Dreischor,] 1979. *(Recensie-exemplaar.)*

Bronnen voor de geschiedenis van Zeist; #bijeengebracht door J. Ph. de Monté verloren, J. C. Andries, A. Graafhuis. Assen, 1980. dl. 111, afl. 1 (1601-1630). *(Geschenk van hef Min. van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk.)*

Brood, P. Inventaris van de archieven van het huis te Echten en de Alg. Compagnie van 5000 morgen te Hoogeveen (1275) 1316—1952; met medew. van F. Keverling Buisman, J. E. Ennik en D. T. Komen. Assen, 1980. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Drenthe.)*

Burg, V. A. M. van der. Geschiedenis van de Schiedamse familie Van der Burg. De katholiek gebleven tak van het middeleeuwse geslacht Van der Burch. Zeist, 1979. *(Recensie-exemplaar.)*

Burghardt, F. R. C. Vier Roner archieven. Inventarissen van: Het archief van de Winsinghhof (1573) 1643-1956, Papieren afkomstig van de bewoners van De Spijker 1720-1880, Het arohief van de familie Holthuis (1745) 1810 -1909, Papieren afkomstig van de familie Meseroy (1572) 1642-1820. Assen, 1980. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Drenfhe.)*

Bij ons in de familie. Gen. en her. bloemlezing uit Gens Nostra 1945-1970; onder red van N. A. Hamers, M. J. van 't Kruys en R. F. Vulsma. Amsterdam [,1979]. *(Geschenk van „Nederlandse Genealogische Vereniging*".)*

Campbell, C. Scottish arms in the Bellenville roll. [Edinburgh, 1978.1 *(Geschenk van de Schrijver.)*

Chronologische 'lijsten van de geëxtendeerde sententiën en procesbundels ('dossiers) berustende in het archief van de Grote Raad van Mechelen: opgesteld onder leiding van J. Th. de Smidt en E. I. Strubbe in samenwerking met M. J. Abeling e.a. [Z.pl.,] 1966-1979. 3 dln. *(Geschenk van het Juridisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam.)*

Clerck, K. de, L. Troch. De opvoeding van een Prins van Oranje in het midden van de 19e eeuw. Den Haag [,1979]. *(Recensie-exemplaar.)*

Deitmer, H. 2000 Bhedispense für Militarpersonen aus den Kölner Generalvikariatsprotokdllen des 17. und 18. Jahrhunderts. Köln, 1980. offsetdr. *(Recensie-exemplaar.)*

Delahaye, A. Van Dorestadum tot Waderlo. Zundert, 1977. *(Aangekocht.)*

Delahaye, A. Memoires van een archivaris. Suppl.: Bibliografie A. Delahaye; door R. Jacobs en R. Delahaye. [Zundert,] 1980. *(Aangekocht.)*

Delahaye, A. en E. V. M. Lieven. Het dorpshuis van Fijnaart en Heijningen. [Zundert,] 1980. *(Aangekocht.)*

Deutsches Familienarchiv. Ein gen. Sammelwerk. Neustadt a.d. Aisch, 1979-1980. dl. 71-73, 75. *(Aangekocht.)*

Deutsches Geschlechterbuch. Limburg a.d. Lahn, 1979-1980. dl. 179-184. ***(Aangekocht.)***

Eeghen, I. H. van. De Amsterdamse boekhandel 1680—1725. Amsterdam, 1978. dl. V, 1. De boekhandel van de Republiek 1572-1795; dl. V, 2. De boekhandel van de Republiek 1572-1795. Summary, overzichten en indices. ***(Aangekocht.)***

Eerenbeemt, H. F. J. M. van den. Industrieel ondernemersohap en mentaal klimaat 1914—1940. Tilburg, 1979. ***(Aangekocht.)***

Elderbroek-Wellinga, J. Archief van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Groningen 1829-1950. [Groningen,] 1979. of fsetdr. (Geschenk *van* de ***Rijksarchivaris in Groningen.)***

,,Erftkadetten'' des alten Neusser Hafens. Zur Denkmalseinweihung am 20. August 1980 herausgeg. Neuss, 1980. ***(Geschenk van het „Stadtarchiv" van Neuss.)***

Familieberichten. Mededelingenblad van de Ver. familie De Jonge. [Z.pl.,] 1978-1979. nr. 6—9. ***(Geschenk van het bestuur van de Ver. familie De Jonge.)***

Fluit, Th. P. M. van der. Collectie Semeyns de Vries van Doesburgh, waarin opgenomen papieren afkomstig van leden van de geslachten Buyskes, Van Doesburgh, Semeyns en aanverwante geslachten. Haarlem, 1978. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Noord-Holland.)***

Fox, J. Belening gezamender hand in het graafschap Holland. Nieuw inzicht uit een nieuw ontdekte oorkonde. [Z.pl., z.j.] ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Friends-van Vliet, M. Th. Zevenbergschen Hoek: een kozerie van een kleine kern. [Zundert,] 1979. ***(Aangekocht.)***

Gebundelde inventarissen [Rijksarchief in Groningen]. Groningen, 1980. dl. V en VI. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Groningen.)***

Genealogische en heraldische 'gegevens over het (Franse) -Belgische-Zeeuwsche geslacht Lagace; bijeengebracht door A. P. J. van der Burg. Rijswijk, 1980. ***(Geschenk van Dr. A. P. J. van der Burg.)***

Genealogisches Handbuch der adeligen Häuser. B. Bd. X111. Limburg an der Lahn, 1980. ***(Aangekochf.)***

Genealogisches Handbuch der freiherrlichen Häuser. A. Bd. XII. Limburg an der Lahn, 1980. ***(Aangekocht.)***

Genealogisches Handbuch der gräflichen Häuser. Bd. X. Limburg an der Lahn, 1979. ***(Aangekocht.)***

Glasbergen, J. B. De Rijnsburgse kwartieren van Arij Cornelisz van Delft, burgemeester, schepen, welgeboren man, kerkmeester en armmeeser (1739-1822) en van Prijna Jans de Koning, zijn eerste vrouw, (c. 1736-1801). [Nuenen, 1980.1 fotokopie. ***(Geschenk van het Bestuur van het*** Genootschap ***„Oud Rijnsburg".)***

Glorius, F. J. J. F.B.J. Frencken en de Kath. Jeugd Vereeniging; de zorg voor meisjes met name in het bisdom Breda 1927-1940. Tilburg, 1979. ***(Aangekochf.)***

Goede, D. H. Het geslacht Goede te Landsmeer van 1570 tot 1970. [Nijverdal, 1976.1 ***(Recensie-exemplaar.)***

Goelema, W. E. Inventaris van het archief van de houthandel J. M. Meihuizen & zoon, 1837-1970. Groningen, 1980. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Groningen.)***

Green hill, F. A. Incised effigial slabs. A Study of engraved stone memorials in Latin Christendom, c. 1100 to c. 1700; with line drawings by H. W. Jones. London [,1976]. 2 dln. ***(Geschenk van de Heer H. L. Kruimel.)***

Hamer, T. J. Versélewel de Witt. Genealogie Hamer, De Witt Hamer, Versélewel de Witt Hamer. Groningen, 1980. gestenc. ***(Geschenk van de Samensteller.)***

Hamer, T. J. Versélewel de Witt, H. C. Versélewel de Witt Hamer-Zwaan. Historia persecutionum injustarum of een crimineel proces in de Ommelanden 1657-1660. Groningen, 1980. gestenc. ***(Geschenk van de Schrijvers.)***

Hees, A. M. S. van. Inventaris van het archief van de schepenbank der vrije heerlijkheid Stein. Maastricht, 1976. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Limburg.)***

Heim, B. B. Heraldry in the catholic church; its origin, customs and laws. [Buckinghamshire,] 1978. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Heren XVII, De, van Nassau Brabant. [Zundert,] 1979. ***(Aangekocht.)***

Jaarverslag van de rijksarchiefdienst, 1978. 's-Gravenhage, 1979. ***(Geschenk van de Algemene Rijksarchivaris.)***

Jonge-Berg, P. C. de. Vertel eens van vroeger, grootmama; (herinneringen van P. C. de Jonge-Berg) . ['s-Gravenhage, 1978.1 ***(Recensie-exemplaar.)***

Kalkman, P. N. Genealogie van de familie Kalkman. [Rotterdam, 1979.1 ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Kamp, J. L. J. van de, Emanuel van Portugal en Emilia van Nassau. Assen, 1980. ***(Geschenk van de Stichting De Nederlandse Leeuw.)***

Kamper Almanak, okt. 1979/80, okt. 1980/81. Kampen [,1979—1980]. ***(Geschenk van Dr. C. N. Fehrmann.)***

Koller, F. Armorial ancien et moderne de Belgique. Dison-Verviers, 1979. ***(Recensie-exemplaar.)***

Kompagnie, J. H. Het familiearchief Van Heteren. Het archief van de solliciteur-militair Paulus Gebhardt en Het archief van de commies van 's lands magazijnen te Delft, Dirk van Heemskerk. 's-Gravenhage, 1979. offsetdr. ***(Geschenk van de Algemene Rijksarchivaris.)***

Kort, V. A. M. de. Inventaris van het archief van de heerlijkheid Asten [1337—1955]. 's-Hertogenbosch, 1978. offsetdr. ***(Geschenk van de Rijksarchivaris in Noord-Brabant.)***

Kreijns, H. [C. J. M.] Kwartierstaat Spaetgens-Philippen. [Heerlen, 1980.1 1 dl., 2 bdn. gestenc. ***(Aangekocht.)***

Kwartierstatenboek [, uitgeg. door de] Geneal. Ver. Prometheus. Delft, 1980. dl. 11. ***(Geschenk van de Genealogische Ver. Prometheus.)***

Laurentius, Th., J. W. Niemeijer, G. Ploos van Amstel. Cornelis Ploos van Amstel, 1726-1798. Kunstverzamelaar en prentuitgever. Assen, 1980. ***(Geschenk van Jhr. G. Ploos van Amstel.)***

Lecomte, F. Inventaire des archives de la Maison de Misericorde dite Hôpital de Bavière à Liège, Bruxelles, 1979. offsetdr. (*Ruil.*)

Leenaerts, R. J. Algemeen genealogisch-heraldisch repertorium voor de Zuidelijke Nederlanden. Handzame **(B.)**, 1979. dl. V. Bibliografie, nrs. 22507-26242; index. offsetdr. *(Aangekocht.)*

Leverland, B. N. Zo schreven onze voorouders. Nederlands, schrift tussen 1450 en 1700. 's-Gravenhage, 1980. *(Recensie-exemplaar.)*

Lievense-Pelser, E. Inventaris van de archieven der remonstrantse gemeente te Amsterdam 1630-1927. Amsterdam, 1979. *(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Amsterdam.)*

Lindeboom, De; jaarboek 111-IV, 1979-1980. Tilburg [,1979]. (Geschenkvan de Gemeente-archivaris van Tilburg.)

Louman, J. P. A. Archèfvan de familie Berg 1338-1977. 's-Gravenhage, 1980. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Zuid-Holland.)*

Loupias, A. Inventaris van de Nederlandse collecties over de Vlaamse Beweging op het Rijksarchief in Noord-Brabant: A. Archief van Dr. L. Buning; B. Archief van Ds. J. D. Domela Nieuwenhuis Nyegaard (1870-1955) en Jong Vlaanderen (1914-1918); C. Archief *van* Prof. Dr. R. Speleers. 's-Hertogenbosch, 1978. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Noord-Brabant,)*

Lucieer-Franken hout Wit, M. Nòja mekind, zo wazze nou, die West Friezen. Hoorn, 1979. *(Aangekocht.)*

Matthey, I. De hervormde gemeente te Noordbroek. Geschiedenis en inventaris van de archieven. Groningen, 1978. gestenc. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Groningen.)*

Meinema, J. Inventaris van het huisarchief van de Bredenborg te Warffum enz. [Z.pl.,] 1975-1976. gestenc. (Geschenk van de Rijksarchivaris in Groningen.)

Meinema, J. Inventaris van het familiearchief Siccama, Hora Siccama, Hora Siccama van de Harkstede en Rengers Hora Siccama. [Z.pl.,] 1964-1965. gestenc. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Groningen.)*

Mensema, A. J. Inventaris van de archieven van de marken in de provincie Overijssel 1300-1942. Zwolle, 1978. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Overijssel.)*

MiddelhoekSr., J. Gegevens uit de archieven van Delft en Leiden, verwerkt tot de geschiedenis van de familie Middelhoek. Rotterdam, 1978. dl. I. De Middelhoeken van Delft en Leiden. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Nawijn, F. Het Friese geslacht Van der Laars. 's-Gravenhage, 1979. gestenc. *('Geschenk van de Samensteller.)*

Nawijn, F. Het Haags-Delftse geslacht Ninaber. [Z.pl.,] 1977. gestenc. *(Geschenk a.b.)*

Nawijn, F. Het geslacht Oorebeek-Oorbeek met stamreeks Dijkshoorn. 's-Gravenhage, 1979. gestenc. *(Geschenk a.b.)*

Nederland's Adelsboek. 's-Gravenhage, 1979-1980. jrg. LXX en LXXI. *(Recensie-exemplaar.)*

Nederland's Patriciaat. Genealogieën van bekende geslaahten. ['s-Gravenhage, 1979.1 jrg. LXIV (1978/79). *(Recensie-exemplaar.)*

Nieuwland, P. De quotisatiekohieren. Namen, beroepen en welstand van de Friese bevolking in 1749. Leeuwarden, 1980. dl. 1. *(Recensie-exemplaar.)*

Noordhoff, L. J. Archieven van leden van de familie Lewe en vele aanverwante geslachten 1300-1949. [Met: Genealogische tabellen.] Groningen, 1979. 2 bdn. offsetdr. (Recensie-exemplaar.)

Nijkamp, A. J. Genealogie Nijkamp. Naamgeving ontleend aan het erve „Nijkamp" in Klein Dochteren onder Lochem, met gedeeltelijke geneal. gegevens o.m. van de fam. Te Winckel 'enz. [Holten, z.j.] gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Oeveren, J. C. v[an] en C. M. van Oeveren-Nederpelt. Kwartierstaat van de kinderen van Jan Christiaan van Oeveren en Catharina Maria Nederpelt. [Met: le aanv. ... dd 1-4-1980.] Veenendaal, 1980. gestenc. *(Geschenk van de Samenstellers.)*

Ordre, L', de la noblesse. Familles d'Europe enregistrées in ordine nobilitatis. Paris [,1979]. dl. II en III. *(Recensie-exemplaar.)*

Overzicht van de archieven en verzamelingen in het Gemeentearchief van Alkmaar. Alkmaar, 1979. *(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Alkmaar.)*

Pastoureau, M. Traite d'héraldique. Préf. de J. Hubert. Paris, 1979. *(Aangekocht,)*

Pedersen, Chr. F. Moussault's lexicon van vlaggen en wapens. [Ned.] bew.: K. Sierksma. Bussum enz., 1980. *(Recensie-exemplaar.)*

Persman, J. R. Inventaris van het archief van het departementaal besuur van de Zuiderzee 1811-1814. Haarlem, 1978. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Noord-Holland.)*

Platts, B. Origins of heraldry. London [,1980]. *(Recensie-exemplaar.)*

PloosvanAmstel, G. Portret van een koopman en uitvinder Cornelis Ploos van Amstel; maatschappelijk, cultureel en familieleven van een achttiende-eeuwer. Assen, 1980. (Geschenk van de Schrijver.)

[Pol, H.] Ons voorgeslacht. Kwartierstaat van de kinderen van H. Pol en G. Pol-Zijp. Groningen, [19]80. *(Recensie-exemplaar.)*

Putman, J. H. M. Huwelijken geref. gem. Bunschoten 1662—1811, huwelijken gerecht Bunschoten 1796-1811. Bussum, 1980. *(Recensie-exemplaar.)*

Saint-Laurent de Liège, église, abbaye et hôpital militaire mille ans d'histoire; éd. et introd. par R. Lejeune. Liège [, 1968.1 (*Ruil.*)

Schie, H. J. van. Inventaris van de archieven van het Comité tot de algemene zaken van het bondgenootschap te lande, 1795-1798, van het Ministerie van Oorlog, 1798-1810 (1813) en van enige zelfstandige organen van dit ministerie, 1793-1813. 's-Gravenhage, 1979. gestenc. *(Geschenk van de Algemene Rijksarchivaris.)*

Schutgens, K. 1nventaris der archieven van het klooster Sint-Elisabethsdal te Nunhem 1240-1797. Maastricht, 1979. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Limburg.)*

Schutte, 0. Het album promotorum van de academie te Harderwijk. Arnhem, 1980. *(Recensie-exemplaar.*)

Seesing, P. Ein Totenbuch der Münsterkirche St. Martini in Emmerich. Emmerich, 1980. *(Recensie-exemplaar.)*

Setters of Rensselaerswyck 1630—1658; with index to biographical notices; ed. by A. J. F. van Laer. Baltimore, 1965. *(Geschenk van de Heer H. B. Hoff.)*

Sijkerman, K. J. Verzamelde genealogische studiën. Rotterdam [,1978]. offsetdr. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Table générale des publications du Cercle Archéologique de Mons 1856-1979. Mons, 1980. *(Aangekocht.)*

Thistlethwaite, B. The Bax family. An account of the early Quaker Baxes of Capel and Ockley in the county of Surrey, with particulars of some of their descendants and notes relating to a number of allied families. With an intr. by A. N. Brayshaw. London, 1936. *(Geschenk van Mr. E. Idema Greidanus.)*

Veenvliet, N. en G. [Veenvliet-Boonstra.] Familie register Veenvliet. [Doorn, 1977.1 gestenc. *(Geschenk van de Samenstellers.)*

Veer, J. F. van Westde. 17 genealogieën en 19 losse takken en brokstukken van families De Veer. ['s-Gravenhage, 1980.1 machineschrift en aantn. in hs. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Venner, G. H. A, Inventaris van het archief van de Staten van het Overkwartier van Gelder 1404-1794. Maastricht, 1979. offsetdr, *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Limburg.)*

Vermeulen, H. J. J. Jan van Valkenburg, heer van Born en Sittard, Herpen en Uden, ridder, 1314-1356. [Nijmegen, 1980.1 *(Recensie-exemplaar.)*

Vleeschouwers, C. Inventaris van het archief van het Bestuur van het Zeewezen 1830—1976. Brussel, 1979. *(Ruil.)*

Vonk, S. en B. Woelderink. Inventaris van de archieven van de Deventer gemeentelijke instellingen van hoger-, voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs en van hun bestuursorganen 1619-1971. Deventer, 1979. *(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Deventer.)*

Wartena, R. Inventaris van het archief van het Oude en Nieuwe Gasthuis te Zutphen 1380-1841. Zutphen, 1979. *(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Zutphen.)*

Winkel-Rauws, H. Wel en wee van het geslacht Rauws. Zutphen 1979. (*Geschenk van de Stichting De Nederlandse Leeuw.*)

Wishaupt, M. C. M. Inventaris van de archieven van de Maastrichtse ambachten en ambachtsbeurzen. Maastricht, 1976. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Limburg.)*

Wijnaendts van Resandt, W. Repertorium DTB.; 2de herz. en bijgew. dr.; door J. G. J. van Booma. 's-Gravenhage, 1980. *(Recensie-exemplaar.)*

Wijnant, L. Regesten van de Gentse staten van goed. Brussel, 1979. 1ste rks.: 1349-1400, bd. I. 1349-1370. *(Ruil.)*

Zoeklicht op Nijmegen. Geneal., her. bundel onder red. van L. W. A. Berenbroek, P. M. op den Brouw en N. A. Hamers. Nijmegen, 1980. *(Recensie-exemplaar.)*

Behalve 'bovenstaande boeken heeft de bibliotheek jaarverslagen van rijks- en gemeente-archieven alsmede overdrukken ten geschenke ontvangen.

Aanvullingen en verbeteringen op enige in Nederland's Adelsboek en Nederland's Patriciaat gepubliceerde genealogieën en stamreeksen.

Enige nieuwe vondsten over de eerste Boissevain in Nederland.

Het is onbegrijpelijk dat al degenen, die zich hebben bezig gehouden met het verzamelen van gegevens over de vroegste *Boissevain* in Nederland, nimmer op het denkbeeld zijn gekomen om de meest voor de hand liggende bron, het archief van de Waalse kerk, te raadplegen. Mijn steeds groeiend wantrouwen in gedrukte bronnen deed mij besluiten toch ook nog eens in dit archief te gaan kijken. Goed geordend door Mejuffrouw Dr. 1. H. van Eeghen en van een uitstekende, in 195 1 uitgegeven gedrukte inventaris voorzien staat het thans bij de particuliere archieven op het Gemeente-Archief te Amsterdam. De verrassende resultaten van dit onderzoek volgen hieronder.

In inv.no. 411 C, Livre des passants (1688—'91), ongefolieerd onder letter L 13 oktober 1691: *Lucas Boysang* krijgt *f* 1.4.- Passanten waren voorbijtrekkende geloofsgenoten, geen lidmaten zijnde.

Blijkbaar heeft hij spoedig werk gevonden want in inv.no. 47 B, Kladadmissieregister, lopende van 1689-1707, eveneens ongefolieerd, komt op 18 november 1691 onder een zestal toegelaten lidmaten voor *Lucas Boisany.* Uit de inschrijvingen in deze kladregisters is een klapper samengesteld waarin ook de oudere niet meer aanwezige kladadmissieboeken zijn verwerkt. De namen zijn hier weer opgenomen op de eerste letter van de voornaam; in register no. 46 B komt in 1691 onder letter L als zesde naam voor *Lucas Boisany;* de letter n zou eventueel voor een v kunnen worden aangezien.

Blijkbaar is hij bij zijn nieuwe werk ziek geworden want in register no. 357 D, Grand livre des Réfugiés 1688-1693, komt op folio 357 voor: 1692, 6 Avril *Lucas Boisany,* garçon, par nécessitté, quartier 14, *f* 6,—. Het kwartier 14 van de Waalse Diaconie lag tussen het IJ, de Gelderse kade, Kloveniersburgwal.

Elk kwartier had een eigen diaken die weer in een afzonderlijk register aantekende waaruit de steun had bestaan. In dit register, inv.no. 409 A staat: *Lucas Boisany,* garçon malade, extraord(inaire) 4 (sepmaines) (à) 30 (stuiver per week) totaal *f* 6,-.

De Franse namen worden in deze registers op de meest wonderlijke wijze verhaspeld maar zonder enige twijfel is *Lucas Boysang, Lucas Boysany* en *Lucas Boisavyi,* die op 14 augustus 1700 te Amsterdam ondertrouwde met *Marthe Roux* (D.T.B. 532/39) identiek. Hieruit blijkt dus dat de familieoverlevering die 1695 noemt als jaar van vestiging te Amsterdam onjuist is en dat hij reeds op 13 oktober 1691 te Amsterdam op komt duiken. Dat hij ongehuwd was, er staat „garçon", klopt met het testament uit Bordeaux van 1687.

IR. J. G. KAM.

Egidius.

De tekst, ingezonden voor kwartierstaat No. 158 in de 75-jarige herdenkingsuitgave van ons Genootschap, werd ten onrechte aangevuld aan de hand van het artikel *Egidius* in Nederland's Patriciaat, 21 e jaargang (1933-1934).

Het begin van de daar medegedeelde stamreeks behoeft de volgende verbetering:

I. *Hans Jørgensen Riisbøll,* scheepskok, woonachtig te Kopenhagen, verdronken op zee kort na de geboorte van zijn zoon, tr. *Margrete Aegidiidafter Peystrup; zij* hertr. *Jens Jensen Saebye,* scheepstimmerman bij de Aziatische Compagnie te Kopenhagen.

11 (= I in N.P. 21). *Jørgen Egidius Hansen,* later genaamd *Georа Johannes Egidius,* ged. Kopenhagen (Bremerholmkerk)" 13 okt. 1764, diende als kind aan het Deense hof 1770-1772 [1], daarna van Staatswege opgevoed, ontvanger der invoerrechten te Frederikshald 1804, te Drammen (Noorwegen) 1815, † Asker (Noorwegen), h. Haugbo, 25 april 1840, tr. le [2] *Frederike Christine Kierregaard (Kiaergaard),* geb. 1778/1779 [3]; tr. 2e ... (zie verder N.P. 21).

PROF. JHR. MR. M. N. VAN LOON.

1. Tijdens het bewind van de ministers Struensee en Brandt. Hij moest, samen met de negerknaap *Moranti,* de zwakzinnige koning Christiaan VII gezelschap houden. Diens gemalin placht vergezeld te gaan van twee kleine meisjes, een Circassische en een negerinnetje. Na de val van de genoemde ministers werd *Jørgen Egidius Hansen als* **getuige** ondervraagd in het tegen hen aanhangig gemaakte proces wegens hoogverraad; zie o.a. Inkvisitionskommissionen af 20. Januar 1'772, udgivet ved Holger Hansen (København, 1927), Band 1, Inleiding: blz. XXII en XXV en blz. 169.
2. Huwelijk niet te Kopenhagen gesloten.
3. Volgens de volkstelling van 1801: **zii woonde toen te Gladsaxe.** Doop niet te Kopenhagen, **Christianshavn of Gladsaxe teruggevonden. Wellicht is zii identiek met** *Frideriche Kierstine,* geboren **uit een** anonyme **moeder in de** door Struensee **in het leven geroepen Kraaminstelling voor ongehuwde** of behoeftige **moeders te Kopenhagen op 9 febr. 1779** en gedoopt **13 febr. d.a.v. De in N.P. 21 als vader opgegeven Ds. Jacob** *Bertelsen Kjerrumgaard was* **predikant op Askø en stierf in 1736. Haar dood werd evenmin te Kopenhagen** teruggevonden.

Mathildis de Poresto,
het verhaal van een edelvrouwe en een koning.

I. Een onzeker gebleven generatie.

Van de hand van een onzer medeleden, de vice-admiraal b.d. Jonkheer H. A. van Foreest verscheen nu alweer jaren geleden een boek, dat respect afdwingt gebaseerd als het is op een uitgebreid en intensief onderzoek: „Het oude geslacht van Foreest 1250—1570" (Assen, 1950). Dezelfde auteur schonk ons nadien een aantal tijdschriftartikelen, die alle direct of indirect op zijn geslacht betrekking hebben. Zijn laatste, vrij recente studie gaat over „Het huis van Foreest te Koudekerk aan de Rijn" [1].

De stamreeks van het geslacht, zoals die in het boek voorkomt, is alle aandacht waard. Deze begint aldus:

I. *Herpert van der Woert,* nobilis vir, misschien de eerste heer van Foreest, genoemd 1230. Mogelijk gehuwd met *Machteld van Foreest,* nobilis mulier, genoemd 1250.

1. **Artikel in „Holland" IIde jrg. — 1979, blz. 149-165.**

Mogelijk de ouders van :

1. *Willem,* volgt II.
2. *Arnoud,* domdeken, genoemd 1249—1304.

II. *Willem van Foreest,* ridder, heer van Foreest, genoemd 1278-1282.

Uit zijn huwelijk:

1. *Herpert,* volgt 111.
2. *Jan,* proost van St. Jan, genoemd 1278-1299.
3. *Nicolaas,* genoemd 1278.
4. N.N., genoemd 1282, gehuwd met *Floris van Rodenburch,* ridder.

[II. *Herpert van Foreest,* heer van Foreest, genoemd 1278-1283.

Er volgen nog vier generaties, die voordien ontbraken, want de redactie van „Nederland's Adelsboek" geïnspireerd door de critische zin van Jonkheer Dr. W. A. Beelaerts van Blokland beschouwde in 1941 *Dirk van Foreest,* vermeld 30 april 1464, als stamvader met de aantekening erbij „hoe hij uit het oude geslacht *van Foreest* in Zuidholland stamt, is niet bekend". De heer Beelaerts had zijn visie indertijd in drie artikelen in dit maandblad neergelegd [2]. Z.i. moest er wel genealogisch verband zijn tussen de adellijke Foreest'en in Rijnland en het latere stadspatriciaat van die naam in Haarlem en Alkmaar, maar een wettige afstamming leek hem dubieus. Deze wettige afstamming staat nu dank zij het volhardend speuren van Jhr. H. A. van Foreest eens voor goed vast. Dit betekent een enorme vooruitgang.

Spijtig is alleen, dat in de stamreeks van 1950 de eerste generatie een hypothetisch karakter draagt. Men leest hier eenmaal het woord „misschien", tweemaal het woord „mogelijk". Aan deze generatie ontbreekt een vaste grondslag.

Welbeschouwd hebben we hier te doen met een combinatie van drie veronderstellingen:

1. Herpert van der Woert is als jongere zoon uit het adellijke geslacht van die naam wellicht de stamvader van het „oud-adellijke geslacht, van Foreest".

Deze suppositie heeft Jhr. H. A. van Foreest van zijn voorganger Beelaerts van Blokland overgenomen met de opmerkelijke toevoeging, dat reeds een scribent uit het eind van de zestiende eeuw wist te verklaren: „die *van Foreesf,* ridderen, ambachtsheren van Middelburgh in Hollant zijn gesproeten van een jonger zoon van die *van Woerdt* tot Naeltwijc" [3]. Aan dit denkbeeld ligt ten grondslag, dat beide geslachten hetzelfde wapen voeren — een hoekige of getande dwarsbalk — met omgewisselde kleuren: *Foreest* rood op zilver, *Woert* zilver op rood. Bovendien is er overeenkomst in voornamen en heeft de ervaring geleerd, dat het aannemen van een nieuwe geslachtsnaam door een jongere zoon om welke reden dan ook in de middeleeuwen niet ongewoon was.

Hardbarnus of *Hardbaren van der Woert* komt slechts' in één oorkonde van 6 december 1230 voor als jongere broeder

2. **W. A. Beelaerts van Blohland, „De eerste generatiën van het geslacht van Foreest", „De bakermat van het geslacht. van Foreest" en „De maatschappelijke stand van de oude van der Woert's en van Foreest-en", resp. in „De Nederlandsche Leeuw" 36st.e jrg. — 1918, kol. 211-214, 53ste jrg. — 1936, kol. 171-176 en 200-202.**
3. **H. A. van Foreest, „Het oude geslacht van Foreest 1250—1570" (Assen, 1950), blz. 28.**

van ***Floris van der Woert.*** Op grond van zijn voornaam komt speciaal hij in aanmerking als vader van heer ***Willem van Foreest*** en stamvader van het geslacht van die naam, gegeven het feit, dat *Willem*'s oudst bekende zoon en leenvolger in diens testament van 1278 ***Herpernus*** heet [4]. Gemakshalve herleidt de auteur van het familieboek alle varianten van deze voornaam tot ***Herpert,*** de vorm, die zich tot heden in zijn geslacht heeft gehandhaafd in plaats van het meer bekende *Herbert*.

2. Foreest als geslachtsnaam is wellicht ontleend aan het land genaamd „het Foreest" in het ambacht Naaldwijk in het Westland.

Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van Blokland heeft dit land als de mogelijke bakermat van het geslacht gepresenteerd. Jhr. H. A. van Foreest gaat ook met deze gedachte mee. Hem bleek, dat het bewuste land „het Foreest" al in 1390 wordt vermeld en dat een „*Floris* kint van ***Foreest"*** nog in 1410 te Naaldwijk voorkomt. Belangrijk is in dit verband, dat Naaldwijk twee riddermatige huizen kent, de Hoge en de Lage Woert, door het geslacht van die naam in leen gehouden van de heer ***van*** *Voorne*. Als de ***Foreest'en*** inderdaad uit ***Woert*** zijn voortgekomen, dan moet in dit gebied hun oorsprong liggen. Het is evident, dat de heerlijkheid Foreest ten oosten van de Gouwe, die in de heerlijkheid Middelburg is opgegaan, als nieuw ontgonnen gebied de naam van het geslacht heeft overgenomen en dat men onmogelijk het omgekeerde kan aannemen.

Zo verdient dan de veronderstelling onder 1 een aanvulling: ***Herpert van der Woert,*** althans een jongere zoon uit dit geslacht, heeft wellicht de naam van het land Foreest onder Naaldwijk aangenomen om zodoende de stamvader te worden van het „oud-adellijke geslacht ***van Foreest".***

3. Macht el d van Foree s t. edelvrouwe, is wellicht de stammoeder van het huidige geslacht.

Machteld van *Foreest* wordt als ***Mathildis de Foresto*** in één enkele oorkonde van 27 juli 1250 aangetroffen. Haar land blijkt dan te grenzen aan het land te Reesveld, dat de heer *van* ***Brederode*** toebahoort. De betrokken oorkonde is overgeleverd als oorspronkelijk charter, maar bovendien ingeschreven in een der grafelijke registers van Holland [5]. Reesveld en de andere toponymen, die erin voorkomen: Wilthorst en Nieuwenrode zijn sedert lang verdwenen, maar het is wel duidelijk, dat met Dr. H. Obreen gedacht moet worden aan het gebied ten oosten van de Gouwe, waar — naar bekend is — beide geslachten in de dertiende eeuw gegoed waren [6].

Is vrouwe ***Machteld*** de eerste draagster van haar geslachtsnaam in het graafschap Holland, ***Wilhelmus de Foreest,*** ridder, die in 1278 zijn testament maakt, is de tweede. Het tijdsverschil van één generatie, gecombineerd met goederenbezit in dezelfde streek bracht de auteur van het familieboek op de gedachte, dat zij mogelijk moeder en zoon zouden zijn. Zo kwam hij ertoe ***Machteld*** als potentiële echtgenote aan ***Hardbaren van der Woerf*** te verbinden en in haar de potentiële stammoeder van zijn geslacht te zien. M.i. impliceert dit, dat ***Machfeld*** haar geslachtsnaam aan haar echtgenoot zou moeten ontlenen. Overigens is deze derde veronderstelling de enige van de drie, die niet op de heer Beelaerts van Blokland teruggaat.

4. Dit testament afgedrukt: H. A. van Foreest (1950), blz. 178 als bijlage 1.

5. Oorspr.: Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Charters Brederode. Afschrift: Archief Graven van Holland inv.nr. 218 (E L 32) fol. 52 verso. Gedrukt: L. Ph. C. van den Bergh „Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot het einde van het Hollandsche huis" 1 (Amsterdam-'s-Gravenhage, 1866) no. 525 naar het afschrift voornoemd. Natuurlijk is het verkieslijk op het oorspronkelijke charter af te gaan. Aldaar luidt de naam van onze hoofdpersoon ***Mathildis de Foresto,*** niet ***Machtildis, zoals*** in het afschrift.

6. Na Voshol en Reewijk genoemd te hebben schrijft Dr. Henri Obreen in „De Nederlandsche Leeuw" 44ste jrg. — 1926, kol. 265: „Verder vinden wij hier de *Brederode*'s gegoed te 's-Gravensloot, te Reesveld en onder Poeliën". De aanduiding „hier" moge wat vaag zijn, de volgorde van de drie genoemde plaatsen gaat kennelijk van oost naar west om met Poeliën aan de westelijke oever van de Gouwe te eindigen.

Hypothesen zullen — mag men aannemen — als hulpmiddel om de waarheid te benaderen altijd hun bestaansrecht houden. Evenwel ligt het in hun aard besloten, dat zij soms in strijd met de waarheid blijken te zijn. Daarom doet het hoogst merkwaardig aan, dat de redactie van Nederland's Adelsboek gemeend heeft de nieuwe stamreeks als juist te moeten aanvaarden met inbegrip van ***Hardbaren van der Woert*** in de functie van stamvader. Men leest in de 66e jaargang — 1974: „Blijkens het resultaat van archiefonderzoek door Jhr. H. A. van Foreest begint de stamreeks met ***Herpert van der Woerf,*** vermeld 6 dec. 1230 ..." We zouden hier schouderophalend aan voorbij kunnen gaan, ware het niet, dat Nederland's Adelsboek op genealogisch gebied gezag geniet en menig lezer van zo'n loze bewering de dupe zou kunnen zijn. Daarom zij hier in alle duidelijkheid gesteld, al is het na het voorafgaande ten overvloede, dat het stamvaderschap van ***Hardbaren van der Woerf*** indertijd door Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van Blokland als „eene bloote onderstelling" zijnerzijds is gelanceerd en door de auteur van het familieboek als zodanig is overgenomen [7]. Al moge aan dit boek een respectabel archiefonderzoek ten grondslag liggen, de auteur beschikte met betrekking tot ***Hardbaren van der Woerf*** slechts over de ene oorkonde van 6 december 1230, die de heer Beelaerts tot zijn veronderstelling had gebracht, en die in combinatie met andere gegevens niet meer oplevert dan dat.

Treffend is het te zien, hoe herhaling van een veronderstelling klaarblijkelijk tot legendevorming leidt. De genealogiebeoefening is hiermee niet gebaat. Herbezinning op de eerste generatie lijkt daarom niet te veel gevergd.

11. De ree van vrouwe Machteld.

Allereerst kunnen we een poging doen het land Reesveld van de heer ***van Brederode*** en het westelijk daaraan grenzende land van edelvrouwe ***Machfeld*** nader te bepalen. Het land Reesveld komt in twee oorkonden van 30 december 1248 en 27 juli 1250 voor [8]. Opvallend is, dat in deze Latijnse oorkonden twee woorden in de volkstaal „ree" en „reerecht" een belangrijke rol spelen, terwijl men ze in andere Latijnse oorkonden van de dertiende eeuw niet aantreft. De westelijke begrenzing van Reesveld wordt in 1250 aangeduid als

7. W. A. Beelaerts van Blokland in „De Nederlandsche Leeuw" 53ste jrg. — 1935, kol. 176. Hierop is het hypothetisch karakter van de eerste generatie in het boek van H. A. van Foreest (1950) gebaseerd.

8. De oorkonde van 30 dec. 1248 is in afschrift voorhanden Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Archief Graven van Holland inv.nr. 218 (EL 32) fol. 52 recto.
Gedrukt: L. Ph. C. van den Bergh 1 (1866), no. 483. Men zie voor de oorkonde van 27 juli 1250 noot 5.

„linea(m) et regula(m) quae vulgariter r e appellatur nobilis mulieris ***Mathildis de Foresto", d.w.z.*** de ree of grenslijn van vrouwe ***Machteld.*** In eerstgenoemde oorkonde is sprake van het recht „quod r e r e c h t dicitur", dat reerecht wordt genoemd; in de tweede oorkonde heeft „rerecht" de betekenis van lijnrecht of regelrecht. Onwillekeurig komt hier de gedachte op, dat dit ree en reerecht hun stempel op de plaatsnaam „Rewijc" gedrukt kunnen hebben, die bekend is sedert omstreeks 1295 en in de huidige gemeente Reeuwijk voortleeft [9].

Dr. A. A. Beekman, in zijn tijd een vooraanstaand deskundige op het gebied van de historische geografie en de toponomie, heeft met betrekking tot Reeuwijk betoogd, dat de spelling beter Reewijk zou kunnen zijn, de later ingevoegde „u" beter zou kunnen vervallen. We kennen zo'n „u" in woorden als geeuw, leeuw, meeuw en Zeeuw, maar de „w" van Reeuwijk behoort tot de tweede lettergreep. De heer Beekman durfde niet met zekerheid vast te stellen, wat het eerste bestanddeel „Ree" beduidt. „ R e e kan zijn: sloot of greppel ter begrenzing, rooilijn" schreef deze geleerde [10]. Stellig zou de heer Beekman zich veel positiever hebben uitgelaten, als hij de twee genoemde oorkonden had gekend en in zijn beschouwing had kunnen betrekken.

Alle beschikbare gegevens blijken uitnemend aaneen te passen: de heerlijkheid Ree (u)wijk, nog lang in het bezit van ***Brederode*** gebleven, grenst ten westen aan de heerlijkheid Foreest of Middelburg. We kennen geen ander *Brederode-* en *Foreest*-bezit, dat op deze wijze op elkaar aansluit.

De heer Beekman weet nog bijzonderheden te melden: „Het dorp Reewijk schijnt eertijds, gelegen te hebben ter plaatse van het nu nog bestaande Oud-Reewijk aan de Oudewegsche Wetering, maar verplaatst te zijn als kerkdorp ten Z.W. daarvan aan den Nieuwdorpschen weg en Wetering, die de deelen der gemeente Oud-Reewijk en Nieuwdorp vaneen scheidt. In dit nieuwe dorp staat de kerk en ligt de begraafplaats reeds in de middeleeuwen aanwezig." Aangezien omstreeks 1295 „oud Rewijc" wordt vermeld, moet ook het nieuwe dorp er toen al geweest zijn. Bij uitstek interessant is de mededeling, die dan volgt: „Tusschen het oude en het nieuwe dorp loopt de Kerkweg, maar een reeweg heb ik niet k u n n e n ontdekken, wel een Reedijk of Reewal, die Reewijk van de oude heerlijkheid Middelburg scheidde."

Vast staat op grond van het voorgaande, dat de ree van vrouwe ***Machteld*** in combinatie met het reerecht haar naam aan de huidige gemeente Reeuwijk moet hebben gegeven en dat deze ree zich tot heden gehandhaafd heeft als de Reedijk of Reewal, die de voormalige gemeente Middelburg scheidt van de vroegere gemeente Reeuwijk voor deze met Middelburg werd verenigd.

Feitelijk is de localisatie van het land Reesveld van de heer ***van Brederode*** en het land van vrouwe ***Machteld,*** dat eraan grenst, al eerder geschied door Professor Dr. H. van der Linden in diens proefschrift „De Cope — Bijdrage tot de rechtsgeschiedenis van de openlegging der Hollands-Utrechtse laagvlakte" verdedigd aan de Rijksuniversiteit te Utrecht (Assen, 1955). Deze auteur gaat er echter als vanzelfsprekend van uit, dat ***Machtekd's*** gebied „vereenzelvigd mag worden met het latere ambacht Middelburg bij Boskoop — of een der samenstellende delen daarvan" [11]. Vermoedelijk heeft Dr. H. Obreen zonder nadere opgave hetzelfde gedaan. [12]. Het lijkt mij evident, dat wij ons in het kader van dit *Foreest*-onderzoek zo'n vanzelfsprekende identificatie niet konden veroorloven. Deze lijkt nu afdoende door argumenten geschraagd. Wij mogen thans, het land, dat vrouwe ***Machteld*** in 1250 bezat, buiten alle twijfel identiek achten met de heerlijkheid Foreest, zoals heer *Willem* ***van Foreest*** deze in 1278 bij testament aan zijn zoon ***Herpernus*** naliet. Dit impliceert, dat heer *Willem* op zijn beurt de heerlijkheid van vrouwe ***Machteld*** moet hebben geërfd. De veronderstelling, dat beiden moeder en zoon zouden zijn, krijgt hiermee een hoge mate van waarschijnlijkheid. Zelfs mogen we deze filiatie bewezen achten, wanneer we in aanmerking nemen, dat het „officium de Foreest" onder ***Floris V*** van de grafelijkheid van Holland in leen werd gehouden [13] en het „of ficium de Middelborch", waarin de heerlijkheid Foreest is opgegaan, in 1348 een recht leen blijkt te zijn, dus uitsluitend in de rechte lijn kon vererven (men zie hiervoor het naschrift).

111. Foreest oorspronkelijk Forestum.

Licht zouden we nu op het idee komen de stelling van Nederland's Adelsboek om te keren: niet ***Herpert van der Woert*** tot stamvader van het geslacht te verheffen en hem ***Machteld van Foreest*** als vermoedelijke echtgenote te geven, maar vrouwe ***Machteld*** tot stammoeder te proclameren met de toevoeging, dat ***Hardbaren van der Woert*** wellicht haar echtgenoot was, ware het niet, dat op het mogelijke stamvaderschap van de laatste toch wel iets valt af te dingen

Achteraf kan men stellen (maar een redenering achteraf is altijd wat goedkoop en gemakkelijk), dat Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van Blokland en Jhr. H. A. van Foreest zich blind gestaard hebben op de Hollandse oorsprong, die het geslacht huns inziens, zou moeten hebben. Een feit is, dat Foreest een „verdietsing" van het Latijnse Forestum is, dat vrouwe ***Machteld,*** de stammoeder, in 1250 als *„de* ***Foresto"*** wordt aangeduid, nog niet *„de* ***Foreest"*** heet, zoals ***Willem,*** wanneer hij in 1278 zijn testament maakt, en dat personen met de naam *„de Foresto"* buiten het graafschap Holland in de dertiende eeuw vrij talrijk zijn. De auteur van het familieboek is zich dit laatste scherp bewust geweest. Carpentier — zo weet hij mee te delen — „schat het getal families dat in de Lage Landen en aangrenzend gebied de naam ***Foreest*** gedragen heeft, op wel veertig, alle met verschillende stamboom en wapen. Wij vinden b.v. ***„Henricus de Foresto*** miles honestus et verax" omstreeks 1220 bij Caesarius van Heisterbach ..." Meer voorbeelden volgen [14]. Toch houdt de auteur vast aan

9. James de Fremery, „Supplement op het Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot. het einde van het Hollandsche huis" ('s-Gravenhage, 1901), blz. 266 onder no. 30: „In oade Rewijc ..."

10. A. A. Beekman, „Schrijfwijze' van plaatsnamen in verband met hunne beteekenis" in „Nomina Geographica Neerlandica" X (Leiden, 1936), blz. 19-20. De auteur dacht ook aan r e e w e gen of lijkwegen, zoals' men vooral in Drenthe en Overijssel wegen noemde, waarover een dode naar het kerkhof werd gebracht.

11. Aangehaald werk, blz. 89.

12. Naar aanleiding van het feit, dat Obreen het land te Reesveld ten oosten van de Gouwe plaatst, schrijft H. A. van Foreest (1950), blz. 31 in noot 2 „Obreen had daarvoor ongetwijfeld goede redenen, welke ik echter niet met zekerheid heb kunnen vaststellen".

13. S. Muller Hz., „Het oude register van Graaf Florens" in „Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap" XXII — 1901, blz. 231 onder no. 258.

14. H. A. van Foreest (1950). blz. 17-19. Vgl. Jean le Carpentier, „Histoire généalogique des Pais-Bas ou histoire de Cambray et du Cambrésis", Troisième partie = 11. Volume (Leiden, 1664), pp. 576-580. Vgl. bovendien J. B. Rietstap's „Armorial Général" op Foreest en Forest.

Beelaerts' idee „dat de *Foreest'en* in het begin der dertiende eeuw zijn voortgekomen uit *van der Woert*, welks wapen zij voeren in omgewisselde kleuren" [15]. Nu moge deze overeenkomst belangrijk zijn, ze openbaart zich pas *in* het begin van de veertiende eeuw en het is gevaarlijk haar een eeuw terug te projecteren. Wat kan er in de loop van de dertiende eeuw al niet gebeurd zijn ? De heren van *Wassenaer* laten ons in deze tijd een opmerkelijke wapenverandering zien: hun oudste wapen is gedwarsbalkt van acht stukken met een St. Andrieskruis over alles heen blijkens een zegel van 17 augustus 1243; het bekende sprekende wapen met de drie wassenaars verschijnt in 1294 [16]. Reden genoeg om met het Foreest-wapen voorzichtig te zijn.

Gaat het erom de oorsprong van de Latijnse naam „*Forestum*" te achterhalen, dan kan Beelaerts' „bakermat": het land Foreest in het ambacht Naaldwijk hiervoor niet in aanmerking komen, want er is schijn noch schaduw van bewijs, dat dit land, dat pas in 1390 onder deze naam voorkomt, al vóór 1250 zo zou hebben geheten. Bovendien zou het een absurde gedachte zijn, dat de vele personen, die in de dertiende eeuw ver buiten het graafschap Holland de naam „*de Foresto*" hebben gevoerd, van het betrokken land afkomstig zouden zijn. We doen er goed aan ter verklaring van de naam Graesse - Benedict - Plechl „Orbis latinus — Lexikon lateinischer geographischer Namen" vierte revidierte und erweiterte Auflage (Brunswijk, 1971) op te slaan. We vinden dan: „Vorst (Antwerpen) Belg." en „Vurste (O-Flandern) Belg." Het is stellig geoorloofd deze namen uit te breiden. We kennen Vorst ook als voorstad van Brussel. In het Duitse taalgebied zijn er verschillende plaatsen met de naam Forst, in het Franse taalgebied met de naam Forest [17].

IV. Afkomstig uit het Duitse Rijnland.

Er staan ons inmiddels enkele oorkonden ten dienste, die vroegere onderzoekers niet hebben gekend of niet in hun juiste waarde hebben onderkend. Chronologisch gerangschikt in bijlage A werpen ze een nieuw en 'helder licht op het probleem, dat ons bezig houdt. Ze bepalen de herkomst van het geslacht: de voormalige gemeente Forst ten zuid-oosten van Aken [18]. Onze kennis van de oudste generaties wordt erdoor vermeerderd, ons inzicht verdiept.

Belangwekkend zijn vooral twee oorkonden van september 1241 (A 3 en 4). Ze behelzen een overeenkomst tussen vrouwe *Mathildis*, weduwe van heer *W. de Foresto*, ridder, en haar zonen *H.* en *W. de Foresto* met het kapittel van St. Omer en de abdij van St. Bertin over de tiend en het schoutambt van Frechen, westelijk van Keulen (opgenomen in bijlage B). Spijtig is, dat de manlijke personen in plaats van met hun voornaam met hun initiaal worden aangeduid. Slechts voor de jongste zoon wordt eenmaal een uitzondering gemaakt. Dan blijkt, dat hij *Wilhelmus* heet.

De oudste *Foreest-gegevens* in het graafschap Holland brachten ons in aanraking met de edelvrouwe *Mathiidis* anno 1250 en ridder *Wilhelmus*, die in 1278 zijn testament maakt. Moeder en zoon was de conclusie. Nu de oorkonden van september 1241 ons een vrouwe *Mathildis*, weduwe van heer *W. de Foresto*, ridder, met een zoon *Wilhelmus* voor ogen voeren, is het m.i. gerechtvaardigd tot identificatie te besluiten. De grote afstand tussen Frechen en het graafschap Holland mag hiervoor geen beletsel zijn. Uiteraard was het verkeer in de Middeleeuwen primitiever dan tegenwoordig. Desondanks hebben de Middeleeuwers — het is maar al te bekend — verre reizen niet geschuwd, vaak relaties ver van hun oorspronkelijke woonplaats, aangeknoopt en onderhouden. Nog onlangs haalde Prof. dr. F. W. N. Hugenholtz uit het Chronicon Egmundanum het verhaal aan van een blinde vrouw uit Aken, die in 1167 naar de abdij van Egmond trok en door de heilige Adelbert, patroon van de abdij, werd genezen[19]. Trouwens: alleen al het feit, dat het kapittel van St. Omer in Frans Vlaanderen en de abdij van St. Bertin in Artois rechten lieten gelden op de tiend en het schoutambt van Frechen, is in dit verband veelzeggend. Gesterkt voelen we ons in zulk een identificatie, doordat een geslacht met de naam „*de Foresto*" successievelijk „*de Foreest*" bij gebreke van een passend Forestum-toponym in het graafschap Holland redelijkerwijze niet van Hollandse oorsprong kan zijn en doordat we niet de *Wilhelmus* van 1241, maar diens oudere broeder in 1257 als *Henricus de Foresto*, ridder, schout van Frechen terugvinden (A 11), zodat *Wilhelmus* kennelijk de vrijheid had een andere levensweg te volgen.

Verrassend is, dat de beide oorkonden van september 1241 in het Rijksarchief in Gelderland berusten, in het archief van de heren en graven van Culemborg, zoals ik — bezig met ander onderzoek — constateerde. Komend uit de omgeving van Aken hebben de *Pallandt's*, graven van Culemborg sedert 1555, een dossier over hun rechten in Frechen meegebracht met retroacta sedert 1241. De betrokken oorkonden, althans de strekking ervan moet vroegere onderzoekers, die zich voor *Foreest* interesseerden, zijn ontgaan [20].

De overeenkomst van september 1241 houdt in, dat vrouwe *Mathildis* en haar zoons tegenover het kapittel van St. Omer en de abdij van St. Bertin afstand deden van hun rechten op de tiend en het schoutambt van Frechen om ze vervolgens op bepaalde voorwaarden in pacht te krijgen. De formele afstand voltrok zich in twee stadia: eerst ten overstaan van verscheidene verwanten, m.a.w. in een vergadering van de familie; vervolgens in de kerk van Frechen in een vergadering van alle ingezetenen. In de familie-vergadering treedt *Amelius*, kanunnik van St. Marie te Aken, als broeder van heer *W. de Foresto* zaliger gedachtenis op; *Renardus de Berga*, ridder, als

15. H. A. van Foreest (1950), blz. 20.
16. W. A. Beelaerts van Blokland, „De zegels der voorvaderen van Philips van Wassenaer, Burggraaf van Leiden" in „De Nederlandsche Leeuw" 40ste jrg. — 1922, kol. 176-181 en dezelfde, „Het oudste Wassenaer-zegel met de drie wassende manen" in „De Nederlandsche Leeuw" 49ste jrg. — 1931, kol. 225-228. Vgl. „Corpus Sigillorum Neerlandicorum" ('s-Gravenhage, 1937 —1940), nrs. 1343-1345.
17. Jean le Carpentier (1664) vermeldt verscheidene van zulke plaatsen.
18. Thans Aachen-Forst, want de stad Aken heeft de gemeente Forst in 1906 geannexeerd: Bernhard Poll „Geschichte Aachens in Daten" (Aachen, 1960), S. 244. Forst heeft in modern Duits de betekenis van (geëxploiteerd) bos, woud. Deze betekenis had het reeds in de middeleeuwen blijkens een goederenlijst van de Cisterciënserabdij Meer te Biiderich bij Düsseldorf: Theod. Jos. Lacomblet „Urkundenbuch für die Geschichte des Niederrheins" II (Düsseldorf, 1846), no. 1. Deze lijst biedt twee voorbeelden, in de aanvang en tegen het eind.
19. F. W. N. Hugenholtz, „Wat Stoke wegliet uit het Chronicon Egmundanum" in „Nederlands Archievenblad" 84ste jrg. — 1980, blz. 310.
20. Jhr. H. A. van Foreest meent zich te herinneren, dat Mr. A. P. van Schilfgaarde, rijksarchivaris in de provincie Gelderland, hem indertijd op de beide oorkonden opmerkzaam heeft gemaakt, maar dat het hem toen onaannemelijk voorkwam, dat deze zijn voorgeslacht zouden kunnen betreffen.

broeder van vrouwe *Mathildis*. Berga duidt vermoedelijk op de plaats Laurensberg ten n.w. van Aken [21].

Een latere oorkonde van 17 februari 1252 (A 8) toont ons een *Heinricus de Foresto*, ridder, met drie broeders en een zuster. Er blijkt uit, dat zij *Amelius*, de kanunnik, tot oom, *Richolfus de Foresto* tot grootvader hadden, maar geen van beiden waren toen meer in leven. E. Meuthen heeft berekend, dat *Amelius*, de kanunnik, 1 juli 1250 of waarschijnlijker nog: 1 juli 1251 overleed [22]. Dag en maand staan in dit geval vast op grond van inschrijvingen in de necrologia van de kerk van St. Marie te Aken en de abdij van Burtscheid. Het jaar levert enige onzekerheid op [23].

De gezamenlijke gegevens zijn van dien aard, dat ze zich laten ordenen tot een fragment-genealogie. De eerste generatie presenteert zich als volgt:

1. *Richolfus de Foresto* (*Rijklof van Forst* of: *van den Forste*), ridder, komt te Aken als getuige in een keizeroorkonde voor 30 november 1212, doet in verband met de intrede van drie dochters in de adellijke vrouwenabdij van Burtscheid afstand onder het recht van lossing van zijn hof in Laurensberg, zijn molen in Schurzelt en bepaalde renten in Aken, 1232.

Alvorens *Richolfus'* kinderen te vermelden hebben we de vraag onder ogen te zien, of we in september 1241 respectievelijk 17 februari 1252 met twee verschillende gezinnen of met een en hetzelfde gezin hebben te doen. Ik meen, dat het laatste het geval is. De vader van het eerste gezin *W. de Foresto*, ridder, is vóór 28 september 1241 overleden. De onbekende vader van het tweede gezin moet eveneens vóór 28 september 1241 overleden zijn, omdat hij niet optreedt in de familieraad van die datum, waar we hem stellig hadden mogen verwachten. Bovendien hebben beide gezinnen een *Heinricus* als oudste, althans oudst overlevende zoon, niet vernoemd naar de grootvader van vaderskant, die beiden ridder zijn — respectievelijk in 1257 en 1252 — met een niet bij name genoemde vrouw en zoon.

Treffend is, dat de ridder *Heinricus* van 1252 met zijn jongere broeder *Hermannus* ook al in 1251 optreedt en zijn zoon dan *Reinardus* blijkt te heten: een voornaam, die ontleend zal zijn aan de broeder van vrouwe *Mathildis de Foresto*, *Renardus de Berga*, zo niet aan een gelijknamige vader.

We moeten mede in onze overwegingen betrekken, dat het in de oorkonde van 17 februari 1252 om dezelfde goederen gaat, die *Richolfus de Foresto* in 1232 onder voorbehoud van eventuele lossing aan de abdij van Burtscheid had afgestaan: land te Laurensberg, de molen van Schurzelt en bepaalde

21. Deze betekenis heeft het althans in de hierna te noemen oorkonde van 1'7 februari 1252 (A 8). In beginsel biedt een naam als *Berg(a)* natuurlijk vele mogelijkheden van identificatie. Inzicht in het betrokken geslacht stuit af op gebrek aan gegevens.

22. Erich Meuthen, „Aachener Urkunden 1101—1250" — „Publikationen der Gesellschaft für Rheinische Geschichtskunde" LVIII (Bonn, 1972), S. 403, no. 165.

23. F. X. Bosbach, „Das älteste Burtscheider Nekrologium" in „Zeitschrift des Aachener Geschichtsvereins" 20. Band — 1898, S. 139. Eduard Teichmann, „Das älteste Aachener Totenbuch" in genoemd tijdschrift 38. Band — 1916, S. 100. In het algemeen geldt, dat deze necrologia voor genealogisch onderzoek slecht bruikbaar zijn, doordat dat van Burtscheid in het geheel geen jaartallen, dat van Aken slechts bij uitzondering jaartallen opgeeft. — De kleine stad Burtscheid is in 1897 door Aken geannexeerd: Bernhard Poll (1960), S. 227.

renten te Aken. Het zijn *Richolfus'* erven, die deze goederen definitief aan abdis en convent van Burtscheid verkopen. Het is niet goed denkbaar, dat de twee ons bekende zonen van vrouwe *Mathildis* buiten deze nalatenschap zouden staan. Als we constateren, dat *Wilhelmus* in de oorkonde van 17 februari 1252 ontbreekt, is dit nog wel verklaarbaar: hij kan zich bij zijn vertrek naar Holland hebben laten uitkopen, maar zijn oudere broeder *Henricus*, die het schoutambt van Frechen bekleedt, laat zich niet wegcijferen.

Thans, dan de kinderen van *Richolfus de Foresto* (volgorde onzeker) :

1. *Atnelius de Foresto*, kanunnik van St. Marie te Aken, † 1 juli 1251 (of — minder waarschijnlijk: 1 juli 1250). Hij is in 1241 en 1250 bij familietransacties betrokken.
2. *W. de Foresto*, ridder, volgt II.
3-5. Drie dochters zonder bekende voornaam, nonnen in de adellijke vrouwenabdij van Burtscheid in 1232, nog in leven 17 februari 1252.

II. *W. de Foresto*, ridder, † vóór 28 september 1241, huwde *Mathildis de Berga*, edelvrouwe, zuster van *Renardus de Berga*, ridder. Als weduwe sluit zij in september 1241 tezamen met twee zoons een overeenkomst met het kapittel van St. Omer en de abdij van St. Bertin over de tiend en het schoutambt van Frechen (ten W. van Keulen). Het goed, dat zij in 1250 in het graafschap Holland in leen heeft, is de latere heerlijkheid Foreest.

Uit dit huwelijk:

1. *Henricus de Foresto*, ridder, schout van Frechen, komt voor van 1241-1257 en nog in 1272 [24]. Hij blijkt in 1257 een vrouw te hebben, die niet bij name genoemd wordt. Een zoon draagt in 1251 de voornaam *Reinardus*.
2. *Wilhelmus de Foresto*, ridder, volgt 111.
3. *Amilius de Foresto;* komt voor 17 februari 1252, bovendien in januari 1257.
4. *Winricus de Foresto*, komt voor 17 februari 1252.
5. *Hermannus de Foresto*, komt voor van 1251 af, het laatst als *Hermannus de Vorste*, ridder, in een oorkonde van 21 juni 1288 (bijlage C 2).
6. Dochter, zonder bekende voornaam, komt voor 17 februari 1252.

III. *Wilhelmus de Foresto* alias *de Foreest*, ridder, in september 1241 te Frechen, testeert als heer van Foreest in het graafschap Holland 29 november 1278. Door zijn oudste zoon *Herpernus* stamvader van het thans nog bloeiende geslacht.

Meer dan honderd jaar geleden is het genealogische verband, dat de oorkonden van 1232, 1250 en 1251 (A 2, 6 en 8) te bieden hebben, reeds opgemerkt door A. Fahne, toen hij zich bezig hield met zijn „ Geschichte der Kölnischen, Jülichschen und Bergischen Geschlechter". In het tweede deel van zijn werk (Keulen en Bonn, 1853) resulteerde onnauwkeurige lezing van de betrokken oorkonden op blz. 180 in een genealogische tabel van vier generaties', die als volstrekt onhoudbaar moet worden verworpen en die met het bovenstaande gecorrigeerd kan worden geacht. De *Ricolfus de Foresto* van 1232

24. *Henricus de Foresto*, ridder, is niet gemakkelijk te onderscheiden van een latere naamgenoot, die ook ridder is. Aannemelijk lijkt evenwel, dat de eerste ons met zijn jongere broeder *Hermannus* voor ogen treedt in de oorkonde van 15 mei 1272 bij Th. J. Lacomblet 11 (1846) onder no. 629.

was beslist niet de vader, maar de grootvader van de vier broeders, die in 1252 als verkopers optreden.

Intussen zal de lezer begrijpen, dat de Duitse takken van het geslacht buiten het kader van deze studie vallen. Dit geldt ook voor het versterkte huis ten Forste (Vorste), dat in 1292 op bevel van Roomskoning *Adolf van Nassau* moest worden geslecht, omdat de burgers van Keulen er een voortdurende bedreiging in zagen [25]. Omstreeks 1325 treft men in Akense oorkonden buiten de kanunnik *Robinus de Foresto* geen naamdragers meer aan [26]. De „Quellen zur Geschichte der Stadt Köln" mogen voor de veertiende eeuw nog enige personen aan het licht brengen, die met stelligheid of met waarschijnlijkheid als leden van het behandelde geslacht zijn aan te merken [27], een langdurige bloei was — naar mijn indruk — uitsluitend aan de Hollandse *Foreest'en* voorbehouden.

Hoe bij *Foreesf* de overgang van het Duitse Rijnland naar het Hollandse Rijnland — de vestiging stroomafwaarts — precies in haar werk is gegaan, onttrekt zich aan onze waarneming. Evenwel is het maar al te bekend, dat *Willem II* graaf *van Holland,* in 1247 door enige vorsten van het Duitse rijk tot Roomskoning gekozen, in oktober 1248 Aken heeft veroverd en 1 november 1248 daar ter stede is gekroond. Zonder koninklijke begunstiging is het niet recht denkbaar, dat de eerwaarde weduwe *Mathildis de Foresto* enig belang in het graafschap Holland zou hebben verworven. Professor dr. H. van der Linden heeft in zijn proefschrift opgemerkt, dat de ree van vrouwe *Machteld,* voorkomend in de oorkonde van 27 juli 1250, in de voorafgaande oorkonde over het land Reesveld van 30 december 1248 is getrokken. Deze ree werd toen voor de heer *van Brederode* de grens van het hem behorende land zonder dat — zo maakt de auteur hieruit op — de stammoeder der *Foreest'en op* dat tijdstip aan dc andere zijde gegoed was. „Klaarblijkelijk" zo lezen wij „had Vrouwe *Machteld,* kort na het trekken van de „ree" van het jaar 1248, het daaraan palende stuk wildernis met tiend en ambacht in leen verkregen" [28].

De Roomskoning was als graaf van Holland de leenheer. Gebruik was toen nog, dat zulke beleningen niet werden opgetekend, maar — zoals Duitse geleerden het uitdrukken — „mündlich und corporaliter" geschiedden [29]. We kunnen er zeker van zijn, dat *Mathildis de Foresto* haar koninklijke leenheer te Aken of niet al te ver van die stad heeft kunnen bereiken. Voor de koning was het een verheven plicht zijn bescherming over weduwen en wezen uit te strekken. Al onder *Karel de Grote* gold dit als een specifieke taak van het Christelijke koningschap [30]. Zonder deze koninklijke bescherming zou *Foreest* niet licht een Hollands geslacht zijn geworden.

25. Leonard Ennen, „Quellen zur Geschichte der Stadt Köln 111 (Köln, 1867), oorkonde no. 379 van 11 oktober 1292 en IV (Köln, 1870), oorkonde no. 153 van 15 mei 1329 (niet: 22 mei 1329!).
26. Wilhelm Mummenhoff, „Regesten der Reichsstadt Aachen (einschliesslich des Aachener Reiches und der Reichsabtei Burtscheid)" — „Publikationen der Gesellschaft für Rheinische Geschichtskunde" XLVII, Zweiter Band (Köln. 1937). Men zie de index achterin op ***Foresto: S.*** 438.
27. Stelligheid geldt voor de zegelvoerende personen in bijlage C onder de *nrs.* 5-7.
28. H. van der Linden als in noot ll.
29. Aldus bijv. Dieter Hägermann in „Archiv für Diplomatik, Schriftgeschichte, Siegel- und Wappenkunde" 17. Band — 1971, s. 299.
30. In zijn aan de Rijksuniversiteit te Utrecht verdedigde proefschrift over „De Weeskamer van 's-Gravenhage" ('s-Gravenhage, 1943) verwijst Mr. L. de Gou hiervoor op blz. 5, noot 3 naar: Capitulare missorum generale (editie Boretius et Krause, pag. 93) en Marculfi formulae 1 No. 8 (editie Zeumer).

V. Twee verschillende wapens.

Voor *Hardbaren van der Woert* blijft welbeschouwd een plaats als grootvader van *Herpernus van Foreest* beschikbaar. Hij zou dan niet de grootvader van vaderskant, maar de grootvader van moederszijde geweest moeten zijn. Er is voor deze veronderstelling alle reden, als we ervan uitgaan, dat de treffende wapenovereenkomst tussen *Foreest* en *Woert* toch bezwaarlijk op toeval kan berusten. Een huwelijksverbintenis van *Wilhelmus,* de eerste heer *van Foreest,* met een dochter van *Hardbaren van der Woert,* past geheel in de kring van zijn relaties. *Willem* heer *van Brederode,* zijn buurman, had *Hildegonda van Voorne* tot echtgenote [31]. Haar broeder *Aelbrecht* heer *van Voorne* treedt als voornaamste getuige op in het testament dat *Willem* heer *van Foreest 29* november 1278 heeft gemaakt [32]. De *Woert's* staan — gelijk vermeld — als leenman van Voorne te boek.

De eerste *Foreest,* die het wapen met de hoekige dwarsbalk blijkt te voeren, is heer *Arnoldus,* die van 1249-1304 een kerkelijke loopbaan volgde [33]. Hij was achtereenvolgens kanunnik van St. Jan te Utrecht, kanunnik en deken ten Dom aldaar. Van 1304, het laatste jaar, waarin hij voorkomt, is van hem een zegel met het bewuste wapen bekend [34]. Volgens het familieboek is *Arnoldus* mogelijk een zoon van vrouwe *Machteld* geweest. Hier is hij buiten de genealogie gehouden om deze zo min mogelijk met onzekerheden te belasten. *Johannes* proost van St. Jan te Utrecht, die steeds zonder geslachtsnaam optreedt, moet in 1298 een dergelijk wapenzegel als heer *Arnoldus* hebben gebruikt. Als het geoorloofd is hem te vereenzelvigen — zoals in het familieboek is gedaan — met *Joannes,* de tweede zoon van heer *Willem van Foreest,* dan zou het Foreest-wapen met de hoekige dwarsbalk teruggaan tot 1298 [35].

Overigens loont het de moeite nader in te gaan op de oorkonde van 28 september 1241. Deze is uitgegaan van twee ridders *Amelius de Owa* en *Renardus de Berga.* Daar de laatste zich aandient als broeder van vrouwe *Machteld,* is het logisch, dat de eerste haar overleden echtgenoot en diens geslacht vertegenwoordigt. Naaste familielid van de overledene was een broeder, heer *Amelius,* de kanunnik van St. Marie, maar daar deze als geestelijke uiteraard geen wettige kinderen had, werd hij mogelijk niet de eerstaangewezen persoon geacht om als oorkonder de familiebelangen te behartigen. Helaas is de onderhavige akte niet in de vorm van een oorspronkelijk charter bewaard gebleven, maar uit de tekst blijkt, dat dit charter, daar de beide oorkonders niet over een zegel beschikten, met het zegel van de Minderbroeders te Keulen werd bekrachtigd.

Heer *Amelius de Owa* alias *von Auen* is wellicht een oom geweest van de overleden heer *W. de Foresto,* hetzij van vaders- of van moederskant. De vrij zeldzame voornaam *Amelius,* ook door de genoemde kanunnik gevoerd, mag mede als een teken van verwantschap worden beschouwd. Opmerking verdient, dat heer *Amelius de Owe* een vroegere oor-

31. A. W. E. Dek, „Genealogie der Heren van Brederode" in Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie" XIII — 1959, blz. 108—109.
32. Henri Obreen heeft de heren *van Voorne* behandeld in „De Nederlandsche Leeuw" 46ste jrg. — 1928, kol. 289-301 en 354-360, heer *Aelbrecht* kol. 291-292 en 297.
33. H. A. van Foreest (1950), blz. 3941.
34. Afgetekend door A. van Buchell: H. A. van Foreest (1950), blz. 39 noot 4 benevens plaat 11 tegenover blz. 16.
35. H. A. van Foreest (1950), blz. 4344. Men zie met betrekking tot het niet meer aanwezige zegel van de proost blz. 43 noot 5.

konde van het jaar 1234 wel degelijk met een eigen zegel heeft bekrachtigd (bijlage C 1) . Dit zegel vertoont een wapen met drie plompebladeren (Seeblättern) geplaatst twee en één. Er is alle reden het bewuste zegel te vergelijken met het zegel van *Hermannus de Vorste*, ridder, aan de oorkonde van 21 juni 1288 (C 2). Hierop is een overeenkomstig wapen te zien: een schild met drie plompebladeren, zij het „met eenen barensteel van vijf hangers, over de beiden bovensten heen", terwijl het randschrift ons beschreven wordt als „ + S. H E R- M A N N 1 M 1 L 1 T 1 S D E F 0 RE S T 0 ". Bovendien zijn nog andere zegels ter vergelijking beschikbaar tot het jaar 1354 toe (C 3 tot en met 7). De drie plompebladeren, ook meerbladeren genoemd, verloochenen zich niet, Spijtig genoeg is de oorkonde van *Henricus* miles dictus *de Foresto* voor de abdij Knechtsteden van 1251 (A 7) niet in originali bewaard gebleven. Anders zou deze vermoedelijk het oudste voorbeeld hebben opgeleverd.

Al met al is de indruk, die we van het behandelde geslacht in heraldisch opzicht opdoen, heel merkwaardig: de Duits-Rijnlandse leden lijken het wapen te hebben overgenomen van *Amelius de Owa* alias *von Auen*, ridder, de Hollands-Utrechtse leden daarentegen het wapen van *Hardbaren van der Woerf* of eventueel een ander lid van dit adellijk huis. Een familieband — hoe aannemelijk ook — is in geen van beide gevallen genealogisch aantoonbaar.

Aandacht verdient, dat het wapen met de drie plompe- of meerbladeren in 1661 bij de Akense burger *Isaac Pelser* als het ware herleeft. Men vindt het in het Artillerieboek van de stad. Bij de nakomelingen is echter niet bekend, hoe hun voorvader ertoe kwam dit wapen te voeren. Jonkheer M. W. A. 0. von Pelser Berensberg geeft er althans geen verklaring voor in het familieboek van zijn hand „Zur Geschichte des Geschlechtes von Pelser-Berensberg" (Aken, 1908), 2 dln. [36]. Het tijdsverschil tussen de dertiende en veertiende eeuw enerzijds, de zeventiende eeuw anderzijds is zo groot, dat het vermetel lijkt om ook maar aan een indirect verband te denken. Niettemin is deze wapenovereenkomst opmerkelijk [37].

N a s c h r i f t .

Aangezien de leeninschrijving van 1348 tot misverstand heeft geleid, is het dienstig hier opheldering over te geven. *Harper* alias, *Harparus van Foreest zou* volgens het familieboek in 1347 nog bij het leven van zijn vader zijn beleend met het ambacht „Middelborch" en 300 bunder land, die erbij hoorden, benevens 14 morgen in „Coudekerke", genaamd „die Bate". Er staat evenwel „ende ***Jans*** sijns vader waren in sijn live", zoals er ook staat „te rechte hen" [38]. De vader *Jan* was dus ten tijde van de belening — de „feria quarta post circumcisionem anno nativitatis XLVII", d.w.z. 2 januari 1348, als men rekening houdt met de Paasstijl van het grafelijk hof —

36. Men zie Band 1 (1908), S. 15 en Tafel VI tegenover S. 6.

37. Gaarne betuig ik aan het eind van deze studie mijn dank aan Drs. R. Rentenaar van het P. J. Meertens-Instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, die mij voor een verkeerde interpretatie van de naam Woert heeft behoed, en aan Dr. Huiskes, Stadtarchivrat z.A. te Keulen, die mij velerlei informatie vooral over zegels heeft verschaft, verwerkt in bijlage C.

38. Algemeen Rijksarchief, Archief der Graven van Holland inv.nr. 706 (EL 5) fol. 62 verso'. Gedrukt: S. Muller Hz., „Het oude register van Graaf Florens" (1901), blz. 246 met weglating van het woord „morghen" na het getal X1111. Aangehaald: H. A. van Foreest (1950), blz. 51 noot 3.

niet meer in leven. Dit maakt het onmogelijk, dat *Jan* in 1349 een „weer lants" zijnde eigen goed aan ***Jan van*** *Polanen*, heer van de Lek zou hebben opgedragen met de bedoeling, dat zijn zoon *Willem* er door genoemde heer mee zou worden beleend. In de betrokken leenakte, die van 1349 is, gaat het weliswaar om „dat weer lants *Jan van Foreest* upgaff van sijnen vrijen eygen" [39], maar dit „upgeven" zal in een vroeger stadium hebben plaats gevonden. De gedachte ligt voor de hand, dat *Willem*'s belening na 's vaders dood is uitgesteld tot zijn meerderjarigheid. Het belenen van zoons bij het leven van de vader is heel ongebruikelijk. We kunnen ervan opaan, dat dit zich noch met *Harper* noch met *Willem van Foreest* heeft voorgedaan.

J. Fox.

Bijlage A. Lijst van oorkonden 1212-1257

1. Tolprivilege van keizer ***Otto IV voor*** de burgers van Keulen met *Richolfus de Foresto* onder de getuigen. Aken, 30 november 1212.
   Oorspr. : Stadsarchief van Keulen.
   Gedrukt: Th. J. Lacomblet „Urkundenbuch für die Geschichte des Niederrheins" 11 (Düsseldorf, 1846) no. 40. L. Ennen und G. Eckertz „Quellen zur Geachichte der Stadt Köln" 11 (Köln, 1863), no. 37.
2. Oorkonde van abdis *Helswendis* en het convent van het Cisterciënserklooster Burtscheid over de afstand van zekere goederen door *Ricolfus* miles de ***Foresto*** onder het recht van lossing gedaan vanwege zijn drie in het klooster getreden dochters, 1232.
   Oorspr.: Hauptstaatsarchiv Düsseldorf, Archief abdij Burtscheid, Oorkonden no. 50.
   Gedrukt: Erich Meuthen „Aachener Urkunden 1100—1250" — „Publikationen der Gesellschaft für Rheinische Geschichtskunde" LVIII (Bonn, 1972), no. 232; met vermelding van oudere drukken.
3. Oorkonde' van ***Amelius*** heer *van* Owa en *Renardus* heer van. *Berga* inzake een overeenkomst over de tiend en het schoutambt van Frechen, gesloten tussen *Mathildis*, weduwe van heer ***W. miles de Foresto,*** en haar zonen enerzijds, het kapittel van St. Omer en de abdij van St. Bertin anderzijds, 28 september 1241.
   Vidimus van de officiaal van Thérouanne, 1461: Rijksarchief in Gelderland, Archief der heren en graven van Culemborg inv. nr. 7387 (regest nrs. 4 en 1695).
   Gedrukt: zie bijlage B.
4. Oorkonde van *Conradus*, aartsbisschop van Keulen, inzake de overeenkomst voornoemd. Keulen, september 1241.
   Oorspr. Chirograaf: Rijksarchief in Gelderland, Archief der heren en graven van Culemborg inv.nr. 7387 (regest no. 3).
   Ongedrukt.
   Regesten: Richard Knipping „Die Regesten der Erzbischöfe von Köln" 111: 2 (Bonn, 1913). blz. 328-329 onder no. 1037a. A. P. van Schilfgaarde „Het archief der heeren en graven van Culemborg" 11 ('s-Gravenhage, 1949) onder no. 3. — Vgl. bijlage B.
5. Oorkonde van Roomskoaing ***Willem*** inzake zijn eerder aan de edelman ***Willelmus de Brederode*** gedane gift van het land te Reesveld, waarbij als westelijke grens wordt aangeduid de ree van de edelvrouwe ***Mathildis de Foresto.*** Kamp te Bechtolsheim, 27 juli 1250.
   Oorspr.: Algemeen Rijksarchief 's-Gravenhage, Charters Brederode.
   Gedrukt: L. Ph. C. van den Bergh „Oorkondenboek van Holland en Zeeland. . . tot het einde van het Hollandsche huis" I (Amsterdam—'s-Gravenhage, 1866), no. 525 naar een afschrift in Archief Graven van Holland inv.nr. 218 (EL 32) fol. 52 verso.
6. Oorkonde inzake de verkoop van zekere jaarrente te Aken door *Heinricus* miles ***de Foresto*** aan deken en kapittel van St. Marie te Aken onder garantie van ***Amelius*** kanunnik te Aken, oom van de verkoper, in verband met de rechten van diens minderjarige zoon, 1250.

39. Algemeen Rijksarchief, Archief Nassause Domeinraad inv.nr. 6461, fol. 319 verso. Aangehaald: H. A. van Foreest (1950), blz. 51 noot 4.

Oorspr.: Hauptstaatsarchiv Düsseldorf, Archief van het kapittel van St. Marie te Aken, Oorkonden no. 88.
Gedrukt: Erich Meuthen ,,Aachener Urkunden 1100-1250" — „Publikationen der Gesellschaft für Rheinische Geschichtskunde" LVIII (Bonn, 1972), no. 165; met vermelding van een oudere druk.

7. Oorkonde van ***Henricus*** miles dictus de Foresto inzake de afstand van akkerland te Gill aan de Praemonstratenser abdij Knechtsteden door hem, zijn broeder ***Hermannus*** en zijn zoon *Reinardus* na verkoop door zijn leenman ***Hermannus*** miles dictus de *Molendino*, die hem hiervoor ander, eigen goed in leen heeft opgedragen, 1251.
Afschrift: Hauptstaatsarchiv Düsseldorf, Cartularium van de abdij Knechtsteden no. 36.
Gedrukt: F. Ehlen „Die Prämonstratenser-Abtei Knechtsteden" (Cöln, 1904), Urkundenbuch no. LII.

8. Oorkonde inzake de verkoop door ***Heinricus de Foresto,*** miles, diens broeders ***Amilius, Winricus*** en ***Hermannus*** benevens hun drie tantes, dochters van hun grootvader ***Richolpkus de Foresto,*** en hun zuster van zekere goederen aan abdis en convent van het Cisterciënserklooster Burtscheid onder garantie van ***Hermannus*** in verband met de rechten van Heinricus' minderjarige zoon, 17 februari 1252.
Oorspr.: Hauptstaatsarchiv Düsseldorf, Archief abdij Burtscheid, Oorkonden no. 49.
Gedrukt: Chr. Quix „Geschichte der ehemaligen Reichs-Abtei Burtscheid" (Aachen, 1834), Urkunde no. 41.
Regest: Wilhelm Mummenhoff, „Regesten der Reichsstadt Aachen (einschliesslich des Aachener Reiches und der Reichsabtei Burtscheid)" — „Publikationen der Gesellschaft für Rheinische Geschichtskunde" XLVII, Erster Band (Bonn, 1961), no. 14.
N.B. Betreft dezelfde goederen, waar het in 1232 om gaat (hierboven onder no. 2): land te Laurensberg, de molen van Schurzelt en bepaalde renten te Aken. ***Hermannus de Foresto*** gaf het klooster o.a. het erfgoed van zijn oom *Amilius*, eertijds kanunnik te Aken, in onderpand, voorzover het in het bangebied van Aken gelegen was.

9. Testament van ***Amilius de Owe,*** miles, met ***Henricus de Foresto,*** miles, als een der executeurs, 7 april 1255.
Oorspr.: Hauptstaatsarchiv Düsseldorf, Archief abdij Burtscheid, Oorkonden no. 65.
Gedrukt: Chr. Quix „Geschichte der ehemaligen Reichs-Abtei Burtscheid" (Aachen, 1834), Urkunde no. 50.

10. Oorkonde van deken en kapittel van St. Marie te Aken over een financiële regeling met hun cantor ***Conradus,*** waaruit blijkt, dat ***Amilius de Foresto van een*** „plank" op de markt 3 schellingen trekt, januari 1257.
Oorspr. Chirograaf: Hauptstaatsarchiv Düsseldorf, Archief van het kapittel van St. Marie te Aken, Oorkonden no. 94.
Gedrukt: Chr. Quix ,,Codex diplomaticus Aquensis" (Aachen, 1840), no. 184.

11. Oorkonde van ***Conradus,*** aartsbisschop van Keulen, waarbij deze ***Henricus de Foresto,*** miles, diens vrouw en diens zoon voor een jaarlijkse cijns van 11 mark en 6 schellingen de tienden en het schoutambt van het kapittel van St. Omer en de abdij van St. Bertin te Frechen overdraagt, juli 1257.
Oorspr. bij Freiherr v. Geyr-Schweppenburg zu Schweppenburg (althans, in 1909).
Ongedrukt.
Regest: Richard Knipping „Die Regesten der Erzbischöfe von Köln im Mittelalter" 111: 1 (Bonn, 1909), no. 1968.

Bijlage B. De oorkonde van 28 september 1241

Amelius heer van Owa en *Renardus* heer van ***Berga*** zijn — naar zij verklaren — met verscheiden andere met name genoemde verwanten aanwezig geweest bij de overeenkomst gesloten tussen *Mathildis*, weduwe van heer ***W.*** miles ***de Foresto,*** en haar zonen enerzijds, het kapittel van St. Omer en de abdij van St. Bertin anderzijds over de tiend en het schoutambt van Frechen.

A. dominus de Owa et ***R.*** dominus ***de*** *Berga* omnibus hanc litteram intuentibus salutem et rei geste noticiam.
Universorum noticie volumus declarari, quod venerabilis matrona ***Mathildis*** relicta domini ***W.*** militis ***de Foresto*** bone memorie et filii sui renunciaverunt coram nobis et aliis pluribus parentibus suis, quorum nomina subscripta sunt, omni juri quod habebant vel habere se dicebant in decima de Vrehhena et in scoutetatu dominorum sanctorum Audomari et Bertini et effestucaverunt secundum legem patrie et humiliter petierunt predicta matrona et filius suus ***.H.*** cum aliis parentibus suis, qui presentes erant, a nunciis predictarum ecclesiarum ut dictam decimam cum scoutetatu dicte matrone et ***H.*** filio suo concederent ad unum annum et extunc ipse vel frater suus secundum ordinationem parentum eam obtineret.

Quorum petitioni ad instantiam predictorum predicti nuncii annuentes sepedictam decimam cum scoutetatu predicte matrone et ***H.*** filio suo concesserunt sicut dictum est sub eadem conditione, pensione et forma qua eam dominus ***W.*** canonicus Carpensis tenuerat per quinque annos.

Forma autem talis est. Decimam de Vrehhene magnam et minutam cum scoutetatu eiusdem loci et vinea nostra sita supra Renum concessimus pro undecim marcis Coloniensibus annis singulis nobis reddendis quando nuncii nostri post festum sancti Michaelis more solito propter hoc venerint ad partes illas hoc notato, quod pro nobis solvantur debita que annuatim debemus ibidem, videlicet sex solidos advocato et quatuor solidos duci de Limboarc vel marcam, si eam nos solvere oportuerit, et pro luminari ecclesie de Vrehhene duas partes expensarum et hyys duodecim denarios. Debent etiam nuncios nostros, cum pro reditibus nostris veaerunt. hospico recipere et eis necessaria ministrare per tres dies vel pro quolibet die triginta denarios et de vinea de Huf vinum apud Casletum dictis nunciis ministrare.

Nomina autem eorum qui interfuerunt hec sunt: clerici Gerardus prior de Borsis, fratres minores Matheus et Winricus, Willelmus canonicus Carpensis, *Amelius* canonicus Aquensis frater domini. ***W.*** bone memorie ***de Foresto,*** Balduinus monachus sancti Bertini, Ywanus canonicus sancti Audomari; milites Amelius de Owe, ***Renardus de Berga*** frater uxoris predicti domini ***.W.***, Bruno de Renwerde, Thodericus de Mummekheus (?), Willelmus de Ritterka (?), Arnoldus de Selidorp, Godefridus de Tilia, Hermannus Moelnare; burgenses Helias Cesarius, Godescalkus de Dorslare, Gerardus et alii quamplures clerici et layci.

In huius autem rei firmitatem, quia sigillum non habemus, presens scriptum sigillo fratrum minorum in Colonia fecimus insigneri. Acta autem sunt hec anno gratie millesimo CC" quadragesimo primo mense septembri in vigilia sancti Michaelis *).

N.B. De oorkonde van *Conradus* aartsbisschop van Keulen in hoofdzaak in dezelfde bewoordingen gesteld brengt nog enige precisie aan:
1. Er staat niet „et extunc ipse vel frater suus secundum ordinationem parentum eam obtineret", maar „et extunc ipse vel frater suus Wilhelmus, si parentes eorum vellent, illam decimam obtineret ad vitam suam cum matre sua."
2. „Sciendum etiam" — zo staat er voorts — „quod predicta matrona et filii sui bis renunciaverunt omni juri quod habebant in predicta decima: primo coram parentibus suis pluribus, secundo in plena ecclesia de Vrechene coram omnibus".

Bijlage C. Lijst van zegels 1234-1354

1. Zegel van ***Amelius*** miles ***de*** *Owe* aan een door hem uitgevaardigde oorkonde van het jaar 1234 in het Hauptstaatsarchiv Düsseldorf, Archief abdij Burtscheid, Oorkonden no. 33.
De betrokken oorkonde', waarbij *Amelius* een schenking doet aan de abdij van Burtscheid ten behoeve van zijn dochters, die hij in de abdii heeft ondergebracht. is gedrukt: Erich Meuthen ..Aachener Urkunden 1101—1250" — „Publikationen der Gesellschaft für Rheinische Geschichtskunde" LVIII (Bonn, 1972) no. 234. Het zegel wordt aldaar aldus beschreven: „Farbloses Wachssiegel an rot-grüner Seidenschnur; rund (Dm 5,5 cm): Wappenschild mit 3 Seeblättern (2:1), Umschrift:
+ * AMELIVS. DE. OVVE*"

2. Zegel van ***Hermannus de Vorste*** miles aan een oorkonde van ***Theodericus*** voogd van Roermond van 21 juni 1288 in het Stadsarchief van Keulen, Haupturkundenarchiv 1/500.
De betrokken oorkonde is gedrukt: Leonard Ennen „Quellen zur Geschichte der Stadt Köln, " 111 (Köln, 1867) no. 301, met als datum 22 juni. Het zegel wordt in de „Geldersche Volksalmanak voor het jaar 1899" blz. 12 aldus beschreven: „een langwerpig driehoekig zegel, in het schild: drie waterbladeren (plompen) geplaatst 2,1

*) De tekst van deze oorkonde op enkele plaatsen vergaan kon worden aangevuld met behulp van de hierop aansluitende oorkonde van de aartsbisschop van Keulen. Bij een tweetal namen moest helaas vanwege het onduidelijke schrift een vraagteken worden geplaatst.

met eenen barensteel van vijf hangers, over de beiden bovensten heen; randschrift: + S. Hermanni Militis . de . Foresto."
Bovendien is dit zegel afgebeeld en beschreven in het „Corpus Sigillorum Neerlandicorum" ('s-Gravenhage, 1937-1940) onder no. 1323. Hier leest men: „Bruine was. Aan een dubbelen staart. Wapen: drie meerbladen en een barensteel van vijf hangers. R . + HERMANNI MILITIS DE FORESTO".

N.B. Men zou zich af kunnen vragen, of de opneming van dit zegel in het Corpus voornoemd terecht is geschied. De bewerkers schijnen ervan uitgegaan te zijn, dat de ridder ***Hermannus de Vorste*** evenals de oorkonder binnen het tegenwoordige koninkrijk der Nederlanden gevestigd was. Dit lijkt heel twijfelachtig. — Overigens heeft dezelfde' ridder een oorkonde van *Daniel* dictus de ***Bagheim*** en diens echtgenote ***Sophia*** van 29 november 1280 in het Stadsarchief van Keulen met hetzelfde zegel bekrachtigd. Deze oorkonde is gedrukt: Theod. Jos. Lacomblet „Urkundenbuch für die Geschichte des Niederrheins" 11 (Düsseldorf, 1846) no. 743.

3. Zegel van Henricus miles de ***Vorste:*** los in het Stadsarchief van Keulen, Algemene zegelverzameling no. 1035.
Rond zegel, 42 mm in doorsnede; wapen: 3 meerbladeren, het veld bezaaid met hermelijnstaartjes; randschrift: „S' H E N R [1 C 1] MILITIS. DE. VORSTE".
Het jaartal 1287, dat in een achttiende-eeuwse hand hierbij is aangetekend, zou er op kunnen wijzen, dat dit zegel gehangen heeft aan een oorkonde van 21 mei 1287 in het archief van het St. Gereon's Stift te Keulen, waaraan *Henricus'* zegel thans ontbreekt.
A. Fahne „Geschichte der Kölnischen, Jiilichschen und Bergischen Geschlechter" 11 (Köln und Bonn, 1853) S. 178 beeldt ***Henricus'*** wapen af naar een overeenkomstig zegel, dat gehangen moet hebben aan de oorkonde van 29 november 1280, vermeld onder no. 2, maar dat nadien verloren is gegaan.

4. Zegel van een ***Henrich,*** Ritter von ***Vorst,*** vertonend een wapen met drie meerbladeren. het veld bezaaid met stenen of blokjes.
Aldus is het wanen afgebeeld door A. Fahne „Geschichte der Kölnischen, Jiilichschen und Bergischen Geschlechter" 1 (Köln und Bonn, 1848) Tafel IV onder no. 175.

N.B. Bij de afbeelding staat het jaartal 1287, maar in de tekst S. 438 het jaartal 1270. De authenticiteit van het betrokken zegel zou een nader onderzoek verdienen.

5. Zegel van ***Henricus de Vorste*** in Vroninhoven, miles, aan een oorkonde van ***Arnoldus de Seilxstorp*** van 15 september 1310 in het Stadsarchief van Keulen, Haupturkundenarchiv 1/747.
De betrokken oorkonde is gedrukt: Leonard Ennen „Quellen zur Geschichte der Stadt Köln" 111 (Köln, 1867), no. 578.
Rond zegel, 31 mm in doorsnede; wapen: 3 meerbladeren met een barensteel van vijf hangers; randschrift onleesbaar.

6. Zegel van ***Henrich van deme Vorste,*** zoon van wijlen heer ***Henrichs van deme Vorste,*** ridder, aan een door hem Üitgevaardigde oorkonde van 15 mei 1329 in het Stadsarchief van Keulen, Haupturkundenarchiv 1/1262.
De betrokken oorkonde, waarbij ***Henrich*** na de bouw van een houten poorthuis en brug ter plaatse van het afgebroken huis ten Vorste in strijd met de uitspraak van Roomskoning ***Adolf*** tussen de stad en de burgers van Keulen enerzijds en zijn vader anderzijds bij ede belooft verdere bouwwerkzaamheden achterwege te laten, is gedrukt: Leoaard Ennen „Quellen zur Geschichte der Stadt Köln" IV (Köln, 1870), no. 153, met als datum 22 mei.
Rond zegel, 26 mm in doorsnede, beschadigd; wapen: 3 meerbladeren, het veld bezaaid met hermelijnstaartjes; randschrift: „ [S' H E N] R I C I . D E . F O R A S T M [I L I T I S] ".

7. Zegel van heer ***Johan van deme Vorste,*** ridder, aan de oorkonde voornoemd. Rond zegel. 27 mm in doorsnede: wanen: drie meerbladeren met een barensteel van vijf hangers; randschrift: .. S' I O A N [N] I S * D E F O R S T E * M I L I T I S ".

N.B. Ditzelfde zegel komt nog voor aan oorkonden van 27 december 1330 en 31 december 1354, berustend in het Stadsarchief van Keulen, resp. Haupturkundenarchiv K/1311, Transfix en Aposteln U 3/208.

Opgemerkt dient te worden, dat deze lijst van zegels geen volledigheid pretendeert, maar bij nader onderzoek in het Hauptstaatsarchiv te Düsseldorf vermoedelijk nog wel voor uitbreiding vatbaar zal blijken. De opgaven van de in het stadsarchief van Keulen berustende zegels, zijn merendeels afkomstig van Dr. Huiskes, Stadtarchivrat z. A. Dit betreft de nrs. 2 (29 november 1280), 3, 5, 6 en 7.

Jantzon van Erffrenten.

De mededelingen van Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman (De Ned. Leeuw 1978, kolom 216 ***e.v.) over*** de generaties 1 en 11 van het geslacht *Jantzon* van *Erffrenten* zoals deze gepubliceerd zijn in Nederland's Adelsboek **1943 -1948,** geven mij aanleiding enkele oudere generaties te publiceren die ik ruim 25 jaar geleden van Mr. A. P. van Schilfgaarde mocht ontvangen. De gegevens zijn, tenzij anders blijkt, ontleend aan het rechterlijk archief van Westervoort.

1. *Evert Roelofs,* vermeld te Westervoort 1608—'17, gerichtsman ald. 1612, tr. *Jenneken Stevens,* koopt als weduwe land te Westervoort 1629.

   Uit dit huwelijk:

   1. *Guert Everts,* vermoedelijk † tussen 1638 en 1654.
   2. *Meys Everts,* geb. omstr. 1601, gerichtsman te Westervoort 1638, attesteert bij een proces ald. in 1651, oud omtrent 50 jaar, met zijn broeder Jacob, oud in de 40 jaar, treedt in 1654 op als oud-oom van de kinderen van Jasper Jansz. en Merrye van Huessen, tr. N.N.

      16 jan. 1654: ***Jacob Everts*** als momber van ***Grietje Jaspers,*** onmondige nagelaten voordochter van wijlen ***Jasper Jansz.*** en diens eerste vrouw ***Jenneke Derx, Gerrit Jansa. van. Huessen als*** oom en bloedmomber, en ***Meys Evertsx.*** als oud-oom en momber van ***Jenneken*** en Gerrit ***Jaspers,*** onmondige nakinderen van ***Jasper Jansz.*** en ***Merrye*** van ***Huessen.***
      De verwantschap van ***Meys Everts*** met de kinderen zal gelopen hebben over diens onbekende vrouw.

   3. Jacob, volgt 11.
   4. *Roeloff Everts,* vermeld 1629, † vóór 22 nov. 1637, tr. *Meyntje Boumans,* waarvan kinderen.
   5. *Tryneken Everts,* † vóór **22 nov. 1637, tr.** *Gerrit Spaen.*

      22 nov. 1637: ***Guertt, Meys*** en ***Jacob Everts,*** gebroeders, mede als ooms en voogden van de kinderen van wijlen ***Roeloff Everts*** en ***Meyntje Boumans,*** treden op als erfgenamen van hun zuster ***Tryneken Everts, ge***huwd met ***Gerrit Spaen.***

11. ***Jacob*** *Everts,* geb. omstr. 1605, gerichtsman te Westervoort 1638, koopt met zijn vrouw land aldaar 1641, 1643, 1657, vermeld met zijn zoon Jan Jacobs 19 jan. 1664, tr. *Maeyken Louysdr.*
    Uit dit huwelijk:

III. *Jan Jacobs,* ged. omstr. 1640, met zijn vrouw op de lidmatenlijst van Westervoort als wonende te IJsseloord 1678, tr. Westervoort 16 jan. 1675 ***Christina Hendriks,*** uit Zevenaar.

   Uit dit huwelijk:

   1. *Jacob Jansz.,* ged. Westervoort 17 maart 1676.
   2. *Gerrit Jansz.,* ged. Westervoort 25 maart 1681, † 7 maart 1683.
   3. *Mary Jansdr.,* ged. Westervoort 6 jan. 1684.
   4. Roelof *Jansz.,* ged. Westervoort 28 nov. 1686.
   5. *Jenneken Jansdr.,* ged. Westervoort 8 jan. 1688.
   6. *Gerrit,* volgt IV.

IV. *Gerrit Jansons* (= Ned. Adelsboek 1943/'48 gen. 1), ged. Westervoort 21 april 1689, tr. *Geeske ten Holler,* dr. van *Steven* en *Grietje* ***Jonckhans.***

   Uit dit huwelijk:

1. *Chrisfina Margaretha Jantzon* (genoemd naar beide grootmoeders).
2. *Johannes Jantzon* (genaamd naar grootvader van vaderszijde).
3. Mr. *Nicolaus Johannes Jantzon* (wiens zoon Mr. *Jacob Cornelis Jantzon van Erfftenten*, geb. 1769, burgem. van Dordrecht enz. in 1835 geadeld werd).

4 en 5. *Stephanus Jantzon* (genoemd naar grootvader van moederszijde).

JHR. MR. C. C. VAN VALKENBURG.

De oudste generaties van het Doetinchemse geslacht Ketjen en zijn herkomst uit Westfalen.

In Nederland's Patriciaat 1942 (28e jrg.) vangt de genealogie *Ketjen* als volgt aan:

1. *Hendrick Ketjen*, geb. omstreeks 1590, burger van Doetinchem, † aldaar vóór 8 dec. 1654, tr. vóór 6 mei 1621 *Derksken Remmelink.*

11. *Hendrick Ketjen*, geb. Doetinchem omstreeks 1635, wijnkoper, richter, kerkmeester, schepen en burgemeester aldaar, † Doetinchem omstreeks 1 nov. 1706, tr. aldaar 16 aug. 1663 *Elisabeth van Minnen*, geb. Doetinchem 5 febr. 1643, † aldaar vóór 1 nov. 1706, dr. van *Antonie* en *Hendricksken Nyckols.*

Aan de genealogie gaat in de „inleiding" vooraf een uitgestorven, niet aan te sluiten tak *Ketjen*, aanvangend met:

Hendrick Hendricksz. Ketjen, geb. omstreeks 1620, kerkmeester te Doetinchem, tr. aldaar 28 jan. 1649 *Beelken Planten Isebrantsdr.*

Uit dit huwelijk (niet vier maar) zes kinderen, onder wie twee zoons, met de voornamen ***Hendrick*** en *Jan Hendrick.*

Door het veelvuldig voorkomen van de voornaam *Hendrick* bij de familie *Ketjen* in de 17de eeuw te Doetinchem was het van meet af aan moeilijk vast te stellen hoe de filiatie verliep, alsook welke functies de verschillende min of meer gelijktijdig levende *Hendrick'en* te Doetinchem en omgeving bekleedden (variërend van rentmeester, richter, schepen, gemeensman en burgemeester tot diaken, ouderling, kerkmeester en gildemeester).

Wat de filiatie betreft bracht uitkomst de volgende acte in het Rechterlijk archief van Doetinchem.

Rechterlijk Archief Stad Doetinchem, inv. nr. 86, folio 50. Anno 1680. Erschenen *Derek Peekel*, gesubstitueerde volm(achtige)r van de H(ee)r b(urgemeeste)r ***Henrick Ketien,*** met inbedingh van relatie der voorgegane citatie, exhibeert tegens *Thomas Tenghbergen* weerspraeck, iunctis documentis, concluderende als daerbij, met affwachtinge van tegenhandelinge, sin secus wilde de comp(aran)t contumariam hebben geaccuseert ende proclame versocht als stadt rechtens.

D'roedendrager refereert ***Thomas Tenghbergen*** voorhoofts geciteert te hebben.

Ex adv°. versoeckt copie de tijt.

Erschenen richter ***Hendrick Ketien,*** stellende pro litium expensis in sijns voorss(eyde) broeders saecke tegens Thomas ***Tenghbergen*** sijn persoon en goederen tot burge.

Richter ***Hendrick Ketien*** heeft met hanttastinge d' voorss(eyde) burchtocht angenomen.

Volgens erschenen *Peekel* namens g(emel)ten b(urgemeeste)r ***Ketien*** de affwachte van ***Thomas Tengbergen*** gelijckformige burchtochte pro judicato solvendo, derselven sonder dien tot gene d'minste handelinge admitterende.

Hieruit blijkt dus dat er in het jaar 1680 te Doetinchem twee broers *Ketjen* waren, ieder met de voornaam *Hendrick*, de één burgemeester (van Doetinchem) en de ander richter (van Hummelo). Bij nader onderzoek bleken zij halfbroers te zijn; de huidige stamvader *Hendrick Ketjen* (generatie 1 van de genealogie) was namelijk tweemaal gehuwd, ten eerste (vóór 6 mei 1621) met *Derksken Remmelink* (overpoosd te Doetinchem 25 maart 1629), en vervolgens (omstreeks 1630) met *Anna (Enneke) Vrolijck*, geb. Doetinchem ca. 1604, † kort vóór 20 okt. 1672 (dr. van *Jan Gerritsz. Vrolijck*, uit Anholt, 1595 burger van Doetinchem en later o.a. burgemeester aldaar, en van *Berta Tonnisdr. to Hert); Anna Vrolijck* hertr. Doetinchem 19 aug. 1640 *Gerrit Willemsz. van Keppel*, burger van Doetinchem (zie voor dit laatste huwelijk Ned. Leeuw 1913, kol. 325, waar *Anna* als weduwe van *Hendrik Ketting* wordt vermeld!).

Hiermede is dus het probleem van de niet aan te sluiten tak *Ketjen* opgelost: *Hendrick Hendricksz. Ketjen* (geb. omstreeks 1620) was een zoon uit het eerste huwelijk van de huidige stamvader *Hendrick* met *Derksken Remmelink* en hij was in 1680 burgemeester van Doetinchem, terwijl de *Hendrick* van de generatie 11 in de genealogie (geb. ca. 1635) een zoon was uit het tweede huwelijk met *Anna Vrolijch* en hij was in 1680 de richter (van Hummelo). Mogelijk werd hij posthuum geboren en kreeg hij daarom de voornaam *Hendrick* van zijn overleden vader.

Uit het tweede huwelijk werd tevens een dochter geboren, namelijk *Judith Ketjen*, geb. ca. 1630, nog in 1685 te Doetinchem vermeld, tr. aldaar 8 dec. 1654 *Jan Eckervelt*, j.m. van Bredevoort, in 1675 schoolmeester te Doesburg.

Verder blijkt het mogelijk de stamreeks *Ketjen* voorshands met één generatie op te voeren. In het burgerboek van Doetinchem wordt in 1592 als burger vermeld *Jan Ketien*, † in 1595, tr. in 1590 *Judith ten Holte*, † vóór 1620, dr. van *Herman ten Holte*, schepen van Doetinchem en richter van Zelhem (1575) (zn. van *Andries ten Holte* en *Margaretha ter Straten)* en van *Johanna Pru(y)sse* (dr. van *Tonnis Pru(y)sse*, schepen en burgemeester van Doetinchem, en *Jutte Ubbekinck*).

Uit de acten in het oud-archief van Doetinchem blijkt vervolgens dat ***Jan Ketien*** en zijn vrouw *Judith ten Holfe* tijdens hun kortstondig huwelijk, tussen 1590 en 1595, een tweetal jaren te Bocholt hebben verbleven; daar werd ook vermoedelijk hun zoon *Hendrick* geboren (en gedoopt ?), want deze werd althans op 2 okt. 1625 als ingekomen lidmaat te Doetinchem ingeschreven als „*Hendrick Kettynn* van Boekholt". Er was ook een dochter *Elisabeth*, die trouwde met een *Van Wilsem* (met onbekende voornaam). Zij wordt te zamen met haar broer *Hendrick* resp. in 1627, 1634 ***en*** 1645 in de gerichtssignaten en in de interrogatoria en kondschappen van Doetinchem vermeld als mede-erfgenamen van hun grootouders *Herman ten Holte* en *Johanna Pru(y)sse.*

Ten aanzien van de herkomst en afstamming van *Jan Ketien* lijkt het zaak thans onze aandacht te richten op de stad Bocholt. Daarvoor dienen als meest gerede bron de artikelen betreffende „De oudere generaties van het geslacht Van Karnebeek" resp. door Thomassen à Thuessink van der Hoop en De Groot in de Ned. Leeuw uit de jaren 1931/'32 en 1941. Daarin komen „passim" ter sprake personen met de naam *Kedde. Henrick Kedde* of *Frenckinck*, te

Bocholt, verkoopt land (1525); *Wilhelm* ***Kedde,*** vrijschepen van Bocholt (ca. 1560); *Jacob* Kedde, burger van Bocholt (1563): ***Elisabeth*** *Tacke,* ***tr.*** le *Israhel* ***Ketgen*** (sic !), tr. 2e ***Johan van Karnebeek (1621)*** . Blijkens het repertorium op het archief van het Zusterhuis, St. Agnes am Schonenberg in Bocholt wordt er in 1620 de helft verkocht van de zogenaamde „Keddensiag", gelegen vóór de Rauwerspoort in de buurschap Lowick onder Bocholt (de andere helft behoort toe aan ***Johan Kedden).***

Er is echter geen enkele aanwijzing (laat staan bewijs) gevonden dat de in Bocholt aangetroffen familie ***Kedde(n)*** identiek is met de Doetinchemse familie ***Ketjen,*** waarvan de schrijfwijze eind 16de eeuw en in de 17de eeuw varieert van ***Ket*** *(t)* ***ien-Kettyn-Kef*** *(t)* ***ken*** tot *Ket(t)jen-Ketjes.*

Gezien de naamsgelijkenis werd er ook nog gezocht naar mogelijk verband van de Doetinchemse familie ***Ketjen*** met de Deventer bakkersfamilie *Ketjes,* die sinds het eind van de 17de eeuw tot het stadspatriciaat van Deventer ging behoren. Deze familie stamt af van ***Derick Ketges,*** zoon van ***Derick Ketges,*** van Wezel, passementmaker in de Grote Overstraat te Deventer, tr. aldaar 8 febr. 1618 *Magdaleneken* ***Everts,*** wed. van ***Jan*** *Henrix,* aan de Brinck. De Deventer familie ***Ketges*** voerde later als wapen: in goud drie geveerde pijlen van sabel, verticaal naast elkaar, de middelste pijl beladen op de schacht met een zespuntige ster van keel (mogelijk werd dit wapen 'ontleend aan de aangehuwde familie ***Arentsen,*** die een soortgelijk wapen met drie pijlen voerde). Dit wapen vertoont in ieder geval geen enkele overeenkomst met het antieke molenijzer in het wapen van de Doetinchemse familie ***Ketjen.***

In het burgerboek van Wezel („Die Listen der Neubiirger von 1308—1677") van Adolf Langhans wordt de naam ***Kedken (Keddeken)*** al in de 15de eeuw aangetroffen: ***Hetman Keddeken*** (1408), *Arnoldus* ***Henrici Kedken*** (ca. 1435), ***Johannes*** *Gerlaci* ***Kedken*** (1456), allen als „Burmeister" (= Burmagister-Quaestor-Rentmeister) van Wezel. In 1542 is ***Johannes Ketgen er*** „Burmeister" en later burgemeester: in 1546 wordt er burger *Herman* ***Ketgin;*** hij heeft twee zonen, ***Johan*** en ***Henrick,*** van wie de laatste in 1567 burger wordt.

Volgens het burgerboek van Emmerik wordt er in 1452 burger *Wessel* ***Ketgen.***

In het leenregister van Kleef is er o.a. in 1519 sprake van *Herman Kedgen* en zijn broer *Johann Keetgen* (leen Holthausen onder Wezel). Ook in het leenregister van het Huis Bergh komt de naam ***Kedken voor,*** namelijk een ***Derick Kedken*** (1447), een *Goesen* ***Kedken*** (1484), in verband met een erf in de buurschap Lodichem, kerspel Hamminkeln nabij Bocholt.

Daarnaast waren er blijkens, Fahne (Keulse, Gulikse en Bergische geslachten) een tweetal adellijke families, waarvan de namen op de klank afgaande overeenkomst met *„Ketjen"* vertonen, namelijk het Gulikse geslacht ***Ketzgen*** (wapen: dwarsbalk met drie leeuwen); en *Ketzer* ***(Ketser-Keter),*** een Keuls riddergeslacht dat als wapen voerde: doorsneden schild, onder van goud, boven van azuur, met in de rechterbovenhoek een antiek molenijzer van zilver (vergelijk het wapen van de familie ***Ketjen:*** „in blauw een zilveren ouderwets molenijzer in de vorm van een hoofdletter H tussen de armen vergezeld van twee zilveren ringen", en het desbetreffend artikel van Muschart in de Ned. Leeuw 1951, kol. 55). Zou de familie ***Ketjen*** zich bij het vomeren van een wapen in de 17de eeuw hebben laten inspireren door het wapen van het Keulse riddergeslacht ?

Hoewel er opnieuw geen enkel bewijs voorhanden is dat de Doetinchemse familie ***Ketjen*** op de een of andere wijze met een van de bovenvermelde families of geslachten samenhangt, leek deze uitweiding van belang om de streek waaruit de nieuwe stamvader ***Jan Ketien*** zou kunnen stammen nader af te bakenen. Het meest lijkt daarvoor in aanmerking te komen de driehoek die wordt gevormd door de steden Bocholt-Emmerik-Wezel.

Bij een voorlopig onderzoek in de op het stadsarchief van Bocholt berustende stadsrekeningen is intussen nog het volgende gebleken: bij de afsluiting van de stadsrekening resp. over de jaren 1602 en 1603 — die in de eerste dagen van de maand januari vlak vóór de raadskeur placht plaats te vinden — is er telkenmale sprake van verteringen ten huize van ***Hinrich*** *Ketken* (op de Markt) en van door hem geleverde wijnen. Men mag dus aannemen dat deze ***Hinrich*** als waard tevens in wijn handelde (de in Keulen bestelde „raadswijn" en het van elders betrokken bier werd uit Wezel aangevoerd: verg. Hildegard Ditt, Bocholt im 15. und 16. Jahrhundert, [Bocholter Quellen und Beiträge, 1. Band] Munster, 1976, blz. 148). Het is verleidelijk in deze ***Hinrich Ketken*** een bloedverwant (de vader of broer ?) te zien van de nieuw gevonden stamvader ***Jan Ketien.***

Verder komt er op een lijst met 136 namen van in de jaren 1625/'26 om godsdienstredenen uit Bocholt verdreven en geweken burgers een ***Henrich Ketgen*** voor; deze zou identiek kunnen zijn met de *„Hendrick* ***Kettyn*** uit Boekholt" die op 2 okt. 1625 als lidmaat te Doetinchem werd ingeschreven.

Een nog in te stellen onderzoek in de schattingsregisters van Bocholt uit de jaren 1586, 1591, 1592, 1601 en 1614 — verg. blz. 128, noot 6, van voormelde bron — zal mogelijk nader licht werpen op de positie van de *Ketgen's* te Bocholt. Gezien hun activiteiten aldaar als waard-wijnhandelaar — een beroep dat de familie ***Ketjen*** ook later generaties lang in Doetinchem uitoefende — lijkt het dan ook waarschijnlijk dat de oorsprong van het geslacht vóór de komst naar Bocholt gezocht moet worden in Wezel, met welke stad Bocholt door de eeuwen heen de allernauwste handelsbetrekkingen onderhield en waar zoals hier boven aangetoond de naam ***Kedken-Ketgen*** al sinds het begin van de 15de eeuw inheems was.

De genealogie in Nederland's Patriciaat 1942 begint met de uitwerking eerst bij generatie IV (thans V), Wij menen goed te doen de uitwerking van de voorgaande generaties hier onder te laten volgen.

Genealogie.

I. ***Jan Ketien,*** burger van Doetinchem in 1592, verblijft tussen 1590-1595 een tweetal jaren te Bocholt, † in 1595, tr. in 1590 ***Judith ten Holte,*** † vóór 1620, dr. van *Herman* ***ten Holte,*** schepen van Doetinchem 1571, 1572, 1573, 1578, richter van Zelhem 1575, en ***Johanna*** *Pru(y)sse.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrick,* volgt II.
2. ***Elisabeth Ketjen,*** † na 22 maart 1645, tr. N. ***van Wilsem.***

II. *Hendrick* ***Ketjen,*** geb. (Bocholt) ca. 1590, als „Hendrick Kettynn uit Boekholt" ingekomen lidmaat te Doetinchem

2 okt. 1625, diaken, † vóór 1640, tr. le vóór 6 mei 1621 *Derksken Remmelinck,* geb. ca. 1598, lidmate te Doetinchem Pasen 1617, overpoosd aldaar 25 maart 1629, dr. van *Johan Remmelinck* en *Elizabeth van Wisch;* tr. 2e ca, 1630 *Anna (Enneke) Vrolijck,* geb. Doetinchem ca. 1604, † kort vóór 20 okt. 1672, dr. van *Jan Gerritsz. Vrolijck,* uit Anholt, burger van Doetinchem 1595, rentmeester aldaar 1612, 1613, schepen 1623-1626, burgemeester, gasthuismeester 1624-1626, en van *Berta fo Hert: zij* hertr. Doetinchem 19 aug. 1640 *Gerrit Willemsz. van Keppel,* burger van Doetinchem.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Hendrick* (Senior), volgt IIIa.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Judifh Ketjen,* geb. ca. 1632, † na 20 mei 1685, tr. Doetinchem 8 dec. 1654 (ondertr. Bredevoort in nov. 1654) *Jan Eckervelt,* geb. Bredevoort ca. 1629, schoolmeester te Doesburg in 1676, † na 20 mei 1685, zn. van *Berent Eckervelt,* diaken te Bredevoort, en *Aeltien Keyser.*

   Uit dit huwelijk zes tussen 1657 en 1670 te Doetinchem gedoopte kinderen en een in 1673 te Doesburg gedoopte zoon.

3. *Hendrick* (Junior), volgt IIIb

IIIa. *Hendrick Ketjen* (Senior), geb. ca. 1624, kerkmeester te Doetinchem, burgemeester aldaar, † tussen 1687-1690, tr. Doetinchem 28 jan. 1649 *Beelken (Bellica) Planten,* geb. Doetinchem, † na 8 okt. 1683, dr. van *Isebrant Planten,* kerkmeester te Doetinchem, en *Aeltien Huessinckfelt.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrick,* volgt IVa.
2. *Isebrand Ketjen,* geb. Doetinchem ca. 1652, wijnkoper aldaar, † na 17 dec. 1696.
3. *Derksken (Theodora) Ketjen,* ged. Doetinchem 20 febr. 1653, † vóór 17 dec. 1696, tr. Zeddam 7 febr. 1686 *Johan Lufjes,* geb. Doesburg ca. 1644, † na 17 dec. 1696, zn. van *Peter Lutjes (Lutgens),* burger van Doesburg 1644, koopman, schepen, burgemeester, diaken en ouderling aldaar, en van *Jenneken Haemaecker.*
4. *Aeltien Ketjen,* ged. Doetinchem 15 aug. 1658.
5. *Jan Hendrick Ketjen,* ged. Doetinchem 23 juni 1662, † na 17 dec. 1702.
6. *Elisabeth Ketjen,* ged. Doetinchem 1 febr. 1665.

IVa. *Hendrick Ketjen,* ged. Doetinchem 25 nov. 1649, kerkmeester aldaar, begr. Doetinchem 14 mei 1702, tr. Hummelo 8 mei 1681 *Geertruijdt Warninck,* geb. Doesburg ca. 1659, † na 18 juni 1704, dr. van *Hendrick Warninck,* testeert te Doesburg 24 jan. 1686, en *Derksken ter Veel.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrick Ketjen,* ged. Doetinchem 16 nov. 1681, burgemeester aldaar, † vóór 11 sept. 1711.
2. *Isbrand Ketjen,* ged. Doetinchem 8 okt. 1683, gemeensman aldaar, begr. Doetinchem 29 april 1720.
3. *Janna Elysabeth Ketjen,* ged. Doetinchem 4 dec. 1685, begr. aldaar 25 aug. 1753, tr. Zeddam 4 maart 1708 *Florentinus de Bruin,* geb. Doetinchem 25 maart 1685, gemeensman en burgemeester aldaar, begr. Doetinchem 11 juni 1755, zn. van *Willem de Bruin,* kapitein, en *Everdina Planten* (dr. van *Herman Isebrantsz. Planten* en *Susanna Meyerinck*).
4. *Antonye Ketjen,* ged. Doetinchem 18 jan. 1689.
5. *Teherdus (= Theodorus ?) Ketjen,* ged. Doetinchem 3 dec. 1690.

IIIb. *Hendrick Ketjen* (Junior), geb. ca. 1635 (mogelijk posthuum), wijnkoper in „de Morriaen" (voorheen „de Swaen") op de Markt naast de Toren te Doetinchem, eind 1690 met Rutger ten Bengevoort en Berndt ten Ham pachter en collecteur van de tapbieren der stad Doetinchem, richter van Hummelo 1669-1693, schepen en burgemeester van Doetinchem, begr. aldaar 1 april 1706, tr. Doetinchem 6 aug. 1663 *Elisabeth van Minnen (Minden),* ged. Doetinchem 5 febr. 1643, † vóór 1 nov. 1706, dr. van *Thonis van Minden,* burger van Doetinchem, waard in „de Morriaen" en *Hendricksken Nyckols.*

De op 30 april 1700 gedeponeerde besloten dispositie d.d. 28 jan. 1700 van ***Hendrick Ketjen*** en zijn vrouw ***Elisabeth*** werd op 19 nov. 1706 geopend.

In de tweede helft van de 17de eeuw werden er te Doetinchem verschillende ***Ketjen's*** met de voornaam ***Hendrick*** aangetroffen die de functies uitoefenden onderscheidenlijk van richter van Zelhem, rentmeester van Doetinchem, diaken, ouderling van de Grote kerk, gildemeester van het St. Antoniusgilde en van het Boogschuttersgilde; het valt moeilijk uit te maken waar het hier de onderwerpelijke ***Hendrick*** (IIIb) betreft, dan wel zijn oudere halfbroer ***Hendrick*** (IIIa), of diens zoon ***Hendrick*** (IVa).

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrika Ketjen,* ged. Doetinchem 1 jan. 1665, † na 13 sept. 1737, tr. Hummelo 20 dec. 1685 *Maurits van Westhaven,* geb. 's-Heerenberg, † tussen 1724 en 1737, zn. van *Johan van Westhaven,* schepen en burgemeester van 's-Heerenberg, en *Geertruyt te Water.*

   Uit dit huwelijk elf, tussen 1686 en 1703 te Doetinchem gedoopte kinderen.

2. *Anfhonetta Ketjen,* ged. Doetinchem 23 juni 1667, lidmate te Hummelo in 1690, † tussen 1746-1750, tr. le Hummelo 8 dec. 1689 *Willem van Tongeren (Tongerlo) alias Wyssinck,* j.m. van Hummelo; tr. 2e Hummelo 1 febr. 1711 *Nicolaas Schilderinck,* zn. van *Jan Schilderinck,* te Varsseveld: tr. 3e Hummelo 19 juni 1732 *Berent Aelderinck,* j.m. van Drempt: hij hertr. Hummelo 7 mei 1750 *Hermina Roelofsen,* uit Zelhem.
3. *Janna Margarefha Ketjen,* tweeling met de voorgaande, ged. Doetinchem 23 juni 1667, † jong.
4. *Janna Margaretha Ketjen,* ged. Doetinchem 30 mei 1669, tr. 1 e Zeddam 5 juni 1698 *Herman Breuckelaer,* geb. posthuum, ged. Doetinchem 12 aug. 1662, ruiter onder de compagnie van de ritmeester Schimmelpenninck 1690-1698, herbergier in het logement „de Swarte Leeuw" in de Hamburgerstraat te Doetinchem, † omstreeks Pinksteren 1700, zn. van *Herman Breuckelaer* en *Aeltien ten Poll;* tr. 2e ca. 1702 *Henrick Eerligh,* geb. Zelhem, ontvanger van de geërfden in het kerspel Zelhem, zn. van *Johan Arnoldsz.*

Ehrlich, richter te Zelhem, en ***Geertruid** Umbgrove, **en*** wedr. van ***Elisabeth van Bronkhorst*** (zie Ned. Leeuw 1977, kol. 434).

Uit het eerste huwelijk van *Janna* ***Margaretha*** geen kinderen; uit haar tweede huwelijk in 1703 een niet bij voornaam bekend kind.

5. *Aleyda* ***Ketjen,*** ged. Doetinchem 6 sept. 1671, testeert 13 juni 1741 als weduwe te Arnhem, tr. aldaar 17 nov. 1694 ***Willem de** Blij,* ged. Arnhem 8 april 1674, † vóór 21 juni 1737, zn. van *Jacobus* ***de** Blij* en ***Eva Sweeren.***

Uit dit huwelijk werden te Arnhem tenminste vier kinderen gedoopt.

6. ***Berta Elisabeth Ketjen,*** ged. Doetinchem 26 nov. 1673, † na 15 april 1746, tr. Zeddam 11 nov. 1694 ***Jacob** Husselij**(n) (Heuslei),*** † na 15 april 1746.

Uit dit huwelijk zes, tussen 1695 en 1706 te Doetinchem gedoopte kinderen.

7. ***Henderickus Ketjen,*** ged. Doetinchem 9 febr. 1676, † na 19 nov. 1706.

8. *Everhard* ***Ketjen,*** ged. Doetinchem 13 dec. 1678, † vóór 20 sept. 1685.

9. ***Anna Hendrika Ketjen,*** ged. Doetinchem 20 aug. 1682, † aldaar 11 mei 1759, tr. ca. 1707 ***Adriaan Hendrik Sluysken,*** geb. Doetinchem, sergeant in 1708, † na 15 april 1746, zn. van Mr. ***Ambrosius Sluysken,*** student te Harderwijk 1654, te Franeker 1660, burgemeester van Doetinchem, en van ***Johanna Maria van Haeghen*** (zie Gens Nostra 1977, blz. 296 en 358).

Uit dit huwelijk zeven, tussen 1708 en 1724 te Doetinchem gedoopte kinderen.

10. ***Everhardus,*** volgt IVb.

IVb. ***Everhardus Ketjen,*** ged. Doetinchem 20 sept. 1685, wijnkoper aldaar, richter van Hummelo 1707, scriba van de gecommitteerden der gilden van Doetinchem 1717, † na 15 april 1746, tr. vóór 1710 *Hermanna* ***Wachtendorp,*** † vóór 6 maart 1736, dr. van Ds. *Wilhelmus Wachtendorp,* A.L.M., student te Franeker 1659, te Utrecht 1660, te Harderwijk (1661 — phil. cand.), predikant te Gendringen 1668, te Groenlo 1672, en te Doetinchem 1684-1713, en van *J(oh)annetta Baerken.*

Everhardus laat op 19 nov. 1706 de besloten dispositie van zijn overleden ouders openen; hoewel nog minderjarig erft hij „om bepaalde redenen" de herberg „de Morriaen" op de Markt en het huis in de Capoenstraat, onder beding aan zijn broer en zusters (ieder ?) ƒ 1750 uit te keren.

Hij is 17 okt. 1703 pachter van de Stadswaag te Doetinchem, 18 febr. 1708 pachter van de hoppen of ketelcijse met de vreemde bieren van de stad Doetinchem voor ƒ 155,—, en 19 sept. 1711 eist hij van de stad ƒ 584,— wegens geleverde wijnen en bieren en wegens vertering te zijnen huize door magistraatleden in 1710.

Uit dit huwelijk:

1. ***Hendrik Ketjen,*** geboren Doetinchem ca. 1710, wijnkoper en kerkmeester aldaar, in 1742 pachter van 's lands impositiën op de wijnen van het stadsgericht Doetinchem, scriba van het St. Anthonis- en St. Quirijnsgilde 1756, begr. Doetinchem 7 febr. 1789, tr. le aldaar vóór 1736 ***Theodora van Brussel,*** geb. Doetinchem 22 sept. 1714, begr. aldaar 25 maart 1760 (45 jaar, 6 maanden en 3 dagen oud), dr. van *Lode-*

wijk van Brussel en ***Margaretha Huender;*** tr. 2e Hummelo 28 maart 1763 ***Maria Magdalena** Costheren,* ged. Doesburg 9 febr. 1729, dr. van *Ludolf* ***Leonard Costheren*** en *Alberdijn Belo.*

Voor de in totaal veertien kinderen uit beide huwelijken zie Nederland's Patriciaat 1942, waarin de genealogie ***Ketjen vanaf*** deze gegevens volledig is uitgewerkt.

2. ***Willem Ketjen,*** ged. Doetinchem 13 jan. 1711, † jong.

3. ***Elisabeth Ketjen, geb.*** ca. 1713, tr. ca. 1735 *Jan Jansz.* ***Coops,*** ged. Doetinchem 14 maart 1710.

Zij zijn de stamouders van de familie ***Coops,*** behandeld in Nederland's Patriciaat 1947 (tweede geslacht), waarin ***Elisabeth's*** ouders niet worden vermeld.

Vergelijk Schepenprotocol van Doetinchem d.d. 6 maart 1736: ***Everhart Ketjen,*** wedr. van ***Hermanna Waghtendorp,*** met zoon ***Hendrick en*** dochters ***Elisabeth*** en ***Jannetta Wilhelmina,*** inzake alimentatie van de vader; en Schepenprotocol d.d. 18 jan. 1738, waarin Jan ***Coops*** en huisvrouw ***Elisabeth Ketjen*** worden vermeld.

4. *Jannetta* ***Wilhelmina Ketjen,*** ged. Doetinchem 11 jan. 1715, tr. vóór 15 april 1746 (haar volle neef) *Hendrick Husselij**(n) (Husly),*** ged. Doetinchem 25 aug. 1706, zn. van ***Jacob** Husselij(n)* en ***Berta Elisabeth Ketjen.***

Mocht dus thans de oplossing worden gevonden voor de niet aan te sluiten tak ***Ketjen*** in Nederland's Patriciaat 1942, zo kan er nog geen plaats in de genealogie ***Ketjen*** worden ingeruimd voor de hierondervolgende naamdragers te Bredevoort. Opvallend zijn daarbij wederom de voornamen *Hendrick* en ***Elisabeth (Lysbeth - Elsken)***, die bepaald van belang voorkomen bij het zoeken naar verdere stamouders ***Ketjen.***

A. ***Henrick Kettjen,*** woont te Bredevoort, tr. le ca. 1639 ***Geertruid Smits;*** tr. 2e Bredevoort in aug. 1664 *Catharina Schaer,* van Aalten, wed. van *Herman* ***Hendricksz. Jordens*** (getr. in jan. 1643 te Bredevoort).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Lijsbeth* ***Kettjen,*** ged. Bredevoort in sept. 1640, tr. aldaar in mei 1666 *Everwijn Palthe,* j.m. van Deventer, soldaat onder kapitein Hendrick Nijkerck.

2. ***Jacob Kettjen,*** ged. Bredevoort in april 1644.

3. Peter Kettjen, ged. Bredevoort in mei 1650.

B. *Herman Jan,* ged. Bredevoort in dec. 1648 als zn. van ***Gerrit Ketjens*** en ***Engel.***

C. *Jan,* ged. Bredevoort in okt. 1656 als zn. van *Philip* ***ter** Vyle,* sergeant, wedr. van ***Margriete** Passet,* en van *Elsken* ***Ketjens*** (onecht kind).
Geertruyt, ged. Bredevoort in dec. 1658 als dr. van ***Philips ter** Vyle* en *Elsken* ***Kettjens*** (hoerenkind).

Aan het slot van dit artikel is een woord van dank op zijn plaats voor ons medelid C. van Heycop ten Ham, aan wiens rijke verzameling aantekeningen betreffende oude Doetinchemse geslachten vele gegevens mochten worden ontleend.

JHR. MR. R. C. C. DE SAVORNIN LOHMAN.

Van Leeuwen.

De op pagina 124 van Nederland's Patriciaat XXIII (1937) vermelde *Pieter van Leeuwen* (VIIter) overleed blijkens de bijlagen bij de van 1 mei 1862 daterende huwelijksakte van *Susanna Ignatia van Leeuwen* (1842-1923) en Ds. *Paul Frederik Willem Briët* (1829-1868) op 5 november 1845 aan de Druid Ion in de parochie Gwyddelwern. Deze parochie lag in het district van dezelfde naam, welk district behoorde tot de graafschappen Merroneth en Denbigh in het Noorden van Wales. In de authentieke vertaling van zijn overlijdensakte wordt *Pieter van Leeuwen* „landopzigter" genoemd. Dit moet wel een in dit geval minder gelukkige vertaling van het Engelse woord „surveyor" zijn, dat ook landmeter betekent. Volgens Nederland's Patriciaat oefende hij immers het beroep van landmeter bij het kadaster uit. *Cornelia Maria van Oostveen,* de echtgenote van *Pieter van Leeuwen,* wordt in de genoemde akte en ook in de bijlagen „wijnhandelaarster" genaamd. Zij woonde in Tiel.

MR. C. P. BRIËT.

De afkomst der familie Van der Mieden van Opmeer.

Het zegel van Mr. *Jacob Coren van der Mieden* (1698—1751), schepen van Alkmaar in 1738.

Gemeentearchief Alkmaar, zegelcollectie A 220.

Nadat ik in de gelegenheid was om in dit maandblad onder de titel „Het Alkmaarsche Geslacht Van der Mieden (van Opmeer) " een artikel te publiceren betreffende deze familie, is daarop min of meer een vervolg geschreven door de Rijksarchivaris J. Fox, dat geplaatst is in het „Alkmaars Jaarboekje" en getiteld werd „ Mr. Aris van der Mieden, Heer van Opmeer (1726-1793). Glans en Schaduw van een regentenleven" [1].

Nòch in de ene, nòch in de andere bijdrage kon eigenlijk uitsluitsel worden gegeven over de herkomst van hem, die tot dusverre, ook in Nederland's Adelsboek, voor de stamvader doorgaat, namelijk *Arien Dircxsz.*, de schoenmaker te Alkmaar. Fox uitte destijds het vermoeden, dat deze een zoon zou hebben gehad in de persoon van *Claes Adriaensz. Miede,* die op 17 april 1670 te Barsingerhorn overleed. Ik vraag mij echter af, of deze *Claes* niet een zoon zou kunnen zijn geweest van een geheel andere *Adriaen Dirksz. Miede,* die onder

1. Zie respectievelijk jrg. 1941, kol. 175—184 en 1974, kol. 144 evv.

Burghorn woonachtig was en voor wie op 21 juni 1645 een kapitaal van ƒ1000,— werd uitgezet bij het Gemeneland [2].

De eerder genoemde *Arien Dircxsz.* schoenmaker, nu was, zoals ik aantoonde, gehuwd met *Maritgen,* een dochter van de Alkmaarse schoenmaker *Jan Broers* en hij kocht te Alkmaar een woonhuis aan de noordzijde van het Luttik Oudorp, het oostelijke buurhuis van „ De Spiegel" op het rijtje gescheiden door de straat van de Kooltuin en de Mosterdsteeg [3]. Toen de *Van der Mieden's* dit pand in 1695 tenslotte verkochten werd het bij transport aangeduid als belend met Jan (van) Baseroy ten westen („De Spiegel") en Pieter van der Pa(e) - den's erven ten oosten [4]. Blijkens de 'oorspronkelijke aanwijzende tafel van het kadaster gemeente Alkmaar (1832) was bovenbedoeld stamhuis van de *Van der Mieden's* destijds het eigendom van Hendrik Rietvink en daarop aangeduid als no. 178 der Sectie B., het vierde woonhuis ten oosten van de Kooltuin.

Van „*Ariaen Dirckxs* Schoenmaker op Ludicoudorp" werd de 19de augustus 1618 in de Alkmaarse Grote- of St. Laurenskerk een kind begraven. De kosten wijzen uit dat hij een eigen graf bezat. Ook van de moeder weten wij, dat zij in dezelfde kerk werd bijgezet, hetgeen bewezen wordt door de aanwezigheid van een inscriptie op een fragment van een grafsteen. Deze getuigt van haar overlijden namelijk aldus: Hier leyt begrauē Marijtgen / Jans dochter die huisvrou van / aerriē dircksz sterf dē 8 /October 1620", terwijl het doodboek onthult, dat haar begrafenis plaats greep op 10 oktober daarna. Bij die gelegenheid werd zij erin aangekondigd als te zijn „die huysvrouwe van *Aerian Scoen,* opt Luttic oudorp naest de spiegel [5].

De man volgde op deze weg zijn vrouw ruim tien jaren later want zijn begrafenis in de kerk had plaats op 24 februari 1631. De desbetreffende boeking luidt: „*Aerian Dirrickxsz* schoenmaecker ƒ4,-.-." (het gewone bedrag alweer destijds, voor het geval men over een eigen kerkgraf beschikken kon).

Het is wel zeker, dat er uit het huwelijk tenminste drie kinderen geboren zijn, waarvan er dan één vroegtijdig stierf. De anderen waren de dochter *Lijsbet,* begraven in het graf no. 52 der Noordergang (de Noorderzijbeuk) op 12 februari 1686, het graf waarin haar grootouders van moederskant waren bijgezet — en dan de zoon *Dirck,* eveneens daar begraven de 28ste januari 1677. Deze omstandigheid wettigt nu wellicht het vermoeden, dat ook hun ouders aldaar een laatste rustplaats hadden gevonden.

Opmerkelijk is voorts, dat destijds *Dirck* de éérste in de familie was, die met de achternaam „*Mijde*" of „*Miden*" placht te tekenen [6]. Kenmerkend is voorts, dat bij zijn huwelijkse voorwaarden van 6 januari 1633, hij alleen was vergezeld door zijn beide voogden, dus zonder familieleden, die

2. Notaris P. Groen te Alkmaar, deel 598 notarieel archief Alkmaar, acte 55, dd. 6 september 1764. Het is maar een losse greep, want blijkens de notariële archieven van Schagen komt in en om Schagen de naam „Miede" meermalen voor; men zie b.v. de acte voor notaris J. van der Meer aldaar, no. 18, dd. 8 augustus 1696, inventaris notarieel archief Schagen deel 4580.

3. Acte *voor* notaris C. van Heymenbergh te Alkmaar, inventaris notarieel archief Alkmaar, deel 215, no. 17, dd. 19 augustus 1667. De uitgang uit de percelen biedende steeg ten n. achter deze hulzen is tegenwoordig nog aanwezig.

4. Notar. archief Alkmaar, dl. 386, no. 60, dd. 22 sept. 1695, verleden voor notaris Mr. A. van der Mieden.

5. Zie mijn „Gedenkwaardigheden" N.-Holland I, Utrecht 1928, bldz. 114 sub 283.

6. Notar. archief Alkmaar, deel 145, notaris J. van Everdingen, acte 30 okt. 1651, fol. 43.

hem naast stonden. Deze vertegenwoordiging door de twee voogden vormt dan ook, naar het mij toeschijnt, een duidelijk vermoeden, dat naaste relaties uit zijn geslacht aan zijn zijde ontbraken. Een excerpt uit de minuut van dit document laat ik hier als bijlage 1 volgen. *Dirck's* testament zal daarna in extenso afgeschreven worden als bijlage 11 teneinde daardoor een beter inzicht dan tot dusverre te bezorgen in de wijze hoe de familie naar voren is gekomen in maatschappelijke zin.

Het merkwaardigste en tevens het nieuwste feit over de verschijning van het betreffende geslacht te Alkmaar is echter gelegen in het bewijs, dat ik aantrof over zijn werkelijke herkomst ... van elders ! Het was de Alkmaarse poortersrol, die hierin uitsluitsel opleverde. Deze namelijk bevat op het jaar 1608 de navolgende inschrijving: *Adriaen Dit-cxen* van Schagen scoenmaecker den 18 Januarij ... 3-0-0."[7].

Het kan niet anders dan dat een verder onderzoek naar de afstamming nu naar Schagen dient te worden verlegd, terwijl, wanneer een gissing in deze richting nog toelaatbaar is, er een goede kans bestaat dat als plaats van herkomst inderdaad gezocht moet worden op of bij de oude terp met het bescheiden buurtje, genaamd De Miede, gelegen tussen Schagen en het dorp Barsingerhorn.

Alvorens deze beschouwing te beëindigen, dient nog even het familiewapen ter sprake gebracht. Het wordt hierbij afgebeeld zoals het gebruikt werd door Mr. Jacob *Coren van der Mieden* als schepen van Alkmaar in 1738/9. Dat vertoont een eenvoudiger vorm van het wapen dat officieel voor de geadelde vertegenwoordiger van het geslacht in 1902 werd vastgesteld. Opvallend is dat V. & H. V. Rolland in hun „Illustrations to the Armorial Général by J. B. Rietstap"[8] deze eenvoudige vorm onder de naam *„Hinderduyn,* Holland" (met aangeving der juiste kleuren) aanduiden. Het staat vast, dat het wapen Hinderduin (ook een Alkmaarse familie) een Jeruzalemskruis bevat gelijk aan het hartschild der familie *Van der Mieden,* maar ... van enig verband tussen de *Hilderduin's* en de *Van der Mieden's* is tot dusverre niets hoegenaamd gebleken[9].

MR. J. BELONJE.

Bijlage 1.

Huwel. voorwaerden tusschen *Dirck Aeriansz.* schoenmaker en *Neeltgen Gielis dr.*

In den name des Heeren Amen. Condt en kennel [ijck] sij eenen yegel [ijck] die dit jegenwoordich instrument sullen sien off hooren leesen, dat in den jare der geboorten, desselfs ons Heeren en Salichmakers Jesu Christi, sestien hondert drie en dertich, in de eerste indictie, op ten VIen dach januarij, regnerende de alderdoorluchtichste en hoochgeboorenste heere heere Ferdinandus bij der gratie Goodts die tweede gecooren Keyser van dien name, in 't XIIIIe jare sijns Key^{e}. Ma^{ts}. electie, voor mij Cornelis Jansz. Baert, openbaer notaris bij den Hove van Hollant geadmitteert, binnen der Stede Alcmaer residerende, ende den getuygen naergenoemt, gecomen ende gecompareert zijn, *Dirck Aeriansz.* schoenmaker, geassisteert met *Harck Cornelisz.* houtcooper en *Barent Jacobsz. van der Nieuburch* sijne voochden, toecomende bruydegom ter eenre, ende *Neeltgen Gielis dr.* geassisteert met *Gielis Lourisz.* hare vader en *Cathalijntgen Jans* hare moeders toecomende bruyt ter andere sijde, alle woonende binnen deser stede, ende verclaerden met malcanderen verdragen en geaccordeert te sijn, dat de voorn. *Dirck Aeriansz.* en *Neeltgen Gielis dr.* ter eren Goodts tot haer beyder sielen salicheyt, in den echten state sullen vergaderen onder de navolgende conditien en huwelicxe voorwaerden, als eerste dat d'voorsz. toecomende beddegenooten tot subsidie van desen huwel [ijck] sullen aenbrengen alsulcke goederen, als sij in twee cedullen sullen stellen, bij hen en hare assistenten ondertekent, die sij willen dat van gelijcke cracht sullen wesen van waerden als off d'selue hierinne begrepen waren ...

(volgen de conditiën als meestal gebruikelijk)

gedaen en gepasseert binnen der voorsz. Stede Alcmaer, ten huyse van de voors. *Barent Jacobsz.*, staende aen de suytsijde van de oude Gracht, ter presentie ende overstaen van de E. *Harck Gerritsz.*, raet deser Stede ende *Jacob Baert,* mijne clercq, poorter der seluer stede, als getuygen van goeden gelove hier toe met mij notario versocht. In den jare, indictie, maente, dage, en Keij^{e}. Ma^{ts}. electie als vooren

Jacob Baert 1633 C: J:Baert, Notarius 1633.

(Notarieel archief Alkmaar, inventaris deel 84, bldz. 83 vso.)

Bijlage 11.

Dirck Adriaensz. v[an de]r Mieden, testament.

In den name des Heeren amen, compareerde voor mij Pr. van Everdingen, openbaar notaris bij den Hove van Holland geadmitteert binnen der stadt Alcmaer residerende, ende voor de getuygen nagenoemt, den eersamen *Dirck Adriaensz. van der Mieden,* wonende binnen dese stad, mij notaris ende getuygen bekent, sieckelijk na den lichame, dog sijn verstant volcomentlijk gebruyckende soo uytwendig bleeck ende anders niet en was te bemercken, dewelcke uyt consideratie van des menschen levens broosheyt op der aerden datt er niet seeckerder dan de doot, ende niet onseeckerder dan de tijt ende ure vandien, heeft daeromme uyt onbedwongen wille, sonder misleydinge van yemant gemaect sijn testament ende uytterste wille in manieren soo volge. Eerstelijck bevelende sijne siele als die uyt desen leven geschijden sal sijn in de grondelose barmhertigheijt Godes, sijn hemelse Vader, ende sijn lichame de Christelijcke begrafenisse ter aerde. Comende dan voort ter dispositie van sijne tijdelijcke goederen, heeft eerst ende alvoren gerevoceert, gecasseert, doot ende te niet gedaen alle voorgaende actens van uytterste wille bij hem voor desen gepasseert en specialijck den testamente op den 12 april 1672 voor den Notaris Cornelis Kessel ende seeckere getuygen gepassert, willende dat daerop in 't minste nogte in 't meest eenig reguard sal werden genomen, maer door desen sijn ende blijven gecasseert. Ende op nieus disponerende heeft den testateur geprelegateert aen sijn soon *Pieter van der Miede* de actie ende gedeeltje die hij in de Rinmolen alhier heeft, in dewelcke hij sonder yetwes uyt te keren sal succederen, ende in de verdere goederen heeft hij tot sijne erfgenamen gestelt ende genomineert *Adriaen van der Mieden, Maritge van der Mieden, Piter van der Mieden,* de twee kinderen van *Jelis van der Mieden* ende het kint van *Catalijntie van der Mieden,* ider voor een gerechte vijfde paert, behoudelijck ende met dien verstande dat indien de voorsz. kintskinderen comen te overlijden voor hun 25 jaren dat dan de erfenisse deser sonder aftrek van eenige portien sal aenwassen ende accresceren op de vorenstaende sijne testateurs kinderen ende hare kintskinderen bij representatie deselven daerinne in het voors. geval subchribuerende (?) bij desen, willende ende begerende hij testateur van gelijcken dat de goederen die voorz. sijne soons en dogters kint en kinderen

7. Stadsarchief Alkmaar, deel 328, bldz. 52.
8. III, London 1967, onder 17.
9. Mijn „Gedenkwaardigheden" a.v. 1, bldz. 88/9 sub 128.

respective, bij hun nogte desselfs ouders voor de voorz. genoemde tijt niet en sullen mogen worden aengevaert maer dat die onder de administratie van de voorz. *Adriaen* ende *Pieter van der Mieden* mitsgaders de man van *Maritge v [an de]r Mieden* sal sijn ende blijven ende dat de interesten van dien middelerwijl voor ende ten behoeve van den voorsz. kinderen van *Jelis* ende *Catalijna van der Mieden* sullen oplopen ende tot meerder en groter capitael gebracht werden, omme 't een ende 't ander wanneer de voorz. kinderen hare 25 jaren comen te berreycken aen haer uytgekeert te werden, 't Welck gedaen sijnde ende de voorz. kinderen comen te overlijden, naerlatende egene kint ofte kinderen, soo is des testateurs sin ende begeren dat hare voorz. goederen, die sij uyt cragt deses geërft hebben in 't geheel en sonder eenige aftreck van legitima of Trebellianique sullen comen even ende op deselfde manier als bij of deselve voor hun 25 jaren overleden hadden geweest. Sluytende uyt desen den gerechte van Alcmaer, de heeren Weesmeesteren ende allen anderen collegiën, die eenige directie, opsicht ofte macht oover weeskinderen competerende sijn, willende dat die tesamen ofte nymant van hun sich met dese sijne uytterste wille ofte de voogdijscap van de respective kinderen van *Jelis van der Mieden* ende *Catelijna van der Mieden* sullen hebben te bemoeyen, alsoo den testateur verstaet dat dat [sic !] die sal sijn ende blijven ter genoemder tijt toe aen de voors. sijne iegenwoordige kinderen tezamen, ende bij ymants overlijden aen de langstlevende van dien. Eyntelijk is nog des testateurs ernstige meninge ende begeren dat de voorsz. sijne soon *Pieter van der Mieden* naer hem sal mogen in eygendomme nemen de loyerije, schuur met het gereetscap daertoe behorende mits daer voor uytkerende de somme van V^c. gulden eens, 't gene voorsz. staet. Verclaerden de testateur te wesen sijn testament ende uytterste wille, die hij begeerde dat na sijn doot alsoo sal werden achtervolgen, 't sij als testament, codicil, gifte ter saecke des doots onder den levenden ofte anders soo eens menschen uytterste wille alderbest sal connen bestaen, niettegenstaende eenigen rechtelijke solemniteyten mogten ontbreken. Aldus gepasseert den XIIIen januarij 1675 des morgens ten 2 uren in presentie van *Harman Prijs* ende *Christoffel Pastorius* als geburen ende getuygen.

Dirck van der Miede. Harmen Reijnders Prijs. Christoffel Pistorius. [sic !]

Quod attestor Piter van Everdingen, Notarius.

(Notarieel archief Alkmaar, inventaris deel 297, acte no. 4.)

De oudste generaties **van het Amterdamse burgemeesters**-geslacht Munter,

Sinds de (onbeantwoorde) vraag van Mr. P. van Eeghen in De Ned. Leeuw 1948, kol. 335, werd er in de genealogische literatuur geen aandacht besteed aan het oorspronkelijk doopsgezinde geslacht *Munter* uit Harlingen, dat na aankomst in Amsterdam aan het eind van de 16de eeuw zo snel tot aanzien kwam. Van Eeghen suggereert aan de hand van vondsten in de Amsterdamse en Haarlemse archieven dat de moeder van de stamvader *Jan (Jean) Munter* (en van zijn broer *Bartholomeus)* een zuster moet zijn geweest van *Gooswijn Bartholomeus,* koopman te Amsterdam en/of Haarlem, in dec. 1609 weduwnaar van joncvw. *Anna van Lathem.* Verder vond hij geen enkel bewijs voor het door Elias in zijn „Vroedschap van Amsterdam" aan *Jan Munter* toegekend patroniem „*Jansz.*". Op beide punten heeft Van Eeghen, zoals hierna zal blijken, het bij het juiste eind gehad. Wat het patroniem betreft heeft Elias mogelijk aangehaakt bij het vermelde in een oude kwartierstaat De Flines, waarbij wellicht het feit dat generatie 11 ook weer de voornaam *Jan* draagt, verwarrend heeft gewerkt dan wel tot het maken van bepaalde (onbewezen) conclusies heeft geleid. In Nederland's Adelsboek 1949 vangt de stamreeks dan ook terecht aan met alleen „*Jan Munter*", zonder de toevoeging „*Jansz.*".

Onderzoekingen in de Harlingse archieven leverden tot voor kort geen enkel resultaat op. Dat daar toch wel wat te vinden viel, moge blijken uit de volgende twee acten uit het Weesboek van Harlingen, waarop ons medelid Ir. G. L. Meesters zo vriendelijk was de aandacht te vestigen. Van zijn hand zijn ook de uittreksels, met de verschillende annotaties (wegens de 'omvang van de betreffende archiefstukken was fotocopiëring niet toegestaan).

Weesboek Harlingen P 1, folio 920 (uittreksel) :

5 september 1581 „*Dirck Janszn. van der Ertbrugg,* woenende in Rotterdam, ende *Florijs Lenartzoen,* borger tot Leeuwarden, ende hebben ten versoecke van *Marycke Bartholomeus,* wed^e. van *Dyrck Janszn. Munter* borgersche deser stede voor hair ende hair kynderen, bij den vs. *Dirck* getoghen, volgende 't versoeck bij den vs. *Dirck zoe* mondlinck als bij sijn leste ende wuyterste wille aen hun gedaen. ende hebben in sulx doende bij manne waerheit ende aengenomen" om curator te worden over de kinderen, doch de administratie zou bij de moeder blijven.

Opmerking: daar er geen eed wordt afgelegd, moeten de curators doopsgezind zijn geweest.

(Kanttekening). „Alsoe bij den gerechte der stadt Harlingen is gebleken wt crachte van seeckere certificatie bij de burgemeesteren der stadt Haerlem in dato den 17^en augusti 1588 gepasseert dat *Marijtgen,* huysfrou van *Teijs Cleuteringe,* coopman tot Haerlem, *Bartholomeus, Jan* ende *Janneke Dirck Munters* kynderen hebben (kwijting) ontfangen ende ontlasten *Dirck Jansz van Aertburgen,* woenachtig tot Rotterdamme, ende *Floris Lenarts* tot Leeuwarden", 22 aug. 1588.

Weesboek Harlingen P 1, folio 952 (uittreksel) :

30 oktober 1582. Inventaris „van alle de goederen, vuyt- ende inschulden, bevonden ten sterfhuyse van wijlen *Marycken Bartholomeusdr.,* wed. van *Dirck Janzn. Munter,* in zijn leven borger binnen Harlingen, ende dat alles ten verzoecke van *Dirck Janszn. van der Eertbrugge,* woenachtich tot Rotterdam, voor hem ende van wegen *Floris Lenartzn.* sampt *Gerryt Bartholomeus* ende *Gossewijn Bartholomeus,* alle geauthoriseerde vormombers over de n (ae) gelaetene weeskynderen":

1. s(chuld) b (ekentenis) van *Frans Janszn.* (groot) ƒ 642,— d.d. 4 maart 1582;
2. s.b. van *Mathys Hogaerts* £ *321* (Vlaems ?) d.d. 25 april 1583;
3. s.b. van *Dirck Jans van der Aertbrughe* ƒ 1000,— d.d. 2 juni 1582;
4. s.b. van *Hugo Mer,* den dienaer van *Alexandro (Aneyon, Anenon, Aneven?,* mogelijk *d'Annoni),* Engelsman, £ 259 Vlaems 3 scellingen 4 groten hereomende van den cope van 24 stuck lijnwaet d.d. 20 mei 1582;
5. s.b. van *Jacques Jacobzn. Corteman* ƒ 321,— d.d. 3 jan. 1583;
6. s.b. van *(Joodocus ?) Lodowycx* toe Haerlem ƒ 125,— d.d. 29 okt. 1582.

Zijn schuldig (boekschulden) :

Gerryt Bartholomeus £ 710.2.11;
Gossewyn Bartholomeus £ ***636;***
Jan Bartholomeus £ ***71.11;***
Meynert Pieterszn., schipper, verkocht voor ***Marycken*** eenyge rogge £ ***54:***
Vincent Sautyn van een fijn stuck lijnwaet £ 93.7.8:
Jan en Jaspar Manart, gebroeders te Antwerpen wegens lijnwaet £ 485.10.—;

Opmerking: **dat waren groothandelaren aldaar, sinds 1585 te Keulen; zij dreven handel op Venetië en de firma deed ook bankzaken in Rome.**

Wybren Janzn., borger t' Harlingen, van wollen laken £ 180;
Hans Erick zn., van wisselgelt £ 762.8½.-;
Contanten £ 400;
2/3 van 24 stuck lijnwaets (de rest competeerde ***Gossewyn Bartholomeus;*** aangecocht voor) £ 926.6.—;
28 stuck lijnwaet nu ter tijt tot Haerlem leggende bij *Goeswijn* ***Bartholomeus*** ende weesende gebleect —?;
5 ellen wit lijnwaet £ 65;
50 ellen wit lijnwaet £ 47.10.—;

Doch bovengeroerde twee stucken doecx zijn bij ***Dirck Jans. van der Aertbrugge*** all bij 't leven van wijlen ***Marijctien*** **nae** Spaengen gesonden door ***Joost Cornszn. de Vlaminck,*** schipper, om aldaer vercoft te werden.

Opmerking: betrof dit sluikhandel met de vijand ?

Noch thien stucken rou lijnwaets nu nyenlijcx van de touwen gecomen.

Item noch ses stucken roulijnwaets alsnoch op de touwen sijnde.

Opmerking: er waren dus minstens zes weefgetouwen in bedrijf.

Gaern, voor acht stucken doecks.
20 stenen ongehekelt vlas.
12 stenen geheeckelt vlas.
3 tonnen met (...?)
1/2 soltkeete binnen Harlingen in den Noordees (de andere helft eigendom van ***Hans Erix).***
1/7 **van** ƒ 88,— tsiaers lijffrenthe op den stadt van Antwerpen ten lijve van *Goessen* en ***Jan Bartholomeus*** (gereduceert op ƒ 70.8.— tsiaers) .
1/7 van ongedeelde erflickheyt gelegen omtrent Eyndoven in Brabant comende vuyten sterffhuyse van wijlen *Hendrick Bartholmeij.*
9½ lopens rogge.
Schulden aan bleeckers te Haerlem.

De twee (?) weeskinderen kwamen bij ***Symon Harmens*** in huis.

Legaten aan: weeskynderen van wijlen ***Lysken,*** haer suster, samen ƒ 150,—; *Leentgen* ***fans;*** drie weeskinderen van *Hendrick* ***Goessens:*** aen den gemeynte alhier binnen Harlingen ƒ 300; aen de vrembde verdreven huysarme die 't meest van doen hadden: 3 loopen rogge.

De inboedel werd verdeeld, daar de weeskinderen „altemets tot hun jaeren comen" en het zelf konden gebruiken. De rommel werd openbaar verkocht.

De meest saillante punten uit de acten zijn de volgende. De tot nu boe bekende stamvader *Jan* is een zoon van ***Dirck Jansz. Munter,*** doopsgezind, burger van Harlingen, lijnwatier (hij had minstens zes weefgetouwen in bedrijf: het vlas werd ruw gekocht, het werd gehekeld, er werden linnen lakens van geweven — grove en fijne (zie de prijzen per el) —, ze werden in Haarlem gebleekt en in Antwerpen en Spanje verkocht). Daarnaast werd er ook in rogge gehandeld.

Dirck Jansz. Munter onderhield kennelijk ook blijkens de inventaris uit 1582 nauwe handelsbetrekkingen met de curator van zijn kinderen, ***Dirck Jansz. van der (A) ertbrugge*** te Rotterdam, die wel identiek zal zijn met ***Thiery van der Eerbruggen,*** uit Antwerpen, die in 1567 door de Raad van Beroerten was verbannen.

Dirck Jansz. Munter is gestorven vóór 5 sept. 1581 en was getrouwd (vóór 1569) met *Marijcke* ***Bartholomeus,*** burgeres van Harlingen, † vóór 30 okt. 1582, zuster van ***Gerrit*** en *Gooswijn Bartholomeus* (de familie ***Bartholomeus*** was gegoed te Eindhoven of omgeving).

Wat *Gooswijn* ***Bartholomeus*** betreft bleek intussen uit het oud-archief van Haarlem het volgende: op 19 nov. 1585 compareert voor notaris Van Woerden (Prot. nr. 6, fo. 182) jonkvr. ***Anna van Lathum,*** wettige huisvrouw van ***Gooswijn Bartholomeusz. van Gennep;*** *Gooswijn* zelf mede present: zij geeft procuratie aan jonkh. ***Charles van*** *Lathum,* haar broeder, om voor haar te incasseren ... etc.

De naam ***Van Gennep*** roept meteen associaties op met het gehucht Gennep onder Eindhoven, en inderdaad bleek er omtrent de familie ***Bartholomeus*** alias ***van Gennep*** in het oud-archief van Eindhoven meer te vinden te zijn.

Dank zij de welwillende mededelingen van de Heer J. Th. M. Melssen te Eindhoven, die o.a. de kohieren van de 100ste penning 1569-1571 en het cijnsboek van Eindhoven 1590-1640 bewerkte (Bijdragen tot de geschiedenis van Kempen- en Peelland), kwam het volgende aan het licht:

Kohier 100ste **penning Eindhoven, 1569-1571, folio 16, Kwartier Den Berghe:** *Lijntken* **weduwe** *Meeus van Gennip,* **tochtersse van huys** ende **hoff, groot omtrent XL** royen.

Kohier 100ste **penning Gestel, 1569-1571, folio 1 verso, Pachters: De kynderen** *Meus van Gennip* eenen **huys met 11 eycken** daeraen **staende;** noch II½ lop. **lants; noch** eenen **beemtgroes, V spyns; noch** eenen santberch **met brem, groot 111 lop.,** tesamen **aen 't huys; noch een beemdeken gelegen aen de Goerstraet, groot 11 lop.** ende **dit heeft** *Geritken Severijns* **gebruyct in hueringe anno 69.**

Cijnsboek **Eindhoven, 1590-1640, folio 48 verso:** *Goesen, Jan* ende ***Leysken,*** kinderen **van** *Bartholomeus van Genep,* **voor Jan** ***Gheryt Stevenss.*** uut zijn erffenisse op de Bergen neven ***Gheryt Joesten*** ende *Henderick Berchmans.*

Transport 9 februari 1571 (Eindhoven R.A. 31,II, **folio 18): Bij de deling van de goederen** van *Bartholomeus Gerits Martens* **en** *Catharina Goessens,* **zijn** huisvrouw, **komt een huis met** toebehoren **binnen Eindhoven op de Bergen aan zijn kinderen** *Goessen,* **Jan. en** *Lijsken.* **De belende percelen** zijn **eigendom van** *Gerit Joosten, Henrick Berchmans, Dirck Jan Wellens* **en die gemeyn straat.**

Transport 27 mei 1578 (Eindhoven R.A. 31,II, **folio 134** verso-135): *Anthuenis Peters* **als man van** *Lyncken Bertelmeus Gerits* **(die dit doorgeeft aan** *Gerit Joosten*) 1/3 **van een huis met toebehoren te Eindhoven op de** *Bergen.*

Uit het bovenstaande blijkt dat ***Bartholomeus van Gennep,*** ook als ***Meus*** of ***Meaux*** aangeduid, vóór 1569/1571 is overleden en dat hij was gehuwd met een *Lijntken* (= *Catharina*), die hem heeft overleefd. Zij hadden tenminste als kinderen *Goesen, Jan* en ***Leysken.***

Uit diezelfde bronnen blijkt, dat de kinderen het huis op de Bergen hebben geërfd van hun vader en dat hun moeder dit huis in 1569-1571 in vruchtgebruik bezat. Hun vader had dit huis gekocht van ***Jan Gheryt Stevenss.***

Na de dood van hun moeder komt dit huis aan drie van een onbekend aantal kinderen van ***Bartholomeus van Gennep***

en *Lijntken*. Na die drie kinderen komt dit huis aan *Jacop Jan Jacops (van Diepenbeeck,* gelaesmaker), die ook het belendend huis van ***Gheryt Joosten*** koopt.

Uit het kaartsysteem van de heer Melssen van de 16de eeuwse protocollen van Eindhoven, dat werd vervaardigd in verband met een reconstructie van de stadsplattegrond van Eindhoven omstreeks 1570, blijkt dat de goederen van *Bartholomeus Gerits Martens* en ***Catharina Goessens,*** zijn huisvrouw, op 9 febr. 1571 worden gedeeld door zijn kinderen. De kinderen *Goessen, Jan* en *Lijsken* verwerven dan het huis op de Bergen. Een tweede akte uit 1578 geeft nog een (of twee: ***Lyncken*** = *Lijsken ?)* kind van genoemd echtpaar, nl. *Magdalena*, die 1/3 van genoemd huis koopt van haar zuster ***Lyncken.*** Beide dochters blijken dan gehuwd te zijn.

Naast het huis te Eindhoven op de Bergen (dat moet hebben gelegen aan de huidige Kleine Berg nabij de H. Geeststraat, vroeger Korte Goerstraat genoemd) hadden de kinderen nog een huis gepacht in Gestel bij Eindhoven, waarschijnlijk eveneens gelegen bij de Goerstraat (Gestel) vlakbij de Korte Goerstraat (Eindhoven). Binnen de jurisdictie van Gestel lag ook het gehucht Gennep, dat tot de parochie van Aalst behoorde.

In de eerste helft van de 17de eeuw woonde in Eindhoven een familie ***Van Gennep,*** die protestant was en die afstamde van ***Frans Loyen,*** één van de Eindhovense beeldenstormers in 1568 die profiteerde van het algemene pardon. Deze ***Frans*** was een zoon van ***Lodewijk Goessens,*** schepen van Gestel. Vermoedelijk zijn ***Lodewijk*** en eerdergenoemde *Catharina/Lijntken Goessens* broer en zuster geweest en is dus de familienaam ***Van Gennep*** via moeder op de kinderen van *Bartholomeus* overgegaan. Genoemde ***Frans Loyen*** was lakenkoopman en één van de aanzienlijkste inwoners van Eindhoven in zijn tijd.

Samenvattend komt het erop neer dat ***Marijcke*** *Bartholomeus,* de huisvrouw van ***Dirck*** *Jansz.* ***Munter,*** een dochter was van ***Bartholomeus*** *Gerits Martens* (alias ***van Gennep),*** gegoed te Eindhoven en omgeving, en van ***Catharina*** (*Lyntken) Goessens van Gennep* (beiden † vóór 1571).

Dirck *Jansz.* ***Munter*** en ***Marijcke Bartholomeus (van Gennep)*** hadden vier kinderen:

1. *Marijtgen* ***Munter,*** in 1588 huisvrouw van ***Teys*** *Cleuteringe,* koopman te Haarlem.

2. ***Bartholomeus Munter,*** geb. Harlingen 1569, vestigt zich te Amsterdam, behoorde aldaar tot de voornaamste kooplieden (doopsgezind; lid van de Waterlandse gemeente 1616), in 1621 levenslang verbannen wegens het invoeren en verhandelen van valse munt, tr. Amsterdam 1614 ***Aeltie*** *Jacobsdr.* ***Hinlopen.***

   Voor ***Bartholomeus en*** zijn vrouw zie verder „De Vroedschap van Amsterdam". Zijn verdere levensloop is ons onbekend, dus ook of hij kinderen had. Mogelijk week hij in 1621 uit naar de Zuidelijke Nederlanden. Voor zijn doopsgezinde activiteiten te Amsterdam en die van zijn broer Jan zie ook Nieuw Ned. Biogr. Woordenboek, Dl. IX, blz. 704.

3. *Jan* (*Jean*) ***Munter,*** geb. Harlingen 1570, vestigt zich te Amsterdam, voornaam koopman en reder aldaar (doopsgezind: lid van de Waterlandse gemeente), koopt 1599 een huis op de Singel, woont bij zijn overlijden op de Heerengracht, begr. Amsterdam (Nieuwe kerk) 4 sept. 1617, tr. Amsterdam (ondertr. aldaar 17 mei 1596) ***Sara van Tongerloo,*** geb. 1577 of 1578, † Amsterdam 11 april, begr. aldaar (Nieuwe kerk) 15 april 1642, dr. van ***Thomas van Tongerloo,*** zijdelakenkoper in de Joachimdaelder in de Warmoesstraat (doopsgezind: lid van de Vlaamse gemeente), en van ***Geertruyd de Vreede***; zij hertr. Amsterdam 1 mei 1622 ***Antonio*** *Lievensz.* ***Moens,*** eerst lijnwatier te Haarlem, later koopman in granen te Amsterdam, wedr. van ***Margriete Pietersdr. Lyntgens.***

   Volgens de m.s.-genealogie Munter in de collectie Van der Lely van Oudewater op de Hoge Raad van Adel (Inv. nr. 820) was ***Thomas van Tongerloo een*** zoon van ***Thomas*** en van ***Clara Hans Pietersdr.*** „in 't Pauwke" (wier moeder was ***Lysbeth van Meerle***). Voor deze gegevens kon althans in „Elias" niet voetstoots bevestiging worden gevonden. Zie ***voor*** de familie ***Van Tongerloo*** ook De Ned. Leeuw 1932, kol. 39.

   Uit dit huwelijk:

   a. *Joan* ***Munter, 1611-1685,*** treedt toe tot de Staatskerk, wordt commissaris, schepen en burgemeester van Amsterdam: hij is de stamvader van het in 1815 in de Nederlandse adel verheven geslacht Munter (uitgestorven in 1861; zie verder bij Elias en Nederland's Adelsboek 1949).

   b. ***Dirck Munter,*** vermoedelijk jong gestorven.

4. *Janneken* ***Munter,*** in 1582 onmondig, komt als weeskind in huis bij ***Symon Harmens*** (te Harlingen ?).

Aan de hand van bovenstaande gegevens zou de inleiding op het artikel ***Munter*** en de stamreeks voor Nederland's Adelsboek als volgt kunnen worden aangevuld:

MUNTER

(uitgestorven in 1861)

Harlingen — De stamreeks vangt aan met ***Dirck*** *Jansz.* ***Munter,*** burger van Harlingen, lijnwatier en koopman aldaar. Zijn beide zoons, ***Bartholomeus*** en *Jan,* vestigen zich aan het eind van de 16de eeuw als koopman te Amsterdam.

Stamreeks:

1. ***Dirck*** *Jansz.* ***Munter,*** burger van Harlingen, lijnwatier en koopman in granen, † vóór 5 sept. 1581, tr. vóór 1569 ***Marijcke Bartholomeus (van Gennep),*** burgeres van Harlingen, † vóór 30 okt. 1582, dr. van ***Bartholomeus*** *Gerits* ***Martens (van Gennep)*** en ***Catharina*** *Goessens* ***van Gennep.***

   Uit dit huwelijk vier kinderen, onder wie:

   1. ***Bartholomeus Munter,*** geb. Harlingen 1569, vooraanstaand koopman te Amsterdam, in 1621 uit die stad levenslang verbannen, tr. 1614 *Aeltje Jacobsdr.* ***Hinlopen.***

   2. fan, volgt II.

11. *Jan* ***Munter,*** geb. Harlingen 1570, koopman en reder te Amsterdam (zie verder generatie 1 van Nederland's Adelsboek 1949).

Uiteraard dringt zich thans de vraag op uit welke plaats of streek de familie ***Munter*** nu eigenlijk stamt. Het lijkt weinig waarschijnlijk dat de *Munter*'s van oudsher te Harlingen gevestigd zijn geweest. Het laat zich eerder indenken dat ***Dirck*** *Jansz.* en *Marijcke* ***Bartholomeus*** als overtuigde doopsgezinden in de tweede helft van de 16de eeuw in Harlingen zijn neergestreken, komend — al dan niet met tussenstations zoals bijvoorbeeld Antwerpen of Emden — uit de Zuidelijke Nederlanden.

Volgens The Mennonite Encyclopedia, 1955-1959, was

Harlingen een stad die al in 1556 door Menno Simons werd bezocht en rond 1580 zo'n 1200 aanhangers van zijn leer herbergde (al zij het verdeeld over niet minder dan zes verschillende, met elkaar kibbelende congregaties).

Van groot belang is de mededeling in Van Eeghen's vraag uit 1948 dat een broer van *Marijcke Bartholomeus*, namelijk Gooswijn, getrouwd was geweest met joncvw. *Anna van Lathem* (zuster van Heer *Charles van Lathem*) en dat er uit dat huwelijk twee zonen waren: *Bartholomeus* en *Cornelis*, over wie oom *Jan Munter* in 1609 de voogdij aanvaardde. Nu blijkt er volgens het tijdschrift Brabantica VI, le deel, Brussel 1962, blz. 87/8, Oude geslachten uit het land van Gaasbeek (juncto J. Th. de Raadt, Sceaux Armoriés des Pays-Bas,, 11, Brussel 1900, blz. 316 en 319) in Brussel een oude patriciërsfamilie *Van Lathem* te hebben bestaan, met een *Arnould van Lathem,* schepen van Brussel 1545; *Corneel (Corneille) Van Lathem,* schepen van Brussel 1546, en *Caerl (Charles) van Lathem,* chevalier, seigneur de Court-Saint-Etienne, schepen van Brussel 1596. Het lijkt zelfs heel waarschijnlijk dat deze laatste, *Charles van Lathem,* identiek is met de door Van Eeghen genoemde „Heer *Charles van Lathem*", broer van joncvw. *Anna van Lathem,* die bij *Gooswijn Bartholomeus twee* zonen had, met de voornamen *Bartholomeus,* en C o r n e l i s (vernoemd naar „grootvader" *Corneel van Lathem,* schepen van Brussel 1546 ?).

Het lijkt dus waarschijnlijk dat er ook wat *Munter* betreft voor de herkomst gezocht zal moeten worden in (Belgisch) Brabant. In het register op het Fonds Houwaert-De Grez in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel (genealogische aantekeningen uit de — in 1695 verbrande — schepenprotocollen van Brussel) worden althans de namen *Bartholomeus, Van Lathem* en *Munter* meermaals, aangetroffen. Mogelijk zijn er onder onze lezers genealogen wier kennis, en activiteit meer op de Zuidelijke Nederlanden zijn afgestemd en die zich geroepen voelen zich verder te verdiepen in de herkomst en afstamming van de *Munter*'s. Voorshands stellen wij ons tevreden met de opvoering van de stamreeks *Munter* met in feite twee generaties (*Dirck Jansz.*), waarbij er verschillende nieuwe aanknopingspunten voor verder onderzoek voorhanden zijn. Het lijkt evenmin onmogelijk dat de Harlingse archieven (oudere Weesboeken ?) nog meer gegevens, betreffende de familie *Munter* bevatten: de onderzoekingen daarin blijken immers tot voor kort bepaald niet diepgaand genoeg te zijn geweest.

Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman.

Vijf Van Plettenberg - testamenten+

Omdat de betrekkingen tussen de in Nederland optredende *Van Plettenberg's* enerzijds (daarvan heeft tenminste één tak tot de adel behoord) en de tot de des H.R. Rijksadel beschouwd zijnde vertegenwoordigers van het geslacht *Von Plettenberg* anderzijds, nog steeds verre van duidelijk geacht moeten worden, is het wellicht wenselijk om nu eens bizondere aandacht te schenken aan enige feiten, welke tot dusverre nooit in aanmerking genomen zijn. Ik heb hier op het oog maar liefst een vijftal nog altijd onbekend gebleven testamenten van jv. *Aaltje van Plettenberg*, alle tot stand gekomen te Alkmaar binnen een periode van ongeveer vier jaren in het tijdvak 1629-1632. Ofschoon ik er mij van bewust ben, dat ondanks de vermelding van talrijke nieuwe feiten hier, ook nu nog lacunes in onze kennis over de Nederlandse *Van Plettenberg's* zullen blijven bestaan, hoop en vertrouw ik, dat het thans naar voren gebrachte materiaal, het vele jaren geleden gestaakte onderzoek [1] weer op gang zal kunnen brengen.

Jkvr. *Aaltje — zij* tekende de stukken telkenmale met „*Alitge*" — was in eerste huwelijk getrouwd met N. *Bock* en na diens dood hertrouwde zij met jr. *Michaël* of *Michiel Othmars, Otmers* of ook *Otmarsum*, die op het moment toen hij de 6de oktober 1609 te Alkmaar eigenaar werd van een woonhuis aan de noordzijde van de plaatselijke hoofdstraat, de Langestraat, tegenover het Stadhuis, zich qualificeerde als „ritmeester over een compaignie paerden". Twee dagen later verscheen hij nogmaals voor schepenen in het plaatselijke gerecht teneinde daarbij ook het oostelijke buurhuis van het reeds gekochte pand op naam te verkrijgen [2].

Michael Otmarson, een Schot, was op 8 oktober 1604 de toen overleden Captain *Sinclair* opgevolgd als kapitein in Staten-dienst. Hij stond in 1606 als „kapitein van vaan 44 van de musquettiers te peerde ofte dragons" te boek; het commissie-register vermeldt hem over het tijdvak 1604-1615 en zijn naam is opgenomen in de Staten van Oorlog van 1605, 1607, 1608, 1609, 1610, 1613 en 1617; hij overleed in 1618 [3]. Mogelijk heeft het echtpaar, maar anders jv. *Aaltje* alléén, grondbezit gehad bestaande uit twee kavels' in de in 1607 bedijkte Wogmeer. Dat waren twee stukken land, één groot 6 morgen en 320 roeden onder de heerlijkheid Hensbroek gelegen in de letter A no. 7 en het andere van 5 morgen, 426 roeden gedeeltelijk in Hensbroek en Ursem in de C no. 3. Hierna zal blijken, dat die gronden waren verpacht en naderhand heeft jv. *Aaltje*, eenmaal weduwe geworden, die bezittingen van de hand gedaan [4], krachtens een koopovereenkomst daarover aangegaan met twee stadgenoten: haar erkende vertrouwensman notaris C. *de Haas* en de zijdenlakenkoper *Willem Jansz. Camay* d.d. 4 februari 1631. Dit document zelf is niet bewaard maar wel een volmacht op *Cornelis Claesz. Houtkoper* te Alkmaar, daartoe strekkende, bij welk laatste stuk het waarschijnlijk haar twee buren waren, *Sijbrant Allertsen Ossehooft* en *Cornelis Cornelisz.*, die getuigden. Dit doet vermoeden, dat zij destijds te Alkmaar verhuisd was naar de zuidzijde van het Verdronkenoord [5]. Niet alleen de gronden in de Wogmeer werden door haar van de hand gedaan, ook haar beide huizen in de Langestraat volgden en die transporten hadden plaats op 16 juni 1628 en 7 juni 1629. In het eerste geval verscheen zij persoonlijk met haar voogd ad hoc, de oud-fabriekmeester *Cornelis Claesz.*, die bovendien zelf een procuratie vertoonde van *Willem Martijn* en diens vrouw *Elisabeth Boom*, die voor 2/3 in het perceel gerechtigd waren als erfgenamen van *Otmarson*. In het tweede geval verkocht de fabriekmeester alleen als gemachtigde van jv. *Aaltje* [6].

Zoals gezegd: in kort bestek heeft jv. *Aaltje* haar vijf testamenten gepasseerd en wel telkenmale voor de Alkmaarse

1. De Ned. Leeuw, 1924, kol. 242/3, 277/9 en 1932, kol. 122.
2. Oud-rechterlijk archief Alkmaar (transporten), deel 140, fol. 268saa.
3. J. Ferguson, Papers illustrating the History of the Scots Brigade in the service of the United Netherlands, I, Edinburgh, 1899, p. 66 (n); F. J. G. ten Raa en F. de Bas, Het Staatsche Leger, 11, Breda, 1913, bldz. 107 en 132.
4. Nòch van Hensbroek, nòch van Ursem zijn de transportregisters bewaard gebleven. Blijkens, de gedrukte „Caarte van de Wogmeer ofte Obdammer Meer", waarop de kavelverdeling op grond van het octrooi tolt bedijking van 8 november 1607 aangegeven staat, vielen de genoemde kavels respectievelijk toe aan *Van der Voort* en *Hofman*.
5. Acte voor notaris Claes Fransz. te Alkmaar, inventaris notarieel archief Alkmaar, ded 103, fol. 248.
6. Oud-recht. archief Alkmaar, dl. 146, fol. 217 en fol. 314.

notaris Cornelis de Haes. Deze stukken waren gedateerd: 9 juli 1629, 13 december 1630, 24 mei 1631, 19 november 1631 en 22 juni 1632 [7].

In het eerste testament verklaarde de comparante woonachtig te Kampen te zijn en de notaris noemde haar zonder uitzondering „laest weduwe van capiteyn *Michiel Ottnerson*", een bewijs temeer, dat zij herhaald en tweemaal gehuwd is' geweest. Alle testamenten werden bij goede gezondheid ten kantore van de notaris getekend met uitzondering van dat van 19 november 1631, toen zij zich aandiende als „coortsich ende ongesont van lichaem", zij was toen „inwoonende met *Jan Jansz. Goetleven* aen de suytsijde van de Oudegracht" te Alkmaar [8].

Het lijkt in verband met de beschikbare ruimte overbodig om alle uiterste willen hier letterlijk te laten volgen, vooral omdat het hier in hoofdzaak moet gaan over genealogische gegevens. Aangezien zij trouwens ook geregeld herhalingen bevatten geloof ik tevens met een kort overzicht van de inhoud van elk document te mogen volstaan.

Het eerste testament (9 juli 1629).

De testatrice legateerde aan de armen der gereformeerde christelijke religie te Nijmegen en aan diezelfde armen in haar laatste woonplaats ƒ 50. Een legaat van ƒ 1000 moest gaan naar *Lenert Jansz. Bock,* haar zoons oudste zoon. Klederen met een psalmboekje vermaakte zij aan haar nicht *Hester van Plettenberg* te Utrecht onder bepaling dat het onbetaalde deel van de ƒ 60 per jaar, die deze *Hester* verplicht was aan de erflaatster te voldoen, haar geschonken zou zijn, zonder dat zij ook overigens ter zake van de vordering lastig gevallen zou mogen worden. Ook haar nicht *Judick van Plettenberg,* die te Kampen woonde, zou bepaalde kledingstukken ontvangen, terwijl het dochtertje van deze begunstigde, genaamd naar *Otmarson Michiela (Coniet),* de twee braceletten zou krijgen „yder met drie slooten daer tussenaen", een zilveren kopje, een zilveren zoutvat, waarvan de moeder het pendant bezat, en „testatrices gouden tantpoker met de paerle daeraen". Voor *Levina Pruijs,* haar nicht, en *Willem van Tongeren,* haar man, te Amsterdam bestemde zij „de gouden penningh in forme van een rijcxdaelder, het gouden kettingsken daer d' voorsz. tantpoker ende paerle aenhangt, de schulp met silver beslagen, ende een dubbele gouden ducaet" onder conditie, dat *Willem* zich verbinden zou om het sterfhuis te beredderen, de erfgenamen te assisteren en bovendien om het land in de Wogmeer te verkopen.

Een ander legaat van ƒ 100 gold *Migiela,* het kind van de dochter van testatrices broeder *Johan van Plettenberg* te Sonsbeck, dat ook al naar *Otmarson* vernoemd was, terwijl *Fenneken van Ens* te Kampen eenzelfde som kwijtgescholden werd, gelijk aan het bedrag, dat zij van jv. *Aaltje* geleend had. De huisvrouw van kapitein *Martens zou* een „turkois ringh" hebben en haar dochter *Ledia* „een silveren verheven schael" [9].

Tot haar universele erfgenamen benoemde zij *Lenert, Jan* en *Margriete,* de drie kinderen, welke testatrice's zoon *Jan* had bij de tegenwoordige vrouw van die zoon, met dien verstande, dat er speciale regelingen werden voorgeschreven voor het geval er uit *Jans* bovengenoemd huwelijk nog meer kinderen geboren mochten worden, of er kinderen vooroverlijden zouden. Bij wijze van de vervanging der voor hem te bestemmen legitieme portie zou nu *Jan Bock* senior levenslang het vruchtgebruik van zijn moeders nalatenschap mogen verkiezen.

Tenslotte werden nog tot executeuren aangewezen *Pieter Dicx* te Nijmegen en *Cornelis Claesz. Houtcoper* te Alkmaar [10].

Het tweede testament (13 dec. 1630).

Het tweede testament naar tijdsorde, waarbij het eerdere herroepen werd, hield verscheidene wijzigingen in. Het legaat aan de armen van Nijmegen bleef in stand maar was te voldoen uit de vordering, die de testatrice bezat op haar Utrechtse nicht *Hester van Plettenberg* onder eventuele aanvulling rechtstreeks uit de boedel, mocht het provenu ontoereikend zijn. Het andere legaat aan de armen bleef in stand. Kleinzoon *Lenert* kwam opnieuw voor ƒ 1000 in aanmerking, maar daarbij werden thans voor hem bepaalde losse goederen gereserveerd van dien aard, dat daaruit wellicht opgemaakt zou kunnen worden dat hij zich inmiddels' als getrouwd man gevestigd had. Ook zijn zuster *Margriete* en zijn jongere broer *Johannes* kwamen ditmaal in aanmerking voor een geldsom van ƒ 1000, verhoogd met roerende zaken, een omstandigheid waaruit misschien op te maken viel, dat ook zij intussen een huwelijk hadden aangegaan of althans op trouwen stonden.

Voor nicht *Judick* te Kampen met haar dochters *Michaela* en *Wilhelmina Conjet* waren nu tevens losse goederen bestemd, terwijl de eerstgenoemde als petekind met ƒ 200 daarboven werd bedacht. Deze making ontliep in grote lijnen niet die, welke bij het vorige testament was omschreven.

De andere *Michiela* uit Sonsbeck behield de eerder haar toegezegde uitkering, nu met de opmerking, dat zij haar hebben zou in „Cleeffs gelt". De regeling voor *Fenneken van Ens* te Kampen was ongewijzigd gehandhaafd, maar cr was een legataris bijgekomen in de persoon van *Willem Dicx* te Nijmegen, de zoon van de eerder al genoemde *Pieter Dicx;* hij mocht over ƒ 100 beschikken.

De voorschriften, gemaakt ten opzichte van de universele erfgenamen, zowel als die ten aanzien van de executele bleven ongewijzigd.

Het derde testament (24 mei 1631).

Ook in het derde testament werd zijn voorganger te niet gedaan. Ditmaal werd ten opzichte van de legaten voor de beide groepen van armen de tekst teruggebracht naar de formulering zoals die in de eerste beschikking voorkwam.

Lenert Bock, die inmiddels getrouwd was, behield de beide laatstelijk gemaakte legaten terwijl hij nog eens ƒ 500 ontvangen zou voor zijn eerste kind, zulks onder een bepaald voorbehoud. Voor de andere kleinzoon *Johannes Bock* werd ook nu weer ƒ 100 uitgetrokken, maar hierbij werd het uitdrukkelijke beding gemaakt „dat deselve somme niet sal mogen commen ten proffijt van eenige cloosteren daerinne d'selve *Johannes Bock* hem soude mogen begeven, als oock niet ten proffijte van eenige pastoryen off andere Catolycke collegien hoedanich d'selue souden mogen wesen". Mocht

7. Respectievelijk in not. archief Alkmaar, dl. 108, fol. 97sqq., 117sqq., 124sqq., 130 vso.sqq. en 137sqq.
8. Hij was steenkoper en een uitzonderlijk zwaarlijvig persoon, † 21 juni 1649; zie mijn Gedenkwaardigheden N.-Holland 1, Utrecht, 1928, bldz. 100 sub 208.
9. Wellicht was hij *William Martin,* Schots luitenant in 1606 en in 1610 kapitein ener compagnie infanterie op Utrecht; zie J. Ferguson, Papers, 1, p. 203 en 227.
10. Hij was de reeds genoemde fabriekmeester te Alkmaar, † 21 december 1638; zie mijn Gedenkwaardigheden t.a.p. I, bldz. 231 sub 956.

Johannes zich aan dit voorschrift niet willen houden, dan zou het geld bestemd worden voor zijn oudere broeder, die de daarvan mogelijk te maken renten aan hun beider vader levenslang zou moeten uitkeren. Ook **Margriete** *Bock* **zou** weer het haar eerder al gemaakte legaat terugkrijgen, maar omdat zij kennelijk gelijke adspiraties koesterde als haar broer **Johannes, zou** voor haar een gelijke restrictie als voor hem was gedaan gaan gelden.

Nagenoeg gelijk vielen ditmaal de voorschriften uit, gemaakt voor de universele erfgenamen, met dien verstande, dat de getroffen restricties ten opzichte van **Johannes** en **Margriet** *Bock* nu uitgebreid werden tot álles, wat zij van jv. **Aaltje** zouden verkrijgen. Ditmaal werd er slechts een enkel persoon als executeur benoemd, te weten de reeds meermalen ter sprake gekomen **Cornelis Claesz.** *Houtcooper* uit Alkmaar, aan wie ‚boven zijne vacatien, reis- en teercosten t'sijnder discretie" ƒ 150 voor salaris werd toegelegd.

Het vierde testament (19 nov. 1631).

Nu overgaande tot de bespreking van het vierde testament valt te constateren dat jv. **Aaltje** ook nu de gereformeerde armen van Nijmegen en Alkmaar op gelijke wijze bedacht had, maar aan het Alkmaarse legaat was thans een originele clausule gekoppeld: de armen van die stad zouden de ƒ 186.10.— ontvangen, welk bedrag op Allerheiligen 1632 van **Pieter Dircxsz.** wonende in de Wogmeer vervallen zou te haren gunste op grond van een willige condemnatie met acte van liquidatie, maar mocht toevalligerwijs dat geld door de erflaatster vóór haar sterfdatum zijn geïncasseerd, dan zouden de Alkmaarse armen volstaan moeten met een opbrengst van ƒ 150.

Voorts blijkt nu, dat haar kleinzoon **Lenert** *Jansz. Bock* te Capelle woont en dat hij boven datgene wat hij reeds van zijn grootmoeder had genoten in aanmerking zou komen voor ƒ 1500 met daarbij nog het nodige aan inboedel en rouwkleding. Voor **Johannes** *Bock,* de jongere kleinzoon werd beschikt, dat zijn ƒ 500 zou worden verhoogd met dat wat hij nodig mocht hebben „tot een roucleet in forme" en een gelijke gunst werd bepaald voor hun beider zuster **Margrieta.** Aan jonkvrouw *Hester* **van Plettenberg** werd de al eerder voor haar bestemde goederen-making bevestigd, terwijl zulks eveneens geschiedde ten opzichte van de verrekening der pensie, gelijk die in het eerste testament was omschreven.

In de bepaling t.a.v. jv. *Judick* **van Plettenberg** te Kampen kwam in zoverre wijziging, dat naast de voor haar bestemde kleding en linnengoed nu ƒ 500 gereserveerd werd in de vorm van een vordering op een derde: „haer testatrice tot Geelmuijden van *Jan* **Berensz.** is competerende, volgende de brieven daer van sijnde mette onbetaelde renten daer beneffens plus nog ƒ 500 aan geld. Voor **Judick's** dochter *Michiela* **Coniet** was ditmaal ƒ 200 uitgetrokken met verder een making te haren gunste van juwelen, waaronder „een gouden stiffringh" die eertijds door *Otmarson* was gedragen. Ook *Michiela's* zuster, **Lucretia Coniet,** werd niet vergeten, want ook zij werd evenals haar broeders jr. **Philip** en jr. **Lodewijk** met juwelen bedacht.

Testatrice's broeder *Jan* **van Plettenberg,** die te Sonsbeck woonde, was nu overleden, maar voor zijn „kintskint" **Migiel** werd een som van ƒ 100 vastgelegd, vermeerderd met bepaalde kledingstukken, terwijl de moeder van het kind, die **Greetge van Plettenberg** heette, bedacht werd met ƒ 200 en een gift bestaande uit linnengoed.

Herhaald werd ook ditmaal weer de eerdere making voor *Femmeken* **van Ens** te Kampen zowel als voor jv. **Aaltje's** licht **Livina Pruijs,** de vrouw van **Willem van Tongeren** te Amsterdam. Ook de gewezen dienstmaagd *Janneken* **Adams** te Nijmegen werd ditmaal niet vergeten. Een vrijwel gelijke beschikking als in het vorige testament moest de notaris voor de universele erfgenamen vastleggen, terwijl als executeur nu weer alleen de oud-fabriekmeester **Cornelis Claesz.** *Houtcooper* moest optreden, aan wie boven zijn vacatiën enz. ƒ 200 werd toegelegd. Mocht jv. **Aaltje** te Alkmaar overlijden, dan zou haar executeur als gedachtenis aan haar, de „eecken cleercas" mogen hebben tezamen met het beste paar van de „Spaansche stoelen".

Tenslotte bevat dit vierde testament een geheel nieuwe clausule, welke ik hier duidelijkheidshalve onverkort herhalen wil: „De voorn. testatrice legateert noch aen **Willem Macalloche** [11] mitsgaders sijne broeder en susters woonende tot Instzancks [12] in Schotlant, sijnde halve broeders kinderen van haer testatrices, overleden man, die ten overlijden van haer testatrice in 't leven sullen sijn, tezamen een somme van vier hondert gulden mitsgaders daerenboven een obligatie van veertien ellen satijn die sij testatrice spreeckende heeft tot laste van den Ritmeester *Urriwj* [13], gedient hebbende in dese lande en tegenwoordich woonachtich in Schotlandt, alwaer hij geboren is, onder conditie dat 't voorsz. legaet niet sal mogen werden betaelt dan in eygen hande van de voorsz. **Willem Macalloche** off yemant van sijne suster off broeders, woonende volcomen last van d'anderen ende doende volcomen blijcken bij acte van sijne off haere magistraet off kerckenraet, dat zij d'selue persoonen sijn, die sij hen baptiseeren, sonder dat sij testatrice begeert, dat het voorsz. legaet sal werden betaelt aen yemant anders bij procuratien. Begerende sij testatrice dat d'voorsz. penningen als oock de obligatie sal blijven berusten onder de voorsz. haere nichte j^e. *Judick* **van Plettenburch,** tot dat d'selue sullen werden gelicht in de forme als vooren, beveelende sij testatrice d'selue haere nichte wel te letten dat de voorsz. penningen niet gelicht en werden dan ten minsten met soodanich bescheyt, als haer testatrice is vertoont ten tijde sij de legaten van de voorn. haere man aen de voorn. **Willem Macalloche** heeft voldaen tot welcken eynde d'voorsz. haere nichte de bescheyden daer sijnde na haer sal mogen nemen. Legateert sij testatrice noch aen **Willem,** de soon van **Pieter** *Dicx,* woaende tot Nimmegen, de somme van hondert gulden eens, mits dat d'selue **Pieter** *Dicx* gehouden sal sijn voor soo veele in hem is, dat het voorsz. legaet van vier hondert gulden ten behoeve van de voorn. **Willem Macalloche** cum sociis gemaeckt mag werden bekeert aen die geene, die daertoe gerechticht sijn, en aen niemant anders, tot welcken eynde de voorsz. **Pieter** *Dicx* versocht wert nae Schotlant te schrijven".

Het vijfde testament (22 juni 1632).

Eindelijk moge hier de korte inhoud van het vijfde testament volgen, dat opnieuw een revocatie van zijn voorganger inhield en weer begon met een making ten behoeve van de armen in twee steden Nijmegen en Alkmaar, deze laatste plaats eventueel te vervangen door die alwaar mogelijk haar

11. Mogelijk ***Mac Culloch?***
12. Misschien **„Instack", parish of Dunnet** in het uiterste n. van het Schotse vasteland.
13. Waarschijnlijk Sir ***John Urrie, in 1632*** „Capitaine d'une compagnie de gendarmes"; vgl. J. Ferguson, Papers, 1, t.a.p. p. 443 n. 1. Of: ***William Urrie,*** vermeld te Zwolle **1615—'20, 1622—'24, 1626—'29,** te Groningen 1628, '29 en te Zwolle 1630.

sterfhuis zou zijn. Die legaten zouden nu elk tot ƒ 100 beperkt blijven.

Vervolgens kende jv. *Aaltje* toe aan de naar haar man vernoemde *Michiel Otmerson,* zoon van haar kleinzoon *Lenert Jansz. Bock,* de som van ƒ 1000 „welcke penningen sij testatrice van meeninge is de voorsz. *Lenert Jansz. Bock,* die hem tegenwoordich alhier is bevindende in gereden gelde aen te tellen, omme d'selue bij hem gebruyckt te werden ter tijt en wijle toe den voorsz. sijne soen tot staet gecommen sal sijn." Mocht het kind eerder overlijden, dan zou dit geld ten goede komen aan de overige wettige kinderen, die *Lenert* nog mocht krijgen en bij gebreke daarvan aan de vader zelf. Mocht daarentegen *Lenert* kinderloos sterven, dan kon zijn tegenwoordige vrouw *Belijken Bijstervelts* van het kapitaal, hetwelk moest overgaan op testatrices erfgenamen, levenslang het vruchtgebruik genieten.

De kleinzoon *Lenert Jansz. Bock* werd evenmin vergeten, want hij werd behalve met bestanddelen uit de inboedel en een „eerlijck roucleet bij hem over haer testatrice te dragen" bedacht met ƒ 1500 aan geld, over welke som zij nog bij leven het recht tot uitkering wilde voorbehouden, zulks boven datgene wat *Lenert* inmiddels al van zijn grootmoeder ontvangen had.

Lenert's broeder *Johannes Bock* en hun zuster *Margriet* dienden echter elk genoegen te nemen met een som van ƒ 500, vermeerderd met een „nieu roucleet", ofschoon de restricties over hun geloof ditmaal achterwege werden gelaten.

Ook nu weer werd testatrice's nicht jv. *Hester van Plettenberg* te Utrecht niet vergeten en de haar toegekende making was wederom gelijkluidend geformuleerd als voorkwam in het eerste testament. Conform was het evenzeer gesteld met de giften, respectievelijk bestemd voor jv. *Judick van Plettenberg* te Kampen en haar dochter *Michiela, Femtneken van Ens, Livina Pruijs,* nog steeds echtgenote van *Willem van Tongeren* te Amsterdam, en tenslotte nog voor *Michiel,* het kleinkind van *Jan van Plettenberg* te Sonsbeck, jv. *Aaltje's* overleden broeder. Noch in de manier van aanwijzing van de universele erfgenamen, noch in die van de executele werd voorts een wijziging aangebracht.

Opmerkelijk is, dat de even wonderlijke als ingewikkelde clausule, die het voorgaande testament bevatte thans volkomen was geschrapt. Wellicht was met de Schotten alles inmiddels verrekend en anders is jv. *Aaltje* mogelijk achteraf tot de conclusie gekomen dat zij rechtstreeks of zijdelings eigenlijk voldoende gedaan had voor de relaties van haar tweede echtgenoot. Immers, uit een acte, verleden voor de Alkmaarse notaris J. C. van der Geest [14] blijkt dat de Schot *William Macalloche,* die naar Holland overgekomen was, handelende als mede-erfgenaam van zijn broeder *Thomas Macalloche* voor zichzelf en als bij acte van *18* juni 1630 verleden voor notaris Robert Cambel te Inschanks in Schotland aangewezen gevolmachtigde van *Jacob, Elisabeth, Sara* en *Ephanie Macalloche,* zijn broeders en zusters en ook van de nagelaten kinderen van *George, Johan* en *Gilbert,* zijn overleden broeders en zuster, tezamen erven van *Thomas* bovengenoemd, kwijting verleende aan de hier al meermalen ten tonele gevoerde *Pieter Dicx,* ruiter onder de compagnie

14. Notarieel archief Alkmaar, dl. 58, fol. 339 ro. et vso. De notaris deed in de acte uitkomen, dat ***Willem Macalloche*** door de twee getuigen, ***Thomas Lachen,*** adelborst van Colonel (lord) ***Bachloch*** en ***Robert More,*** beiden Schotten over de inhoud „in Schotse tale..... was onderrecht en voorgedragen". Zie voor de laatste drie personen respectievelijk Ferguson, Papers, 1, p. 36, 33 sqq. en 498.

van de Markgraaf van Baden, in garnizoen te Nijmegen terzake van een vordering van ƒ 600 met verlopen interessen [15]. Dezelfde Schot verklaarde verder niets meer verschuldigd te zijn aan *Dicx* „van de coffer mette clederen daerinne bevonden, toebehoort hebbende die voorsz. *Thomas",* welke *Dicx* uit de woning van de inmiddels overleden *Jan Sax* te 's-Gravenhage had gelicht en had verkocht om het provenu te gebruiken voor de betaling van de schulden van *Thomas Macalloche.*

Resumerende valt er aan de hand van de talrijke door de testamenten aan het licht gebrachte nieuwe gegevens nu een opstelling te maken althans van een belangrijk deel van de in de Nederlanden gevestigde familie *Van Pleftenberg.* Gewenst lijkt het hierbij een beperking in acht te nemen tot de *Van Plettenberg's,* die hier in de 16de en 17de eeuw leefden. Voor de latere afstammelingen van de hier ter sprake gebrachte en nog ter sprake te brengen personen zij voor zoveel nodig verwezen naar de collecties, aanwezig op het stads-archief van Kampen, waar men blijkens een tussen wijlen de archivaresse Clara J. Welter en mij gevoerde correspondentie, over gedetailleerde gegevens beschikt.

Jv. *Aaltje* nu had in haar testamenten verklaard, dat jv. *Hester* te Utrecht en jv. *Judick* te Kampen haar nichten waren. In verband met de schepen-acte van Gorinchem dd. 15 maart 1624 staat het dus vast, dat deze drie personen tezamen met de jonkers *Willem, Jan* en *Regnault* en de vooroverleden jv. *Sara* de kinderen waren van testatrice's broeder jr. *Willem van Plettenberg* met diens vrouw *Jacomina (van) Delen* ofwel de tantezeggers van jv. *Aaltje* [16]. Nogmaals worden deze verhoudingen bevestigd in de Staat van Oorlog 1621 (Ommelanden), waar de weduwe en kinderen van de kapitein *Plettenberg* worden aangeduid als *Jacqueline De(e)len* met *Willem, Jan, Reijnhoudt, Hester* en *Judith van Plettenberg,* terwijl hun man en vader ingevolge de Staat van Oorlog van 1617 nog in functie heette [17].

Die kapitein *Willem* heeft langdurig te Heusden in garnizoen gelegen; als zodanig had hij van de Raad van State commissie verkregen op 25 maart 1591 terwijl hij in de Staten van Oorlog van 1597, 1598 en 1599 uitdrukkelijk genoemd wordt. Een schrijven van 4 oktober 1613 van *Reinier Gansneb gd. Tengnagel* uit 's-Gravenhage bereikte de Stad Kampen, inhoudende, dat de Prins op zijn aanhouden de commissaris *Mouthaen* met twee patenten naar Bredevoort had afgevaardigd om de compagnieën van de kapitein *Nivelt* en van de overleden kapitein *Plettenberg* aldaar te lichten en binnen Kampen te brengen [18].

Willem's oudste zoon, insgelijks een *Willem,* zal het geweest zijn, die naar 's vaders vacerende compagnie solliciteerde als luitenant; hij had langdurig als luitenant gediend en † 1638 [19]; hij werd kapitein in 1620 en droeg zijn compagnie in 1625 over aan zijn broer *Reynout* [19a].

Willem's tweede zoon *Jan* was blijkens zijn grafschrift eveneens kapitein; hij kan dezelfde geweest zijn, als degene,

15. Over George ***Frederik*** markgraaf ***van Baden***, aanvoerder van 135 kurassiers, zie: F. J. G. ten Raa en F. de Bas, Het Staatsche Leger, 111, Breda, 1915, bldz. 26, 96/7 en 205.
16. De Ned. Leeuw 1932, kol. 122.
17. Zie de collectie Wakker; Staat van Oorlog bldz. 82 en 89; Eedboek, Algem. Rijksarchief, bldz. 5; Hooge Raad van Adel te 's-Gravenhage, MS-Collectie Snouckaert van Schauburg, no. 3435.
18. Charters en Bescheiden oud-Archief Kampen, VI, no. 4240.
19. Kroniek van het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht IX, 1853, bldz. 1'70.

19a. De Ned. Leeuw 1924, 279 en Staten van Oorlog 1621-1625.

die als „zu Leenhausen" als zodanig commissie verkreeg op 12 december 1592. In 1597 had hij 150 voetknechten en „om zijne particuliere affairen" verzocht hij ontslagen te worden, hetgeen hem bij beschikking van de Raad van State op 5 november 1599 werd verleend [20]. Deze gegevens' kunnen echter ook op zijn oom *Jan* slaan, *Jan* (zoon van *Willem)* werd drost van Culemborg, waar hij overleed op 1 mei 1651 en met acht kwartieren begraven werd. Zijn weduwe *Sandrina van Ingenhaeff* was daar op 20 januari 1640 reeds vooroverleden en tevens met awht kwartieren begraven [21]. Van dit echtpaar stamt het Nederlandse adellijke geslacht ***Van Pleffenberg*** af [22].

Ook ***Willem's*** derde zoon *Reijnout* heeft gediend als kapitein van een compagnie voetsoldaten van 150 man: bij trouwde in 1622 als luitenant van kapitein ***Benoisf*** en nam in 1628 de compagnie van zijn broer ***Willem over*** [22a].

Wat betreft de andere kinderen dient er nog aan herinnerd te worden, dat *Sara van* ***Pleffenberg,*** die vóór ***16*** maart 1624 overleden was te Heusden, in 1605 met de kapitein *Caspar* ***Boom*** getrouwd was, uit welk huwelijk een dochter voortkwam, die hier reeds eerder te berde is gebracht. Een andere dochter, ***Hesfer van Pleffenberg*** was in eerste huwelijk getrouwd met ***Johan*** *Yemantsz.* ***van den Heuvel*** en in tweede huwelijk, aangegaan te Heusden op 9 november 1609, met ***Nicolaas de Vooghd,*** ridder. In weduwestaat van haar laatste man bracht zij haar g'ereformeerde attestatie, ingekomen van Arnhem op 3 juli 1647, naar Kampen over. Zij had twee zoons, ***Willem*** (zie hierna) en *Philips* ***de*** *Vooghd* en een dochter uit haar eerste echt.

De jongste van ***Willem's*** drie dochters was jv. *Judith* of *Judick.* ***Zij*** trouwde in 1608 met jr. *Antony* ***Conjef, Conjef*** of juist: ***Coignef*** [23], die omstreeks Pasen te Kampen als „cornet onder Pannée" voorkwam [24] en die in de Bovenkerk te Kampen werd begraven op 5 september 1647 (f15.8.0), gevolgd door zijn vrouw op 15 augustus 1652 (id.). Het echtpaar woonde ter plaatse in de Nieuwstraat en had vier kinderen: *Wilhelmina,* ***Lowijs, Lucrefia*** en ***Mechelina,*** waarvan de laatste drie respectievelijk 27 maart 1630, 24 december 1635 en 25 december 1638 als jongedochters lidmaat werden bij de gereformeerden. ***Wilhelmina*** of jv. ***Willemfje,*** die haar attestatie op 26 december 1630, komende van Culemborg, had ingeleverd, was in eerste huwelijk getrouwd met jr. *Maximiliaan van der Riviere* ***(de la*** *Rivière)*, heer van Kerkwijk. Zij hertrouwde met haar volle neef jr. ***Willem de*** *Vooghd* (zie hiervoor) en op 3 juli 1647 dienden jr. ***Willem de Vooghd*** en jv. ***Willemina Conjefs,*** heer en vrouw van Kerkwijk hun attestatie uit Arnhem te Kampen in. Het echtpaar verkocht deze heerlijkheid op 22 maart 1655 [25].

De hier al meermalen ter sprake gekomen moeder van deze drie zoons en drie dochters ***Van Pleffenberg,*** *Jacomina* ***(van) De(e) len,*** toen nog geheten de vrouw van kapitein jr. ***Willem van Pleffenberg fof Lenhuizen,*** werd op 29 september 1613 als lidmaat der gereformeerde gemeente te Kampen ingeschreven [26]. Zij behoorde stellig niet tot het bekende gelijknamige (?) Veluwse geslacht blijkens het door haar gevoerde wapen, zijnde drie gouden lelies op groen [27].

Met dit al lijkt het niet of nauwelijks denkbaar, dat uit een gezin, hetwelk zoveel officieren in Statendienst heeft opgeleverd, de vader ook niet zelf officier geworden was. Voor een dergelijk vermoeden bestaat ook overigens nog wel een enkele grond. Bekend is namelijk, dat er in 1592 een kapitein ***Willem van Pleffenberg*** te Heusden diende, die in een notariële acte van 27 juni 1600 verzekerde een ouderdom van 60 jaar te hebben. Deze officier moet identiek geweest zijn met een van de kapiteins, die genoemd werden door Pieter Bor Christiaensz. [28] in de verklaring dat de Prins, kort nà 7 augustus 1589 naar Heusden zond: „de capiteijnen *Plettenburgh, Pruijt* en *Appelman* met haer volck". Het ligt voorts in verband met 's mans leeftijd voor de hand, dat het zijn eigen compagnie was, die hij aan ***Willem,*** zijn gelijknamige zoon, na verkregen toestemming overdeed, degene, die in 1591 de eed aflegde en op 25 maart van hetzelfde jaar een kapiteins-commissie verwierf [29]. Zijn de wapenkwartieren waarmede het graf van *Jan Willemsz.* ***van Pleffenberg*** te Culemborg versierd was, juist opgegeven, dan moet de vrouw van ***Willem van Pleffenberg*** senior ofwel de 60-jarige van 1600, de naam ***Van Wissel*** hebben gevoerd [30].

De Alkmaarse testamenten onthullen nog, dat jr. ***Willem*** senior en jv. ***Aalfje van Pleffenberg*** een broeder ***Johan*** hebben gehad, die te Sonsbeck in het Rijnland nog tijdens het verblijf van ***Aalfje*** te Alkmaar overleed. Van hem komen wij alleen te weten, dat hij een dochter ***Greefge van Plettenberg*** had en een kleinzoon ***Michiel.*** Nasporingen in het Rijnland bij herhaling ondernomen hebben mij niets 'opgeleverd.

Weinig meer kwam ik te weten over de tak van kapitein *Herman* ***van Pleffenberg,*** die laatstelijk in functie was als majoor op het fort De Werken in het Land van Altena en die in februari 1611 overleden was. Het blijkt, dat er inderdaad relaties hebben bestaan tussen hem en de Heusdense

---

20. Alg. Rijksarchief, Eedboek, bldz. 6; Raad van State 2, bldz. 47 en 228; Staat van Oorlog 1595, bldz. 14 en 1597, bldz. 18. Ook wordt hij „van *Lheenhausen*" genoemd.
21. Zie Collectie Baron Snoackaert a.v. en Ned. Adelsboek in voce. Zijn kwartieren worden daar genoemd:

Plettenberg	*Deelen*
Osswaert	*Wiel*
Wissel	*Schimmelpenninck*
Gieraat	*Groll,*

en haar kwartieren:

Ingenhaeff	*Wevert*
Dreeck	*Beerenbroeck*
Fallik	*Egeren*
Wijenhorst	*Budberg,*

zulks overeenkomstig tekeningen gemaakt op 11 oktober 1786 in de kerk te Culemborg door M. L. baron d'Yvoy. Volgens Snouckaert zouden *Sandrina's* ouders een echtpaar *Van* ***Ingenhaeff-Van Beerenbroeck*** zijn geweest. De kwartieren van Willem *van* ***Plettenberg Johansx.*** † ***1661*** waren:

Plettenberg	*Ingenhaef*
Deelen	*Wevert*
Wissel	*Fallick*
Schimmelpenninck	*Egeren.*

22. Zie Nederland's Adelsboek 1949 in voce Van Plettenberg.
22a. De Ned. Leeuw 1910, 360 en 1924, 279.
23. Een familie uit Vinderhoute ten n.w. van Gent in Oost-Vlaanderen, verwant aan ***De Zoete van*** *Laecken.* In De Ned. Leeuw 1924, kol. 242, staat ten onrechte *„Coengrut"*; zie verder De Ned. Leeuw 1921, 179.
24. ***Pieter*** *Panier,* commandant van vaan 23 harquebnsiers, verkreeg commissie van de Raad van State 12 januari 1629; vgl. o.a. Ten Raa en De Bas, Het Staatsche Leger, 11, bldz. 124 met noot 1, bldz. 222 en 407.
25. J. J. S. baron Sloet e.a., Register op de Leenactenboeken van het vorstendom Gelre en Graafschap Zutphen — Het Kwartier van Nijmegen, Arnhem, 1924, bldz. 670 met noot.
26. Register Stadsarchief Kampen, fol. 25.
27. Volgens de afbeelding in de collectie Snouckaert loc. citat.
28. Nederlantsche Oorloghen, 111, 2, Leiden-Amsterdam, 1626, boek 26, fol. 48 r. et vso.
29. Algem. Rijksarchief, Eedboek, bldz. 5 en Register Raad van State, bldz. 137.
30. Zie noot 21.

familie [31]. Zijn oudste zoon, ook een ***Willem*** (!), was op 10 okt. 1600 reeds vaandrig [31a] en in 1609 vaandrig van de kapitein ridder ***Caspar Boom*** in garnizoen te Meurs, die hiervoor ter sprake kwam als gehuwd met ***Sara Willems van Plettenberg.*** Een ander van ***Herman's*** kinderen, ***Ursula van Plettenberg,*** heette getrouwd te zijn met ***William Sorack*** of ***Garack*** (!) luitenant onder de kapitein ***William*** *Balfour,* in 1609 in garnizoen te Breda. Deze jv. *Ursula* komt voor als huisvrouw van de kapitein ***Willem van Orck,*** als wonende op de Bagijnenweidt te Alkmaar, de destijds kortelings tevoren bebouwd geraakte zuidzijde van de Oudegracht, toen zij op 9 juli 1621 lidmaat werd bij de gereformeerde gemeente ter plaatse. Zonder twijfel was hij de ***William Orrock,*** die in november 1618 een commissie verkreeg als kapitein der infanterie met repartitie op Holland in een compagnie van 70 man (£ 1059) en in het tijdvak 1621-1631 van 120 man (£ 1655). In 1618 en 1619 was hij in garnizoen te Gorinchem, 1621—'23 te Alkmaar, in 1622 te Kleef en in juli 1622 en 1625 was hij te Rees aan de Rijn in garnizoen en na zijn overlijden verkreeg de luitenant *John* ***Kirkpatrick*** zijn compagnie op 24 oktober 1631 [32].

Ten slotte nog deze opmerking. Ik vond in de „Heimatkalender Landkreis Moers" XXVII, 1970, S. 54 in een beschrijving van de vestiging Sonsbeck dit citaat: „Von den Stadtmauern ist nichts mehr erhalten, jedoch sind die Namen der wichtigsten Stadttürme bekannt: Jan Buischtorn, Euverstorn, Schneybachstorn, Plettenberghstorn, Beeldyckentorn Haesentorn, Schuttentorn."

Ik moge hiermee mijn helaas nog niet tot volkomenheid gebrachte aanvullingen besluiten, gedachtig in het bizonder aan de veelzeggende woorden: nec scire fas est omnia.

MR. J. BELONJE.

---

31. De Ned. Leeuw, 1924, kol. 242/3. De Wachtmeester van De Werken komt voor in de Staten van Oorlog van 1598 en 1599 telkens met 38 man.

31a. De Ned. Leeuw 1924, 279.

32. Ferguson, Papers, I, t.a.p., p. 69, 70 ***n.*** 2, 230 n., 318/9, 321, 323, n.

Van Plettenberg.

Aan de hand van het bovenstaande artikel van Mr. J. Belonje en de litteratuur, waarnaar in Van Beresteyns Repertorium verwezen wordt, kan thans het volgende overzicht van de oudste generaties der Nederlandse ***Van Plettenberg's*** gegeven worden. Voor de vele personen, genoemd in de testamenten van ***Aaltje van Plettenberg,*** was het ook nodig de vrouwelijke descendenten na te gaan: zo vindt de lezer hier ook een en ander over de ***Coignet's.*** Dat de ***Van Plettenberg's*** uit de tak zu Lenhausen stammen, is wel zeker, maar hoe blijft de vraag. Ook kon ik niet vinden wie in de slag bij Seneffe sneuvelde (zie: Stamboek met aantekeningen van Bosscha, Heldendaden te land). Ik heb ook niet overgenomen de suggestie, dat ***Willem van Plettenberg,*** die in 1600 zegt 60 jaar oud te zijn, de stamvader van het geslacht zou zijn; dit wil overigens niet zeggen dat dit niet juist kan zijn, bij voorbeeld als vader van ***Willem, Johan en Aaltje.***

1. N. ***van Plettenberg (ex*** matre ***Osswaert*** ?), tr. N.N. ***(van Wissel ex*** matre *Gieraat* ?).

   Uit dit huwelijk:

   1. ***Willem,*** volgt IIa.
   2. ***Johan,*** volgt IIb.
   3. ***Aaltje van Plettenberg,*** vermeld 1628-1641, tr. le N. *Bock*; tr. 2e Jr. *Michael* ***Ootmaersen,*** kapitein van vaan 44 der musketiers te paard 8 okt. 1604, op de Staten van Oorlog 1605-1617, † in 1618.

IIa. Jr. ***Willem van Plettenberg,*** luitenant over de compagnie van de heer ***Van de Merwe,*** ontvangt commissie als kapitein van een compagnie voetvolk 25 maart (eed 27 maart) 1591, te Heusden 1593, te Gorinchem 1595, te Woudrichem gemonsterd te Heusden 1596, compagnie gemonsterd van Dordrecht voor Oostende 1602, te Heusden 1603, gemonsterd voor Sluis 1604, zijn compagnie naar Gelderland 1607, gemonsterd te Doveren 1609; koopt zes morgen land te Gorinchem op Lange Scheywyck 1599; lidmaat te Heusden ca. 1600; vermeld als vader van zijn dochter *Hester* 1606: komt tot 1611 als kapitein op de Staten van Oorlog voor, † vóór 23 febr. 1611, tr. ***Jacqueline*** *Deelen,* lidmaat te Heusden ca. 1600, geeft als weduwe volmacht 23 febr. 1611, lidmaat der gereformeerde gemeente te Kampen 29 sept. 1613, als weduwe te Gorinchem 2 sept. 1614, pensioen-trekkende met haar kinderen ***Willem, Johan.*** *Reinout, Hester* en ***Judith 1617,*** testeert te Gorinchem 6 juli 1623 (zij heeft een zuster ***Jenneke),*** † vóór 15 maart 1624.

Uit dit huwelijk:

1. ***Willem van Plettenberg,*** mogelijk vaandrig te Bergen op Zoom 1598, ontvangt commissie als kapitein over de compagnie van (zijn vader ?) ***Willem van*** *Plettenberg 22* juli 1620, ontvangt volgens het testament van zijn moeder ***Jacqueline*** *Deelen* twee zilveren gedreven schalen, hem bij zijn doop vereerd, als ook een vijzel met zijn naam, twaalf schalen en twaalf borden van tin 1623; nog vermeld bij de deling van de nalatenschap van zijn ouders 15 maart 1624, † in 1624 (zijn compagnie aan (zijn broer) *Reinout* ***26*** jan. 1625).
2. ***Johan,*** volgt 111.
3. *Reinout* ***van Plettenburg,*** luitenant van kapitein Benoist 1622, overste wachtmeester of sergeant majoor 1624, ontvangst commissie als kapitein over de compagnie van wijlen ***Willem van Plettenberg,*** † vóór 19 febr. 1651, tr. Nijmegen 7 april 1622 ***Catharina Charles,*** weduwe (1651) .
4. ***Sara van Plettenburgh,*** † vóór 15 maart 1624, tr. in 1605 ***Casper Boom,*** kapitein (1624). verm. wedr. van ***Elisabeth van der Does (*** 1599).

   Uit dit huwelijk:

   Elisabeth Boom, in het testament van haar grootmoeder ***Jacqueline*** *Deelen* ***1623;*** voor haar treedt haar vader op bij de boedelscheiding van het goed van haar grootouders 1624. Mogelijk is zij de ***Elisabeth Booms,*** voor 2/3 gerechtigd in de erfenis van jr. *Michael* ***Ootmaersen*** en dan gehuwd met ***Willem*** *Martijn,* die mogelijk in 1629 genoemd wordt kapitein ***Martens.***
5. *Hester* ***van Plettenburgh,*** weduwe met een weeskind te Heusden in april 1606, bij de boedelscheiding van haar ouders 1624, bedacht in het testament van juffr. *Huberta* ***van Wyck gent. Onsenoort*** (dr. van jr. ***Hubert,*** heer van Onsenoort) 1624, woont te Utrecht 1629 en 1631, gaat met attestatie van Arnhem naar Kampen 1647, tr. le ***Johan Yemantse van den Heuvel,***

† vóór 1 april 1606; tr. 2e Heusden 9 nov. 1609 (ondertr. Arnhem 19 en 23 okt. 1608 (?)) Mr. ***Nicolaas de Vooghd,*** vermeld 1624 en 1641,' zn. van ***Johan,*** burgemeester van Arnhem, en ***Mechteld Veren.***

Uit het eerste huwelijk:

a. dochter, vermeld in 1606, doch verm. † vóór 1623.

Uit het tweede huwelijk:

b. ***Willem de Vooghd,*** vermeld in het testament van zijn grootmoeder ***Jacqueline*** *Deelen* 1623, assisteert zijn vrouw bij de verkoop van de heerlijkheid Kerkwijk 1655, tr. *Willemina* ***Coignet,*** vrouwe van *Kerkwijk* (vermeld 1623 tot 1655), zie beneden.

Uit dit huwelijk:

Nicolaas de Vooght, vermeld 1680 en 1692, † vóór 13 febr. 1712, tr. ***Alexandrina van*** *Plettenbergh,* vermeld 1680 tot 1712, bezat land te Culemborg en de halve veerstede te Dieren, die zij beide verkocht.

c. ***Philips de Vooghd,*** vermeld in het testament van zijn grootmoeder 1623.

6. ***Judith van Plettenburg,*** woont te Kampen 1613, 1618, 1629, 1630 en 1631, mogelijk de Madame ***Coignet*** met haar dochter in 1642 dame van de slaapkamer van de Prinses Royale ***(Maria Stuart I),*** begr. Kampen 15 aug. 1653, tr. Heusden 2 maart 1608 jr. *Anthony* ***Coignet,*** vermeld bij de boedelscheiding van zijn schoonouders 1624; mogelijk de Monsieur *Coignet* bij de ontvangst van de Prinses Royale 1642, begr. Kampen (Bovenk.) 5 sept. 1647.

Uit dit huwelijk:

a. ***Willemina Coignet,*** in het testament van haar grootmoeder ***Jacqueline*** *Deelen* 1623, in het testament van haar oudtante ***Aaltje van Plettenberg*** 1630, komt met attestatie van Culemborg naar Kampen 26 sept. 1630, erft de heerlijkheid Kerkwijk van haar zoon ***Johan*** 1639, doch verkoopt deze 22 maart 1655, mogelijk de dochter van Mme. ***Coignet*** bij de ontvangst van de Prinses Royale 1642, tr. le *Maximiliaan van de Riviere,* heer van Kerkwijk (beleend 28 juni 1633), † vóór 12 juni 1639, zn. van ***Johan,*** heer tot Gellicum (1608-1620) en Kerkwijk; tr. 2e (vóór 1655) ***Willem de Vooghd,*** zie boven.

b. ***Philips Coignet,*** vermeld in het testament van zijn oudtante ***Aaltje van Plettenberg*** 1631, ritmeester, † vóór 1640, tr. ***Anna Maria van Creheym;*** zij hertr. Leiden (ondertr. Grave 6 juli 1640), jr. ***Aesme Sanderland.***

c. *Lodewijk* ***Coignet,*** lidmaat te Kampen 27 maart 1630, in het testament van zijn oudtante ***Aaltje van Plettenbergh 163 1.***

d. ***Sara Coignet,*** in het testament van haar grootmoeder ***Jacqueline*** *Deelen* 1623, † verm. omstr. 1630; mogelijk ouder dan ***Philips*** en ***Lodewijk.***

e. ***Lucretia Coignet,*** lidmaat te Kampen 24 dec. 1635, vermeld in de testamenten van haar oudtante ***Aaltje van Plettenberg*** 1630 en 1631, † vóór 13 juni 1690, tr. (mogelijk als wed. van ***Adriaan de*** *Raet,* zn. van *Elias*) 15 juni 1655 Dr. ***Jurriaan van*** *Ingen,* burgemeester van Harderwijk, zn. van ***Joachim*** en ***Johanna Soncks*** (die tr. Kampen 28 juli 1614) en wedr. van ***Geertruidt Schrassert*** (met wie gehuwd 9 mei 1651).

f. ***Michiela Coignef,*** lidmaat te Kampen 25 dec. 1638, in het testament van haar oudtante ***Aaltje van Plettenberg*** 1629, woonde te Kampen, † IJhorst 16 juli 1661, tr. 1 dec. 1647 ***Johan Struuck,*** rentmeester van Dikninge 1647-1678, zn. van ***Wiarf*** en N. ***Coignet;*** hij hertr. Colderveen 19 juni 1664 ***Catharina van Plettenberg*** (111, 5).

III. ***Johan van Plettenburch,*** vermeld met zijn vader en zuster *Hester* 1606, ontvangt commissie als kapitein over de compagnie van wijlen ***Berent*** *Ruffia* 10 sept. 1633, drost tot Pallant en hofmeester van de graaf ***van Culemborg 1634,*** doet afstand van zijn compagnie 1638, drossaard van Culemborg, † 1 mei 1651 (Voet van Oudheusden, Beschrijving van Culemborg, pag. 599, zegt: 1641) en begr. Culemborg met de kwartieren:

Plettenberg	*Deelen*
Osswaert	***Wiel***
Wissel	***Schimmelpenninck***
Grieraet	*Groll,*

tr. ***Sandrina*** *Ingenhaef,* † ***30*** jan. 1640 en begr. Culemborg met de kwartieren:

Ingenhaven	***Wevert***
Dreck	***Beerenborch***
Fallick	*Egeren*
Wyenhorsf	***Bufberg.***

De uitwerking van deze laatste kwartieren is waarschijnlijk:

Johan ***Ingenhaaf,*** tr. ***N. van Eyck gend. Dereyck,*** erfdr. tot Berencamp, dr. van ***Johan*** en ***Margaretha Hysvelt***

Otto Weverd, tr. N. *Berenbroeck*

Loif ***Ingenhoven,*** verm. 1558, tr. ***Sandrina Weverd***

N. *Ingenhoven,* tr. ***N.*** *Valck.*

N. *Valck,* tr. ***N. Wyenhorst***

Loef van *Egeren zu Diesdonck,* tr. ***Adriana van Boedberg***

N. *Valck,* tr.

N. ***van*** *Egeren*

N. *Valck,* tr. N. ***Ingenhoven.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Willem,*** volgt IVa.
2. ***Lodewijk,*** volgt IVb.
3. ***Frederik,*** volgt IVc.
4. ***Jacomina van*** *Plettenberg,* maakt scheiding met haar broers en zusters 30 okt. 1650.
5. ***Catharina van Plettenberg,*** maakt scheiding met haar broers en zusters 30 okt. 1650 (waarbij geen melding van haar echtgenoot ?), tr. le ***Bernard von*** *Poser* of ***Possio,*** kapitein, begr. Hulst 5 nov. 1655; tr. 2e Colderveen 19 juni 1664 ***Johan Struuck,*** rentmeester van Dikninge 1647-1678, zn. van ***Wiart*** en N. ***Coignet*** en wedr. van ***Michiela Coignet,*** zie boven.

Uit het eerste huwelijk:

a. ***Maria Magdalena von Poser, ged.*** Hulst ***23*** jan. 1647, waarbij als getuige ***Renouda van Plettenberg*** (haar moeders zuster ?).

b. ***Juliana Wilhelmina von Poser,*** ged. Hulst 4 aug. 1649.

6. ***Florentia van Plettenberg,*** maakt scheiding met haar broers en zusters 30 okt. 1650, geeft met haar echtgenoot volmacht 25 mei 1669, tr. ***Jan Hartken,*** vermeld met zijn vrouw 1669.

7?. ***Renouda van Plettenberg*** (genoemd naar haar jongoverleden oom ***Reinout*** ?), doopgetuige te Hulst 23 jan. 1647, maar niet vermeld bij de boedelscheiding 1650.

IVa. ***Willem van Plettenburch,*** ontvangt commissie als kapitein over de compagnie van ***Johan van Pletfenburch*** (zijn vader, die afstand deed) 8 april 1638, maakt deling met zijn broers ***Lodewijk*** en ***Frederik*** en zusters Jacomina, ***Catharina*** en ***Flora*** 30 okt. 1650, verkoopt een rente afkomstig van de weduwe van zijn oom ***Reinout van Plettenberg*** 19 febr. 1651, laat zijn broeders zoon ***Everhardt*** belenen 2 juni 1656, † 6 sept. 1661, begr. Culemborg met de kwartieren:

Plettenberg	*Ingenhaef*
Deelen	***Wevert***
Wissel	***Fallick***
Schimmelpenninck	*Egeren,*

tr. Everdingen 20 febr. 1642 ***Wynolda*** (***Wynoldus van*** *Plettenburch* volgens huwelijksakte).

Uit dit huwelijk:

Reinolt van Plettenburch, geb. Culemborg 1645/'6, op 12-jarige leeftijd ingeschreven als student te Leiden als afkomstig uit Culemborg, beleend 25 mei 1669, verkoopt 19 nov. 1669 alle meubelen en zilver, die hij te Culemborg beleend had, wordt 28 juni 1671 aangesproken voor een schuld aan een wijnhandelaar aldaar, tr. (ondertr. Culemburg met att. van Sydervelt) 23 juli 1671 ***Agnes Elisabeth van*** *Eck*.

IVb. ***Lodewijk van Plettenberg,*** ontvangt commissie als kapitein 1640, gehuwd aanwezig te Zutphen 1642, beleend met dat Rietveld enz. te Culemborg 1 febr. 1651 na boedelscheiding met zijn broers en zusters 30 okt. 1650, † vóór 3 juni 1656, tr. in of vóór 1640 ***Sophia*** *Eerenfreyfer,* geeft volmacht voor de belening van neef ***Reinolt 25*** mei 1669, dr. van *Erhard* en ***Maria*** *Coenen*.

Uit dit huwelijk:

1. ***Everhardt Plettenberg,*** onmondig beleend 2 juni 1656.
2. ***Maria*** *Magdalena* ***van Plettenberg,*** ged. Culemborg 25 febr. 1641 (volgens de oude genealogie bij Ferwerda, Stamboek van den Frieschen adel, en Fahne, Herrn von Bocholt).
3. ***Alexandrina Maria Eleonora van Plettenberg,*** die R.K. geworden als hofdame te Wenen haar broer ***Hans Willem*** op 16-jarige leeftijd (!) een adelsdiploma helpt verkrijgen (?), zou in Bohemen gehuwd zijn.
4. ***Hans Willem van*** *Plettenberg,* geb. 1645, verheven tot H.R. Rijksbaron 1661, † 9 maart 1698 (oud 52 jaar), tr. Leeuwarden 30 maart 1679 ***Albertina de Schepper.***
5. ***Catharina van*** *Plettenberg,* geb. 1646/7, † Berlicum 9 okt. 1725 (oud 78 jaar).

IVc. ***Frederik van Plettenberg,*** geb. Culemborg, maakt scheiding met zijn broers en zusters 30 okt. 1650, † vóór 12 sept. 1654, tr. Everdingen 7 sept. 1649 ***Maria Isabella de Lange,*** geb. Culemborg, die testeert als weduwe te Culemborg 12 sept. 1654.

Uit dit huwelijk:

Sandrina van Plettenberg, vermeld in het testament van haar moeder 1654 en mogelijk dezelfde als ***Alexandrina van Plettenbergh,*** vermeld 1680-1712 en gehuwd met *Nicolaas* ***Maximiliaan de Vooght,*** zn. van *Willem* en ***Willemina Coignet,*** zie boven.

IIb. *Johan* ***van Plettenberg zu Leenhausen,*** kapitein van een compagnie voetvolk onder het Stolbergse regiment 12 dec. 1592, als hoedanig hij ontslag neemt 1599, woont te Sonsbeek 9 juli 1629, † vóór 22 juni 1632, tr. N.N.

Uit dit huwelijk:

1. *Migiela* ***van Plettenberg,*** krijgt een legaat van haar tante ***Aaltje van Plettenberg*** 1629.
2. (?) ***Greetge van Plettenberg*** (dochter of schoondochter ?), vermeld in het testament van tante ***Aaltje van Plettenberg 1632,*** heeft een zoon *Migiel* ***1632*** en 1633. Is zij misschien de weduwe van ***Johan ?***

Vooralsnog is niet aan te sluiten:

Herman ***van Plettenburch,*** sergeant-majoor op het fort van de Wercke 1594, kapitein wachtmeester ald. 160[illegible], † (vóór 10 okt.) 1600, tr. ***Jacobmina des Fossez, gee*** lt als weduwe volmacht 19 okt. 1600, is geld schuldig aan ***Jacqueline*** *Deelen,* weduwe van kapitein ***Willem van Pleftenberg, 23*** febr. 1611; zij was dr. van Mr. *Jan* ***Fossez*** en in 1609 hertrouwd met Mr. ***Johan Robijn*** ., hoofd van de Franse school te Breda.

Uit dit huwelijk:

1. ***Willem van Plettenborch,*** vendrig in de compagnie van kapitein ***Caspar Boom*** (IIa, 4), † mogelijk in 1638.
2. ***Johanna van Plettenborch.***
3. ***Ursel van*** *Plettenborch,* lidmaat te Alkmaar 9 ju i 1621, tr. ***William van Orck,*** luitenant onder kapitei ı ***Balfour*** te Breda 1609, kapitein te Gorinchem 161 ł., te Alkmaar 1621-23, te Kleef 1622, te Rees in gar nizoen 1622, ***te*** Rees 1625, † vóór 24 okt. 1631.
4. *Susanna van Plettenborch,* † vóór 1606, tr. ***Jan N.*** Voorts: *Reinerus Plettenburch* uit Hulst, 4 sept. 1664 ingeschreven, oud 22 jaar, als jur. stud. te Leiden.

JHR. MR. M. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND.

De z.g. Delftse tak van het geslacht Ploos van Amstel.

Inleiding.

In zijn boekje „Het geslacht Ploos van Amstel" (in feite een overdruk van zijn artikelreeks in De Wapenheraut 1910 (p. 177-194, 433-448) en 1911 (p. 49-71)) laat Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins op pag. 34 een ***Cornelis Ploos van Amstel*** optreden, die een zoon zou zijn van ***Gerrit*** (1667—

174 1) , predikant te Laren en Blaricum. *Cornelis zou* geboren zijn te Blaricum op 14 mei 1702; hij zou zijn leven als huisschilder (meester-verwer) in Delft gesleten hebben. Uit Cornelis laat Mr. Prins nog enkele generaties spruiten met maar enkele personen. In een noot op pag. 35 noemt hij nog een zevental Ploos-en van wie hij veronderstelt dat zij afstammen van genoemde *Cornelis*. Overigens oppert hij in een noot op pag. 34 de mogelijkheid, dat zijn gegevens niet volledig zijn.

Aan te nemen is, dat Mr. Prins de verdere uitwerking van deze tak maar heeft laten zitten, omdat het hem in dit boekje meer zal gegaan zijn om de geslachtslijn en aanverwante familie van *Johannes Ploos van Amstel* (1804—1883), die in 1864 — na een tiental jaren driftig verzamelen van gegevens en documenten (thans in mijn bezit) en na het indienen van requesten — erkend werd te behoren tot de Nederlandse adel. Mr. Prins bestreed n.l. — met alle respect voor de familie *Ploos* — deze erkenning: hij zou vrede ermee gehad hebben indien tot een verheffing besloten was geworden.

Tegelegenertijd (bij leven, welzijn en voldoende vrije tijd) hoop ik bij de publicatie van een herziene en aangevulde genealogie *Ploos van Amstel* op Mr. Prins' bestrijding in te gaan.

Laat Mr. Prins een tak in de stad Delft spruiten uit een *Cornelis*, zoon van Ds. *Gerrit*, de redactie van Nederland's Patriciaat wijst daarentegen in de uitgave van 1918 (p. 291) bij de behandeling van de familie *Ploos van Amstel* als stamvader van de Delftse *Ploos*-en een zekere *Johannes* aan, broer van Ds. *Gerrit*. Deze redactie maakt daarbij nog de aantekening, dat deze Ploos-tak in maatschappelijke positie is achteruit gegaan: zij zegt verder dat zij geen volledige gegevens heeft kunnen verkrijgen over deze tak.

Met het boekje van Mr. Prins in de hand had bedoelde redactie reeds kunnen concluderen, dat haar veronderstelling volkomen uit de lucht gegrepen was, want met de kinderen van deze *Johannes* sterft zijn nakomelingschap uit.

Wat nu de door Mr. Prins opgevoerde Delftse *Cornelis* betreft diene het volgende.

De genoteerde geboortedatum klopte niet met het door mij gevonden gegeven in het doopboek van Laren en Blaricum. In dat boek heeft Ds. *Gerrit Ploos van Amstel* eigenhandig geschreven, dat hij zijn zoon *Cornelis* in de kerk van Laren heeft gedoopt op 27 oktober 1697. Een andere zoon *Cornelis* heeft Ds. *Gerrit* niet gehad.

Omdat Mr. Prins zijn gegevens practisch niet heeft gedocumenteerd bleef ik een lange tijd in het duister tasten.

Ook een kontakt in het eind van de vijftiger jaren met een Haagse *Willem Ploos van Amstel* (in 1979 te Rotterdam overleden), die nakomeling bleek te zijn van de Delftse *Cornelis* en die toentertijd oatluikende belangstelling toonde voor de geschiedenis, van zijn familie-tak, bracht mij niet verder.

In de zestiger jaren verzamelde ik bij tijd en wijle wat gegevens op het gemeentearchief van Delft. De familielegkaart van de tweede helft van de 18de en van de 19de eeuw begon wat tekening te krijgen. Echter bleef ik — bij terugwerking in de geschiedenis — steeds weer stuiten bij meergenoemde *Cornelis*.

Teneinde de impasse te doorbreken stelde ik in november 1971 een informatieve vraag in De Nederlandsche Leeuw en in Gens Nostra. Enkele aardige correspondentie-kontakten hield ik eraan over, maar de sluier over de Delftse *Ploos*-en werd door de lezers van deze bladen helaas niet opgelicht.

Het enige wat mij overbleef was op eigen kracht en speurzin verder te zoeken in de hoop ergens een aanknopingspunt te vinden.

Dank zij de in de loop der jaren verrichte systematische notering van gegevens van elke *Ploos* en *Ploos van Amstel*, die ik bij mijn naspeuringen tegen kwam (o.a. in de gemeentearchieven van Delft, Rotterdam en Haarlem), en mede dank zij de goede fichering op naam van de notariële akten bij het Rotterdamse gemeentearchief, ontwikkelde zich uiteindelijk in juli 1978 het beeld van de herkomst van *Cornelis*. Het is mij eerst toen gebleken, dat Mr. Prins wèl de juiste doop- (niet: geboorte-) datum had vermeld, doch het dwaalspoor had geschapen door als geboorteplaats Blaricum te noemen en niet Loenen (Utr.), waar ten slotte de voor mij (nog) vroegst bekende *Ploos* van de Delftse tak bleek geleefd te hebben.

Met Loenen zijn wij in het Mijndense en het Loosdrechtse gekomen, waar de bakermat ligt van mijn familie. Aansluiting van de z.g. Delftse tak op mijn familie kon ik echter nog niet vinden.

Bij de behandeling van de aanvraag tot adelserkenning van *Johannes Jacobus Asuerus Ploos van Amstel (geb. 1909)* te Eindhoven (erkenning bij K.B. nr. 14 dd. 4 jan. 1978) was de Hoge Raad van Adel geïnteresseerd naar de thans levende Ploos-en en hun geslachtslijn, dus hun verwantschap. De z.g. Delftse tak was toentertijd nog voor een belangrijk deel terra incognita op de familiekaart.

Het doet mij dan ook genoegen thans een vrij volledige genealogie van deze tak te kunnen publiceren, aanvangende in de eerste helft van de 17de eeuw en bijgewerkt tot 1981. Van een aantal personen kon de overlijdensplaats en -datum niet gevonden worden, hetzij door verhuizing, hetzij door het verloren gaan van archief (b.v. Arnhem). Mochten er lezers zijn, die aanvullende gegevens kunnen verstrekken, dan houd ik mij daarvoor gaarne aanbevolen.

Behalve van eerder genoemde *Willem Ploos van Amstel* ontving ik medewerking van vele andere 'Delftse' Ploos-en. In het bijzonder noem ik *Cornelis Ploos van Amstel* te Verwoerdburg (Zuid-Afrika), die mij voorzag van de gegevens over de Zuidafrikaanse tak. Voor de genoten medewerking ben ik dankbaar. Daarnaast werd veel — hoewel niet goedkoop — nut ervaren van de bij het Centraal Bureau voor Genealogie ter beschikking staande persoonskaarten betreffende overledenen van nà 1939 en van hun gezinssamenstelling.

De vorengenoemde medewerking neemt echter niet weg, dat er altijd nog wel enkele familieleden waren, die niets van zich lieten horen waardoor via omwegen gegevens verkregen moesten worden. Bovendien bleken een paar gemeenten, die ik aanschreef voor gegevens over levenden, niet genegen tot enige verstrekking over te gaan, onder het motief dat anders de privacy zou worden geschaad. Ook toezending van voorgedrukte genealogische persoonsbladen uit mijn familiearchief (waaruit molest blijken dat het mij alleen ging om zuiver genealogische gegevens,) met het verzoek de aanvullende gegevens te verstrekken, vermag de betrokken vroede ambtenaren van burgerlijke standen niet te vermurwen.

Echter genoeg gemeenten begrepen het nut van genealogisch onderzoek en verleenden sportief hun medewerking.

Misschien ligt er een bijtaak voor genealogische instellingen een modus te vinden voor bemiddeling bij weigerende gemeenten met het oog op het verkrijgen van bedoelde recente gegevens.

Naamgebruik.

Het familie-onderzoek in kleine plaatsen — zoals Loenen, Oud- en Nieuw-Loosdrecht — m.b.t. de 17de en 18de eeuw baart nog al eens zorgen, doordat bij dopen, trouwen en begraven vaak alleen met patronymen werd gewerkt, ondanks het feit dat de betreffende personen een familienaam hadden. Af en toe werd zo'n familienaam genoemd waardoor een aanknopingspunt gevonden kon worden. Omzichtigheid is derhalve altijd geboden.

De in de hierna volgende genealogie verwerkte gegevens uit Loenen zijn tijdens mijn onderzoek als reëel naar voren gekomen. De mogelijkheid is echter niet uitgesloten, dat bij voortgaande afweging van de DTB-gegevens meer nieuws gevonden kan worden. Ik meen echter thans met het gevondene te kunnen volstaan.

Voorts dient over het voeren van de naam ***Ploos van Amstel*** opgemerkt te worden, dat ná de bekende verklaring van Prins Frederik Hendrik van 20 maart 1636 (met betrekking tot de afstamming van ***Ploos*** uit ***Van Amstel van Mijnden)*** de direkte en naaste familieleden van ***Adriaen Ploos*** (1585-1639) in de loop van de 17de eeuw de volle naam hebben aangenomen. Er zijn ook Ploos-en geweest van wie de verwantschap met ***Adriaen Ploos*** niet duidelijk was en die toch de naam ***Ploos van Amstel*** gingen voeren. Een van deze ***Ploos-en*** was de Delftse ***Cornelis,*** die pas omstreeks 1751 — dat was vlak vóór zijn tweede huwelijk — de volle naam ging gebruiken. Volgens mijn aantekeningen is hij de laatste ***Ploos*** geweest, die ***Van Amstel*** erbij nam.

Takken.

Het aanduiden van familietakken met geografische namen dan wel met letters heeft — zoals bekend — zijn nut om de plaats van een tak in de genealogie van een familie te bepalen of om een losse stam aan te duiden.

De onderhavige familie ***Ploos van Amstel*** ben ik aanvankelijk als geheel gaan betitelen met 'Delftse tak', omdat ik tot voor kort maar niet verder in de geschiedenis terug kon komen dan tot de meergenoemde ***Cornelis*** te Delft.

Nu ik sinds juli 1978 tot in de eerste helft van de 17de eeuw kon terugwerken heb ik een onderscheid gemaakt tussen de Loenense en de Delftse tak. Van de laatste is de stammoeder ***Maria Machtilda Ploos van Amstel*** (1785-1859). De eerstgenoemde tak heeft nog een lijn gekregen naar Zuid-Afrika, die ik gemakshalve de Loenens-Zuidafrikaanse tak ben gaan noemen.

Genealogie.

Loenense tak.

1. ***Gerrit Ploos,*** tr. N.N.

   Uit dit huwelijk:

   1. ***Cornelis,*** volgt IIa
   2. ***Dirk,*** volgt IIb.

IIa. ***Cornelis Ploos,*** † nà 6 nov. 1686, tr. ***Aefje Dirks,*** † nà 10 nov. 1720, dr. van ***Dirk*** en N.N.

Cornelis 'leefde nog op 6 nov. 1686; hij trad toen op als getuige' bij de doop van ***Neeltje Kan*** in de kerk van Loenen (Utr.).

Aefje treedt vele malen op als doopgetuige; bij de doop van ***Reinier Lankester*** op 4 april 1694 te Loenen wordt zij als ***Aefje Dirks Ploos*** vermeld; of deze familienaam van haarzelf is dan wel is afgeleid van haar man Cornelis kon niet nagegaan worden; het is trouwens de enige keer dat ik haar als zodanig vermeld heb gevonden.

Aefje leefde nog op 10 nov. 1720; zij trad toen op als getuige bij de doop van haar kleinkind ***Dirk van. Soest*** in de kerk van Loenen.

Uit dit huwelijk:

1. *Gijsje* ***Ploos,*** ged. Loenen ***14*** nov. 1666, † vóór 22 dec. 1683.
2. ***Gerrit,*** volgt III.
3. *Dirkje* ***Ploos,*** † nà ***14*** maart 1723, tr. Loenen 19 dec. 1703 *Elbert Hoefman,* zn. van ***Huijbert*** *Hoefman* en N.N. en weduwnaar van ***Aefje*** *Pieters.*

   Dirkje leefde nog op 14 maart 1723; zij trad toen als getuige op bij de doop van nichtje ***Aafje van Soest*** in de kerk van Loenen.

4. *Gijsbertje (Gijsje)* ***Ploos,*** ged. Loenen 22 dec. 1683, † nà 4 april 1732, tr. Loenen 11 nov. 1705 Geurt ***van Soest,*** geb. Doorn, zn. van ***Cornelis van Soest*** en N.N.

   Gijsbertje leefde nog op 4 april 1732; zij trad toen op als getuige bij de doop van nichtje ***Jannetje van de Capelle*** in de kerk van Loenen.

IIb. ***Dirk Ploos,*** tr. *Joostje* ***Dirks,*** dr. van ***Dirk*** en N.N.

Uit dit huwelijk:

1. ***Trijntje Ploos,*** ged. Loenen 26 aug. 1674.
2. *Emmetje* ***Ploos,*** ged. Loenen 7 maart 1677.
3. *Annetje* ***Ploos,*** ged. Loenen 29 dec. 1680.

III. ***Gerrit Ploos,*** ged. Loenen 21 febr. 1672, mr. timmerman, begr. Delfshaven 28 okt. 1739, tr. le Loenen 15 mei 1701 *Sibilla* ***Gerrits,*** begr. ald. 10 dec. 1705, dr. van ***Gerrit*** en N.N.: tr. 2e Loenen 28 sept. 1706 *Marijtje* ***de Light,*** ged. ald. 12 sept. 1683, begr. Delfshaven 25 mei 1747, dr. van ***Simon de Light*** en *Arijaantje* ***Cornelis.***

Marijtje is geboren in de heerlijkheid Mijnden. Totdat zij in Rotterdam gaat wonen wordt zij aangeduid als ***Marijtje Simons.***

Waarschijnlijk omstreeks 1710 vestigt ***Gerrit*** zich met zijn gezin te Haarlem. In de doopfiches en in het doopboek te Haarlem vinden wij dan Gerrit aangeduid met de achternaam ***Ploos van Loenen*** (zonder tussen geplaatste komma). Bij het terugzoeken van het spoor werkte het tweede deel van deze achternaam verhelderend. Vervolgens verhuist het gezin tussen 1720 en 1723 naar Delfshaven. Trekt Rotterdam omdat daar reeds familie van ***Marijtje*** woont? In die tijd komen we een ***Simon*** de ***Light*** met zijn vrouw ***Sijtje Knegt*** tegen.

27 dec. 1723. Not. N. van der Vaart passeert een akte waarbij Gerrit als koper vermeld staat van een op een openbare veiling gekocht huis en erf aan het Groenendaal te Delfshaven. Het erf wordt aan de noordzijde belend door een erf van ***Barber van der Burgh,*** weduwe van ***Willem Per Delft.*** (GA Rotterdam (verder te citeren als GAR), notarieel archief (verder te citeren als NA) 3878, p. 708--710)

22 dec. 1728. Een akte voor not. Van der Vaart m.b.t. de koop door ***Gerrit*** van wijlen Barber van ***der*** Burgh's „ruym, ende welgelegen huys, tuyn ende erve". (GAR, NA 3881, p. 379-383)

5 nov. 1729. Een testament voor not. Van der Vaart. Gerrit wijst als erfgenamen aan zijn vrouw ***Marijtje*** en zijn zoon Cornelis, ieder voor de helft. ***Marijtje*** wijst haar man aan als universeel erfgenaam; bij diens vooroverlijden zal het door haar geërfde deel na haar over-

lijden toevallen aan haar broer en zuster. (GAR, NA 3881, 675—679)

29 mei 1745. Testament van *Marijtje* voor not. A. Hoogop. Zij wijst haar stiefzoon *Cornelis* aan als universeel erfgenaam, onder voorwaarde dat zij levenslang in het huis aan het Groenendaal mag blijven wonen, ofschoon zij slechts een kwart daarvan in haar bezit heeft. Tot voogden over mogelijke minderjarige nakomelingen van *Cornelis* stelt zij aan ***Johannes van den Bergh*** en ***Paulus Verbruggen,*** beiden woonachtig te Delft. (GAR. NA 3889, p. 964-967)

Zowel in het begraafregister als in het gaarderarchief van Ddfshaven wordt als begraafdatum van ***Gerrit*** 28 okt. 1739 genoemd. In het pro-deo-register wordt abusievelijk „28 maart" vermeld tussen noteringen van 21 en 31 oktober in.

Opmerkelijk is, dat ***Gerrit op*** het kerkhof begraven wordt en dat voor hem geen impostgeld behoeft betaald te worden, omdat hij „onder het classis van onvermogende" valt, terwijl zijn vrouw *Marijtje* in een eigen kerkgraf wordt begraven en zij „onder het classis van *f* 3:—:—" valt. (GAR, Gaarder nrs. 36 en 42)

Uit het eerste huwelijk:

1. Cornelis, volgt IV.
2. ***Gerrit Ploos,*** ged. Loenen 15 okt. 1704, begr. ald. 19 april 1706.

Uit het tweede huwelijk:

3. ***Simon*** (*Sime*) ***Ploos,*** ged. Haarlem 20 sept. 1715, begr. ald. (Noorderkerkhof) 12 febr. 1718.
4. ***Maria*** *Ploos,* ged. Haarlem 22 jan. 1719, begr. ald. (Noorderkerkhof) 8 maart 1720.

IV. *Cornelis* ***Ploos*** (*van Amstel*) , ged. Loenen 14 mei 1702, mr. schilder, begr. Delft (Nieuwe Kerk) 2 mei 1783, tr. le ald. (Gasthuiskerk) 23 juni 1726 ***Margaretha Kroonenburgh,*** ged. Delft 22 dec. 1687, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 20 mei 1750, dr. van ***Willem Kroonenburgh*** en *Elisabeth van Lingen:* tr. 2e Delft (Nieuwe Kerk) 1 aug. 1751 ***Pieternella*** (*Petronella*) ***van den Bergh,*** ged. ald. (Oude Kerk) 27 april 1723, winkelierster in koffie en thee, † nà 23 sept. 1784, dr. van *Dirck van den Bergh* en *Arijaantje Vijs.*

Niet lang nadat *Cornelis* met zijn vader en stiefmoeder vanuit Haarlem in Delfshaven kwam wonen moet hij naar Delft verhuisd zijn. In mei 1724 doet hij n.l. belijdenis te Delft en woont dan aldaar in de Cellebroerssteeg. (GA Delft (verder te citeren als GAD), inv.nr. 206)

In mei 1726 wil Cornelis trouwen met ***Margaretha Kroonenburgh*** (ook wel: ***Grietje*** Cronenburg). Haar vader ***Willem*** ziet geen heil in dit huwelijk (misschien vanwege het grote leeftijdsverschil?); daarom wil hij zijn dochter niet assisteren. ***Willem*** wordt dan op 25 mei 1726 door de commissarissen voor het huwelijk aangezegd binnen acht dagen te opponeren. ***Willem*** antwoordt, dat hij niets in het huwelijk ziet, doch het niet zal beletten. On 1 juni wordt hem weer een dergelijke aanzegging gedaan, waarop hij alsvoren antwoordt, doch met de toevoeging „dat hij het huwelijk met bedroefde ogen zou aanzien'. Vervolgens wordt het huwelijk voor het eerst op 8 juni afgekondigd en op 23 juni gesloten. (GAD, inv.nr. 26)

Willem heeft blijkbaar later toch ***vrede*** gekregen met dit huwelijk, want wij zien hem en zijn vrouw naderhand als getuige optreden bij de doop van zijn kleinzoon en naamgenoot ***(Pieter) Willem.***

29 nov. 1726. Mutueel testament van *Cornelis* en ***Margaretha*** voor not. Mr. W. Vlaardingerwout. Het echtpaar woonde toen aan de Z.Z. van de Lange Breedsteeg. Zij tekende met de voornaam ***Magrieta.*** (GAD, NA 2595)

In 1727 treedt *Cornelis* toe tot het St. Lucasgilde. Hij staat vermeld als grofschilder. (GAD, le afd. nr. 1993a, p. 5v; Rekeningenboek van het St. Lucasgilde, 1723-1913)

26 jan. 1733. Cornelis wordt benoemd tot wijkmeester van de 7e wijk in het le kwartier. De achternaam is verbasterd tot ***Ploots. Op*** 26 mei 1783 wordt in zijn plaats — na zijn overlijden — ***Barend Grootholts aangesteld.*** Bij deze laatste mutatie staat *Cornelis* vermeld met de volle achternaam. (GAD, le afd. nr. 1887; Notulenboek Commissarissen Godshuizen)

14 juli 1737. Na ingewonnen advies bij de havenmeester van Bleiswijk verlenen burgemeesters aan Cornelis vergunning om ***een*** ophaalplank over de vestsloot aan te brengen, zodat hij voortaan vanuit zijn tuin in de Fortuynstraat, bij de Raamstraat, op de veste kan komen. (GAD, le afd. nr. 45-1, p. 122v, 123; le Requestboek)

17 juli 1750. Een paar maanden na het overlijden van zijn vrouw ***Margaretha wijst Cornelis*** voor not. Mr. F. Boogert tot voogden over zijn zoon *Willem* aan zijn neven ***Bartholomeus van den Heuvel*** en ***Anthony*** *de Cleij,* die beiden te Rotterdam wonen. Tijdens de minderjarigheid van *Willem* zal deze — na *Cornelis'* overlijden — onder de directie van de voogden „de winkel en verdere negotie blijven aanhouden en in deselve staat continueeren, als hetselve aan de voorn. sijn soon geheel en al toevertrouwende".

Zowel in de akte als bij de ondertekening wordt nog de enkele naam ***Ploos*** gebruikt. (GAD, NA 2643, nr. 2251)

Bij zijn tweede huwelijk woont Cornelis, evenals zijn bruid op de Verwersdijk. Voor het eerst gebruikt *Cornelis* nu — bij de inschrijving van zijn huwelijk — de familienaam ***Ploos van Amstel.*** Vanaf 1751 komen *Cornelis en* zijn nakomelingen niet meer met de enkele naam. ***Ploos"*** voor.

14 juli 1751. Huwelijkse voorwaarden van *Cornelis* en *Pieternella* voor not. Boogert; zij zijn van algemene strekking. (GAD, NA 2643, nr. 2323)

12 aug. 1751. Testament van het echtpaar voor not. Boogert. Testateuren zijn gegoed beneden *f* 4000:—:—. *Cornelis* wijst voor „egaale portien" als erfgenamen aan zijn zoon *Willem* (uit het eerste huwelijk), zijn tweede vrouw en zijn eventuele kinderen uit dit tweede huwelijk. *Pieternella* wijst *Cornelis* aan als universeel erfgenaam onder beding dat hij haar eventuele kinderen tot hun 25ste jaar een goede verzorging zal geven. Als voogden zullen dezelfden optreden als de in de akte dd. 17 juli 1750 genoemden. (GAD, NA 2643, nr. 2356)

22 dec. 1753. Cornelis wordt benoemd tot kwartiermeester van het 2e kwartier. Op 1 dec. 1778 volgt eenzelfde benoeming. (GAD, le afd. nr. 347-c, p. 10; Officieboek 1700—1790)

In 1755 wordt *Cornelis* verkozen tot hoofdman van het St. Lucasgilde. Hij zal tot en met het jaar 1781 zevenmaal optreden als — achtereenvolgens — aanbliivend. afgaand en oud hoofdman, waarna telkens twee jaar functieloosheid volgde. Uit deze regelmatige herbenoemingen blijkt wel, dat hij in de schilderswereld een man van gezag moet zijn geweest. (GAD, le afd. nr. 1993a; Rekeningenboek van het St. Lucasgilde, 1723-1913)

In 1760 lag Cornelis voor schepenen in geding met inwoners van Nieuweveen over geleverde verf en loon. Het verschuldigde werd circa drie maanden later betaald. (De Wapenheraut 1903, p. 181; B.v.T.P., Geslacht Ploos van Amstel, p. 34, noot)

22 okt. 1764. Testament van *Cornelis* en *Pieternella* voor not. J. A. Prijn. Daaruit blijkt, dat *Pieternella* een thee- of koffiewinkel drijft, die geheel te haren laste komt. Cornelis legateert aan *Pieternella* het huis en erf aan de westzijde van de Verwersdijk met de daaraangetrokken drie huisjes. Aan zijn zoon *Willem* wordt gelegateerd een tuin, vier huizen en een stal, alle gelegen

in de Fortuynstraat, bij de Raamstraat. Comparanten willen voor de resterende nalatenschap géén boelhuis laten houden, doch verlangen dat deze rest onderling verdeeld zal worden. Tot executeurs worden aangewezen *Cornelis'* zwagers Hermanus van ***den Bergh*** en ***Willem van Voorst.*** (GAD, NA 2938, nr. 88)

Bij zijn overlijden woonde Cornelis (nog steeds) op de Verwersdijk. Hij werd op 2 mei 1783 door twaalf lijkdragers ten grave gedragen in een eigen kerkgraf.

20 mei 1783 werd door not. Mr. D. Fijck de inventaris van de boedel van Cornelis opgemaakt. (GAD, NA 3435, nr. 12)

Cornelis bezat vijf hulzen met erf: aan de W.Z. van de Verwersdijk (door hem en *Pieternella* bewoond), aan de N.Z. van de Jan Vaar of Drie Hoefijzerssteeg, aan de W.Z. van de Oude Appelmarkt, aan de Z.Z. van de Vlamingstraat (twee huizen).

Uit de inventaris, die per vertrek e.d. van het sterfhuis, is opgemaakt, kan een indruk gevormd worden hoe ongeveer het huis en het aangrenzend pakhuis waren ingericht.

In het huis waren de kamers gelijkvloers. In de eerste kamer — aan de straatzijde gelegen — lag de winkel, waarin zowel de koffie en thee werd verhandeld als de verfzaken, zoals blauwsel, lijnolie en bruine verf. In de daarachter liggende kamer werd gewoond; erin bevond zich o.m. veel porcelein; ook waren er een twaalftal schilderijen. In deze kamer was — evenals in het „vervolgvertrek" en in de binnenkeuken — een bedstede.

Na het oversteken van de binnenplaats kwam men bij het pakhuis, waarin op de begane grond de verf lag opgeslagen en waar ook alle gereedschappen aanwezig waren voor de verfbereiding. Op de hierboven gelegen zolder had *Cornelis* blijkbaar een eigen kamer ingericht om tot zichzelf te komen, want de inventaris vermeldt een hangoortafel met daarop „een foliant Bijbel met koperbeslag", een blaker, een ketel e.d., een rustbank met kussens en dekens, een „notebome kas met manskleren" en een bedstede.

Niet zo prettig was waarschijnlijk voor de familie de constatering, dat de laatste jaren de schulden waren opgelopen (door ziekte of slechte gezondheid?). Bij zijn kinderen had *Cornelis* al eens ƒ 825 geleend; in die tijd een niet te verwaarlozen bedrag.

Aan een veiling viel niet te ontkomen, ondanks het in het testament uit 1764 vastgelegde verlangen, dat er geen boelhuis gehouden zou worden. In de maand juli 1783 wordt geveild in de herberg „De vergulde Zon". De dienstmaagd van Dirk ***Ploos*** helpt een handje bij het boelhuis en krijgt daarvoor ƒ 3. Een zekere *Johannes* van *Ommeren* koopt twee huizen (w.o. het sterfhuis) en zoon ***Dirk*** koopt er ook twee. Het zilverwerk en de huisgoederen worden aan *Cornelis'* weduwe gelaten. (GAD, not. J. J. Goeverneur, NA 3331, nr. 39, dd. 23 sept. 1784; Staat van verrekening)

Waarnaartoe ***Pieternella van den Bergh*** is verhuisd en waar en wanneer zij is overleden, is (nog) niet bekend.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Gerrit Ploos,* ged. Delft (Oude Kerk) 29 maart 1728, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 3 dec. 1728.

   Bij de doop zijn *Gerrits* grootouders ***Gerrit Ploos*** en ***Marijtje de Light*** getuigen.

2. *(Pieter) Willem,* volgt Va.

Uit het tweede huwelijk:

3. *Gerrit,* volgt Vb.

4. *Dirk,* volgt Vc.

Va. *(Pieter) Willem Ploos van Amstel,* ged. Delft (Nieuwe Kerk) 22 okt. 1730, mr. schilder, begr. Delft (Nieuwe Kerk) 11 sept. 1770, tr. ald. (Nieuwe Kerk) 28 april 1765 *Elisabeth Beuns,* † nà 2 nov. 1779.

Gedoopt als Pieter Willem komen wij hem in akten e.d. naderhand niet anders tegen dan met zijn tweede naam.

14 aug. 1754. Testament van ***Lucretia Margaretha van den Heuvel,*** wed. ***Anthony de Kleyn,*** wonende te Rotterdam. Hierin wordt ***Willem*** als plaatsvervangend erfgenaam genoemd. Dit gebeurt ook in het testament dd. 31 okt. 1754 van ***Hermunus van Dijk*** en ***Lucretia Margaretha van den. Heuvel.*** Dit echtpaar wordt gegoed genoemd boven ƒ 20.000 doch beneden ƒ 50.000. (GAR, not. W. Boon, NA 2281)

25 aug. 1769. Genoemd echtpaar ***Van Dijk*** testeert wederom. ***Hermanus van Dijk*** is dan commies ter recherche te Delfshaven. Het echtpaar is gegoed boven ƒ 8.000 doch beneden ƒ 20.000. ***Lucretia*** vermaakt aan haar neef ***Willem Ploos*** en diens vrouw ***Elisabeth Beuns*** enkele sieraden en zilverwerk en „drie gesneden schilderijen van perkament waarin de wapens en namen van ***Anthony de Kleyn"*** (*Lucretia's* eerste man). Verder zal ***Elisabeth Beuns*** een deel van haar kleren krijgen. *Lucretia's* neven (*Willem's* halfbroers) ***Gerrit en Dirk*** zullen ook een enkel sieraad ontvangen. Voor wat er — na de legaten — van de inboedel, sieraden en contanten overblijft zal ***Willem*** een vijfde deel daarvan ontvangen; bij zijn vooroverlijden erven zijn halfbroers dit deel. Van het restant aan roerende en onroerende goederen krijgt ***Wil-Zem*** de helft; hier geldt ook weer dezelfde plaatsvervanging. (GAR, not. C. Jacobi, NA 3089)

2 nov. 1779. Scheiding van de boedel van ***Hermanus van Dijk*** († Delfshaven 9 febr. 1779), langstlevende van hogergenoemd echtpaar. ***Elisabeth Beuns,*** wed. ***Willem Ploos van Amstel,*** krijgt het haar gelegateerde. De broers ***Gerrit*** en ***Dirk Ploos*** ontvangen ieder — na aftrek van de 20ste penning — ƒ 2466:1:8. Zij overleggen hiertoe nog brieven van venia aetatis — gedateerd 2 maart 1779 — van de Staten van Holland en Westvriesland, omdat zij nog minderjarig zijn. (GAR, not. W. de Prill, NA 3417; inventarisstaat dd. 15 maart 1779, boedelscheiding dd. 2 nov. 1779)

In 1764 wordt ***Willem*** ingeschreven bij het St. Lucasgilde. (GAD. le afd. nr. 1993a; Rekeningenboek van het St. Lucas-gilde, 1723—1913)

Bij de ondertrouw woont ***Willem*** op de Verwersdijk (nog bij de ouders?) en ***Elisabeth*** in de Choorstraat. Het echtpaar gaat in het eerste jaar van hun huwelijk wonen op het Vrouwjuttenland; daarna op de Verwersdijk.

21 mei 1765. Mutueel testament voor not. J. W. Bertrand. ***Willem*** en ***Elisabeth*** zijn gegoed beneden ƒ 2000. (GAD, NA 2923, nr. 19)

Uit dit huwelijk:

1. doodgeboren kind, begr. Delft (Oude Kerk) 10 jan. 1766.
2. doodgeboren kind, begr. Delft (Oude Kerk) 3 dec. 1766.
3. doodgeboren kind, begr. Delft (Oude Kerk) 2 febr. 1768.

Vb. Gerrit *Ploos* van *Amstel, geb.* Delft 8 jan. 1755, mr. schilder, † Delft 25 jan. 1813, tr. ald. (Nieuwe Kerk) 31 maart 1777 *Maria van Haastert,* ged. Delft (Oude Kerk) 16 jan. 1752, † ald. 10 jan. 1813, dr. van *Jan van Haastert* en *Elisabeth Jabot.*

In 1775 doet ***Gerrit*** zijn proef als grofschilder en wordt dan toegelaten tot het St. Lucas-gilde. (GAD, le afd. nr. 1993a, p. 53v; Rekeningenboek van het St. Lucasgilde, 1723-1913)

9 april 1777. Mutueel testament voor not. A. de Bas. (GAD, NA 3102, nr. 17)

2 maart 1779. Een brief van venia aetatis van de Staten van Holland en Westvriesland t.b.v. een erfenis van het echtpaar ***Hermanus van Dijk*** en *Lucretia Mar-*

garetha van den Heuvel. Deze erfenis verkrijgt hij tezamen met zijn broer ***Dirk*** als plaatsvervangers van hun inmiddels overleden halfbroer Willem. (GAR, not. W. de Prill, NA 3417, boedelscheiding dd. 2 nov. 1'779)

Bij het overlijden van de kinderen ***Jan*** en ***Johanna*** woont het gezin op de Verwersdijk en in 1812 op de Geere.

Gerrit heeft in de Asput en in de Molenstraat N.Z. huizen bezeten. Nadere' gegevens ontbreken. (GAO, huizenkartotheek)

Uit dit huwelijk:

1. ***Cornelis,*** volgt VIa.
2. ***Elisabeth Ploos van Amstel,*** ged. Delft (Oude Kerk) 6 febr. 1781, † Antwerpen 20 nov. 1863, tr. Delft (Nieuwe Kerk) 7 okt. 1804 ***Anthony Remmerswaal,*** geb. ald. 7 april 1785, plateelbakker, † Antwerpen vóór 20 nov. 1863, zn. van *Bartholomeus Remmerswaal* en ***Wilhelmina Riet.***

   De naam ***Remmerswaal*** werd ook wel geschreven als ***Rimmerswaal.*** In oktober 1825 vertrok het gezin met zes kinderen naar Antwerpen.

   Het overlijden van ***Elisabeth*** werd ook te Delft aangegeven door haar zoon Jan ***Rimmerswaal,*** die steendrukker was.
3. *Petronella* ***Ploos van Amstel,*** ged. Delft (Oude Kerk) 22 dec. 1782, † 's-Gravenhage 5 maart 1865, tr. Delft 20 aug. 1809 *Jacobus* ***Olierhoek,*** geb. ald. 12 febr. 1776, huisschilder, † Delft 23 dec. 1827, zn. van ***Govert Olierhoek*** en ***Cecilia Kuyfers.***
4. ***Johanna*** *Ploos* ***van*** *Amstel,* ged. Delft (Oude Kerk) 1 mei 1785, begr. ald. (Oude Kerk) 22 juni 1791.
5. *Jan* ***Ploos van*** *Amstel,* ged. Delft (Oude Kerk) 30 okt. 1787, begr. ald. (Oude Kerk) 6 juli 1791.
6. ***Dirk Ploos van Amstel,*** ged. Delft (Oude Kerk) 16 febr. 1790.
7. ***Johanna*** *Ploos* ***van Amstel,*** geb. Delft 16 dec. 1792, koopvrouw, † Goidschalksoord 18 mei 1825.

   Bij haar overlijden was zij woonachtig te Delft.

Vc. ***Dirk Ploos*** *van* ***Amstel,*** ged. Delft (Oude Kerk) 29 jan. 1758, huisschilder en kaarsenmaker, † Delft 3 juli 1814. tr. ald. (Oude Kerk) 21 april 1783 ***Johanna Pieternella van Doorne,*** geb. ca. 1765, † Delft 8 dec. 1810, dr. van ***Pieter van Doorne*** en *Magtelt Bluset.*

Begin februari 1779 vraagt ***Dirk,*** als 21-jarige, aan de burgemeesters1 een „brief van voorschrijving" te zenden aan de Staten van Holland en Westvriesland, opdat hij bij deze Staten een verzoek kan indienen ter verkrijging van „brieven van venia aetatis". Zo'n brief heeft hij (evenals zijn broer ***Gerrit)*** nodig voor verkrijging van een deel van de erfenis van het echtpaar ***Hermanus van Dijk*** en ***Lucretia Margaretha*** van den ***Heuvel als*** plaatsvervanger van zijn inmidels omerleden halfbroer *Willem.* ***Dirks*** ouders tekenen het request mee. Op 25 febr. 1779 gaan de burgemeesters in op dit verzoek en verzenden de „brief van voorschrijving". Op 2 maart verlenen de Staten de verlangde brief. (GAD, le afd. nr. 45-11, p. 59, 4e Requestboek; GAR, not. W. de Prill, NA 3417, boedelscheiding dd. 2 nov. 1779)

18 maart 1779. ***Johanna*** *Pieternella* maakt haar testament op voor not. Mr. J. van Koetsveld. (GAD, NA 3196, nr. 16) Zij benoemt haar grootmoeder ***Aaltje van Assouw*** (ten onrechte in de akte „*Van Nassauw*" genoemd), wed. ***Pieter*** *Bluset,* en haar halfbroer ***Christoffel van*** *Doorne* en diens vrouw ***Johanna van Koeverden*** tot erfgenamen. Haar vader ***Pieter van Doorne*** en haar moeder, *Pieters* tweede vrouw, zijn 'resp. in 1770 en 1777

overleden. Haar grootvader ***Christoffel van Doorne,*** haar vader en haar halfbroer waren achtereenvolgens eigenaar van de later alom bekende plateelbakkerij „De Porceleyne Fles". De overneming van dit bedrijf door ***Pieter*** van zijn vader ***Christoffel*** werd geregeld op 12 maart 1753 voor not. Cornelis de Star.

11 april 1783. ***Dirk*** en *Johanna* ***Pieternella*** (bruidegom en bruid zijnde) laten voor not. G. van Hasselt algemene huwelijkse voorwaarden opmaken. Zij wordt geassisteerd met haar voogden ***Jacobus*** *Harlees* (neef) en Mr. ***Jacobus van Koetsveld,*** notaris. (GAD, NA 3355, nr. 7)

25 mei 1783. Getrouwd ziinde wordt voor not. Van Koetsveld een mutueel testament gepasseerd. (GAD, NA 3200, nr. 55)

Zondag 2 okt. 1791 ontstaat brand in ***Dirks*** kaarsenmakerij aan de Oude Delft. De brandweer blust de brand en dient prompt een rekening in van *f* 25, omdat wordt gemeend dat ***Dirk*** onvoldoende voorzorg heeft genomen ter voorkoming van de brand.

Dirk betaalt de rekening maar dient meteen een request in omdat hij het niet eens is met de zienswijze van de brandmeester. Dit doet hij op 11 okt. 1791. De kwestie wordt onderzocht door de generale brandmeester. ***Dirk*** verklaart, dat hij op zaterdagavond — na de sluiting — het vuur „onder het fournuis in eygen persoon" vandaan heeft gehaald en het er niet meer heeft ondergebracht; dus van onachtzaamheid kan niet gesproken worden. Op 1 dec. 1791 besluiten de burgemeesters dat de brandpremie moet worden terugbetaald. (GAD, le afd. nr. 45-V, p. 117, 117v, 118; 5e Requestboek)

In het overlijdensregister wordt ***Dirk*** foutief als zoon van *Willem* (!) en ***Petronella van den Bergh*** vermeld.

Dirk heeft huizen bezeten in de Fortuynstraat, aan de Veste, op het Vrouwjuttenland W.Z./Verwersdijk. Nadere gegevens ontbreken. (GAD, huizenkartotheek)

Uit dit huwelijk:

1. ***Gerrit Cornelis Ploos van Amstel,*** ged. Delft (Oude Kerk) 21 dec. 1783, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 17 jan. 1784.
2. ***Maria Machfilda Ploos van Amstel,*** geb. Delft 2 april 1785, naaister, † Delft 13 aug. 1859.

   Zij heeft drie, misschien vier, natuurlijke kinderen gehad. Uit aantekeningen bij diverse volkstellingen moet opgemaakt worden dat zij met haar kinderen in kommervolle omstandigheden heeft geleefd. Deze kinderen volgen onder de Delftse tak.
3. ***Petronella Ploos van Amstel,*** ged. Delft (Oude Kerk) 18 mei 1786, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 10 juli 1786.
4. ***Dirk,*** volgt VIb.
5. ***Gerrit*** *Ploos* ***van Amstel,*** ged. Delft (Oude Kerk) 1 sept. 1789, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 4 juni 1791.
6. ***Willem Ploos van Amstel,*** ged. Delft (Oude Kerk) 18 sept. 1791, opzichter 's Rijks Constructiemagazijnen, † Delft 4 juni 1833, tr. ald. 28 april 1811 *Hendrika Martina* ***Smit,*** ged. Delft (Nieuwe Kerk) 22 nov. 1789, † ald. 22 april 1881, dr. van *Martinus Smit* en ***Sophia van der Wind:*** zij hertr. Delft 8 juni 1836 ***Hendrik de Koning,*** weduwnaar van ***Sophia*** *Catharina* ***Metz.***

   13 sept. 1817. Voor not. S. A. Scholten laat *Willem,* te zijnen huize aan de Molslaan, zijn testament opmaken. Hij heeft als beroep „verwersknegt". Hij benoemt zijn vrouw tot enig erfgeaame en tot executrice. (GAD, NA 3569, nr. 216)
7. ***Machtilda Petronella Ploos van Amstel,*** geb. Delft 11 dec. 1793.

8. *Lucas Johannes Ploos van Amsfel,* geb. Delft 1 febr. 1795.

9. *Cornelis,* volgt VIc.

10. *Johan Chrisfoph Ploos van Amsfel,* geb. Delft 3 febr. 1800, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 2 april 1800.

11. *Pieter Ploos van Amstel,* geb. Delft 23 jan. 1803, begr. ald. (Nieuwe Kerk) 9 febr. 1803.

12. *Gerrit Ploos van Amstel,* geb. Delft 17 april 1804, sjouwer, † Delft 7 febr. 1838.

VIa. *Cornelis Ploos van Amstel,* ged. Delft (Oude Delft) 11 okt. 1778, directeur gem. begraafplaats, † Delft 2 sept. 1853, tr. ald. (Nieuwe Kerk) 9 mei 1802 *Maria van Zevenfer,* geb. Kralingen 8 mei 1778, † Delft 8 april 1866, dr. van *Cornelis van Zevenfer,* veenman, en *Catharina van der IJssel.*

5 juni 1802. Voor not. Mr. J. van Koetsveld laten *Cornelis* en Maria een mutueel testament opmaken. Mocht *Cornelis* zonder kinderen overlijden, dan zullen zijn ouders eerst *f* 500 erven voordat de erfenis aan zijn vrouw toevalt. (GAD, NA 3236-11, nr. 103)

Tussen augustus 1803 en januari 1805 hebben Cornelis en *Maria te* Leerdam gewoond om daarna weer in Delft terug te keren. (GAD, Lidmatenregister Herv. gemeente)

In 1805 werd *Cornelis* tot diaken benoemd. (Alg. Ned. Familieblad 1902, kol. 36; art. „De Diaconen te Delft")

24 juni 1843. Cornelis is qualitate qua aanwezig bij het opgraven van het stoffelijk overschot van een zekere *Hendrik van der Born,* die zich op 11 juni door ophanging van het leven had beroofd. (GAD, Processen-verbaal Vrijenban, 1838-1846, p. 33-36)

Uit dit huwelijk:

. *Johanna Carolina Ploos van Amsfel,* geb. Delft 2 febr. 1805, † ald. 4 mei 1878, tr. Delft 7 april 1841 *Steven Jan Hendrik van Hengel,* geb. Heemstede 12 nov. 1798, apotheker, † Delft 22 juni 1864, zn. van Ds. *Steven Jan Hendrik van Hengel,* predikant te Delft, en *Adriana Johanna Doornik,* en weduwnaar van *Adewij van den Berg.*

Johanna Carolina oefende vóór haar huwelijk het beroep van naaister uit.

VIb. *Dirk Ploos van Amsfel,* geb. Delft 26 mei 1787, timmerman, † Delft 28 juni 1824, tr. ald. 23 maart 1814 *Willemina de Koning,* geb. Delft 2 juni 1788, naaister (1827), werkster (1840). † 's-Gravenhage 16 jan. 1867, dr. van *Willem de Koning,* mr. metselaar, en *Aaltje van Alphen.*

Uit dit huwelijk:

1. zoon (naamloos), geb. Delft 19 febr. 1814, † ald. 25 febr. 1814.

2. *Alida Johanna Ploos van Amstel,* geb. Delft 19 juni 1815, † ald. 12 juni 1827.

3. *Hendrika Marfina Ploos van Amstel,* geb. Delft 12 nov. 1816, † ald. 7 dec. 1894, tr. le 's-Gravenhage 5 mei 1847 *Pefer Groenhof,* geb. Opheusden (Kesteren) 30 okt. 1813, bediende, † 's-Gravenhage 16 aug. 1848, zn. van *Gerrif Groenhof* en *Sijtje den Drijver;* tr. 2e Nijmegen 1 mei 1851 geb. ald. 6 febr. 1821 (1851) w lantmeetkijksambtenaar, † Zutphen 26 jan. 1905, zn. van *Johan Frederik* winkelier, en *Knuyver.*

4. *Willem Cornelis,* volgt VIIa.

5. *Johanna Pefronella Ploos van Amsfel,* geb. Delft 2 jan. 1821, † ald. 26 jan. 1905, tr. Delft 23 mei 1849 *Abraham Kruis,* geb. ald. 13 nov. 1823, boekbinder (1849), metselaar (1900), † Delft 6 nov. 1900, zn. van *Daniel Kruis,* lakenwerker, en *Wolterken Buurfjes.*

6. *Dirk Ploos van Amsfel,* geb. Delft 14 nov. 1824, hofbeambte van Prins Hendrik, † 's-Gravenhage 17 maart 1893, tr. ald. 18 aug. 1852 *Elisabeth Snor,* geb. Utrecht 12 maart 1826, † 's-Gravenhage 22 maart 1904, dr. van *Jan Jacob Snor,* schrijnwerker, en *Anna van Veen.*

VIc. *Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Delft 9 sept. 1797, schilder bij 's Rijks magazijnen, † Delft 11 jan. 1878, tr. Breda 1 april 1821 *Catharina Groofenboer,* geb. ald. 17 juni 1800, † Delft 30 okt. 1884, dr. van *Herberf Groofenboer* en *Chrisfina van Rethy.*

Uit dit huwelijk:

1. *Dirk Albertus Ploos van Amstel,* geb. Breda 6 juli 1821, huisschilder, † nà 1840.

2. *Cornelis,* volgt VIIb.

3. *Chrisfina Johanna Ploos van Amsfel,* geb. Delft 17 sept. 1825, † ald. 7 febr. 1895.

4. *Jacobus Ploos van Amsfel,* geb. Delft 4 maart 1828, † ald. 2 juni 1829.

5. *Cafharina Jacoba Ploos van Amsfel,* geb. Delft 15 mei 1830, † ald. 21 okt. 1830.

6. *Cafharina Cornelia Ploos van Amstel,* geb. Delft 27 sept. 1831, † ald. 26 juli 1906, tr. Delft 19 dec. 1855 *Hendrik Houfman,* geb. Tilburg 15 aug. 1832, timmerman, † nà 26 juli 1906, zn. van *Leendert Houfman* en *Anna Dina Bos.*

Op 11 juni 1852 wordt *Catharina Cornelia* weer in de bevolkingsregisters van Delft ingeschreven als komende van Naaldwijk. Haar tweede voornaam wordt foutief ingeschreven met *„Johanna"*; haar geboortejaar is juist. (GAD, Admissies Nieuw Archief)

Bij de inschrijving van het huwelijk lag *Hendrik* als milicien-loteling van het le regt. vestingartillerie te Delft.

7. *Willemina Hendrika Marfina Ploos van Amsfel,* geb. Delft 30 aug. 1834, † nà 19 april 1916, tr. Delft 30 april 1862 *Hendrik Garnaaf,* geb. Delft 23 okt. 1831, kamerbehanger, † nà 16 aug. 1915, zn. van *Abraham Garnaaf* en *Maria Goejer.*

8. geb. Delft 31 aug. 1836, † nà 19 maart 1882, tr. Delft 5 sept. 1866 *Fréderic van de Siepkamp,* 1830, werkzaam bij 's Rijks Geweerwinkel, † Delft 19 maart 1882, zn. van *Theodore Gaspar van de Siepkamp,* onderofficier, en *Marie Cathérine Kurff,* en weduwnaar van *Madelaine Elisabeth Susanne Bouije.*

9. *Hendrika Marfina Willemina Ploos van Amsfel,* geb. † ald. 22 okt. 1936, tr. Delft 23 mei *Johannes Houfman,* geb. Utrecht 14 febr. 1838, † *Leendert Houtman* en

10. *Reinier Ploos van Amstel,* geb. Delft 30 okt. 1842, † ald. 29 okt. 1847.

VIIa. *Willem Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Delft 21 jan. 1819, leerlooier, † vóór 27 jan. 1879, tr. Delft 18 okt. 1843 *Adriana de Bruijn,* geb. Oegstgeest 1 febr. 1812, † Delft 27 jan. 1879, dr. van *Jan de Bruijn* en *Margaretha Hogervorst.*

Uit dit huwelijk:

doodgeboren dochter, begr. Delft 21 nov. 1843.

VIIb. *Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Delft 25 mei 1823, huisschilder, † Delft 1 dec. 1911, tr. le ald. 10 febr. 1847 (echtsch. ingeschr. Delft 22 juni 1859) *Johanna Engelina Veldkamp,* geb. Delft 2 sept. 1823, † ald. 20 okt. 1865, dr. van *Willem Veldkamp* en *Johanna Maria Brinkman; zij* hertr. Delft 18 sept. 1861 *Christophorus Breeuwer:* tr. 2e Delft 22 aug. 1860 *Antje Johanna Butteweg,* geb. ald. 14 maart 1832, † Delft 5 febr. 1908, dr. van *Johann Wilhelm Butteweg* en *Grietje Basoki.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Catharina Johanna Ploos van Amstel,* geb. Delft 10 mei 1847, † nà 1910, tr. Rotterdam 22 juli 1885 *August Robert,* geb. 's-Gravenhage 30 dec. 1851, agent van politie, † Delft 26 nov. 1894, zn. van *Joseph Robert,* gasfitter, en *Margaretha Pardoen.*
2. *Johanna Wilhelmina Ploos van Amstel,* geb. Delft 13 maart 1850, † ald. 7 sept. 1855.

Uit het tweede huwelijk:

3. *Catharina Ploos van Amstel,* geb. Delft 23 juni 1861, † Heinenoord 8 okt. 1944, tr. Numansdorp 16 mei 1912 *Teunis Vos,* geb. ald. 18 maart 1849, † Numansdorp 14 jan. 1919, zn, van *Teunis Vos* en *Elisabeth de Baat.*
4. *Cornelis Wilhelm Ploos van Amstel,* geb. Delft 25 febe. 1863, † ald. 8 febr. 1864.
5. *Margaretha Hermina Francisca Ploos van Amstel.* geb. 13 nov. 1864, † ald. 14 juni 1866.
6. *Willem,* volgt VIIIa.
7. *Christina Ploos* van *Amstel,* geb. Delft 8 okt. 1868, † ald. 1 aug. 1870.
8. *Johanna Clara Catharina Ploos van Amstel,* geb. Delft 4 maart 1870, † Heinenoord 19 dec. 1957, tr. ald. 7 febr. 1924 *Leendert van den Enden,* geb. Mijnsheerenland 29 okt. 1867, landarbeider, † Ridderkerk 30 april 1945, zn. van *Joseph van den Enden* en *Margritha Smitshoek,* en weduwnaar van *Adriana* In 't *Veld.*

   In het vertrekregister van Delft komt een *Johanna Clazina* ***Ploos van Amstel*** voor, die op 16 jan. 1894 naar 's-Gravenhage verhuist.

   Uit de vermelding van de geboorteplaats en -datum van Johanna *Clazina* in het bevolkingsregister van 's-Gravenhage blijkt dat zij dezelfde is als Johanna *Clara* Catharina. Op 12 juni 1894 verhuist zij weer naar Delft.
9. *Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Delft 10 nov. 1871, † ald. 24 april 1872.
10. *Cornelis,* volgt VIIIb (Loenens-Zuidafrikaanse tak).

VIIIa. *Willem Ploos van Amstel,* geb. Delft 17 mei 1867, smid, † Schiedam 11 maart 1940, tr. Delft 9 juli 1890 *Catharina Nowee,* geb. ald. 10 juni 1866, † IJmuiden 12 sept. 1932, dr. van *Andries Nowee* en *Josina Laros.*

Uit dit huwelijk:

1. *Cornelis,* volgt IXa.
2. *Josina Ploos van Amstel,* geb. Delft 16 dec. 1891, † Schiedam 10 febr. 1965, tr. ald. 24 juli 1913 *Johannes Marinus van Pelt,* geb. Schiedam 6 mei 1883, huisschilder, † Schiedam 1 nov. 1970, zn. van *Leendert van Pelt* en *Johanna Maria Kruidenier.*
3. *Willem Ploos van Amstel,* geb. Delft 11 maart 1893, bezoldigd vakbondsbestuurder, † Schiedam 8 febr. 1963, tr. ald. 8 juni 1916 *Helena Elisabeth van Katwijk,* geb. Schiedam 28 okt. 1892, † Alblasserdam 25 maart 1967, dr. van *Jan van Katwijk* en *Helena Elisabeth Hille.*
4. *Catharina Ploos van Amstel, geb.* Delft 1 aug. 1894, † Heerenveen 7 maart 1971, tr. le Schiedam 28 juli 1915 (echtsch. ingeschr. ald. 14 nov. 1924) *Willem Etten,* geb. Beilen 7 maart 1892, verzekeringsinspecteur, † Schiedam 18 juni 1971, zn. van *Aaldert Etten* en *Willemina Post:* hij hertr. Rotterdam 2 juli 1930 *Maartje Annetje Dedert;* tr. 2e Landsmeer 20 sept. 1928 *Simon van der Meer,* geb. ald. 23 dec. 1879, verzekeringsagent, † Amsterdam 29 okt. 1954, zn. van *Dirk van der Meer* en *Dieuwertje Mooij,* en weduwnaar van *Jannetje Wals;* tr. 3e Amsterdam 12 nov. 1955 *Eelze Pries,* geb. Onstwedde 3 juli 1902, dir. postkantoor, zn. van *Klaas Pries* en *Hinke van der Bij,* en weduwnaar van *Aleida Gerritdina Post. [Heerenveen*]
5. *Johannes Ploos van Amstel,* geb. Delft 4 jan. 1897, typograaf, † Schiedam 12 dec. 1976, tr. ald. 29 dec. 1922 *Adriana Catharina Meerhof,* geb. Schiedam 28 april 1902, dr. van *Johannes Meerhof* en *Johanna van der Spek.* [Schiedam]

IXa. *Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Delft 11 nov. 1890. werkmeester metaalindustrie, † Doorwerth 5 juli 1936, tr. Schiedam 9 sept. 1915 *Catharina Nesse,* geb. ald. 25 juli 1884, † Oosterbeek 13 sept. 1939, dr. van *Willem Nesse* en *Wilhelmina Feelders.*

Uit dit huwelijk:

1. *Willem,* volgt Xa.
2. *Wilhelmina Ploos wan Amstel,* geb. Doorwerth 21 okt. 1919, tr. Rheden 22 mei 1943 *Theodorus Hendrikus Regtering,* geb. Velp 30 juli 1918, aannemer, zn. van *Hendrikus Theodorus Regtering* en *Everdina Bretthouwer.* [Velp]

Xa *Willem Ploos van Amstel,* geb. Schiedam 25 febr. 1917, pachter scheepswinkel (1957), admin. im- en exportbedrijf (1977). † Rotterdam 9 aug. 1979, tr. 's-Gravenhage 4 april 1949 *Cornelia Geertruida Beyersbergen van Henegouwen,* geb. ald. 25 mei 1911, dr. van *François Jacobus Beyersbergen van Henegouwen* en *Alida Geertruida Maria de Harder.* [Rotterdam]

Uit dit huwelijk:

1. *Cornelis François Willem,* volgt XIa.

2. *Willem Johannes Hendrikus Ploos van Amstel,* geb. 's-Gravenhage 7 april 1954, † ald. 10 aug. 1959.

XIa. *Cornelis François Willem Ploos van Amstel,* geb. 's-Gravenhage 16 april 1952, ambtenaar, tr. Capelle aan den IJssel 20 sept. 1971 *Ingrid Christine van der Laan,* geb. Rotterdam 10 jan. 1954, dr. van *Frans van der Laan* en *Cornelia Toet. [Capelle* aan den IJssel]

Uit dit huwelijk:

1. *Maaike Ploos van Amstel,* geb. Rotterdam 22 maart 1972.

2. *Erik Ploos van Amstel,* geb. Rotterdam 9 febr. 1975.

Loenens-Zuidafrikaanse tak.

VIIIb. *Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Delft 28 okt. 1876, typograaf, journalist, schrijver, † Krugersdorp (Transvaal) 5 april 1941, tr. 1 e Delft 28 nov. 1906 *Maria Elisabeth van Seuren,* geb. ald. 21 aug. 1880, † Delft 27 april 1907, dr. van *Daniel van Seuren* en *Johanna Maria Wijnmaalen;* tr. 2e Delft 25 maart 1908 (echtsch. ingeschr. Pretoria (Transvaal) 8 sept. 1914) *Margaretha Johanna van Hoepen,* geb. Vlissingen 10 jan. 1886, † Durban (Natal) in dec. 1971, dr. van *Jan van Hoepen* en *Margaretha Johanna Goudriaan; zij* hertr. met een zekere *Thompson* en emigreert naar Broken Hill; tr. 3e Krugersdorp (Transvaal) *30* maart 1918 *Martha Elisabeth Bouwer,* geb. Bedford (Kaapprovincie) 22 maart 1887, onderwijzeres, † Pretoria (Transvaal) 22 juni 1962, dr. van *Pieter Willem Johannes Bouwer* en *Regina Dorothea van de Vijver.*

In februari 1911 emigreerde *Cornelis* met zijn tweede vrouw en zijn zoon naar Zuid-Afrika, waar hij op 4 maart 1911 aankwam (op 13 juni 1911 werd hij uit het bevolkingsregister van Delft uitgeschreven). Vóór zijn emigratie was hij als typograaf in dienst van de drukkerij Gebr. Waltman te Delft. In Zuid-Afrika maakte hij — na gewerkt te hebben bij De Bussy (later: Hollands-Afrikaanse Uitg. Mij) te Pretoria — carrière als journalist/redacteur bij de bladen „De Spectator", „De Volksstem", „Hollandsch Weekblad voor Zuid-Afrika", „Ons Vaderland" en „Die Transvaler". Hij was schrijver van „Van kapitalisme naar sosialisme" (1930), van het toneelstuk „Opdraende" (1932) en van de roman „Die Ondergang van 'n medemens" (1935). De roman schreef hij onder het pseudoniem Maarten E. Conradie.

In een artikelreeks over Zuidafrikaanse schrijvers (onder de titel „Uit de roem van ons verlede") van de hand van Dr. P. J. Nienaber in „Die Transvaler" (1946) wordt Cornelis met ere genoemd.

Margaretha van Hoepen was zuster van de welbekende Dr. Jan van. *Hoepen,* archivaris van het museum te Rloemfontein (Oranje Vrijstaat).

Uit het tweede huwelijk:

1. *Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Delft 13 okt. 1908, landbouwer, † Durban 20 juni 1971.

Uit het derde huwelijk:

2. *Catharina Antoinette Johanna Ploos van Amstel,* geb. Pretoria 27 sept. 1919, onderwijzeres, tr. Klerksdorp (Transvaal) 21 dec. 1946 *Karel Johannes Bester,* geb. Messina (Transvaal) 29 aug. 1924, onderwijzer, zn. van *Willem Petrus Bester* en *Susanna Elizabeth Koen. [* Standerton (Transvaal)]

3. *Willem Frederik,* volgt IXb.

4. *Pieter Willem Johannes,* volgt IXc.

5. *Cornelis,* volgt IXd.

IXb. *Willem Frederik Ploos van Amstel,* geb. Pretoria 31 okt. 1922, electricien, tr. Krugersdorp 22 dec. 1952 *Elsie Johanna Vermeulen,* geb. Griekwastad (Kaapprovincie) 12 aug. 1926, dr. van *Jan Paul de Villiers Vermeulen* en *Gertruida Johanna Jansen.* [Meerlus (Transvaal)]

Uit dit huwelijk:

1. *Tersia Ploos van Amstel,* geb. Krugersdorp 7 jan. 1954, bankemployé, tr. Hendrina (Transvaal) 3 nov. 1973 *Joseph Thomas Gophs Edgar,* geb. Heidelberg (Transvaal) 31 okt. 1951, beambte steenkoolmijn, zn. van *Joseph Thomas Gophs Edgar* en *Gertharda Magdalena Bramley. [* Grootvlei-Balfour (Transvaal)]

2. *Gerrit Emile Ploos van Amstel,* geb. Witbank (Transvaal) 20 juli 1956, electricien. [Vanderbijlpark (Transvaal)]

3. *Willem Frederik Ploos van Amstel,* geb. Messina 8 juli 1965.

IXc. *Pieter Willem Johannes Ploos van Amstel,* geb. Pretoria 7 april 1926, onderwijzer, tr. Port Elizabeth (Kaapprovincie) 13 juli 1949 *Helena Charlotta Kritzinger,* geb. Joubertina (Kaapprovincie) 28 maart 1930, dr. van *Johan Andries Kritzinger* en *Beatrix Johanna Strijdom.* [Odendaalsrus (Oranje Vrijstaat)]

Uit dit huwelijk:

1. *Cornelis,* volgt Xb.

2. *Johan Andries,* volgt Xc.

3. *Pieter,* volgt Xd.

4. *Gerhardt Ploos van Amstel,* geb. Vereeniging (Transvaal) 16 juni 1955, kantonrechter, tr. Bloemfontein (Oranje Vrijstaat) 31 dec. 1977 *Aletta Louisa Jansen,* geb. ald. 25 febr. 1957, dr. van *Johan Adriaan Jansen* en *Louisa Catharina Malan.* [Camperdown (Natal)]

5. *Beatrix Johanna Ploos van Amstel,* geb. Welkom (Oranje Vrijstaat) 8 juli 1957, voorlichtingsambtenaar. [Pretoria]

IXd *Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Pretoria 21 juni 1928, typograaf, tr. Randfontein (Transvaal) 22 dec. 1956 *Susanna Petronella Joubert,* geb. Livingstone (Noord Rhodesië/Zambia) 21 mei 1930, typiste, dr. van *François Petrus Joubert* en *Aletha Gezina Margrietha van Zyl. [* Verwoerdburg (Transvaal)]

In dit huwelijk door adoptie:

1. *Maarten Ehrardt Ploos van Amstel,* geb. Pretoria 6 sept. 1963.

2. *Naomi Aletha Ploos van Amstel,* geb. Pretoria 12 dec. 1965.

3. *Karien Ploos van Amstel,* geb. Pretoria 16 jan. 1969.

Xb. Mr. *Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Krugersdorp 1 nov. 1950, kantonrechter (1975), advocaat (1979). tr. Welkom 13 juli 1974 *Esther Catharina Maria Schäffer,* geb. Roodepoort (Transvaal) 17 dec. 1951, onderwijzeres, dr. van *Josephus Jacobus Le Roux* en *Maria Catharina Magdalena Visagie.* [Kroonstad (Oranje Vrijstaat)]

De vader en moeder van ***Esther*** zijn in 1958 gescheiden, waarna de moeder op 26 maart 1960 hertrouwd is met ***Karoly Schäffer***, een in 1956 naar Zuid-Afrika gevluchte Hongaar. Met presidentiële goedkeuring is in 1964 de achternaam van ***Esther*** gewijzigd in ***Schäffer***.

Uit dit huwelijk:

Pieter-Carl Ploos van Amstel, geb. Kroonstad 26 april 1977.

Xc. Mr. *Johan Andries Ploos van Amstel*, geb. Krugersdorp 2 jan. 1952, advocaat, tr. Durban 5 juli 1975 *Maria Elizabeth Graham*, geb. Bethlehem (Oranje Vrijstaat) 8 jan. 1953, dr. van *Louis Adriaan Daniel Graham* en *Maria Catherina Elizabeth van der Bergh*. [Pinetown (Natal)]

Uit dit huwelijk:

Pieter Ploos van Amstel, geb. Durban 7 april 1978.

Xd. *Pieter Ploos van Amstel*, geb. Krugersdorp 26 jan. 1954, electricien, tr. Odendaalsrus 21 aug. 1976 *Maryna Geertruida Maria Botha*, geb. Bothaville (Oranje Vrijstaat) 26 okt. 1954, verpleegster, dr. van *David Jacobus Botha* en *Hester Helena Swanepoel*. [Allanridge (Oranje Vrijstaat)]

Uit dit huwelijk:

Heleen Ploos van Amstel, geb. Odendaalsrus 12 okt. 1978.

Delftse tak.

Maria Machtilda Ploos van Amstel (Loenense tak sub Vc, 2), geb. Delft 2 april 1785, naaister, † Delft 13 aug. 1859, had de volgende natuurlijke kinderen:

Maria Machtilda heeft drie, misschien vier, natuurlijke kinderen gehad. Uit aantekeningen bij diverse volkstellingen moet opgemaakt worden, dat zij met haar kinderen in kommervolle omstandigheden heeft geleefd.

Haar oudste kind werd in de in het Frans gestelde geboorteakte aangegeven met de „prénom et nom" ***Johannes Willeman***. De vader moet dus een zekere ***Willeman*** geweest zijn, die blijkbaar zijn kind niet wilde erkennen. In de om *Johannes'* geboortedatum liggende jaren kon ik in de trouw-, geboorte- en overlijdensregisters geen *Willeman* te Delft vinden, zodat ***geen*** houvast verkregen kon worden omtrent een mogelijke vader.

Bij de volkstelling van 1820 wordt de achternaam van ***Johannes*** verbasterd tot *„Dilleman"*.

Als een *Willeman* wordt ***Johannes*** in militaire dienst opgeroepen. Doch bij zijn huwelijk wordt hij (ten rechte) ingeschreven als *„Johannes* ***Ploos van Amstel*** gevoerd hebbende den naam van ***Johannes Willeman".*** (ARA, BS Delft, jaar 1840, huwelijksbijlagen inv.nr. 11). Daarna komt de oorspronkelijke achternaam niet meer voor.

Maria's dochter ***Johanna Maria*** werd bij de geboorteaangifte erkend door de vader, die ook de aangifte deed. Ik kwam achter het bestaan van deze dochter doordat de aangifte van het overlijden van ***Maria Machtilda*** geschiedde door haar zoon ***Johannes*** en door haar schoonzoon ***Heschlé***. Het huwelijk van laatstgenoemde wees mij de weg terug.

Misschien moet er nog een zoon ***Hendrik***, in 1816, geweest zijn. Tenminste, deee ***Hendrik*** komt als zodanig voor bij de volkstelling van 1820. Ik kon echter te Delft geen ***Hendrik*** — onder welke achternaam dan ook — in de geboorteregisters van 1816 en omliggende jaren vinden van wie ***Maria Machtilda*** moeder was. Daarom heb ik dit kind toch maar niet opgenomen.

1. *Johannes*, volgt I.
2. *Clazina Ploos van Amstel*, geb. Delft 7 april 1819, † ald. 30 juni 1819.
3. *Johanna Maria Vink*, geb. Delft 24 nov. 1826, † ald. 31 jan. 1865, erkende dr. van *Johannes Jacobus Vink* (geb. ca. 1770, † Delft 29 dec. 1835, zn. van *Jan Gerrit Vink* en *Maria Snijders*, en weduwnaar van *Johanna Poelman)*, tr. Delft 10 aug. 1859 *Johannes Leonardus Heschlé*, geb. ald. 17 aug. 1822, commies bij de plaatselijke belastingen, † Vrijenban 20 juni 1873, zn. van *Leendert Heschlé*, huisschilder, en *Maria Schilperoort*, en weduwnaar van *Adriana Bodes;* hij hertr. *Catharina Wilhelmina van Kralingen.*

1. *Johannes Ploos van Amstel*, geb. Delft 16 sept. 1812, pakhuisknecht, † Delft 10 juli 1864, tr. ald. 12 febr. 1840 *Jacoba Everdina Vieleers, geb.* Delft 12 juni 1811, stadsvroedvrouw, † Delft 14 nov. 1890, dr. van *Pieter Vieleers* en *Mensje Nowee.*

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter Ploos van Amstel*, geb. Maassluis 4 febr. 1841, werkman, † nà 4 sept. 1888 ('ongehuwd).
2. *Dirk*, volgt IIa.
3. *Jacoba Willemina Ploos van Amstel*, geb. Delft 16 nov. 1843, † Voorburg 1 jan. 1932, tr. Delft 11 april 1866 *Johannes Diederik*, geb. Schipluiden 19 okt. 1844, metselaar, † Delft 6 mei 1918, zn. van *Hermanus Diederik* en *Trijntje van Luipen.*
4. *Maria Magtilda Johanna Ploos van Amstel*, geb. Delft 17 febr. 1846, † ald. 19 juli 1846.
5. *Christoffel*, volgt IIb.
6. *Johannes Jacobus*, volgt IIc.

IIa. *Dirk Ploos van Amstel*, geb. Delft 23 juni 1842, pakhuisknecht, later timmerman, † Voorburg 11 jan. 1917, tr. Delft 5 mei 1869 *Johanna Pieternella van den Bos*, geb. ald. 15 aug. 1841, † Delft 24 april 1909, dr. van *Johannes Wilhelmus van den Bos* en *Magdalena Verhaagen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Jacoba Everdina Ploos van Amstel*, geb. Delft 28 sept. 1870, † ald. 23 maart 1871.
2. *Jacoba Everdina Ploos van Amstel*, geb. Delft 22 juli 1872, † 's-Gravenhage 12 juni 1960, tr. Delft 3 nov. 1897 *Johannes Lambertus de Koning, geb.* ald. 17 sept. 1872, † Delft 2 nov. 1918, zn. van *Bernardus de Koning* en *Johanna Wigchelina Anthonia Stelte.*
3. *Magdalena Johanna Ploos van Amstel*, geb. Delft 26 dec. 1874, † Apeldoorn 13 aug. 1957.
4. *Johannes Pieter Christoffel*, volgt, IIIa.
5. *Dirk*, volgt IIIb.
6. *Johanna Pieternella Ploos van Amstel*, geb. Delft 28 okt. 1883, † 's-Gravenhage 16 mei 1972, tr. ald. 26 aug. 1904 *Charles Christiaan Ouwerling*, geb. Batavia 18 aug. 1880, resident in N.O.I., † 's-Gravenhage 21 juni 1961, zn. van *Gerardus George Ouwerling* en *Charlotte Geertruida Hagenstein.*

IIb. *Christoffel Ploos van Amstel*, geb. Delft 30 juni 1850, timmerman, † Hof van Delft 16 okt. 1899, tr. Delft 15 mei 1874 *Jannetje Hoogeveen*, geb. ald. 2 juni 1850, † Delft 23 dec. 1931, dr. van *Cornelis Hoogeveen* en *Cornelia Neelemans.*

Uit dit huwelijk:

1. *Jacoba Everdina Ploos van Amstel,* geb. Delft 2 april 1877, † ald. 12 aug. 1928, tr. Delft 19 juni 1901 *Meindert Jacobus Bool,* geb. ald. 30 nov. 1875, typograaf, † Delft 25 dec. 1947, zn. van *Willem Dirk Bool* en *Wilhelmina Groeneweg.*

2. *Cornelia Ploos van Amstel,* geb. Delft 26 febr. 1883, † ald. 24 juli 1884.

3. *Johannes Cornelis,* volgt IIIc.

IIc. *Johannes Jacobus Ploos van Amstel,* geb. Delft 8 maart 1852, metselaar, † Delft 27 dec. 1939, tr. ald. 25 juni 1873 *Alida Visser,* geb. Utrecht 18 jan. 1854, † Delft 12 april 1935, dr. van *Pieter Visser* en *Abradina Vergeer.*

Uit dit huwelijk:

1. *Abradina Jacoba Everdina Ploos van Amstel,* geb. Delft 28 sept. 1873, † ald. 3 april 1960, tr. Delft 7 febr. 1894 *Cornelis Wilhelmus Peeters,* geb. ald. 11 maart 1872, sigarenmaker, later sigarenwinkelier, † Delft 21 febr. 1955, zn. van *Wilhelmus Nicolaas Johannes Peeters* en *Geertruida Kraaijevanger.*

2. *Johannes Pieter,* volgt IIId.

3. *Jacoba Everdina Ploos van Amstel,* geb. Delft 16 febr. 1877, † 's-Hertogenbosch 30 maart 1904, tr. Wemeldinge 13 okt. 1898 *Adriaan van de Linde,* geb. Waarde 28 okt. 1869, 'opzichter Waterstaat, † na 26 juli 1904, zn. van *Quinfen van de Linde,* broodbakker, en *Kornelia Jakoba de Broekert,* winkelierster.

4. *Alida Ploos van Amstel,* geb. Delft 30 nov. 1878, † ald. 31 okt. 1947, tr. Delft 1 febr. 1899 *Leonardus Theodorus Daamen,* geb. ald. 3 april 1873, terreinknecht sportterrein, † Delft 29 nov. 1958, zn. van *Jacob Daamen* en *Barendina Catharina Hoekwater.*

5. *Pietronella Johanna Ploos van Amstel,* geb. Delft 25 okt. 1880, † Schiedam 25 febr. 1974, tr. Delft 21 febr. 1900 *Jacob Overdijk,* geb. Capelle aan den Ijssel 18 okt. 1873, glasblazer (1900), sigarenwinkelier (1946), † Schiedam 4 okt. 1946, zn. van *David Overdijk* en *Francina Adriana Westerman.*

6. *Mathilda Clasina Ploos van Amstel,* geb. Delft 13 mei 1883, † ald. 11 dec. 1954, tr. Delft 19 juni 1907 *Cornelis van der Enden,* geb. Nootdorp 20 maart 1882, † Delft 29 mei 1924, zn. van *Abraham van der Enden* en *Maria Vellekoop.*

7. *Pieter Johannes Christoffel,* volgt IIIe.

8. *Willemina Jacoba Ploos van Amstel,* geb. Delft 26 nov. 1885, † Rijswijk (Z.-H.) 31 juli 1970, tr. Delft 10 okt. 1906 *Everardus 't Hart,* geb. ald. 30 juli 1882, † Delft 29 juli 1946, zn. van *Everardus 't Hart* en *Wilhelmina Maat.*

9. *Willem Jacob Ferdinand,* volgt IIIf.

10. *Catharina Ploos van Amstel,* geb. Delft 3 maart 1891, † ald. 21 jan. 1976, tr. Delft 1 sept. 1916 *Simon Stijnis,* geb. ald. 7 april 1891, vormer bouwmij., † Delft 3 mei 1948, zn. van *Maria Stijnis.*

11. *Ferdinand August Carl,* volgt IIIg.

IIIa. *Johannes Pieter Christoffel Ploos van Amstel,* geb. Delft 10 jan. 1878, smid, later bankwerker, † 's-Gravenhage 9 nov. 1957, tr. 1 e Delft 15 aug. 1900 *Elisabeth Allegonda Denie,* geb. Haarlem 16 sept. 1875, † 's-Gravenhage 30 mei 1940, dr. van *Johannes Eduard Denie* en *Elizabeth Maria Koster;* tr. 2e 's-Gravenhage 18 nov. 1942 *Anna Sophia Willemina Kroonenbergh,* geb. ald. 17 nov. 1879, † Rijswijk (Z.-H.) 15 jan. 1950, dr. van *Matthijs Kroonenbergh* en *Sophia Helena Jacoba Trijsenaar,* en weduwe van *Hendrik Becht.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Dirk,* volgt IVa.

2. *Johanna Maria Ploos van Amstel,* geb. Amsterdam 23 sept. 1904, onderwijzeres, tr. Delft 6 okt. 1926 *Bernardus de Koning,* geb. ald. 20 juni 1904, kantoorbediende, † 's-Gravenhage 26 juni 1969, zn. van *Johannes Lambertus de Koning* en *Jacoba Everdina Ploos van Amstel* (IIa, 2). ['s-Gravenhage]

3. *Johannes Pieter Christoffel Ploos van Amstel,* geb. Arnhem 31 jan. 1907, boekbinder, tr. 's-Gravenhage 17 juli 1957 *Dederika Hermina Donck,* geb. Amsterdam 15 april 1907, dr. van *Jacob Juliaan Christoffel Donck,* hoofdmachinist grote vaart, en *Froukje Maria Vellinga. [Dalen* (Dr.)]

   Johannes, die gedurende de hongerwinter 1944/45 in Den Haag woonde, solliciteerde in febr. 1945 naar een aantrekkelijke functie op een landgoed bij Garderen, dat aan een baron *Sweerts de Landas Wyborgh zou* toebehoren. Deze betrekking ging niet door. Na de oorlog bleek achter de naam van de baron schuil te gaan de verrader ***Van der Waak.*** (Frank Visser, De zaak Antonius van der Waals, 1976, p. 420)

4. *Johannes Eduard Ploos van Amstel,* geb. 's-Gravenhage 8 jan. 1915, ass. accountant, tr. 's-Gravenhage 4 aug. 1943 *Dina Meijer,* geb. ald. 15 juni 1920, † Arnhem 6 juni 1973, dr. van *Eduard Ferdinand Karel Meijer* en *Agatha Ros.* [Arnhem]

IIIb. *Dirk Ploos van Amstel,* geb. Delft 6 nov. 1879, electricien, † Deventer 10 okt. 1973, tr. Delft 29 juli 1903 *Maria Johanna Valkenburg,* geb. 's-Gravenhage 17 juni 1878, † ald. 3 juni 1960, dr. van *Arie Valkenburg* en *Cornelia van Schie.*

Uit dit huwelijk:

1. *Johannes Cornelis Ploos van Amstel,* geb. 's-Gravenhage 25 nov. 1904, rijksambt. sociale zaken, † 's-Gravenhage 18 maart 1969, tr. ald. 27 april 1932 *Kniertje de Jong,* geb. 's-Gravenhage 22 jan. 1905, dr. van *Eduard de Jong* en *Rookje Taal.* ['s-Gravenhage]

2. *Cornelis Johannes,* volgt IVb.

3. *Henri,* volgt IVc.

IIIc. *Johannes Cornelis Ploos van Amstel,* geb. Hof van Delft 25 dec. 1886, metselaar, † Delft 28 dec. 1962, tr. ald. 17 dec. 1913 *Jacoba Johanna Kamsteeg,* geb. Delft 3 sept. 1894, † ald. 10 okt. 1964, dr. van *Theodorus Pieter Kamsteeg* en *Maria Wilhelmina Eylands.*

Uit dit huwelijk:

1. *Theodorus Pieter,* volgt IVd.

2. *Jannetje Jacoba Ploos van Amstel,* geb. Delft 24 febr. 1915, tr. ald. 7 april 1943 *Willem Goris,* geb. Rotterdam 26 febr. 1904, schipper, zn. van *Hendericus Cornelis Goris* en *Catharina Werner. [Rotterdam]*

IIId. Johannes ***Pieter Ploos van Amstel,*** geb. Delft 28 maart 1875, vueger, † Schiedam 26 jan. 1921, tr. Delft 19 sept. 1902 ***Catharina Margaretha Hamerling,*** geb. Schiedam 30 sept. 1877, † ald. 11 okt. 1959, dr. van ***Johannes Hamerling*** en ***Johanna Niemantsverdriet.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Johanna Alida Catharina Ploos van Amstel,*** geb. Delft 2 nov. 1904, tr. Schiedam 11 aug. 1927 ***Johannes Plooij, geb. Nieuw*** Helvoet 13 maart 1901, chef de bureau levensverz.mij., † Schiedam 19 febr. 1973, zn. van ***Arie Plooij*** en ***Cornelia Noordijk.*** [Schiedam]
2. ***Johannes Jacobus Arie Ploos van Amstel,*** geb. Schiedam 24 febr. 1914, † ald. 25 nov. 1928.

IIIe. ***Pieter Johannes Christoffel Ploos van Amstel,*** geb. Delft 13 mei 1883, bouwvakarbeider, † Dordrecht 27 dec. 1962, tr. Delft 10 aug. 1906 ***Hendrika Johanna Meijer,*** geb. Vrijenban (Delft) 8 nov. 1880, † Delft 14 dec. 1918, dr. van ***Hendrikus Johannes Meijer*** en ***Martina Lantermans.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Pieter Johannes Christoffel,*** volgt IVe.
2. ***Alida Ploos van Amstel,*** geb. Delft 31 okt. 1908, † Oakland (N.-Z.) 2 aug. 1962, tr. 's-Gravenhage 6 okt. 1943 ***Cornelis Karel Pin, geb.*** Rotterdam 4 nov. 1919, chef vervoersdienst, zn. van ***Meeuwes Johannes Pin*** en ***Alida Binnendijk:*** hij hertr. (echtsch. dec. 1976) ***Margaretha Elisabeth Verhorst en*** tr. 3e ***Geertruida Lukassen. [*** Beers (N.-B.)]
3. ***Hendrika Johanna Ploos van Amstel,*** geb. Delft 30 okt. 1910, tr. Rotterdam 3 jan. 1934 ***Koenraad den Dunnen,*** geb. Oud-Beijerland 31 dec. 1909, automonteur, zn. van ***Huibert Nicolaas den Dunnen*** en ***Dirkje Visser. [*** 's-Gravenhage]
4. ***Martina Ploos van Amstel,*** geb. Delft 12 juni 1913, tr. 1 e Schiedam 4 febr. 1937 ***Bernardus Gerardus Bijtenhoorn,*** geb. ald. 19 april 1902, constructiewerker, † Schiedam 4 febr. 1950, zn. van ***Bernardus Bijtenhoorn*** en ***Pieternella Huberta Jeup,*** en gesch. (Schiedam 2 jan. 1933) echtg. van ***Janna Bats;*** tr. 2e Schiedam 9 aug. 1951 ***Willem Nijs,*** geb. ald. 24 mei 1906, stoker ter koopvaardij, † Schiedam 13 juli 1972, zn. van ***Adrianus Marinus Nijs*** en ***Petronella van Uden,*** en gesch. (Schiedam 12 mei 1943) echtg, van ***Aria de Graaf. [Schiedam]***

IIIf. ***Willem Jacob Ferdinand Ploos van Amstel,*** geb. Delft 26 juni 1888, voeger, † Vlaardingen 7 dec. 1964, tr. Delft 6 febr. 1914 ***Geertje Bremer,*** geb. ald. 19 jan. 1895, † Ede 4 mei 1973, dr. van ***Pieter David Johannes Bremer*** en ***Cornelia Johanna de Vries.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Geertje Ploos van Amstel,*** geb. Schiedam 19 juli 1914, tr. 1 e Vlaardingerambacht 11 maart 1936 (echtsch. ingeschr. Vlaardingerambacht 21 okt. 1938) ***Teunis van der Have,*** geb. Krimpen aan de Lek 6 april 1915, café-houder, † Delft 2 febr. 1966, zn. van ***Kornelis Willem van der Have*** en ***Janna Natte:*** tr. 2e Vlaardingerambacht 25 sept. 1940 (echtsch. ingeschr. Vlaardingen 8 juli 1943) ***Teunis van der Have,*** haar eerste echtgenoot: hij hertr. 's-Gravenhage 27 aug. 1947 (echtsch. ingeschr. ald. 19 juli 1956) ***Elizabeth Adriana Helena Hoek:*** tr. 3e Vlaardingen 5 sept. 1945 ***Everardus van Hemert,*** geb. Dordrecht 8 juli 1918, ass. uitvoerder constructie-schildersbedrijf, † Vlaardingen 10 febr. 1968, zn. van ***Johannes Abram van Hemert*** en ***Pieternella Helmos,*** en gesch. (Schiedam 28 aug. 1943) echtg. van ***Louisa Margaretha van der Sluis.*** [Vlaardingen]
2. ***Willem Jacob Ferdinand Ploos van Amstel,*** geb. Schiedam 19 maart 1918, bouwvakarbeider. [Vlaardingen]
3. ***Jan Johannes Pieter,*** volgt IVf.

IIg. ***Ferdinand August Carl Ploos van Amstel,*** geb. Delft 24 aug. 1893, voeger, † Delft 1 juli 1975, tr. ald. 24 dec. 1915 ***Cornelia Dukker,*** geb. Delft 9 juni 1889, † ald. 16 maart 1964, dr. van ***Hubertus Dukker*** en ***Jozina Frederika van Pagee.***

Uit dit huwelijk:

Jozina Frederika Alida Ploos van Amstel, geb. Delft 2 juli 1916, tr. le ald. 13 okt. 1939 (echtsch. ingeschr. Delft 1 mei 1952) ***Willem Alexander Kwakkernaat,*** geb. Delft 13 dec. 1915, ambt. min. van def., † Delft 26 sept. 1968, zn. van ***Matthias Kwakkernaat*** en ***Maartje Kronshorst;*** hij hertr. Delft 29 juli 1953 ***Hendrika Mulder:*** tr. 2e 's-Gravenhage 27 febr. 1953 ***Anne Alkema,*** geb. Harlingen 18 juli 1928, beambte Philips N.V., zn. van ***Harke Alkema*** en ***Grietje Reehoorn. [*** Voorburg]

IVa. ***Dirk Ploos van Amstel,*** geb. Amsterdam 17 mei 1902, electricien, koperslager, † Utrecht 2 mei 1971, tr. 's-Gravenhage 5 sept. 1928 ***Jacoba Gerarda van Wetten,*** geb. ald. 7 dec. 1904, dr. van ***Rik van Wetten*** en ***Anna Catharina Josina van der Hurk.*** [Stellendam]

Uit dit huwelijk:

1. ***Johannes Pieter Christoffel,*** volgt Va.
2. ***Elisabeth Allegonda Ploos van Amstel,*** geb. Zuilen 1 juli 1933, † ald. 28 aug. 1944.
3. ***Anna Catharina Josina Ploos van Amstel,*** geb. Zuilen 25 mei 1936, tr. Utrecht 6 aug. 1959 ***Johannes Dijzer,*** geb. ald. 12 sept. 1929, handelaar in kunst en antiek, zn. van ***Johannes Dijzer*** en ***Johanna Jacoba Puik. [*** Groenekan]
4. ***Rik,*** volgt Vb.

IVb. ***Cornelis Johannes Ploos van Amstel,*** geb. 's-Gravenhage 4 aug. 1907, mulo-leraar, tr. Bussum 31 maart 1937 ***Wilhelmina Jacoba Rebel,*** geb. ald. 16 jan. 1910, dr. van ***Hendrik Rebel*** en ***Anna Cornelia't Hart.*** [Gorssel]

Uit dit huwelijk:

1. ***Dirk Cornelis Johannes Ploos van Amstel,*** geb. Barneveld 30 jan. 1938, ambt. medische dienst, tr. Hilversum 2 okt. 1964 ***Jantje Poppen,*** geb. Schooaebeek 28 jan. 1921, lerares, dr. van ***Jan Poppen*** en ***Hilligje Wilpshaar.*** [Eerbeek]
2. ***Hendrik,*** volgt Vc.
3. ***Maria Johanna Cornelia Ploos van Amstel,*** geb. Barneveld 3 okt. 1940, bouwkundig tekenaar, tr. Amstel-

veen 16 sept. 1966 ***Henk Hiemcke,*** geb. Paramaribo (Suriname) 8 juni 1934, tandarts, zn. van ***Theodoor Willem Johan Hiemcke*** en ***Befsy Cornelia Tims. [Amsterdam]***

IVc. ***Henri Ploos van Amsfel,*** geb. 's-Gravenhage 23 sept. 1913, architect, tr. 's-Gravenhage 6 aug. 1941 ***Elisabeth Anna Maria Sfolze,*** geb. Utrecht 3 jan. 1912, dr. van *Johann Sfolze* en ***Wilhelmina Francina Hendrika Nijsen.*** [Venlo (Blerick)]

Uit dit huwelijk:

1. ***Maria Johanna Wilhelmina Ploos van Amsfel,*** geb. Venlo 23 okt. 1942, tr. ald. 25 april 1964 ***Pefer Hubert Leo Marie Schunck,*** geb. Heerlen 25 febr. 1943, koopman, zn. van ***Leo Hubert Marie Schunck*** en ***Maria Theresia Aloysia Grossimlinghaus.*** [Voerendaal (Kunrade)]
2. ***Wilhelmina Francina Hendrika Ploos van Amstel,*** geb. Venlo (Blerick) 2 maart 1947, tr. Venlo 28 jan. 1972 (echtsch. ingeschr. ald. 11 maart 1976) ***Woufer Overduyn,*** geb. Venlo 1 sept. 1952, typograaf, zn. van ***Pefer Willem Jacob Overduyn*** en ***Aanfje Dirkje Blok.*** [Venlo (Blerick)]
3. ***Dick Johan Giesbert Ploos van Amsfel,*** geb. Venlo (Blerick) 7 juni 1948, restauratiehouder. [Venlo]
4. ***Elisabeth Henrìeffe Jeaneffe Ploos van Amstel,*** geb. Venlo (Blerick) 17 febr. 1950, chiropodiste, tr. Venlo 30 dec. 1970 ***Gerardus Paul Lamberfus Op de Kamp,*** geb. ald. 27 aug. 1947, koopman, zn. van ***André Op de Kamp*** en ***Cafharina Huberfina Ebus.*** [Velden]

IVd. ***Theodorus Pieter Ploos van Amstel,*** geb. Delft 22 juli 1916, wachtmeester le klas rijkspolitie, tr. Deventer 25 nov. 1944 ***Willemina Chrisfina Rijks, geb.*** ald. 18 nov. 1923, dr. van ***Hermanus Johannes Rijks*** en ***Johanna Willemina Kolkman. [Aalten]***

Uit dit huwelijk:

1. ***Johannes Cornelis,*** volgt Vd.
2. ***Hermanus Johannes,*** volgt Ve.
3. ***Jacobus Wilhelmus Ploos van Amstel,*** geb. Winterswijk 28 okt. 1953, buschauffeur, tr. Aalten 30 nov. 1979 ***Hendrika Lensink,*** geb. Winterswijk 10 jan. 1959, dr. van *Jan Lensink* en Gerda ***Hendrika Piek. [Aalten]***

IVe. *Pieter* ***Johannes Chrisfoffel Ploos van Amstel,*** geb. Delft 13 nov. 1906, voeger, tr. Delft 17 aug. 1928 ***Pefronella Hunnego,*** geb. ald. 6 juni 1906, † Schiedam 30 juni 1973, dr. van ***Anfhonie Hendrik Hunnego*** en ***Theresia Maria van der Schot.*** [Schiedam]

Uit dit huwelijk:

Pieter Johannes Christoffel, volgt Vf.

IVf. ***Jan Johannes Pieter Ploos van Amsfel,*** geb. Schiedam 9 jan. 1924, pianostemmer, tr. Vlaardingen 27 dec. 1950 ***Hendrika Cornelia Verhoeven,*** geb. Rotterdam 17 dec. 1929, dr. van ***Louis Verhoeven*** en ***Johanna Adriana van Rijswijk.*** [Vlaardingen]

Uit dit huwelijk:

1. ***Johannes Pieter Ploos van Amsfel,*** geb. Vlaardingen 10 maart 1960.

2. *Johanna Geertje* ***Ploos van Amsfel,*** geb. Vlaardingen 27 okt. 1963.

Ja. ***Johannes Pieter Christoffel Ploos van Amstel,*** geb. Zuilen 30 jan. 1930, hoofdass. rijksbelastingen, tr. Eindhoven 10 april 1958 ***Adriana Johanna Geuze,*** geb. Sassenheim 6 aug. 1938, dr. van ***Pieter Matthijs Geuze*** en ***Pieferfje Johanna Frederika Vlekke. [Ridderkerk]***

Uit dit huwelijk:

1. ***Dirk Ploos van Amsfel,*** geb. Utrecht 8 nov. 1958.
2. ***Pieter Matthijs Ploos van Amsfel,*** geb. Rotterdam 26 jan. 1960.
3. ***Elirabefh Aldegonda Ploos van Amsfel,*** geb. Rotterdam 1 febr. 1962.
4. ***Pieferfje Johanna Frederika Ploos van Amsfel,*** geb. Rotterdam 25 juli 1964.

Vb. *Rik* ***Ploos van Amstel,*** geb. Zuilen 12 jan. 1942, personeelschef, tr. Utrecht 1 nov. 1961 *Albertje Kalter,* geb. Maartensdijk 9 juli 1942, dr. van *Reider* ***Roelof*** *Kalter* en ***Cornelia Pefronella*** *Stolk. [* Stellendam]

Uit dit huwelijk:

1. ***Mike Ploos van Amstel,*** geb. Utrecht 24 april 1962.
2. *Rik* ***Ploos van Amstel,*** geb. Utrecht 11 jan. 1964.
3. ***Bobby Ploos*** van ***Amsfel,*** geb. Gorinchem 20 juli 1965.
4. ***Patricia Ploos van Amsfel,*** geb. Gorinchem 28 mei 1967.
5. ***Nafhalie Ploos wan Amstel,*** geb. Ridderkerk 23 dec. 1971.

vc. Ir. ***Hendrik Ploos van Amstel,*** geb. Barneveld 6 mei 1939, wetenschappelijk medewerker T.H. Delft, tr. Haarlem 17 dec. 1965 Drs. *Wilhelmina* ***Sophia Schenk,*** geb. ald. 6 juli 1942, lerares maatschappijleer. dr. van *Nicolaas* ***Hendrik Schenk*** en ***Trijntje Sophia*** *Bruijns.* [Maassluis]

Uit dit huwelijk;

1. ***Cornelis Johannes Matthijs Ploos wan Amstel,*** geb. Delft 28 nov. 1966.
2. ***Nicolaas Hendrik Frank Ploos wan Amsfel,*** geb. Maassluis 15 nov. 1968.
3. ***Dirk Hugo Ploos wan Amstel,*** geb. Maassluis 7 sept. 1970.

Vd. ***Johannes Cornelis Ploos wan Amstel,*** geb. Apeldoorn 28 sept. 1946, machine-bankwerker, tr. Aalten 16 sept. 1970 *Janna* ***Cafharina Meerdink,*** geb. ald. 20 okt. 1946, dr. van ***Johannes Marinus Meerdink*** en *Janna* ***Catharina Piek. [Aalten]***

Uit dit huwelijk:

1. *Janna* ***Chrisfina Ploos van Amstel,*** geb. Winterswijk 11 april 1972.
2. ***Theodorus*** *Pieter* ***Ploos wan Amsfel,*** geb. Winterswijk 17 maart 1975.

Ve. ***Hermanus Johannes Ploos van Amsfel,*** geb. Winterswijk 19 mei 1950, ambt. gem. secretarie, tr. Aalten 7 febr. 1975 ***Regina Maria Gesina Hendrika*** *Temming,* geb.

Lichtenvoorde 22 febr. 1952, dr. van ***Bernardus Johannes Temming*** en ***Johanna Aversteeg.*** [Didam]

Uit dit huwelijk:

1. *Wendy* ***Ploos van Amstel,*** geb. Aalten 5 aug. 1976.
2. ***Ellen Ploos van Amstel,*** geb. Winterswijk 2 juli 1979.

VI. ***Pieter Johannes Christoffel Ploos van Amstel,*** geb. Schiedam 30 april 1938, beambte Rijn-Schelde-Verolme, tr. Schiedam 19 april 1962 ***Beatrix Theodora Cornelia van Pelt,*** geb. ald. 17 juni 1939, dr. van ***Theodorus Cornelis van Pelt*** en *Geertje* ***Fije.*** [Vlaardingen]

Uit dit huwelijk:

1. ***Pieter Johannes Christoffel Ploos van Amstel,*** geb. Schiedam 24 dec. 1962.
2. ***Theodorus Cornelis Ploos van Amstel,*** geb. Schiedam 30 jan. 1965.

Jhr. G. Ploos van Amstel.

De ouders van Rochus Rochussen.

Jaren geleden nam ik mij reeds voor een onderzoek in te stellen naar de oudere generaties' van het geslacht ***Rochussen,*** omdat ik meende, dat daarvan in het belangrijke Rotterdamse archief meer moest zijn te vinden. Door onverwacht vertrek uit Rotterdam kon een uitgebreid onderzoek niet meer plaats hebben. Toch wilde ik vóór mijn vertrek nog een vluchtig onderzoek doen en het resultaat daarvan publiceren, dat als leidraad zou kunnen dienen voor hen, die naar deze familie verder willen zoeken.

In Nederland's Adelsboek 1950 wordt als oudste stamvader vermeld: ***Rochus Rochussen,*** die omstreeks 1598 te Rotterdam zou geboren zijn, op 11 februari 1627 te Vlissingen poorter werd en aldaar huwde met *Maijken Jongerhelt.*

Bij het onderzoek ben ik van de veronderstelling uitgegaan, dat ***Rochussen*** betekende *Rochuszoon* en de vader van ***Rochus Rochussen*** óók ***Rochus*** moest hebben geheten. Hijzelf kon genoemd zijn naar een van zijn grootvaders. Was hij genoemd naar zijn grootvader van vaderszijde, dan moest zijn vader ***Rochus Rochusz.*** hebben geheten. Indien genoemd naar de grootvader van moederszijde, dan moest zijn moeder een *Rochusdr.* zijn geweest.

Een ***Rochus*** *Rochusz.,* die als vader van *Rochus* ***Rochussen*** in aanmerking kwam, werd niet gevonden, maar wel een ***Rochus,*** die met een ***Rochusdochter*** op 11 oktober 1592 te Rotterdam huwde.

„*Rochus* ***Claessen j.g.*** van Utrecht woont op de Corte vaert met ***Lijsebeth Rochus*** j.d. van Nieupoort bij Schoonhoven, woont opt Steijger."

Zouden zij de ouders van ***Rochus Rochussen*** zijn ?

W. A. van Rijn.

Scholten.

Stamreeksen van dit geslacht *Scholten* werden gepubliceerd in Ned. Adelsboek 1951, pag. ***152,*** en Ned. Patriciaat 1958, pag. 289. Beide publicaties vangen aan met ***Michael Scholten,*** geb. omstr. 1532, linnenwever enz. te Osnabrück, † ald. kort vóór 8 mei 1599, tr. *Ida* ***N.***

Danmarks Adels Aarbog LXXVII (1961), 2de deel, pag. **4,** geeft de volgende aanvullingen hierop:

1. ***Burchard*** *Schulten* tot Schulzenborg (grf. Tecklenburg, Westf.), geb. in 1459, tr. N.N.

Uit dit huwelijk:

11. ***Christian*** *Schulten* tot Schulzenborg geb. in 1495, tr. ***Catharina von Eberwein.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Michael*** *Schulte* tot Schulzenbsrg, geb. ca. 1532, linnenwever (?) te Osnabrück, lid van de raad 1593, † Osnabrück tussen Pasen en Michaelis 1599, tr. vóór 1591 *Ida* ***N.,*** † na hem. Hun zoons verkochten 13 aug. 1600 de Schulzenborg in Wersen. Hij is de stamvader van de nog voortlevende Nederlandse tak.
2. ***Henrich,*** volgt 111.

111. ***Henrich*** *Schulte,* verkocht in 1572 tezamen met Michael het van hun ouders geërfde huis op de Gildewart te Osnabrück, tr. N.N.

Uit dit {huwelijk:

IV. ***Conrad*** *Schulte,* tr. ***Elisabeth van Essen.***
Uit dit huwelijk:

V. *Hendrick* ***Scholten,*** heer van Adrichem (bij Haarlem), geb. Osnabrück in 1617, koopman te Amsterdam, directeur der Oostindische Compagnie, † Amsterdam 3 sept. 1679, tr. ald. 26 mei 1643 ***Sara Broen,*** geb. 29 april 1622, † 2 sept. 1671, dr. van ***Hendrik Broen*** en ***Sara van Uffele.***

Uit dit huwelijk 9 kinderen, onder wie:

1. *Jobst,* volgt VI.
2. ***Johan von Scholten,*** kapitein in het lijfregiment van de koningin 11 aug. 1683, † in 1689.

VI. *Jobst* ***van Scholten,*** geb. Amsterdam ca. 1647, in Deense militaire dienst, waarschijnlijk vóór 1670 en opgeroepen door Hendrik Rüse, luitenant in het infanterie-regiment van Weyher 1672, waarsch. kapitein in dit regiment 1672-75 en mogelijk identiek met kap. Schultz, die deelnam aan de belegering van Wismar, was 26 okt. 1676 in Holland om ingenieurs te werven, majoor in het lijfregiment te voet 14 febr. 1677, op weg naar Malmø 22 juni 1677, leidde de bouw van vestingwerken van Landskrona, was op weg naar Holland 12 okt. 1677 en ontving order om conducteurs uit Holland te werven 22 dec. 1677, nam deel aan de veldtocht in Båhuslen 1678, kolonel en chef van het bataljon van Deden in Rendsburg 1679, commandant ald. 25 juni 1679, leidde de aanleg van de vesting Christiansburg in Oldenburg en was chef van de fortificaties in de hertogdommen 1681-82, chef van het lijfregiment van de koningin 17 jan. 1682, inspecteur van de vestingwerken in de hertogdommen en de graafschappen 26 sept. 1685 en chef van de fortificaties ald. 19 dec. 1685, brigadier 5 april 1687, generaal-majoor te voet 1 febr. 1690, leidende ingenieur bij de belegering van Ratzeburg 11 aug. tot 1 okt. 16'93, ridder Dannebrog Orde 7 dec. 1695, inspecteur van de infanterie in Holstein 24 dec. 1700, luitenant-generaal te voet 2 april 1701, ging naar Brabant okt. 1701, chef van het 2de bataljon prins Carl in Engels-Staatse betaling in Brabant 11 nov. 1702, ontslag 9 dec. 1707, verbleef in Holland, maar werd teruggeroepen in Deense dienst 1710 en benoemd tot generaal te voet 6 juni 1710, generaal en chef 1710-14, leidde de bele-

gering van Tønningen 1713, ridder Orde van de Olifant 17 jan. 1712, praeses in het commissariaat van de Landetat 20 maart 1716, gouverneur-generaal in Bremen en Verden en in Straalsund 29 sept. 1719, leidde de grote dijkwerken in de hertogdommen en Oldenburg 1720, † Kopenhagen 7 nov. 1721, begr. Altona, tr. le Herzhorn bij Glückstadt 15 (7) mei 1673 *Adelgunde Mechtilde (Mathilde) Rømeling,* geb. 3 dec. 1654 (of 6 juni 1653), †Itzehoe 13 febr. 1714, begr. Altona, dr. van Dr. med. *Conrad Rømeling,* garnizoensmedicus, en *Suana Elisabeth Riise:* tr. 2e Hamburg (Duits-ger.) 24 juli 1714 *Charlotte Amalie von Plessen,* geb. 6 okt. 1686, dame in de Union Parfaite, † Kopenhagen 23 febr., begr. ald. (O.L.Vr.k.) 30 maart 1740, dr. van *Samuel Christoph von Plessen,* luitenant-generaal, en *Catharine Margrethe Elisabeth von Dalwig;* zij hertr. Kopenhagen (slotk.) 5 nov. 1727 *Johan Georg von Holstein* tot Möllenhagen, Pieverstorf, Gross u. Klein Lukow en Lütken Vielen, wedr. van *Ida Frederikke Joachimine von Bülow.*

Uit het eerste huwelijk 10 kinderen, van wie *Henrik, Christian* en *Ulrich* in de Zuidelijke Nederlanden vochten; *Henrik's* zoon *Jost Gerhard von Scholten* werd in 1777 geadeld.

Als bronnen worden vermeld: H. K. Eggers, Die Familie von Scholten, in: Der Deutsche Herold, 1883 en familieaantekeningen in de verzamelingen van het General.-herald. Selskab (specialia) ; verder voor *Michael* (II, 1) : Mitteilungen des Vereins für Geschichte und Landeskunde von Osnabrück XX (1895), 257 en XLVIII (1926), 127.

MR. O. SCHUTTE.

Stuart.

(Nederland's Patriciaat 1964)

Edmont Stuart, soldaat onder capt. Heiden, ondertr. Heusden 6 december 1616 *Anneken Petersdr.,* van Leerdam, weduwe van *Lancelot Goude.*

Anneken Stuarts, geb. Gorcum, weduwe van *Jan Vuprpijn,* wonende te Geertruidenberg, tr. Geertruidenberg 5 febr. 1632 (ondertr. 8 jan. 1632) *Goris Goosens* j.m. geb. te Hees, quartiermeester onder Capt. Verhaar.

Capt. *Heiden* behoorde niet tot de Schotse Brigade. Ongetwijfeld was hij officier in een van de Engelse regimenten in de Nederlanden. *Heiden is* vermoedelijk de Engelse naam *Heydon.*

DR. J. MAC LEAN.

BOEKBESPREKING.

M. J. C. Klaassen, schout-bij-nacht van administratie titulair b.d., Adelborstenopleiding te Delft-Medemblik-Breda 1816 — 1857. Uitgevoerd door de Centrale Reproductie Inrichting der Koninklijke Marine, 1979. 194 blz.

Een bizonder nuttig naslagwerk. Achtereenvolgens werden opgenomen:

Leden van het Koninklijk Huis;

Naamlijsten van het Marine-Instituut op de Artillerie- en Genieschool te Delft 1816-1857;

Naamlijsten van het Koninklijk Instituut voor de Marine te Medemblik 1829—1850;

Naamlijsten van de Koninklijke Akademie voor de zee- en andmacht te Breda 1850-1857.

De adelborsten zijn jaarsgewijze vermeld met levensdata zn een uitgebreide staat van dienst. Ten slotte is een lijst van afkortingen voor Nederlandse en buitenlandse onderscheidingen toegevoegd. Met een naamindex wordt dit overzichtelijk naslagwerk afgesloten, er kan dus onmiddellijk worden vastgesteld of er iets van onze gading in voorkomt.

H. L. KRUIMEL.

Gedenkboek 1948 — 1978; afdeling Kennemerland van de Nederlandse Genealogische Vereniging, 160 blz., met afbeeldingen.

Dat het goed gaat met de genealogie in Nederland blijkt o.m. uit het verschijnen van gedenkboeken zoals dit. In een vorige aflevering (oktober 1980) is een vergelijkbare 'bundel besproken van de afdeling Nijmegen van de NGV bij het 10-jarig bestaan in 1980. De nu drie maal zo oude afdeling Kennemerland heeft 10 jaar geleden het 20-jarig bestaan gevierd met de publicatie van een kleine brochure over te weinig bekende bronnen voor genealogisch onderzoek in Haarlem en omgeving. In de nieuwe bundel is daarop nu een vervolg opgenomen: te weinig bekende genealogische, heraldische en biografische archivalia uit enkele instellingen in en buiten Haarlem.

De voor dit gedenkboek verzamelde artikelen geven een fraai overzicht van de breedheid van de belangstelling die onder genealogie-beoefenaren leeft. Zij zijn alle lovenswaardig beknopt en helder geschreven en waar mogelijk met goed gekozen illustraties verlucht. De buitenstaander vindt hier een staalkaart van mogelijkheden om zijn sluimerende interesse te laten opwekken en krijgt tevens te zien hoe het resultaat van een onderzoek algemeen toegankelijk gemaakt kan worden. Zo heeft deze jubileumuitgave zeker ook propagandistische waarde gekregen en niet alleen voor de afdeling Kennemerland.

Wie zich realiseert dat hij niet alleen biologische voorouders heeft maar dat hij ook als genealoog deel heeft aan een ontwikkeling en voortgaat op de weg die anderen eerder gegaan zijn, zal geboeid worden door het artikel van A. G. van der Steur over de genealogiebeoefening in Nederland sinds het midden van de 19e eeuw. Het is duidelijk, dat ook de genealogie van de genealogie op- en neergangen vertoont en zijn donkere plekken kent die misschien pas na vele generaties zonder gêne besproken kunnen worden.

De voorzitter van de jubilerende afdeling mr. J. W. F. X. de Rijk speculeert er in zijn Ten geleide al op, dat twee bijdragen wel eens school zouden kunnen maken. Het zijn de beide stukken die onderwerpen uit de zusterwetenschappen van de genealogie nl. de zegelkunde en de heraldiek behandelen. Het eerste schoolvoorbeeld is de heruitgave van het overzicht door M. Thierry de Bye Dolleman van de Haarlemse schepenen en hun zegels in het tijdperk 1290-1572, dat eerder verschenen was in het jaarverslag van het Haarlemse gemeentearchief over 1969. De heraldiek is vertegenwoordigd door de wapens van de Haarlemse bisschoppen, verzameld en gepresenteerd door A. J. Roelofs, die daarmee een onbetreden terrein van de wapenkunde exploreert.

Ook andere, jongere en modernere onderdelen van de geschiedeniswetenschap hebben hun weerklank gevonden: F. Moerbeek geeft met de vele gegevens over de epidemische zinkingskoorts in Haarlem juni 1782 inderdaad een bijdrage tot de beoefening van de sociale geschiedenis. Andere bijdragen zijn weer typisch genealogisch van inhoud en opzet, met

daarbij interessante biografische accenten. Het betreft *Nicolaas Henneman*, die in Engeland een niet onbelangrijke rol heeft gespeeld in de geschiedenis van de fotografie, Mr. *J. P. Amersfoordt*, de tweede burgemeester van Haarlemmermeer die eigenlijk een afzonderlijke biografie verdient, *Pieter Teyler van der Hulst*, zijn testament en zijn vermeende erfgenamen en de tekenaar *F. Th. Grabijn*. Uit deze artikelen en uit de gehele bundel, die nog verschillende andere kleinere maar documentair nuttige 'bijdragen bevat, blijkt heel duidelijk, hoe inspirerend de beoefening van genealogie kan zijn.

J. H. ROMBACH.

K. de Clerck en L. Troch, De opvoeding van een Prins van Oranje in het midden van de 19e eeuw. Uitgave van J. N. Voorhoeve, Den Haag, 1979, 93 bladz.

Dit lezenswaardige en keurig uitgegeven boekwerkje, versierd met 12 afbeeldingen, behandelt de wijze waarop in het midden van de vorige eeuw een Prins van Oranje werd voorbereid op zijn latere taak als vorst. De auteurs zijn chronologisch te werk gegaan en hebben zich beperkt tot een feitelijk relaas met weglating van commentaar en interpretaties. Aldus de inleiding. Daarbij is gebruik 'gemaakt van de archieven van „Noorthey" en „E.A.O. de Casembroot", die worden bewaard in hot Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage. „Noorthey" was het bekende opvoedingsinctituut te Veur (later Leidschendam), opgericht in 1820 door Dr. *Petrus de Raadt* (1796—1862) en opgeheven in 1907. „E.A.O. de Casembroot" was de latere luitenant-generaal jonkheer *E. A. 0. de Casembroot*, geboren 20 juni 1813, die in 1849 werd benoemd tot ondergouverneur van de op 4 september 1840 geboren prins van Oranje, zoon van kroonprins *Willem* en zijn gemalin prinses *Sophie van Württemberg*. Zij werden door het overlijden van koning *Willem II*, enige weken later tot het koningschap geroepen. De auteurs van het uitstekend gedocumenteerde boek, Prof. Dr. Karel de Clerck, hoogleraar in de historische en vergelijkende pedagogie aan de Rijksuniversiteit te Gent en zijn medewerkster Mej. Dra. Lutgarde Troch, schrijven letterlijk in hun inleiding: „Onze poging om de verschillende fasen in de opvoeding van de prins van Oranje te schetsen, zou zeker tot mislukking zijn gedoemd, indien we niet voortdurend hadden kunnen rekenen op de onverdeelde steun en de onvermoeibare ijver van oud-rijksarchivaris J. Fox. We zijn hem bijzonder 'erkentelijk en dragen dan ook graag dit boek aan hem op".

Aan het onderhavige werkje gaat een „Woord vooraf" van de hand van Jhr. Mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, voorzitter van het genootschap „Noorthey", dat nog altijd tracht de idealen van *Petrus de Raadt* te verwezenlijken. Jammer is, dat in het boek een index ontbreekt.

De bovengenoemde fasen in de opvoeding van de prins zijn in grote lijnen: „De eerste jaren", vervolgens het verblijf op „Noorthey" en tenslotte „de Leidse tijd". De beschrijving van elke fase wordt gevolgd door een lijst van een groot aantal noten inhoudende de documentatie van het geschrevene. Daarna volgen de Bijlagen 1-IV, die interessante nadere informatie bevatten, bladz. 80-92.

Allereerst wordt uiteengezet hoe het kwam, dat het huwelijk tussen de latere koning *Willem III* en zijn nicht van moederszijde *Sophie van Württemberg*, om politieke redenen gesloten, een grote mislukking werd. Door een en ander heerste er een vertroebelde atmosfeer aan het Nederlandse Hof, die een negatieve invloed had op de jonge prinsen, vooral op de oudste zoon, waarover dit boek handelt. Deze had, volgens getuigen, toch al een wat schuchtere, koele en fantasieloze aard, maar wel een zeer goed verstand. Een echt vrolijke jongen was hij echter niet.

Het is hier niet de plaats om uit te weiden over het moeilijke en onberekenbare karakter van koning *Willem III* en dat van de meer beminnelijke en intelligente koningin *Sophie*, die echter over te weinig takt beschikte om redelijk met haar gemaal te kunnen omgaan. De jonge prinsen, die de achtergronden der moeilijkheden niet kenden, hazen begrijpelijkerwijze uit eigen beweging de partij van hun moeder, de koningin. Zo ontstond er een onverkwikkelijk touwtrekken tussen de koning en de opvoeders van de prinsen enerzijds en de koningin anderzijds. Dat gegeven, inderdaad van grote invloed, speelt, volgens schrijver dezes, een iets te grote rol in dit boek.

In 1847 stelde baron *Forstner van Dambenoy* (uit een geslacht, in 1828 ingelijfd in de Nederlandse adel), een officier, die op 15 december 1840 hoofd werd van de staf van de kroonprins, de latere koning *Willem III* en diens mentor was geweest, een „projet d'un plan d'éducation" d.d. 1 november 1847 op voor de jeugdige prinsen. Hut Frans werd n.l. in Nederlandse hofkringen nog veelvuldig gebruikt in de loop van de 19de eeuw. Maar de prins zou 'toch voor alles Nederlandser moeten zijn en Nederlands spreken, aldus de toegevoegde instructie voor de onder-gouverneur van de prins. M.i. een juiste opvatting.

Forstner wenste, dat de prins op 18-jarige leeftijd „sera perfectionné 'dans l'étude des langues, de l'histoire et de la géographie". Ook de wiskunde en het latijn komen natuurlijk ter sprake en niet te vergeten de godsdienstige opvoeding, die hij wil laten beginnen op 12- à 14-jarige leeftijd. *Forsfner* wist gedaan te krijgen, dat de prinsen mochten omgaan met kinderen van gelijke leeftijd. Na veel heen en weer gepraat ziet *Forstner* zijn opvoedingsplan goedgekeurd. Tot zijn elfde jaar zal de oudste prins o.a. lessen volgen in de school van *Margadant*. Over deze beginperiode bestaan weinig of geen gegevens, zodat die dan ook weinig uit de verf is gekomen.

Mede dank zij de dagboeken van jonkheer *E. A. 0. de Casembroot* valt veel meer licht op de latere fasen, Verstandig en vastberaden als hij was, heeft deze de 'prins van Oranje eerst als ondergouverneur. later als gouverneur onder zijn leiding gehad van 1 maart 1849 tot 1858, d.w.z. tot de prins achttien jaar en daarmee meerderjarig werd.

Als de prins op 3 maart 1851 zijn intrek neemt in „Noorthey", de befaamde kostschool voor jongens uit „de hoogste standen", gebeurt dit om hem met 's konings instemming te onttrekken aan de invloed van „het koninklijk paleis". *De Casembroot* gaat mee. Aanvankelijk waren er voor de prins nogal wat aanpassingsmoeilijkheden, niet alleen aan het onderwijs, maar ook aan de omgang met zijn medeleerlingen. „Wiwill", zoals zijn roepnaam luidt, heeft nu en dan zeer onhandelbare en kregelige 'buien! Bij nader inzien begrijpelijk voor een ca. 1 1-jarige jongen, die in alle opzichten wordt bevoogd en becritiseerd door een groepje zwaarwichtige heren in de kracht van hun leven, de koning voorop.

Uiteraard laat een boekbespreking als deze niet toe, 's prinsen opvoeding stap voor stap in haar ontwikkeling te volgen. Daartoe zal de lezer het boek zelf ter hand moeten nemen, dat — zo mag men het wel stellen — een eresaluut inhoudt aan de onvolprezen toewijding van jonkheer *de Casembroot*, hiermede een oude wijsheid bevestigend, dat het in de opvoeding vooral aankomt op de persoon van de opvoeder(s) .

TH. J. NAUDIN TEN CATE.

Bibliografie van Anne Hallema, Tzum (Franekeradeel) 8 september 1873 — Breda 23 februari 1973. Samengesteld door Henrica E. Verwoerd. Uitgegeven door de Fryske Akademy te Leeuwarden en de Gemeentelijke Archiefdienst te Breda — 1979. Met portret.

Wie deze bibliografie ter hand neemt, komt onder de indruk van de enorme publicistische activiteit, die de heer A. Hallema als amateur-historicus in een lang leven heeft ontplooid. Zijn boeken en artikelen: het zijn er duizenden en er moest onvermijdelijk een seleotie worden toegepast, want anders zou de bewerkster zelfs met de steun van hulpkrachten nooit tot een bevredigend resultaat zijn gekomen.

„*Hallema* — zo schrijft de gemeente-archivaris van Breda, Dr. F. A. Brekelmans in zijn inleiding heel terecht — heeft zich op veel gebieden van de geschiedenis bewogen. Hij schreef over kerkgeschiedenis, het gevangeniswezen, Oranje-vorsten, de historie van de letterkunde, het 'politiewezen, weeshuizen, ziekenhuizen en het bedrijfsleven". Dat de Friese geschiedenis een belangrijk aandeel in het oeuvre heeft, spreekt voor een geboren Fries haast vanzelf. Daarbij komt de historie van stad en land van Breda, waar de auteur meer dan vijftig jaar heeft gewoond. Geslacht- en wapenkunde zijn schaars vertegenwoordigd. Toch zullen allerlei publicaties de belangstelling van een genealoog kunnen opwekken bijv. een tweetal over bijnamen, scheld-, schimp- en spotnamen voorheen en thans (nrs. 16 en 18 van de boekenlijst). Zo mag dan de onderhavige bibliografie niet alleen beschouwd worden als een daad van piëteit jegens de overledene, maar tevens als een vorm van dienstbetoon jegens #hedendaagse en toekomstige onderzoekers. Spijtig is het te constateren, dat de 39 titels van de boekenlijst niet in de index van persoons- en plaatsnamen zijn verwerkt, maar voor degeen, die hierop bedacht is, is het nadeel niet al te groot.

J. Fox.

W. T. Vleer, Het Drentse geslacht Hummel/Hummelen (1970). 115 blz., met afbeeldingen.

De geschiedenis van een sterk verspreid geslacht, waarvan de bakermat onder Hoogersmilde moet worden gezocht. Eerst op bladz. 21 begint de eigenlijke genealogie met *Jacob Hummelen* te Hoogersmilde in de eerste helft van de 17de eeuw. Van daar uit verspreidt het geslacht zich met talrijke naamdragers *Hummel* en *Hummelen* over Groningen en Drente. De inleiding is op zichzelf zeer lezenswaardig en gewijd aan naamdragers *Hummelinck* en *Van Hummel* in Gelderland, doch met het geslacht *Hummel* heeft het m.i. niets uit te staan. Het werkt dan ook verwarrend voor leden van de familie *Hummel* die kennis nemen van dit geschrift, waarvoor zij wel familiale belangstelling zullen hebben, doch wie het genealogisch inzicht ontbreekt om het een van het ander te scheiden.

H. L. Kruimel.

J. L. Braber, Geschiedenis van een geslacht Reijcken, Rijcken, Rijken, Rijke, Rijkers en Ryken. Uitgeverij Steengracht, Dreischor, 1979, 400 blz., met afbeeldingen.

De geschiedenis van een 'wijdvertakt geslacht, waarvan de oorsprong gezooht moet worden te 's-Gravenmoer. De genealogie 'begint met *Jan Rijcken*, geb. omstreeks het eerste kwart van de 16de eeuw. Een uitstekend verzorgde genealogie, van een uitgebreid fotomateriaal voorzien, waarbij vooral de jongere generaties sterk zijn vertegenwoordigd. Opvallend mooi

s het wapenregister aan het slot, niet minder dan 224 wapens ellend, uitgevoerd in zwart-wit. Bizonder mooi heeft Mr. A. C. Vink deze wapens getekend.

Een index werd opgenomen op de aangetrouwde families: lat daarbij niet meer melding wordt gemaakt van alle naamlragers *Reycken* enz. valt te 'begrijpen, maar ook te betreuren. Niet alle familieleden zullen door dit gemis gemakkelijk de weg kunnen vinden in de vele bladzijden van dit fraaie familieboek.

H. L. Kruimel.

Onlangs verschenen in de serie „Eemandse klappers":

Deel 8 — Huwelijken Gereformeerde Gemeente Bunschoten 1662-1811 en Huwelijken Gerecht Bunschoten 1796-1811, bewerkt door J. H. M. Putman. Bussum, 1980.

Te bestellen door ƒ 20,— over te maken aan de „Genealogische Documentatie Service" te Bussum hetzij op girorekening no. 3812378 hetzij op rekening no. 64.47.32.962 bij Slavenburg's Bank te Bussum onder vermelding van „EK 8".

J. Fox.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Von der Planitz. *Jacob de Cock van Opijnen,* schepen van Tiel 1562, 1585, burgemeester tussen 1578-1598, tr. *Walburg van Malsen,* dr. van *Gerrit* en *Hillegond Mom* (zie Jb. Centr. Bureau voor Genealogie 1948, blz. 178).

Uit dit [huwelijk een dochter:

Clara Rembalda de Cock van Opijnen, tr. le N.N. Edler *von der Planitz;* tr. 2e in 1603 *Gijsbert van Hardenbroek* (voor dit laatste huwelijk zie Ned. Adelsboek 1942, in voce Van Hardenbroek, generatie XII) .

Uit het eerste huwelijk van *Clara Rembalda:*

Philips Rudolph Edler *von der Planitz,* 19 nov. 1611 onmondig, als erve van zijn moeder beleend met „Die Kuicksche thiende" onder Tiel, transporteert dit leen 14 mei 1621 (mondig) aan zijn stiefvader Gijsbert van Hardenbroek (Gelderse Leenregisters, kwartier van Nijmegen, blz. 524); kapitein in Staatse dienst, doopgetuige te Bergen op Zoom (1620), woont te Utrecht aan de St. Martensdam (1627). tr. vóór 1620 *Riquina (Roguina) Berck,* † Utrecht (overluid Dom 27 nov. 1627). dr. van *Arnt Berck Arntszone,* woont te Zutphen (1581), en *Johanna van Culemborg (zie* bastaardtak Van Culemborg, De Ned. Leeuw 1975, kolom 105).

Uit dit huwelijk:

1. *Rembalda* Edle *von der Planitz,* † Utrecht (overluid Dom 17 maart 1634).
2. N. N. Edler *von der Planitz,* tr. N. N. Hieruit een dochter:
   Rembalda Edle *von der Planitz,* tr. ca. 1675 *Reinier de la Haye;* hij hertr. Tiel 10 sept. 1682 *Anna Catharina Roemers,* j.d. van Maastricht.

Blijkens het Genealogisches Handbuch des Adels, Adelige Häuser A VII, 1965 (juncto de daarin geciteerde Uradelige Taschenbücher van oudere datum) behoort het geslacht *Von*

der Planitz tot de oeradel uit Vogtland, waaraan in 1522 door keizer Karel V het adelspredikaat „Edler" en Edle" werd verleend (stamvader is *Ludowicus de Planifz,* in 1192 te Merseburg vermeld). Bovenbeschreven *Philips Rudolph von der Planitz* en zijn vader komen echter in de aangehaalde Duitse literatuur niet voor.

Gevraagd: aanvullingen op bovenstaand fragment en met name nadere gegevens over de *Von der Planitz* die omstreeks 1590 in het huwelijk trad met *Clara Rembalda de Cock van Opijnen* uit Tiel.

Zutphen. JHR. MR. R. C. C. DE SAVORNIN LOHMAN.

Van Rouendal,

1. *Samuel van Rouendal,* tr. *Wubbe Kloppenberg.*

11. *Jacob van Rouendal,* tr. *Anna Elizabeth Bergvliet,* dr. van *J. F. Bergvliet* en *A. C. Luttig.*

Uit dit huwelijk:

1. *Wubbina Susanna van Rouendal,* geb. in 1826.
2. *Anna C. Frederika van Rouendat,* geb. in 1827.
3. *Maria Jacoba Christina van Rouendal,* geb. in 1831, tr. in 1859 *Cornelis Koek,* geb. in 1832, zn van C. *Koek* en *A. M. Freriks.*
4. *Frederik Jacob,* volgt 111.

111. *Frederik Jacob van Rouendal,* geb. in 1837, vertrekt in 1860 vanuit Amsterdam naar Kaapstad (Z.-Afr.), attestatie ald. (Grote kerk) 6 aug. 1860, begr. Wadrif-Lambertsbaai, tr. in 1862 *Jacomine Elizabeth Hermina Brand,* begr. Suurfo'ntein-Lambertsbaai.

Uit dit huwelijk:

1. *Elizabeth Johanna van Rouendal,* geb. 21 nov. 1864.
2. *Jacob van Rouendal,* geb. 9 nov. 1866, † 12 okt. 1930, begr. Suurfo'ntein-Lambertsbaai, tr. *Johanna Elizabeth van Wijk,* geb. 22 aug. 1872, † in okt. 1937, begr. Kuilsrivier.

   Hieruit nageslacht in Zuid-Afrika.
3. *Anna Elizabeth van Rouendal,* geb. 25 juli 1868.
4. *Floris Johannes Jacobus van Rouendal,* geb. 20 maart 1871.
5. *Jacomina Elizabeth van Rouendal,* geb. 6 dec. 1873.
6. *Frederika Jacoba van Rouendal,* geb. **5** jan. 1877.

Gevraagd nadere gegevens betreffende de familie *(Van) Rou (w) enda (a) l,* wat betreft afstamming, verschillende takken, familiewapen, nakomelingen, etc.

Lichtenburg (Z.-Afr.) L. VAN ROUENDAL.

Van Ruyven. *Jan Dirck Sijmonsz. van Ruijven,* † Pijnacker 24 febr. 1557, tr. ca. 1524 (?) *Grietge Claesdr. van Clapwijck,* † Pijnacker 14 jan. 1557 (zie: o.a. De Ned. Leeuw 1965, k. 175).

Bestaat er verwantschap met het in het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie 1966 en 1975 behandelde geslacht *Van Ruyven?*

Nadere gegevens gevraagd over genoemde *Jan van Ruyven* en zijn familie en de kwartieren van hem en zijn vrouw.

Rotterdam. K. J. SLIJKERMAN.

Schade van Landegge. Tal van leden van het Westerwoldse geslacht *Molanus* 'erfden op 3 sept. 1764 vast goed te Blijham van Juffer *Elisabeth Lutgerdina Schade van Landegge* (Rijksarch. Groningen, recht. arch. VI w 10). Is er iets bekend omtrent de erflaatster?

Bilthoven. A. PATHUIS.

Van Zuylen (1970, **kol. 390).** Tien jaar geleden stelde ik de vraag of *Elisabeth van Zuylen* die ca. 1504 in het huwelijk trad met de Utrechtse lakenkoper Otto *Jansz. van Haeften,* een bastaarddochter was van *Dirk van Zuylen van de Haer,* vermeld 1447-1502, burgemeester van Utrecht. Deze vraag kan thans bevestigend worden beantwoord. Uit het stedelijk lijfrenteregister (Gem.arch. Utrecht 1 610) blijkt dat tussen 1468 en 1491 een lijfrente op twee levens ten bedrage van LXII lb. X st. en betaalbaar op Jacobi en Agnetis gevestigd werd ten name van *„Alyt Arnts dochter van Broechusen* tot hoeren live ende *Lysbetten* hoeren dochter by heeren *Dirc van Zulen".* De lijfrente staat in het naar gilden ingedeelde register te boek onder het louwersgilde (jaar 1468 pag. 334). In het register van 1491 (pag. 634) stond oorspronkelijk dezelfde tenaamstelling, die later als volgt werd gewijzigd: *„Lysbetten* heeren *Dirck dr. van Zulen* bij *Alyt Aernfsdr. van Broechusen".* Blijkbaar stierf *Alijd van Broeckhuysen* tussen 1491 en de aanleg van het volgende register in 1510, hetgeen wordt bevestigd door het voorkomen van de gebruikelijke overlijdensnotitie op pag. 550 van het register anno 1491, waar — eveneens onder het louwersgilde — een lijfrente voorkomt op één leven ten name van *Alijt Aernts dochter van Broechusen.* Dezelfde rubriek vermeldt lijfrentes op het leven van *Steven* en van *Gijsbert,* wettige zonen van heer *Dirck van Zulen* (pag. 548). terwijl in 1496 lijfrentes werden gevestigd door *Alyt Aertsdr.* op het leven van *Claes* en *Joest,* haar dochters bij heer *Dirck van Zulen* (jaar 1491, louwersgilde, pag. 134). Tenslotte wordt in 1499 een lijfrente van IX lb. gevestigd door „Her *Dirck van Zulen* Ridder voir en na *Alyt Aernt Willemsdr.* tot live *Dirck* zijns bast. soens" (jaar 1491, louwersgilde, pag. 656). Deze lijfrente wordt in 1520 nog geheven door *„Alijt* voers(egd) " die dus niet identiek kan zijn met *Alijd Aernts van Broeckhuysen.* Blijkbaar had *Dirk van Zuylen* bij laatstgenoemde een natuurlijke dochter *Lijsbeth* en bij *Alijd Aernt Willemszoonsdochfer* de bastaardkinderen *Clasina, Josina* en *Dirck.* Aangezien hij ook wettige zonen *Steven* en *Gijsbert* had, moet hij inderdaad identiek zijn met de Utrechtse burgemeester *Dirck van Zuylen van de Haer,* zoon van *Dirck van Zuylen* en *Josina van de Haer.*

De lijfrente van *Lijsbet* heeren *Dircksdr. van Zuylen* bij *Alyt Aerntsdr. van Broechuysen* staat aldus te boek in de registers van 1510 (deel 11, louwersgilde, pag. 267), 1514 (deel 11, louwersgilde, fol. 77 vso) en 1520 (deel 11, louwersgilde, pag. 132). In 1514 staat *Oet die droechscerder* erbij geschreven als renteheffer, in 1520 wordt hij *Ot van Haeften* genoemd, waarmee *Lijsbeth van Zuylen*'s identiteit is aangetoond.

Eindhoven. MR. G. J. J. VAN WIMERSMA GREIDANUS.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Aanwinstenlijst der bibliotheek. — Aanvullingen en verbeteringen op enige in Nederlands Adelsboek en Nederlands Patriciaat gepubliceerde genealogieën en stamreeksen: Enige nieuwe vondsten over de eerste Boissevain in Nederland, Egidius, Mathildis de Foresto, het verhaal van een edelvrouwe en een koning, Jantzon van Erffrenten, De oudste generaties van het Doetinchemse geslacht Ketjen en zijn herkomst uit Westfalen, Van Leeuwen, De afkomst der famile Van der Mieden van Opmeer, De oudste generaties van het Amsterdamse burgemeestersgeslacht Munter, Vijf Van Plettenberg-testamenten, Van Plettenberg, De z.g. Delftse tak van het geslacht Ploos van Amstel, De ouders van Rochus Rochussen, Scholten. Stuart. — Boekbesnrekine. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad **verschijnt** maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het M a a n d b l a d, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, ***p./a. Zeestraat*** 71 ***b, 2518 AA 's-Gravenhage.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad ***f*** 50,— gelieve men steeds **vóór** 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, ***Laan*** van ***Koot 43, 2244 AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 4 **XCVIIIe Jaargang** **april 1981**

BESTUURSBERICHTEN.

Tot lid zijn benoemd:

P. M. AKER,	1685 PB Zwaagdijk, *Zwaagdijk W 349.*
Drs. H. J. EIJSSENS,	1052 XP Amsterdam, ***Frederik Hendrikplantsoen 17 III.***
Mevrouw E. C. M. HEUKENSFELDT JANSEN,	101'7 CJ Amsterdam, ***Herengracht 594.***

Adreswijzigingen:

Mr. J. W. ARPS,	6211 FF Maastricht. ***Grote Looiersstraat 8.***
Ing. JOH. H. KRUIJER,	Flamengo, Rio de Janeiro R.J., CEP 2250 Brazilië, *Avenida Oswaldo* ***Crux 149/2001.***
M. MASSET,	Southampton SD 16 BB, Engeland, **4** *Chalfont Court, Bracken* ***Lane.***
G. A. SLOOS,	***3067*** PW Rotterdam, ***Malmöpad 117.***

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in Hotel Babylon te 's-Gravenhage op 29 november 1980.

De voorzitter, Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel, opent om 13.35 uur de vergadering die volgens de presentielijst door 120 leden wordt bijgewoond. Hij dankt Jhr. F. G. L. 0. van Kretschmar, Mr. E. J. Wolleswinkel, Mr. T. N. Schelhaas en de heer C. W. Delforterie voor hun bereidwilligheid de aanwezigen na afloop van de vergadering rond te leiden in het Iconografisch Bureau en het Centraal Bureau voor Genealogie.

De ingekomen stukken bestaan uit een zestal berichten van verhindering de vergadering bij te wonen, waaronder die van het erelid Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg en het bestuurslid Mr. J. T. Anema. Voorts is ingekomen een voorstel van de heer P. P. G. Kolk om zijn opmerking over het rijkswapen zoals vermeld in de notulen van de algemene ledenvergadering van 1 december 1979 te vervangen door: ,,Naar aanleiding hiervan merkt de heer P. P. G. Kolk op dat ook het wapengebruik van de overheid dikwijls niet correct is. Hij noemt als voorbeelden de gebreken van het rijkswapen in het Nederlandse paspoort en van het vignet van de Tweede Kamer." De wijziging wordt aangenomen.

De notulen van de algemene ledenvergadering van 17 mei 1980, gepubliceerd in het maandblad van juli-augustus 1980 worden goedgekeurd.

De voorzitter stelt voor Ir. J. A. H. J. G. baron van Oldeneel tot Oldenzeel en Dr. J. Ch. W. Verstege te benoemen als plaatsvervangende leden van de Kascommissie voor 1981. Dit voorstel wordt aangenomen.

Naar aanleiding van de begroting voor 1981, welke aan de leden is uitgereikt, merkt de heer A. Oosterbaan op dat de post f 1.000,— voor aankoop van boeken wel minimaal is. De voorzitter wijst erop dat inderdaad, sinds jaren, deze post zo laag is daar de meeste boeken zoals recensie- en ruilexemplaten etc. gratis worden verkregen. Deze post geeft dan ook niet de werkelijke aanwas van de bibliotheek weer. Mr. C. P. Briët vraagt voor welk soort boeken dit bedrag dient. De voorzitter antwoordt dat het vooral series betreft die niet gratis worden verkregen. Op de vraag van Ir. P. M. Vrijlandt

of de geraamde subsidie ook werkelijk ontvangen zal worden, antwoordt de voorziiter dat op grond van de veel hogere huur en de hogere exploitatiekosten de subsidie zo hoog is en dat er wel op gerekend mag worden dat deze ook zal worden toegekend. De post voor de brandverzekering is zo laag omdat alleen voor de inboedel een premier-risque-verzekering is afgesloten. De begroting wordt goedgekeurd.

De voorzitter meldt dat bij de opening van het Algemeen Rijkcarchief door H.M. de Koningin op 12 november j.l. het bestuur, de redactie, de medewerkers van het bureau en de ereleden van het Genootschap aanwezig zijn geweest. Mede namens het Genootschap heeft Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg gesproken. De instellingen die in het nieuwe gebouw zijn gevestigd hebben aan het Algemeen Rijksarchief een door Marie Andriessen vervaardigd portretmasker van Hare Majesteit aangeboden.

In 1980 is in de Serie Werken van het Genootschap verschenen ,,Emanuel van Portugal en Emilia van Nassau" van Mr. Dr. J. L. J. van de Kamp. Voorts is in bewerking ,,Nederlandse Familiepenningen tot 1813" van Dr. A. J. Bemolt van Loghum Slaterus. Door bindproblemen zal deel 7 van het Bijblad na de jaarwisseling verschijnen. Deel 8 is in voorbereiding en zal mogelijk nog in 1981 verschijnen. Inzendingen zijn nog mogelijk.

Het aantal bezoekers aan het bureau van het Genootschap is dit jaar iets teruggelopen door de sluiting van het bureau gedurende langere tijd in verband met de verhuizing.

De heer Briët vraagt wat er in het lustrumjaar 1983 precies tentoongesteld zal worden en wat er wordt opgenomen in de dan uit te geven catalogus. De voorzitter antwoordt dat er genealogische handschriften van vóór 1800 tentoongesteld zullen worden als ook Chine de Commande met wapens en, mits de ruimte dit toelaat, nog enkele andere objecten. Er zal een catalogus worden samengesteld van de tentoonstelling onder de verantwoordelijkheid van de directeur van het museum Meermanno-Westreenianum. Daarnaast ligt het in het voornemen een repertorium van genealogische handschriften te dolen verschijnen. Op de vraag welk soort handschriften zal worden beschreven, antwoordt Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland dat het in de bedoeling ligt handschriften van vóór 1800 te beschrijven en de daarin voorkomende genealogieën te ,,vermelden". Gedacht wordt aan handschriften in openbare verzamelingen en in particulier bezit mits van deze laatste copieën in openbare verzamelingen geraadpleegd zullen kunnen worden. De heer Beelaerts wekt de leden op om indien zij in het bezit zijn van genealogische handschriften van vóór 1800 daarvan een copie aan de secretaris van het Genootschap te zenden. Alleen van de tentoongestelde exemplaren zal een catalogus' worden uitgegeven. Alleen oudere handschriften worden in het repertorium opgenomen. Voor vermelding in het repertorium komen in beginsel alleen in aanmerking handschriften die gegevens, van tenminste drie generaties bevatten. De heer Briët vraagt spreker hoe een en ander daadwerkelijk wordt opgezet aangezien het een grote hoeveelheid werk impliceert. Kan het Genootschap hiervoor voldoende mankracht leveren en wel zo dat het werk met redelijk resultaat tijdig klaarkomt ? De heer Beelaerts antwoordt zich van de problemen bewust te zijn. Hij wijst erop dat kan worden voortgebouwd op de werken van Van Buchell. Voorts zegt spreker geen illusie te hebben dat het repertorium compleet zal zijn. Is het niet mogelijk, vraagt de heer Briët, een zo groot mogelijk aantal leden aan het lustrum

te laten meewerken ? Dit zou per groep per provincie moeten worden gerealiseerd. Dr. F. C. J. Ketelaar merkt op dat Tiele niet alles heeft kunnen catalogiseren. Er zullen meerdere inventarissen moeten worden doorgenomen. De voorzitter betwijfelt of de desbetreffende archivarissen in de gelegenheid zullen zijn dit werk te doen. De heer D. Pathuis zegt dat in het Rijksarchief te Groningen alle handschriften zijn geregistreerd.

Op de vraag van de heer L. J. Temminck of het bestuur bereid zou zijn voor studerende jongeren een wat ,,vriendelijker" contributie in te stellen, antwoordt de voorzitter dat reeds lang een juniorencontributie bestaat, thans f 25,—.

De heer Kolk merkt op dat het initiatief voor uitgave van een repertorium zeer waardevol is, doch hij zou willen voorstellen een ander werk uit te geven, bijvoorbeeld een beschrijving van de verzamelingen aanwezig op het bureau. Dit zou zijns inziens binnen een redelijke termijn kunnen verschijnen. Ook de uitgave van een kwartierstatenboek zou wel te realiseren zijn. De voorzitter herinnert spreker eraan dat het laatste punt reeds in vorige vergaderingen aan de orde is geweest. Van de uitgave van een kwartierstatenboek moest helaas worden afgezien aangezien er te weinig respons van de leden was. Wat de collecties van het Genootschap betreft zegt de voorzitter het geheel eens te zijn met de spreker dat het wenselijk is de toegankelijkheid daarvan te vergroten; door de uiterst beperkte personeelsbezetting is dit echter niet mogelijk. De lopende zaken kunnen thans net afgehandeld worden. Voor de uitbreiding van het huidige personeelsbestand ontbreken de financiële middelen. De heer Kolk merkt op dat de subsidie gemeenschapsgeld is en dat de collecties dan ook toegankelijker moeten zijn. Hij vraagt aan het bestuur aan dit punt bijzondere aandacht te schenken. De voorzitter antwoordt hierop dat door het bestuur nader zal worden bezien in hoeverre voldoende deskundige vrijwilligers ingeschakeld kunnen worden.

Drs. A. C. Polvliet vraagt of er nog een register op 100 jaar Maandblad zal verschijnen. De voorzitter antwoordt dat een register op 100 jaar Maandblad niet zal verschijnen omdat er geen vrijwilligers zijn en er ook geen coördinator is. Ook dit punt is reeds in de vorige vergaderingen aan de orde geweest. Wel wil hij een oproep in het Mededelingenblad plaatsen met een omschrijving van de functie van de coördinator en bezien wie hierop reflecteert.

De voorzitter sluit om 14.20 uur de vergadering.

Hierna geeft de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, een uiteenzetting over de bibliotheek en de verzamelingen van het Genootschap ter voorbereiding op de rondleiding in het bureau. Hij geeft een duidelijk beeld van de grote verscheidenheid van de aanwezige collecties,, waarvan er vele uniek zijn.

Vervolgens heet de heer Ketelaar, onder-voorzitter van het Centraal Bureau voor Genealogie, namens het bestuur daarvan de aanwezigen van harte welkom.

Hierna worden bezoeken gebracht aan het Genootschap, het Iconographisch Bureau en het Centraal Bureau voor Genealogie, waar de leden uitvoerig worden rondgeleid door respectievelijk de heren Boutmy de Katzmann, Van Kretschmar, Wolleswinkel, Schelhaas en Delforterie.

Na afloop wordt door 32 leden aan het diner deelgenomen dat in hotel Babylon plaatsvindt.

De oudste generaties van het geslacht Berckhout (Berghout) te Rhoon,

door K. J. SLIJKERMAN .

§ 1. Inleiding,

Sedert het jaar 1668 wordt te Rhoon het echtpaar Cornelis *Cornelisz. Berckhout* en *Maertje Arentsdr. Ackersdijck* vermeld. Met zekerheid vormden zij in 1662 een echtpaar, doch vermoedelijk waren zij reeds omstreeks 1650 in de echt verbonden. Een zoon van dit echtpaar was naar alle waarschijnlijkheid: *Jan Cornelisz. Berckhout,* evenals voornoemde *Cornelis* bouwman in de heerlijkheid Rhoon. Uit diens in 1689 gesloten huwelijk met *Ariaentje Hendricksdr. Groenendijck* stamt een wijdvertakte familie, die zich in de loop van de achttiende eeuw grotendeels *Berghout* is gaan noemen. Een andere zoon was vermoedelijk: *Arij* of *Arent Cornelisz. Berckhout,* bouwman onder Spijkenisse. Diens nazaten zijn zich *Berkhout* blijven noemen.

Reeds in de twintiger jaren is in dit maandblad aandacht besteed aan de genealogie van dit geslacht. Naar aanleiding van een in jaargang 1924 [1] geplaatste vraag *„Berckhout"*. reageerde vier jaren later de heer A. van der Poest Clement te Poortugaal met een fragment, opgesteld met behulp van de achttiende eeuwse doop-, trouw- en gaardersregisters van Poortugaal [2].

Omstreeks de eeuwwisseling emigreerde de van Pernis geboortige *Leendert Berghout* (1872—1963), afstammeling van het echtpaar *Berckhout-Groenendijck* naar Ogden in de Verenigde Staten. Volgens een mededeling van diens oudste dochter Mrs. *Pernella Berghout* te Ogden, heeft haar vader kort voor zijn vertrek naar de Nieuwe Wereld een aanvang gemaakt met het verzamelen van genealogische gegevens over zijn familie [3]. Gedurende zijn lange leven is deze belangstelling levend gebleven.

Wellicht was hij de persoon die in 1951 het Centraal Bureau voor Genealogie inschakelde om een onderzoek te verrichten naar de herkomst van het hiervoor genoemde echtpaar *Berckhout-Ackersdijck* (de familienaam van de vrouw is pas enkele jaren geleden aan het licht gekomen). Door genoemde instantie werd een onderzoek verricht in de in aanmerking komende archivalia van Rhoon, Poortugaal en Geervliet. Het resultaat bleek helaas weinig imposant. Wél werden enkele akten gevonden, doch deze onthulden niets over de herkomst van het betreffende paar. In een schrijven van 8 januari 1952 deelde het Centraal Bureau de opdrachtgever o.a. het volgende mee: „... Het spijt ons zeer, dat ons onderzoek geen resultaat heeft opgeleverd. Wij menen echter, dat ons onderzoek afdoende is geweest en dat U er maar in moet berusten, dat de stamreeks niet hoger kan worden opgevoerd ..." [4]. Later zou blijken, dat er toch enkele akten over het hoofd zijn gezien.

Datzelfde jaar verrichtte de heer H. J. Barendregt te Rotterdam kwartierstaatonderzoek voor *Hendrikus Berghout* (1893-1962) te Pernis [5]. Ten dele werd diens kwartierstaat opgesteld uit materiaal, dat eerder was vergaard door de heer *Berghout* te Ogden, een oom van *Hendrikus*. Blijkbaar was laatstgenoemde onkundig van de genealogische bedrijvigheid van diens familielid in de V.S.

Voor het onderzoek was voornamelijk gebruik gemaakt van doop-, trouw- en begraafregisters. De heer Barendregt strandde met zijn onderzoek naar de oudste generaties van de familie bij het meer genoemde echtpaar *Jan Cornelisz. Berckhout* en *Ariaentje Hendricksdr. Groenendijck*. Daarbij maakte hij de opmerking, dat het sedert 1668 te Rhoon vermeld gevonden echtpaar *Cornelis Cornelisz. Berckhout* en *Maertje Arentsdr. (Ackersdijck)* naar alle waarschijnlijkheid moest worden gezien als de ouders van *Jan*. Het absolute bewijs voor deze stelling was echter niet te leveren.

In 1970 startte ik met onderzoek naar de genealogie *Berckhout/Berghout*. Op dat tijdstip was ik onkundig van het feit, dat reeds lang voordien verscheidene personen zich min of meer intensief hadden bezig gehouden met de genealogie van dit geslacht. Het was mij bekend, dat mijn grootvader *Willem Cornelis Berghout* (1876-1930) in de twintiger jaren voor familieonderzoek was benaderd door een ver familielid in de V.S. Ongetwijfeld was dit Leendert Berghout te Ogden. In de tak van mijn grootvader was echter geen genealogie bekend. Al spoedig lukte het in kontakt te komen met Mrs. Pernella Berghout te Ogden, oudste dochter van de toen inmiddels overleden Leendert.

Zeer welwillend zond zij een afschrift van hetgeen haar vader in de loop van zijn leven over de familie had verzameld. Volgens deze gegevens waren de oudste generaties als volgt:

Pieter Jacobsz. Berckhout,
geb. ca. 1540, woont te Vlaardingerambacht

|

Jacob Pietersa. Berckhout,
geb. 11 april 1571, woont te Vlaardingerambacht

|

Cornelis Jacobsz. Berckhout,
geb. ca. 1595, woont te Vlaardingen,
† ald. maart 1667,
tr. ***Neeltje Cornelisdr.,***
geb. ca. 1599, † Vlaardingen aug. 1671

8 kinderen, o.a.:

|

Cornelis Cornelisz. Berckhout,
geb. Vlaardingerambacht ca. 1630,
tr. Vlaardingen 4 okt. 1659,
Maartje Arends,
geb. Maasland, dr. van Arend N.N. en ***Neeltje Verswijck***

Jan Cornelisz. Berckhout, geb. Rhoon, dood in 1714, tr. 7 mei 1689 ***Adriaantje Groenendijk***	***Arie Cornelisz. Berckhout,*** geb. Rhoon, tr. ***Trijntje Gerrits van Leeuwen***
de familie ***Berkhout/Berghout te*** Rhoon	

Deze oudere generaties zal de heer Berghout te Ogden enkele jaren vóór zijn overlijden hebben „ontdekt".

Uiteraard was het zaak deze stamreeks op zijn juistheid te controleren. Onderzoekingen hadden uitgewezen, dat de familie te Rhoon stamt van het echtpaar *Berckhout-Groenendijck*. Zij maken op 7 mei 1689 te Schiedam akte van huwe-

1) Zie: De Ned. Leeuw, jrg. 1924, kol. 50.

2) Zie: De Ned. Leeuw, jrg. 1928, kol. 122. Door auteur dezes werden vragen over de familie Berckhout gesteld in De Ned. Leeuw, jrg. 1973, kol. 224/225, jrg. 1979, kol. 126 en in Ons Voorgeslacht, jrg. 1977, blz. 400.

3) Meegedeeld in een schrijven aan auteur dezes d.d. 6 sept. 1973.

4) Een afschrift van deze brief (zonder adresvermelding) bevindt zich in één van de dossiers *„Berkhout"* in de collectie genealogische manuscripten van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage.

5) Een afschrift van de stamreeks en kwartierstaat is in het bezit van auteur dezes, gedateerd sept. 1952.

lijkse voorwaarden. Beiden zijn dan meerderjarig, d.w.z. tenminste 25 jaar oud.

De aanstaande bruidegom woont in de heerlijkheid Rhoon, zijn bruid in de jurisdictie van Poortugaal. Kort nadien zullen zij te Rhoon in de echt zijn verbonden.

Daar de doop- en trouwboeken van Rhoon van vóór 1718 verloren zijn geraakt, valt de exacte datum van het huwelijk niet meer te achterhalen. Evenmin is bekend of *Jan Berckhout* aldaar ten doop is gehouden,

Reeds in 1686 wordt hij vermeld als bouwman te Rhoon. Dat hij een zoon moet zijn geweest van het echtpaar *Berckhout-Ackersdijck* acht ik om de volgende redenen zeer waarschijnlijk:

A. In 1686 wordt *Jan* genoemd als bouwman te Rhoon. Dat wil zeggen, dat hij een eigen landbouwbedrijf exploiteerde en geen landbouwersknecht was. In het rechterlijk archief van Rhoon (en 'omliggende dorpen) zijn echter geen transportakten te vinden betreffende een door hem aangekochte hofstede en landerijen, zodat hij deze door vererving moet hebben verkregen.

Dat hij één en ander in pacht heeft gehad is mogelijk, maar zeker moet hij in het bezit zijn geweest van eigen grond. Indien dit niet het geval was geweest, zou het zeker nimmer tot een huwelijk zijn gekomen met *Ariaentje Groenendijck*, dochter uit een welvarend en invloedrijk boerengeslacht in die streek, Omstreeks het midden van de zeventiende eeuw — dus de tijd dat zijn ouders moeten hebben geleefd — leefde te Rhoon (en wijde omtrek, zoals de dorpen Poortugaal, Hoogvliet, Pernis en Charlois) slechts één in aanmerking komend ouderpaar: *Cornelis Cornelisz. Berckhout* en *Maertje Arentsdr. Ackersdijck*. Deze bewoonden in de heerlijkheid Rhoon een hofstede en hadden in 1692 tenminste twee kinderen in leven, die niet met name worden genoemd.

Omstreeks 1686 was dit echtpaar vermoedelijk niet meer in leven, hetgeen geheel valt te rijmen met het zelfstandig als bouwman optreden van *Jan Cornelisz. Berckhout*. Hij zou dan het bedrijf van zijn vader hebben voortgezet.

Een te verwachten akte van inventarisatie en scheiding van de ouderlijke boedel werd echter nergens teruggevonden.

B. Het echtpaar *Berckhout-Groenendijck* heeft zes kinderen gehad die de volwassen leeftijd hebben bereikt. Aangezien mij vrij veel bekend is over de verwanten van moeder *Ariaentje Groenendijck*, is het mogelijk vast te stellen naar wie de kinderen zijn vernoemd. Vermoedelijk zijn de kinderen in deze volgorde geboren:

1. *Arij (Arie)*. Deze naam moet afkomstig zijn uit de familie van de vader. Wellicht is hij vernoemd naar zijn vermoedelijke oom *Arij* (*Arent*) *Cornelisz. Berckhout* te Spijkenisse of naar zijn overgrootvader *Arent* (*Arij*) *Hendricxs op Ackersdijck*, bouwman in de heerlijkheid Akkersdijk bij Overschie († 1655/62).

2. *Cornelis*. Deze zoon ongetwijfeld vernoemd naar zijn grootvader *Cornelis Cornelisz. Berckhout* te Rhoon.

3. *Hendrick*. Ongetwijfeld is hij vernoemd naar zijn grootvader van moederszijde: *Hendrick Leendertsz. Welhouck alias Groenendijck (1632-1685)* [6].

4. *Maertje*. Deze dochter kan vernoemd zijn naar haar grootmoeder van vaderszijde: *Maertje Arentsdr. Ackersdijck*, of naar haar moeder *Maertgen* (*Marijtge*) *Amen (Adams) van der Burch* (ca. 1590/1595—1667). Minder waarschijnlijk is de vernoeming naar een tante van de moeder: *Maertge Leendertsdr. Welhouck (1622-1682)* [6], vrouw van *Pieter Cornelisz. Vermaef.*

5. *Jacob*. Naar wie deze zoon is vernoemd, is onduidelijk. In aanmerking komt een oom van de moeder: *Jacob Leendertsz. Welhouck alias van der Laen* (1616-1681) , bouwman, schepen van Hoogvliet, Pernis, Langebakkersoord, schout en dijkgraaf van Langebakkersoord [6]. Hij kan ook zijn vernoemd naar *Jacob Cornelisz. Berckhout*, een mogelijke broer van zijn grootvader *Cornelis Cornelisz. Berckhout.*

6. *Klaertje* (*Clara*) . Deze dochter moet vernoemd zijn naar een familielid van de vader [7].

C. Frappant is de relatie tussen de familie *Rijsdijk* en *Cornelis Cornelisz. Berckhout* en diens waarschijnlijke kleinzoon *Arij Jansz. Berkhout* (zie II-1) . In 1681 is *Cornelis* borg voor *Cornelis Aerse* (*Rijsdijk*) te Rhoon.

Twee jaar later is hij voogd over de twee minderjarige kinderen van *Aegie Gillis*, moeder van genoemde *Rijsdijk*. Diens dochter *Neeltje*, vrouw van *Arij Cornelis Jongejan*, is in 1725 niet meer in leven. Voogd over hun minderjarige wezen is nu *Arij Jansz. Berkhout*! Een verwantschap tussen de families *Berckhout* en *Rijsdijk* ligt voor de hand.

Hoewel het absolute bewijs ontbreekt, meen ik toch te mogen stellen dat *Jan Cornelisz. Berckhout* een zoon is geweest van het echtpaar *Berckhout-Ackersdijck*.

Hoe staat het nu met *Jan*'s vermoedelijke broer *Arij* of *Arent* te Spijkenisse ? Deze huwde *Catharina (Trijntje) Gerrits van Leeuwen* en liet te Spijkenisse de volgende kinderen dopen:

1. *Cornelis*, *22* september 1686, met als getuige *Geertie van Leeuwen*, ongetwijfeld identiek met zijn grootmoeder van moederszijde: *Geertie Jans Eintsbroek*. Hij zal vernoemd zijn naar zijn grootvader van vaderskant: *Cornelis Cornelisz. Berckhout* te Rhoon.

2. *Maritge* (ook wel *Maertie* genoemd), 5 maart 1690, met als getuige *Geertie Jans*, grootmoeder van moederszijde. Deze dochter zal vernoemd zijn naar de grootmoeder van vaderszijde: *Maertje Arentsdr. Ackersdijck.*

3. *Gerrit, 24* april 1695, met als getuige wederom *Geertie Jans* (*Eintsbroek*) . Deze zoon is ongetwijfeld vernoemd naar diens grootvader van moederszijde: *Gerrit Davidse van Leeuwen.*

Arij (*Arent*) *Cornelisz. Berckhout* was bouwman onder Spijkenisse en overleed in 1713. Zijn weduwe hertrouwde vijf jaar later met *Jan Philipse Vermaet*, weduwnaar van *Trijntje Willems Hoogwerff*. Deze *Trijntje* was een dochter van *Willem Heijndricksz. Hooghwerff* (1641—1724), heemraad van het Gemene Land van Poortugaal, en diens eerste vrouw *Magdaleentje Jacobsdr. van der Laen* († 1682), die een volle nicht was van *Ariaentje Groenendijck*, de vrouw van *Jan Cornelisz. Berckhout* te Rhoon [6]. Later hertrouwde *Willem Hooghwerff* met een andere volle nicht van genoemde *Ariaentje Groenendijck* en *Magdaleentje van der Laen*: *Leichje Piefersdr. Welhouck* (1663-1742) [6].

6) Zie: K. J. Slijkerman, Verzamelde Genealogische Studiën deel 2 (Rotterdam 1979), blz. 2-17, „De vroegst bekende generaties van het geslacht ***Welhouck alias van der Laen alias Groenendijck***". Zie ook noot 15.

7) Op 22 mei 1649 gaan te Vlaardingen in ondertrouw: ***Claertje*** Cornelis ***Beckhout***, j.d. wonende te Vlaardingen, en ***Pieter Teunisz. van Vliet*** j.m. wonende te Vlaardingerambacht. Volgens Leendert Berghout te Ogden was zij een dochter van ***Cornelis Jacobsz. Berckhout*** en ***Neeltje Cornelisdr.*** (zie § 2). Het bewijs heb ik niet kunnen vinden. Dit echtpaar zou vóór 1669 kinderloos moeten zijn overleden.

Onderstaand schema moge aantonen dat *Trijntje van Leeuwen*, de weduwe van *Arij (Arent) Cornelisz. Berckhout* te Spijkenisse, haar tweede echtgenoot had gevonden in de familiekring van (haar vermoedelijke schoonzuster) *Ariaentje Hendricksdr. Groenendijck*, de vrouw van *Jan Cornelisz. Berckhout* te Rhoon, hetgeen toch wel een sterke aanwijzing is voor bloedverwantschap tussen *Arij Berckhout* te Spijkenisse en *Jan Berckhout* te Rhoon.

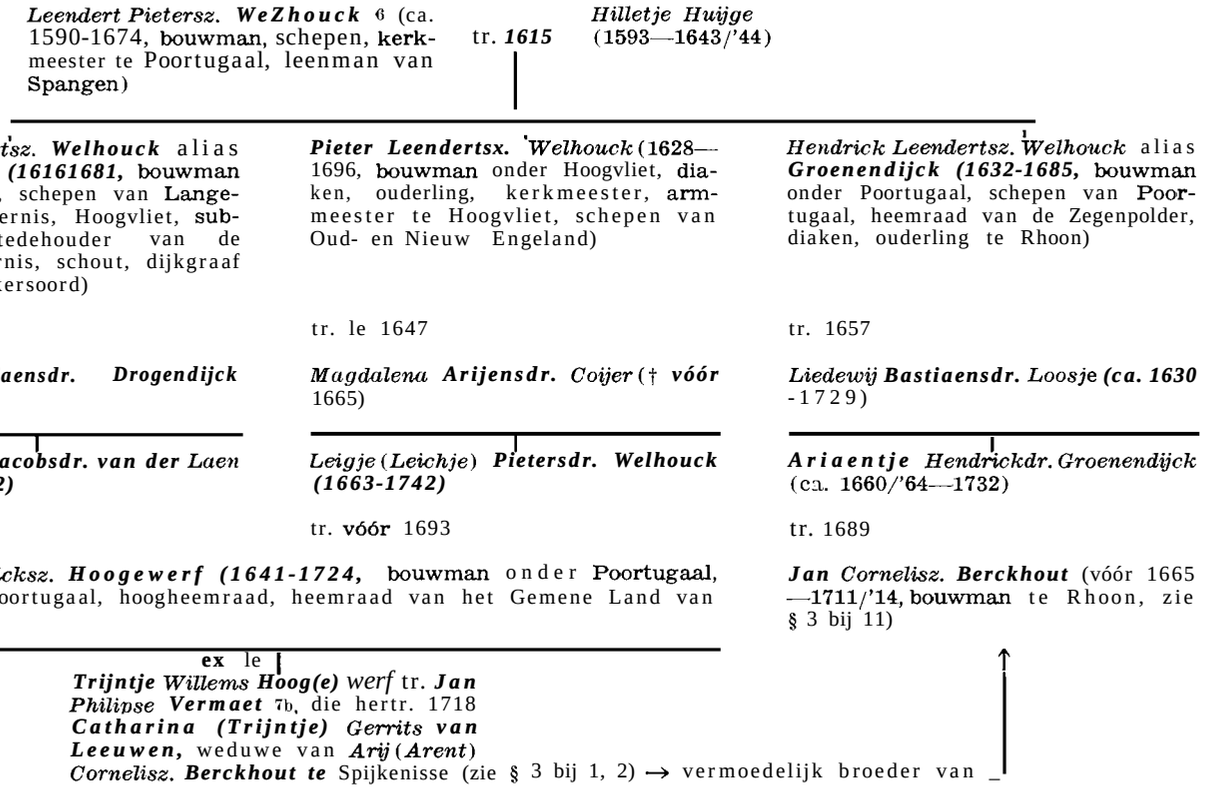

Jan Philipse Vermaet was een familielid (zijn broer ?) van *Cornelis Philipsz. Vermaet*, de vermoedelijke schoonvader van *Klaertje Berckhout*, dochter van het echtpaar *Berckhouf-Groenendijck* [7a].

De vernoeming van een zoon *Cornelis* en een dochter *Maertje* maakt het zeer aannemelijk, dat *Arij Berckhout* te Spijkenisse een zoon is geweest van het echtpaar *Berckhout-Ackersdijck* te Rhoon.

Leendert Berghout te Ogden geeft als datum van het huwelijk van *Cornelis Cornelisz. Berckhout* en *Maertje Arentsdr. (Ackersdijck):* Vlaardingen 4 oktober 1659. Op die datum echter gingen in ondertrouw: *Jacob Cornelis Berckhout*, j.m. wonende te Vlaardingerambacht, geassisteerd met zijn vader *Cornelis Jacobs Berckhout*, en *Maertje Arents*, j.d. wonende in 't Ambacht van Maasland, geassisteerd met haar stiefvader *Leendert Pieters*. Blijkbaar is door de heer Berghout een verschrijving van de voornaam van de bruidegom verondersteld.

Dit echtpaar is zeker niet identiek geweest met de echtelieden te Rhoon. Genoemde *Jacob* kan een broer geweest zijn van de Rhoonse landbouwer. Deze ondertrouwakte — en de daaruit getrokken conclusies — heeft Leendert Berghout op een dwaalspoor gebracht. Uit de hierna volgende fragmentgenealogie zal duidelijk blijken, dat de vrouw van *Cornelis Cornelisz. Berckhouf* een dochter is geweest van *Arent (Arij) Hendricxs op Ackersdijck* en *Maertge (Marijtge) Amen (Adams) van der Burch*.

Een onderzoek in het archief van Vlaardingen heeft een interessante akte aan het licht gebracht, gedateerd 21 mei *1669*. Het betreft hier een testament van *Neeltje Cornelisdr.*, weduwe van *Cornelis Jacobsz. Berckhout*, het door Leendert Berghout reeds gesignaleerde echtpaar in of nabij Vlaardingen. Wellicht moeten wij hen zien als de ouders van *Cornelis Cornelisz. Berckhout* te Rhoon (zie § 2).

De oudste generaties van de door de heer Berghout te Ogden opgestelde stamreeks blijken te zijn ontleend aan het derde jaarboek van de Zuid-Hollandse Vereniging voor Genealogie (1956). Op pag. 53 van deze uitgave is sprake van een leen van Mathenesse te Vlaardingerambacht. Op 11 april 1571 ontvangt ene *Jacob Pieters* uit Vlaardingerbroek dit drie en een half morgen grote leen uit handen van *Wigger Jacobsz.*

Na diens overlijden wordt zijn zoon *Pieter Jacobs* er op 12 januari 1579 mee beleend. In 1584 wordt het leen overgedragen aan ene *Lenerdt Adriaensz.* te Vlaardingen. Leendert Berghout meende in deze personen familieleden te zien van voornoemde *Cornelis Jacobsz. Berckhout*. Tot nog toe heb ik hier geen bewijs voor kunnen vinden.

In de zeventiende eeuw treft men in en nabij Vlaardingen, Schiedam, Maassluis en Rotterdam tal van familiegroepjes *Berkhout* aan, waarvan een aantal ongetwijfeld verwant zul-

7a) Zie voor de oudste generaties van het geslacht *Vermaat*: De Ned. Leeuw, jrg. 1962, kol. 40 e.v. Zie ook: Ons Voorgeslacht, jrg. 1979, blz. 39 e.v.

7b) A.R.A. 's-Gravenhage, Poortugaal, not. arch. inv. nr. 6895, akte dd. 30 *juni* 1726.

len zijn geweest, al valt dit momenteel moeilijk aan te tonen. Ook elders in Zuid-Holland komt men in die tijd naamgenoten tegen [8].

Tot op heden heb ik geen zegels van personen met de naam *Berkhout/Berghout* aangetroffen. Een familiewapen van het uit Rhoon stammende geslacht ***Berghouf*** is niet bekend,

Hier volgt een overzicht van de oudste generaties van het geslacht te Rhoon, voorafgegaan door een genealogisch fragment van een familiegroep ***Berckhouf*** te Vlaardingen en omgeving.

Voor het samenstellen van dit artikel, werden gegevens gegevens geput uit de archivalia van Rhoon, Poortugaal, Hoogvliet, Pernis, Charlois, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Delft, Abtsrecht, Oud-Beijerland, Geervliet en Spijkenisse.

De omvangrijke, doch helaas nog ongeklapperde archieven van de dorpen en polders op IJsselmonde en Voorne/Putten zullen ongetwijfeld nog tal van akten herbergen, die nadere gegevens, verschaffen betreffende de familiegroepen *Berckhout* uit Rhoon en Spijkenisse. Deze publikatie kan dan ook niet het resultaat genoemd worden van werkelijk uitputtend onderzoek. Daarvoor is de hoeveelheid archivalia te omvangrijk. In de hieropvolgende genealogische fragmenten geef ik slechts weer hetgeen door mij in de afgelopen jaren is verzameld. Uiteraard worden aanvullende gegevens ten zeerste op prijs gesteld.

Gaarne wil ik een woord van dank richten tot mevrouw S. M. Auwerda-Berghout te Pijnacker, die één en ander nazocht te Spijkenisse en Geervliet, en tot de heer F. Kwekel te Hellevoetsluis, die mij attendeerde op een aantal akten ten gemeente archieve van Delft.

§ 2. Een oudere familiegroep Berckhout te Vlaardingen en omgeving.

1. *Cornelis Jacobsz. Berckhout,* † vóór **21** mei 1669, tr. *Neeltje Cornelisdr.,* begr. Vlaardingen in aug. 1671.

21 mei 1669: ***Neeltje Cornelis, weduwe van Cornelis Jacobsx. Berckhout,*** wonende alhier (Vlaardingen), ziek te bed liggend, testeert. Haar enige erfgenamen zijn haar kinderen: Cornelis, ***Maertje, Geertje, Jacob, Grietje en Maertje Cornelis Berckhout,*** welke laatste gehuwd is met ***Hendrick Jeroensz.*** De erfgenamen zullen gehouden zijn om in totaal 350 glds. uit te keren aan de nagelaten weeskinderen van ***Jan Cornelisz. Berckhout*** en aan de nagelaten weeskinderen van haar dochter Trijntje ***Cornelis*** en dat vanwege de legitieme portie, die hun ouders anders zouden ontvangen heb ben Q.

De aantekening van Leendert Berghout te Ogden, dat ***Cornelis Jacobsx. Berckhout in*** maart 1667 is overleden, heb ik niet kunnen traceren. Waarschijnlijk is hij identiek met de naamgenoot in de volgende akten:

30 maart 1653: ***Cornelis Jacobsx. Berckhout,*** wonende op de Vlaerdingerbrouck, koopt 2 bruine merrij paarden en een rode kalfdragende koe voor 290 Car. glds. van (zijn zoon ?) ***Jan Cornelisz. Berckhout,*** wonnende in Geervliet [10].

8) De talrijke gelijknamige geslachten in Noord-Holland zullen in veel gevallen hun naam ontleend hebben aan het dorp Berkhout bij Hoorn en moeten hier buiten beschouwing blijven.

9) G.A. Vlaardingen, recht. arch. inv. nr. 145, fol. 95 verso e.v.

10) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 759, fol. 69.

30 jan. 1658: ***Cornelis Jacobsx. Berckhout,*** genoemd in de inventaris en boedelscheiding van wijlen ***Vranck Jaspersz.,*** bouman te Vlaardingen% In dezelfde akte is genoemd: ***Cornelis Cornelisz. Berckhout,*** wonende op de Broeck in Vlaardingerambacht [12]. Deze is wellicht identiek met ***Cornelis Cornelisz. (Berckhout),*** wiens zoon ***Jacob Cornelisz. Berckhout,*** j.m. van Vlaerdingerambacht, op 12 febr. 1661 voor schepenen van Schiedam in het huwelijk treedt met ***Maertge Maertens,*** j.d. van Schiedam, geassisteerd met ***Pleuntgen Jans,*** haar moeder. Hun mutueel testament d.d. 15 april 1662 [13]. Vermoedelijk waren deze personen verwanten.

Uit dit huwelijk bekend:

1. ***Jan Cornelisz. Berckhouf,*** † vóór 21 mei 1669, tr. *N.N.,* waaruit in 1669 kinderen in leven [9].

   Vermoedelijk is hij identiek met de naamgenoot in de volgende akten:

   15 nov. 1650: ***Jam Cor(nelisz.) Berkhout,*** woont te Geervliet [14].

   30 maart 1653: ***Jan Cornelisz. Berckhout,*** wonende in Geervliet, verkoopt aan (zijn vader ?) ***Cornelis Jacobsx. Berckhout*** op Vlaerdingerbrouck (zie bij 1 in dit fragment) [10].

2. ***Trijnfje Cornelisdr. Berckhouf,*** † vóór 21 mei 1669, tr. N.N., waaruit in 1669 kinderen in leven [9].

3. ***Cornelis Cornelisz. Berckhouf,*** in leven 21 mei 1669 [9].

   Vermoedelijk is hij identiek met ***Cornelis Cornelisz. Berckhout,*** geb. naar schatting ca. 1625, landbouwer in de heerlijkheid Rhoon, † 1683/'86, de waarschijnlijke stamvader van het geslacht ***Berckhout te*** Rhoon (zie § 3).

4. *Maertje* ***Cornelisdr. Berckhouf,*** in leven 21 mei 1669 [9].

5. *Geertje* ***Cornelisdr. Berckhouf,*** in leven 21 mei 1669 [9].

6. ***Jacob*** *Cornelisz.* ***Berckhout,*** in leven 21 mei 1669 [9].

   Zeer waarschijnlijk is hij identiek met ***Jacob Cornelisz. Berckhout,*** j.m. wonende te Vlaardingerambacht, geassisteerd met zijn vader Cornelis ***Jacobs Berckhout,*** ondertr. Vlaardingen 4 okt. 1659 ***Maertje Arents,*** j.d. wonende in 't Ambacht van Maasland, geassisteerd met haar stiefvader ***Leendert Pieters.***

7. ***Griefje Cornelisdr. Berckhouf,*** in leven 21 mei 1669 [9].

   Zeer waarschijnlijk is zij identiek met ***Grietje Cornelis Berckhout,*** j.d. van Vlaardingerambacht, ondertr. Vlaardingen 30 dec. 1662 ***Cornelis Jans Poldervaart,*** j.m. van Vlaardingerambacht.

8. *Maertje* ***Cornelisdr. Berckhouf (de jongere),*** in leven 21 mei 1669 [9], tr. wellicht kort vóór 21 mei 1669 *Hendrick Jeroensz.*

§ 3. De familie Berckhout te Rhoon en omgeving.

Om redenen in de inleiding van dit artikel beschreven, lijkt het verantwoord de genealogie van het gereformeerde geslacht ***Berckhouf te*** Rhoon en omgeving aan te vangen met:

1. ***Cornelis Cornelsz. Berckhouf (Berckhoudf,*** *Berkhout),*

11) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 769, fol. 226, 289.

12) Zie ook: G.A. Schiedam, oud-not. arch. inv. nrs. 758, fol. 793, akte d.d. 8 febr. 1651; 760, fol. 218, 233, akte d.d. 27 dec. 1658.

13) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 768, fol. 249.

14) G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 493, fol. 5.

geb. naar schatting ca. 1625, bouwman in de heerlijkheid Rhoon (sedert 1668 ald. vermeld), † na 26 april 1683 en waarsch. vóór 13 april 1686, tr. vóór 26 juli 1662 (ca. 1650 ?) ***Maertje*** (*Maertgen, Maertge,* ***Marijtge)*** ***Arendsdr. (Arijensdr.) Ackersdijck,*** geb. (in de heerlijkheid Akkersdijk bij Overschie ?) naar schatting ca. 1625, † tussen 18 mei 1668 en 26 april 1683, dr. van *Arent* ***Hendricxs op Ackersdijck,*** bouwman in de heerlijkheid Akkersdijk, en ***Marijtge*** (*Maertgen*) ***Amen (Adams) van der Burch*** [15].

Maertje Ackersdijck wordt in verscheidene akten vermeld als oudste kind van het echtpaar ***Ackersdijck-van der Burch.*** Haar grootvader van moederszijde, de omstreeks 1566 geboren ***Adam (Aem)*** *Hendricx* ***van der Burch,*** bouwman te Schie (= Abtsrecht bij Delft), huwde op 15 nov. 1587 te Delft met ***Pleuntge*** *Damas* († Schie 9 jan. 1638) [15]. Hun oudste kind dat de volwassen leeftijd bereikte, was dochter ***Murijtge*** (*Maertgen),* die omstreeks 1590/'95 zal zijn geboren. Vóór 1638 was zij in het huwelijk getreden met *Arent Heindricxs.* ***(op Ackersdijck).*** Aangezien haar broers en zusters in dat jaar óók reeds in het huwelijk waren getreden, lijkt het zeer wel mogelijk, dat haar huwelijk omstreeks het jaar 1620 heeft plaatsgevonden.

Hun oudste kind ***Maertje*** zal omstreeks, 1650 zijn gehuwd met Cornelis Cornelisx. ***Berckhout.***

Het echtpaar ***Berckhout-Ackersdijck*** wordt voor de eerste maal genoemd in een akte d.d. 26 juli 1662: ***Maertgen Amen,*** weduwe van *Arent Heijndricxs,* ***wo***nende in de vrije heerlijkheid van Ackersdijck, testeert. Zij verklaart eerder haar kinderen hun vaderlijk erfdeel te hebben doen toekomen: ***Muertgen Arents,*** gehuwd met Cornelis Cornelisse ***(Berckhout), Aem Arentss.*** en *Heijndrick* ***Arentss.*** elk 1100 car. glds., ***Maertgen Amen*** (= ***Arents*** !) ***de jonge,*** gehuwd met ***Arijen Pieterss. 1300*** glds., ***Leendert Arentss. 1290*** glds., ***Neeltgen Arents,*** gehuwd met *Corn(elis) Corneliss.* 800 glds. Haar nog ongehuwde dochter ***Annetgen Arents*** heeft nog 500glds. van haar vaderlijk erfdeel tegoed. De kinderen zijn erfgenaam van hun moeder [16].

Verder zijn de volgende akten bekend:

12 juli 1667: *Maartge* ***Amen,*** weduwe van *Arent Heijndricse,* wonende in de vrije heerlijkheid van Ackersdijck, ziek te bed liggend, testeert. Zij maakt melding van het testament van 26 juli 1662 en de uitkeringen van het vaderlijk erfdeel aan haar kinderen. Zij maakt nogmaals melding van het feit, dat niet alle kinderen een even groot geldelijk bedrag uitgekeerd hebben gekregen en treft een regeling om te voorkomen dat na haar overlijden onenigheid ontstaat [17].

14 aug. 1667: *Hendrick* ***Arents*** *Ackersdijck* aan de Schans bij Overschie, *Corn(elis)* Cornelis ***Schieveen te*** Schiedam, gehuwd met ***Neeltge Arentse, Leendert Arents Ackersdijck,*** aan de Beuckelsdijck bij Rotterdam, en *Jan* ***Leenderts*** *Holierhouck* ***te*** Ackersdijck, gehuwd met ***Annetge Arentsdr., voor 4*** zevende parten erfgenamen, gezamenlijk vervangende de overige 3 zevende parten, behorend aan: ***Aem Arents,*** *Cor(neli)s* ***Berckhout,*** gehuwd met *Marijtge* ***Arentsdr.*** en *Arije Pieters* te Kethel, gehuwd met jonge *Marijtge* ***Arentsdr.,*** verklaren erfgenamen te zijn van zekere 5 mergen

15) Volgens gegevens van de heer F. Kwekel te Hellevoetsluis stamt ***Adam*** (*Aem*) ***Hendricx von der Burch*** uit het in De Ned. Leeuw, jrg. 1946, kol. 182-190, behandelde geslacht Van der ***Burch*** (in 1816 in de Nederlandse adelstand verheven). Genoemde ***Adam zou*** een achter-achterkleinzoon zijn geweest ***van*** *Aem Heijndricksz.* ***Opt. Wout (ca.*** 1415—1505), (ambachtsheer van 't Wout ?). Zie ook Ons Voorgeslacht. jrg. 1980 blz. ***350-356.***

16) G.A. Delft, not. arch. inv. nr. 1633.

17) G.A. Delft, not. arch. inv. nr. 2164, fol. 46 e.v.

lands in de jurisdictie van Schie, afkomstig uit de nalatenschap van hun moeder [18].

28 april 1668: De in de akte van 14 aug. 1667 genoemde erfgenamen doen de 5 mergen land te Schie van de hand. In deze akte is nog vermeld dat ***Aem Arents*** te Vlaardingerambacht woont. De woonplaats van het echtpaar ***Berckhout-Ackersdijck*** wordt helaas niet vermeld [19].

18 mei 1668: Cornelis ***Cornelisx. Berckhoudt*** en *Maertjen* ***Arents,*** echtelieden, wonende in den dorpe van Rhoon maken mutueel testament. De langstlevende is voogd over de na te laten minderjarige kinderen. Deze moet de kinderen „in de bouwaringe" opvoeden en o.a. laten leren lezen en schrijven. Bij een nieuw huwelijk van de langstlevende, zullen de kinderen gezamenlijk 1000 car. glds. uitgekeerd krijgen. Er is in deze akte o.m. sprake van „levendige haeff ende bouwgereetschap", waaruit geconcludeerd kan worden dat dit echtpaar ***een*** hofstede bewoonde. De echtelieden ondertekenen het testament met een merkteken [20].

21 mei 1668: Cornelis *Cornel(isz.)* ***'t Loosje*** [21] te Rhoon is 600 car. glds. schuldig aan *Corn(elis) Corn(eli)s* ***Berckhout,*** mede wonende aldaar. Op 25 april 1685 is deze schuldbrief geroyeerd [22].

1 mei 1681: *Cornelis* ***Aerse*** (*Rijsdijk*), wonende in de heerlijkheid Rhoon, is 450 car. glds. schuldig aan de kerkmeesters te Rhoon. Borg is Cornelis ***Berckhout,*** mede wonende aldaar. Cornelis ***Aerse*** geeft in het bijzonder als onderpand een woning aan de Rijsdijk in de heerlijkheid Rhoon, afkomstig uit de nalatenschap van zijn moeder ***(Aegie*** *Gillis*) [23].

8 mei 1681: Cornelis ***Aertse*** *Rijsdijk,* wonende in de jurisdictie van Rhoon, is 400 glds. schuldig aan juffr. ***Anna van Bleijswijk,*** weduwe van de heer ***Pieter*** *Ronaar.* Borg is ***Cornelis*** *Cornelisse* ***Berkhout,*** wonende in de jurisdictie van Rhoon [24].

26 mei 1683: ***Cornelis Aerse*** (*Rijsdijk*), Jun *Janse* Opmeer, gehuwd met ***Neeltjen*** *Aerse (Rijswijk), Arien* ***Aerse*** *(Rijsdijk), Aóram Ariense* en *Cornelis* ***Berckhout,*** bij testament aangestelde voogden over de onmondige kinderen van ***Aegie*** *Gillis*: ***Pieter Aerse*** *(Rijsdijk)* en ***Neeltie Aerse*** *(Rijsdijk),* transporteren een woning in de heerlijkheid Rhoon aan voornoemde ***Cornelis Aerse*** voor een bedrag van 1250 car. glds. [25].

13 april 1686: *Heijndrick Arijenss.* ***Ackersdijck,*** bouwman op de Harge in het Ambacht van Kethel, ziek te bed liggend, testeert. Zijn vrouw ***Lijsbeth Abrahams*** vermaakt hij het jaarlijks interest van een bedrag van 2009 glds. ***Arijen Arijense Jonghste zal*** de levende have erven, die hij reeds gebruikt. Het kind van zijn overleden zuster ***Annetjen*** *Arijensdr.* en het kind van zijn overleden halfzuster ***Grietje*** *Arijensdr.* ontvangen ieder 50 car. glds. De overige goederen komen ieder voor een vijfde part aan de kinderen van wijlen zijn broer *Aem* ***Arijensx.*** *Ackersdijck,* aan de kinderen van ***Leendert*** *Arijenss. Ackersdijck,* ***aan*** de kinderen van ***Maertje,*** uit het huwelijk met Cornelis *Corneliss. Berckhoudt,* aan de kinderen van ***Maertje*** *Arijens Ackerdijck,*

18) G.A. Delft, Abtsrecht, recht. arch. inv. nr. 8, fol. 40 verso.

19) G.A. Delft, Abtsrecht, recht. arch. inv. nr. 8, fol. 41.

20) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 779, fol. 567 e.v.

21) Cornelis *Cornelisz.* ***'t Loosie*** (*Loosje*) ***was*** een volle neef (broerskinderen) van *Lidewij* ***Bustiuensdr.*** *Loosje,* de schoonmoeder van *Jan Cornelisz.* ***Berckhcut*** te Rhoon (zie § 3). Beiden waren kleinkinderen van *Cornelis Cornelisz. Loosje* en *Liedewij Cornelisdr.* Zie: De Ned. Leeuw, ***jrg.*** 1980, kol. ***78, 79, 267, 271*** en ***272.***

22) A.R.A. 's-Gravenhage, Poortugaal, recht. arch. inv. nr. 2, fol. 217 e.v.

23) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon en Pendrecht, recht. arch. inv. nr. 4, fol. 43 e.v.

24) G.A. Delft, not. arch. inv. nr. 2184, akte 47.

25) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon en Pendrecht, recht. arch. inv. nr. 4, fol. 42 e.v.

uit het huwelijk met *Arijen Pieterss. en* aan zijn zuster *Neeltje Arijens Ackersdgck.* Voogden over de minderjarige erfgenamen zijn *Gerrit Sijmonss.,* bouwman te Schie, en *Dirck Pleune Jonghste* [26].

10 dec. 1687: *Neeltgen Arijens (Ackersdijck), we*duwe van Cornelis *Corneliss. (Schieveen) ,* wonende buiten de Overschiesche poort in het Ambacht van Kethel. testeert. Universeel erfgenaam is haar (aangetrouwde?) neef Gerrit *Sijmonss.* te Schie „onder de jurisdictie van de poort", gehuwd met *Maertje Leenders (Ackersdijck).* Zij legateert aan de kinderen van *Aem Arijenss.(Ackersdijck)* gezamenlijk 125 glds., aan de kinderen van *Leendert Arijenss.(Ackersdijck)* eveneens 125 glds., aan de kinderen van *Maertgen Arijens (Ackersdijk),* gehuwd geweest met Cornelis *Corneliss. Berckhout,* 100 glds., aan de kinderen van *Maertgen Arijens (Ackersdijck), gehuwd met Arij* Pieterss. *Oosterveen,* 50 glds., aan de kinderen van haar halfzuster *Annetje Arijens (Ackersdijck)* , gehuwd geweest met *Cornelis Arentss., 25* glds. en tenslotte aan de kinderen van *Grietgen Arijens (Ackersdijck)* , gehuwd geweest met *Leendert Dircx Schoon, 25* glds. De testatrice is niet boven de 1000 glds. gegoed [27].

25 mei 1692: *Neeltjen Arentdr. Ackerdijck,* wonende te Schiedam ten huize van *Trijntje* Gerrits van. *den Berg,* testeert. Zij legateert een bedrag van 700 glds., welke de nabij Delft wonende Gerrit *Sijmonsz.,* gehuwd met haar nicht *Maertje Leenderts Ackersdijck,* haar schuldig is. Ieder voor een zesde part zijn erfgenamen: de kinderen van *Aem Arentsx. Ackersdgck,* de kinderen van *Leendert Arentsx. Ackersdijck,* de kinderen van *Maertje Arents Ackersdijck,* de kinderen van *Maertje Arents Ackersdijck de jongste,* de kinderen van *Annetje Ackersdgck* en de kinderen van *Grietje Ackersdgck.* Haar goud, zilver, kleding en meubilair ten huize van *Trijntje van den Berg,* vermaakt zij aan genoemde *Trijntje,* mits deze haar begrafenis, zal bekostigen. *Dirck Cornelisz. Goudappel* scheldt zij de 300 glds. kwijt, die hij haar schuldig is en stelt zijn kinderen tot universeel erfgenaam. Er is o.a. sprake van grond te 's-Gravenland in het Ambacht van Kethel [28].

Voor zover bekend heeft Cornelis *Cornelisz. Berckhout te* Rhoon en omstreken geen openbare funkties bekleed. Wellicht was dit het gevolg van zijn herkomst van elders. Het was gebruikelijk, dat de -funkties in dorps-, polder- en kerkbestuur werden vergeven aan ingeborenen, met name aan de leden van de onderling nauw geparenteerde boerenfamilies in die streek.

Het echtpaar *Berckhout-Ackersdijck* zal in de heerlijkheid Rhoon zijn overleden.

Uit dit huwelijk zeer waarschijnlijk:

1. fan, volgt 11.

2. ***At-ij (Arie,*** *Arent)* ***Cornelisz. Berckhout*** *(Berckhoudt),* geb. (in de heerlijkheid Rhoon ?) ca. 1660 ?, bouwman nabij Spijkenisse, † (impost bet. *f* 3,— Spijkenisse 14) okt. 1713, tr. (te Rhoon ?) vóór 22 sept. 1686 *Catharina* ***(Trijntje) Gerrits van Leeuwen,*** geb. Rijswijk (Z.-H.?), † (impost bet. *f* 6,— Spijkenisse 10) juli 1728, dr. van *Gerrit* ***Dauidse van Leeuwen*** en *Geertie* ***Jans Eintsbroek. Zij*** hertr. (impost bet. *f* 6,— Spijkenisse 22 april, hij te Geervliet *f* 6,— 23 april) 1718 ***Jan Philipse*** *Vermaet (Vermaat)* [7a], weduwnaar van ***Trijntje*** *Willems Hoogwerff.*

De doopakte van ***Catharina Gerrits*** van ***Leeuwen*** werd te Rijswijk (Z.-H.), niet gevonden. Op 9 juli 1706, 24 april 1707, 6 juli 1708 en 23 mei 1717 is zij doopgetuige te Spijkenisse. Blijkens haar ondertrouwakte van 1718 is zij te Rijswijk geboren en wooat onder

26) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 767, fol. 991 e.v.

27) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 782, fol. 1099 e.v.

28) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 782, fol. 1449 e.v.

Spijkenisse. Haar echtgenoot ***Jan*** *Vermaat* is geboortig van Spijkenisse en woont „op den Geervliet".

Spijkenisse 13 maart 1703: ***Arij*** *Cornelisse* ***Berckhout*** geeft het lijk aan van zijn schoonmoeder *Geertien* ***Jans,*** weduwe van *Gerrith* ***Davidse,*** classis f 3,— [29].

14 maart 1703: begraven te Spijkenisse: ***Geertie*** ... ***Eintsbroeck,*** moeder van de huisvrouw van ***Arent Berkhout.***

De grafzerk is aldaar nog aanwezig 30.

23 april 1718: Huwelijkse voorwaarden tussen ***Jan Philipse*** *Vermaat* en ***Trijntje Gerrits van Leeuwen.*** De a.s. bruid brengt een hofstede aan de Spijkenisse Hoeck, alwaar zij woonachtig is, en voorts ca. 34 gemeten nabij Spijkenisse, in het huwelijk. Er is sprake van een obligatie van 1250 glds. ten laste van haar zoon ***Gerrit*** *Ariense* ***Berckhout*** [31].

Uit het echtpaar ***Berckhout-van Leeuwen*** een talrijk nakomelingschap, tot omstreeks 1800 voornamelijk woonachtig op Voorne-Putten.

11. ***Jan Cornelisz. Berckhout (Berckhoudt, Berkhoudf, Berg*** *hout),* geb. (in de heerlijkheid Rhoon ?) vóór 7 mei 1664, bouwman in de heerlijkheid Rhoon, † (waarsch. in de heerlijkheid Rhoon) tussen 16 mei ***1711*** en 2 jan. 1714, tr. (waarsch. te Rhoon) kort na 7 mei 1689 *Ariaentje* ***Hendricksdr.*** *Groenendijck,* geb. (waarsch. in de jurisdictie van Poortugaal) 1660 /'64, † Poortugaal (impost bet. *f* 6,— ald. 6 nov.) 1732 en begraven te Rhoon, dr. van *Hendrick Leendertsz.* ***Welhouck alias Groenendijck,*** bouwman aan de Groenendijk in Boudewijn Hartsland onder Poortugaal, schepen van Poortugaal, heemraad van de Zegenpolder, diaken en ouderling te Rhoon, en *Lidewij* ***Bastiaensdr.*** *Loosje* [6].

28 maart 1685: ***Heijndrick Leenderss. Groenendijck,*** bouwman aan de Groenendijk onder Poortugaal, ziek te bed liggende, en zijn vrouw ***Liedewij Bastiaensdr.*** *(Loosje)* maken mutueel testament. De langstlevende zal aan hun drie kinderen: ***Hilletjen,*** gehuwd met ***Dirck Heijndricxs*** van ***Driel*** [32], en de nog ongehuwd zijnde *Aert* en ***Ariaentje,*** bepaalde landerijen overdragen. ***Ariaentje*** *Groenendijck* zal ruim 21 gemeten verkrijgen, verspreid over vier percelen, gelegen in de Zegenpolder, het Buitenland van Rhoon en in het Oude Land van Poortugaal [33].

29 aug. 1686: ***Jan Berckhout,*** bouwman in de heerlijkheid Rhoon, wordt er van beschuldigd op 23 aug. zijn wagens met kazen niet naar de waag te Schiedam te hebben gebracht, maar heimelijk te hebben opgeslagen bij de aldaar wonende ***Jan Meesz. Nobel*** [34].

7 mei 1689: ***Jan Cornelisx. Berckhout,*** meerderjarig jongeman wonende in de heerlijkheid Rhoon, en ***Ariaentgen Hendricx Groenendijck,*** meerderjarige dochter, wonende in de jurisdictie van Poortugaal, maken huwelijkse voorwaarden. De bruid brengt de in de akte van 28 maart 1685 beschreven landerijen in het huwelijk. Welke goederen de bruidegom inbrengt wordt helaas niet vermeld. Denkelijk heeft de familie van de bruid aangedrongen op het vastleggen van de goederen die ***Ariaentje*** in het huwelijk bracht. Er zal geen gemeenschap van goederen zijn en ***Ariaentje zal*** de beschikking houden over de door haar ingebrachte goederen en eventueel nog te verkrijgen erfenissen [35].

29) A.R.A. 's-Gravenhage, Spijkenisse, gaardersarch. nr. 3.

30) Zie: Ons Voorgeslacht, jrg. 1965, blz. 45.

31) A.R.A. 's-Gravenhage, Oud-Beijerland, not. arch. notaris Steven Meulen, akte d.d. 23 april 1718.

32) Zie voor de genealogie van de geslachten ***Van Driel*** te Rhoon, Poortugaal en omgeving: De Ned. Leeuw, jrg. 1966, kol. 235-249.

33) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 767, fol. 659 e.v.

34) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 787, fol. 633 e.v.

35) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 789, fol. 496 e.v.

Ariaentje Groenendijck was zowel financieel als wat familierelatie betrof een goede partij. Haar vader was een welvarend landbouwer met invloedrijke verwanten in die streek. Hij was een nazaat van de in 1515 overleden ***Doen Beijensz.,*** die in genealogische kringen bekendheid heeft verworven als fondateur van de „grote memorie-landen" te Poortugaal en de in verband hiermee eeuwenlang bijgehouden parenteelstaat [36]. De meeste gezeten boerenfamilies in de 18de eeuw in de streek nabij Rhoon, Poortugaal, Hoogvliet, Pernis en Charlois stamden langs één of andere lijn uit deze fondateur, telg uit een oude familie van leenmannen van de heer van Putten. Deze familierelaties — en vooral ook de aanzienlijke uitbreiding van het landbezit dank zij de nalatenschap van de op 98 of 100-jarige leeftijd overleden *Lidewij Loosje* — zijn voor de kinderen van het echtpaar *Berckhout-Groenendijck* van belang geweest. Wij vinden hen dan ook terug in het dorps-, polder- en kerkbestuur.

5 maart 1691: Jan *Cornelisz. **Berckhout*** en ***Ariaentje Heijndricx Groenendijck,*** wonende in de heerlijkheid Rhoon, maken mutueel testament. De langstlevende is voogd over de minderjarige kinderen en moet aan deze 11 gemeten onder Rhoon en Poortugaal overdragen. De kinderen moeten o.a. leren lezen en schrijven. De echtelieden zijn niet in de registers van de 200ste penning bekend. ***Ariaentje*** ondertekent de akte met een merkteken [37].

16 mei 1711: ***Jan. Berckhoudt*** koopt tien notebomen [33].

2 jan. 1714: ***Ariaentje** Hendricx Groenendijck, **we**duwe van **Jan Cornelis Berghout,*** wonende onder Rhoon, is 2000 car. glds. schuldig aan ***Leendert Jacobs Blijdorp*** [39], wonende onder Katendrecht. Haar borgen zijn haar broer ***Aert Hendricx Groenendijck*** (bouwman onder Poortugaal, schepen van 's-Gravenambacht en Roozand [6]) en haar zoon ***Arij Jans Berghout,*** wonende onder Rhoon [40].

24 april 1714: ***Ariaentie Hendricks Groenendijck,*** weduwe van ***Jan Cornelisse Berckhoudt,*** wonende te Rhoon, is 800 car. glds. schuldig aan ***Bastiaen Ariense Spruijt*** [41], bouwman te Rhoon [42]. Twee van haar kinderen zouden ***Bastiaen Spruijt*** later als schoonvader hebben.

11 aug. 1716: ***Lidewij Bastiaense (Loosje),*** weduwe van ***Hendrick Leenders Groenendijck,*** wonende te Poortugaal, is schuldig aan ***Leendert Jacobse Blijdorp*** [39], schout van Katendrecht, een bedrag van 1500 gids. Haar borgen zijn ***Aert Hendrickse Groenendijck***, wonende in Poortugaal, en ***Adriaentie Hendricx Groenendijck,*** weduwe van ***Jan Cornelisse Berghout,*** wonende onder het dorp Rhoon [43].

24 mei 1729: ***Aard Henderixe Groenendijk,*** heemraad en schepen van 's-Gravenambacht, machtigt ***Pieter Sandwegh,*** schout en secretaris te Rhoon, en ***Pieter Feteris,*** schepen te Rhoon, om namens hem en zijn zusters ***Arijaantje*** en ***Hillitje Henderix Groenendijk,*** als erfgenamen van hun moeder ***Liedewij Bastiaan Loosje,*** wed. van ***Henderik Leendertse Groenendijk,*** hun belangen waar te nemen in diens, nagelaten boedel [43a].

18 aug. 1729: ***Aard Henderixe Groenendijk,*** oud-heemraad en schepen van 's-Gravenambacht, tegenwoordig wonende te Rhoon, heeft op 15 aug. 1729 voor not. J. Papegaaij zijn testament gemaakt. De kinderen van zijn zuster ***Arijaentje Hendrix Groenedijk,*** weduwe van ***Jan Berghout,*** zijn voor een derde part zijn erfgenamen. Haar zoon ***Arij Berghout*** wordt echter uitgesloten. Hij is beneden de ***f*** 4000,— gegoed [43b].

17 maart 1730: ***Ariaentie Groenendijck,*** weduwe van ***Jan Berghout,*** en ***Cornelis Huijgen Decker*** (gehuwd met haar zuster ***Hilletje, was*** ouderling te Rhoon [6]) zijn 400 glds. schuldig. Dit bedrag is omstreeks 1735 geroyeerd [44].

23 juni 1730: ***Ariaantie Heindriks Groenendijk,*** weduwe-van Jan ***Berghout,*** en Cornelis ***Huijgen Dekker,*** gehuwd met ***Hilletie Heindriks Groenendijck,*** wonende in de heerlijkheid Rhoon, met hun broer ***Aart Heindrickse Groenendijk,*** wonende in de heerlijkheid Rhoon, erfgenamen van (de in maart 1729 op de hofstede aan de Grornendijk gestorven) ***Liedewij Bastiaens Loosje***, in leven weduwe van ***Heijndrik Leendertse Groenendijk,*** compareren. Er wordt verwezen naar een overeenkomst tussen de drie erfgenamen, opgesteld d.d. 29 juli 1729 voor twee commissarissen van het Hof van Holland. De gezusters komen tot scheiding en kaveling van de door ***Liedewij Loosje*** nagelaten hofsteden en landerijen. Er is sprake van een tweetal hofsteden en meer dan 160 gemeten land. ***Ariaantie Groenendijk*** verkrijgt de hofstede met de Groenendijk in Boudewijn Hartsland en ruim 60 gemeten, verspreid over een negental percelen in verschillende polders [45].

28 jan. 1731: Arijaantje Henderix Groenendijk, weduwe van ***Jan Berghout,*** die onlangs is gaan wonen op de woning van haar moeder onder Poortugaal, testeert. Haar erfgenamen zijn haar zes kinderen: ***Arij, Cornelis, Henderik, Maartje, Jacob*** en ***Claertje Berghout.*** In het speciaal vermaakt zij aan haar zoon ***Arij*** — of bij zijn vooroverlijden aan diens vrouw ***Lijsbeth Bastiaans Spruijt*** [41] — een hofstede met de Droogendijk en 6 gemeten 291 roeden in het Binnenland van Rhoon in de polder Joachim, die door haar op 4 jan. 1714 zijn gekocht van wijlen schout ***Sandwegh*** en Juffr. ***Cornelia Velsenaar.*** Voorts is er sprake van 68 gemeten land in het Oude Land van Rhoon, die door haar zijn aangekocht voor 8000 car. glds. en waarvan zoon ***Arij 3000*** glds. heeft betaald. Indien haar erfgenamen gaan kavelen moet dit bedrag eerst aan ***Arij*** worden uitbetaald. Voogden over de minderjarige erfgenamen zijn haar beide oudste zoons ***Arij*** en ***Cornelis*** [46].

13 jan. 1736: ***Arij Berghout, Cornelis Berghout, Hendrik Berghout, Jacob Berghout, Wouter Spruijt, ge***huwd met ***Muurtje Berghout,*** en ***Claas Vermaat, ge***huwd met ***Claartje Berghout,*** kinderen en erfeenamen van wijlen ***Ariaantje Hendriks Groenendijk,*** weduwe van ***Jan Berghout,*** welke tijdens haar leven erfgenaam is geweest van haar moeder ***Liedewij Bastiaans Loosje,*** weduwe van ***Hendrik Leendertse Groenendijk,*** verklaren een som gelds te mogen vorderen in verband met in 1729 verkocht vee en-gewassen aan ***Arij Fonkert,*** wonend in de heerlijkheid Rhoon. Mede compareert ***Hendrik Dirkse van Driel*** (zoon uit het huwelijk ***Van Driel-Groenendijck*** [6, 32]), die aanspraak maakt op een bedrag van meer dan 1000 glds., o.a. vanwege achterstallig loon als knecht op de boerderij van zijn grootmoeder ***Lidewij Loosje*** [47].

---

36) Zie voor een afschrift van de parenteel van ***Doen Beijensz.***: A. van der Poest Clement, Geslachtboom ofte de afkomstelingen van Doen Beyense van Drie1 (kopie Poortugaal 1915). In de bibliotheek van de Zuid-Hollandse Vereniging voor Genealogie te Rotterdam bevindt zich een verder Uitgewerkte parenteelstaat. Zie ook: Ons Voorgeslacht, jrg. 1956, blz. 113—115 en 1962, blz. 118-120 en 1963, blz. 105—144 en Mensen van Vroeger, jrg. 1974, blz. 140-142 en 1975, blz. 230-233.

37) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 789, fol. 625 e.v.

38) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 805, fol. 927.

39) Zie: W. A. Blijdorp, Fam. Blijdorp 1630-1975 (Wieringerwerf ca. 1975). In deze uitgave bevinden zich hier en daar onjuistheden wat plaatsnamen en data betreft.

40) G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 1740, fol. 4 e.v.

41) Zie: H. J. Barendregt, Genealogie van het geslacht Spruyt (Rotterdam 1974).

42) G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 2053, fol. 205 e.v.

43) G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 1781, fol. 74 e.v.

43a) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon recht. arch. inv. nr. 16, akte 137.

43b) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon, recht. arch. inv. nr. 16, akte 139.

44) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nrs. 869, fol. 784, 870, fol. 634, akte d.d. 6 april 1735.

45) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 866, fol. 689 e.v.

46) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon en Pendrecht, recht. arch. inv. nr. 16, akte 147.

47) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 831, fol. 17 e.v.

Ondanks haar aanzienlijk landbezit heeft ***Ariaentje Groenendijck*** ook landerijen in pacht gehad [48].

Voor zover bekend heeft ***Jan Cornelisz. Berckhout*** geen funkties bekleed in dorps-, polder- en kerkbesturen.

Uit dit huwelijk bereikten de volwassen leeftijd [49]:

1. *Arij Jansz. Berkhout (Berghoudt, Berghout)*, geb. waarsch. in de heerlijkheid Rhoon ca. 1690/1692, landbouwer in de heerlijkheid Rhoon, diaken (1715--1722), diaconie-armmeester (1718), ouderling (1726-1734) en schepen (1716, 1720, 1721) te Rhoon, † (impost bet. ƒ 3,— Rhoon 17) sept. 1738, tr. (als j.m. te Rhoon, ieder ƒ 3,— impost bet. Rhoon 20 jan.) 1730 *Lijsbeth Bastiaensdr. Spruijt* [41], j.d. te Rhoon, † (impost bet. ƒ 15,— Rhoon 16) dec. 1766, dr. van *Bastiaen Arijensz. Spruijt*, landbouwer te Rhoon, schepen, diaken, ouderling, groot-armmeester te Rhoon, schepen van 's-Gravenambacht, heemraad van het Buitenland van Rhoon, en *Neeltje Woutersdr. Verduijn. Zij* hertr. Rhoon 6 dec. 1739 *Dirk Cornelisse Vrijland*, bouwman, schepen en diaken te Rhoon.

   2 april 1719: ***Arij Cornelisx. Jongejan,*** weduwnaar van ***Neeltje Cornelis Rijsdijk,*** stelt tot voogden over zijn minderjarige kinderen en erfgenamen: ***Willem Cornelis Jongejan*** en ***Arij Berghout.*** Op 3 jan. 1725 is ***Willem. Jongejan*** niet meer in leven en stelt ***Arij Janse Berghout,*** wonende te Rhoon, ***Bastiaan Jans 't Hart,*** gehuwd met ***Jaepje Arijens Jongejan, tot*** medevoogd aan [50].

   Arij Berkhout wordt verscheidene malen aangeslagen voor landerijen in de polders 's-Gravenambacht, Boudewijn Hartsland en de Kiesheid [51] en komt voor als diaken en ouderling te Rhoon[52] en schepen en diaconie-armmeester ald. [53].

   13 april 1729: ***Arij Berghout*** verkoopt uit naam van zijn moeder, met anderen, ruim 13 gemeten onder Rhoon voor ƒ 3200,— aan ***Pieter Henderixe Barend(reg)t.*** Wellicht betrof het hier een perceel uit de boedel van ***Liedewij Bastiaensdr. Loosje*** [53a].

   7 okt. 1'746: ***Lijsbeth Bastiaanse Spruijt*** en haar man ***Dirk Cornelisse Vrijland,*** wonende in de heerlijkheid Rhoon, testeren. ***Dirk*** stelt zijn vrouw tot erfgenaam onder de voorwaarde dat zij bij zijn vooroverlijden hun eventuele gezamenlijke' kinderen zal opvoeden tot meerderjarigheid en hen ieder een uitzet en 150 glds. zal meegeven. Als ***Dirk*** kinderloos komt te overlijden zullen zijn vrouw en haar twee kinderen uit het huwelijk met ***"Berkhout*** de enige erfgenamen zijn. ***Lijsbeth Spruijt*** stelt haar kinderen uit het huwelijk met ***Berkhout*** en de nog eventueel te geboren kinderen uit haar huwelijk met ***Vrijland*** tot erfgenamen, echter onder de conditie, dat de hun gezamenlijk toebehorende hofstede door vier neutrale personen zal moeten worden getaxeerd en dat deze dan door haar echtgenoot gedurende diens leven zal mogen worden gebruikt, mits hij deze in zijn testament aan de kinderen ***Berkhout*** vermaakt. Indien hij dit niet zal doen, zal na zijn overlijden de hofstede moeten worden getaxeerd en mogen de kinderen — indien zij dit zullen begeren — deze uit de boedel kopen. ***Lijsbeth*** stelt tot voogden over de twee kinderen uit het huwelijk met ***Arij Berkhout:*** haar man ***Dirk Vrijland, Boudewiin Bastiaensx. Spruijt*** (de latere schoonvader- van haar dochter ***Ariaantje Berkhout)*** en haar zwagers ***Hendrik Berghout*** en Claus ***Verrnaat.*** Blijkens deze dispositie zijn de echtelieden niet boven de 8000 glds. gegoed [54].

   Uit het echtpaar ***Berkhout-Spruijt*** nakomelingschap onder de naam ***Berghout,*** tot in het begin van de negentiende eeuw nagenoeg geheel te Rhoon woonachtig.

2. *Cornelis Jansz. Berkhout (Berchout, Berghout, Berghoudt, Berkhoud, Berckhouf)*, geb. waarsch. in de heerlijkheid Rhoon ca. 1692/1695, huisman te Rhoon (1714/'15), woont te Hoogvliet (1718, 1721) en in de heerlijkheid Rhoon (1749), schepen van Hoogvliet (1721, 1722, 1729, 1730), ouderling (1735, 1736), heemraad (1749) en schepen (1750) te Rhoon, † en begraven te Rhoon (impost bet. ƒ 3,— ald. 17) mei 1757, tr. (waarsch. te Rhoon) vóór 22 mei 1714 *Hadewij Cornelisdr. Sandwegh (Sandwech)*, geb. waarsch. in de heerlijkheid Rhoon, † 22 jan. en begraven te Rhoon (impost bet. ƒ 3,— ald. 23 jan.) 1762, dr. van *Cornelis Leendettsz. Sandwech*, bouwman, schepen van Rhoon, en *Hadewij Pieters't Hart.*

   22 mei 1714: Cornelis ***Jansz. Berkhout,*** huisman, en ***Hadewij Cornelis Sandwegh,*** echtelieden te Rhoon, maken mutueel testament. Indien de eerststervende zonder nageslacht komt te overlijden, moet de langstlevende diens kleren, ongemunt goud, zilverwerk en juwelen aan de erfgenamen van de overledene overdragen. Zij staan niet in de registers van de 100ste penning bekend [55].

   21 mei 1715: Cornelis ***Jansz. Berkhout,*** huisman, en ***Hadewij Cornelis Sandwegh,*** echtelieden te Rhoon, maken mutueel testament. Als de eerststervende kinderloos komt te overlijden, of bij een nieuw huwelijk van de langstlevende, zal deze aan de erfgenamen van de overledene (in het tweede geval eventueel de gezamenlijke kinderen) al datgene overdragen wat de overledene heeft nagelaten. Bij kinderloos overlijden van de eerstgestorvene zullen diens verwanten tot in de vierde graad bij representatie erfgenaam zijn. Als er slechts erfgenamen in de vijfde graad zijn mag de langstlevende een testament maken en zelf legateren. Bij kinderloos overlijden van de eerstgestorvene behoeft er ten behoeve van de erfgenamen geen inventarisatie van de gezamenlijke boedel te worden opgemaakt. De echtelieden staan niet in de registers van de 100ste penning bekend [56].

   8 nov. 1718: Cornelis Janse ***Berchout,*** woaende op het dorp Hoogvliet, is 700 car. glds. schuldig aan ***Crijn*** den ***Besten,*** wonende in de jurisdictie van Charlois. Zijn borgen zijn: ***Hadewij Pieters't Hart*** (zijn schoonmoeder ?), weduwe van Cornelis ***Santweg,*** en ***Arien Berchout,*** zijn broeder [57].

   21 jan. 1732: ***Hadewij Pieters't Hart,*** wed. van ***Cornelis Sandwegh,*** wonende te Rhoon, testeert. Haar dochter ***Hadewij Cornelis Sandwegh*** vermaakt zij een achterleen van de heer van Rhoon — groot ruim 23 gemeten — ter waarde van ƒ 5000,—. Haar schoonzoon ***Cornelis Berghout zal*** per 1 mei 1732 voor een bedrag van ƒ 4600,— haar boerderij onder Rhooa overnemen. ***Hadewij 't Hart*** is in het bezit van een groot aantal lande-

48) Zie o.a.: G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 819, fol. 586/587, akte d.d. 21 juli 1723.

49) Volgorde waarschijnlijk als genoemd in de akte in noot 46. Hun geboortejaren zijn door auteur dezes geschat. De kinderen zouden dan op wat oudere leeftijd in het huwelijk zijn getreden.

50) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon en Pendrecht, recht. arch. inv. nr. 16, akte 124.

51) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 875, fol. 237 e.v. (inventaris van de nagelaten boedel van ***Jan Verheul***).

51a) G.A. Rotterdam, Pernis, recht arch. inv. nr. 106.

52) Zie: Ons Voorgeslacht, jrg. 1969, blz. 203.

53) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon en Pendrecht, recht. arch. inv. nrs. 4, 15, 16 e.a.

53a) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon gaardersarch. inv. nr. 2.

54) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 842, fol. 927 e.v.

55) G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 1892, fol. 1320 e.v.

56) G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 1984, fol. 460 e.v.

57) G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 1783, fol. 149 e.v.

rijen, welke een waarde vertegenwoordigen van ca. *f* 10000,— [57a].

22 okt. 1'749: *Cornelis* **Berghout,** wonende in de heerlijkheid Rhoon, heeft een geschil met schipper van ***Vliet van*** de marktschuit op Rotterdam. Hij verklaart op 8 okt. een vracht zaden op de schuit te hebben gebracht, die bestemd was voor de olijslager en koopman van der ***Wall*** te Rotterdam. Door waterschade was de lading één derde in waarde gedaald en hij beschuldigt de schipper van onachtzaamheid. Ondanks herhaalde vriendelijke aanmaning weigert hij schadevergoeding te betalen. Door tussenkomst van de schout en schepenen van Rhoon komen de partijen tot een schikking [58].

Cornelis ***Berkhout*** bezit landerijen in de polder Nieuw-Engeland [59] en komt voor als schepen van Hoogvliet [60], ouderling [52], schepen [35] en heemraad [61] te Rhoon.

18 okt. 1'721 en 23 maart 1723: Cornelis ***Berkhout,*** wonende te Hoogvliet, door zijn zwager en schoonzuster ***Jan van Gelderen*** en ***Marijtje Sandweg aange***steld tot voogd over hun minderjarige kinderen [62].

Uit het huwelijk ***Berkhout-Sandwegh*** nageslacht onder de naam ***Berghout,*** tot ca. 1800 vrijwel uitsluitend te Rhoon en Charlois.

3. *Hendrick Jansz. Berkhout* ***(Berghoudt,*** *Berghout)*, geb. waarsch. in de heerlijkheid Rhoon ca. 1695/'97, landbouwer in de heerlijkheid Rhoon, diaken (1728—1730) en schepen (1753, 1760, 1768, 1722) te Rhooa, heemraad van de Zegen- en Portlandpolder (1749), † en begraven te Rhoon (impost bet. *f* 6,— ald. 24) jan. 1773, tr. Rhoon (als j.m. van Rhoon, ieder *f* 3,— impost bet. ald. 21 **nov.**) 19 dec. 1732 ***Maaijke*** *(Maijke)* ***Leendertsdr. Legerstee*** [63], ged. Barendrecht 5 dec. 1700, † (impost bet. *f* 6,— Rhoon 10) febr. 1769, dr. van *Leendert* ***Hendricksz. Legerstee*** en *Heijltje* ***Ariens.***

Heindrick Jansen ***Berghoudt,*** diaken te Rhoon [52]. *Hendrick* ***Berghout,*** schepen van Rhoon [53] en heemraad van de Zegen- en Portlandpolder [61].

Uit het echtpaar ***Berkhout-Legerstee een*** talrijk nakomelingschap, dat zich omstreeks 1'772 vanuit Rhoon te Pernis vestigde, alwaar nog steeds nakomelingen woonachtig zijn. Uit deze tak ***stamt o.a.*** de familie ***Berghout in*** de Verenigde Staten en de zogenaamde „onderwijzers-tak" te Rotterdam [64].

4. *Maertje (Maartje) Jansdr. Berkhouf* ***(Berghoud,*** *Berghout)*, geb. waarsch. in de heerlijkheid Rhoon ca. 1697/1699, † onder Poortugaal (impost bet. *f* 30,— Poortugaal 20) dec. 1773, tr. ald. (als j.d. van Rhoon, ieder *f* 3,— impost bet. ald. 16 nov.) Rhoon 9 dec. 1725 ***Wouter Bastiaensz. Spruijf*** [41], j.m. van Rhoon, landbouwer ald., later te Poortugaal, diaken (1726, 1727) te Rhoon, † te Poortugaal (impost bet. *f* 3,— ald. 16) okt. 1737, zn. van *Bastiaen* ***Arijensz. Spruijt,*** landbouwer te Rhoon, schepen, diaken, ouderling, groot-armmeester ald., schepen van 's-Gravenambacht, heemraad van het Buitenland van Rhoon, en *Neeltje* ***Woutersdr.*** *Verduijn.*

Wouter *Spruijt* — en na diens overlijden zijn weduwe — wordt verscheidene malen aangeslagen voor landerijen in de polders 's-Gravenambacht, Boudewijn Hartsland en de Kiesheid [51].

Wouter *Spruijt,* wonende onder Poortugaal, gehuwd met ***Muurtje Jans Berkhout,*** een nagelaten dochter van ***Ariaentje*** *Hendriks Groenendijk* verwekt bij ***Jan Berkhout,*** wordt genoemd i.v.m. de verkoop van land in de polder Deijffel [51a].

5. ***Jacob*** *Jansz.* ***Berkhouf (Berghout),*** geb. waarsch, in de heerlijkheid Rhoon ca. 1699/1701, landbouwer in de heerlijkheid Poortugaal, † te Poortugaal en begraven te Rhoon (impost bet. *f* 3,— ald. 30) april 1762, tr. Charlois (ondertr. ald. als j.m. van Charlois 15 mei) 7 juni 1733 *Ariaantje* ***Pietersdr.*** *Blijdorp* [65], ged. Charlois 19 febr. 1713, † na 7 juli 1769 [66], dr. van ***Pieter Leenderfsz. Blijdorp,*** landbouwer nabij Charlois, en ***Arjaantje Dirksdr. Geldteller.***

Ten tijde van zijn huwelijk woont ***Jacob Berkhout*** te Charlois.

1 mei 1736: ***Jacob Janse Berghout,*** wonende in de heerlijkheid Poortugaal, is 2000 glds. schuldig aan de heer ***Pieter Sandwegh,*** baljuw, schout en secretaris van Rhoon. Zijn borgen zijn zijn broers ***Arij, Cornelis*** en ***Hendrik Berghout,*** zijn zwager ***Wouter Spruijt*** en zijn schoonvader ***Pieter Leendertse Blijdorp,*** wonende in de heerlijkheden Rhoon, Pendrecht en Poortugaal [67].

19 dec. 1738: ***Jacob Janse Berkhout*** en ***Ariaantje Blijdorp,*** wonende onder Poortugaal, maken mutueel testament. De langstlevende moet hun kinderen bij meerderjarigheid een uitzet al naar gelang de staat der boedel meegeven en hun gezamenlijk 500 glds. uitkeren. Voorts zal de langstlevende hun kinderen tot erfgenaam maken. De echtelieden zijn niet hoven de 4000 glds. gegoed [68].

24 juli 1739: ***Jacob Berghout,*** wonend onder Poortugaal, is 600 glds. schuldig aan vrouwe ***Luitje Maadtleen,*** weduwe van heer ***Jan van den Heuvel.*** Zijn borgen zijn ***Hendrik Berghout,*** wonend onder Rhoon, en ***Dirk Blijdorp,*** wonend in de heerlijkheid Pendrecht (zijn zwager) [69].

7 iuni 1769: Vrouwe *Luijtje* ***Maatleen,*** weduwe en boedëlhoudster van de heer-Johan van ***den Heuvel*** te Schiedam, machtigt de heer ***Pieter Tijken,*** dijkgraaf, schout en secretaris van het Gemene Land van Poortugaal, tot het innen van 5 schuldbrieven, gezamenlijk ten bedrage van 11500 glds., van ***Ariaantie Blijdorp,*** weduwe en boedelhoudster van ***Jacob Janse Berkhout,*** wonende onder de jurisdictie van Poortugaal. Indien dit bedrag, en de interesten daarbij behorende, niet zal worden afgelost, zal er beslag gelegd worden op de landerijen en veldprodukten van de weduwe ***Berkhout*** [70].

Jacob *Berkhout* wordt verscheidene malen vermeld bij aanslagen voor landerijen in de polders 's-Gravenambacht, Boudewijn Hartsland en de Kiesheid [51].

57a) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon, recht. arch. inv. nr. 16. Op 8 mei 1736 geeft ***Hadewij Sandwegh te*** Rhoon het lijk aan van haar moeder ***Hadeweij Pieters 't Hart.***

58) A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon en Pendrecht, recht. arch. inv. nr. 15, akte d.d. 22 okt. 1749.

59) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nrs. 871, fol. 221, akte d.d. 11 aug. 1736 en nr. 826, fol. 31, akte d.d. 3 jan. 1731.

60) Zie: Ons Voorgeslacht, jrg. 1966, blz. 593 en Mr. H. C. Hazewinkel, Archieven der gemeente Pernis en Hoogvliet.

61) Zie: De Ned. Leeuw, jrg. 1930, kol. 15/16.

62) G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 1883, fol. 684 e.v. en nr. 1886, fol. 374 e.v.

63) Zie voor de kwartieren van dit echtpaar: K J. Slijkerman, De kwartierstaat van Kees Jan Slijkerman (Rotterdam 1978) en Mensen van Vroeger, jrg. 1975, -blz. 72.

64) Zie voor de zgn. „onderwijzers-tak" ***Berghout:*** Mensen van Vroeger, jrg. 1974, blz. 25-31.

65) Als noot 39. Volgens de heer Blijdorp was zij te Rhoon gedoopt. Dit blijkt niet juist te zijn.

66) Haar begraafakte (impostbetaling) werd te Rhoon, Poortugaal, Pernis, Hoogvliet en Charlois niet gevonden.

67) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 831, fol. 449 e.v.

68) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 833, fol. 1327 e.v.

69) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 873, akte d.d. 24 juli 1739.

70) G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 892, fol. 565 e.v.

Uit het huwelijk ***Berkhout-Blijdorp*** nakomelingschap onder de naam ***Berkhout*** en ***Berghout,*** tot omstreeks 1800 wonende te Rhoon, Poortugaal en Barendrecht/ Carnisse.

6. *Klaertje (Klaartje, Klara, Clara) Berkhout (Berghoud, Berghout),* geb. waarsch. in de heerlijkheid Rhoon ca. 1701/'03, † (impost bet. ƒ 15,— Poortugaal 1 april) 1768, tr. Rhoon (ondertr. ald. als j.d. van Rhoon 15 april, impost bet. ƒ 3,— ald., hij te Poortugaal ƒ 3,— 11 april) 1729 *Claas (Klaas) Vermaet (Vermaat),* j.m. van Poortugaal, waarsch. ged. ald. 24 april 1695, † (impost bet. ƒ 12,— Poortugaal 14) sept. 1761, waarsch. zn. van *Cornelis Philipsz. Vermaet* [7a] en *Annete Willems Goedbier.*

13 juni 1730: Claus *Vermaat* en *Claartje* ***Berghout.*** echtelieden wonende te Poortugaal onder Geervliet, maken mutueel testament. Bij het zonder nakomelingen vooroverlijden van de man, zal de weduwe bij een nieuw huwelijk of bij ongehuwd overlijden, de helft van de gemeenschappelijke boedel aan de erfgenamen van do man moeten doen toekomen. Gedurende het leven van do weduwe mag er geen inventarisatie van de boedel worden gemaakt [71].

Alle in deze fragment-genealogie genoemde personen zullen van de gereformeerde religie zijn geweest.

71) G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 1902, fol. 263 e.v.

Het zegel en het wapen van de stad Harderwijk,

door K. MARS.

§ 1. Inleiding.

Onzorgvuldig en ondeskundig wordt er dikwijls omgesprongen met de afbeeldingen van ons stadswapen, even pijnlijk als wanneer men iemands naam op allerlei wijzen verkeerd spelt. Enige verontschuldiging biedt misschien het feit dat de officiële bevestiging van dit wapen in 1818 door de Hoge Raad van Adel te veel als bekend veronderstelde en een niet geheel volledige omschrijving gaf.

In april 1979 kocht ik in één der Harderwijkse boekwinkels vijf verschillende gekleurde prentbriefkaarten van één en dezelfde uitgever, versierd met het zgn. stadswapen, maar alle vijf wapens waren verschillend ! Verschillend de vorm van het wapenschild, verschillend de vorm van de daarop voorkomende leeuw, verschillend het aantal blokken of turven waarmee het schild bezaaid is, nl. variërend van elf tot zevenentwintig stuks. Eén van die vijf toont niet het stadswapen maar het wapen van het koninkrijk der Nederlanden: één van die vijf laat de leeuw naar de verkeerde kant kijken, nl. naar heraldisch links: op één van die vijf heeft de leeuw een rode tong. Twee van die vijf hebben als ondergrond de punten en strepen die gebruikelijk zijn cm de kleuren resp. goud en blauw aan te duiden op zwart-wit afbeeldingen.

Op dezelfde dag kocht ik bij een andere boekhandel in Harderwijk nog twee gekleurde prentbriefkaarten van een andere uitgever. Deze tonen een schild voorzien van vijftien en veertien blokken; op de laatste ervan lijkt de leeuw meer op een draak dan op een leeuw. Daar kocht ik ook twee stickers. De een heeft een wapenschild met zevenentwintig blokken: het schild draagt een gouden kroon en wordt aan beide zijden vastgehouden met drie poten door een leeuw. De tweede plaatst de leeuw te midden van niet minder dan dertig blokken op een schild van ongebruikelijke vorm.

Maar niet alleen uitgevers zijn slordig in dit opzicht. De gemeente versierde de in de zeventiger jaren gerestaureerde Smeepoort met een oude, nieuw-geverfde gevelsteen van onbekende herkomst waarop het stadswapen prijkt, maar het schild toont een merkwaardige en afwijkende vorm; de leeuw ziet naar links, draagt een kroon, is gewapend met rode tong en nagels en is omringd door dertien blokken. Het zou de overgebleven rechter helft kunnen zijn van een dubbelwapen.

In 1922 drukte burgemeester M. G. J. Kempers in zijn boek „De raadzaal van Harderwijk" een nogal uitbundig medaillon af met twee van het schild afziende gekroonde leeuwen als schilddragers en op het schild in empire-stijl staat een getongde leeuw te midden van veertien blokken; daaronder een banderol met de archaïserende spelling „Harderwijck". Dat de naam van de stad in een stadswapen wordt opgenomen is ongebruikelijk en zelfs in strijd met de oorsprong van de wapens; het kleurige wapen der ridders was in een toernooi of op het slagveld duidelijker herkenbaar dan een naam.

Dit wapen blijkt te zijn nagetekend van een blad leer (afkomstig van een boekband ?) in het Veluws Museum. waarop dit is ingestempeld in goud. Over de herkomst en de ouderdom van dit leer en van dit wapen is mij niets bekend.

Weer een iets andere vorm heeft het wapenschild op het droogstempel dat de gemeente rond 1900 gebruikte. Het is thans eveneens in het Veluws Museum te vinden. Later vielen elf blokken te onderscheiden op een lakstempel dat tot voor kort nog op de gemeente-secretarie werd gebruikt.

§ 2. Zegels.

Stadszegels zijn in de regel van oudere datum dan stadswapens: deze zijn er meestal van afgeleid. Het oudste ons bekende zegel van Harderwijk, in was gedrukt, vinden wij aan een oorkonde in het archief van het kapittel van S. Marie in Utrecht uit het jaar 1263 [1]. Het stelt een koggeschip voor, het geliefde Hanze-schip, met naast de mast een ster, zinnebeeld

Afb. 1.

wellicht van de Oostzee-handel, en boven in het zegel een vijfbladige Gelderse roos. Het omschrift luidt: „Sigillum burgensium de Herderuvich", d.w.z. zegel der handelslieden van

1. Oud-archief van Harderwijk (OAH), n. 455; afbeelding in Corpus sigillorum neerl., 's-Gravenhage, 1937/40, n. 593a.

Harderwijk, Dit zegel bleef zeker tot 1386 in gebruik [2]. Een foto van dit zegel kan men zien in de ,,Kroniek van Harderwijk 1231-1931" naast blz. 8. De nog gave stempel om dit zegel in was af te drukken bevindt zich in het Veluws Museum; daar is ook een prentbriefkaart van dit stempel (dus een negatief van het zegel) verkrijgbaar (afb. 1).

In 1266 [3] vinden wij op de achterzijde van het koggeschipzegel als tegenzegel een gotisch schild, beneden puntig toelopend, afgeleid van het driehoekige ridderschild. Behalve drie sterren valt er van dit zegel niet veel meer te onderscheiden. Ook het omschrift is niet meer te ontcijferen, maar het is in ieder geval duidelijk dat het een zegel was van de S. Nicolaasparochiekerk.

Vanaf 1272 [4] tot 1369 [5] vinden wij als Harderwijks tegenzegel een heraldisch rechts gewende klimmende leeuw op een gotisch schild met blokken. Het omschrift luidt: ,,Clippeus comitis gelrensis", d.w.z. schild van de graaf van Gelre. Een foto van dit zegel aan een oorkonde uit 1337 vindt men ook in de ,,Kroniek" (afb. 2). Merkwaardig dat dit zegel schild heet en niet zegel en dat de naam van de zegelende graaf (in dit geval *Reinald II,* 1326-1343) er niet op vermeld wordt. Even merkwaardig dat men dit zegel bleef gebruiken ook nadat de graaf in 1339 hertog was geworden. Dat dit zegel werd gebruikt roept trouwens ook vragen op over de zo beklemtoonde stadsrechten van Harderwijk in 1231 en die van veel andere Gelderse steden, die de leeuw van hun graaf of hertog in hun stadswapen voerden [5a].

Afb. 2.

Dit zegel van Harderwijk is ontleend aan een onderdeel van het zegel van graaf Otto *I* (1229-1271) Deze komt vanaf 1236 [6] op zijn zegel voor als ruiter met in de hand voor de borst een ridderschild, waarop een leeuw met blokken. Dit schild verschijnt ook op het zegel van zijn zuster *Richardis,*

2. OAH, n. 853.
3. Rijksarchief in Gelderland, Archief van Gedeputeerden van Veluwe, charter n. 14. Dit charter is wel afkomstig uit het archief van S. Marie in Utrecht; afbeelding in Corpus sigill. n.594.
4. Los zegel in de verzameling van het Algemeen Rijksarchief in Den Haag; Afbeelding in Corpus sigill. n. 595 naar een zegel uit 1290 in het staatsarchief in Gent (B.).
5. OAH, n. 2008.
5a. Gelders Mengelwerk, Zutphen, 1979, 147.
6. A. P. van Schilfgaarde, Zegel . . . van . . . Gelre, Arnhem, 1967, 30.

van zijn tweede vrouw *Philippa,* van zijn zoon en opvolger *Reinald I* en diens vrouw *Margaretha.*

De leeuw was in de heraldiek al vóór 1300 een geliefd dier. Op honderdzeventig Nederlandse gemeentewapens komt hij nog steeds voor in allerlei vormen, met of zonder blokken. De gotische leeuw vinden wij vooral op driehoekige schilden. Hij staat op de linker achterpoot in de benedenhoek van het schild; zijn muil toont geen tong, zijn poten hebben ieder drie klauwen, zijn staart is naar binnen gekruld. De laat-gotische leeuw en de renaissance-leeuw staan met twee achterpoten op de breed geworden onderzijde van het schild; uit zijn muil steekt duidelijk een tong, zijn poten hebben ieder vier klauwen en zijn staart is naar buiten gekruld.

§ 3. Het stadszegel.

Eerst in 1410 [7] vinden wij op een Harderwijkse oorkonde een echt stadszegel (afb. 3). Op een gotisch schild met zeven blokken zien wij een gotische rechtsgewende, klimmende en gekroonde leeuw zonder tong, staande op één poot in de benedenhoek van het driehoekige schild met een naar binnen gekrulde staart, geheel zoals het behoorde. Het omschrift luidt: ,,Secretum civitatis de Herderwiic", d.w.z. kleine zegel, ook wel genoemd ,,minneste" zegel, van de stad Harderwijk. Een tekening van dit zegel vindt men ook in de ,,Kroniek" naast blz. 9. Van de afbeelding valt daar weinig te begrijpen, want in de eerste drukken van dit boek is de tekening op zijn kop afgedrukt.

Afb. 3.

In 1525 dreigde er gevaar voor fraude met het stadszegel. De Harderwijkse priester *Arend van Bijler* had in Utrecht een loden of tinnen zegelstempel ontdekt dat erg veel op dat van onze stad geleek. Schepenen en raad gingen het daar halen en legden het in een kistje in de schatkist van de stad en het voorval werd nauwkeurig vastgelegd in de boeken [8]. Het oude zegelstempel en een los zegel uit ongeveer 1635 worden bewaard in het Veluws Museum.

Aan het oude zegel van 1410 werd later het stadswapen ontleend. Het bestaan van een stadswapen vernemen wij overigens eerst in 1566. Toen werd vermeld dat het als eigendomsmerk stond op de twee kanonnen van de stad [9]. Tussen

7. OAH, n. 1737. Tot 1590 kwam ik dit zegel meer dan vijftig maal tegen in het stadsarchief.
8. OAH, n. 798, f. 124v.; regest 627.
9. Bijdr. en Meded. Gelre 31 (1900), 271.

1570 en 1580 troffen wij dit zegel in kleinere afmetingen ook aan als opgedrukt zegel [10].

§ 4. Gebruik van het stadswapen.

Als illustratie vonden wij het stadswapen het eerst ap de bekende gravure van Harderwijk in G. Braun en F. Hogenberg, „Civitates", deel 5, uit 1598. Het wapenschild heeft dan de renaissance-vorm aangenomen, met als onderzijde een accolade, zodat de rechtsziende leeuw nu op twee poten staat en zijn staart naar buiten krult; hij is omgeven door negen blokken. In dit boek wordt op niet vermelde gronden beweerd dat deze leeuw in het stadswapen een zgn. Nassause leeuw is en dat bij het verlenen van de stadsrechten in 1231 graaf *Otto II* — die uit het geslacht Nassau zou stammen — aan Harderwijk zijn eigen wapen schonk. De graven *van Gelre* en de *Nassau's* waren echter niet verwant. Alleen een zuster *Mechteld* van *Otto's* vader *Gerard IV* huwde vóór 1221 *Hendrik IV (de Rijke) van Nassau.* Zoals een drukfout, nl. MCCXXIX in plaats van MCCXXXI, in de „Civitates" de voorrechtsbrief van *Otto II* stelde op 1229, zo is ook deze bewering in het zelfde boek over de Nassause leeuw — gegrond op een oppervlakkige vergelijking van het Nassause en Harderwijkse wapen — door latere schrijvers ijverig nagepraat: Pontanus, Brinck, Van Slichtenhorst. Deze laatste meende zelfs te weten dat Otto *II* dit wapen schonk als een teken van zijn bijzondere genegenheid voor Harderwijk [11].

Toch zijn wij aan de bovengenoemde Ernst Brinck, burgemeester van Harderwijk, veel dank verschuldigd. In zijn beschrijving van Harderwijk in de Stedenatlas van J. Blaeu uit 1648 lezen wij namelijk voor het eerst iets over de kleuren van het stadswapen. Brinck zegt: „een gouden leeuw op een blauw veld met veertien gouden turven". De reeds eerder vermelde blokken of turven komen op veel wapens voor; een verklaring ervan is nog niet gevonden, maar zij zijn meestal een „breuk". De kleuren goud en blauw, die ook op het wapen van Gelre voorkomen, zullen wel reeds lang vóór Brinck gekozen zijn in verband met de veronderstelde samenhang tussen het Nassause en Harderwijkse wapen. Op de plattegrond van deze stad, getekend door N. van Geelkercken voor de „Gelderse geschiedenissen" van 1. J. Pontanus in 1639 en overgenomen in Blaeu is het stadswapen toegevoegd: in een veld met veertien blokken een gekroonde leeuw, die echter naar links ziet. Ook vele latere afbeeldingen vertonen deze „negatieve" leeuw.

§ 5. Verdere ontwikkeling van het wapen.

Hierboven zagen wij reeds dat Brinck in 1648 melding maakte van veertien blokken op het schild van het stadswapen. Dit aantal kon hij aftellen op het in zijn tijd gebruikte opgedrukte stadszegel [12]. Het schild heeft er de laat-gotische halfronde vorm en draagt tussen veertien blokken een gekrooade renaissance-leeuw. Het omschrift — nu voor het eerst in Latijnse lettertekens — luidt: „Sig.secr.civitatis de Harderwijck", d.w.z. klein zegel van de stad Harderwijk.

Uit deze tijd ongeveer stammen waarschijnlijk twee zegelstempels die in het Veluws Museum bewaard worden. Het eerste is een slagstempel die de zegelvoorstelling in metaal sloeg (afb. 4). Het toont weer de gekroonde leeuw tussen

10. OAH, n. 730 (1570) en 585 (1580).

11. Rijksarchief in Gelderland, Handschriften-verzameling n. 217: A. van Slichtenhorst, Beschrijving van Harderwijk, 1654, f. 4v.

12. OAH, n. 483 (1650).

veertien blokken; het renaissance-schild is echter uitbundig gekroond en wordt vastgehouden door twee aanziende gekroonde leeuwen. Dit is de eerste maal dat wij op ons stadswapen schildhouders tegenkomen. Naar goed gebruik staan ze niet los maar op een arabesk. Het tweede stempel toont twee versierde renaissance-schilden. Rechts het wapen van Harderwijk: tussen veertien blokken een getongde maar ongekroonde leeuw: links de dubbele adelaar van het Arnhemse stadswapen, dat tevens gebruikt werd voor het Kwartier van Veluwe. Het is het zegelstempel van de Veluwse kwartiersschool, die sinds 1600 de oude stedelijke Latijnse School voortzette en die de voorloper was van de latere Gelderse Academie.

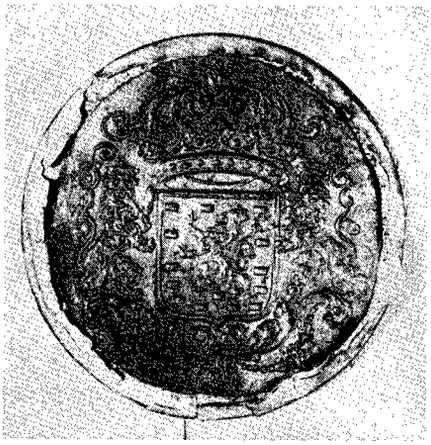

Afb. 4.

Een wat latere uitvoering van de combinatie van twee wapens, maar nu onder één kroon en gedragen door twee gebeeldhouwde leeuwen, vinden wij op de katheder van de kwartiersschool uit omstreeks 1700: ze valt te bewonderen op de overloop van het gemeentehuis.

Vermeldenswaard is hier een classicistische titelplaat die de Harderwijkse uitgever H. J. Moojen in 1755 afdrukte in een academische dissertatie. Onder de wapens van de drie Gelderse kwartieren tussen bazuin-engelen, onder het wapen van Gelre en onder de symbolen van de wijsheid temidden der vier faculteiten der Hogeschool, plaatste de zelfbewuste uitgever het halfronde renaissance-wapen van zijn stad, gekroond met een kroon van vijf bladeren.

Het halfronde schild dat in 1648 het 'opgedrukte stadszegel sierde, vinden wij tussen 1701 en 1801 ook op het even grote waszegel van de stad [13] met veertien blokken en een gekroonde leeuw. Het omschrift luidt: „Sigillum civitatis Hardervicensis", d.w.z. zegel van de stad Harderwijk.

Polychrome wandtegels van Delfts aardewerk uit 1727 — waarvan de collectie van het Veluws Museum er één rijk is — hebben weer een stadswapen met renaissance-schild dat veertien blokken telt, een gekroonde leeuw toont, over de gehele breedte een vijfbladige kroon draagt en vastgehouden wordt door twee aanziende leeuwen die op een arabesk staan.

Een forse gekleurde uitvoering van het stadswapen in hout hangt boven de toegangsdeuren van het gemeentehuis. Het halfronde blauwe schild toont zeventien gouden blokken en een gouden leeuw met rode tong en een naar binnen gekrulde staart. Het schild draagt als nieuw element midden op de

13. OAH, n. 2009 (1701) en 1566 (1801).

bovenzijde een gouden kroon, rood gevoerd, met naast drie hele bladeren twee halve bladeren ter weerszijden. Twee rood-getongde leeuwen houden het schild vast. Zij staan op een balk, die de bovenkant van de deur afsluit. Opvallend is de uitermate gespierde uitvoering van de drie leeuwen. De ouderdom van dit opvallend geheel is mij onbekend, maar ik vermoed dat het ouder is dan de ingrijpende verbouwing van het gemeentehuis in 1837, zelfs dat het van voor Schrassert's tijd stamt. In de dagen dat Johan Schrassert als gemeentesecretaris (1709-1756) het bovengenoemde halfronde lakzegel gebruikte, liet hij in 1732 zijn bekende boek „Hardervicum antiquum" uitkomen, Daarin vertelt hij dat Harderwijk als wapen een blauw schild heeft met een gouden Nassause leeuw te midden van veertien gouden blokken. Natuurlijk herhaalt hij de opmerking van Van Slichtenhorst over de bijzondere genegenheid der ***Nassau's*** voor de stad. De twee delen van zijn boek versiert hij met een stadswapen dat erg veel verschilt van het stadszegel. Het schild heeft aan de onderzijde drie uitstulpingen, zoals die in de rococo-stijl gebruikelijk waren. De leeuw is gekroond en staat natuurlijk tussen veertien blokken. Een vijfbladige kroon dekt de gehele breedte van het schild. Twee toegewende leeuwen dragen het schild; twee van hun achterpoten rusten op een onduidelijke ondergrond, waarboven zich een driedelig lint slingert met als opschrift: „Civitatis Hardervicenae insigne", d.w.z. wapen van de stad Harderwijk. Of dit wapen toen als officieel stadswapen werd beschouwd blijft me een open vraag. Van dit overbodige lint met het geleerde opschrift kan het gemeeentebestuur ook in onze dagen moeilijk afscheid nemen.

Hoe dit ook zij, Schrassert was er niet vreemd aan dat de Raad van Harderwijk in 1743 in een gelukwens bij de geboorte van een dochter van de prins ***van Oranje*** te Leeuwarden die bijzondere genegenheid der ***Nassau's*** nog eens vermeldde, die uit het stadswapen zou blijken. Zeven jaar na Schrassert's dood gaven zijn executeurs in 1763 [14] aan Harderwijk het oude stadszegel met koggeschip terug en tevens een kleiner zegel met de leeuw en veertien blokken. Het ging hier blijkbaar over twee in onbruik geraakte zegelstempels. Het laatste hiervan schijnt verloren te zijn gegaan.

Rest ons nog te spreken over een zgn. patriotten-vaandel van een burgerkorps uit de laatste jaren van de 18de eeuw. Het behoort aan het Veluws Museum. Te midden van talrijke zinnebeeldige voorstellingen van de idealen der patriotten rust op een marmeren voetstuk in Lodewijk XV-stijl het halfronde Harderwijkse wapen: een gekroonde leeuw tussen veertien blokken; het schild draagt over zijn hele breedte een kroon en het wordt vastgehouden door twee aanziende forse en naturalistische leeuwen; een heerlijk naïef tijdsdocument !

Volledigheidshalve wil ik tenslotte een Harderwijks zegel vermelden dat evenwel geen stadszegel was. Het enige bekende exemplaar van dit opgedrukt zegel bevindt zich in de verzameling van het Algemeen Rijksarchief. Het stelt een stadspoort voor en dateert uit 1609. Het omschrift luidt; „Sigillum scabinorum de Harderwico ad causas", d.w.z. zegel der schepenen van Harderwijk, hiertoe aangewezen. Voor zo ver mij bekend is er nog nooit iets over gepubliceerd. Ik vermoed dat het een zegel is van de keurmeesters die op het raadhuis het plaatselijk vervaardigd laken keurden: dit kwam reeds voor in 1453 [14a].

14. OAH, **n. 28, f. 136 en 137.**
14a. OAH, **regest 299.**

§ 6. Het wapen sedert 1795 tot de bevestiging in 1818.

De komst van de Bataafse Republiek in 1795 bracht o.a. mee dat de provincie Gelderland de naam van Departement van de Rijn kreeg. Reeds in 1801 en ook bij de oprichting van het koninkrijk Holland onder *Napoleon*'s broer ***Lodewijk Napoleon*** keerden de meer traditionele namen voor de provincies/departementen terug. In juni 1810 berichtte de koning aan de steden dat zij — in tegenstelling tot de departementen — hun oude wapens mochten blijven gebruiken [15]. Maar reeds de volgende maand op 9 juli 1810 werd het koninkrijk Holland ingelijfd bij het Franse keizerrijk. Zolang die inlijving duurde droeg het inktstempel van Harderwijk de Franse keizerlijke adelaar, met als omschrift: „Mairie de Harderwijk. Département de l'Issel superieur", d.w.z. „Gemeente Harderwijk. Departement Boven I Jssel" [16].

Het koninkrijk der Nederlanden was nog maar nauwelijks opgericht, of koning ***Willem I*** gaf aan de Hoge Raad van Adel in 1814 de opdracht een register aan te leggen van de bestaande gemeente-wapens en op 20 februari 1816 [17] kreeg deze Raad de bevoegdheid de gemeenten in het gebruik van hun wapens namens de Kroon te bevestigen of er nieuwe aan te verlenen. Gehoorgevend aan een oproep van de Hoge Raad van Adel in de Staatscourant stuurde de burgemeester van Harderwijk op 15 april 1815 drie lak-afdrukken van het stadszegel naar Den Haag. Het begeleidend schrijven vermeldde uitdrukkelijk de opvatting van Schrassert en diens omschrijving van het wapen, nl. „het Nassause wapen met een gouden leeuw in een blauw veld, bezet met veertien gouden turven of blokjes", zoals Harderwijk „dat sinds 1400 gebruikte" [18]. Het ingezonden zegel is mij niet onder ogen gekomen. Het wijkt af van het eerder gebruikte zegel, maar volgens mededeling van de Hoge Raad van Adel is het geheel gelijk aan het wapen dat weinig later door de Raad bevestigd werd en waarover aanstonds meer zal worden gezegd.

In februari 1818 zond de stad naar aanleiding van een publicatie in het Provincie Blad n. 22 bericht aan de provincie Gelderland dat het stadswapen al in 1815 aan de Hoge Raad van Adel was toegezonden en zij vroeg of zij dit wapen mocht blijven voeren, of zij het omschrift „Plaatselijk bestuur van Harderwijk" er op mocht laten graveren en of zij zich daarover tot de koning moest wenden [19]. De gedeputeerden van Gelderland antwoordden dat de stad verlof moest aanvragen en dat het nieuwe omschrift van het wapen aan de oude omschrijving moest worden toegevoegd [20]. Dus vroegen de burgemeesters van Harderwijk op 13 maart 1818 de koning het al eerder omschreven wapen te bevestigen [21]. Na advies van de Hoge Raad van Adel besloot de koning op 29 maart 18 18 [22] dat Harderwijk het wapen van Nassau mocht blijven voeren en de nodige akten van bevestiging bij de Hoge Raad van Adel kon verkrijgen. Op 15 juli 1818 besloot deze Raad het stadswapen van Harderwijk te bevestigen en zij omschreef dit wapen als volgt: „een blauw schild bezaaid met gouden blok-

15. OAH, **n. 1465, f. 55, 4 juni 1810.**
16. **Vriendelijke mededeling van mr. 0. Schutte, secretaris van de Hoge Raad van Adel.**
17. **De „Kroniek" vermeldt deze datum ten onrechte als datum van bevestiging van het stadswapen.**
18. **Hoge Raad van Adel, 's-Gravenhage, collectie Ingezonden wapens.**
19. **Nw. Archief van Harderwijk, voorlopig n.** 1468b, **brief van 23 febr. 1818.**
20. **Ib., voorl. n.** 1499a, **brief van 25 febr. 1818.**
21. **Ib., n. 1468b.**
22. **Hoge Raad van Adel, Raadsnotulen 1818.**

ken, waaromerheen een klimmende leeuw van hetzelfde metaal: het schild gedekt met een gouden kroon en ter weerszijden vastgehouden door een klimmende leeuw van hetzelfde". Van een lint onder het wapen zoals Schrassert er een invoerde is natuurlijk helemaal geen sprake. Aan deze omschrijving voegde de Raad een gekleurde tekening van het wapen toe. De gemeente liet de akte inlijsten en versierde er de raadzaal mee. Daar hangt ze nog altijd tussen de twee vensters. Aan de hand van de gekleurde tekening geeft de ,,Kroniek" (op datum van 20 februari 1816 !) de volgende nadere omschrijving van het wapen: ,,een blauw schild beladen met een rechts klimmende gouden leeuw en veertien gouden blokken; het schild gedekt met een gouden kroon van vijf fleurons en hebbende twee gouden leeuwen met rode tongen als schilddragers". Wel vreemd dat diezelfde ,,Kroniek" op zijn kaft een blauw veld toont met zeventien willekeurig geplaatste gouden blokken rondom een rood-getongde en rood-geklauwde leeuw, het schild zelf gekroond en vastgehouden door eveneens rood-getongde en -geklauwde leeuwen.

Zowel over de wapenomschrijving als over de wapenafbeelding van de officiële bevestiging vallen een aantal opmerkingen te plaatsen. Vooreerst omver de tekst. a. De Hoge Raad van Adel spreekt niet over een Nassaus wapen of over een Nassause leeuw, ofschoon het verzoek van de stad die wel noemde; b. de vorm van het wapenschild wordt niet aangeduid, zoals dit gebruikelijk is; c. het blauwe schild heet ,,bezaaid" met gouden blokken, terwijl Harderwijk sprak over ,,bezet met veertien gouden blokjes" en over een leeuw ,,omringd door veertien blokjes": door de term ,,bezaaid" te gebruiken gaf de Raad te kennen dat vorm, plaatsing, verdeling en aantal der blokken heraldisch niet van betekenis zijn: d. aangezien van een klimmende gouden leeuw wordt gesproken, is deze dus niet gekroond en niet getongd en genageld van een andere kleur; hij is naar heraldisch rechts gericht: e. de vorm van de gouden kroon waarmee het schild gedekt is wordt niet nader aangeduid: f. van de twee schilddragende gouden leeuwen wordt verder niets gezegd, zodat zij naar elkaar zien: de kleur van tong en klauwen wordt niet apart vermeld.

Vervolgens enige opmerkingen over de bijgevoegde tekening van het wapen, a. Het wapenschild heeft aan de benedenzijde de accolade-vorm: b. het blauwe schild is in feite niet ,,bezaaid", maar ,,beladen" met gouden blokken, d.w.z. zij zijn keurig verdeeld over denkbeeldige horizontale lijnen; de tekening toont niet de traditionele veertien maar zeventien blokken: c. de leeuw is niet gekroond en krult zijn staart op gotische wijze naar binnen; tongen en klauwen zijn van goud: d. de gouden kroon op het schild is rood gevoerd en telt vijf bladeren: e. de schilddragende leeuwen zijn gekeerd naar het schild en zijn gewapend met alleen rode tongen.

§ 7. De Nassause traditie.

Het verhaal over de Nassause leeuw in het Harderwijkse stadswapen was ook bekend aan de Gelderse geschiedkundige Gerard van Hasselt in Velp. Op 1 november 18 18 wendde hij zich tot het bestuur van onze stad [23]. Koning ***Willem I (van Nassau)*** was gefascineerd door het idee een afstammeling te zijn van de heren, graven en hertogen ***van Gelre***. Van Hasselt stelde daarover een onderzoek in en vroeg of de hem bekende Harderwijkse zegels van 1368 met een ongekroonde leeuw en van 1436 met een gekroonde leeuw reeds eerder voorkwamen.

23. Rijksarchief in Gelderland, verzameling van handschriften, n. 306: G. van Hasselt.

Op 12 november antwoordde de burgemeester [24]: aan een oorkonde uit 1426 komt een gekroonde leeuw voor en het zegelstempel ervan bestaat nog en een afdruk ervan wordt hierbij ingesloten. Een oorkonde uit 1337 draagt een zegel met aan de éne zijde een kofschip (sic !) en aan de andere zijde een ongekroonde leeuw: van het ,,kofschip" is de stempel nog aanwezig, van de ongekroonde leeuw niet. Na veel studie besloot Van Hasselt dat de ideeën van ***Willem I*** voor een ,,ongerijmde hersenschimmige fabelachtige Nassause droom" moeten worden gehouden.

Toch leeft de Nassause legende nog voort. In de Arnhemse Courant werd zij in 1963 nog weer eens als historische waarheid verteld in een artikel dat versierd was met het officiële stadswapen van Harderwijk, maar dan met veertien blokken. Ook de Nieuwe Harderwijker Courant gaf in 1965 de legende verder door; het artikel is daar verlucht met hetzelfde officiële wapen, dat nu weer eens vijftien blokken telt. De schrijvers van die artikelen konden niet weten dat een in 1966 verschenen nieuwe ,,Geschiedenis van Gelderland" niet één woord zou besteden aan die veronderstelde verwantschap tussen de ***Nassau's*** en de graven ***van Gelre***.

§ 8. Het wapen sedert 1818.

Anders dan men na de bevestiging van het stadswapen in 1818 zou verwachten, is de geschiedenis van het wapen nog niet ten einde. Op het briefhoofd van de gemeente kon men b.v. rond 1920 een afbeelding van het stadswapen tegenkomen dat afwijkt van het officieel bevestigde. Het betekende een vrij nauwkeurige terugkeer tot het wapen met lint dat Schrassert in 1732 in zijn boek opnam. Dit wapen komt ook nu nog voor op het briefpapier van onze gemeente: alleen zijn de veertien blokken keurig op horizontale lijnen geplaatst; geen verbetering! Op de gekleurde uitvoering van dit briefpapier hebben alle drie leeuwen een rode tong. De Hoge Raad van Adel is in deze wijzigingen niet betrokken geweest: wie heeft dan deze eigenmachtige veranderingen op zijn geweten ? In het midden van het jaar 1979 heeft echter de gemeente, naar ik verneem, haar papier weer laten versieren met het wapen van 1818, maar met behoud van het toegevoegde lint ! En daaronder pas het voetstuk waarop de schilddragende leeuwen zouden moeten staan.

§ 9. Besluit.

Het hierboven geschreven verhaal maakt wel duidelijk dat in ons stadswapen zich veel aspecten van de geschiedenis weerspiegelen: staatkundige, politieke en economische geschiedenis, evenals kerkgeschiedenis en kunstgeschiedenis hebben hun invloed op het wapen doen gelden. Daarom behoort het met grote zorgvuldigheid te worden gebruikt. Daarom zou de gemeente Harderwijk zich opnieuw moeten uitspreken welk nauwkeurig te omschrijven — stadswapen zij als het hare beschouwt, en dan in ruime mate gekleurde afbeeldingen beschikbaar hebben voor ieder die dit wapen in publicaties wil gebruiken. Dan zou onze stad voorkomen dat uitgevers van prentbriefkaarten — niet gehinderd door enige kennis — hun beledigende gang blijven gaan.

24. Nw. Archief v. Harderwijk, n. 1468b.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten. — Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden in Hotel Babylon te 's-Gravenhage op 29 november 1980. — De oudste generaties van het geslacht Berckhout (Berghout) te Rhoon, door K. J. Slijkerman. — Het zegel en het wapen van de stad Harderwijk, door K. Mars.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het M a a n d b l a d, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, ***p./a. Zeestraat 71 b,*** 2518 ***AA 's-Gravenhage.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, Laan van ***Koot 43,*** 2244 ***AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 5-6 **XCVIIIe Jaargang** **mei-juni 1981**

De Wind, De Windt, De Wint,

door M. R. H. CALMEYER en MR. 0. SCHUTTE.

§ 1. Inleiding.

Na zijn uitvoerige publicaties betreffende de geslachten ***Heyliger*** [1] en *Cuviljé* [2] op de Bovenwindse Antillen was de eerste ondergetekende bereid ook een dergelijke publicatie betreffende het geslacht De ***Wind(d)*** (*t*) (dat eveneens op de Bovenwindse eilanden gevestigd is geweest) voor te bereiden, terwijl dan de tweede ondergetekende het Nederlandse deel ervan zou bewerken. Dat deze takken verwant waren mocht worden aangenomen op grond van een mededeling bij Nagtglas [3]: „De familie ***De Wind is*** afkomstig uit Vlaanderen, waar de naam ***De Wind, De Winf*** of ***De Windf*** nog voorkomt; het wapen: een windhond vergezeld van drie klaverbladen wijst op dien naam. Het verhaal eener Duitsche afkomst in een noot in het Biographisch woordenboek opgegeven is zeker ongegrond, en even weinig bevestigd wordt de afstamming van een jagermeester van Keizer Karel den vijfde. Tijdens de troebelen der zestiende eeuw waren er drie eerzame handwerkslieden van dien naam in Vlaanderen, waarvan twee zich aangetrokken gevoelden door de beginselen der kerkhervorming. Deze weken uit naar Zeeland, waar de een zich te Vlissingen aansloot bij de gereformeerde, de andere bij de doopsgezinde gemeente.

„Een zoon van eerstgenoemden ***Jan Pietersz. de Wind*** is in 1610 getrouwd met ***Mayken Jacobs. Zij*** woonden toen te Goes en schijnen een zoon gehad te hebben ***Willem de Wind (de Windf),*** die in 1632 als heelmeester medeging met de kolonie door de heeren ***Lampsins*** uitgezonden naar het eiland Tobago. Een der zonen van dezen chirurgijn, ***Jan de Windf*** was zeekapitein in Statendienst, en woonde als zoodanig den tocht bij van Willem den derde naar Torbay in 1688. Een zoon van dezen zeeman was in de achttiende eeuw gouverneur van St. Eustatius, en de vader van een gouverneur van Curaçao.

„De broeder van ***Jan Piefersz.*** was ***Paulus de Wind,*** die naar Middelburg vertrok. Hij was van beroep wever en had een zoon ***Gerard,*** die in 1645 huwde met ***Elisabefh*** *Witte-wrongel."*

Tot zover Nagtglas. De bovengenoemde ***Jan Pietersz. de Wind*** is inderdaad een historisch bepaalbare persoon en trouwde in 1610 met ***Maayken Jacobse.*** Hij was echter niet de vader van een ***Willem de Wind (zie*** mede de inleiding op § 4), die als stamvader van de tak op de Bovenwindse eilanden zou kunnen gelden, en ook niet is hij de broer van ***Paulus de Wind,*** de bewijsbaar oudste stamvader van de doopsgezinde tak te Middelburg. Deze familie-relatie moet — aangenomen dat er inderdaad van één familie mag worden gesproken — dus verder terug liggen.

Het resultaat van het thans gepubliceerde onderzoek valt dan ook uiteen in meer takken, die geen bewijsbaar verband met elkaar hebben: in § 2 wordt het geslacht behandeld, dat reeds in 1587 te Goes voorkomt en daarvóór (omstr. 1580) te Gent en (omstr. 1585) te Middelburg. Uit dit geslacht spruit een tak te Rotterdam, die daar uitstierf maar in Goes en elders weer verder leefde en waarvan zich een zeer uitgebreide — waarschijnlijk tot de huidige dag in Noord- en Zuid-Amerika voortlevende — tak op Curaçao' afsplitste: de tak te Goes leeft mogelijk ook nog voort in de Verenigde

1. Jb. Centr. Bur. voor Gen., 1973, 97—180, en 1975, 270-284.
2. De Ned. Leeuw 1978, 69-95.
3. P. Nagtglas, Levensberichten van Zeeuwen, 2de deel, Middelburg, 1893, 974 sqq.

Staten. § 3 behandelt een geslacht, dat reeds in 1621 te Rotterdam gevestigd was, daar uitstierf, maar verder leefde op de Bovenwindse eilanden. § 4 ten slotte behandelt het doopsgezinde Middelburgse geslacht, waarvan de langst levende tak zich ***Dobbelaer de Wind*** noemde en in 1889 uitstierf.

Intussen bleek dat ook van Amerikaanse zijde — Henry B. Hoff te New York, Father Kenneth Barta te Monterey (Californië) en Henry B. Scott te San Francisco — onderzoek werd verricht naar het geslacht ***De Win(d)*** (*t*). Om elkaars onderzoek niet te doorkruisen werd afgesproken, dat alleen de bewijsbaar uit Nederland afkomstige tak op de Bovenwindse eilanden (vermeld in § 3) ook in het hier gepubliceerde verband behandeld wordt in een vorm, die — de huidige stand van kennis in aanmerking genomen — gecontroleerd werd door de heer Hoff. Een uitgebreidere studie omtrent alle takken of geslachten op de Bovenwindse eilanden en hun descendenten zal daarom mettertijd in de Verenigde Staten verschijnen.

Wel lijkt het dienstig in dit verband althans de momenteel bekende stamvaders der hier niet behandelde families of takken op de Bovenwindse eilanden te vermelden.

a. ***Pieter de Wint,*** vermeld op de eerste inwonerslijst van St. Eustatius 10 juni 1699 met twee zoons en drie dochters als raadsheer [4], vertrok tussen 30 jan. en 20 febr. 1702 naar St. Thomas [5], † waarsch. omstr. 1709, tr. le N.N., † St. Eustatius in 1701 of 1702; tr. 2e St. Eustatius in febr. 1702 ***Margaretha*** (?) ***Symonsz Doncker*** (met wie hij zich zeven dagen na het overlijden van zijn eerste vrouw verloofde), dr. van ***Jan Symonsz Doncker*** sr., commandeur van St. Eustatius.

Tot zijn nageslacht behoren: ***John Peter de Windt*** (1787—1870), die trouwde met *Caroline Amelia* ***Smith,*** kleindochter van ***John Adams,*** de tweede president van de Verenigde Staten; de bekende Engelse landschapschilder ***Peter de Wint*** (1784-1849) en ***Elisabeth de Windt*** (1769—1832), de echtgenote van *Julius Frederick* ***Ludwig*** graaf ***von*** *Rantzow*.

b. ***Levinus de Windt,*** eerst op St. Eustatius, daarna planter op St. Thomas, † vóór 1 april 1690, tr. ***Josina van der Warouw,*** † na 1700.

Van zijn zoon ***Levinus*** zijn nog kinderen bekend, geboren te New-York in 1701 en 1703.

c. ***Jacob de Windt,*** geb. St. Eustatius, tapper op St. Thomas (1691), † ald. 1 febr. 1700, tr. le ***Anna N.,*** geb. St. Eustatius, †1691/'2; tr. 2e St. Thomas 11 dec. 1692 *Susanna* ***Neurie;*** zij hertr. St. Thomas 18 maart 1701 *Balthazar* ***Caspar Buschis.***

Uit het eerste huwelijk drie kinderen, geb. St. Eustatius omstr. 1683—1689.

d. ***Johannes de Wint,*** planter op St. Thomas,, luitenant der burgerij (1699), † St. Thomas 10 juni 1700, tr. ***Anna*** (*Salomons* ?), † St. Thomas in 1723, mogelijk dr. van ***Johannes Salomons.***

Van zijn zoon ***Jan (Johannes) is*** nog een dochter bekend, geb. St. Thomas in 1710.

e. ***Jacob de Wint,*** van Amsterdam, goudsmid op St. Thomas (1699), tr. ***Anna Bronchis,*** van Vlissingen.

Uit dit huwelijk twee kinderen, geb. St. Thomas in 1692 en 1699.

4. A.R.A., arch. W.I.C., inv. nr. 247.

5. Dit alles volgens een brief van J. Lamont aan de kamer Amsterdam dd. 13 jan. 1702, in: id., inv. nr. 247, fo. 1720.

f. ***Jan de Windt,*** geb. Middelburg omstr. 1695 [6], als onder (vroed ?)meester in 1715 op St. Eustatius gekomen, gedrost van zijn schip, chirurgijn (8 sept. 1717), vice-commandeur van St. Maarten 18 maart 1720 (afgezet wegens malversaties), raadslid op St. Eustatius 1728, vendumeester 1740 en tevens secretaris 1745 ald., † St. Eustatius 6 aug. 1747 (52 jr. oud), tr. le Saba omstr. 1715 ***Adriana Catharina Hassel:*** tr. 2e Saba in 1721 ***Johanna Hassel.*** wede. van ***Pieter Cuviljé.***

Zijn zoon was ***Johannes de Windt*** (1715—1775), gouverneur van St. Eustatius, St. Maarten en Saba en voorvader van ***Judith de Windt*** (1766—1827), de echtgenote van *Jacques-Gabriel Chapt* ***de Rastignac*** vicomte ***de Rastignac*** (1747—1822), maréchal de camp in Franse dienst in 1791, later wonende op het kasteel Epinay-sur-Orge, en van *Margaret* ***Alice Lili de Windt*** (1849—1936), die trouwde met Sir ***Charles Anthony Johnson-Brooke*** (1829—1917), tweede rajah van Sarawak.

Heraldische gegevens betreffende de familie(s) zijn schaars, In het nader in § 4 aan te halen „geslagt register" van ***Samuel de Wind (1801)*** wordt melding gemaakt van het wapen van ***Pierre de Wint,*** tweede schepen van de tweede bank van Gent in 1373: in goud (?) een springende zwarte (?) hond, gehalsband van ...

De collectie Muschart op het Centraal Bureau voor Genealogie vermeldt verder, voor zover hier van belang zijnd:

Voor een geslacht te Middelburg: in elke schildhoek een naar het schildhart blazend kinderhoofd: helmteken: een pelikaan [7].

De doopsgezinde Zeeuwse familie uit Vlaanderen: een springende windhond, vergezeld boven van drie klaverbladen [8].

Veel duidelijkheid bieden deze gegevens dus niet.

§ 2. Het geslacht te Goes, Rotterdam, opnieuw Goes, Zierikzee en op Curaçao.

Voor de samenstelling van de hier volgende genealogie is gebruik gemaakt van aantekeningen van notaris ***Jan de Windt*** (VI 1, 1731-1800) [9]. Uit correspondentie blijkt dat hij leden van het doopsgezinde geslacht te Middelburg kende en deze als familie beschouwde.

De tak op Curaçao is bewerkt, voor zover de bronnen hier te lande (in het Algemeen Rijksarchief) aanwezig zijn; deze vertonen echter veel lacunes. Aanvullende aantekeningen werden ontvangen van Dr. H. L. de Windt en de heer C. P. de Haseth, beiden te Willemstad. In 1934 gingen 84 erfgenamen, die toen op Curaçao en Aruba, te New-York, op Puerto-Rico, in Venezuela, Spanje en Panama en op Santo Domingo woonden, over tot de verdeling van de plantages Rooycanarie en Suffisant op Curaçao, waarop een fideïcommis rustte. Deze plantages waren afkomstig van ***Andries Louis de Lannoy*** en ***Antonetta Arietta Ribbius,*** resp. † Curaçao 10 nov. 1829 en 19 aug. 1827, wier dochter ***Maria Martha de Lannoy,*** † vóór 1815, gehuwd was met ***David de Windt,*** † vóór 1815. Deze ***David*** kon in de hier volgende genealogie niet worden aangesloten, maar het ziet er naar uit dat alle thans levende

6. Volgens N. Knappert, Geschiedenis van de Bovenwindse eilanden in de 18de eeuw, 's-Gravenhage, 1932.

7. Aantekeningen van P. Nagtglas in de Provinciale Bibliotheek te Middelburg.

8. Gen. en Her. bladen 1907, 44.

9. Gemeentearchief Goes, manuscripten, inv. nr. 4.

De Windt'en, voorzover afkomstig van Curaçao, van hen afstammen.

Als bijlage bij deze paragraaf worden aantekeningen *Cootnans,* eveneens afkomstig van bovengenoemde notaris *Jan de Windt,* gegeven.

1. *Pieter de Wint,* „leechghanger", burger van Goes 4 okt. 1587, koopman ald., begr. Goes (£ 5,—) 13 mei 1611, tr. *Susanna Jans de Vos,* begr. Goes (£ 2.2.6) 3 okt. 1616.

   24 dec. 1597 testeren Pieter de ***Windt***, poorter van Goes, en *Susanna* Jans ***de Vosdochter;*** er zijn vijf kinderen, die nog thuis wonen: ***Pieter, Bauduin,*** *Susanna,* ***Sara*** en ***Jan de Windt,*** die voor het goed van de ouder, die het eerste zal overlijden, £ 50 ieder zullen ontvangen; de oudste dochter ***Margriete dc Wind:*** is reeds gehuwd [10]. 20 sept. 1603 testeren zij opnieuw, waarbij wordt medegedeeld, dat de dochter *Margriete* ***de Windt*** is overleden en drie kinderen, ***Grietken, Mayken en Jan,*** omtrent vijf, drie en Cén jaar oud, heeft nagelaten [11].

   9 april 1607 testeren ***Pieter de Windt,*** koopman en burger van Goes, en *Susanna* ***de Vos*** opnieuw, waarbij hun kinderen en kleinkinderen tot universele erfgenamen worden aangewezen [12].

   30 maart 1610 geven ***Pieter de Windt*** en *Susanne* ***de Vos*** volmacht aan hun zoon ***Boudewijn de Windt*** om al hun huizen, hoven, gronden binnen en buiten Gent en elders in Vlaanderen te liquideren [13].

   23 maart 1649 verkopen *Pieter* en ***Bouwdewijn Prs. Sommerxee*** en *Adriaen* ***Adriaen*** *Geertess,* weduwnaar van *Susanna Pieters,* ook voor hun zuster *Maeijcken Pieters,* kinderen van *Susanna* ***de Wint,*** voor zich en met last van de erfgenamen van Jan ***de Wint,*** *Bouwdewijn* de ***Wint,*** *Grietgen* ***de Wint*** en Sara ***de Wint,*** met hun vijven kinderen van ***Pieter de Wint,*** onbedijkt schorreland, dat zij uit hoofde van hun grootvader hebben liggen in Oost- en West-Zaamslag, Oud- en Nieuw-Neten en Peckepolder, voor *f* 26 [14].

   Uit dit huwelijk:

   1. *Margriete de Wint,* † vóór 21 mei 1603, tr. vóór 24 dec. 1597 *Jan Jans Kaesman,* † vóór 21 mei 1603.

      21 mei 1603 worden genoemd *Grietken* ***Jans, 5*** jaar, ***Maycken Jans,*** omstreeks 3 jaar, en ***Jan Janssoon,*** omstreeks zes maanden, weeskinderen van ***Jan. Janssoon Kaesman*** en *Grietken Pieters* ***de Wint,*** kleinkinderen van moeders zijde van ***Pieter de Wint*** [15].

   2. ***Pieter,*** volgt IIa.

   3. *Boudewijn,* volgt IIb.

   4. *Susanna de Wint,* geb. Middelburg, begr. Goes (£ 2.12.6) 25 juli 1627, tr. ald. 15 mei 1611 [16] *Pieter Pietersen* (alias *Crijnss*) (*Sommerzee*), geb. Goes, beenhouwer, zn. van N. en *Elisabeth Goossens* [17].

   5. *Sara de Wint,* geb. Goes, † na 16 okt. 1658, tr. Goes 18 juli 1610 [18] *Quirijn Jacobsen,* geb. ald., zn. van *Jacob Quirijnsen* en *Willemijne N.*

      Uit dit huwelijk (onder anderen?) *Grietgen Quirijns,*

10. Not. archief Goes, inv. nr. 2040, 429.
11. Id., inv. nr. 2040, 462.
12. Id., inv. nr. 1690, 35.
13. Id., inv. nr. 2043, 312.
14. Id., inv. nr. 2081, 88 vo.
15. Weeskamerarchief Goes, fol. 312.
16. Getuigen: ***Elisabeth Goossens,*** zijn moeder, en ***Pieter de*** Wint en ***Susanneken.***
17. De Ned. Leeuw 1922, 115.
18. Getuigen: ***Jacob Quirijnssen*** en ***Willemyne, Pieter de Wint*** en ***Susanneken.***

tr. Goes 16 mei 1644 ***Maerten Adriaensxen Leynssen*** (= *Leyssius*) [19].

6. *Jan,* volgt IIc.

IIa. *Pieter de Wint,* geb. Gent, † vóór 31 okt. 1606, tr. Goes 23 mei 1604 [20] *Mayken Guillaems de Hont,* geb. ald., dr. van *Guillaem de Hont* en *Mayken N.:* zij hertr. Goes 12 aug. 1607 *Jan Hoogkamer,* procureur en pachter van het gemaal te Goes [21].

31 okt. 1606 wordt genoemd *Petronella,* oud drie maanden, dochter van wijlen ***Pieter Piersen de Wint*** en ***Maycken*** *Guillaems*; aanwezig zijn de moeder en de beide grootvaders *Guillaem D'Hont* en ***Pr. de Wint*** [22].

Uit dit huwelijk:

Petronella de Wint, geb. omstr. juli 1606.

IIb. *Boudewijn de Wint,* geb. Gent, burger van Goes 6 aug. 1606, begr. ald. (£ 2.12.6) 22 juni 1619, tr. le Goes 30 sept. 1608 [23] *Mayken Willems,* geb. Kloetinge, dr. van *Willem Jansen* en *Caterina N.:* tr. 2e *Maeycken Symons,* wede. van *Joachim Harmanss.*

11 maart 1619 worden genoemd Symon, twintig jaar, ***Janneken,*** zestien jaar, ***Joachim,*** dertien jaar, ***Maeycken,*** negen jaar, en ***Herman Joachims,*** tussen de zeven en acht jaar, kinderen van wijlen ***Joachim*** *Harmanss* en ***Maeycken Symons;*** aanwezig zijn ***Jacob van Drie1*** de oude, voogd, en ***Boudewijn de Windt,*** gehuwd met de weduwe van *Joachim* ***Hermanss 24.***

9 juli 1619 wordt ***Jan de Windt*** aangewezen tot voogd over de kinderen van zijn broeder ***Boudewijn de Windt*** [25]. ***20*** juni 1623 wordt ***Jan*** van wegge de weeskamer gegijzeld om £ 3 à 400 op te brengen of cautie te stellen; hij protesteert tegen ***Johan de Jonge,*** die als curator van het sterfhuis de penningen onder zich heeft [26].

25 febr. 1622 verklaart *Maeijken Sijmons,* weduwe van ***Boudewijn de Wint,*** ten verzoeke van haar zoon *Sijmon* ***Jochimssen,*** dat zij tot gemene schade en bate hadden gepacht de „meulcaliote" over Hoedekenskerke, de grote impost van Weerde en de „verhooginge" over Heinkenszand over het winterhalfjaar 1617, waarvan de bate was £ 90, waarvan zij aan haar zoon £ 45 heeft vergoed [27].

Uit het eerste of tweede huwelijk niet met name genoemde kinderen, onder welke waarschijnlijk:

Susanna de Wint, geb. Goes, tr. ald. 26 dec. 1633 [28] *Cornelis Jans Vermeulen,* geb. Goes 22 mei 1609, wedr. van *Susanneke Pouwel Gerritsdr.*.

IIc. *Jan Pieters de Wint, geb. Goes,* waard in de Patientie ald. (1620), begr. Goes (£ 2.2.6) 30 okt. 1646, tr. 16 mei 1610 (andertr. Goes op att. van Wolphaartsdijk 24 april 1610) *Maayken Jacobse,* geb. Wolphaartsdijk, begr. Goes (£ -.32.6) 14 nov. 1636.

29 juni en 21 juli 1620 leggen Mr. Martinus Caesar

19. De Ned. Leeuw 1914, 379.
20. Getuigen: ***Pieter de Wint*** en ***Susanneken,*** *Guillaem* ***de Hont*** en ***Muyken.***
21. De Ned. Leeuw 1922, 65.
22. Weeskamerarchief Goes, fol. 194 vo.
23. Getuigen: ***Pieter de Wint*** en ***Susanneken, Willem Jansen*** en *Caterina,* zijn huisvrouw.
24. Weeskamerarchief Goes, fol. 141.
25. Id., inv. nr. 7w, fol. 136 vo.
26. Not. archief Goes, inv. nr. 2051, 26.
27. Id., inv. nr. 2050, 89.
28. Getuige: *Crijn Jacobs,* oom en voogd van de bruid.

en Marinus Marinuss verklaringen af ten behoeve van Jan de ***Wint,*** waard in de **Patientie** te Goes [29].

Uit dit huwelijk:

1. ***Pieter,*** volgt IIIc.
2. *Baldijntje* ***de Wint,*** geb. Goes, tr. ald. 24 sept. 1634 [30] ***Cornelis*** *Pieters* ***de Clercq,*** geb. Goes, zn. van ***Pieter de*** *Clercq* ***en*** *Janneke (Clercqs)* .

   20 mei 1632 geven ***Pieter Janss de Wint,*** schipper, jonge man, en ***Baldijntgen Jans de Wint,*** zijn zuster, volmacht aan hun oom ***Crijn*** Jacobss om het sterfhuis van Jan ***Jacobss*** *Craeye,* **dijkgraaf** van Wolphaartsdijk, te beredderen [31].

   14 nov. 1636 geeft ***Cornelis*** de ***Clerck*** zijn huisvrouw ***Baldijntge de Wint*** volmacht in zake het belasten of verkopen van een actie van £ 50, die haar toekomt als moederlijk erfdeel, berustende onder haar vader ***Johan de Wint*** of de kinderen van wijlen ***Pieter Crijnssen, tot*** de teruggave waarvan de erfgenamen van ***Pieter*** *Crijnssen* veroordeeld zijn, maar waarover zij geappelleerd hebben [32].

   22 mei 1637 verklaren ***Baldina de Wint,*** gehuwd met ***Cornelis de Clerck, Pieter Crijnssen en Adriaen Adriaenssen,*** gehuwd met ***Susanna*** *Crijns,* ook voor hun minderjarige broeder en zuster, geaccordeerd te zijn en zij verkoopt haar actie, waarover een proces voor het Hof van Holland loopt, aan laatstgenoemden [33].
3. *Margariete* ***de Wint,*** begr. Goes (£ -.20.-) 16 okt. 1625.
4. ***Pieter*** (sic !) ***de Winf,*** ged. Goes, 23 aug. 1615 [34].
5. ***Jacob de Wint,*** ged. Goes 13 maart 1618 [35].
6. ***Mayken de Wint,*** ged. Goes 15 mei 1622 [36], begr. ald. (£ -.20.-) 12 sept. 1625.
7. ***Jacob de Wint,*** ged. Goes 20 april 1624 [37], begr. ald. (£ -.20.-) 31 aug. 1625.
8. kind, begr. Goes (£ -.20.-) 7 febr. 1629.
9. kind, begr. Goes (£ -.10.-) 17 aug. 1635.

IIIc. ***Pieter de Wint,*** geb. 27 maart 1612, schipper (1632), tr. 11 aug. 1632 ***Tanneken*** *Pagter,* geb. Goes, † 29 maart 1670.

Dat op 23 aug. 1615 zijn ouders nog een kind ***Pieter*** lieten dopen, moet op een verschrijving berusten, omdat 1) ***Pieter Janss de Wint*** met zijn zuster ***Baldijntgen*** op 20 mei 1632 (zie boven) zelfstandig optrad en 2) hij op 11 aug. 1632 in het huwelijk trad, uit welk huwelijk vanaf 1633 te Goes kinderen gedoopt werden. Nadere bewijzen voor het feit, dat hij hier in de genealogie thuishoort, zijn: het feit, dat zijn zuster ***Baldijntje*** bij haar huwelijk geassisteerd wordt door haar vader ***Jan Pieters de Wint,*** het feit dat ***Crijn (Quirijn) Jacobs*** in de akte van 20 mei 1632 oom genoemd wordt, het feit dat deze en ***Baldijntje de Wint*** optraden als getuigen bij de doop van het eerste kind in 1633 en tenslotte het feit, dat de oudste zoon ***Jan en*** de oudste dochter ***Maria*** genoemd werden. Slechts kan melding gemaakt worden van het feit dat ***Janneken Jans,*** huisvrouw ***van*** een ***Jan de Wint,*** burger van Goes, 6 april 1627 testeerde: zij heeft dan geen kinderen [38]. Een ***Susannantgen*** ***Janse de Wint,*** echtgenote van ***Pieter Davidss Codde.*** testeerde 30 nov. 1648 en vermeldde haar broer ***Cornelis Adriaenss Jongelingh,*** dan in Oost-Indië [39]; uit de huwelijksinschrijving (20 april-15 mei 1647) blijkt dat zij „haerzelfs" was en afkomstig uit Middelburg.

Uit dit huwelijk:

1. ***Jan de Wint,*** ged. Goes 22 juni 1633 [40], begr. ald. 2 sept. 1633.
2. ***Cornelis de Wint,*** ged. Goes 17 sept. 1634 [41].
3. ***Cornelis,*** volgt IVc.
4. *Jan,* volgt IVh.
5. ***Jacob de Wint,*** ged. Goes 24 nov. 1646 [42].
6. ***Maria de Wint,*** ged. (als Maerten) Goes 15 april 1648, † Goes 9 (sic !) juli, begr. ald. (preekk.) 21 juli 1719, tr. ***Pieter Coomans,*** ged. Goes 29 sept. 1656, † Goes 1 aug., begr. ald. (£—.9.4) in aug. 1693, zn. van *Jacobus* ***Coomans*** (afkomstig uit Capelle in de Langstraat) en ***Tanneke Post*** (uit Goes).

   Zie voor hun nageslacht bijlage 1.
7. ***François,*** volgt IVj.
8. *Susanna* ***de Wint,*** ged. Goes 25 mei 1654 [43], ongehuwd †.

IVc. ***Cornelis de Winf,*** ged. Goes 17 aug. 1639 [44], kapitein op het Prinsejacht, het jacht van stadhouder(-koning) Willem 111, zeker sedert 1684 en na diens overlijden op het jacht van de Admiraliteit op de Maze (niet meer in 1708), woonde in 1707 en 1720 aan de Nieuwe Haven op de hoek van de kapitein Iemanssteeg te Rotterdam, † Rotterdam 6 juni, begr. ald. (P.k., *f* 6.—) 12 juni 1720, tr. *Maria Huybregts,* geb. Veere, begr. Rotterdam (P.k., *f* 6,—) 29 april 1707.

Hij zal degene zijn. die als kanitein ter zee tegenwoordig was bij de tocht van Willem 111 naar Engeland in 1688 en wiens aanstellingsbrief als zodanig in 1776 bij juffrouw ***Blommaert geb. Pijl, een*** nakomelinge van zijn oudste dochter, berustte, waar Dr. ***Samuel de Wind*** deze zag: zijn aantekeningen vermelden echter ***Jan*** in plaats van Cornelis.

Sedert 19 febr. 1684 wordt ***Cornelis*** vermeld als kapitein op het Prinsejacht [45].

Een rentebrief op hem, die eerder toebehoord had aan kapitein Daniel de Bacq, dd. 18 juni 1678, groot *f* 1500 komt voor in de boedel van Aeltje Willems van der Steen, † 27 febr. 1688 [46].

12 jan. 1702 testeerden hij en zijn echtgenote [47]. 9 aug. 1708 testeerde hij opnieuw: zijn dochters ***Francijna*** en Sara ***de Windt*** krijgen twaalf servetten en ander linnen-

29. Not. archief Goes, inv. nr. 2049, 56vo. en 60.
30. Getuigen: ***Janneken Clerq, zijn*** moeder, ***Jan Pieters de Wint,*** haar vader.
31. Not. archief Goes, inv. nr. 2054, 56.
32. Id., inv. nr. 2054.
33. Id., inv. nr. 2054, 230.
34. Getuigen: ***Jacob Janss*** en ***Lohnetie Jacobs.***
35. Getuigen: ***Crijn Jacobse*** en ***Susanna Pieters.***
36. Getuigen: ***Pieter Lynss*** en ***Susanna*** de ***Wint.***
37. Getuigen: Jesajas ***Baecker*** en ***Janeken Jans.***
38. Not. archief Goes, inv. nr. 2052, 191.
39. Id., inv. nr. 2081, 69vo.
40. Getuigen: Quirijn ***Jacobss*** en ***Baldyntie de Wint.***
41. Getuigen: ***Jan Jacobse,*** Jfr. (?) ***Craeije, Geertjen Paechters.***
42. Getuige: ***Anna Bale.***
43. Getuigen: ***Jan Jaspers*** en ***Arriaenken Pieters.***
44. Getuigen: ***Aernout Anthoniss Walraven en Susanna*** de ***Windt.***
45. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 727, 164 (een procuratie om van hem te vorderen); id., inv. nr. 1461, 175, dd. 4 maart 1690; id., inv. nr. 1650, 642, dd. 23 mei 1708 (attestatie van hem); id., inv. nr. 1590, 460, dd. 16 mei 1711 (overdracht van een obligatie van *f* 1500 op het gemene land door hem).
46. Id., inv. nr. 1379, 22 zes.
47. Id., inv. nr. 1638, 81.

goed en *f* 400, zijn zoons ***Pieter*** en ***Willem*** krijgen alleen de legitieme portie, de eerste aangezien hij hem zijn ambt (van kapitein) heeft overgedragen; erfgenamen zijn zijn vijf dochters ***Tannetje,*** gehuwd met ***Pieter de Clercq, Dijna,*** weduwe ***De Goede, Fransijna, Sara*** en Maria de ***Windt,*** echtgenote van ***Dubois***; executeurs zijn zijn zwager (i.e. schoonzoon) ***Pieter de Clercq*** en zijn broeder ***François de Wint*** 48.

Hij testeerde nogmaals op 9 sept. 1712: ***Francina, Sara en Willem de Wind*** komt nog ieder *f* 400 toe; ***Francina*** en ***Maria de Wind*** gebruiken *f* 1000 van hem in hun winkel; ***Francina*** en Sara krijgen ieder een bed enz., ***Janneke*** een notenbomen kast, ***Willem*** zijn lijfgoed; ***Tanneke, Dina, Francijna*** en Sara ***de Wind*** het verdere lijnwaad; ***Francijna, Maria*** en Sara moeten zijn huis blijven bewonen; ***Maria de Windt,*** weduwe ***Abr. Debois*** wordt geïnstitueerd tot *f* 1200 zonder meer; ***Pieter, Tanneke, Dina, Francijna, Sara*** en ***Willem*** zijn zijn erfgenamen 49.

Tenslotte testeerde hij 27 mei 1720: ***Pieter*** en ***Willem*** krijgen alleen de legitieme portie; de overige kinderen zijn zijn erfgenamen 50.

22 en 30 okt. 1720 wordt zijn boedel beschreven en gedeeld: de baten zijn *f* 6052.3.— (een huis aan de noordzijde van de Nieuwe Haven *f* 4600, inboedel *f* 856.9.—, contant geld *f* 295.14.—, een schuld van ***Maria de Wint*** *f* 300.—), de lasten *f* 645.1.14 51. 3 febr. 1721 machtigen de erfgenamen hun broer ***Pieter*** betreffende het achterstallige salaris van hun vader 52.

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter de Windt,* geb. Middelburg, kapitein op een der jachten van de Admiraliteit op de Maze (1708), woonde (1719-1733) op het Haringvliet op de hoek van de Hartmanssteeg te Rotterdam, begr. ald. (Fr.k., *f* 15,—) 17 juni 1733, tr. le Rotterdam 4 febr. 1687 *Anna Wartla (Wartelaar),* ged. ald. 5 aug. 1666, begr. Rotterdam (Fr.k., *f* 15,—) 19 okt. 1719, dr. van *Jacobus* ***Wartla*** de jonge en *Geertruij Jans*; tr. 2e Rotterdam 26 maart 1720 *Margrieta (de) La Grange,* geb. Nieuw Kasteel (= Newcastle ?), † Rotterdam 3 juni, begr. ald. (Fr.k., *f* 15,—) 8 juni 1769; zij hertr. Rotterdam 31 jan. 1745 *Gerrit Blankenbijl,* wedr. van haar schoonzuster sub 4.

Pieter de Windt komt vanaf 1711 herhaaldelijk in het notariële archief van Rotterdam voor 53.

30 okt. 1719 testeren hij en zijn tweede echtgenote, waarbij hij aan haar legateert een „gouden medailje

met het portret van de tegenwoordige koning van Groot-Brittannië George als keurvorst van Hannover" 54.

7 april 1720 testeren zij, dan wonende aan de noordzijde van het Haringvliet, opnieuw 55.

30 juni 1727 geeft ***Margrieta de la Grange,*** echtgenote van kapitein ***Pieter de Windt,*** een attestatie 56.

23 april 1728 testeren ***Pieter de Wind*** Corneliszn., kapitein van het jacht der Admiraliteit, en ***Margarieta de la*** Grange, wonende aan de noordzijde van het Haringvliet, opnieuw: hij legateert aan ***Jacobus*** en ***Cornelis Wartla*** ieder *f* 400, aan ***Pieter*** en ***Anna Wartla*** ieder *f* 600 en aan ***Anna Biddaff,*** dochter van wijlen ***Wiggert Biddaff,*** mr. tinnegieter te Delft, of bij vooroverlijden aan haar zuster ***Maria Biddaff,*** f ***300;*** zijn erfgenamen zijn Tannu, ***Dina, Francina, Maria, Sara*** en ***Willem de Wind*** (wonende te Curaçao in West-Indië) of hun nakomelingen, hoofd voor hoofd; haar erfgenamen zijn haar erfgenamen ab intestato 57.

12 febr. 1733 koopt hij een obligatie op het gemene land van f 2000 van ***Leendert*** en ***Hermanus Blankenbijl,*** enige nagelaten kinderen van ***Johanna van 's Heerenbergh*** bij Gerard ***Blankenbijl*** 58.

28 aug. en ***2*** sept. 1769 wordt de nalatenschap van ***Margareta de la Grange,*** weduwe van le ***Pieter de Wind en 2e Gerard Blankenbijl,*** † ***3*** juni 1769, geïnventariseerd en gescheiden: partijen hierbij zijn ***Leendert Blankenbijl, Hendrik Blankenbijl,*** Ds. ***Kornelius van Arckel*** Kornelisz., Remonstrants predikant te Rotterdam, en ***Jan Verwey*** Gijsbertszn., makelaar te Amsterdam 59; 10 okt. en 3 nov. 1769 volgt een aanvullende boedelscheiding voor notaris Kornelis van de Looy te Rotterdam; 4 okt. 1770 volgt een derde scheiding en deling van de nalatenschap van ***Pieter de Wind*** en ***Margareta de la Grange:*** partijen hierbij zijn Johanna de ***Clercq,*** weduwe van ***Paulus Pijl,*** en ***Maria Pieternella de Clercq,*** weduwe van ***Johannes Merveille, te*** Middelburg, ***Hendrik Blankenbijl*** en ***Kornelis en Dirk de Wind*** op Curaçao; de baten zijn *f* 12292.4.10 60.

2. *Tanneke de Windt,* geb. Middelburg, tr. (att. van Middelburg naar Rotterdam 7 april 1700) *Pieter de Clercq,* geb. Middelburg, wedr. van N.N.

3. *Dina de Windt,* geb. Rotterdam, begr. ald. (Gr.k., *f* 6,—) 8 aug. 1754, tr. 1 e Rotterdam 14 april 1694 *Willem van (der) Dorp,* zn. van *Claes Willemsz. van Dorp:* tr. 2e Rotterdam 1 jan. 1702 *Gillis de Goede,* ged. ald. 7 sept. 1684, woonde in 1703 in de Houttuin, begr. Rotterdam (N.kh., *f* 3.—) 17 nov. 1703, zn. van *Jan de Goede* en *Maria Bordels.*

---

48. Id., inv. nr. 1651, 205.

49. Id., inv. nr. 2079, 377.

50. Id., inv. nr. 2091, 1177.

51. Id., inv. nr. 2093, 42.

52. Id., inv. nr. 2352, 19.

53. Het is niet altijd duidelijk of de akten betrekking hebben op ***Pieter de Windt*** Cornelisz. of op zijn neef ***Pieter de Windt*** Françoisz. (Vj); not. archief Rotterdam, inv. nr. 1283, 84, dd. 23 febr. 1711 (geeft een attestatie); id., inv. nr. 2004, 93, dd. 14 juni 1714 (benoemd tot voogd door Jan Kokkuit); id., inv. nr. 1984, 300, dd. 8 april 1715 (borgstelling voor schulden van hem); id., inv. nr. 1986, 800, dd. 30 mei 1716 (benoemd tot voogd over Cornelis Kockuijt); id., inv. nr. 2005, 385, dd. 30 juli 1716 (hij en zijn echtgenote worden tot erfgenamen voor 1/3 door Kornelis Kokkuit benoemd); id., inv. nr. 1958, 335, dd. 17 febr. 1717; id., inv. nr. 1988, 612, dd. 23 april 1717 (wordt tot administrateur aangesteld); id., inv. nr. 2162, 55, dd. 22 maart 1718; id., inv. nr. 1805, 134, dd. 18 febr. 1720 (geeft een volmacht) ; id., inv. nr. 1251, 7, dd. 25 jan. 1721; id., inv. nr. 2101, 1317, dd. 28 dec. 1724 (door ***Isaac Vermij*** bij testament aangesteld tot executeur en voogd); id., inv. nr. 2102, 982, dd. 9 mei 1725 (wordt gemachtigd door Zsaac ***Vermij,*** mr. blikslager); id., inv. nr. 2102, 1145, dd. 29 ***juni 1725 (Isaac Vermij*** stelt bij testament zijn neef ***Pieter de Wint*** aan tot voogd); id., inv. nr. 2103, 76, dd. 1725 (schuld van *f* 1600 aan hem dd. 15 mei 1718); id., inv. nr. 2103, 24, dd. 1725 (schuld van *f* 100 van hem aan Zsaac ***Vermij*** afgelost) ; id., inv. nr. 2104, 490, dd. 30 maart 1726 (schuld van *f* 1600 van Zsaac ***Vermij,*** mr. blikslager, aan hem) ; id., inv. nr. 1995, 1171, dd. 23 juli 1726; id., inv. nr. 2449, 716, dd. 25 nov. 1728 (neef en executeur van ***Isaacq Vermij***); id., inv. nr. 1898, 381, dd. 7 maart 1729; id., inv. nr. 2360, 595, dd. 5 okt. 1729 (koopt een obligatie van oorspronkelijk f550, dan nog f400 groot); id., inv. nr. 1713, 259, dd. 17 febr. 1733; id., inv. nr. 1759, 645, 647, dd. 20 nov. 1733 (als executeur van ***Isaac Vermij***).
Zie verder id., inv. nr. 2147, 485; inv. nr. 2176, 977; inv. nr. 2214, 87; inv. nr. 2215, 312; inv. nr. 2349, 244; inv. nr. 2355, 99; inv. nr. 2356, 42; inv. nr. 2365, 608, 894, 954, 970; inv. nr. 2448, 1285; inv. nr. 2450, 1, 8, 32; inv. nr. 2452, 24, 55, 100; inv. nr. 2454, 489; inv. nr. 2455, 371; inv. nr. 2583, 701.

54. Id., inv. nr. 1804, 1097.

55. Id., inv. nr. 1805, 274.

56. Id., inv. nr. 1753, 693.

57. Id., inv. nr. 2359, 368.

58. Id., inv. nr. 2118, 280.

59. Id., inv. nr. 2913, 15.

60. Id., inv. nr. 2915, 927.

30 dec. 1701 maakte ***Dina de Windt,*** weduwe van ***Willem van Dorp,*** huwelijkse voorwaarden met *Gillis* ***de Goede*** [61].

4 febr. 1724 testeerde ***Dina de Windt,*** weduwe van ***Willem van Dorp,*** laatst van *Gillis* ***de Goede,*** wonende in de Houttuin: zij prelegateert haar dochter *Maria* ***van Dorp*** *f* 1000, een bed enz., benoemt tot erfgenamen haar kinderen ***Nicolaas*** en ***Maria van Dorp*** en stelt tot executeurs en voogden aan haar broer ***Pieter de Windt*** en haar zwager Gerard *Blankenbijl.* ***4*** febr. 1724 testeerde ***Maria van Dorp, 9*** febr. van dat jaar verklaarde zij dat wijlen haar grootvader ***Claes Willemsz. van Dorp*** haar en haar broer ieder had geïnstitueerd tot de helft van zijn nalatenschap (blijkens zijn testament dd. 2 febr. 1703 voor notaris Jan van der Hoeven) en dechargeerde zij haar voogden [62].

22 febr. 1740 testeerde *Dina* de ***Windt*** nogmaals: zij prelegateerde haar dochter ***Maria van der Dorp,*** gehuwd met *Daniel Jongeling,* kleren enz. en haar zoon ***Nicolaas van. der Dorp*** haar notenbomen kast en benoemde hen beiden tot haar universele erfgenamen [63, 64].

4. ***Fransina de Windt,*** ged. Rotterdam 16 aug. 1676 [65], begr. ald. (Gr.k., *f* 15,—) 1 april 1740, tr. Rotterdam 23 juni 1715 ***Gerrit*** *Blankenbijl,* geb. Wageningen, mr. broodbakker te Rotterdam, begr. ald. (Gr.k., *f* 15,—) 13 okt. 1752, waarsch. zoon van ***Hendrik*** *Blankenbijl,* burger van Rotterdam 13 jan. 1711, en wedr. van N.N.: hij hertr. Rotterdam 31 jan. 1745 ***Margrieta (de) La Grange,*** wede. van zijn zwager sub 1.

19 juni 1715 maakten ***Gerard*** *Blankenbijl,* mr. broodbakker, en *Francijna* de ***Windt*** huwelijkse voorwaarden [66].

23 aug. 1715 testeerden zij voor notaris Jac. de Bergh te Rotterdam. 20 maart 1733 zijn zij borg voor een lening, aangegaan door *Hermanus Blankenbijl,* koopman [67].

12 april 1740 testeert Gerard ***Blankenbijl,*** mr. broodbakker, weduwnaar van *Francijna* ***de Windt,*** opnieuw en benoemt tot voogden over zijn zoon ***Hendrik*** *Blankenbijl* zijn broer ***Hendrik*** *Blankenbijl,* mr. koekbakker, en zijn zoon ***Leendert Blankenbijl,*** winkelier te Rotterdam [68, 69].

5. ***Maria de Windt,*** ged. Rotterdam 3 maart 1679 [70], begr. ald. (Sch.k., *f* 6,—) 6 mei 1772, tr. le Rotterdam 19 sept. 1703 ***Abraham de (du) Bois,*** ged. ald. 12 nov. 1679, † (aang.) Rotterdam (*f* 3,—) 7 juli 1710, begr. Hillegersberg (kh.), zn. van *Samuel* ***du Bois*** en ***Cornelia*** *Versluijs;* tr, 2e Rotterdam 21 mei 1721 ***Johan Hogenesch,*** geb. Gieten, koopman te Rotterdam, begr. ald. (N.k., *f* 6,—) 13 jan. 1753

Omstreeks 1713 is sprake van een schuld aan Maria de ***Windt*** wegens rouwgoed ad f 2.16.— [71].

22 juli 1721 testeerden *Jan HoogenEsch* en ***Maria de Windt*** en benoemden ***Pieter de Windt,*** kapitein, tot voogd over hun minderjarige erfgenamen [72].

61. Id., inv. nr. 1314, 1046.
62. Id., inv. nr. 2391, 25, 28 en 36.
63. Id., inv. nr. 2132, 118.
64. Zie verder over haar: id., inv. nr. 2546, 507.
65. Getuigen: ***Adriaen van Baten en Catarina Willems.***
66. ***Not.*** archief Rotterdam, inv. nr. 2082, 514.
67. Id., inv. nr. 2118, 563.
68. Id., inv. nr. 2132, 236.
69. Zie verder over haar: id., inv. nr. 2248, 1275; inv. nr. 2352, 370.
70. Getuigen: ***Joannes*** *Schlaert* en ***Haeltie Willems.***
71. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 1988, 995.
72. Id., inv. nr. 2095, 302.

27 maart 1723 testeerde ***Samuel du*** *Bois* en benoemde zijn moeder ***Maria de Windt*** tot universele erfgename en bij haar vooroverlijden zijn stiefvader ***Jan*** *Hoogenesch* [73].

19 dec. ***1725*** verkopen ***Jan Hogenesch,*** koopman, en Maria de ***Wint een*** huis aan de noordzijde van de Nieuwe Haven voor f 6000 aan Arij Redelijkheyt, mr. metselaar; het huis is haar aangekomen uit de boedel van haar vader ***Cornelis de Wint*** [74].

1 en 11 nov. 1727 lenen zij telkens f 500 [75].

24 sept. 1759 testeert ***Maria de Wind,*** weduwe van ***Jan Hogenesch,*** en legateert aan ***Maria van Dorp, ge***huwd met *Daniel* Jongeling, dochter van haar zuster ***Dyna,*** f 100; universele erfgenamen zijn 1) de kinderen van haar nicht ***Johanna de Clerq,*** getrouwd met ***Paulus Pijl*** te Middelburg, dochter van haar zuster Tanna, voor 1/6, 2) de kinderen van haar nicht Maria ***de Clerq,*** getrouwd met ***Jan de Merveille*** te Middelburg, dochter van id., voor 1/6, 3) haar neef ***Hendrik*** *Blankenbijl,* apotheker te Rotterdam, zoon van haar zuster ***Francina,*** voor 1/3, 4) de kinderen van haar broer ***Willem: Cornelis, Dirk*** en Sara ***de Windt,*** gehuwd met *Gijsbert* ***Vos*** op Curaçao, voor 1/3; executeurs zijn ***Hendrik*** *Blankenbijl* en haar neef med. doct. ***Jan.*** *Loncq* te Rotterdam [76].

14 febr. 1764 testeerde zij nogmaals en stelde tot erfgenamen aan: Sara de ***Wind,*** weduwe van Noag ***Provo;*** *Kornelis, Johannes* en ***Maria de Clercq,*** kinderen van haar zuster ***Tanna;*** *Matthijs,* ***Dina en*** *Daniel* ***Jongeling,*** kinderen van haar nicht ***Maria van Dorp;*** haar neef ***Hendrik Blankenbijl,*** apotheker, zoon van haar zuster Francina; Cornelis, ***Dirk*** en Sara de ***Wind*** op Curaçao, kinderen van haar broer ***Willem,*** ieder voor 1/5 [77].

15 jan. 1773 tenslotte wordt haar boedel beschreven en gedeeld, waarbij ***Hendrik Blankenbijl,*** apotheker, en *Jan* ***Loncq,*** med. doct., executeurs zijn; de baten zijn f 2346.1.8, de lasten f 664.3.8, zodat het saldo f 1681.18.— is; van de zijde van wijlen haar man, ***Jan Hogenesch,*** treden op ***Johanna,*** *Hendrik, Gesina* en ***Willemina*** *Hogenesch,* van haar zijde ***Hendrik*** *Blankenbijl, Maria de Clercq,* weduwe van ***Jan Merveille, Tanna Pijl,*** *Cornelia Pijl* en ***Jacobus, Paulus*** en *Huijbregt Johannes Blommaart,* kinderen van wijlen ***Catharina Pijl*** bij ***Anthony*** *Bloemaart, Cornelis* en ***Dirk de Wind, Mathijs*** (apotheker), *Daniel* (mr. borstelmaker) en ***Dina Jongeling*** [78, 79].

6. ***Sara de Windt,*** ged. Rotterdam 4 juni 1681 [80], begr. ald. (Sch.k., *f* 6,—) 30 okt. 1765, tr. Rotterdam 31 jan. 1714 ***Noach Provo,*** geb. Middelburg, begr. Rotterdam (Sch.k., *f* 6,—) 12 sept. 1748, zn. van *Guilliam* ***Provo*** en wedr. van N.N.

13 nov. 1714 testeren zij, waarbij tot voogd benoemd wordt onder anderen ***Pieter de Wint*** [81].

10 aug. 1715 lenen zij f 1000 van Jacobus van der Bel onder borgtocht van kapitein ***Cornelis de Wint*** [82].

27 juni 1722 is sprake van een schuld van f 1000 van hen onder borgtocht van Gerrit ***Blankenbijl,*** mr. broodbakker, en *Francijna* ***de*** Wind [83].

73. Id., inv. nr. 2098, 423.
74. Id., inv. nr. 2103, 960; een verklaring daaromtrent in id., inv. nr. 2104, 409.
75. Id., inv. nr. 2449, 687 en 733 (anno 1728).
76. Id., inv. nr. 1769, 814.
77. Id., inv. nr. 3113, 133.
78. Id., inv. nr. 3131, 76.
79. Zie verder over haar: id., inv. nr. 2094, 297; inv. nr. 2177, 969; inv. nr. 2544, 707; inv. nr. 2586, 677.
80. Getuigen: ***Adriaen Baete*** en *Weijna* ***Ketels.***
81. Nat. arohief Rotterdam, inv. nr. 2081, 743.
82. Id., inv. nr. 1800, 706; zie hierover ook id., inv. nr. 1803, 376 en 405 (anno 1718).
83. Id., inv. nr. 2061, 515.

13 juli 1759 testeerde Sara ***de Wind,*** weduwe van Noag ***Provo:*** per staak zullen erven (de kinderen van) ***Maria, Dina, Francina, Tanna*** en ***Willem de Wind*** 84.

18 aug. 1766 wordt haar boedel beschremen en gedeeld door de executeurs ***Hendrik Blankenbijl,*** apotheker, en ***Jan Loncq,*** med. doct., op grond van haar testament van 13 juli 1759 en dat van Noag ***Provo*** van ***30*** april 1731 voor dezelfde notaris; de baten zijn *f* 3956.12.12, de lasten *f* 614.17.—, zodat het saldo is *f* 3341.15.12; de helft gaat naar zijn erfgenamen: ***Johanna Magdalena Reijnders***, getrouwd met Mr. ***Pieter Bakker,*** dochter van ***Magdalena Maraco,*** dochter van ***Johanna Spanuyt,*** dochter van ***Magdalena Provo,*** zuster van *Guilliam* ***Provo,*** zijn vader; ***Anna Magdalena van Beerland,*** gehuwd met Adriaan ***Leunisse*** te Middelburg, dochter van ***Magdalena. . .,*** dochter van ***Magdalena Siffle,*** dochter van zijn tante ***Anna Provo; Anna Jacoba Siffle*** te Middelburg, dochter van Noag ***Siffle,*** zoon van ***Anna Provo*** voornoemd; ***Anthonia de Jager te*** Middelburg, dochter van zijn tante ***Johanna Provo;*** de andere helft gaat naar haar erfgenamen: haar zuster ***Maria de*** Wint; ***Matthijs, Dina*** en *Daniel* ***Jongeling,*** zoons en dochter van *Maria* van ***Dorp,*** dochter van haar zuster Dina ***de*** Wind: Hendrik ***Blankenbijl,*** zoon van haar zuster Francina ***de*** Wind; ***Maria de Clercq,*** gehuwd met ***Jan de Merveille,*** *Kornel.8 de Clercq* en ***Johanna de Clercq,*** weduwe van ***Paulus Pijl,*** dochters en zoon van haar zuster ***Tanna de Wind; Kornelis*** en ***Dirk de Wind, zoons*** van haar broer ***Willem de Wind.*** ook voor het deel van hun zonder nakomelingen overleden zuster Sara ***de Wind*** 85, 86.

7. Wilhem, volgt Vc.

Vc. *Willem de Windt,* ged. Rotterdam 22 okt. 1684 [87], opperchirurgijn in dienst van de Westindische compagnie, chirurgijn op Curaçao, tr. ald. 20 okt. 1714 [88] *Anna* ***Margarita*** *Smit(h),* geb. Curaçao, † na 1766, dr. van *Dirk Jurriaanse Smit(h)* en *Anna Damme; zij* hertr. *Pieter Kier,* † na 1766.

6 sept. 1712 gaf ***Willem de Windt,*** opnerchirurgijn, laatst gevaren hebbende op het schip Den Hoonaert van de W.I.C., een attestatie 89.

4 nov. 1716 gaf Jacobus van der Landen, apotheker te Rotterdam, volmacht om *f* 127.15.8 te innen van ***Willem de Windt,*** chirurgijn op Curaçao, wegens geleverde medicamenten 90.

18 febr. 1739 testeerden ***Pieter Kier*** en ***Anna Margaritha Smith,*** weduwe van Willem de ***Windt,*** dan wonende achter 't fort; erfgenamen zijn haar voorkinderen *Cornelis, Dirk,* ***Anna, Maria, Willem*** en Sara ***de Windt*** 91.

1 sept. 1739 machtigt ***Pieter Kier,*** gaande naar Holland, zijn huisvrouw ***Marg. Smith*** 92.

Anna ***Dam,*** die in 1742 reeds weduwe genoemd wordt 93, testeerde 18 juni 1748 94; in dit testament wordt haar dochter ***Anna Margarithu*** genoemd, gehuwd geweest met ***Willem de Windt.***

In 1748 ontvangen ***Pieter Kier,*** zijn huisvrouw *Margareta* ***Smith,*** hun kinderen ***Cornelis*** en ***Dirk de Windt*** en hun verdere dochters interdictie om ***Pieter Swaan,***

84. Id., inv. nr. 2202, 1121.
85. Id., inv. nr. 2209, 535.
86. Zie verder over haar: id., inv. nr. 2174, 479.
87. Getuigen: ***Maerte Nannius,*** *Jacomijna* ***de Windt.***
88. Getuigen: ***Gerrit Blase de Jonge,*** kapitein op de Cleverskerk, en ***Anna*** *Damme,* weduwe van ***Dirk Smit.***
89. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 1797, 940.
90. Id., inv. nr. 1824, 299.
91. A.R.A., arch. Curaçao', inv. nr. 843, nr. 19; H. prot. 1739/40, 732/19.
92. H. prot. 1739, 677.
93. H. prot. 1742 111, 1010/352.
94. H. prot. 1268.

zijn huisvrouw ***Judith Smith*** en de slaven van ***Anna Dam,*** weduwe' van ***Dirk Smith, te*** molesteren 95.

In 1766 testeerden ***Pieter Kier en Anna*** *Margaritha* ***Smith*** opnieuw 96.

Uit dit huwelijk:

1. *Cornelis,* volgt VIc.
2. *Dirk,* volgt VIe.
3. *Anna de Windt,* vermeld 1739/'40.
4. *Maria de Windt,* vermeld 1739/'40.
5. *Willem de Windt,* † vóór *1748.*
6. *Sara de Windt,* geb. Curaçao, † tussen 26 dec. 1763 [97] en 1764, tr. Curaçao 18 aug. 1748 [98] *Gijsbert Vos,* geb. ald., † vóór 26 dec. 1763 [97], zn. van *Gijsbert Vos,* assistent, later factoor van de Westindische Compagnie op Curaçao,, en *Magdalena de Meij.*

Hij was in 1752 in Nederland en maakte toen met notaris Jan ***de Windt*** (VI 1) een reis door „het Stigt van Utrecht tot Seist en naar Amsterdam".

In ***1764*** is ***Dirk de Windt*** erfgenaam van zijn zuster *Sara* ***de Windt,*** weduwe van ***Gijsbert Vos*** jr. 99.

VIc. *Cornelis de Windt,* † na 13 dec. 1782 [122], tr. *Anna Hedewigh Hermesz,* dr. van *Jacob Heinrich Hermesz,* sergeant bij de militie, en *Maria Arends.*

In 1729 machtigde ***Jacob H.*** *Hermesz,* landspassaat van de militie, zijn broeder *Christiaan* om hem te vertegenwoordigen in de boedel van hun vader *Christiaan Hermesz,* gewoond hebbende te Clausthal en gehuwd geweest met ***Hedwig Behrens,*** hun moeder 100.

Jacob H. *Hermesz,* sergeant van de militie, machtigde J. E. Eischenmeyer te Ostroda in zake de erfenis van zijn ouders 101.

In 1739 machtigt ***Maria*** *Arends,* weduwe van *Jacob* ***Heinrich*** *Hermesz,* in leven sergeant bij de militie, als voogdes over haar minderjarige kinderen Anna ***Hedwig, Frederik*** *Wilhelm* en ***Christiaan,*** Martin Gunther Pistolphie, van Curaçao naar Duitsland gaande, om zich te vervoegen te Ostroda, gelegen in het keurvorstendom Hannover, bij de heer Johan Christiaan Eyschmeyer en van hem te vernemen in hoeverre hij als curator gevorderd is met het innen van de effecten van comparante's echtgenoot of kinderen, hun toekomende uit de nalatenschap van zijn overleden ouders *Christiaan Hermesz* en ***Anna Hedwig Hermes,*** van welke de moeder de vader overleefd had; over deze boedel werd geprocedeerd door de weduwe van ***Johan Ruprecht*** *Hermesz,* toen huisvrouw van *Cramer* ***Stoh*** 102.

Cornelis de Windt, weduwnaar van Anna ***Hedwigh Hermes,*** testeerde: genoemd worden hun kinderen ***Jacob*** Hendrik, ***Willem Kier, Maria*** (getrouwd met ***Joh. Sigismundus*** *Recao*), ***Pieter Kier*** en ***Anna*** Cornelia (getrouwd met ***Pieter Mooy Semerel)*** en hun kleindochter Sara ***Elisabeth de Windt*** *Tobel* (dochter van ***Roelof*** *Dircksz Tobel* en Sara ***Elisabeth de Windt);*** Maria heeft een zoon ***Cornelis*** *Recao;* de zoon ***Jacob Hendrik*** is tegen de wil van de testateur getrouwd, die daarvan

95. H. prot. 1748 Van Schagen, 1323/35.
96. H. prot. 1766, 34.
97. ***Cornelis de Windt*** en Sara ***de Windt,*** weduwe van ***Gijsbert Vos*** jr., getuigen bij de doop van *Susanna* ***Anabrosia,*** dr. van ***Frederik*** *Wilhelm* ***Hermes*** en ***Dorothea Kier.***
93. Getuigen: ***Gijsbert Vos, Magdalena de Meij, Pieter Kier*** en *Margaretha* ***Smith.***
99. H. 40.
100. H. prot. 1729, 115/344.
101. H. prot. 35/18.
102. H. prot. 1739, 40/26.

veel onaangenaamheden heeft ondervonden, om welke reden hij slechts de legitieme portie zal ontvangen [103].

Uit dit huwelijk:

1. ***Jacob Hendrik,*** volgt VIIc.
2. ***Willem Kier de Windt,*** begr. Curaçao 28 juni 1799 (*f* 5.5), tr. in of vóór 1780 ***Anna Consfanfia Brugman,*** † na 29 nov. 1801 [126], dr. van ***Jurriaan Brugman*** en ***Aletta van der Burgh.***
3. ***Maria de Windt,*** geb. Curaçao, tr. ald. 17 febr. 1771 [104] ***Johannes Sigismundus Recao,*** geb. Curaçao, begr. ald. 20 jan. 1798 (*f* 2.6.3), zn. van ***Frans Hendrik Recao,*** schipper op een bark (1743), en ***Maria Druschke.***

   Uit dit huwelijk:

   1) ***Maria Cecilia Recao,*** ged. Curaçao 18 april 1779 [105].
   2) Sara ***Margaretha Recao,*** ged. Curaçao 10 maart 1780, tr. ***Jan Gerard Palm.***
   3) ***Wilhelmina Petronella Recao, geb.*** Curaçao 20 april, ged. ald. (thuis) 20 april 1785 [106].
4. ***Pieter Kier,*** volgt VIId.
5. ***Anna Cornelia de Windt,*** ged. Curaçao 23 nov. 1755 [107], begr. ald. 1 maart 1798 (*f* 5.5), tr. (ondertr. Curaçao 24 okt. 1777 [108]) ***Pieter Mooy Semerel,*** geb. Curaçao, † ald. 7 okt., begr. ald. 8 okt. 1800 (*f* 5.5), zn. van ***Gerrit Semerel*** en ***Elisabeth Ellis.***

   Uit dit huwelijk:

   1) ***Anna Cornelia Mooy SemereZ,*** ged. Curaçao 20 sept. 1778 [109], tr. ***Jan Frederik Vegt,*** † vóór ***28*** juli 1810 [114].
   2) ***Johanna Elisabeth Semerel,*** ged. Curaçao 21 jan. 1780 [110].
   3) ***Cornelis*** de ***Windt SemereZ.*** ged. Curaçao 31 jan. 1782 [111], † ald. 14 juni, begr. ald. 15 juni 1782 (*f* 5.5).
   4) Gerarda SemereZ. geb. Curacao 11 dec. 1786, ged. ald. 14 jan. 1787 [112].
   5) ***Cornelis*** de ***Windt SemereZ,*** ged. Curaçao 13 juli 1788 [113], tr. ***Anna Sophia Evertsz.***

      Uit dit huwelijk:

      (1) ***Johanna Cornelia*** Semerel, geb. Curaçao 13 mei, ged. ald. 28 juli 1810 [114].
      (2) ***Pieter Mooy SemereZ,*** geb. Curaçao 25 april 1814.
      (3) ***Hendrik Evertsz Semerel, geb.*** Curaçao 8 okt., ged. ald. 8 dec. ***1816*** [115].

      (4) ***Anna Cornelia Semerel,*** geb. Curaçao 9 sept., ged. ald. 29 dec. 1819 [116].
      (5) ***Margaretha Legraverant Semerel,*** geb. Curaçao 26 jan., ged. ald. 8 aug. 1822 [117].
      (6) ***Geertruida Susanna Catharina Semerel,*** geb. Curaçao 2 nov. 1823, ged. ald. 5 febr. 1824 [118].
   6) ***Gerarda Semerel,*** geb. Curaçao 6 jan., ged. ald. 10 jan. 1790 [119].
   7) Sara ***Margaretha Semerel,*** ged. Curaçao ***28 maart*** 1793 [120].
   8) ***Rutger Gerrard Semerel,*** ged. Curaçao 20 maart 1798 [121], † ald. 5 okt., begr. ald. 6 okt. 1799.
6. ***Sara Elisabeth de Windt,*** geb. Curaçao, † ald. 19 maart, begr. ald. 19 maart 1784 , tr. (ondertr. Curaçao 13 dec. 1782 [122]) ***Roelof Dircksz. Tobel,*** geb. Curaçao, begr. ald. 12 sept. 1798 (*f* 5), zn. van ***Jan Theunisse Tobel*** [123] en ***Johanna Pieterse van der Gruys*** [124].

   Uit dit huwelijk:

   Sara ***Elisabeth de Windt Tobel,*** ged. Curaçao' 28 maart 1784 [125], tr. ald. 29 nov. 1801 [126] ***Wilhelm Gottfried Schonewolf,*** geb. Curaçao, wedr. van ***Elisabeth Schronk.***

VIIc. ***Jacob Hendrik de Windt,*** † Curaçao' 23 febr., begr. ald. (O.Z.k.) 24 febr. 1822 (armenkas,), tr. Curaçao na 14 febr. 1783 ***Anna Maria de Palma,*** Rooms, begr. Curaçao (kh.) 16 jan. 1825 (f2).

Uit dit huwelijk:

1. ***Anna Hedwig de Windt,*** ged. Curaçao 14 febr. 1783 [127].
2. ***Jacoba Hendrina*** (of ***Hedewig) de Windt,*** † Curaçao 24 okt., begr. ald. (Overzijde kh.) 25 okt. 1826 (*f* 6), tr. Curaçao 27 okt. 1793 ***Nathaniel Ellis Craan,*** † na haar.

   Uit dit huwelijk:

   1) ***Jan. Hendrik Craan,*** geb. Curaçao 21 jan., ged. ald. 8 febr. 1798 [128].
   2) ***Anna Petronella Craan,*** ged. Curaçao 2 dec. 1813 [129].

VIId. ***Pieter Kier de Windt,*** geb. Curacao, ged. ald. [130], [131], † Curaçao 4 febr., begr. ald. (Overzijde kh.) 5 febr. 1826 (*f* 6), tr. (ondertr. Curaçao 3 okt. 1777 [132]) ***Elisabeth Geertruyda Resthysen (Grefthuysen),*** geb. Curaçao.

Uit dit huwelijk:

1. ***Hendricus Bernardus de Windt,*** ged. Curaçao 29 okt. 1780 [133].
2. ***Anna Constantia de Windt,*** † Curaçao 13 juni, begr. ald. 14 juni 1782.
3. ***Cornelis de Windt,*** ged. Curaçao 5 mei 1783 [134].
4. ***Jacob Hendrik,*** volgt VIIId.
5. ***Johannes Consfantinus de Windt,*** begr. Curaçao 8 april 1800 (*f* 2.6.3).

---

103. H., ***1784*** of later.
104. Getuigen: Jan Ns. van. ***Starckenborgh,*** ordinaris raad, ***Maria Drusky,*** weduwe van ***Frans Hend. Recao, Cornelis de Windt*** en ***Dorothea Kier.***
105. Getuigen: Sara ***Elisabeth de Windt*** en ***Pieter Kier de Windt.***
106. Getuigen: ***Roeloff Derksx Tobel*** en ***Johanna Elisabeth Tobel.***
107. Getuigen: ***Dirck de Windt*** en ***Anna Sophia Rijninck,*** huisvrouw van ***Dirck de Windt.***
108. Getuigen: ***Nathanael*** Semerel, ***Elisabeth Elles*** weduwe ***Semerel,*** Cornelis de ***Windt*** en ***Anna Sophia de Windt*** geb. ***Rijninck.***
109. Getuigen: ***Nathanael Semerel, Elisabeth Ellis, Dirk de Windt, Anna Sophia Rijninck.***
110. Getuigen: ***Jacob Semerel, Johanna Lesiere, Willem Kier de Windt, Sara Elisabeth de Windt.***
111. Getuigen: ***Gerrit Semerel, Martha Ellis,*** weduwe van ***Rudolphus Burghij, Pieter*** Kier ***de Windt, Anna Constantia*** Brugman, huisvrouw van ***Willem*** Kier ***de Windt.***
112. Getuigen: ***Cornelis Bergh,*** oud-luitenant der burgerij, en ***Maria Geertruida Ellis,*** zijn echtgenote.
113. Getuigen: ***Cornelis Bergh*** en Anna ***Bergh*** geb. ***Dorcas.***
114. Getuigen: ***Johannes Hendrik Evertsz en Anna Catharinu Maria (lees: Mooy ?) Semerel,*** weduwe van ***Jan Frederik Vegt.***
115. Getuigen: ***Alexander Evertsz*** en ***Sussanna*** (?) van der ***Veen. Veeris*** geb. ***Pitt.***
116. Getuigen : ***Willem Prince en Pieternella*** Gahne.
117. Getuigen : ***Caspar Lod. van Utrecht*** en ***M. L. de Rochemont.***
118. Getuigen: ***P. F. Koeyers*** en G. S. C. ***Conquet.***
119. Getuigen : de ouders.
120. Getuigen: ***Hermanus van der Heyden*** en ***Anna Sophia Geist.***
121. Getuigen : ***Rutger Gerrard Pleeger, Anna Catharina Mooy Semerel, Pieter Kier de Windt*** en ***Anna Margaretha de Windt,*** huisvrouw van ***Abraham Plaate.***
122. Getuigen: ***Hendrik Eduard Pletsz,*** oud-raadsheer, ***Jannetje Peper,*** huisvrouw van Dirk ***Boys, Cornelis de Windt, Johanna Pietersze van der Gruys*** weduwe ***Thobels.***
123. ***Geb.*** Frederikstad in Noorwegen.
124. Ged. Curaçao 4 maart 1730.

VIIId. Jacob ***Hendrik de Windt,*** ged. (Luth.) Curaçao 25 mei 1788, tr. ald. 8 dec. 1811 [135] *Jannetje Martha Tobel.*

Uit dit huwelijk:

1. ***Anna Elisabeth de Windt,*** geb. Curaçao 31 okt., ged. ald. 3 dec. 1812, tr. Curaçao 13 april 1831 ***Cornelis Palm,*** geb. Curaçao 23 april, ged. ald. 6 juli 1810, zn. van ***Jan Gerard Palm*** en ***Sara Margaretha Recao (ex*** matre ***Maria de Windt,*** VIc, 3).
2. *Petrus Bartholomeus* ***de Windt,*** begr. Curaçao 1 aug. 1815 (*f* 6).

VIe. ***Dirk de Windt,*** † tussen 20 sept. 1778 [109] en 3 sept. 1794, tr. le ***Anna*** (?) ***Vos,*** dr. van ***Gijsbert Vos,*** assistent, later factoor van de Westindische Compagnie op Curaçao, en *Magdalena* ***de Meij***; tr. 2e vóór 23 nov. 1755 [107] (in 1749 ?) ***Anna Sophia Rijninck,*** geb. Curaçao 9 sept. 1724, † Curaçao 3 sept., begr. ald. 4 sept. 1794 (*f* 2.8.3), dr. van *Claas* ***Rijninck en Jannetje Catharina Daal.***

Uit het eerste huwelijk:

1. *Willem,* volgt VIIe.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Jannettha* ***Catharina de Windt,*** geb. Curaçao', † ald. 30 mei, begr. ald. 31 mei 1801 (*f* 5.5), tr. Curaçao 24 maart 1771 [136] ***Johan Fredrik*** *Geist,* geb. Grabow (Mecklenburg), † tussen 28 nov. 1779 [170] en 27 april 1781 [137].

Uit dit huwelijk:

1) Anna *Sophia Geist*, ged. Curaçao 28 april 1776 [138], † na 28 maart 1793 [120], tr. Curaçao 30 maart 1794 Johannes van *Gerken*, j.m. van Rotterdam.
2) *Jan George Geist*, ged. Curaçao 8 nov. 1778 [139].

3. ***Klaas Rijninck,*** volgt VIIh.
4. ***Anna Margaretha de Windt,*** begr. Curaçao 26 jan. 1807 (*f* 2.6.3), tr. in 1773 [140] ***Abraham*** *Plaate,* † tussen 30 jan. 1798 [141] en 26 jan. 1807, zn. van ***Jan*** *Albertsz Plaate,* geassocieerd met Hendrik van Dijk (1742), en ***Anna*** *Aletta Veeris.*

Uit dit huwelijk:

1) *Jan Albert Plaate*, ged. Curaçao 29 mei 1774 [142].
2) *Dirk Plaate*, ged. Curaçao 12 nov. 1775 [143].
3) *Jacobus Plaate*, ged. Curaçao 29 juni 1777 [144].
4) *Anna Alletta Plaate*, ged. Curaçao 17 jan. 1779 [145].
5) *Anna Sophia Plaate*, ged. Curaçao 28 jan. 1781 [146].
6) *Pieter Gerard Plaate*, ged. Curaçao 15 dec. 1782 [147].
7) *Anna Sophia Plaate*, ged. Curaçao 9 juli 1786.
8) *Johan Fredrik Plaate*, ged. Curaçao 27 mei 1788.
9) *Maria Catharina Plaate*, ged. Curaçao 30 dec. 1790.

5. ***Pieter Gerard de Windt,*** scholier, begr. Curaçao 27 okt. 1771.

VIIe. ***Willem de Windt,*** geb. Curaçao, begr. ald. op de plantage van zijn zoon Dirk de Windt 18 dec. 1812, tr. (ondertr. Curaçao 5 febr. 1762 [148]) ***Elisabeth Vos,*** geb. Curaçao, † ald. 12 febr., begr. op de plantage Vergenoeging 13 febr. 1825 (gratis), waarsch. dr. van ***Gijsbert*** *Jansz.* ***Vos en Neeltje van de Woestijne.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Dirk de Windt,*** ged. Curaçao 27 febr. 1763 [149], eigenaar (?) van de plantage Ranche (1812).
2. ***Gerrit Hendrik de Windt,*** ged. Curaçao [130], [150], † Curaçao 19 dec., begr. op de plantage Ranche 20 dec. 1829.
3. ***Willem Anthony de Windt,*** ged. Curaçao [130], [151].
4. ***Jan de Windt,*** ged. Curaçao' 1 dec. 1770 [130].
5. ***Gijsbert (Vos),*** volgt VIIIe.
6. ***Anna de Windt,*** begr. Curaçao 23 nov. 1775.
7. ***Cornelis Jacobus,*** volgt VIIIf.
8. *Wendelina* ***Magdalena de Windt,*** ged. Curaçao 20 april 1781 [152].

---

125. Getuigen: *Willem Kier de Windt en Johanna Elisabeth Tobel.*

126. Getuigen: *Johannes Schonewolf* en *Maria Andriesse, Pieter Kier de Windt en Anna Constantia* Brugman.

127. Getuigen: *Gerrit Burgh Congaet* en *Johanna Christina Beems*, zijn huisvrouw.

128. Getuigen: *Jacob Hendk. de Windt* en *Teresa Borgers.*

129. Getuigen: *Lucas Martin* en *Maria Helena Macniel.*

130. In het doopregister 1752-1784 bevinden zich achterin een aantal ongedateerde doopinschrijvingen.

131. Getuigen: *Jonas Bont* en *Margaretha Kier.*

132. Getuigen: Cornelis *de Windt, Maria Recao* geb. de *Windt,* Domingo *Cotinno en Aana Geertruyda Thiele* weduwe Van der *Woestijne.*

133. Getuigen: *Cornelis de Windt* en *Maria Recao* (lees: geb. *de Windt).*

134. Getuigen: *Jan Theutner en* zijn huisvrouw *Johanna Huysleben.*

135. Getuigen: *Joseph Foulke* en huisvrouw, *Christian Aemilius van Eck* en *Johanna Elizabeth Simons* geb. *Tobel.*

136. Getuigen: kapitein *Pieter Volquardt, Catharina Abigael Rijninck*, huisvrouw van *Engelbertus Horst*, raad en kapitein over de militie, Dirk de *Windt* en zijn huisvrouw *Anna Sophia Rijninck.*

137. *Jannettha Catharina de Windt,* weduwe *Geist*, en Anna *Margaretha de Windt,* huisvrouw van *Abm. Plaate*, getuigen bij het huwelijk van *Adolph Johannes Esser* en *Pieternella Durant.*

138. Getuigen: *Dirk de Windt, Abraham Plaate, Catharina Abigael Horst* geb. *Rijninck, Anna Margaretha Plaate* geb. de *Windt.*

139. Getuigen: *Claas Rijninck de Windt, Cornelis de Meij, Jannetie Rijninck, Jannetje Elisabeth Plaate.*

140. De Ned. Leeuw 1917, 63.

141. Anna *Margaretha de Windt,* huisvrouw van *Abraham Plaate,* getuige bij de doop van *Anna Sophia,* dr. van *Christoffel Fredrik Frindt* en *Jannetje Elizabeth Sluijter.*

142. Getuigen: *Dirk de Windt* en *Anna Alletta Veeres*, weduwe van *Jan Albert Plaate.*

143. Getuigen: *Johan* (er staat: Johanna) *Frederk Geijst, Robertus Samuel Brandsz, Jannettha Catharina de Wind* gehuwd met *Geijst.*

144. Getuigen: *Jacobus Vos, Khas Rijninck de Windt, Anna Maria Plaate*, huisvrouw van *In. Ringeling, Neeltje Plaate*, huisvrouw van *R. S. Brands.*

145. Getuigen: *Jan* Ringeling, Sara *Adriaanna Plaate, Willem de Windt, Elisabeth Vos.*

146. Getuigen: *Marthen Pietersz Rijninck, Maria Rijninck,* huisvrouw van *Jacobus Vos, Albert Plaate, Jannetje Elisabeth Plaats.*

147. Getuigen: *Marten Pietersx Rijninck, Wiebe Cornelisz, Maria Vos* geb. *Rijninck.*

148. Getuigen: *Dirk de Windt en Anna Sophia Rijninck,* zijn echtgenote, *Gijsbert Vos Jansz.* en *Belia Arendse,* weduwe van *Hendrik* Smit.

149. Getuigen: *Dirk de Windt* en *Anna Sophia Rijninck.*

150. Getuigen: *Abraham Plaate* en Anna *Margaretha Plaate* geb. de *Windt.*

151. Getuigen: *Johan Fredrik Geist* en *Jannetta Catharina de Windt.*

152. Getuigen: *Claus Rijninck de Windt* en zijn huisvrouw *Jannetje Plaate.*

9. ***Anna Sophia** (Rijninck) **de Windt,*** ged. Curaçao 3 ***aug.*** 1783 [153], † mogelijk na 25 dec. 1819 [154], **tr.** waarsch. ***Jan Wilhelm Muller,*** ged. Curaçao 22 april 1770, † ald. 12 febr. 1825, zn. van Ds. ***Johan Georg Muller,*** student te Göttingen, Luthers predikant te Leeuwarden 1754 en op Curaçao 1757—† 1778, en ***Suzanna Elisabeth Schagen.***

10. ***Pieter Michael,*** volgt VIIIg.

11. *Jacobus* ***Vos de Windt,*** ged. Curaçao 2 juni 1788 [155], † ald. 16 sept., begr. op de plantage Vergenoeging 17 sept. 1821.

VIIIe. ***Gijsbert (Vos) de Windt,*** ged. Curaçao (in 1774 ?) [130], [156], † ald. 27 mei, begr. ald. 28 mei 1799 (ƒ 5.5). tr. *Susanna Duwary,* begr. Curaçao (Pietermaay kh.) 3 april 1828 (ƒ 8).

Uit dit 'huwelijk:

Anna Sophia de Windt, ged. Curaçao 2 febr. 1797 [157], † 'mogelijk na 25 dec. 1819 [154], tr. waarsch. Curaçao (thuis) 1 okt. 1820 [158] ***Josiah Thomson, geb.*** Barkswell (Eng.).

VIIIf. ***Cornelis Jacobus de Windt,*** ged. Curaçao 28 jan. 1777 [159], apotheker (1809), † ald. 5 jan., begr. ald. 6 jan. 1820 (ƒ 6), tr. 1 e *Susanna* ***Bernardina*** *Nathanael;* tr. 2e ***Catharina Jacoba Muller,*** geb. Curaçao 18 maart, ged. ald. 9 april 1780, † Curaçao 29 jan. 1848, dr. van Dr. ***August*** *Leberegt* ***Muller,*** student te Erlangen, med. doctor op Curaçao 1763, landsdrukker ald. 1797, en ***Jannefje Crisson.***

Uit het eerste (huwelijk:

1. ***Jan Hendrik de Windt.,*** geb. Curaçao 3 nov., ged. ald. 7 nov. 1800 [160].

Uit het tweede huwelijk:

2. *Jannetje Magdalena* ***de Windt,*** geb. Curaçao 18 juni 1807, tr. ald. 20 juni 1827 ***Johannes Frederik*** *Neuman,* geb. Curaçao 13 nov. 1805, † ald. 21 nov. 1868, zn. van ***August*** *Wilhelm Neuman* ***en Johanna Cafharina Charjé.***

3. *Derk August* ***de Windt,*** begr. Curaçao 17 mei 1813.

4. ***Hendrik August,*** volgt IXf.

IXf. ***Hendrik August de Windt,*** geb. Curaçao 1815/'16, zeeman (1862), **tr.** Aruba 19 juni 1862 ***Maria Eugenia Pereira,*** geb. ald, 1823/'24, naaister (1862), dr. van ***Anna*** *Clara* ***Pereira.***

152. **Getuigen:** ***Dirk de Windt, Anna Sophia de Windt*** **geb.** ***Rijninck, Abraham*** *Plaate* **en zijn huisvrouw Anna** ***Margaretha de Windt.***
154. **Op *22* nov. 1814, 26 april 1818 en 25 dec. 1819 treedt een** ***Anna Sophia de Windt*** **op als getuige bij de dopen van resp. Jan** ***Hendrik Evertsz, Hendrik Willem Veeris*** **en** ***Willemina Catharina Henricus.***
155. **Getuigen:** ***Willem Kup*** **en** ***Jacoba Ellis.***
156. **Getuigen:** ***Jacobus Vos en Jannetta Catharina Geist*** **geb.** ***de Windt.***
157. **Getuigen:** ***Geysbert Vos en Maria Reijningh.***
158. **Getuigen:** ***R. Conn en Catharina Georges, J. J. Henriques en A. N.(?) Oberg*** **geb.** ***Kock.***
169. ***Getuigen: Michael Fleischer*** **en** ***Magdalena Fleischer*** **geb.** ***Vos.***
160. **Getuigen:** ***Willem*** **de** ***Windt*** **en** ***Elisabeth de Windt.***

Uit dit huwelijk:

1. *Cornelis* ***Johannes de Windt,*** geb. Curaçao 11 maart 1851.
2. ***Hendrik Emanuel de Windt,*** geb. Jamaica 25 dec. 1853.
3. ***Simon George de Windt,*** geb. Curaçao 18 aug. 1859.
4. ***Anna Wilhelmina de Windt,*** geb. Curaçao 22 juli ***1861.***

VIIIg. ***Pieter Michael de Windt,*** geb. Curaçao 20 mei, ged. ald. 11 juni 1786 [161], tr. Curaçao 3 febr. 1811 [162] ***Elisabeth Crisson,*** wede. van ***Johan Hendrik Anthony*** *Boets.*

Uit dit huwelijk:

1. ***Elizabefh de Windt,*** geb. Curaçao 6 maart, ged. ald. 5 mei 1811 [163].
2. ***Jacobus*** Crisson ***de Windt,*** begr. op zijn ouders plantage Ranche 9 jan. 1815.
3. ***Anna Sophia de Windt,*** geb. Curaçao 5 juli, ged. ald. 19 sept. 1819 [164].
4. ***Anna Maria Louisa de Windt,*** ged. Curaçao 26 aug. 1821 [165], † ald. 30 juli, begr. ald. (Pbetermaay kh.) 31 juli 1823 (gratis).

VIIh. ***Klaas*** *Rijninck* ***de Windt,*** ged. Curaçao 30 mei 1766[166]. wordt op 7 maart 1784 [167] nog ald. vermeld, lidmaat van de Hollandse kerk op St. Thomas 1793, tr. 1e *Jannetje* ***Elisabeth*** *Plaate,* dr. van ***Jan Albertsz.*** *Plaate,* **geassocieerd met Hendrik van Dijk (1742), en** ***Anna*** *Aletta Veeris* [168]; tr. 2e ***Anna Maria Torp,*** lidmate van de Hollandse 'kerk op St. Thomas 15 dec. 1774, wede. van ***Jacob*** *Schwartzkopff* († *4* sept. 1789), justitieraad.

Hij en zijn eerste vrouw **testeerden in 1782** [168].

Uit het eerste huwelijk:

1, ***Pieter Gerardus de Windt,*** ged. Curaçao 2 juli 1778 [169].

2. ***Jan Albert de Windt,*** ged. Curaçao 28 nov. 1779 [170].

IVh. ***Jan de Wint,*** ged. Goes 13 maart 1644 [171], woonde te Middelburg, tr. N.N..

Uit dit huwelijk:

Tanneke de Windt, tr. in 1717 N. *Ollebertijn* of *Olbestijn,* chirurgijn te Domburg.

In **1721 verkopen** ***Johannes*** *Olberteijn* **en** mr. *Gillis Olberteijn,* **chirurgijn, kinderen van Johan** *Alberteijn* en

161. **Getuigen:** ***Dirk de Windt*** **en** ***Magdalena Vos.***
162. ***Getuigen:*** *Willem* ***de Windt*** **en** ***Elisabeth de Windt.***
163. **Getuigen:** ***Willem de Windt*** **en** ***Anna Sophia Rijninck.***
164. **Getuigen:** ***Gijsbert de Windt*** **en** ***Susanna Boom*** **(lees:** ***Duwary*** **?), weduwe van** ***Gijsbert Vos de Windt.***
165. ***Getuigen: Theodoor Vaerst*** **en** ***Anna Sophia Vaerst.***
166. **Getuigen:** *Cornelis* **de** ***Windt*** **en** ***Catharina Abigael Rijninck.***
167. ***Claas Rijninck de Windt getuige*** **bij de doop van** ***Jan Hermanus,*** **zoon van** ***Jan Hendrik Rhoode*** **en** ***Anna Sophia Schreuder.***
168. **De Ned. Leeuw 1917, 62.**
169. **Getuigen:** ***Dirk de Windt, Abraham*** *Plaate,* ***Anna Maria*** *Plaate,* **huisvrouw van In.** ***Ringeling.***
170. Getuigen: ***Jan Ringeling, Jan Frederik Geist, Anna Sophia Rijninck, Jannetta Catharina de Windt.***
171. ***Getuige: Pieter Snachter.***

Cornelia van Heerde (die huwden Dombarg 14 maart 1685) het huis van hun vader [172].

IVj. *François de Windt,* 'geb. Goes 19 juni, ged. ald. 22 juni *1651* [173], schipper op het jacht van de heer van Cruyningen (1689) [174], woonde in 1710 op de Nieuwe Haven te Rotterdam, begr. ald. (Gr.k.) 27 sept. 1710, tr. Rotterdam (stadh.) 19 nov. 1679 *Maertje Maartens Ketelaers,* geb. Schiedam 15 jan., ged. ald. 22 jan. 1649, † Rotterdam 15 aug., begr. ald. (Fr.k., *f* 3,—) 19 aug. 1738, dr. van *Maarten Abrahamsz.* en *Neeltje Wouters van der Meij.*

24 juli 1721 testeerde ***Maertge Ketelaer,*** weduwe van ***François de Wint,*** dan wonende aan de westzijde van de Oppert of Nieupoort; zij sluit de weeskamer uit en stelt haar zoons ***Pieter de Wint,*** schipper, en ***Maerten de Wint*** aan tot executeurs [175].

6 okt. 1721 testeerde ***Aaltie Maartensx. Ketelaer, we***duwe van ***Jan Cornelisx. den Haringvanger,*** dan wonende buiten de Oostpoort; zij legateerde aan ***Saartie den Haringvanger,*** dochter van haar man en gehuwd met ***Jan Dirksx. van de Velde, f 200,*** aan ***Adriaen Wiltschut,*** zoon van voornoemde ***Saartie den*** Haringvanger, *f* 200, aan ***Petronella*** en ***Anna van de Velde,*** dochters van ***Saartie den Haringvanger,*** ieder f 100, aan ***Huibert den Haringvanger,*** zn. van ***Marcelis den Haringvanger*** en kleinzoon van haar man, *f* 100, aan ***Adriaen Nieuwenhuijs***, zoon van haar zuster ***Abigaeltie Maartensdr. Ketelaer, f 800,*** aan ***Maartie*** en ***Lijsbet Jacobs Muijs***, dochters van ***Maertie Jans,*** zuster van haar moeder, ieder *f* 200. aan haar neef ***Pieter Besemaker*** *f* 100, aan haar nichten ***Hendrikjen*** en ***Christijntie Besemmaker,*** ieder *f* 100, aan ***Susannetie de Windt,*** jongste dochter van haar zuster ***Maartie Maartensz.*** *Ketelaer*, haar notenbomen kast en ander huisraad, terwijl zij haar zuster ***Maartie*** voornoemd, weduwe van ***François de Windt,*** tot universele erfgename benoemde [176].

17 aug. 1725 testeerde ***Aeltje Maartens Ketelaer, we***duwe van ***Jan Cornelisse den*** Haringvanger, nogmaals; zij legateerde toen aan ***Susanna*** de ***Windt,*** jongste dochter van haar zuster ***Maertje Maertense Ketelaer,*** haar notenbomen kast, een bed, verder meubilair en *f* 200, benoemde haar zuster voornoemd tot universele erfgename en stelde tot voogden aan ***Jan Dirckse van de Velde,*** haar neef ***Pieter de Wind*** en ***Gijsbert Troost*** [177].

7 maart 1738 wordt een attestatie gegeven ten behoeve van Maria ***Ketelaer,*** weduwe van ***Frans de Wint***, dat haar zoon ***Jan de*** Wind in 1720 met het schip Terhorst van de kamer Delft als trompetter naar Oost-Indië is gegaan en daar als weduwnaar zonder kinderen is overleden [178]. Maria ***Ketelaer*** machtigt als erfgename van haar zoon ***Jan de Wind,*** † ***6*** aug. ***1736,*** haar zoon ***Pieter de Wind,*** schipper van Rotterdam op Goes [179].

7 okt. 1738 wordt attestatie gegeven ten behoeve van Pieter ***de Wind, Maerten de Wind en*** *Susanna* ***de Wind,*** en van de drie nagelaten kinderen van ***Neeltje de Wind,*** Frans, ***Maria*** en ***Pieter Troost,*** als enige nakomelingen van hun moeder en grootmoeder ***Maria*** *Ketelaar* [180]. 11 okt. 1738 geven zij een volmacht betreffende de uitvoering van het testament van ***Jan de Wind*** († ***te*** Batavia), 1 aug. 1736 voor notaris Petrus Dobbelaer te Batavia gepasseerd [181]. 31 okt. 1738 treden zij in dezelfde hoedanigheid nogmaals op [182].

172. H. M. Kesteloo, Domburg in woord en beeld, Middelburg, 1913, 210 en 211.
173. Getuigen: ***Andriesken Jans en*** *Francijnken* ***de*** *Volder.*
174. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 1242, 89.
175. **la.,** inv. nr. 1993, 1137.
176. Id., inv. nr. 2219, 647.
177. Id., inv. nr. 2064, 512.
178. Id., inv. nr. 2459, 235.
179. Id., inv. nr. 2459, 236.
180. Id., inv. nr. 2459, 755.
181. Id., inv. nr. 2459, 761.
182. Id., inv. nr. 2459, 810.

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter,* volgt Vj.

2. *Maarten,* volgt Vn.

3. *Tannetie de Windt,* ged. Rotterdam 7 okt. 1683 [183], begr. ald. (S.kh.) 23 aug. 1726, tr. Rotterdam 17 juli 1708 *Jan de Ligt,* geb. Rotterdam, zn. van *Cornelis de Ligt.*

   2 april 1735 wordt een verklaring afgegeven, dat ***François*** de ***Ligt*** in 1726 met de Blijdorp naar Oost-Indië is gegaan en daar is overleden, dat hij de enige zoon was van ***Jan de Ligt*** en ***Tanneke de Wint,*** die beiden voor hun zoon overleden zijn en dat zijn nagelaten betrekkingen van moeders zijde zijn zijn drie ooms en een tante ***Pieter, Maerten,*** *Susanna* en ***Jan de Wint*** [184, 185].

4. *Neeltie de Windt,* ged. Rotterdam 3 juni 1686 [186], begr. ald. (N.k., *f* 3,—) 20 sept. 1717, tr. Rotterdam 8 'dec. 1711 *Gijsbert Troost* [187], ged. Dordrecht 29 juli 1679, mr. broodbakker te Rotterdam, woonde in 1718 in de Breestraat ald., begr. Rotterdam (Sch.k., *f* 3,—) 29 okt. 1755, zn. van *Folpert Evertsen Troost,* twijnder, en *Marijcke de Winter,* en wedr. van *Elisabeth Cock;* hij hertr. Rotterdam 25 okt. 1718 *Francina Kraeyvelt.* wede. van *Dirk Steins.*

   4 febr. 1712 testeren ***Gijsbert*** *Troost*, mr. broodbakker, en ***Neeltje de Windt.*** wonende aan de noordzijde van de Nieuwe Princestraat of Breestraat [188].

   5 okt. 1718 maakten *Gijsbert* ***Troost,*** weduwnaar van ***Neeltje de Windt,*** en ***Francyna Kraijevelt,*** weduwe van *Dirck Stijnse,* huwelijkse voorwaarden [189].

   11 april 1721 testeerde ***Gijsbert Troost,*** mr. broodbakker, waarbij hij de weeskamer uitsloot en tot executeurs en voogden benoemde ***Pieter de*** Wint, schipper op Goes, en ***Jacobus*** *Lelijvelt* [190, 191].

5. *Susanna de Windt,* geb. Rotterdam 14 sept., ged. ald. 26 sept. 1688 [192], † (aang.) Schiedam 27 dec. 1751, tr. Rotterdam 18 sept. 1740 *Adriaan van Nieuwenhuizen,* ged. Schiedam 1 juni 1698, verver en witwerker, lid van het St. Lucasgilde 1727, † (aang.) Schiedam 14 jan. 1763, zn. van *Adriaen van Nieuwenhuijsen* en *Abigael Maertens Ketelaer* en wedr. van *Arentje Heerman.*

   21 jan. 1736 koopt ***Susanna de Wint*** een huis aan de westzijde van de Delftse vaart te Rotterdam voor *f* 4000 van Rochus van der Plas [193].

   8 dec. 1741 en 7 dec. 1751 testeerden ***Adriaan van Nieuwenhuijsen*** en *Susanna* de ***Windt; zij*** laat haar lijfgoederen na aan haar, niet met name genoemde twee broers en éne zuster of hun kinderen [194, 195].

6. *Jan de Windt,* ged. Rotterdam 10 okt. 1690 [196], trom-

183. Getuigen: ***Pieter Coomans*** en ***Maritje de Windt.***
184. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 2073, 90.
185. Zie verder over haar: id., inv. nr. 2169, 561; inv. nr. 2170, 433.
186. Getuigen: ***Jan. Cornelesse*** en ***Aeltie Martens.***
187. Zie over het geslacht ***Troost:*** Gens Nostra 1979, 309.
188. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 1990, 233.
189. Id., inv. nr. 1744, 498.
190. Id., inv. nr. 1993, 141.
191. Zie ***over Neeltje de Windt*** verder: id., inv. nr. 1930, 187; inv. nr. 2628, 494.
192. Getuigen: ***Maerte Ketelaer*** en *Susanna* de ***Wijnt.***
193. ***Not.*** archief Rotterdam, inv. nr. 1912, 24.
194. Not. archief Schiedam, inv. nrs. 875, 945 en 881, 739.
195. Zie verder over haar: not. archief Rotterdam, inv. nr. 2736, 79.
196. Getuigen: ***Maerten Abramse, Barber Abrams, Aeltje Maertens.***

petter in dienst van de Oostindische Compagnie (1720) [197], vriiman te Batavia 1731, † ald. 6 aug. 1736, tr. le Rotterdam 31 okt. 1719 *Margarita Huyfingh, geb.* Wezel: tr. 2e Batavia *Florinda* ***Piefers.***

25 sept. 1733 wordt te zijnen huize te Batavia een verklaring afgelegd [198]. 20 okt. 1733 geeft *Neeltje* den ***Draak,*** weduwe van ***Huybert*** *Haringvanger*, volmacht om een bedrag van hem te innen [199].

Vj. *Pieter* ***de Windf,*** geb. Rotterdam 15 sept., ged. ald. 17 sept. 1680 [200], beurtschipper van Rotterdam op Goes, woonde in 1713 op de Nieuwe Haven, in 1723 en 1725 op het Amsterdamse veer, in 1723 en 1731 op de Melkmarkt bij de kerk en in 1730 op de Boeren vismarkt te Rotterdam, † Goes 15 april, begr. ald. in april 1750, tr. Goes 14 okt. 1707 ***Tanneke Coomans,*** geb. ald. 29 jan. 1690, † Goes 5 mei, begr. ald. in mei 1777, dr. van *Pieter Coomans* en ***Maria de*** *Wint* (IIIc, 6).

Pieter ***de Windt*** komt vanaf 1711 herhaaldelijk in het notariële archief van Rotterdam voor [201].

10 nov. 1705 bekent hij *f* 1300 schuldig te zijn wegens de koop van een smalschip [202].

15 sept. 1711 testeren ***Pieter de Windt,*** veerschipper van Rotterdam op Goes, en ***Tanneke Coomans,*** dan wonende op de Nieuwe Haven [203].

Uit dit huwelijk:

1. ***François de Windf,*** geb. Rotterdam 7 okt. 1711, burger van Goes 7 aug. 1745, begr. ald. (nederk.) in nov. 1773, tr. Goes 24 maart 1748 *Joanna* ***Paldinck,*** begr. Goes (nederk.) in jan 1775, wede. van *Sebasfiaan* ***Coomans.***
2. *Pieter,* volgt VIj.
3. ongedoopte zoon, Rotterdam 24 april, begr. ald. (S.kh.) 25 april 1716.
4. ***Maria de Windt,*** geb. Rotterdam 22 mei, ged. ald. 23 mei 1723 [204], † Rotterdam 14 juni, begr. ald. 15 juni 1723.
5. ***Jan de Windf,*** ged. Rotterdam 15 aug. 1724 [205], begr. ald. (P.k., *f* 3.—) 14 juli 1730.
6. ***Jan,*** volgt VI1.
7. kind, geb. medio 1732, begr. Rotterdam (*f* 3,—) 18 aug. 1733.
8. ***Cornelis de Windt,*** ged. Rotterdam 1 juni 1735 [206].

VIj. *Pieter* ***de Windt,*** geb. Rotterdam 24 okt., ged. ald. 27 okt. 1713 [207], burger van Goes 21 febr. 1761, † Goes 16 april, begr. ald. in 1785, tr. le Oudshoorn 20 juni 1734 ***Barbara*** *Onnosel,* begr. Goes (preekk.) in jan.

197. A.R.A., archief O.I.C., inv. nr. 13917, fo. 32; het eindsaldo van zijn dienst was *f* 798.2.—.
198. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 2073, 48.
199. Id., inv. nr. 1908, 160.
200. Getuigen: *Cornelis* de ***Wint, Maria Huijbrechts, Neeltie Wouter.%***
201. Zie noot ***53.***
202. ***Not.*** archief Rotterdam, inv. nr. 1167, 1148.
203. Id., inv. nr. 1796, 1131.
204. Getuigen: ***Maertie de Windt*** en *Marija Ketelaers.*
205. Getuigen: ***Jisbert Troost*** en *Susanna* ***de Windt.***
206. Getuigen: ***Maarten*** en *Susanna* ***de Windt.***
207. Getuigen: ***Jan de Licht*** en *Maritje* ***de Wint.***

1770, dr. van ***Klaas Onnosel;*** tr. 2e Goes 22 mei 1771 ***Griefje van de Aar,*** ged. Alphen aan den Rijn 6 april 1732, begr. Goes (preekk.) in juli 1793, dr. van *Pieter* ***Leenderfsz. van der Aar*** en *Neeltje Aris* ***Steehouder.***

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Tanneke de Windf,*** ged. Oudshoorn 10 aug. 1738 [208], † Goes in okt., begr. ald. in 1791.
2. ***Lijntje de*** *Windt,* ged. Oudshoorn 8 april 1742 [209], † Goes 24 mei 1806, tr. ald. 8 aug. 1764 ***Marinus Gorsse,*** ged. Goes 11 juli 1738, begr. ald. 17 febr. 1809, zn. van *Jacobus Gorsse* en ***Cornelia Rubbe.***

Uit het tweede huwelijk:

3. ***Ebenezer,*** volgt VIIj.

VIIj. ***Ebenezer de*** *Windt,* ged. Goes 23 aug. 1772, † Goes in okt. (?), begr. ald. (preekk.) in dec. 1794, tr. Goes 29 aug. 1792 ***Barbara Laurussen,*** ged. ald. 18 aug. 1765, † Goes 3 jan. 1834, dr. van *Laurus Janse* en ***Adriana Nobel.***

Uit dit huwelijk:

Pieter, volgt VIIIj.

VIIIj. *Pieter* ***de Wind,*** ged. Goes 18 aug. 1793, kleermaker, † Goes 5 febr. 1861, tr. le ald. 22 sept. 1814 *Elisabeth Slok(s),* geb. Kruingen 24 nov., ged. ald. 29 nov. 1789, † Goes 26 maart 1819, dr. van *Pieter* ***Slok*** en *Kornelia* ***Piefers*** *Waagenaar;* tr. 2e Goes 4 nov. 1819 ***Johanna Ernaar,*** geb. 's-Heer-Abtskerke 20 juni, ged. ald. 22 juni 1794, † Goes 27 april 1851, dr. van ***Jan Ernaar*** en *Francina Verburgt.*

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Ebenaezer de Wind,*** geb. Goes 23 maart 1815, † ald. 27 maart 1815.
2. ***Cornelia de Wind,*** geb. Goes *5* sept. 1816, † ald. 5 nov. 1818.
3. ***Ebenàëzer de Wind,*** geb. Goes 29 jan. 1818, † ald. 24 aug. 1818.
4. ***Elisabeth de Wind,*** geb. Goes 23 febr. 1819, † ald. 24 jan. 1877.

Uit het tweede huwelijk:

5. ***Barbara de Wind,*** 'geb. Goes 17 febr. 1821, † ald. 8 okt. 1880, tr. Goes 7 mei 1846 ***Jan de Jonge,*** geb. ald. 29 aug. 1822, hovenier, † Goes 19 mei 1903, zn. van *Johannes* ***de Jonge,*** hovenier, en ***Marfina Nobel bijgenaamd Klink;*** hij hertr. Goes 15 april 1886 ***Cornelia Alida Boele,*** wede. van ***Gerrif Schalk.***

6. ***Francina de Wind,*** geb. Goes 4 aug. 1822, † ald. 13 juni 1902, tr. Goes 27 april 1848 ***Pieter den Herder,*** geb. ald. 20 mei 1823, kleermaker, † Goes 26 juni 1884, zn. van ***Gerrif den Herder,*** kleermaker, en ***Maria*** *Sleutel.*

7. ***Ebenezer de Windf,*** geb. Goes 8 aug. 1823, boerenknecht, † Goes 11 aug. 1847.

8. *Antonina* ***de Windf,*** geb. Goes 29 okt. 1824, † ald. 27 maart 1915, tr. Goes 27 febr. 1851 ***Adriaan*** *Ver-*

208. Getuige: ***Tanneke*** *Comans.*
209. Getuige: ***Lyntje wan*** den ***Bos.***

burg, geb. ald. 20 juni 1813, broodbakker, † Goes 8 maart 1883, zn. van ***Adriaan*** *Verburg* en *Wilhelmina* ***Vertregt.***

9. ***Jan,*** volgt IXj.
10. ***Hubregt de Windt,*** geb. Goes 24 febr. 1827, † ald. 11 april 1827.
11. *Jacob* ***de Windt,*** geb. Goes 9 jan. 1831, † ald. 5 juli 1831.
12. ***Hubregt,*** tweel. met de voorg., volgt IXk.
13. *Leijntje* ***de Windt,*** geb. Goes 7 dec. 1832, † ald. 30 juni 1836.

IXj. ***Jan de Windt,*** geb. Goes 17 nov. 1825, arbeider, † Goes 7 april 1908, tr. 's-Heer-Arendskerke 27 dec. 1861 ***Maria van de Plasse,*** geb. ald. 20 jan. 1833, † Goes 26 jan. 1885, dr. van ***Jan van de Plasse*** en ***Maria*** *Alewijn*.

Uit dit huwelijk:

1. ***Johanna de Windt,*** geb. 's-Heer-Arendskerke 25 febr. 1863, † Vlissingen 17 sept. 1932, tr. Goes 21 juli 1887 ***Gerardus Nicolaas Nonnekes,*** geb. ald. 26 nov. 1862, timmerman, † Middelburg 23 sept. 1918, zn. van ***Lieven Nonnekes,*** timmerman, en ***Pieternella.*** *Cornelia* ***Nagetkerke.***
2. ***Maria de Windt,*** geb. 's-Heer-Arendskerke 18 okt. 1864, vertrok 15 jan. 1905 naar Wolfheze, tr. Goes 11 nov. 1886 ***Willem Frederik van Riet,*** geb. ald. 10 okt. 1864, timmerman, † Goes 29 nov. 1908, zn. van ***Willem Frederik van Riet,*** timmerman, en ***Johanna Reijnders.***
3. ***Elisabeth de Windt,*** geb. 's-Heer-Arendskerke 1 dec. 1865, † Goes 18 maart 1935, tr. ald. 1 dec. 1887 ***Johannes de Jonge,*** geb. Goes 17 maart 1855, timmerman, † ald. 30 jan. 1925, zn. van ***Willem de Jonge*** en ***Maatje Laurusse,*** winkelierster.
4. ***Jan de Windt,*** geb. 's-Heer-Arendskerke 28 juni 1867, † Middelburg 31 jan. 1872.
5. ***Barbara de Windt,*** geb. Middelburg 31 aug. 1873, winkelierster, † Goes 27 nov. 1949, tr. ald. 14 dec. 1911 *Huibregt* ***Labeur,*** geb. Krabbendijke 2 maart 1873, koopman in schapen en wol, † Goes 8 febr. 1956, zn. van ***Pieter Labeur*** en ***Prina van*** *Zweeden*.
6. *Janna* ***Pieternella de Windt,*** geb. Middelburg 30 nov. 1876, winkelierster in dameshandwerken en wol te Goes, † ald. 4 maart 1948.

IXk. *Hubregt de* ***Windt,*** geb. Goes 9 jan. 1831, kleermaker, tr. Goes 5 juni 1856 ***Johanna Pieternella van Beloois,*** geb. Kattendijke 16 maart 1833, dr. van ***Abraham van Beloois*** en ***Jacomina*** *Jooze*.

Dit gezin emigreerde 29 april 1868 ***naar*** Kalamazoo, Michigan.

Uit dit huwelijk:

1. ***Johanna de Windt,*** geb. Goes 19 maart 1857.
2. ***Abraham de*** *Windt,* geb. Goes 6 sept. 1858.
3. ***Pieter de Windt,*** geb. Goes 9 juli 1860.
4. *Ebenezer* ***de*** *Windt,* geb. Goes 21 jan. 1862, † ald. 6 maart 1865.

5. ***Adriaan de Windt,*** geb. Goes 12 juli 1863.
6. ***Jacomina de Windt,*** geb. Goes 7 febr. 1865.
7. ***Barbara de Windt,*** geb. Goes 23 juli 1866.

VI 1, ***Jan de Windt,*** geb. Rotterdam 6 sept., ged. ald. 11 sept. 1731 [210], burger van Goes 4 maart 1752, notaris 1752—1784, procureur, deurwaarder en exploiteur van de Hoven van Justitie te Goes, vluchtte na de plundering van zijn huis te Goes in 1787 naar Zierikzee, burger 31 juli 1788 en notaris 1788-1800 ald., waar zijn huis andermaal geplunderd werd, † Zierikzee 25 okt. 1800, tr. Goes 19 mei 1757 ***Jacoba de Jonge,*** ged. ald. 4 juli 1732 [211], begr. Goes (nederk.) in okt. 1784, dr. van ***Joost de Jonge*** en ***Forrendina Dominicus.***

Uit dit huwelijk:

7, 8 en 9 begr. Goes (nederk.) in aug. 1770, in juli 1773 en in nov. 1773.

1. ***Pieter*** *François,* volgt VIIl.
2. ***Josephus Aegidius,*** volgt VIIm.
3. *François* ***Pieter de Windt,*** ged. Goes 11 sept. 1761, begr. ald. (nederk.) in nov. 1761.
4. ***Marinus de Windt,*** ged. Goes 2 sept. 1763, begr. ald. (nederk.) in sept. 1763.
5. ***Martinus de Windt,*** ged. Goes 12 okt. 1764, begr. ald. (nederk.) in april 1766.
6. ***Martinus de Windt,*** ged. Goes ***27*** aug. 1766, begr. ald. (nederk.) in jan. 1768.
7. ***Willem de Windt,*** ged. Goes ***27*** sept. 1767.
8. ***Tanna de Windt,*** ged. Goes 16 dec. 1769.
9. ***Marinus Dominicus de Windt,*** ged. Goes 27 mei 1770.
10. ***Forrendina Dominikus de Wind,*** ged. Goes 20 maart 1772, † 18 dec. 1803, tr. 22 nov. 1796 ***Jacobus Thomas Coulon.***

VIIl. ***Pieter François de Windt,*** ged. Goes 23 juni 1758 [212], korporaal in de lijfscompagnie van de gardes te paard van de prins van Nassau-Weilburg (1778), korporaal in het regiment cavalerie Stavenisse Pous (1781/'2), † Namen 21 dec. 1785, tr. Middelharnis 3 nov. 1783 *Jannetje* ***Maartenze Kervel,*** ged. ald. 21 febr. 1750, dr. van ***Maarten Leendertsz. Kervel*** en ***Lijsbeth Frans van Duren*** en wede. van ***Jacob'*** *Florisze* ***van*** *Eck*.

Uit dit huwelijk:

Jacoba Forendina de Windt, ged. Middelharnis 18 april 1784 [213].

VIIm. *Josephus* ***Aegidius de Windt,*** geb. Goes 13 jan., ged. ald. 18 jan. 1760, burger van Zierikzee 4 mei 1786, notaris 1786-1797 en procureur ald., burger van Tholen 16 april 1797, notaris, ald. 1797-1812, † Tholen 23 maart 1846, tr. le Noordgouwe 11 mei 1786 (door echtsch. wegens haar overspel ontbonden 20 juni 1793) *Cornelia* ***van der Grijp,*** ged. Zierikzee 18 maart 1759, † ald.

210. Getuigen: ***Maarte*** en ***Susanna*** de ***Windt.***
211. Getuigen: ***Joos Paulussen de Jongh*** en ***Leyndje*** *Noordhoeve.*
212. Getuige: ***Tanweke*** *Comans.*
213. Getuigen: ***Jan de Windt*** en ***Jacoba de Jongh.***

24 juni 1793, begr. ald. (St. Lievens Monsterk.); tr. 2e ***Maatje Verkerke,*** geb. St. Maartensdijk 11 april 1770, † Tholen 11 okt. 1846, dr. van *Matthijs Janse* ***Verkerke*** en ***Cornelia van der Heide.***

Uit het eerste huwelijk:

1, *Jacoba* ***Helena de Windt,*** ged. Zierikzee 1 april 1787, † ald. 18 juli 1818, tr. Zierikzee 30 dec. 1807 ***Cornelis van*** *Bloppoel (Blokpoel)*, ged. ald. 30 april 1786, koekbakker, † Zierikzee 3 mei 1859, zn. van ***Anthony van*** *Bloppoel* en ***Eva van Popering;*** hij hertr. *Lauwerina* ***Waardenburg.***

2. Anna de Windt, ged. Zierikzee 14 jan. 1789.

3. *Jan Jeremias* ***de Windt,*** ged. Zierikzee 12 okt. 1791.

Uit het tweede huwelijk:

4. ***Anna Cornelia de Wind,*** ged. Tholen 13 mei 1801, begr. ald. 8 aug. 1804.

5. *Jan* ***de Wind,*** ged. Tholen 18 jan. 1804, kleermaker, † Tholen 22 maart 1886, tr. ald. 22 juni 1845 ***Maartje Johanna van*** *Dullemen*, geb. Tholen 31 jan. 1808, † ald. 15 nov. 1887, dr. van ***Willem van Dullemen*** Wzn. en *Neeltje* ***Johanna*** *Roose.*

Vn. ***Maarten de Windt,*** ged. Rotterdam 12 okt. 1681 [214], trompetter op het jacht van de Admiraliteit op de Maze (1724), tr. Rotterdam 1 nov. 1716 ***Elisabeth Kop,*** geb. Dordrecht. begr. Rotterdam (N.k., *f* 6,—) 26 juli 1753, dr. van ***Willem*** *Jansen* ***Kop,*** metselaar, en *Jobje Teunis* ***van Breen*** en wede. van *Jan* ***Piqué.***

9 dec. 1707 koopt ***Maarten de Windt*** een huis aan de noordzijde van het Haringvliet voor *f* 1850 [215].

25 okt. 1716 testeert ***Lijsbet Willems Kop,*** weduwe Jan ***Charles Piqué*** en aanstaande bruid van ***Maarten de Windt,*** waarbij zij haar kinderen ***Charles*** en Cornelis ***Pijke*** (sic) hun vaderlijk goed bewijst [216].

1 nov. 1716 maken ***Maarten de Wint*** en ***Lijsbeth Willems Kop,*** weduwe van Jan ***Charles Pique,*** huwelijkse voorwaarden; zij bezit de helft van een stenen korenwindmolen de Roode Leeuw op het bolwerk bij het Buysegat, belast met hypotheken van *f* 3600 [217]. De-helft van deze molen verhuren zij 7 mei 1721218 en 14 okt. 1724 [219] en zij verkopen deze op 19 febr. 1726 [220].

14 okt. 1724 testeren ***Maarten de Wint,*** trompetter op het jacht van gecommitteerde raden ter Admiraliteit op de Maze, en ***Elisabet Kop,*** dan wonende op Schoonderlo aan het einde benoorden het Haringvliet tegenover de Engelse kerk; zij prelegateert haar dochter ***Jopje de Wint f 2000*** en benoemt tot universele erfgenamen voor gelijke delen haar man en haar kinderen ***Charrel Pilre*** en ***Jopje de Wint*** [221].

2 april 1731 is *Johannis Bijlaart*, theologisch student, *f* 500 schuldig aan hem [222].

28 maart 1737 verkoopt hij zijn huis op Schoonderloo aan de noordzijde van het Haringvliet voor f2300 aan ***Egbert Egberts te*** Berkel [223].

214. Getuigen: ***Maarten Abrahamse*** en *Adriaentie* ***Maertens.***
215. ***Not.*** archief Rotterdam, inv. nr. 1989, 1452.
216. Id., inv. nr. 1987, 440.
217. Id., inv. nr. 1987, 483.
218. Id., inv. nr. 1993, 235.
219. Id., inv. nr. 1994, 1568.
220. Id., inv. nr. 1995, 738.
221. Id., inv. nr. 1994, 1565.
222. Id., inv. nr. 1997, 756.
223. Id., inv. nr. 1999, 1083.

14 febr. 1739 testeren ***Maarten de Wint*** en ***Elijsabet Kop*** opnieuw; genoemd wordt hun dochter ***Jobje de Wint*** [224, 225].

Uit dit huwelijk:

1. *Jobina (Jopije)* ***de Windt,*** ged. Rotterdam 25 febr. 1717 [226].

2. ***François de Windt,*** ged. Rotterdam 4 sept. 1718 [227].

Bijlage.

In het gemeentearchief van Goes bevinden zich onder de manuscripten, inv. nr. 4, aantekeningen van notaris ***Jan de Windt*** (VII) betreffende het geslacht ***Coomans.*** Hoewel deze ongetwijfeld uit andere archivalia kunnen worden aangevuld, lijkt publicatie ervan in het kader van dit artikel verantwoord.

Uit het huwelijk van ***Pieter Coomans*** en ***Maria de Wind*** (IIIc, 6) sproten negen kinderen, van wie volwassen werden:

1. ***Jacobus Coomans,*** † ***14*** maart 1759, tr. *Johanna* ***du Mon.***
   1) ***Pieter Coomans,*** heer van Wemeldinge, geb. 15 sept. 1703, burgemeester en raad van Goes, † 3 okt. (?) 1757.
   2) ***Cornelia Coomans,*** geb. 1 sept. 1706, † 11 febr. 1761, tr. burgemeester Dr. ***Cornelis Lopsse.***
   3) Jacobus Coomans, heer van Wemeldinge, geb. Goes in okt. 1710, schepen en raad van Goes, rentmeester der geestelijke goederen, † 16 dec. 1771.
   4) ***Maria Coomans,*** vrouwe van Wemeldinge, geb. in dec. 1717, † 8 aug. 1791.

2. ***Pieter Coomans,*** † ***8*** aug. 1758 (lees: 1718), tr. Goes 3 mei 1710 ***Johanna*** *Bosmans.*
   1) Pieter Coomans, geb. in maart 1711, tr. ***Maria Allewaardt*** te Goes.
      (1) ***Johanna Coomans.***
      (2) Catharina Coomans.
      (3) *Pieternella* ***Coomans.***
   2) Cornelis Coomans, geb. in okt. 1712, te Koudekerk in Holland, later te Rotterdam, tr. ***Catrina N.***
      (1) ***Pieter Coomans.***
      (2) Arnoldus Coomans.
      (3) Johanna Coomans.

---

224. Id., inv. nr. 2000, 29.

225. Zie verder over hem: id., inv. nr. 1819. 288. dd. 25 april 1713 (geeft ***verklaring)*** ; id., ***inv. nr.*** 1817, 334, dd. 22 juni 1713 (id.) ; id., inv. nr. 2162, 47, dd. 18 maart 1718 (geeft attestatie); id., inv. nr. 2087, 679, dd. 3 juni 1718 (volmacht) ; id., inv. nr. 1751, 349, dd. 10 aug. 1725; id., inv. nr. 1995. 652 (vordering van *f* 3000 op de boedel van ***Maarten*** de ***Vos,*** † 22 dec. 1724); id., inv. nr. 1752, 169, dd. 18 maart 1726 (geeft attestatie); id., inv. nr. 1996, 748, dd. 20 maart 1728 (getuige); id., inv. nr. 1996, 956, dd. 24 okt. 1728 (geeft procuratie voor een proces); id., inv. nr. 1758, 194, anno 1732 (belending huis aan de oostzijde van het Haringvliet); id., inv. nr. 2240, 222, anno 1734 (belending huis aan de oostzijde van de Nieuwe Haven); id., inv. nr. 2241, 127, anno 1734 (belending huis aan de zuidzijde van de Nieuwe Haven); id., inv. nr. 1999, 931 (attestatie voor hem); id., inv. nr. 2028, 1030; id., inv. nr. 3881, 715.

226. Getuigen: ***Pieter de Wint*** en *Tanneke* ***de Wint.***

227. Getuigen: ***Pieter de Wint en Maertje Ketelaer.***

3) ***Sebastiaan Coomans,*** geb. in okt. ***1716, te*** Middelburg, † in 1740, tr. ***Johanna*** *Palte* (vgl. Vj, 1).

(1) Johanna Coomans, tr. *Jacobus* ***van de Poel,*** apotheker, waaruit 1 dochter.

3. ***Johanna Coomans,*** tr. le Wemeldinge ***12*** febr. 1705 ***Marinus Dominicus,*** heer van Wemeldinge, secretaris, † Wemeldinge 16 juli 1708; tr. 2e Wemeldinge 24 juni 1710 ***Adriaan*** *Bosmans,* † in aug. 1711; tr. 3e Goes in aug. 1713 (gescheiden door de wet in mei 1719) ***Thomas Maaijgem (Mayegem).***

1) ***Forrendina Dominicus,*** geb. 3 aug. 1706, tr. *Joos* ***de Jonge.***

(1) *Jacoba* ***de*** *Jonge,* tr. de notaris en procureur ***Jan de Windt*** (VI 1).

(2) *Johanna* ***de*** *Jonge,* tr. *Robbert* ***van Nol.***

a. ***Pieter R. van Nol.***

(3) Cornelia de Jonge.

(4) Forrendina de *Jonge,* tr. ***Hubregt La Croix.***

a. *Jan* ***La Croix.***

(5) *Joz. Will.* ***de Jonge.***

2) Maria Dominicus, geb. 25 april 1708, tr. *Jan* ***Verschuijl.***

(1) ***Maria Johanna Verschuijl,*** tr. ***Ahm. van Citters.***

3) Maria *Bosmans,* geb. 12 april 1711, tr. ***Cornelis de Clerk.***

4)-6) jong †.

4. Tanneke Coomans, tr. 14 okt. 1707 ***Pieter de Windt*** (Vj).

§ 3. Het geslacht te Rotterdam en op de Bovenwindse Antillen.

Na wat in § 1 is medegedeeld, behoeft de genealogie in deze paragraaf geen nadere toelichting

I. ***Pieter Pietersz. de Wint,*** van Rotterdam, kapitein (1638 [228]), kapitein op de Prins Hendrick (1640 [229]), streed in 1644 tegen de Duinkerkers [230] en lag in 1645 met zijn schip voor St. Kruis [231], tr. le N.N.; tr. 2e Rotterdam 26 dec. 1621 ***Maartje (Maayke) Andries,*** van Rotterdam.

31 dec. 1664 testeerde ***Maartje Andries,*** weduwe van de kapitein ***Pieter de Wint:*** zij prelegateerde aan haar dochter *Susanna* ***Pieters de Wint*** een bed en ander huisraad en benoemde tot haar universele erfgenamen het weeskind van ***Pieter de Wint,*** genaamd ***Pieter Pietersz. de Wint,*** en haar zoons en dochter ***Andries, Jan*** en *Susanna* de ***Wint*** [232].

Uit het tweede huwelijk:

1. ***Andries Pietersz.,*** ged. Rotterdam 29 maart 1620 (sic !) [233].

2. ***Andries Pietersz.,*** ged. Rotterdam 4 okt. 1622 [234].

228. Doopboek Rotterdam bij zijn zoon ***Jan.***
229. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 113, 170.
230. J. C. de Jonge, Nederlandsch zeewezen 1, 372.
231. Mrs. F. Lewisohn, St. Croix under seven flags, 28.
232. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 1025, 141.
233. Getuige: ***Neeltgen Geerts.***
234. Getuigen: ***Lodewijck Jansse, Neeltgen Geerts, Lijsbet Stevens.***

3. *Jannege* ***Pietersdr.,*** ged. Rotterdam 10 maart 1624 [235].
4. ***Pieter,*** volgt IIa.
5. *Jannetge* ***Pietersdr.,*** ged. Rotterdam 20 nov. 1626 [236].
6. N. *Pieters,* ged. Rotterdam 10 dec. 1628 [237].
7. *Susanna Pieters* ***de Wint,*** ged. Rotterdam 6 okt. 1630 [238].
8. ***Andries Pietersz.,*** ged. Rotterdam 12 maart 1633 [239].
9. *Jan* ***Pietersz.,*** ged. Rotterdam 15 mei 1635 [240].
10. ***Andries,*** volgt IIb.
11. ***Johannes,*** volgt IIc.
12. *Susanna Pieters* ***de Wint,*** ged. Rotterdam 13 juli 1641 [241], woonde in 1665 in de Goudse Wagenstraat, begr. Rotterdam 27 febr. 1680, tr. (att. van Rotterdam naar Overschie 15 nov. 1665) ***Boudewijn Jansen Kien,*** van Rotterdam, kuiper; hij hertr. Rotterdam 15 juni 1681 ***Lijsbeth*** *Jans,* wede. van ***Cornelis*** *Albrechts* ***van Eijckenduijnen.***

3 jan. 1665 testeerden Jan ***Pieters de Wint,*** meerderjarige jonge man, gaande naar zee, en ***Susanna Pieters de Wint,*** jonge dochter, oud 23 jaren, mutueel; genoemd wordt hun moeder ***Maertie*** *Andriesdr.,* weduwe van kapitein ***Pieter de Wint te*** Rotterdam, terwijl hij als executeur aanstelt zijn broer ***Andries Pieters de Wint*** [242].

13 dec. ***1666*** testeerden ***Boudewijn Jansz. Kien,*** kuiper, en ***Susanna Pieters de Wint*** mutueel [243].

30 mei 1681 maakte ***Boudewijn Jansz. Kien,*** weduwnaar van ***Susanna Pieters de Wint,*** huwelijkse voorwaarden met ***Lijsbet Jans,*** weduwe van Cornelis ***Albrechts van Eijckenduijnen*** [244].

Uit dit huwelijk:

1. ***Pieter Boudewijns Kien,*** ged. Rotterdam 27 juni 1677 [245].
2. ***Maertie Boudewijns Kien,*** ged. Rotterdam 21 jan. 1680 [246].

IIa. ***Pieter Pieterssen de Wint,*** ged. Rotterdam 29 aug. 1625 [247], woonde in 1652 in het Oostende, † vóór 18 jan. 1655 [248], tr. Rotterdam 27 okt. 1652 *Jannetje* ***Lenarts*** *Groenrijs,* geb. ald., begr. Rotterdam 12 aug. 1693, dr. van ***Leendert Gerrits*** *Groenrijs* en *Jannetje* ***Woutersdr. (van*** *Grevelingen*); zij hertr. (ondertr. Rotterdam 7 aug. 1656, att. naar Oudewater) ***Cornelis*** *Jaspersz.* ***Glimmer.*** kleermaker te Rotterdam [249].

27 nov. 1690 testeerde ***Jannetgen Leendertsdr.*** *Groenrijs,* laatst weduwe van ***Kornelis Glimmer,*** daarvoor van ***Pieter Pietersx. de Wint:*** erfgenamen zijn haar zoons ***Pieter*** *Pieters* ***de Wint,*** *Jasper Kornelis* ***Glimmer*** en ***Leendert*** *Kornelis* ***Glimmer*** en haar dochter ***Jannetgen*** *Kornelis* ***Glimmer*** [250].

235. Getuige: *Geertge Sijmons.*
236. Getuige: *Geertge Sijmens.*
237. Getuigen: ***Pieter Cornelese, Neltge Gerets, Gertge*** *Pieters.*
238. Getuigen : *Jannet* ***je Corneles,*** *Geertge Sijmons.*
239. Getuige: *Grietjen Sijmons.*
240. Getuige: *Geertge Sijmons.*
241. Getuige: ***Maertgen*** *Corneles.*
242. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 1026, 9.
243. Id., inv. nr. 1027, 392.
244. Id., inv. nr. 1036, 154.
245. Getuigen: ***Trintie Klaes, Trintie Jans.***
246. Getuigen: ***Pieter Pieterse de Windt, Pleuntie Klaes.***
247. Getuigen : ***Lodewick Janse, Trintge*** *Pieters.*
248. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 683, 16.
249. De Ned. Leeuw 1890, 60.
250. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 847, 148.

Uit dit #huwelijk:

Pieter, volgt IIIa.

IIIa. ***Pieter Pietersz. de Windt,*** geb. Rotterdam, woonde achter de Franse kerk (1679) en aan het Oosteinde bij de brouwerij de Witte Leeuw (1709), begr. Rotterdam (Sch.kh.) 10 mei 1709, tr. ald. 23 april 1679 *Pleuntje Claes,* geb. Rotterdam.

Uit dit huwelijk:

Pieter, volgt IVa.

IVa ***Pieter de Windt,*** ged. Rotterdam 19 nov. 1682 [251], woonde in de Hoogstraat oosteinde (1703), over de Jongemansteeg (1703) en in de Varkesteeg (1710), tr. Rotterdam 1 jan. 1703 ***Trijntje*** *Tijmons,* geb. Rotterdam.

Uit dit huwelijk:

1. ***Pieter de Windt,*** ged. Rotterdam 6 nov. 1703 [252].
2. kind, geb. ca. 1706, begr. Rotterdam 6 maart 1710.

IIb. ***Andries Pietersz. de Wind,*** ged. Rotterdam 30 april 1637 [253], woonde aan het Goudse Veer (1664), schipper op de Alida (1669, 1670) [254], tr. Rotterdam 3 febr. 1664 *Ingetje* ***Ariens,*** geb. Rotterdam.

Uit dit huwelijk:

1. *Maertge* ***de Wind,*** ged. Rotterdam 11 juli 1666 [255].
2. ***Andries de Wind,*** ged. Rotterdam 15 jan. 1673 [256].

IIc. *Jan* ***de Windt,*** ged. Rotterdam 16 dec. 1638 [257], ging begin januari 1665 vanuit Rotterdam naar zee, was in 1666 op St. Christoffer (St. Kitts), was omstr. 1674 op St. Eustatius, omstr. 1679 op Curaçao en mogelijk in 1686 op St. Eustatius als debiteur van de W.I.C. voor 358 1 ponden suiker [258], woonde in dat jaar op St. Thomas, waar hij in 1688 en 1689 eigenaar van drie plantages was, mogelijk raadslid ald. 1688-1690, was mogelijk in 1691 op Saba in rekening-courant met de W.I.C. [4], † St. Thomas, in 1691 [259], tr. *Susanna* ***Luckers,*** op wier naam zijn plantages in 1691 werden overgeschreven [259], † St. Thomas kort vóór 21 febr. 1719 [260].

3 jan. 1665 testeerde hij, gaande naar zee, met zijn zuster ***Susanna Pieters de Wint*** te Rotterdam (zie boven sub 1, 12).

24 nov. 1666 tekende hij op St. Christoffer een verklaring, gevoegd bij een brief van ***Gerrit Bogaert aan*** de bewindhebbers van de Westindische Compagnie betreffende het gebeurde in dat jaar op St. Eustatius [261]: dit eiland was in 1665 door Engelse boekaniers overmeesterd en geplunderd, vervolgens door Bogaert en een aantal kolonisten met Franse hulp heroverd, waarna deze laatsten het fort Oranje hadden bezet en de Nederlanders verdreven; bij de vrede van Breda, (31 juli 1667) werd St. Eustatius aan de W.I.C. teruggegeven, doch eerst in 1668 weer in bezit genomen.

1 okt. 1686 werd ***Jan Pi e ter sz. de Wind*** op St. Thomas gemachtigd door *Annetje* ***Jans van Roermond*** te Rotterdam: zij was weduwe van ***Pieter Pietersz. Chatteeusen,*** geb. op St. Maarten, zoon en enig erfgenaam van ***Pieter Chatteeusen*** de oude, gewoond hebbende en overleden op St. Eustatius [262].

Uit dit huwelijk [263]:

1. ***Thomas*** *Janse,* volgt IIIc.
2. *Johannes (Jan) Janse,* volgt IIId.
3. *Susanna* ***de Windt,*** geb. Curaçao omstr. 1679 (in 1691 12 jaar), tr. St. Thomas 27 juni 1702 [264] ***Esaias van Loo,*** † vóór 1706 [259].

IIIc. ***Thomas*** *Janse* ***de Windt,*** op de landlijst van St. Thomas van 1702 met één plantage, kocht in 1706 een der drie plantages uit de nalatenschap van zijn vader, † St. Thomas 26 febr. 1708, tr. ald. 23 april 1704 ***Elisabeth Mooy,*** testeerde 2 aug. 1756, dr. van ***Daniël Mooy,*** kapitein; zij hertr. St. Thomas 26 juni 1709 ***Adriaan*** *Runnels.*

Uit dit huwelijk:

1. *Johannes* ***Thomassoon,*** volgt IVc.
2. ***Dorothea de Windt,*** ged. St. Thomas 15 dec. 1707, † vóór 23 jan. 1732 [265], tr. St. Thomas 6 jan. 1730 ***Johannes van Beverhout*** Claudi'zn., ged. ald. 9 febr. 1711, plantage-eigenaar en raadslid op St. Thomas, genaturaliseerd in New York City 24 nov. 1750, † ald. 25 nov. 1751, begr. ald. (Ned. Ger. k.), zn. van ***Claudi*** (*Glodi*) ***van Beverhout*** en ***Elisabeth de Windt*** Pietersdr. (§ 1 familie a); hij hertr. ***Anna de*** *Nully* (Jansdr. ex Anna de Windt Johannesdr., § 1 familie d), tr. 3e ***Adriana de Windt*** (IIId, 5) en tr. 4e vóór 10 juni 1746 ***Margaretha Langemack*** Barentsdr.

IVc. ***Johannes Thomassoon de Windt,*** ged. St. Thomas 5 maart 1705, in 1733 op de landlijst "van St. Jan, maar wonende op St. Thomas, mogelijk betrokken bij de slavenopstand ald. 1733 [266], oudste van de Ger. kerk 1744 en raad 1748 op St. Thomas, eigenaar van twee plantages ald. en op St. Kruis, †1748/'50, tr. le N.N. ***Batri,***

251. Getuige: ***Jannettie Leenders.***
252. Getuigen: ***Pieter Pieterse de Wint, Pleuntie Claes, Pieter*** Kin (= ***Kien), Marijtie Kin.***
253. Getuigen : ***Andries Tuenese, Gertge Sijmons.***
254. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 543, 205 en 575, 31; cf. id. 575, 3.
255. Getuigen: *Boudewijntie* en *Sussanne Pieters.*
256. Getuigen: ***Arijaentie*** *Arijens, Susanna Pieters* ***de Windt,*** *Dijngenom* ***Jans.***
257. Getuige: *Geertgen Simons.*
258. „Lijst van debiteuren en crediteuren van de W.I.C.", door Johannes, Louis Houtcoper († St. Eustatius 6 okt. 1686), Archief W.I.C., Brieven en papieren aan de Kamer van Zeeland 1608—1715, nr. 247 (A.R.A.): hier slechts één ***De Windt,*** nl. ***Jan*** *(us).*
259. Landlijsten ald.
260. R. A. Kopenhagen, St. Thomas Skifteprotokoller for Indvånere 1717-1729, 324. De administratie van haar nalatenschap werd gesloten 24 april 1721 [R. A. Kopenhagen, Raadsprotocol St. Thomas].
261. Hamelberg, De Nederlanders in West-Indië, 11 De Bovenwindse eilanden, Documenten nr. 40.
262. Not. archief Rotterdam, inv. nr. 957, 765.
263. Landlijst St. Thomas 1688.
264. Alle geboorte-, trouw- en begraafdata betreffende St. Thomas zijn ontleend aan het artikel van E. Gullach-Jensen in Personalhistorisk Tidsskrift, 1. Band, 37ste jrg., en betreffen de Lutherse kerk ald. De Hollandse Gereformeerde kerk te St. Thomas dateert van kort vóór 1730.
265. Begin van de administratie van haar nalatenschap [R. A. Kopenhagen, St. Thomas Skifteprotokoller for Plantere 1728—1735 (litt. G), 83].
266. John L. Anderson, Night of the silent drums, a narrative of slave rebellion in the Virgin Islands, New York, 1975, 142.

dr. van ***Pieter Batri;*** tr. 2e St. Thomas (Luth. k.) 27 jan. 1735 ***Mary Vlack,*** † ***vóór*** 14 okt. 1779 [267], dr. van *Jan Vlack,* planter op St. Jan, en ***Elisabeth Yeamans; zij*** hertr. St. Thomas' 1 febr. 1753 ***Ditlev Vilhelm Wildhagen,*** auditeur-generaal op St. Thomas.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Anna de Windf,*** lidmate Ger. kerk op St. Thomas in 1754 met attestatie van St. Jan, testeerde met haar eerste echtgenoot 8 maart 1764, tr. le vóór 1752 ***Salomon*** *Zeegers* Jansz.; tr. 2e St. Thomas (Luth. k.) 6 jan. 1765 ***Jacob*** *Hendrick Schmaltz,* kapitein.
2. ***Thomas de Windt,*** woonde op St. Jan omstr. 1765 [267], blijkbaar identiek met degene, die later met vrouw, zoon en dochter voorkomt op de belastinglijsten van St. Jan.

Uit het tweede huwelijk:

3. ***Elisabeth de Windt,*** tr. le vóór 1755 ***Johannes Benners*** [268], ged. St. Kruis 4 april 1729, zn. van ***Johannes Benners*** en *Susanna* ***Johanna Pietersen;*** tr. 2e ***Johannes*** *Panet,* testeerde 12 nov. 1777, wedr. van ***Anna Maria Marshall,*** van New York; tr. 3e *Dominick Bodkin,* testeerde 30 maart 1787, zn. van ***Lorentz*** *Bodkin,* van St. Thomas.
4. dochter, begr. St. Thomas 6 dec. 1737.
5. ***Daniël,*** volgt Vc.

Vc. ***Daniël de Windt,*** lidmaat van de Ger. kerk op St. Thomas met attestatie van Kopenhagen in april 1761, van Amsterdam 5 mei 1771, † St. Thomas 3 juli 1774 [269], tr. St. Kruis (Ger. k.) 5 dec. 1765 ***Catharina de Windt,*** testeerde met haar tweede echtgenoot St. Thomas 16 maart 1791 en opnieuw als weduwe St. Kruis 11 juni 1798, † ald. (kort vóór) 12 febr. 1820 [270], dr. van ***Lucas de Windt*** (§ 1 familie a) en *Margaretha* ***Lindesay;*** zij hertr. ***Arnold (Arenholz) Ludwig (von) Haxfhausen,*** majoor-adjudant-generaal [271].

Uit dit huwelijk:

1. ***Maria Elisabeth de Windt,*** tr. ***Peter*** *Aarøe,* kapitein, †a./b. Johanna Catharina op weg naar Christiansted 9 mei 1800 [272].
2. *Margaretha* ***de Windt,*** † (vóór) 19 juli 1837 [273], tr. St. Thomas (Luth. k.) 1 aug. 1791 ***Jens Kragh*** *Kirchhoff,* ged. ald. (Luth. k.) 18 nov. 1764, raad van justitie, waag- en postmr., † St. Kruis 25 nov. 1834 [273], zn. van *Matthias* ***Kirchhoff*** en ***Maria Kragh.***
3. ***Johannes de Windt,*** mogelijk student aan Darmouth College te Hanover (New Hampshire, U.S.A.) 1789 -1792, † na 11 juli 1798.

267. Personalhist. Tidsskrlft 1960, 188.
268. Washington, Library of Congress, Ms. division, Indvånere pa St. Jan, door Martfendt, in: Westergaard Transcripts relating to the Danish West Indies.
269. Royal American Danish Gazette 6 juli 1774.
270. R. A. Kopenhagen, Christiansted Byfogedarkiv, St. Croix Registrerings- og Vurderingsprotokol 1815—1821, 161.
271. Danmark Adels Aarbog 1887, 181-182, en 1893, 535.
272. Als noot 270, Registrerings- og Vurderlngsprotohol for Kgl. Betjente 1781-1800, 222.
273. Als noot 270, 1829-1838, 245 en 169.

IIId ***Jan Jansen de Windt,*** geb. St. Eustatius omstr. 1674 [274], woonde in 1706 in een nieuw gebouwd huis op de plantage met zijn eerste echtgenote, zijn moeder en zijn zuster Susanna met haar kind [259], lid van een commissie van drie ter behartiging van de belangen der planters bij het Hof te Kopenhagen 1715, eigenaar van vijf plantages op St. Thomas 1733 [259], † ald. in 1739 (72 jaar oud) tijdens een pokken-epidemie, tr. le omstr. 1702 ***Eva Kemp,*** † omstr. 1718; tr. 2e ***Janneke Henricks,*** testeerde in 1724, † vóór 9 jan. 1730 [275], wede. van ***Pieter*** *Batri;* tr. 3e St. Thomas (Luth. k.) 29 dec. 1730 ***Catharina Meyer,*** eigenares van plantage nr. 54 op St. Jan en van de plantage Catharinenberg bij Charlotte Amalie op St. Thomas, welke laatste zij bij testament dd. 3 dec. 1759 naliet aan de Hollandse Gereformeerde gemeente op St. Thomas, † St. Thomas 3 dec. 1759, wede. van Dr. med. ***Conrad Versfeegh*** (van Utrecht, die 16 juli 1711 getrouwd was met ***Agatha*** *Claver*).

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Elisabeth de Windt,*** ged. St. Thomas 11 mei 1706, † ald. 1 sept. 1706.
2. *Susanna* ***Elisabeth de Windt,*** ged. St. Thomas 9 sept. 1707, † vóór 1711.
3. zoon, mogelijk identiek met ***Johannes de Windt*** Johanneszoon, begr. Kopenhagen (Gr. k.) 23 jan. 1753.
4. ***Pieter,*** volgt IVd.

Uit het tweede huwelijk:

5. ***Adriana de Windt,*** † vóór 18 sept. 1744 [276], tr. ***Johannes van Beverhout*** Claudi'zn. (vermeld sub IIIc, 2).
6. dochter, geb. omstr. 1724, mogelijk identiek met ***Anna de Windt,*** die met attestatie van Kopenhagen 28 juli 1745 lidmate werd van de Gereformeerde kerk op St. Thomas en/of met de ***Anna de Windt,*** die tr. St. Thomas (Luth. k.) 22 sept. 1746 ***Pieter Philip*** Hessinger.

Vd. ***Pieter de Windt*** Jansen, ged. St. Thomas 3 dec. 1714, lidmaat van de Hollandse Gereformeerde kerk te New-York in 1739, genaturaliseerd ald. 21 sept. 1744, † na 3 dec. 1759, tr. New-York (Holl. Ger. k.) 17 mei 1740 ***Engeltje Harssing (Harssen),*** ged. ald. (Holl. Ger. k.) 21 jan. 1719, † na 15 mei 1753, dr. van ***Gerrit Harssing,*** van New-York, gunsmith, en ***Engeltje Burger.***

18 sept. 1737 en opnieuw 23 jan. 1749 werd hij ingeschreven als student in de theologie te Harderwijk „ex insula St. Thomas". In 1749 werd hij opnieuw lidmaat van de Hollandse Gereformeerde kerk te New-York als candidaat in de theologie uit Harderwijk en in dat jaar werd hij beroepen te Bergen (nu Jersey City) en te Port Richmond op Staten-Eiland, doch in 1751 verklaarde de classis Amsterdam, waaronder de Hollandse Gereformeerde kerken in Amerika ressorteerden, hem tot „imposter", omdat zijn diploma was vervalst: hij had zijn theologische studie niet voltooid.

Uit dit huwelijk:

1. ***Johanna de Windt,*** ged. New-York (Holl. Ger. k.) 20 juni 1742, † na 3 dec. 1759.

274. 17 jaar op de landlijst van 1691.
275. Begin van de administratie van haar nalatenschap, als noot 265, 1724-1'732 (litt. B), 282.
276. Begin van de administratie van haar nalatenschap [R. A. Kopenhagen, St. Thomas Registrerlngs- og Vurderingsprotokol 1742-1745, 130].

2. **Jan** *Janse*[277] *de Windt*, ged. New-York (Hol. Ger. k.) 24 april 1745, † na 3 dec. 1759.

3. *Catharina de Windt*, ged. New-York (Holl. Ger. k.) 18 juli 1750 (de vader genoemd: Do. Pieter de Wint), tr. verm. *Pieter de Windt*, zn. van *Lucas de Windt* (§ 1 familie a) en *Margaretha Lindesay*.

§ 4. Het doopsgezinde geslacht te Middelburg.

Het in deze paragraaf behandelde geslacht heeft een volledig ander karakter dan de beide voorgaande: enerzijds het verschil in godsdienst, anderzijds het feit, dat hier een academische opleiding der zonen regel was, terwijl dit bij de beide andere families hoge uitzondering was. Uit het godsdienstige verschil vloeit ook een belangrijk verschil voort in „huwelijkspolitiek": de trmg der in aanmerking komenden was altijd doopsgezind en meestal uit Middelburg afkomstig. De laatst overlevende in de laatste generatie, *Suzanna Petronella de Wind* (VIIIb, 4) had dan ook als kwartieren:

De Wind	De Wind
Tak	Tak
Dobbelaer	Dobbelaer
Tak	
De Wind	Tak
Van Beekhoven	Oudenaerde
Van Hoorn	De Wind
Dobbelaer	De Loos,

kwartieren, die men gewend is alleen bij vorstelijke families aan te treffen.

Aan de hier volgende genealogie ligt ten grondslag het reeds in § 1 vermelde „Historisch geslagt register van de familie van De *Wind*, andermaal gecopieert en in order gebragt ten jaare 1801 door *Samuel de Wind*" [278] **met** latere aanvullingen. Om een indruk te geven van het tot stand komen hiervan citeren wij uit de „voorreden":

„Dit geslagtregister is uit egte bescheyden door mij, S. *de Wind*, opgemaakt ten jaare 1763, ten huize van mijn oom *Jan van Beekhooven de Wind*, med.doctr. en leeraar der Doopsgezinden te Haarlem, volgens het origineel opstel van mijn grootvader *Gerardus de Wind* (insgelijks med. doctr. en leeraar der Doopsgezinden te Middelburg in Zeeland), waarvan de bijlaage A hieragter te vinden is, behelzende alleenlijk de staak of branche van *Gerrit de Wind* en gaande tot *Jacobus de Wind*, die er benewens eenige aantekeningen naa het 'overlijden van *Ger. de Wind*, m. doctr. etc., door *J. van Beekhooven de Wind* zijn bijgevoegt.

„Volgens eene mondelinge overleevering van *Gerardus de Wind*, aan deszelfs zoonen meermaalen gedaan, zoude zijne voorouderen uit Vlaanderen, ten tijde van de vervolgingen, die eene reeks van jaaren geduurt (en van 1567 tot op het laatst dier eeuw heeft aangehouden) gevlugt zijn, naamelijk 2 broeders, waarvan d'eene van de doopsgezinde gemeente en d'nndere tot de gereformeerde kerk behoorende, zig te Vlissingen hadden ternedergezet. die of welke laatste bij de bevolking van Tobago (een van de vooreylanden van America) met d'hr. Lampsin ao. 1632 was vertrokken, terwijl deeze staak al verder (volgens bijlaage B) heeft uitgeleeverd zeekeren *Willem de Wind*, welke in qualiteyd van chirurgien naar de Westindiën vertrekkende, zig aldaar heeft gestabileert, nalatende 7 kinderen (zijnde zoonen), waaruit denkelijk de Staate-capitn. *Jan de Wind*, alsmeede de gouverneur van St. Eustachius, insgelijk *Jan de Wind* genaamd, zijn voortgesprooten, breeder te vinden in de bijlage C.

„Verder zijn er van deeze familie nog lieden van die naam in Vlaanderen gebleeven, die den roomschen godsdienst behoudende, zoo in Gend als Brugge en Brussel hun geslagt hebben uitgebreyd, gelijk aan eenige leeden onzer familie, op reys zijnde, is voorgekoomen; vergelijk hiermeede den Brugsen Almanach dato 1774, pag. 68 en 69, waarin de naamen van De *Windt* frequentlijk voorkoomen, zijnde het eenig onderscheyd, dat in de naam van De *Windt* de t door onze familie alhier is agtergelaaten; zie meede: Recherches des antiquitez et Noblesse de Flandre par Phil. L'Espinoy, livre 11, pag. 53, bijlaage D, alwaar de naam van *De Wind* in plaats van een d met een t voorkoomt en alwaar het waapen van die familie bijgevoegd of te vinden is.

„Wat de afstammelingen van *Paulus de Wind*, met naame *Pieter de Wind*, betreft (welke oom was van grootvader *Ger. de Wind)*, hiervan heb ik ten mijnen tijde de vodgende inlichting bekoomen, zie bijlage C, waardoor ten volle overtuygd ben dat deeze tak (schoon reeds ao. 1800 uitgestorven) uit dezelve branche of tak zijn voortgesprooten.

„De juiste overkoomst van de 2 broederen uit Vlaanderen vind ik nergens vermeld, alleenlijk heb ik in een langwerpig boek, berustende in de consistorie van de Doopsgezinde kerk te Middelburg, gevonden het naarvolgende:

„*Paulus de Wind*, weever, is schuldig per obligatie in dato 6 aug. 1624 de somma van £ 9.—.—. of neegen ponden vls.

„Dat deeze *Paulus* (die denkelijk de vader van *Gerrit de Wind* **was),** d'eerste zal geweest zijn, die met zijn broeder, om de vervolging uit Vlaanderen en wel in het begin van 't jaar 1600 zal gevlugt zijn, dewijl de kooning van Spanje naar het 'bezit neemen van Vlaanderen onder Parma geen andere religie dan de roomsch-catholyke dulde.

„Wij gaan derhalven over om gemelde *Paulus de Windt* aan te merken als de stamvader van dit geslagt en deszelfs zoon *Gerrit de Wind* aan het hoofd van de eerste generatie te stellen, terwijl mij in de voor- of schutbladeren van een bijbel, het volgende is voorgekomen en waaruit ook het begin van dit geslagtregister geformeect is (zie bijlaage A)."

Hoewel dit verhaal niet op alle punten even duidelijk is, mag als vaststaand worden aangenomen de stamvader *Paulus de Wind*, in 1624 te Middelburg, met als zoon *Gerrit;* dat *Pieter* de broer was van Gerrit en niet diens zoon — hij zou dan de oudoom zijn van *Gerardus de Wind*, de grootvader van de samensteller van het geslagt-register, en niet de oom — komt ohronologisoh wat beter uit, hoewel hij eventueel ook wel uit het eerste huwelijk van *Gerrit zou* kuanen stammen.

Paulus zou dan hoogstens de zoon van een broer van *Pieter de Wint*, de stamvader van de in § 2 behandelde tak, kunnen zijn. Het is duidelijk dat door het ontbreken van Middelburgse archivalia uit die tijd, zekerheid hieromtrent niet te verkrijgen is. De 'gegevens van S. *de Wind* konden dan ook alleen aan de hand van archivalia in het archief van de Doopsgezinde gemeente te Middelburg gecontroleerd worden, en niet worden aangevuld met gegevens uit rechterlijke archieven.

Overigens geven de aantekeningen van S. *de Wind* genoeg persoonlijke gegevens: dat daarbij medische gegevens betref-

277. Met dit patronimicum als tweede voornaam ingeschreven.

278. R.A. in Zeeland, genealogische handschriften, inv. nrs. 25 en 40.

fende de behandelden niet ontbreken, zal in deze typische medici-familie geen verbazing wekken.

I. *Paulus de Wind,* ging van Vlissingen (?) naar Middelburg, wever ald., tr. *Lysebef N.,* † Middelburg 25 dec. 1654.

Blijkens „een boek in de consistorie der Mennoniete kerk" was hij 6 aug. 1624 £ 9 Vlaams schuldig.

Uit dit huwelijk:

1. *Gerrif,* volgt IIa.
2. *Pieter,* volgt IIg.

IIa. *Gerrif de Wind,* geb. Middelburg, droogsaheerder en meesterknecht in de fabriek van zwart laken van Robaix op het Molenwater te Middelburg, woonde bij de Kanonnenpoort tegenover de Lutherse kerk, † na sept. 1657, tr. le N. N.; tr. 2e Middelburg 14 mei 1645 *Elizabeth Witfewrongel,* geb. ald..

Bij zijn tweede huwelijk traden als getuigen op Pieter Bartholomaeus en Elisabeth Geurts.

Uit het tweede huwelijk:

Paulus, volgt IIIa.

IIIa. *Paulus de Wind,* geb. Middelburg in april 1655, ged. (Doopsgez.) ald. 22 maart 1676, kwam met attestatie te Vlissingen 8 april 1685, 'boter- en kaaskoper of vettewarier in de Korte Noordstraat ald., verkozen tot leraar der Doopsgezinden te Vlissingen 18 mei 1691, deed zijn intree 10 juni 1691, legde zijn leraarschap neer in 1704, werd in de kost besteed te Zwolle, † Zwolle 13 nov., begr. ald. (Bethl. k.) 18 nov. 1728, tr. 1 e Vlissingen 29 april 1685 *Jacomijntje Frans,* geb. ald. 1 april 1664, † Vlissingen 23 maart, begr. ald. (Middelkerkh.) 29 maart 1706, dr. van *Francoijs Jansen* en *Maaijken van Sfeenkiste;* tr. 2e Vlissingen 14 juli 1706 *Kristijntje Jans de Hondt,* † Vlissingen (?) 30 nov. 1707, wede. van *Jan Snaauwaard;* tr. 3e *Petronella Leurs.*

Francoijs Jansen was een broer van *Anthonij* Jansen, de vader van de dichter ***Johannes Antonides van der Goes, 1647-1684.***

Uit het eerste huwelijk:

1. *Gerrif,* volgt IVa.
2. *Maritje de Wind,* geb. Vlissingen 26 juli 1687, † ald. 3 nov. 1687.
3. *Fransoys de Wind,* geb. Vlissingen 10 juli 1689, † ald. 22 okt. 1689.
4. *Fransoys de Wind,* geb. Vlissingen 3 mei 1691, † ald. 29 sept. 1691.
5. *Maritje (Maria) de Wind,* geb. Vlissingen 5 april 1693, ged. (Doopsgez.) Middelburg 2 april 1713, † Middelburg 13 mei, begr. ald. (Wester- of Vlissings kh.) 17 mei 1726.
6. *Elizabeth de Wind,* geb. Vlissingen 3 april 1695, † ald. 5 sept. 1695.
7. *Francoys de Wind,* geb. Vlissingen 25 juli 1696, † ald. 28 nov. 1696.
8. *Fransoys de Wind,* geb. Vlissingen 16 jan. 1700, † ald. 1 april 1700.
9. *Fransoys de Wind,* geb. Vlissingen 1 febr. 1703, † Middelburg 5 nov., begr. ald. (Wester- of Vlissings kh.) 11 nov. 1733.

Hij had weinig „zielsvermoogens" en woonde bij zijn broer Gerardus de ***Wind.***

P. Tanjé, 1753, naar een tekening van P. M. Brasser. Kopergravure

Dr. Gerardus de Wind (IVa, 1685-1752) 279.

Afb. 1. Coll. en foto Iconographisch Bureau.

IVa. Dr. *Gerardus de Wind,* geb. Vlissingen 30 dec. 1685, ged. (Doopsgez., door zijn vader) ald. in 1703, theol. student te Amsterdam, student te Utrecht 19 juni 1705, promoveerde ald. tot med. doct. 14 sept. 1705, kwam met attestatie van daar naar Middelburg 25 juni/5 juli 1705, ging in 1706 „op zich zelf wonen", geneesheer en leraar der Doopsgezinden 1705 ald., † (aan een borstkwaal) Middelburg 10 dec. 1752, begr. ald. (O.k.), tr. Middelburg 3 juni 1711 *Elisabeth van Beekhoven,* geb. Amsterdam 24 maart 1692, ged. (Doopsgez.) Middelburg 19 okt. 1710, † Middelburg 23 juni 1753, begr. ald. (O.k.), dr. van *Jan van Beekhoven,* maljenier of ijzerkramer op de hoek van de Bergstraat te Amsterdam, later solliciteur militair te Middelburg, diaken der Doopsgezinde gemeente ald. 1718-1722, en *Maria Oosterhout.*

Zie over hem zijn biografie door Willem Otto Reitsz, rector van de Latijnse school te Middelburg, in de veilingcatalogus van zijn bibliotheek (1753).

279. Volgens het telkens aangehaalde „geslagtregister" bevonden zich de portretten in crayon van Dr. ***Gerardus de Wind*** (waarnaar de gravure is gemaakt) en ***Elisabeth van Beekhoven*** in 1801 nog bij *Hester van Heijningen,* weduwe van Dr. ***Jan van Beekhoven de Wind*** (Va).

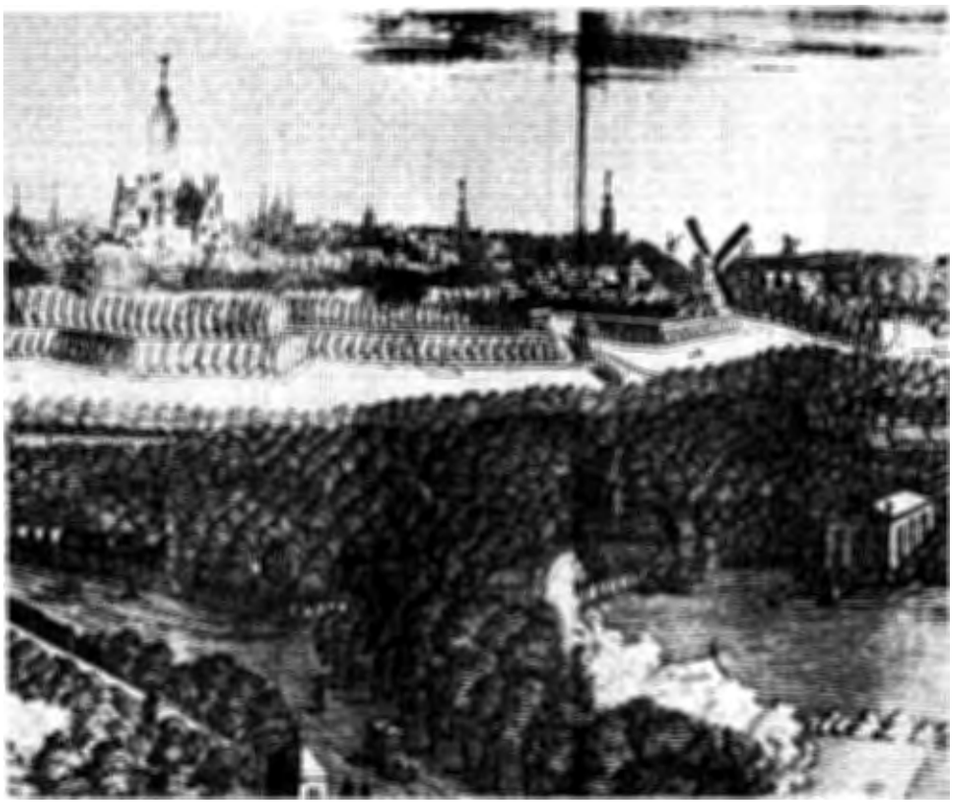

Middelburg, aen de Landt Zyden,
detail van de gravure in M. Smalleaanae. Nieuwe Cronyk van Zeeland, Middelburg, 1696, t.o. pag. 422.

Afb. 2.

Zijn kleinzoon *Samuel* de ***Wind*** (VIb) schrijft over hem het volgende: „Kortelijk zullen wij hier bij forme van uittreksel bijvoegen, dat gemelde groote en geleerde man hier te lande nooyt naar waarde is bekend geweest, zijnde in leeven medic. doctor en leeraar der Doopsgezinden te Middelburg in Zeeland. Hij wierd te Utregt in den jaare 1705 tot arts en leeraar plegtig verklaard (dat is publicq gepromoveerd gelijk nog alle zijne descendenten, tot den jaare 1800, door hunne naarstigheid en applicatie in het vak der geneeskunst, zulks meede is te beurt gevallen).

Hij was in veele taalen zeer ervaren, dog inzonder munte hij uit in de latijnsche en grieksche taal, expliceeren den digter Homerus ad aperturam libri, dat is daar het boek opengeslaagen wierd. Zijn geheugenis en verbaazende lectuur ging alle gedagten te booven. In de medicijne volgde hij meest de theorie de stricto et laxo, hij maakte zeer veel werk van de schriften van Sydenham, die bij hem op een zeer hoogen prijs stonden, en hadde bovendien d'oude als Hippocrates, Galenus geleezen; ook was hij een grooten voorstander van de cortex peruvianus, met welke op allerhande manieren bereyd, hij veele wonderbaarlijke geneezingen verrigte, waardoor hij eene vrij uitgestrekte practijk had, vooral bij de buytenlanders of inwoonders van onse naabuurige eylanden, die zijnen roem wijdt en zijdt verspreyden. Zijn uitgestrekte zugt tot de wiskunde en algebra deed hem nieuwe merkletters in de stelkunst tot zijn gebruyk uitdenken, door welke hij uit de eygenschappen der regthoekige driehoeken gehaald, hij de meeste en zwaarste voorstellen òf korter òf eenvouwdiger wist op te losschen, dan men door de bij andere aangenoome gewoon is te doen. Voorts had hij eene uitgestrekte lectuur met relatie tot alle kunst en wetenschappen, uitvindingen en was in allen deele een van de grootste literatores van zijn tijd in deeze Republicq. De geleerde Petrus de la Rue — de beeltenis of schilderij bij forme van epitaphium, schoon geschildert, is te vinden in het auditorium tusschen de Choore en Nieuwe kerk te Middelburg, booven de preekstoel of cathedra — van wie Het geletterd en hoogadelijk Zeeland in 8vo. voorhanden is, maakte of paste deeze volgende regulen op hem toe:

> Wat was De Wind, wanneer hij ligten lugt
> genoot? Een boom vol keur van lettervrugt,
> die zeggen mogt: die mij ziet, ziet in mij
> een wandelende boekerij.

Zijn naagelatene schriften zijn te vinden in de voorreeden van boovengemelde catalogus, buyten eenige manuscripten van zijn hand, welke thans (1801) nog onder mij berusten.

Gerardus ***de Wind*** bezat bij erfenis eene buytenplaats genaamd Hoogerzaal, geleegen ***op*** de Seysweg aan de regterhand, waarvan de afbeelding te vinden is in Smallegang, Chronyk van Zeeland (van onder ter regterzijde van de groote plaat, verbeeldende Middelburg aan de landzijde); zij was afkomstig van *Daniel* ***Wagtbeeke,*** halve broeder van *Henderik* ***Poox.*** Deeze ***Wagtbeeke was*** gebooren 28 april 1661 en schijnt volgens oude boeken, papieren en resolutiën in Oostindiën diversche jaaren, als boekhouder zoo op Tagal, Sourabadja en Sammarang op Java zig opgehouden te hebben, heeft ook een reys als ondercoopman naar Mocha in Arabiën gedaan; hij repatrieerde ao. 1710 uit Indiën met het schip De herstelde Leeuw, zijnde 49 jaaren, lam of hemiplecticus aan d'eene zijde. Hij overleed op Hoogerzaal (of Rusthof ook wel genaamd) 1 juni 1719, oud zijnde 58 jaaren. Gemelde ***D. van Wagtbeeke*** heeft nog een zuster gehad, genaamd *Susanna,* gebooren 7 april 1664 en gestorven 14 junii 1718. Volgens een brief van mijn oom ***H. de Wind was*** gemelde om zijn vroomheyd niet naar 't warme land gegaan, dog liet een goede

stuiver gelds naa. Hoogerzaal devolveerde vervolgens op *Hender. Poox* en *Maria van Waart* [280], *van* deeze op Jan van. *Beekhooven* en *Maria Oosterhout en* vervolgens op mijn grootvaader, schoon deeze alreeds naar de dood van Hend. *Poox ao.* 1739 er gebruyk van maakte. De buytenplaats Hoogerzaal wierd naar de dood van G. de *Wind* ao. 1752 *en* deszelfs huisvrouw ao. 1753 verkogt aan d'hr. *Engelsen,* koopman in kruydenierswaaren op de Markt in de Rootoorn woonende, die het met zijne kinderen tot het jaar 1796 bezat, wanneer het in handen kwam van de geweeze gecomitteerde raad *Caspar van Citters*, welke thans (1801) daar nog bezitter is, hebbende voor het jaar 1710 behoort aan d'hr. *David van Ternisse*, zijnde een goet edelman (zoogenaamd).

G. de *Wind,* reeds aan *Eliz. van Beekhooven,* dogter van Jan *van Beekhooven,* verloofd zijnde, nam op een zondag bij zijn aanstaande schoonvader het middagmaal, van gedagten zijnde dien eygen naamiddag te zullen prediken. Aan tafel was hij zeer druk in discours met zijn aanstaande bruyd en wel zoo levendig, dat *J.* van *Beekhooven* hem vroeg of hij wel wist, dat hij den kansel zou moeten betreeden en of hij dus geen gevaar liep om zijn predicatie uit de gedagten te verliesen, waarop hij zeer laconisch antwoorde, dat het hem onverschillig was over welke stof hij predikte. *Jan van Beekhooven,* zulks hoorende, vattede hem op zijn woord, sloeg hem voor den Bijbel op de tafel te laaten openvallen en dat G. de *Wind* alsdan de keur zoude hebben om een text uit d'opene bladeren te kiezen naar zijn welgemallen. Dit geschiede schoon hij maar een uur tijds meer had en de text behelsde de historie van de Toveresse van Endor (1 Samuel), welke hij ook met zooveel kragt en energie verklaarde, dat alle de toehoorderen er ten uitersten over voldaan waaren, terwijl hij ook daardoor zeer in de achting van zijn schoonvader *J. van Beekhooven* rees en het huwlijk met alle genoegens te spoediger voltrokken wierd.

Nog word van denzelven met zeekerheyd verhaald, dat hij getrouwd zijnde, den volgende dag met zijne jonge vrouw en familie een speelreysje naar Domburg zoude doen, dog toen den dag of uur gekomen was, er plotselink van afzag en zig naar zijn studeerkaamer begaf, laatende zijne vrouw het vermaak van de reys met de genoodigde vrinden alleen deelen, welke barocque (of wonderlijke) manier van doen hij ook geduurende zijn geheele leevensloop, zoo met het uitgaan als met de buytenplaats Hogerzaal constant gehouden heeft (zijnde, wanneer de medische practijk niet wederhield, altoos op zijn bibliotheek of studeerkaamer te vinden), waardoor zijne lectuure zoo ontzettend vermeerderde, dat hij met reeden eene wandelende boekerij kon genaamd worden."

Uit dit huwelijk:

1. *Jan van Beekhoven,* volgt Va.
2. ***Paulus,*** volgt Vb.
3. *Hendrik,* volgt Vd.
4. ***Jacobus de Wind,*** geb. Middelburg 4 febr. 1717, † (aan de rode hond) Middelburg 6 juni, begr. ald. (Vlissings kh.) 9 juni ***1718.***
5. ***Maria de Wind,*** geb. Middelburg 31 okt. 1718, † Middelburg 5 febr., begr. ald. (Vlissings kh.) 9 febr. ***1719.***
6. ***Maria de Wind,*** geb. Middelburg ***19*** okt. 1719, ged. (Doopsgez.) ald. 19 okt. 1738, † Middelburg 22 mei 1752, begr. ald. (O.k.), tr. Middelburg 3 april 1741 ***Cornelis Dyserinck,*** geb. Aardenburg 1 dec. 1719, koopman in kruidenierswaren te Middelburg, † Middelburg 29 maart, begr. ald. (O.k.) 3 april 1790, zn. van ***Cornelis Dyserinck,*** penningmeester van de polders beoosten Eede en bewesten Eede bezuiden St. Pietersdijk, ontvanger van de pastorie van Heille, en ***Elisabeth Dobbelaer;*** hij hertr. ca. 1783 ***Maria Winkelman,*** wede. van ***Philippus Standaart.***

   Maria de Wind was „een verstandige huysvrouw van een aangenaam character en ommegang".
7. ***Jacobus de Wind,*** geb. Middelburg 23 nov. 1721, leerling van het gymnasium ald. 1732, ged. (Doopsgez.) Middelburg 10 april 1740, ging met attestatie naar Amsterdam april 1740, kwam met attestatie van Rotterdam naar Middelburg 10 maart/16 april 1747, woonde in de Herderinnestraat te 's-Gravenhage (1795), † (aan verval van krachten) 's-Gravenhage 6 jan., imp. (*f* 3,—) bet. ald. 9 jan., begr. ald. (N.k.) 10 jan. 1795, tr. Heemstede op het huis Groenenhout (voor 'schepenen) 9 aug. 1754 ***Suzanna van den Bosch,*** geb. Amsterdam 21 febr. 1730, † Gorinchem 22 sept. 1783, dr. van *Jan van den Bosch* en *Susanna Hobrink*.
8. ***Adrianus,*** volgt Ve.
9. *Jacomyna* ***de Wind,*** geb. Middelburg 5 febr. 1724, † Middelburg 9 febr., begr. ald. (Vlissings kh.) 13 febr. 1724.
10. *Jacomina* ***de Wind.*** geb. Middelburg 6 mei 1725, † Middelburg 25 juli, begr. ald. (Vlissings kh.) 30 juli 1725.
11. doodgeboren zoon, Middelburg 14 dec., begr. ald. (Vlissings kh.) 18 dec. 1726.
12. ***Gerardus,*** volgt Vf.
13. doodgeboren zoon, Middelburg 29 dec., begr. ald. (Vlissings kh.) 29 dec. 1731.

Va. Dr. *Jan van Beekhoven* ***de Wind,*** geb. Middelburg 7 okt. 1712, leerling van het gymnasium ald. 1720-1727, student aan het Remonstrantse seminarie te Amsterdam, daarna (1729/1730) aan het Doopsgezinde seminarie ald., med. student te Leiden 19 sept. 1731, promoveerde ald. 8 juli 1734, geneesheer te Gouda en Haarlem 1737, beroepen als leraar der Doopsgezinden te Gouda in juni 1734 (op *f* 500), bevestigd 22 aug. 1734, beroepen naar Haarlem 1 sept. 1737, preekte afscheid te Gouda 24 okt. 1737, † Haarlem 10 april, begr. ald. (Gr. k., 'koor) 17 april 1770, tr. le Gouda (stadh.) 9 sept. 1738 *Cornelia Welsing,* † Haarlem 27 okt., begr. ald. (Gr. k., koor) 1 nov. 1760; tr. 2e Haarlem (stadh.) 13 maart 1763 *Hester van Heijningen,* geb. Amsterdam 21 okt. 1725, diakones van de Doopsgezinde gemeente te Haarlem 1765, † Haarlem 8 jan., begr. ald. (Gr. k.) 15 jan. 1806, dr. van ***Gerrit van*** *Heijningen* en ***Elisabeth de Clercq.***

280. Het „geslagtregister", bijlage E: „Buyten twee schilderijen in olyverf, zijnde de pourtraitten van gemelde *Poox* en vrouw, zeer fris geschildert. berustende thans nop ao. 1801 te Haarlem ten huyze van *Hester van Heijningen*, weduwe ***Jan van Beekhooven de Windt,*** bezit ik, *S. de Wind.* een zilvere pinning van eene aanmerkelijke groote, waarvan op d'eene zijde te vinden is: Ter gedagtenis van de 50 jaarige trouwdag van *Henderik* ***Poox*** en ***Maria van Waard,*** den 18 december 1728, en op d'andere zijde: a°. 16 $\frac{9\text{ md.}}{15\text{ d.}}$ 49 is geboore *Henderik* ***Poox,*** overleeden 17 $\frac{4\text{ m.}}{8\text{ d.}}$ 39, zijne huismrouw ***Maria van. Waard,*** geb. 16 $\frac{3\text{ m.}}{24\text{ d.}}$ 55, sterft 17 $\frac{5\text{ m.}}{10\text{ d.}}$ 38".

Hij overleed „door een dodelijk toeval aan het been, veroorzaakt door het intreeden in zijn koets en daarop gevolgd koudvuur en met geweldige smerten en benaauwdheden verzeld was, al hetwelk hij nogthans met wonderlijke gelatenheid gedraagen en in een vrolijke hoop op beter lot hier namaals heeft doorstaan."

Uit het eerste huwelijk:

1. *Elizabeth de Wind,* geb. Haarlem 28 okt. 1741, † Gouda 16 juni 1743, begr. ald. (St. Jansk.).
2. *Jacomina Maria de Wind,* geb. Haarlem 5 febr. 1745, † Haarlem 2 juni 1745, begr. ald. (Gr. k.).

J. B. van Aerde. Olieverf op doek, 87 x 68.

Dr. Paulus de Wind (Vb, 1714—1771).

Afb. 3; foto Iconographisch Bureau. Museum van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, inv. nr. G 1654.

Vb. Dr. *Paulus de Wind,* geb. Middelburg 8 mei 1714, leerling aan het gymnaaium ald. 1722, med. student te Amsterdam 1728 en te Leiden 15 sept. 1731, studeerde te Parijs 1734, promoveerde te Leiden 26 aug. 1735, kwam met attestatie van daar naar Middelburg 24 aug./18 sept. 1735, 'geneesheer ald., stadsoperateur en stadssnijder 10 aug. 1737, stadsvroedmeester 12 mei 1742 (op een wedde van *f* 25), stadsdoctor 23 sept. 1747, 'operator en lithotomus van de provincie 1750, lector in de ontleed-, heel- en verloskunde aan de Illustere School 5 dec. 1750 (op een wedde van £ 38.16.8), doctor bij de Oostindische Compagnie en examinator van de chirurgijns 8 mei 1769, provisor van de rede van Rammekens 20 nov. 1769; lid

van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen 1762, lid van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen 1769, † (aan een kwaadaardige rotkoorts, synochus putrida) Middelburg, h. Woelvliet, 1 febr. 1771, begr. ald. (O.k.), tr. le Middelburg 18 dec. 1735 *Berdina Tak,* geb. Zierikzee 5 febr. 1715, ged. (Doopsgez.) Middelburg 17 okt. 1734, † Middelburg 9 aug, 1752, begr. ald. (O.k.), dr. van *Samuel Tak,* koopman in linnen en katoen te Zierikzee en Middelburg, en *Ida Oudenaarde:* tr. 2e Vlissingen 1 juli 1753 *Berdina Dobbelaer,* geb. ald. 7 mei 1709, kwam met attestatie naar Middelburg 12

J. Binnewet, 1855, naar een ouder voorbeeld. Aquarel, 31,5 x 25,5.

Dr. Paulus de Wind (Vb, 1714-1771).

Afb. 4; foto Iconographisch Bureau. Veiling Mensing 29 nov. 1939. no. 3.

maart/13 april 173'8, vertrok opnieuw naar Vlissingen 22 nov. 1742, † (aan een 'hevige pleuris en borstziekte) Middelburg 31 jan. 1772, begr. ald. (O.k.), dr. van *Abraham Dobbelaer* en *Cornelia Tak* en wede. van *Jacob van Hoorn,* wijnkoper te Vlissingen en Middelburg.

Zijn levensbeschrijving van de hand van zijn zoon *Samuel* de *Wind* (VI b) gepubliceerd door Dra. C. M. Verkroost, in: Archief 1974, ll.

„Deze *Berdina Tak was* eene vrouw van een beminnenswaardige ommegang, die zig, wanneer haare huishouding zulks toeliet, altoos oeffende in het leezen van goede boeken; zij had zeer veel vermoogens en was bij ieder aangenaam en welgezien; de veelvuldige kraambedden kort op den anderen, hadden haar aanmerkelijk verzwakt en 't licchaam van zijne beste sappen berooft, een atrabilaire of zwartgallige constitutie, die zig van langzaamerhand door het 'lichaam verspreyd had, gaf

aanleyding tot de volgende gebeurtenis, welke eruit voortvloeyde.

Bergen op Zoom in 't jaar 1747 door de Franschen belegert en ingenoomen zijnde, resolveerde mijne waarde vader in het jaar 1751 (terwijl boovengemelde omstreeks vier maanden zwanger was) eene reysse naar Braband te doen, ten eynde Bergen op Zoom, Antwerpen, Mechelen, Brussel en Gent te bezigtigen en over Sas van Gent te retourneeren; wij waaren 5 in getal, naamelijk mijn vader, moeder, oom *Jacob de Wind,* mijn zuster *Elizabeth* en ik, *Samuel de Wind,* toen bij de 9 jaaren oud zijnde. De reys nam zijn aanvang met den Bergenaar, alwaar arriveerende, de vestingwerken, welke nog alsints gedelabreerd waaren, bezigtigden en de rampen, die den oorlog en vooral de belegering van steeden met zig voerd, van digtbij te beschouwen; de leevendige indrukselen daarvan zijn mij tot heeden nimmer (schoon maar ruim 8 jaaren oud) uit de gedagten gegaan; dan zij bij J. Wagenaar in zijne Vaderl. historie en elders zoo breedvoerig beschreeven, dat mij niet verder daarover thans zal inlaaten. Naa hier een dag of vier vertoefd te hebben, vertrokken wij naar Antwerpen en vandaar naar 2 daagen toevens naar Brussel; dan in plaats van met de ordinaire voiture te gaan, wierd er beslooten om met een phaeton met 4 paarden de reys te onderneemen en dit was ten allen ongelukke een slegt en bijnaa versleete rijtuig. Wij reeden dan 's morgens omstreeks 8 uur uit boovengemelde stad, mijn waarde moeder, die alsins zeer nieuwsgierig was, nam plaats op de voorste bank beneevens mijn vader. Dan, naauwlijks drie uuren op de straatweg, in eene goeden draf gevordert zijnde, brak eendags den as van het voorste wiel en een der riemen, waarop de waagen ruste, en had ten gevolge dat mijne waarde moeder hierop geensins verdagt uit het rijtuig storte en door dien val 't zij door een der paarden of andersins een zwaare kneusing aan de linker borst bekwam, welke onmiddelijk opzette en haar heevige pijn voor eenige tijd verwekte, dan egter dien dag weer overging. Dewijl de paarden stilstonden, raakte zij verder zonder merkelijk letselen van onder, dog zaagen ons verpligt ruym een half uur tot een naabuurige herberg te voet te gaan, waardoor haar E. van haar eerste onsteltenis merkelijk bekwam en zij, die van geen vervaarden aart was, in weerwil van dit alles, de voorgenoome reys egter wilde agtervolgen. Wij bevonden ons alle voor 't overige welvaarende en retourneerden naa verloop van 14 daagen vrij voldaan over de volbragte reys in goeden welstand t'huys.

Eenigen tijd daarnaa vertoonde zig een knobbel in de linker borst, gevolgd van verharding of schirrositeyd, welke allengskens in kanker overging. De staat van zwangerheyd, waarin zij zig bevond, wanneer de borst reeds merkelijk verergerde en dagelijksen pijn toenam, bewoog mijn vader om het advis van professr. *Albinus* en *Gaubius* te Leyden in te neemen, die, hoezeer mijn vader geneyd was de borst af te zetten, hem zulks afrieden tot naa de verlossing. In deezen tusschentijd nam haar ongemak meer en meer de overhand, alzoo dezelve aan het ribbevlees zig vasthegtede en naa de verlossing tot een zeer hoogen trap geklommen was. Mijn vader resolveerde egter de borst af te zetten en verrigte zulks eygenhandig 7 weeken naa de verlossing, die den 7 sept. 1751 was voorgevallen; d'operatie liep vrij naar wensch af (except dat er een kleyne portie gedegenereerde substantie tusschen de ribben bleef zitten), egter volgde de geneezing vrij spoedig tot op de groote van een dubbeltje en gaf toen hoop op eene compleete geneezing. Dan helaas, het virus cancrosum, 't welk reeds door het lichaam verspreyd was, liet zig op verscheyde plaatsen door het aanweezen van scrophuleuse klieren bernerken, 't welk eyndelijk te weeg bragt, dat mijn moeder in de marasmus of consumptie (teering) verviel en den 9 aug. 1752, met tzeedert merkelijk pijn (bij verandering van weeder) geleeden te hebben overleed."

Uit het eerste huwelijk:

1. *Elizabeth de Wind,* geb. Middelburg 10 febr. 1737, gsd. (Doopsgez.) ald. 20 april 1755, † (na een ongelukkig kraambed) Middelburg 14 dec. 1775, begr. ald. (N.k.), tr. Middelburg 10 jan. 1764 ***Abraham Dobbelaer,*** geb. Vlissingen 8 febr. 1741, ged. (Doopsgez.) Middelburg 11 dec. 1763, koopman in wijnen op de Rouaansche kaay ald., † (aan een uitterende kwaal) Middelburg 8 jan. 1780, begr. ald. (O.k.), zn. van ***Boudewijn Dobbelaer*** en ***Cornelia Tak.***

   „Zij werd om haare uitmuntende hoedanigheeden zeer betreurd."

2. ***Samuel de Wind,*** geb. Middelburg 25 sept. 1738, † ald. 7 dec. 1738.
3. ***Samuel de Wind,*** geb. Middelburg 4 sept. 1739, † ald. 4 nov. 1739.
4. ***Ida de Wind,*** geb. Middelburg 3 sept. 1740, † ald. 21 dec. 1740.
5. ***Ida de Wind,*** geb. Middelburg 11 okt. 1741, † ald. 14 nov. 1741.
6. ***Samuel, volgt*** VIb.
7. ***Gerardus de Wind,*** geb. Middelburg 23 okt. ***1743,*** † ald. 11 dec. 1743.
8. ***Gerardus de Wind,*** geb. Middelburg 29 okt. ***1745,*** † ald. ***4*** dec. 1747.
9. ***Ida de Wind,*** geb. Middelburg 27 april 1747, † ald. 17 juni 1747.
10. ***Gerardus de Wind,*** geb. Middelburg 21 maart 1748, † ald. 24 juni 1748.
11. ***Ida de Wind,*** geb. Middelburg 31 aug. 1749, † ald. 23 dec. 1752.

    „Hebbende zig 9 daagen voor haar dood bitterlijk gebrand aan beyde de beenen door te vallen in eene kookende keetel met waater, waaruit maar eeven eene groote ham was uitgenoomen en met een houte deksel geslooten was; zij was op het deksel geklommen, hetzelve kenterde en verbrande haare beyde beenen tot booven de knyen, 't geen ten gevolge had, dat zij naa veele folteringen met den 9 dag (naa seperatie van de beyde tendines van Achilles) in de stuypen secumbeerde."

12. *Susanna de Wind,* geb. Middelburg 4 sept. 1750, † ald. 9 sept. 1750.
13. *Susanna de Wind,* geb. Middelburg 7 sept. 1751, † ald. 11 okt. 1751.

VIb. Dr. ***Samuel de Wind,*** geb. Middelburg 15 okt. 1742, leerling aan het gymnasium ald. 1753-1760, med. student te Leiden 11 juli 1761, promoveerde ald. 7 juni 1765, geneesheer te Middelburg, 's lands doctor, stadsdoctor 1771-1801 en doctor bij het college ter Admiraliteit in Zeeland, stads- (1 febr. 1772) en landsoperator, steensnijder en vroedmeester, assessor van het Collegium medicum pharmaceuticum; lid van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen en van de departementen te Vlissingen en Middelburg van dit Genootschap, lid van de Maatschappij tot redding van drenkelingen te Amsterdam en van de Haagsche Correspondentie-Sociëteit (oeconomische tak), † (aan febris catharralis of zinkingkoorts op de 9de dag der ziekte) Middelburg 25 febr., begr. ald. (O.k.) 2 maart 1803, tr. Vlissingen 7 nov. 1766 ***Cornelia Dobbelaer,*** geb. ald. 27 maart 1744, † (na een ziekte van 6 dagen) Middelburg 21 febr., begr. ald. (O.k.) 26 febr. 1800, dr. van *Boudewijn* ***Dobbelaer*** en ***Cornelia Tak.***

Uit dit huwelijk:

1. *Paulus,* volgt VIIb.
2. *Cornelia de Wind,* geb. Middelburg 3 jan. 1770, † Leiden 5 maart 1800, tr. Middelburg 2 'okt. 1789 Mr. *Samuel le Poole,* geb. Leiden 9 april 1764, ged. (Doops-gez.) ald. 20 maart 1785, student te Leiden 22 maart 1776, litt. student ald. 13 sept. 1780, promoveerde ald. 2 juli 1791, fabrikant en koopman te Leiden, † ald. 12 mei 1826, zn. van *Jacob le Poole,* fabrikant en koopman in greinen en vlaggedoek te Leiden, en *Susanna Tak;* hij hertr. Leiden 11 april 1802 *Martha Anna Pompeyra.*
3. *Berdina de Wind,* geb. Middelburg 5 febr. 1771, † Middelburg 25 okt. 1801, begr. ald. (N.k.), tr. Middelburg 14 nov. 1794 *Samuel Tak,* geb. ald. 12 okt. 1769, lid fa. Gebr. J. & A. Tak, kooplieden in ijzer te Middelburg, † ald. 25 mei 1837, zn. van *Marinus Tak* en *Elizabeth de Wind* (Ve, 1) ; hij hertr. Middelburg 21 febr. 1803 *Maria Wagenaar.*
4. *Petronella de Wind,* geb. Middelburg 27 juli 1772, † Middelburg 18 april 1774, begr. ald. (O.k.).
5. *Elizabeth de Wind,* geb. Middelburg 16 jan. 1774, † Middelburg 10 jan., begr. ald. (O.k.) 15 jan. 1800, tr. Middelburg 29 okt. 1799 *Adriaan Tak,* geb. ald. 26 maart 1774, lid fa. Gebr. Tak, kooplieden in ijzer te Middelburg, † ald. 25 jan. 1826, zn. van *Marinus Tak* en *Elizabeth de Wind* (Ve, 1) en wedr. van *Elisabeth Brouwer:* hij hertr. 's-Gravenhage 30 okt. 1803 *Cornelia Christina Elizabeth van der Kop.*
   „Zij eindigde haar leven op eene ongelukkige wijze."
6. *Boudewijn,* volgt VIIc.
7. *Petronella de Wind,* geb. Middelburg 9 sept. 1777, † Middelburg 1 mei 1778, begr. ald. (N.k.).
8. *Petronella de Wind,* geb. Middelburg 15 juni 1779, † ald. 18 okt. 1810, tr. Middelburg 27 april 1802 *Abraham Tak,* geb. ald. 18 jan. 1777, lid fa. Gebr. Tak, kooplieden in ijzer te Middelburg, † ald. 21 sept. 1819, 'zn. van *Marinus Tak* en *Elizabeth de Wind* (Ve, 1) ; hij hertr. Middelburg 6 juli 1814 *Pieternella Cornelia Wagenaar.*
9. *Gerardus de Wind,* geb. en † Middelburg 20 nov. 1781.

VIIb. Dr. *Paulus de Wind,* geb. Middelburg 16 dec. 1767, leerling aan het gymnasium ald. 1779-1783, med. student te Leiden 16 sept. 1785, promoveerde ald. 23 juni 1790, verbleef te Londen okt. 1790 tot april 1791, geneesheer te Middelburg, lector in de 'ontleed- en heelkunde aan de Illustere School dec. 1792, doctor bij de Nederduitse diaconie 1793 en vaa het gasthuis 1796, † (aan een febris catarnhalis maligna op de 15de dag der ziekte) Middelburg 29 juli, begr. ald. (N.k.) 2 aug. 1797, tr. Middelburg 29 nov. 1791 *Elizabeth de Wind,* geb. ald. 22 okt. 1768, † Leiden 28 febr. 1814, begr. ald. (Pietersk.), dr. van Prof. Dr. *Gerardus de Wind* (Vf) en *Susanna van Hoorn.*

Uit dit huwelijk:

1. *Samuel,* volgt VIIIb.
2. *Suzanna de Wind,* geb. Middelburg 13 april 1795, † ald. 26 nov. 1816.

Reinier Vinkeles naar een schilderij van P. M. Dambrln. Kopergravure.

Dr. Paulus de Wind (VIIb, 1767-1797).

Afb. 5. Coll. en foto Iconographisch Bureau.

3. *Gerardus de Wind,* geb. Middelburg 15 dec. 1796, † ald. 23 dec. 1796.

VIIIb. Mr. *Samuel de Wind,* geb. Middelburg 26 jan. 1793, leerling gymnasium ald. 1804-1809, jur. student te Leiden 23 maart 1810, promoveerde ald. 28 dec. 1811, advocaat te Leiden 1811 en te Middelburg 1814, substituut-officier van Justitie 18 febr. 1818, Rijksadvocaat der administratie 1833, officier van Justitie 1834, vice-president van het Provinciale gerechtshof 1838—†, lid van de raad van Middelburg 1833-1851, commissaris van de wisselbank, curator van het gymnasium; lid van de Maatschappij van Nederlandsche Letterkunde te Leiden 1823, van het Utrechtsch Genootschap 1827, correspondent 2de klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut 1832, lid 'daarvan 1838-1851, benoemd tot lid van de Koninklijke Nederlandsche Akademie van Wetenschappen 13 mei 1856 (maar weigerde deze benoeming te aanvaarden), lid 1815, vice-voorzitter 1834 en voorzitter 1855 van het Zeeuwsch Genootsohap der Wetenschappen, buitengewoon lid 1834 en lid der 2de klasse van het Friesch Genootschap, lid van het Groningsch Genootschap Pro excellendo jure patriae 1838, corresponderend lid van de Thüringsche-Sächsische Verein für Erforschung des vaterländischen Altertumes und Erhaltung seiner Denkmale 184 1, corresponderend lid van het Bataafsch Genootschap van schoone kunsten en wetenschappen 1842, lid van het Noordbrabantsch Genootschap van kunsten en wetenschappen 1842, lid van de Verein von Altertumsfreunde im Rheinlande 1843, corresponderend lid van de Académie d'archéologie de Belgique 1845, lid van het Historisch Genootschap te Utreaht 1851, corresponderend associé van de Société académique de Cherbourg 1854, ere-lid van de Société historique du Grand-Duché de Luxem-

J. H. Hoffmeister bij E. Spanier te 's-Gravenhage. Lithografie.

Mr. Samuel de Wind (VIIIb, 1793—1859).

Afb. 6. Coll. en foto Iconographisch Bureau.

bourg 1855, ridder Ned. Leeuw 1841, † Middelburg 19 aug. 1859, tr. ald. 26 april 1821 *Cornelia Dobbelaer de Wind*, geb. Middelburg 8 febr. 1802, † (na ene langdurige en hevige ziekte) ald. 15 april 1841, dr. van Dr. *Boudewijn Dobbelaer de Wind* (VIIc) en *Petronella Tak*.

Zie over hem: K. R. Pekelharing, Levensschets van Mr. S. de Wind, Middelburg, z.j.

Nagtglas in zijn Levensberichten van Zeeuwen, deel 2, Middelburg, 1893, pag. 981, geeft van hem een beschrijving, die goed aansluit bij zijn hierbij gereproduceerde portret: „Mr. Samuel de *Wind* was een buitengemeen man: wie hem eens ontmoet had, vergat nooit weer zijn boeiend gesprek, de scherpe trekken van zijn indrukwekkend gelaat en den doordringenden blik zijner heldere oogen. Hij was verwonderlijk geestig en scherpzinnig, wist moeilijke raadsels spoedig op te lossen en geheimschrift kunstig te ontcijferen. Nooit zal mij uit het geheugen gaan, de schier bedwelmende indruk zijner veel omvattende geleerdheid, toen ik hem in 1856 voor het eerst een bezoek bracht in de groote prachtige boekenkamer zijner ruime woning in de Gravenstraat. Op den eersten aanblik scheen de lange magere man, altijd wit gedast en in zwarten rok, sedert 1841 versierd met een klein ridderkruis van den Nederlandschen leeuw, iets houterigs en stijfs te hebben, doch werkelijk was dit het geval niet, want de deftige magistraat bleek bij nadere kennismaking, vroolijk, minzaam en hulpvaardig, van welke laatste deugd menig behoeftig gezin zou kunnen getuigen. In den familiekring der doopsgezinden, waarin De *Wind* zich schier uitsluitend bewoog, werd hij van jong af aan als de eerste beschouwd, wat niet zonder invloed bleef op zijn denkwijs en uiterlijke vormen. .. Deze waardige man overleed na langdurige verzwakking den 19 Augustus 1859. Kalm zag hij, na een welvolbrachte levenstaak, het einde te gemoet, maar kenmerkend was de uitdrukking kort voor zijn heengaan: „Bereid ben ik wel, maar niet gepresseerd”.”

Uit dit huwelijk:

1. *Boudewijn de Wind*, geb. Middelburg 16 jan. 1822, † Middelburg 5 juli, begr. ald. (O.k.) 9 juli 1822.
2. *Petronella de Wind*, geb. Middelburg 13 jan. 1824, † Middelburg 5 nov., begr. ald. (O.k.) 8 nov. 1825.
3. *Suzanna Petronella de Wind*, geb. Middelburg 6 febr. 1826, † Middelburg 14 aug., begr. ald. (N.k.) 16 aug. 1826.
4. *Suzanna Petronella de Wind*, geb. Middelburg 1 juli 1827, † ald. 20 febr. 1876.
5. *Elizabeth Petronella de Wind*, geb. Middelburg 20 mei 1830, † Middelburg 8 mei, begr. ald. (Nieuwe begr. pl.) 12 mei 1855.
6. *Boudewijn de Wind*, geb. Middelburg 23 dec. 1831, † Middelburg 25 dec. 1831, begr. ald. (Nieuwe begr. pl.).

VIIc. Dr. *Boudewijn Dobbelaer* (nam deze naam aan 6 jan. 1796) *de Wind*, geb. Middelburg 20 dec. 1775, leerling gymnasium ald. 1787-1793, med. student te Leiden 27 juni 1794, promoveerde ald. 18 mei 1799, geneesheer te Middelburg, doctor bij de Nederduitse diaconie 1800, lector in de ontleedkunde aan de Illustere School 1800, stadsdoctor 1801, lid 1804 en president 18 14 van de Commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt voor het departement Zeeland, later provinciale commissie enz., lid 1805 en president 1814 van de Commissie van geneeskundig toevoorzigt te Middelburg; lid van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, correspondent der lste klasse van het Koninklijk Nederlandsch Instituut 1809, lid van het Instituut tot koepokinenting te Rotterdam, † Middelburg 14 dec. 1818, tr. ald. 26 nov. 1800 *Petronella Tak*, geb. Middelburg 4 juli 1775, † ald. 31 mei 1841, dr. van *Marinus Tak* en *Elirabeth de Wind* (Ve, 1) [281].

Uit dit huwelijk:

1. *Cornelia Dobbelaer de Wind*, geb. Middelburg 8 febr. 1802, † ald. 15 april 1841, tr. Middelburg 26 april 1821 Mr. *Samuel de Wind* (VIIIb).
2. *Elizabeth Dobbelaer de Wind*, geb. Middelburg 7 okt. 1808, † ald. 8 jan. 1809.
3. *Elizabeth Dobbelaer de Wind*, geb. Middelburg 2 nov. 1810, † Tholen 1 maart 1850, tr. Middelburg 4 okt. 1839 Dr. *Johannes Wilhem Kien Eltzman*, geb. Kapelle 9 nov. 1812, med. student te Utrecht 30 aug. 1832, promoveerde ald. 21 juni 1838, geneesheer te Tholen (1839) en Oosterbeek, † ald. 3 maart 1865,

281. De portretten in oileverf „uit den Empiretijd” van Dr. Boudewijn *Dobbelaer de Wind* en *Petronella Tak* werden door de heeren Fak Brouwer geschonken aan het Zeeuwsch Genootschap, maar zijn momenteel oavindbaar (zie: Verslag van het Zeeuwsch Genootschap over 1893-1902, 1906; cf. Wapenheraut 1907, 413).

zn. van Dr. *Antonie Jacobus Eltzman,* med. student te Utrecht 11 mei 1803, promoveerde ald. 15 juni 1809, geneesheer te Kapelle (Z.-Bev.) en Goes, lid van de plaatselijke geneeskundige commissie ald., geneesheer te Utrecht, en *Justina Geertruida Kien van Citters;* hij hertr. Tholen 22 juni 1851 *Anna Cornelia Hendrika Wagtho.*

4. *Suzanna Petronella Dobbelaer de Wind, geb.* Middelburg 24 nov. 1812, † ald. 15 april 1837.

C. W. Bauer. Kabinetfoto.

Dr. Samuel Dobbelaer de Wind (VIIc, 5, 1817-1889).

Afb. 7; foto Rijksarchief in Zeeland. Historisch-topografische atlas van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, IV, 948.

5. Dr. *Samuel Dobbelaer de Wind,* geb. Middelburg 10 april 1817, leerling gymnasium ald. 1830-1835, med. student te Utreaht 18 april 1835, promoveerde ald. 19 juni 1841, geneesheer te Middelburg, lid van de raad, curator van het gymnasium, voorzitter van de Gezondheidscommissie, lid van de Geneeskundige raad van Zeeland 1 jan. 1881, directeur van het Medisch leesgezelschap te Middelburg, † ald. 24 maart 1889, tr. Utrecht 27 mei 1842 *Magdalena Cornelia Eltzman,* geb. Goes *29* aug. 1816, † Middelburg 27 mei 1874, dr. van Dr. *Antonie Jacobus Eltzman,* zie hiervoor sub 3, en *Justina Geertruida Kien van Citters.*

Vd. *Hendrik de Wind,* geb. Middelburg 9 juni 1715, leerling aan het gymnasium ald. 1724, koopman in kruidenierswaren op de Nieuwendijk te Amsterdam (kohier van 1742: 3 dienstboden, huurwaarde *f* 860, inkomen *f* 2.000), † op zijn huis Vroeglust onder Breukelen 24 juni, begr. Amsterdam (No.k.) 29 juni 1781, tr, Amsterdam (stadh.) 27 april 1738 *Anna van Leuvenig,* geb. ald. 1712/1713, † Breukelen 20 juli, begr. Amsterdam (W.k.) 26 juli 1785, dr. van *Pieter van Leuvenig* en *Margaretha van Boorn.*

„Hij overleed na een aanhoudende kwijning door een bijkoomende colyk, verzeld met drekbraaking waarschijnlijk uit een kronkel in de darm zijn oorsprong neemende."

Uit dit huwelijk:

1. *Elisabeth de Wind,* geb. Amsterdam 15 jan. 1740, † Amsterdam 19 jan., begr. ald. (W.k.) 25 jan. 1763.
   „Zij was een (brave, lieve en verstandige dogter van goede zeden en minzamen omgang".
2. *Margarita de Wind,* geb. Amsterdam 15 dec. 1741, † Amsterdam 21 juli, begr. ald. (W.k.) 26 juli 1742.
3. *Gerardus de Wind, geb.* Amsterdam 2 april 1744, koopman in kruidenierswaren op de Nieuwendijk ald., † (aan inflammatoire koorts) Amsterdam 20 juni, begr. ald. (W.k.) 24 juni 1771, tr. Aardenburg (Franse k.) 16 juli 1770 *Catharina Dyserinck,* geb. St. Kruis in de polder beooster Eede 7 dec. 1748, † Aardenburg 11 juli 1829, dr. van *Johan(nes) Dyserinck* en *Catharina Slock; zij* hertr. Aardenburg (Franse k.) 20 okt. 1772 *Engel Dekker,* houtkoper te Rotterdam en te Breda 1791, wedr. van *Maria Huisinga.*
4. *Margarita de Wind,* geb. Amsterdam 29 sept. 1748, † ald. 1 okt. 1748.
5. *Maria de Wind,* geb. Amsterdam 15 juli 1750, † Rijnsburg (waar zij op bezoek was) 3 juli, aang. ald. 6 juli 1811, begr. Amsterdam, tr. le ald. (O.k.) 29 okt. 1769 *Jan de Heger,* geb. Utrecht 15 april 1750, † (aan de kinderziekte) ald. 15 maart 1770, zn. van *Jan de Heeger* en *Johanna Stevens:* tr. 2e Amsterdam 30 jan. 1774 *Hendrik Fijnje,* geb. Haarlem 23 febr. 1752, † Amsterdam 29 mei 1807, zn. van Ds. *Jan Wybes Fijnje,* student aan het seminarie der Doopsgezinden te Amsterdam 1739, proponent 9 dec. 1745, Doopsgezind predikant te Zwolle 1747 en Haarlem 1751— † 1763, en *Johanna Seye.*

Ve. *Adrianus de Wind,* geb. Middelburg 23 jan. 1723, leerling aan het gymnasium ald. 1732, kwam met attestatie van Amsterdam naar Middelburg 10 maart 1748, maljenier ald., † (aan een borstkwaal) Middelburg 1 sept. 1766, begr. ald. (O.k.), tr. Middelburg 16 april 1748 *Susanna de Loos,* geb. ald. 24 sept. 1726, ged. (Doopsgez.) Middelburg 23 april 1747, † (aan apoplexia serosa) Middelburg 6 okt. 1778, begr. ald. (O.k.), dr. van *Anthony de Loos* en *Anna Dyserinck.*

„Hij had een extra grote malinierswinkel, welke voorzien was van allerhande soorten van Neurenburger waaren, deed in blek, pik en teer en in differente voorkoomende zaken, op de Dwarskaay." „Wordende wegens zijnen vrolijken aart en ommegang bij iedereen zeer betreurd."

Uit dit huwelijk:

1. *Elizabeth de Wind,* geb. Middelburg 13 okt. 1749,

ged. (Doopsgez.) ald. 18 okt. 1767, †(op de 25ste dag ener hevige ziekte) Middelburg 24 april 1811, begr. ald. (O.k.), tr Middelburg 23 febr. 1768 *Marinus Tak,* geb. Vlissingen 7 aug. 1743, zeep- en zoutzieder en koopman in linnen en katoen te Middelburg, lid van de rechtbank ald. 28 mei 1795 tot 28 april 1796, provisioneel representant van Zeeland 20 okt. 1795 tot 22 april 1796, lid van Gedeputeerde Staten, † (na een hevige catharrale ziekte) Middelburg 5 mei, begr. ald. (O.k.) 10 mei 1815, zn. van *Samuel Tak,* koopman in thee te Vlissingen, en *Pieternella Oudenaerde.*

„Zij wierd als een brave echtgenoote en zorgvolle moeder door man en kinderen naar waarde betreurd." Hij werd „door allen hartelijk bemind en welmeenend betreurd".

2. *Anna de Wind,* geb. Middelburg 25 maart 1752, † ald. 24 mei 1752.

3. *Anthoni de Wind,* geb. Middelburg 21 juli 1753, ged. (Doopsgez.) ald. 19 april 1772, leerling aan het gymnasium te Middelburg 1766, maljenier of koopman in Neurenberger waren, lid van de rechtbank (na 1804 schepen) 28 mei 1796 tot 1806 en lid van de raad (1824) ald., † Middelburg 25 febr. 1824, begr. ald. (O.k.), tr. Middelburg 6 juni 1775 *Petronella Fak,* geb. ald. 10 febr. 1753, † Middelburg 8 okt. 1823, begr. ald. (O.k.), dr. van *François Fak* Geleinsz., zeepzieder te Middelburg, en *Petronella Goedhals* Joosdr.

Zij was eerst verloofd met ***Cornelis Dyserinck,*** geb. Middelburg 33 sept. 1751, † (aan een inflammatoire koorts, vergezeld van bedorven stoffen in de ingewanden, die zijn leven met de 15de dag zijner ziekte deden eindigen) 10 april 1773, begr. ald. (O.k.), zn. van ***Cornelis Dyserinck*** en ***Maria de Wind*** (IVa, 6).

4. *Anna de Wind,* geb. Middelburg 12 okt. 1755, ged. (Doopsgez.) ald. 19 april 1774, koopvrouw (1816), † Middelburg 5 okt., begr. ald. (N.k.) 9 okt. 1816, tr. Middelburg 28 nov. 1775 *Jan Tak,* geb. Vlissingen 30 jan. 1745, lid fa. Gebr. Tak, koopheden in ijzer te Middelburg, lid van de raad ald. 1 juli 1801 tot 31 dec. 1802, † Middelburg 29 sept. 1813, begr. ald. (O.k.), zn. van *Samuel Tak,* zie hiervoor sub 1, en *Pieternella Oudenaerde* en wedr. van *Petronella Dobbelaer.*

„Zints meer dan 25 jaren aan hevige hartkloppingen geleden hebbende, was hare ziekte eindelijk tot waterzucht in de borst en in den buik overgegaan, zoodat haar lijden langdurig is geweest." Hij overleed „na herhaalde attaques, die sedert den 3 october 1812 zijn leven ondermijnden".

5. *Cornelia de Wind,* geb. Middelburg 1 mei 1758, ged. (Doopsgez.) ald. 20 april 1777, † (aan de gevolgen van een slijmberoerte, welke haar in 't voorjaar nog eens had aangetast) Haarlem 7 juni, begr. ald. 12 juni 1799, tr. Haarlem (stadh.) 10 april en Middelburg (Doopsgez. k.) 14 april 1785 *Ferdinand van der Schaft,* geb. Haarlem 18 april 1753, koopman ald., † (aan de gevolgen van herhaalde beroerten) Haarlem 3 maart 1818, zn. van *Willem van der Schaft* en *Anna Bakband;* hij hertr. Haarlem (stadh.) 16 maart en Middelburg (Doopsgez. k.) 22 maart 1806 *Cornelia Dobbelaer (ex* matre *Elizabeth de Wind,* Vb, 1), regentes van het Weeshuis der Doopsgezinden te Haarlem 1809-1820, wede. van *Paulus Ball,* keurmeester der meekrap 1795, representant van het Zeeuwse volk voor Zierikzee 1795, lid van de rechtbank te Middelburg 30 aug. 1798 tot 13 mei 1799, voorzitter van het bestuur van de polder Schouwen 1800—†, voorzitter van de loge te Zierikzee 1800—†, lid vaa het departementale bestuur van Zeeland 1802 —† 1805.

Elisabeth de Wind. Aquarel, 10,3 x 8,3.

Prof. Dr. Gerardus de Wind (Vf, 1730-1800).

Afb. 8; foto Rijksarchief in Zeeland. Historisch-topografische atlas van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, IV, 943.

Vf. Prof. Dr. *Gerardus de Wind,* geb. Middelburg 3 sept. 1730, leerling van het gymnasium a'd. 1740, med. student te Leiden 25 aug 1746, promoveerde ald. 11 febr. 1752, geneesheer te Middelburg, lector in de ontleed- en heelkunde 8 febr. 1772 en hoogleraar in de genees-, heel- en verloskunde 1779 aan de Illustere School a'd., lid van het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, † (aan spoedig verval van krachten) Middelburg 6 okt., begr. ald. (N.k.) 10 okt. 1800, tr. Middelburg 20 aug. 1767 *Susanna van Hoorn,* geb. ald. 16 sept. 1737, † Middelburg 19 dec. 1786, begr. ald. (O.k.), dr. van *Jacob van Hoorn,* vermeld sub Vb, en *Berdina Dobbelaer* en wede. van *Abraham Tak,* koopman in ijzer te Middelburg.

Zij overleed „aan lethagus of slaapziekte, in apoplexie overgaande, naauwelijks drie daagen ziek geweest zijnde. Zij werd om haare gulhartigheid en minzaamheid bij ieder, die haar kende, zeer betreurd."

Uit dit huwelijk:

1. *Elizabeth de Wind,* geb. Middelburg 22 okt. 1768, † Leiden 28 febr. 1814, begr. ald. (Pietersk.), tr. Middelburg 29 nov. 1791 Dr. *Paulus de Wind* (VIIb).

2. *Gerardus de Wind,* geb. Middelburg 26 maart 1771, leerling van het gymnasium ald. 1781-1787, med. student te Leiden 24 juni 1788, † Middelburg 2 juni, begr. ald. (O.k.) 7 juni 1808.

IIg. *Pieter de Wind,* ged. (Doopsgez.) Middelburg 2 juli 1656, † ald. 19 mei 1679, tr. le Middelburg 16 sept. 1657 *Mayke Bodille,* ged. (Doopsgez.) ald. in 1647, † Middelburg 18 'febr. 1661; tr. 2e Middelburg 20 nov. 1661 *Mayke Leerse,* ged. (Doopsgez.) ald. 26 maart 1661.

Uit het tweede huwelijk:

1. *Elisabeth de Wind,* geb. Middelburg 17 sept. 1667, ged. (Doopsgez.) ald. 21 april 1686, † Middelburg 9 mei 1687, tr. ald. 30 juni 1686 *Nicolaas Fak,* geb. Vlissingen 12 okt. 1659, ged. (Doopsgez.) ald. 27 nov. 1681, mr. metselaar bij de ijzeren brug te Vlissingen, lidmaat te Aardenburg en te Middelburg 21 sept. 1687, † Middelburg 4 febr., begr. ald. (0. kh.) 9 febr. 1706, zn. van *Pieter Fak;* hij hertr. Middelburg 25 'dec. 1687 *Josyntje van Eeghen* (Ds. Thomasdr.) en tr. 3e Middelburg 26 juni 1689 *Pieternelleke Fak.*

2. *Jan,* volgt IIIg.

IIIg. *Jan de Wind,* geb. Middelburg, ged. (Doopsgez.) ald. 17 april 169 1, wordt 18 okt. 1693 niet toegelaten tot het avondmaal, omdat „hij op de kaap is gegaan", 'hetgeen wel zal betekenen, dat hij op een kaapvaarder dienst genomen heeft, † (doodgestoken) 12 nov. 1695, tr. Middelburg 17 mei 1691 *Elisabet Lieuens,* ged. (Doopsgez.) ald. 20 maart 1689.

Uit dit huwelijk:

Maria de Wind, tr. N. *Boersen.*

KORTE MEDEDELINGEN.

Gecombineerde onderscheidingsvlag van HH. KK. HH. Prinses Juliana en Prins Bernhard+

Bij Koninklijke Beschikking van 23 febr. 1981, no. 1, is het volgende bepaald.

Wij Beatrix enz.

Overwegende dat het wenselijk is vast te stellen dat Onze Ouders Prinses Juliana en Prins Bernhard der Nederlanden desverkiezende voor gemeenschappelijk gebruik de voor Hunne Koninklijke Hoogheden bij de Koninklijke Besluiten van 8 november 1909 no. 358 respectievelijk 18 juni 1937 no. 4 vastgesteide onderscheidingsvlaggen gecombineerd kunnen voeren:

Hebben besloten en besluiten:

De door Hunne Koninklijke Hoogheden Prinses Juliana en Prins Bernhard der Nederlanden voor gemeenschappelijk gebruik desgewenst te voeren gecombineerde onderscheidingsvlag is een vlag, waarvan de hoogte 5/6 van de lengte bedraagt, in vier vakken verdeeld door een over het midden gaand blauw kruis (ter breedte van 1/5 van de hoogte van de vlag), in het midden beladen met een oranje schijf waarop het Koninklijk wapen overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 23 april 1980, no. 3, artikel 1, gedekt met de Koninklijke kroon; de armen van het kruis terzijde omgeven door een oranje zoom (ter breedte van 1/4 van de armen van het kruis') en aan de buitenzijde afgezet met een smalle witte zoom.

De vakken: I (broekzijde boven) oranje met een blauwe jachthoorn, wit beslagen, geopend en gemond, rood gevoerd en gesnoerd: 11 (vluchtzijde boven) blauw met de leeuw uit het Koninklijk wapen: 111 (vluchtzijde beneden) wit met een rode roos, geel geknopt en gepunt: IV (broekzijde beneden) oranje met een aanziende zwarte stierekop, gekroond met een gele kroon van drie bladeren en twee parels, wit gehoornd en rood getongd.

De Grootmeester van Ons Huis is 'belast met de uitvoering van deze Beschikking, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Claus, der Nederlanden, aan Hare Koninklijke Hoogheid Prinses' Juliana der Nederlanden, aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins, Bernhard der Nederlanden, aan Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Margriet der Nederlanden, aan Mr Pieter van Vollenhoven, aan de Chef van Ons Militaire Huis, aan de Directeur van Ons Kabinet, aan Onze Thesaurier en aan Onze Algemeen Secretaris.

Bijdrage tot de genealogie van Ds. Dirk van der Hoff, eerste predikant van Transvaal

(1953, kol. 348-352)

De stamreeks *Van der Hoff,* die in jrg. 1953 van dit maandblad werd gepubliceerd, kan thans met een generatie worden opgevoerd. De filiatie is ontleend aan het oudste bewaard gebleven gereformeerde doopboek van Zevenbergen. Nader onderzoek aldaar zal ongetwijfeld meer over de oudste 'generaties aan het licht brengen. In de achttiende eeuw bleek de familie *Van der Hoff* reeds wijdvertakt te zijn. Tot heden werd geen verwantschap gevonden met de naamgenoten, welke aan het einde van de zeventiende eeuw te Dordrecht woonachtig waren [1].

T.z.t. hoop ik nog eens een volledig overzicht van de oudste generaties van dit geslacht te kunnen publiceren.

Stamreeks: [2]

I. *Hendrik Pelgrims,* mogelijk geb. omstreeks 1635, woonde in of nabij Zevenbergen, zijn nakomelingen noemden zich *Van der Hoff* [3], tr. vóór 4 sept. 1661 [4] *Pieternelleke Jans Molemans,* in leven 24 juni 1694 [5].

Uit dit huwelijk o.a.:

II. (= generatie I in jrg. 1953, 'kol. 350): *Pieter van der Hou (Hoff),* ged. Zevenbergen 3 okt. 1672, tr. vóór 24 juni 1694 [4] *Anna Jophen (Joppen) de Visscher,* vermoedelijk

1. Zie: Dr. L. van der Hammen, Het geslacht Van der Hammen in Noord-Brabant (en daarbuiten) in de 17de en 18de eeuw, in: De Ned. Leeuw jrg. 1980, kol. 407, 408 (noot 228).
2. Met dank aan de heer M. C. Saris te Murray, U.S.A., die mij attendeerde op oudere generaties te Zevenbergen.
3. Zie: K. J. Slijkerman, Van der Hoff, in: De Brabantse Leeuw, jrg. 1980, blz. 103.
4. Doop van een kind te Zevenbergen.

dr. van *Job Cornelisz. de Visscher* (en *Willempje Isaacsdr. de Creecq* ?).

Uit dit huwelijk o.a.:

III. *David van der Hoff*, ged. Zevenbergen 6 dec. 1711, tr. *Adammina Hallewas*, ged. Zevenbergen 12 april 1711, dr. van *Tielman Hallewas* en *Jacomijn van Geldere*.

Uit dit 'huwelijk o.a.:

IV. *Pieter van der Hoff* [6], ged. Zevenbergen 27 nov. 1740, † Moerdijk, begr. Klundert, lijk aangifte 6 nov. 1797, tr. le Klundert 6 nov. 1768 *Teuntje van Waas*, ged. Schoonhoven 2 aug. 1739, † Moerdijk, begr. Zevenbergen 23 april 1782, dr. van *Pieter Jansz. van Waas*, meester-metselaar te Schoonhoven, en *Elisabteh Jansdr. Hoogendijk* [7]; tr. 2e (impost 's-Gravendeel 18 dec. 1784) *Lijntje de Ruijter*, geb. 's-Gravendeel ca. 1760, † Dordrecht 21 jan. 1820, dr. van *Gerrit de Ruijter* en *Elisabeth Geervliet*.

Uit het eerste huwelijk o.a.:

1. *Elisabeth van der Hoff*, geb. aan de Moerdijk, ged. Zevenbergen 20 jan. 1771, † 's-Gravendeel 25 sept. 1832, tr. (ondertr. 's-Gravendeel 24 juli) 1792 *Aart de Groot*, geb. 's-Gravendeel ca. 1765, schipper, 'beurtschipper van 's-Gravendeel op Rotterdam en Dordrecht, woonde op het admiraliteits-wachthuis bij 's-Gravendsel, † 'Capelle - Sprang 21 dec. en begr. 's-Gravendeel 27 dec. 1837, zn. van *Adrianus de Groot* [8], ,,sloep roeijer op 's-Lands Wagthuys" onder 's-Gravendeel, en *Catharina van Beusekom* [9].
2. *Pieter van der Hoff* (1777-1850) ; zie De Ned. Leeuw 1953, kol. 350 onder generatie IV.

K. J. SLIJKERMAN

5. Doopgetuige te Zevenbergen.
6. Was hij wellicht schoolmeester te Zevenbergen ?; zie noot 1.
7. Zie o.a.: A.R.A. 's-Gravenhage, Schoonhoven recht. arch. inv. nr. 2378, akten dd. 31 juli en 4 dec. 1765 en 20 maart 1770; idem not. arch. inv. nr. 7254, akte dd. 2 aug. 1774.
8. Zie: K. J. Slijkerman, De voorouders van Kees Jan Slijkerman, een overzicht. van tien jaren kwartierstaatonderzoek, Rotterdam 1981, blz. 18 e.v.
9. Zie: K. J. Slijkerman, Een Dordtse familiegroep van Beusekom, in: Verzamelde genealogische Studiën, deel 1, Rotterdam 1978, blz. 3.

In memoriam François van Hoogstraten

(1980, kol. 65-67)

Van het in kol, 66, noot 1, vermelde drukwerkje, d.w.z. een brochure in stencil, getiteld ,,De Groep Gelderland van het Kon. Nederlandsah Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde. Haar ontstaan en haar geschiedenis, samengesteld bij gelegenheid van haar 20-jarig bestaan op 7 Maart 1936 door haren secretaris R. T. Muschart," zijn onlangs twee exemplaren teruggevonden op de zolder van het huis van de familie Van Hoogstraten in Lunteren. Uit de inhoud van het boeiend geschreven werkje blijkt, dat de in kol. 65 'genoemde Bielaar (?) niemand anders was dan Mr. W. E. J. baron van Balveren te Arnhem. De naam B. Bogaert dient te worden geschreven B. Boogaart. Voorts staat in de aanhef per abuis, dat *François van Hoogstraten* op 92-jarige leeftijd overleed; dit moet zijn: op 89-jarige leeftijd.

A. JOHANNA MARIS.

Verdelhan en Hasselaer

(1980, kol. 159-188)

Afgezien van een enkele drukfout (k. 160, cursief gedeelte, 3de alinea: *Verdelhan* i.p.v. *Verdelhon:* k. 163, noot 25: opgevoerd i.p.v. opgevoed; k. 167, noot 41: astrolabiums i.p.v. astrolobiums) zijn er enkele slordigheden in de tekst terecht gekomen, die de logica van het gestelde lijken te ondermijnen.

k. 172, ad 3 *Maurits Anthony Hasselaer*, geb. 10 dec. 1783, ged. Amsterdam (Westerkerk) 6 jan. 1784, † 6 jan. 1786. Gezien de geboortedag van nr. 2, 11 aug. 1783, lijkt dit een biologisch wonder, ten onrechte, want men leze: geb. 10 dec., ged. Amsterdam (Westerkerk) 17 dec. 1784, † 6 jan. 1786.

k. 175, lees i.p.v. 3. *Louise de Montcalm* en 4. Dochter *de Montcalm: c. Louise de Montcalm* en d. Dochter *de Montcalm* (in gedachte schuive men hen wat naar rechts).

k. 176, lees in de 10de regel *Jean Louis de Montcalm* i.p.v. *Louis Daniel de Montcalm*.

Hiermee is hopelijk mijn veronderstelling weer begrijpelijk, n.l. dat mogelijkerwijze de *Louise de Montcalm* die in 1718 als dochter van wijlen *Jean Louis de Montcalm*, met *Jean Jacques Verdelhan* trouwde (en bij de doop van wier dochter en kleindochter naaste verwanten van het echtpaar *De Montcalm-De Vallat* getuigen zijn) dezelfde is als de in de litteratuur genoemde, maar niet nader bedocumenteerde, *Louise de Montcalm ex Jean Louis de Montcalm (1641-1713)* en *Judith de Vallat* (ca. **1646-1680).**

A. SNETHLAGE.

Post scriptum Beijer (Rhenen)

(1981, 22-26)

De genealogie *Beijer* (Rhenen) kan, naar het mij voorkomt, nog wel enkele aanvullingen velen. Wat de ouderdom van de familie betreft diene in de eerste plaats, dat Mr. S. Muller Fzn. in diens ,,Catalogus van het Archief van het Kapittel van St. Pieter" te Utrecht [1] een *Gerrit Beijer* citeerde wonende te Rhenen in de jaren 1432-1436.

In het bekende werk van Prof. Dr. W. van Iterson ,,De Stad Rhenen" [2] komt als bijlage voor de tekst der stichtingsacte van het kerkelijke St. Cuneragilde te Rhenen van 13 januari 1392 met toevoegingen uit latere tijd. Een merkwaardige zaak is, dat de schrijver in zijn opsomming van de deelhebbers aan deze instelling maar liefst 153 (!) namen eenvoudigweg supprimeerde. Betreurenswaardig is dit vooral aangezien deze enumeratie voor de kennis van de oude bewoners van Rhenen maar daarbij ook van de omgeving, van bizondere betekenis. Gelijk mocht worden verwacht onthullen deze lijsten ons ook namen van leden der familie *Beijer*. Zo komt dan in het originele stuk onder het hoofd ,,Dit syn die dode broders ende susteirien (sic!) van sunte kuneren ghilde" een reeks namen voor waartussen: *,,Heijn Beijer Alberts soen"*. En voorts onder het hoofd ,,Dit sijn die susteren van sunte kuneren ghilde" temidden van een andere groep: ,,*Gheertruut* van *Rijningghe Gherit Beyers* wijf".

Verder wordt de relatie tot de familie *Lijster* duidelijk bevestigd door Dr. A. J. Maris in haar ,,Repertorium op de Stichtse Leenprotocollen uit het Landsheerlijke Tijdvak" waar-

1. 's-Gravenhage 1886, bldz. 71, sub 659.
2. Assen 1960, Bijlage 1, bldz. 277 e.v.

in sprake is van een leengoed onder Rhenen, op 31 augustus 1530 verheven door ***Anthoenis Beijer*** als oom van en voor heer ***Berndt Lijster,*** priester, na dode van diens vader ***Ever?*** op ***8*** mei 1548 verheven na dode van die hulder wederom als hulder door *Wilhem Beijer* en dan op 26 juli 1569 verheven door *Huybert* ***Lijster Evertsz.*** na dode van heer ***Bernt Lijster,*** zijn broeder [3].

Ofschoon er geen gehuwde ***Gerrit Beijer*** in de aangehaalde genealogie voorkomt, is dat wel het geval bij de vermelding van het huwelijk tussen ***Henrick Beijer*** en ***Geertruid van Meerten*** (kol. 23 sub 2) met dien verstande dat daaruit geen 5 maar 6 kinderen geboren waren. Ik trof namelijk deze bevestiging aan op een dubbele zerk van hardsteen (1 x 2 m.) in de St. Cunera kerk te Rhenen. Die steen was versierd met het wapen *Beijer* binnen een vierpas: de eenkoppige adelaar op een schild zonder meer. Hierboven was in gothisch letterschrift geplaatst de inscriptie: ,,*Hērick* ***Beijer*** *Eñ* ***Gertruijt*** / zijn wijff vi kinder." Onder het wapen volgde daar in Romeinse kapitalen DE ERFGENAMEN VA [4] N ***GERRIT BEIJER*** / VAN RHE [4]-NE [4] N ANNO 1648/D. Wie met deze ***Gerrit Beyer*** bedoeld mag zijn blijkt in ieder geval niet uit de genealogie".

Een gelijksoortige zerk, eveneens voorzien van een geheel gelijksoortige vierpas met het wapenschild *Beijer* daarbinnen trof ik bovendien in dezelfde kerk aan (2,25 x 1,15 m.) Ook op deze steen stond bovenaan in gothische letters een inscriptie, ditmaal luidende: ,,*Jan* ***Beijer*** *eñ* ***Maria*** / syn / wyff XI kinder". In de voet van het object is toegevoegd in Romeinse kapitalen: D HEER *IOHAN* ***VAN DEVENTER*** / BORGERM DESER STADT / A°. 1725 [6].

In veaband met het grotendeels gelijke voorkomen van de hier laatstbeschreven beide grafzerken lijkt het aannemelijk dat hier twee verwante takken der famile *Beijer* een grotere grafruimte onderling verdaeld zullen hebben [7]. Gelet overigens op het tot dusver nader onbekend gebleven huwelijk van *Jan* ***Beijer*** en ***Maria*** en bovendien op het grote kinderaantal waarmee de stenen ons op de hoogte brengen, lijkt het bepaald twijfelachtig of de familie *Beijer* de stad Rhenen al in het begin van de 17de eeuw had verlaten dan wel uitgestorven zou zijn. Het verwonderde mij dan ook nauwelijks, dat ik bij een bezoek aan het oude, thans geruimde, kerkhof van Rhenen daar een liggende dubbel-grote zerk aantrof met het in een omlijsting aangebracht opschrift, luidende eveneens in Romeinse kapitalen: HIER RUSTEN / *J. A. BEZJER* / GEB. TE ECHTELD 22 SEPT. 1818 / OVERL. TE RHENEN 13 MRT. 1890 / *M. BEIJER* / GEB. TE ECHTELD 15 NOV. 1815 / OVERL. TE RHENEN 27 AUG. 1913.

MR. J. BELONJE.

3. 1, De Nederstichtse Leenacten, 's-Gravenhage 1956, bldz. 277. In de bovenaangehaalde opsommingen komen zelfs 11 voorbeelden betreffende de familie ***Lijster voor.***
4. De twee vóórgaande letters in ligatuur.
5. Ik trof deze zerk aan in september 1925 in het westelijke deel der kerk. Dit vervangt het bericht van Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins in diens ,,Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de Kerken der Provincie Utrecht", Utrecht 1919, bldz. 144 sub 17 en 18.
6. In het cijfer 5 is geknoeid: hieruit valt ook een 3 te maken.
7. Men raadplege over de familie *Van Harn* en ***Gerrit van Harn's*** huis ,,Op de Trap" of ,,Trappenburg" (1519) te Rhenen de in het ,,Repertorium"-Van Beresteyn aangehaalde bronnen (in hoofdzaak latere generaties betreffende) en Van Iterson ,,Rhenen", bldz. 97. — In de St. Cunera-kerk te Rhenen ligt een zerk voorzien van het wapenschild ***Van Harn*** opgehangen in cirkelvormige omlijsting, met daaronder het opschrift: ,,Deze groef compt . toe / De Kynder. van Za. ***Zerefaes*** / Van *Harn.* (in Romeinse kapitalen).

Scholten

(1981, kol. 119-121).

VI. *Jobst* ***van Scholten,*** tr. le Herzhorn bij Glückstadt 15 mei 1673 [1] ***Alegonda Mechteld*** *Römeling,* geb. [2] en ged. [3] Groningen 3 dec. 1654, † Itzehoe 13 febr. 1714, begr. Altona, dr. van Dr. med. ***Conradus Römelingh,*** achtereenvolgens geneesheer te Groningen, garnizoensarts te Kopenhagen, beheerder van de heerlijkheid Sauwert (Gron.) voor zijn zwager Hendrik Ruse, regiments- en garnizoensarts te Glückstadt, en ***Suana Elisabeth Ruse*** [4].

DRS. O. D. J. ROEMELING.

1. Kerkeboeken Ref. Gemeinde Glückstadt.
2. Familieaantekeningen door Dr. Conradus Römelingh (partic. bezit, Kopenhagen).
3. Doopboek Ned. Herv. Gemeente Groningen.
4. Voor hem en het nageslacht, afstammend van zijn zoon ***Patroclus,*** dat in 1885 werd erkend als te behoren tot de Deense adel: Danmarks Adels Aarbog LXXXVI (1972—73), deel 11, pag. 1-25.

Allianties **Van Plettenberg-De Vooght.**

In de artikelen Van Plettenberg (Ned. Leeuw 1981, kol. 79-94) bestaat er onzekerheid over allianties ***Van Plettenberg - De Vooght*** (kol. 91 en 94). In onderstaand fragment ***De Vooght*** worden de twijfels te dien aanzien weggenomen. Het is opmerkelijk dat het in de 17de eeuw in Arnhem en 's-Gravenhage tot zo'n groot aanzien gekomen geslacht ***De Vooght*** omstreeks 1700 is uitgestorven, terwijl de Kampense tak daarvan iets later geheel verarmd ten onder is gegaan. Dit zal wel ook de reden zijn dat aan het geslacht ***De Vooght*** in de genealogische literatuur vrijwel geen aandacht werd besteed.

1. *Johan* ***de Vooght*** *(Vaecht),* burgemeester en schepen van Arnhem tussen 1589-1599, ambtman van Baer en Lathum, † Arnhem 29 maart 1599, tr. *Mechteld Veeren,* † na 21 aug. 1626, dr. van ***Claes Veeren en Anna N.***

   Uit dit huwelijk c.a.:

   1. Mr. ***Johan de Vooght,*** jur. student te Leiden 19 juli 1597 (Gelrus, 20 jaar). schepen van Arnhem, raadordin. in het Hof van Gelderland, gecommitteerde in de Rekenkamer, gedeputeerde in de Provinciale Staten en in de Staten-Generaal, tr. 's-Gravenhage 10 febr. 1604 ***Cathalina Meganck,*** dr. van ***Louis Meganck,*** eerste raad van Brabant, en van ***Catharina van Mechelen.***

      Uit hen stamt een tak te Arnhem en 's-Gravenhage, die omstreeks 1700 is uitgestorven.

   2. *Nicolaes,* volgt II.
   3. ***Mechtelt de Vooght,*** tr. vóór *25* juli **1609** ***Paulus Bitter,*** burgemeester van Arnhem. ambtman van Baer en Lathum, enig kind (posthuum geboren ?) van ***Paulus Bitter*** en ***Agnes ten Stevengaef,*** uit Xanten (volgens m.s. genealogie in de collectie Wijnen).
   4. ***Anna de Vooght,*** tr. Arnhem 14 mei 1609 Mr. ***Jacob van Wetten,*** jur. student te Leiden 15 sept. 1605 (Arenacus, 21 jaar), zn. van ***Egbert van Wetten,*** burgemeester van Arnhem.

11. Mr. *Nicolaes* ***de Vooght,*** ridder, geb. Arnhem (1583), litt. student te Leiden 12 febr. 1598 (Gelrus, 15 jaar),

advocaat-fiscaal van Holland, gecommitteerde ter Staten-Generaal, een van de rechters van Johan van Oldebarnevelt, tr. Heusden 9 nov. 1608 *Hester van Plettenberg*, dr. van *Willem van Plettenberg*, kapitein inf., en *Jacomina Deelen* en wed. van *Johan Yemantsz. van den Heuvel*.

Uit dit huwelijk:

1. *Jan de Vooght*, ged. Arnhem 13 juli 1610, † jong.
2. *Willem*, volgt 111.
3. Jr. *Philips de Vooght*, van Arnhem, student te Utrecht ca. 1645, test. te 's-Gravenhage 7 sept. 1650 (wonend te Utrecht), † tussen 31 okt. 1652 en 20 febr. 1653, tr. (ondertr. 's-Gravenhage 17 april 1650) *Elisabeth Elphinstone (Elverston)*, † na 4 nov. 1662, zuster van *Willem Elphinstone*, sergeant-majoor, vermeld in de Journalen van Constantijn Huygens.

   Elisabeth is mogelijk identiek met de ***Elisabeth Elverston*** die in het notarieel archief van 's-Gravenhage 9 jan. 1639 wordt vermeld als staatsjoffer van ***Walburch van St. Aldegonde***.

III. Jr. *Willem de Vooght*, heer van Kerkwijk, burgemeester van Kampen vanaf 1666, schepen 1671, begr. Kampen (Bovenkerk) 17 dec. 1675, tr. Rhenen (ondertr. Arnhem 20 maart 1647) zijn volle nicht (huw. disp. Hof van Gelderland 3 aug. 1647) *Wilhelmina Coignet*, vrouwe van Kerkwijk (beleend 1639), begr. Kampen (Bovenkerk) 2 dec. 1675, dr. van Jr. *Anthony Coignet*, luitenant, en *Judith van Plettenberg* en wed. van *Maximiliaen van de Riviere*, heer van Kerkwijk (beleend 1633), in de ridderschap van Nijmegen.

Uit dit huwelijk:

1. *Nicolaes Maximiliaen*, volgt IV.
2. *Anthony Philips de Vooght*, ged. Kampen 6 juli 1649.
3. *Wilhelm Lodewijk de Vooght*, ged. Kampen 4 okt. 1650.

   Doodboek Bovenkerk Kampen: 18 nov. 1675 Mijnheer die Vochts sone 15 : 8.

IV. Jr. *Nicolaes Maximiliaen de Vooght*, ged. Kamnen 24 nov. 1647 (get.: Gerrit van Hel), vaandrig 1675, luitenant 1687, ontvangt 17 april 1689 150 car.gld. te leen van Juffer Sloet (Register Charters en Bescheiden oud-archief Kampen, no. 625, waarbij de aantekening: „hr. Luit de Vogt Bankrot"!), begr. Kampen (Bovenkerk) 7 mei 1716, tr. Deventer 14 maart 1675 (ondertr. Kampen 26 febr.) zijn achternicht *Alexandrina van Plettenberg*, van Culemborg, begr. Kampen (Bovenkerk) 31 okt. 1715 (impost „niet betaelt") , dr. van *Frederik van Plettenberg*, te Culemborg, en *Maria Zsabella de Lange*.

Uit dit huwelijk:

1. *Hester Judith de Vooght*, ged. Kampen 3 sept. 1675.
2. *Willem Frederik de Vooght*, ged. Kampen 17 aug. 1678, † jong.
3. *Zeno Arnolt de Vooght*, ged. Kampen 13 mei 1681.
4. *Willem Frederik de Vooght*, ged. Kampen 21 okt. 1683.
5. *Maria Isabel de Vooght*, ged. Kampen 1 dec. 1686. Begr. Kampen (Bovenkerk) 3 okt. 1686 „Lt. de Voochts kint 7 : 14".

JHR. MR. R. C. C. DE SAVORNIN LOHMAN.

Het wapen van het waterschap „Geleen- en Vlootbeek"

De samenvoeging van de waterschappen „Geleen- en Molenbeek" en „Vlootbeek" tot één groot lichaam, dat de naam „Geleen- en Vlootbeek" verkreeg, heeft bij het bestuur de wens doen ontstaan een eigen wapen te mogen voeren.

Alleen „de Vlootbeek" had sinds 22 januari 1970 een wapen. In het eerste kwartier van dat wapen was op rood een gouden burcht met vier kantelen en een opgetrokken valdeur aangebracht ter herinnering aan het sterke kasteel dat bij Montfort lag en dat een grofte rol in de geschiedenis van de streek heeft gespeeld. Hare Majesteit de Koningin is nog gerechtigd de titel „Vrouwe van Montfort" te voeren, een feit dat op zichzelf al de historische belangrijkheid van het slot onderstreept. Dit kwartier werd overgenomen in het nieuwe wapen.

In het tweede kwartier werd op een blauw veld een zilveren molenrad aangebracht, in alle vier hoeken vergezeld van een eveneens zilveren penning. Nagenoeg in elk dorp of gehucht werd een watermolen door een beek aangedreven. Het waterschap heeft deze molenrechten moeten afkopen. Voor in totaal 24 molens werd tussen 1939 en 1973 niet minder dan *f* 545. 234,— betaald, voor die tijd een zeer groot bedrag.

De onderste helft van het schild werd van zilver genomen, beladen met drie blauwe golvende palen als symbool voor de vele naar de Maas stromende beken. Daar het waterschap de afstroming soms door het sluiten van stuwen belemmert als de waterstand te laag wordt, werden in deze palen drie gouden kepertjes aangebracht. Op de buitenste palen op het midden, op de middelste op de top. Over de palen heen zijn schuin gekruist een hamer en een slegge geplaatst, werktuigen in gebruik bij de inmiddels verdwenen steenkolenmijnbouw.

Op het schild kwam als versieringselement de gebruikelijke kroon van drie bladeren en twee paarlen.

Het wapen is verleend bij Koninklijk Besluit van 8 november 1980, No. 17. De officiële beschrijving luidt als volgt:

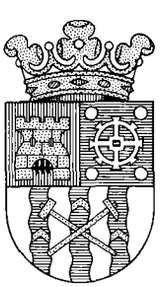

„Doorsneden; 1 gedeeld; a in keel een ge-„opende burcht met vier kantelen van goud, „met een opgetrokken valdeur van sabel; b. in „azuur een molenrad, in de hoeken vergezeld „van een penning, alles van zilver: 11 in zilver, „schuingekruist, een hamer en een slegge, „beide van goud en gaande over drie golven-„de palen van azuur, elk beladen met een „keper van goud, die op de beide buitenste „palen op het midden en die op de middelste „op de top: Het schild gedekt met een kroon „van drie bladeren en twee parels".

G. A. BONTEKOE.

BOEKBESPREKING.

Nassau en Oranje in de Nederlandse geschiedenis. Redactie: Dr. C. A. Tamse. A. W. Sijthoff, Alphen aan den Rijn, 1979. 424 blz. met afbeeldingen.

Dit boek mag als een prachtwerk worden getypeerd. Bij uitstek deskundigen hebben de verschillende hoofdstukken voor hun rekening genomen. Prof. dr. H. P. H. Jansen schrijft over de Bredase *Nassau's*, Prof. dr. K. W. Swart over *Willem de Zwijger*, Prof. dr. A. Th. van Deursen over *Maurits*, Prof. dr. J. J. Poelhekke over *Frederik Hendrik* en *Wille m II*, Prof. dr. D. J. Roorda over *Willem III*, de Koning-Stadhouder, Dr.

G. J. Schutte over *Willem IV* en *Willem V*, Prof. dr. J. A. Bornewasser 'over Koning *Willem I* en Koning *Willem II*, Dr. C. A. Tamse over Koning *Willem III* en *Sophie*, Prof. dr. A. F. Manning over Koningin *Wilhelmina*. Elk hoofdstuk wordt besloten door een genealogisch overzicht van Mr. 0. Schutte. Te roemen vallen vooral de illustraties, al dan niet in kleur. Ze zijn met de grootste zorgvuldigheid uitgezocht door Mevrouw E. F. G. Gevers Deynoot-van Blommestein en de heer L, J. van der Klooster. Ontleend aan verzamelingen in binnen- en buitenland zijn er afbeeldingen bij, die men anders zelden of nooit onder ogen krijgt.

Het boek is zo fraai, dat men geneigd is kleine onvolkomenheden, voor zover men ze al opmerkt, voor lief te nemen. Zo de aanhouding van Prinses *Wilhelmina* bij de Goejanverwellesluis, die (blijkens het onderschrift bij een prent op blz. 211 nog altijd niet heeft afgedaan. Het treffende betoog van Mr. A. A. J. Rijksen, dat de Goejanverwellesluis niet op de route van Schoonhoven naar Gouda ligt, die de Prinses destijds genomen heeft, is kennelijk nog onvoldoende 'doorgedrongen [1].

Overigens zijn het de genealogische aspecten van het boek, die in een tijdschrift als het onze meer dan gewone aandacht verdienen. Wie zal de opnemdng van genealogische overzichten in dit boek niet toejuichen? Ook de niet specifiek genealogisch geïnteresseerde lezer zal er profijt van kunnen hebben.

Gehoopt mag worden, dat Mr. 0. Schutte zijn overzichten zal willen beschouwen als een voorbereiding tot een volledige genealogie van ons vorstenhuis, tot die wetenschappelijk gefundeerde genealogie van het geslacht „Nassau", die blijkens de eerste zin van zijn verantwoording nog niet bestaat. Maar al te vaak bleken oudere genealogisahe werken, die door de auteur geraadpleegd werden, op bepaalde punten met elkaar in strijd. De heer Schutte heeft zulke dubia, voor zover een oplossing „binnen de beschikbare tijdsruimte of mogelijkheden niet doenlijk bleek" duidelijk opgegeven. Zo verneemt de lezer, dat het huwelijk van *Magdalena van Nassau*, de jongste zuster van *Willem de Zwijger*, met *Wolfgang* graaf *van Hohenlohe* te Dillenburg 27 januari 1567 werd gesloten of wel te Neuenstein 14 september d.a.v. Zo'n opgave moge in de gegeven situatie van lofwaardige zorgvuldigheid getuigen, het is tegelijk een onmiskenbaar teken, dat de onderhavige genealogie nog niet op het niveau staat, waarop het huis Nassau met zijn roemruchte geschiedenis meer dan andere geslachten recht heeft.

Honderden, zo niet duizenden geboorte-, huwelijks- en overlijdensgegevens uit binnen- en buitenland maken tezamen de genealogie van ons vorstenhuis uit. Al deze gegevens aan de authentieke bronnen te toetsen lijkt als taak voor één persoon te zwaar, zal in de toekomst dus door enkele deskundigen in samenwerking moeten worden verricht, maar in geen geval achterwege mogen blijven. Immers: bij het overnemen van ongefundeerde gegevens uit vorige genealogieën raakt onherroepelijk de betrouwbaarheid in het gedrang.

De sterfdatum van René *van Chalon (1519-1544)* levert hiervan een typerend voorbeeld. Het genealogisch overzicht meldt: „† (gesneuveld) St. Didier 18 juli 1544". Prof. Jansen preciseert: „Op 17 juli 1544 werd hij bij het beleg van Saint Didier in Champagne in de loopgraven getroffen door een kanonskogel die hem de rechterschouder verbrijzelde en deze wond bleek fataal. De volgende dag is hij daaraan bezweken ..." Men zou 18 juli 1544 de traditionele sterfdatum kunnen noemen, teruggaand op het werk van Jos. de la Pise „Tableau de l'histoire des princes et de la principauté d'Orange ..." (La Haye, 1639). Helaas is deze oudbakken datum tot dusver onuitroeibaar gebleken [2].

Toch hebben ruim vijftig jaar geleden twee toenmalige ambtenaren van het Algemeen Rijksarchief — Mejuffrouw E. H. Korvezee, doctoranda in de geschiedenis, en J. Smit — onafhankelijk van elkaar uit twee verschillende archiefstukken een betere datum opgediept: 15 juli 1544 [3]. De heer M. G. Wildeman 'haakte hierop in in „De Nederlandsche Leeuw" van 1930, kol. 22-23. Volkomen overtuigend was drie jaar later het artikel van de hand van H. van Alfen „De sterfdag en het testament van *René van Chalon*, prins van Oranje" [4]. Treffend is het hier de brieven te lezen, die keizer *Karel V* onder de verse indruk van de gebeurtenissen aan zijn zuster *Maria van Hongarije*, landvoogdes der Nederlanden, heeft gericht: 14 juli over de verwonding, 15 juli over de dood van de prins. Uiteraard heeft Dr. N. Japikse, directeur van het Koninklijk Huisarchief, van dit artikel kennis genomen. Zo drong de juiste sterfdatum in „De Geschiedenis van het Huis van Oranje-Nassau" door. Gewezen kan ten slotte worden op „Neerland's Vorstenhuis en de Grote Kerk te Breda" van ons medelid Mr. F. A. Holleman. Onder deze oorspronkelijke titel heeft de heer Holleman zijn „Redevoering, op 9 juni 1956 *ter* gelegenheid van de weder-ingebruikneming van voormelde, nagenoeg geheel gerestaureerde kerk gehouden" in tweede druk opnieuw in het licht gegeven met uitgebreide aantekeningen en een tiental illustraties erbij (Zutphen, 1966). Bedoelde aantekeningen gaan met de vereiste nauwkeurigheid in op de dood van *René van Chalon* (blz. 53-55).

Verbijsterend is, dat Prof. Jansen het belang van Holleman s „in de tweede druk sterk uitgebreide voetnoten" (het zijn strikt genomen géén voetnoten) heeft benadrukt, maar verzuimd heeft de inhoud te verwerken. We ervaren dit ook met betrekking tot de dood van *Jan II van Polanen*. Deze heet begin 1379 te zijn gestorven, omdat hertogin *Johanna van Brabant* 3 februari van dat jaar uit Brussel naar Breda vertrok ten einde de [begrafenis bij te wonen. Evenwel: het necrologium van de kerk van Breda in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel geeft als sterfdatum 3 november 1378, zoals de heer Holleman betoogt (blz. 20—21), en de 'begrafenis van een gebalsemd lijk kon, als het zo uitkwam, enkele maanden uitstel lijden. Evenmin is de sterfdatum van *René*'s vader *Hendrik III van Nassau* (1483—1538), die de heer Holleman aan het gemeentearchief van Breda ontleende, in het boek overgenomen: vrijdag 13 september 1538, 's 'morgens omstreeks 7 uur 30 ('blz. 5 1) .

Het is natuurlijk spijtig, als de resultaten van vroeger onder-

1. A. A. J. Rijksen „Mr. C. J. de Lange van Wijngaerden, patriot en geschied-speurder" in „Zuid-Hollandse Studiën" 11 — 1952, blz. 84-86 met tegenover blz. 81 „Kaart met plaats van aanhoading in de Vlist", getekend door C. Mobach.

2. Men kan nog *een* andere sterfdatum van René van Chalon in de litteratuur aantreffen, waartegen bezwaar valt in te brengen: 21 juli 1544. Op deze datum behoeft thans niet nader te worden ingegaan.

3. Van de hand van Mejuffrouw E. H. Korvezee zijn in het boekwerk „Memorialen van het Hof (den Raad) van Holland, Zeeland en West-Friesland, van den secretaris Jan Rosa — Deelen 1, 11 en 111 uitgegeven en van inleiding voorzien door A. S. de Blécourt en E. M. Meiners" (Haarlem. 1929) de „Lijsten van de leden van — en van de hoge ambtenaren bij het Hof". René van Chalon alhier op blz. XXXII. Vgl. J. Smit „De sterfdatum van René de Châlon" in het „Jaarverslag over 1927" van de „Vereeniging Oranje Nassau Museum gevestigd te 's-Gravenhage" (1928), blz. 20—21.

4. „Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde" Zevende reeks, Derde deel — 1933, blz. 185-200.

zoek geen blijvende vrucht zouden afwerpen. Dit dreigt ook ten opzichte van de verdrinkingsdood van ***Johan Willem Friso.*** Dr. A. W. E. Dek weet in zijn „Genealogie van het Vorstenhuis Nassau" (Zaltbommel, 1970; 2de dr. 1977) van genoemde prins mee te 'delen: „verdronk aan het Strijense Sas in het Hollands Diep 14 juli 1711". Deze formulering verraadt de kenner. Ze is in overeenstemming met het rapport, dat na het ongeluk van de toedraaht werd opgemaakt [5]. Zal echter in betrekking tot dit ongeval de Moerdijk in de geest van de historieminnende Nederlander ooit bezwijken? Als de heer Dek geen school maakt, is dit te wijten aan het niet verantwoorden van zijn gegevens in voetnoten. Zo missen wij in zijn werk de uitleg, dat de Moerdijk langs de zuidelijke oever van het Hollands Diep loopt, maar de prins juist bij de noordelijke oever is 'omgekomen in het zicht van de haven van Strijensas, toen de overtocht bijna volbracht was.

Meer detailonderzoek naar bepaalde leden of bepaalde takken van het huis Nassau kan niet anders dan welkom zijn. De kolommen van „De Nederlandsche Leeuw" staan ervoor open. Al blijft het peuterwerk aan plaatsaanduidingen en data, al zijn er geen opzienbarende resultaten van te verwachten, zo zal dan toch eindelijk de „wetenschappelijk gefundeerde genealogie" van de grond kunnen komen, die we tot dusver node missen.

Als we de heer Schutte dankbaar mogen zijn voor zijn bijdrage ter bereiking van dit doel, dan geldt dit vooral het tijdvak 1813—1962. Hiervoor stonden hem de akten van de burgerlijke stand betreffende het Koninklijk Huis ten dienste, die bij de Hoge Raad van Adel gedeponeerd zijn. Voor deze periode is een solide basis verzekerd. Van vele geboorten, huwelijken en sterfgevallen vernemen we uit de betrokken akten niet alleen de stad, maar ook het paleis of het huis, waar ze hebben plaats gevonden. De heer Schutte geeft als welkome toegift zelfs de drie Nederlandse en de zes buitenlandse eredoctoraten, die Koningin *Wilhelmina* ten deel zijn gevallen.

J. Fox.

5. „Jaarverslag over 1928" van de „Vereeniging Oranje Nassau Museum gevestigd te 's-Gravenhage" (1929), blz. 4041.

Repertorium DTB. 2e druk, herzien en bijgewerkt door J. G. J. van Booma. Uitgave Centraal Bureau voor Genealogie 1980. 283 pp.

Het Repertorium DTB bevat een globaal overzicht van de Nederlandse doop-, trouw- en begraafregisters e.d. uit de tijd voor de invoering van de Burgerlijke Stand. Sinds de eerste uitgave in 1969 zijn een groot aantal registers ter beschikking gekomen, zowel uit kerkelijke archieven als uit andere bron, die nu als origineel dan wel in copie te raadplegen zijn. Herziening en aanvulling bleek wenselijk.

Het Repertorium is verkrijgbaar door overschrijving van ƒ 47,50 (voor Vrienden van het CBG ƒ 37,50) op postrekening 65260 t.n.v. het CBG of bankrekening 24.55.60.378 (Pierson, Heldring & Pierson) of 51.17.88.959 (Alg. Bank Nederland). Afgehaald geldt een reductie van ƒ 5,—.

A. E. M. LANDHEER-ROELANTS.

H. Pol, Ons Voorgeslacht. Kwartierstaat van de kinderen van H. Pol en G. Pol-Zijp. Deel I. Groningen 1980. 76 pp.

Deze kwartierstaat bevat vrijwel uitsluitend gegevens uit West-Friesland en Drente. Helaas heeft de schrijver ons in zijn overigens uitstekend uitgewerkte opsomming de huwelijksdata van de kwartieren onthouden. Ook een indeling in generaties zou erg nuttig geweest zijn. Nu ontgaat ons volledig het generatieverschil tussen de no.'s 2 en bijv. 278.

Een index wordt ons beloodd voor een volgend, bewijsstukken bevattend deel; echter ook bij het raadplegen van dit deel zou een index wenselijk zijn.

Bestellen kunt u bij de schrijver door overschrijving van ƒ 15,— op zijn postrekening 95 42 17 t.n.v. H. Pol te Groningen.

A. E. M. LANDHEER-ROELANTS.

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften.

F. Lecomte, Inventaire des archives de la Maison de Miséricorde dite Hôpital de Bavière à Liège. Bruxelles, 1979.

Deze inventaris is in de volgende 6 hoofdstukken verdeeld: 1 Chartrier, 11. Archives propres à l'höpital, 111. Archives provenant des bienfaiteurs de l'höpital, IV. Biens, V. Documents sans rapport apparent avec le fonds en VI. Annexes. De hoofdstukken worden voorafgegaan door een „Introduction" en besloten door o.a. een „Index onomastique". In deze inventaris komen over leden van de geslachten *Aux* ***Brebis, Van Buel, Crikelman*** (burger van Maastricht; 2de helft 17de eeuw), ***De Geer, Grandpré, De Lairesse, Lambinon, Leruitte (Le Riitte ?), Marcelis,*** *Malherbe,* ***Nypels, Pels, Posson, Radoux*** en *Werts* (2de helft 17de eeuw; *Gullaume,* geb. van Maastricht) gegevens voor.

J. Belonje, K. Niederau, Kölnisches aus einem klevischen Wappenbuch. [Z.pl.] 1980.

Schrijvers vestigen aandacht op een onder nr. 204 in de verzameling „ ***Van Spaen"*** berustend manuscript, getiteld „Quartierbuch von fursten, graven, hern und deren vann Aedell." Vermoedelijk is het grootste gedeelte van dit „Quartierbuch" vóór 1600 ontstaan. Voordat ***W. A. van*** *Spaen* in het bezit van dit handschrift kwam, berustte het bij zijn grootvader ***Alexander Bernhard*** Reichsfreiherr ***van*** *Spaen* ***van Ringenberg*** (overl. 1745). Volgens laatstgenoemde is het ms. van de hand van ***„J.*** *Tack,* wiens tante *Sibilla* getrouwt is met ***Derk van Els*** enz." ***W. A. van*** *Spaen* tekent aan „Ik gelove: *Johann Tack,* Secretaris van Cleve, die beleend werd 1598. 1625 Cuijk L(een) R(egister) en getrouwed was met ***Anna*** weduwe van ***Peter wan Gerwen.*** Hij stierf 1630 en ***Hendrik*** *Pluijren* was zijn erfgenaam."

De schrijvers van het artikel beperken zich tot de gegevens, die op Keulen betrekking hebben en niet in „Kunstdenkmäler der Rheinprovinz" voorkomen. Onderhavige publicatie (overdr. uit „Jahrbuch des Kölnischen Geschichtsvereins e.V.", dl. LI (1980)) bevat aantekeningen over de kwartieren van o.a. de laatste Graf ***von Rieneck*** = ***Thomas von Rieneck,*** overl. 1547, met kw. ***Van Nassau*** (*-Beilstein*) , ***Beatrix von Baden*** sedert 1412 echtgenote van ***Emich von Leiningen,*** *Daniel von Jüdden* tr. 1485 ***Johanna von*** *Zours,* ***Marfin van Brake1 gen.*** *Vastart,* overl. 1593, met kw. *Imhoff* en ***Hieronymus*** *Wolff-* ***Metternich,*** overl. ***1592.***

Het land van Aalst, jrg. XXX (1978), afl. 5 en6.

Dit dubbele nummer is geheel gewijd aan de geschiedenis van „Het dominikanervicariaat „Het Raspaillebos" en de Kapel van Vreugde te Atembeke-Moerbeke (Geraardsber-

gen) 1653-1796-1978" door G. van Bockstaele. Met namen van geestelijken en een reg. op plaatsnamen.

Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent, n.rks. dl. XXXIII (1979).

R. A. C. van Driessche, Stoffering van de barokke kerk van Sint-Pieters te Gent. Het art., waarin vele afbn., behandelt o.a.: beeldhouwkunst (koepelbeelden, portieken, koorafsluiting, het hoogaltaar enz.) en de schilderijen uit de 17de en 18de eeuw en de kerkschat. Onder het hoofd „Bijlagen" is een 100-tal uittreksels uit rekeningen enz. (veelal met vermelding van namen van beeldhouwers, vergulders, schilders, zilversmeden) opgenomen; de oudste rekening is van 20 jan. 1581 en betr. herstellingen o.m. aan de kerk. Onder nr. 73 komt voor: inventaris van de „rebut" schilderijen [onder vermelding van de namen der schilders] van de afgeschafte Gentse kloosters (11 nov. 1809). Bij de schilders verschijnen de namen: *Bochhorst* ***lange jan*** (sic !), *J.* ***van Cleef, P. Hals, Van den Heuvel,*** *Jordaens,* ***Van Orley, P. P. Rubens, G.*** *Seghers,* ***A. wan Utrecht*** en ***Venckeboom.*** Verder komt onder nr. 85 van de „Bijlagen" voor: Inventaris van al het zilverwerk berustend in de sacristije van O.L.V. Kerk op St. Pieters in Gent (26 nov. 1838). — Chr. Vandenbroeke, Sociale en konjunkturele facetten van de linnennijverheid in Vlaanderen (late 14e—midden 19e eeuw).

Handelingen [van de] Kon. Geschied- en Oudheidkundige kring van Kortrijk, n. rks. XLV (1978).

Na een Voorwoord, waarin een overzicht van het 75jarig bestaan van genoemde kring wordt gegeven, treft men de volgende publicaties aan: J. van Bossele, ***Katarina van den Bussche*** (***1463-1507)*** en de heropbouw van de Groeninge-abdij. — J. Monballyu, Het costumiere recht in de kasselrij Kortrijk tijdens de 15de en 16de eeuw. — N. Maddens, Het geldvervoer ten tijde van Keizer ***Karel.*** — M. Rooryck, De onthoofding van de ***H. Katharina.*** Na de Inleiding wordt vervolgens behandeld: a. Het historisch milieu [waarin ***Karel van*** *Mander* geleefd en geschilderd heeft], b. Biografie van ***Karel van*** *Mander,* ***c.*** De schilderkunst in de eeuw van ***Karel van*** *Mander,* d. De onthoofding van de ***H. Katharina*** [waarschijnlijk het enig bekende schilderij van ***Van*** *Mander* in België], e. Plaats van „de Marteldood van de ***H. Katharina"*** in de werken van ***Karel van*** *Mander* en f. Kunsthistorische plaats van ***Karel van*** *Mander*. Met afbn. — J. M. Duvosquel, Les biens des seigneurs de Comines (familles ***de*** *Halluin* et ***de*** *Croy*) dans les courtraisis aux XVe et XVIe siècles d'après le „cadastre" de ***Charles de Croy*** (1593).

Het Oude Land van Loon, jrg. XXXIV (1979).

H. Baillien, De Tongerse schutterijen van de 14de tot de 16de eeuw. Na een inl. woord wordt aandacht besteed aan: 1. Het gemeenteleger, 2. De boogschutterije, 3. Het stadsbestuur tegenover de nieuwe vuurwapens, 4. De twee kolveniersgilden. — A. Claassen, L. Janssen, De kerk van het Norbertinessenklooster te Rekem. In de kloosterkerk zijn o.m. begraven ***Willem van Sombreffe,*** overl. Maastricht 5 sept. 1475, enige leden van het geslacht ***Van Aspremont-Lynden w.o. Charlotta van Nassau,*** echtgenote van *Ferdinand-Gobert* ***van*** *Aspremont-Lynden,* overl. Nieuwhausel (Hongarije) 3 maart 1686, begr. Rekem 19 april d.a.v. — J. Grauwels, De code rural in het departement van de Nedermaas. — M. Impe, De gebouwen van de Herkenrode-abdij.

Appeltjes van het Meetjesland, nr. XXIX (1978).

R. Moelaert, Uit de domeinrekeningen van Ursel, Wessegem en het Knesselaarse. Een verkenning, die de lezer een blik in de geschiedenis van 3 genoemde heerlijkheden geeft. Met vermelding van de namen De ***Moor*** (van Wessegem), ***De Nave*** en ***Taets*** (2e helft 16de eeuw). — E. van Mingroot, Teloorgang en afschaffing (1584) van de abdij Zoetendale te Maldegem. — L. Stockman, Het goed Altena te Adegem. Bevat een lijst van pachters met pachtsommen [1395—1978], waarop de namen ***Ramont, Versluys*** en ***De Wispelaere.*** — E. de Smet, De belastingen op de dranken te Eeklo in de 16de en 17de eeuw. Bijlage I geeft een overzicht van de pachters van bier- en wijnimposten in Eeklo' van 1493-1699 met vermelding van de namen ***Bekaert, Bezoete, Blondeel. De Lateur*** en *Lippens.*

*N*aamkunde, jrg. XI (1979), afl. 1 - 2.

K. Roelandts, Vertrouwelijke naamgeving. Behandelt: Verkorting, Afleiding, Klankvariatie enz. — K. Roelandts en J. Kruisheer, Het Corpus van Middennederlandse ambtelijke teksten. Betr. een bespreking van genoemd werk, uitgeg. door M. Gysseling m.m.v. W. Pijnenburg, uit filologisch en naamkundig oogpunt door K. Roelandts en uit algemeen hist. en editie-techn. oogpunt door J. Kruisheer. — D. Hofmann, Zur Herkunft des altfriesischen Geschlechtsnamens *Jarla* und des Namenelements *Jar.* — ***D.*** *Hofmann,* Der Namenelement *Jer-* (*Jar-*) in niederdeutschen Ruf- und Familiennamen. — H. Buitenhuis, Patroniemen op -sen in Nederland.

Naamkunde, jrg. XI (1979), afl. 3-4.

W. van Langendonck, Paradoxen van de eigennaam. — H. T. J. Miedema, De Bilt en de Hoolbilt in Utrecht. — J. van Loon, Een nieuw werk over het ontstaan en de ontwikkeling van de Nederlandse toenamen. — A. Schrijnemakers, Localisatieproblemen rond de plaatsnaam Kessel (bij Roermond).

Heemkundige kring „De Oost-Oudburg", jaarboek XVI (1979).

R. Poelman wijdt in een demografische studie aandacht aan: De nominatieve volkstelling te Oostakker in 1817 en geeft als bijlage een naamlijst in lexicografische volgorde. Op de lijst worden o.m. genoemd: ***Van Bockstal, Boxelaere,*** *Bracke, Colle,* ***Derkinderen, Dick, Fierens, Fiers,*** *Geldolf,* ***De Neve, Paelinck, Plasschaert, Verniers*** en ***Wittevrongel.***

Le Parchemin, afl. mei-juni 1979.

Bevat als antwoord op een vraag ***De Putter*** een fragmentarische kwartierstaat van Ds. *Jean* ***Ant. de Putter*** ('s-Gravenhage 1687—Naarden 1772). Met kw. ***Van Byemont*** (een kleine aanv. op kw. 18/19 komt voor in „ Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie", 1972, blz. 167; volgens deze publ. is het echtpaar ***De Putter X Van Byemont*** 23 sept. 1600 ondertr. Zie voor ***De Putter*** verder: maandblad „Amstelodamum", 1969, 205, Gens Nostra, 1973, 340 en 1974, 20 en 84, Aantn. omtrent de regeeringsfam. van 's-Gravenhage en Scheveningen sedert 1353 tot 1739 door M. A. van Rhede van der Kloot (1905), 43) en ***Van Geel.***

Taxandria, n.rks. XLIX (1977).

G. Landuyt, De onderwijzers in de provincie Antwerpen onder ***Willem I.*** De „Bijlagen" bevatten gegevens over gratificaties en klachten tegen onderwijzers en kandidaten en

vermelden de namen *De Bie, Ormel* en *Van de Siepkamp.* — E. van Autenboer, Grafmonumenten en grafzerken te Turnhout in de 16de en 17de eeuw. Besteedt o.m. aandacht aan *Carolus Viruli alias Carel Mennekens,* kanunnik van de Sint-Pieterskerk te Turnhout, overl. 13 of 15 jan. 1620, begr. overeenkomstig zijn laatste wilsbeschikking vóór en afgebeeld in aanbidding voor het H. Kruis 17 jan. d.a.v. *Carolus Viruly* is zn. van *Dominicus,* overl. vóór 20 dec. 1553 en van *Cornelia Geuaerfs ex* matre *De Cocq.* Uit het huwelijk *Viruly* **X** *De Cocq* zijn blijkens het test. van kanunnik *Carolus V. zes* met namen genoemde kinderen geboren. Is aanv. op „Nederland's Patriciaat", 1933/1934, bl. 408, sub 11, 4.

Vlaamse Stam, jrg. XV (1979), afl. 6.

F. Bosch, Deserteurs in 1763. Liste der soldaten gebortigh van het Hertogdom van Brabant, gedeserteert van de Keyserlycke ende Koninclycke regimenten sedert den eersten meert 1763 tot den lasten december van den selven jaere. Met de namen *Fuger,* geb. Maastricht, *Hansard,* geb. Maastricht. *Hofman,* geb. Roermond, *Jaspis,* geb. Maastricht, *Meulder,* geb. Maastricht, *Vermaire,* geb. Maastricht, *Walters,* geb. Maastricht en *Willems,* geb. Maastricht. — De rubriek „Antwoorden" bevat gegevens *Sfoop(en)* in Tilburg.

V l a a m s e S t a m , jrg. XV (1979), afl. 7.

P. Donche, Methode der kengetallen voor stamboomnummering. — A. J. Weijns publ. een in een doopreg. van de parochie Brecht voorkomende lijst van de van het bisdom Antwerpen afhankelijke parochies met het aantal communicanten in 1711 en 1787. Voor wat het jaar 1711 betr. worden tevens de parochies van Noord-Brabant medegedeeld. — De rubriek „Antwoorden" geeft antwoord op een vraag *Van der Aa;* met alliantie *Peefers (Maria Elisabeth,* geb. Eindhoven 1805).

Vl aamse Stam, jrg. XVI (1980), afl. 1.

De afl. wordt met een In Memoriam *Michiel Mispelon* (1922-1980) geopend. — W. Moermans, Een Nederlandse Smeefs-stam die over heel Limburg en heel Vlaanderen uitzwermde. Dit fragment vangt aan met het in Maastricht 1733 getr. echtpaar *Wilhelmus Sme(e)ts* **X** *Johanna Mooren.* De Vlaamse tak stamt uit hun achterkleinzn. *Johannes Nicolaas Smeefs* **X** (Opoeteren 1848) *Aldegondis Mandervelt.* In de Ned. tak komen allianties *Van Alphen, Balay, Dagelie, Lambrechfs* en *Quaefvlieg (Quadvlieg)* voor.

Annalen van de Kon. Oudheidkundige kring van het Land van Waas, dl. LXXXI (1978).

M. Dewulf, Friese geveltoptekens in de Wase polders. — P. de Pue, Het klooster van de predikherinnen te Temse. Geschiedenis van het Sint Anna Consolatie klooster (16de—18de eeuw). Hoofdstuk III behandelt: De Dominikanessen te Woudrichem en hoofdstuk VI: Waarom verlieten de zusters het klooster van Woudrichem en waar vestigden ze zich te Temse ? — J. Smet, Vroonhof of Vrouwenhof. Met afb. van Het Vrouwenhof in 1772 (litho van *Kierdorff* naar een tekening van *Rommel).*

Jahrbuch des Heimatvereins der Grafschaft Bentheim, 1980.

H. Voort, Die ausserordentlichen Gefälle aus den eigenbehörigen Höfen in der Grafschaft. — H. Prinz zu Bentheim und Steinfurt, Die gräfliohen Ahnenwappen in der Bentheimer Schlosskirche. Eine Erganzung. — H. Prinz zu Bentheim und Steinfurt, Der Bentheimer Grenadier. Met beknopte beschrijving van verschillende uniformen van 1757 tot na 1843 en met enige afbn. in kleur — G. Klaas, Ein *Hobbema-Bild* entdeckt. In Musée Condé te Chantilly (Fr.) bevindt zich een tekening van de achterzijde van het huis van Baron *von Heyden* (voorn. commanderij van de Duitse Orde te Ootmarsum). Bij nader onderzoek is gebleken, dat deze tekening een deel van het schilderij van *M. Hobbema* weergeeft. Het schilderij bevindt zich thans in Engeland en wel in bezit van een lid van het geslacht *Asfor.* De toeschrijving aan *Van Ruisdael* in Jehrbuch Bentheim 1978 is hiermede achterhaald. — Z. Kolks, Zwei wenig bekannte Gemälde vom Schloss Bentheim. — C. H. Schröder, Genera1 *Karl Rabenhaupf.* Schicksal eines Heimatvertriebenen aus Böhmen im 17. Jahrhundert. — S. Wiarda, Chronik der Grafschafter *Safinks.* Ein Nachtrag (Jahrbuch 1979). — S. Wiarda, P. Jung, Die Chronik der Familie *van Dorsfen.* Ein Beitrag zur Geschichte der Stadt Neuenhaus. Met verscheidene afbn. De genealogie vangt aan met *Borchard van Dorsfen,* geb. 1490, die tenminste 2 zoons had t.w. *Hermann,* vermeld 1533-1536 en *Borchard,* geb. 1521. Bij de aangetrouwden verschijnen de namen *Geerligs, Kip, Krull, Reurik* (een dr. uit het huw. *Reurik* **X** *Van Dorsfen* was gehuwd met *Jan Porfheine* in Nordhorn), *Schey, Stavermann* en *Wieferink.* — D. Veddeler, Wilsums hörige Erben und die „Gramsberger Freien". Behandelt: Das Edelgut bei den Sachsen und deren Leibeigenen, Hofhörige vom Bischofshof Ootmarsum, Wilsums Althöfe in der Suke und am Tangenbarg, Wilsumer Althöfe als „Grammesberger Freie". Die Herren von Gramsbergen und ihre Jagden in der Grafschaft. — H. Hensen, Hollandgänger. Geeft in beknopte vorm het wel en wee van de in Tinholt won. en naar Nederland (Coevorden, Foxhol, Sappemeer) geëmigreerde broers *Harm, Egbert* en *Hendrik* (geb. 1715, overl. 1775), zns. van *Egberf Maafhuis weer.*

Braunschweigisches Jahrbuch, bd. LX (1979).

W. Flechsig, Ostfälische „Tornaitsnamen" in neuer und alter Zeit. Ein Beitrag zur Entstehungsgeschichte unserer Familiennamen. — J. König, Zur Entwicklung des kommunalen Siegel- und Wappenwesens im Gebiet des ehemaligen Landes Braunschweig. Ein Nachtrag für die Jahre *1813* bis 1850.

Genealogie, jrg. XXIX (1980) afl. 2.

W. Rost, Die Nachkommen des *Wolff Nafhan Liepman.* Ein Beitrag zur *Liman*-Forschung. Tot het nageslacht van *W. N. Liepmann* (geb. ± 1740) hoort *Else Th. B. E. S. Liman von Sanders* (geb. 1879), getr. 1902 met *Paul Charisius,* „Oberst a.D." in Neu-Rahlstedt.

Hessische Familienkunde, bd. XV (1980), afl. 1.

J. R. Schott Jr., Eine weitere hessische Familie *Schott.* Stamvader is *Velfen Schodt,* geb. ± 1600, overl. na 25 maart 1629 en getr. met *Cafharina N.N.* Uit dit huw. 2 in Sindlingen ged. kinderen. De tak in Nederland ('s-Gravenhage, Rotterdam), waartoe de Schrijver hoort, stamt uit *Johann Reinhardt Schoft* 1 (1758—1834), getr. ('s-Gravenhage 1788) met *Teuntje van Leeuwen.* Met allianties *Annokkee, Brand, Buijfendijk, Hagebosch, Snoeck Henkemans, Riel, Van Son, De Swaan* en *Van Woudenberg.* In de Duitse tak treft men bij de aangetrouwden de naam *Dilg* aan.

Nassauische Annalen, bd. LXXXIX (1978).

Hierin verhandelingen over: 1. Die Totenklage für Graf ***Heinrich von Sayn*** und das Lied von dem Herrn ***von Sayn*** door H. Gensicke; 2. Die Auswanderung aus Hessen und Nassau in die Vereinigten Staaten [met uitgebreide „Literatur- und Quellenverzeichnis"] door W. H. Struck; 3. Zur Geschichte des nassauischen Adels. Die ***von Langenbach*** door H. Gensicke; 4. Das Kirchspiel Oberneisen door H. Gensicke; 5. Die Russlandauswanderung von 1766 aus den gemeinschaftlich kurtrierischen und nassau-oranischen Ämtern Camberg und Wehrheim door W. H. Struck: 6. Das Fürstlich ***Sayn-Wittgenstein-Saynsche*** Archiv in Bendorf-Sayn door H. B. Spies. Behandelt: ***a.*** Kurze Beschreibung der Bestände, *b.* Abriss einer Geschichte der fürstlichen Familie ***Sayn- Wittgenstein-Sayn*** en c. Verzeichnis der Archivalien. — De afd. „Literaturbesprechung" bevat recensies van o.m.: ***a.*** W. Janssen, Die Regesten der Erzbischöfe von Köln im Mittelalter, bd. VI (1977); ***b. N.*** Mout, Bohemen en de Nederlanden in de zestiende eeuw (1975): c. Das Protokollbuch der Niederländischen Reformierten Gemeinde zu Frankfurt am Main 1570-1581, bearb. u. hrsgg. von H. Meinert, W. Dahmer (1977) en ***d.*** H. J. Pletz-Krehahn, Belangrijke ogenblikken in het leven van *Willem* ***van Oranje*** (1977).

Nassauische Annalen, bd. XC (1979).

Bevat o.a.: H. Gensicke, Zur Geschichte des nassauischen Adels. Die ***von*** *Waldmannshausen*. Noemt als drs. van *Burkhard von Waldmannshausen* (gest. Geertruidenberg 14 maart 1625, begr. Zwolle (Gr. Kerk) en (tr. Zwolle maart 1607) ***Ledwina*** *von Riszwyck* (sic !) (overl. vóór 24 juli 1639, dr. van *Johann* en ***Teodora Knoppert)*** o.a. ***Anna Margaretha,*** geb. Zwolle 1616, tr. ... ***von*** *Sloet* (*Schloitt;* (sic !)) in Zwolle, overl. vóór juli 1640 en ***Theodora Leuina,*** geb. Vollenhove 1623, overl. kort ná 1625. — Verder worden onder het hoofd „Literaturbesprechung" o.a. besproken: W. Paravicini, Guy ***de Brimeu,*** Der burgundische Staat und seine adlige Führungsschicht unter *Karl* ***dem*** *Kühnen* (1975); T. J. Veen, Recht en nut. Studiën over en naar aanleiding van *Ulrik* ***Huber*** (***1636-1694)*** (***1976)*** ; Bibliographie zur Geschichte der Frankfurter Juden 1781-1945, bew. door H. 0. Schembs (1978); J. J. Poelhekke, ***Frederik Hendrik*** Prins ***van Oranje.*** Een biografisch drieluik (1978) en E. Bellon, Zerstreut in alle Winde (1685-1720). Wanderweg und Wanderschicksale hugenottischer Familien aus dem Dauphiné, in Piemont und in der Schweiz, in Hessen und der Pfalz (Langenzell), in Franken (Wilhelmsdorf) und in Brandenburg, in Baden und Württemberg (1977).

Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswilg-Holsteinische Geschichte, dl, CV (1980).

H. F. Schlütt besteedt in een uitvoerig art. aandacht aan: Gilde und Stadt en behandelt hierin 1. Zum Gildewesen allgemein, 2. Zum skandinavischen Gildewesen en 3. Schlussbetrachtung: ***a.*** Stadtrecht und Gilderecht, ***b.*** Zu den Elementen des Stadtrechts en *c.* Die Gilde unter der Ratsherrschaft.

Archiv für Sippenforschung, afl. 73.

F. W. Euler, *Manfred v.* ***Richthofen*** und seine Geschwister. Ahnenreihe. Met portretafbn. De kwartierdrager stamt door zijn overgrootmoeder van vaderszijde: ***Thekla Pauline von Berenhorst*** (1807-1890) af van stadhouder ***Frederik Hendrik*** en *Amalia* ***van*** *Solms Braunfels.* — B. Gondorf, Die Krone des zweiten Kaiserreiches. — E. Quester, Neues Namensrecht für Ehegatten und Kinder. (Slot.)

Archiv für Sippenforschung, afl. 74.

A. Richter, Erbmässig bevorzugte Vorfahrenlinien bei zweigeschlechtigen Lebewesen.

Mitteilungen der Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde, jrg. LXVII (1979), afl. 4.

F. M. Steinfartz, Die niederrheinischen und moselländischen Vorfahren der Saarbrücker *Zillessen.* 111. Noch einmal die vom Nierderrhein. In de kwartierstaat van Pfarrer *D. Alfred Zillessen* (1871-1937) komen kw. *Palandt* (Weldorf b. Gulik) en *Raedts* (tr. Venlo 1635 ***Von*** *Gostorff*) voor. ***Anna*** *Raedts* is dr. van ***Goerdt (Gottfried)*** *Raedts,* overl. Venlo 1631 en *Margret Rayen.* — J. A. M. van der Loo, E. Pies, Steek-Grabinschriften in Xanten. Tot deze fam. hoort ***Derick*** *Steck,* geb. ± 1500, drost te Terborg (Ned.), tr. ***Agnes van Gommersbach. Aelken*** *Steck* (dr. van evengen. echtpaar), verm. 1554-1584, tr. 1562 ***Jorien van Buerse.*** richter van Borculo, zn. van *Wilhelm* ***von Buerse,*** richter van Borculo'. Dochters van dit echtpaar zijn: 1. *Aleydt van* ***Buerse,*** tr. ***Thomas Middeldorp*** te Zutphen en 2. ***Theodorica van Buerse*** tr. 1. *Willem* ***Bentinck*** (zn. van ***Leonhard Bentinck)*** en 11. ***Wolf van der*** *Feltz.*

Westfalen. Hefte für Geschichte, Kunst und Volkskunde, jrg. LVI (1978), afl. 1-4.

Deze rijk geïll. jrg. bevat o.a.: 1. *Ruisdael* in Steinfurt door U. D. Korn; 2. Kurzinventarisation der Kirchen und Kapellen des 19. und frühen 20. Jahrhunderts in Westfalen-Lippe 1974 -1976 door D. Kluge. Op de lijst „Vorläufiges Werkverzichnis der Baumeister 11" worden genoemd *Lambert von Fisenne* (***1852-1903)*** en *Johann Franz* ***Klomp*** ('s-Gravenhage 1865 geb. en overl. 1946) en 3. Massnahmen an historischen Orgeln und Orgelgehäusen door F. Fischer en R. Reuter.

Nord généalogie, afl. sept./okt. 1979.

G. L. Gilman, Les archives militaires, source importante de renseignements. — M. Leduc, Tableau d'ascendances de ***Michel Leduc.*** Met kw. (nr. 25) Six. — L. Mondanel, Epitaphe valenciennoise. (Vervolg.) Met vermelding van de namen *Hespel,* ***De Launay*** en ***De Magnamara*** („ancien capitaine au Regiment de Bervick ierlandois ... agé de 82 ans, décédé le 6 de décembre 1756") .

Publications de la section historique de l'Institut G.-D. de Luxembourg, dl. XCIII (1980).

Dit gehele dl. is gewijd aan „Problèmes, débats et conflits des États de Luxembourg sous le régime autrichien" door A. Sprunck, waarin o.m. aandacht wordt besteed aan „Le corps des nobles des États de Luxembourg en 1770".

The New Englandhistorical and genealogica1 register, afl. april 1979.

A roll of arms: regictered by the committee on heraldry. Met beschr. en afb. wapen *Maclean.*

THA. J. VAN ALFF.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

De Wind, De Windt, De Wint, door M. R. H. Calmeyer en Mr. 0. Schutte. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. O. Schutte, *p./a. Zeestraat* 71 b, 6518 *AA 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschede, *Laan van Koot 43,* 2244 *AT Wassenaar.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, *Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het *Genootschap* te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 7 **XCVIIIe Jaargang** **juli 1981**

BESTUURSBERICHTEN.

Jaarverslag 1980

In de algemene ledenvergadering te Amerongen op 17 mei traden statutair af Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel, voorzitter en Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland, ondervoorzitter. Beiden stelden zich herkiesbaar en werden als zodanig herkozen. De samenstelling van het bestuur bleef derhalve 'ongewijzigd:

Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel, voorzitter,
Jhr. Mr. M. A. Beelaerts van Blokland, ondervoorzitter,
J. baronesse van Dedem geb. Weyschedé, secretaris,
Mr. J. C. J. van Stockum, penningmeester,
Mr. E. Idema Greidanus,
Jhr. Mr. C. L. Reigersman,
Mr. J. T. Anema,
Mr. A. Snethlage.

De algemene ledenvergaderingen werden gehouden op 17 mei en 29 november, respectievelijk op kasteel Amerongen te Amerongen en in het hotel Babylon te 's-Gravenhage. Na afloop van de eerste vergadering hield J. J. C. baron Taets van Amerongen, conservator van kasteel Amerongen, een lezing; aansluitend vond een rondleiding door het huis plaats. Daarna werden bezoeken gebracht aan de Hervormde Kerk te Amerongen en de kapel te Renswoude. De heer Taets van Amerongen en de andere bestuursleden van de stichting Taets van Amerongen ontvingen daarna het gezelschap op kasteel Renswoude. Na afloop van de vergadering te 's-Gravenhage hield de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap een uiteenzetting over de bibliotheek en de verzamelingen van het Genootschap. Vervolgens werden bezoeken gebracht aan het bureau van het Genootschap onder leiding van de conservator, het Iconografisch Bureau onder leiding van Jhr. F. G. L. 0. van Kretschmar en Mr. E. J. Wolleswinkel en het Centraal Bureau voor Genealogie onder leiding van Mr. T. N. Schelhaas en de heer C. W. Delforterie.

De conservator van het Genootschap werd ook dit jaar op het bureau geassisteerd door mevrouw A. J. Dik, gedurende 30 uren per week en door mevrouw H. E. W. ten Noever Bakker-Roeterdink die als biblotheek-assistente fungeerde op de gehele maandag en de zaterdagmorgen. Mejuffrouw Tha. J. van Alff maakte zich wederom verdienstelijk voor het Genootschap, in het bijzonder door het ficheren van boeken en tijdschriften.

Mevrouw F. I. H. Rethaan Macaré-de Savornin Lohman en de heer R. J. Castendijk verleenden wederom geheel belangeloos hun medewerking aan het bureau.

Het bestuur is beiden hiervoor zeer erkentelijk.

In het voorjaar vond de verhuizing plaats van enige duizenden meters boekerij, handschriften en familiearchieven. De leeszaal in de nieuwe behuizing werd ingericht met de belangrijkste boeken en naslagwerken. Omdat de ruimte in de leeszaal niet toereikend is om veelvuldig geraadpleegde werken te plaatsen, werden ook de werkkamers hiertoe benut. Dit werkt gezien de kleine personeelsbezetting efficiënter en maakt een vlottere afwikkeling van de aanvragen der bezoekers mogelijk. De minder geraadpleegde werken zijn in het depot geplaatst, evenals de familie-archieven. Omdat de nieuwe indeling en hergroepering van de collecties grotendeels door de conservator verricht moesten worden, was het bureau die

tijd gesloten. Op 2 juni ging dit weer open voor de bezoekers. De verhuizing heeft een bijzondere inzet gevraagd van bestuur en personeel. Op 11 april 1980 werd een bijeenkomst in het nieuwe bureau gehouden om conservator en overige personeelsleden dank te zeggen voor de geleverde extra prestaties. Een zeer bijzondere gebeurtenis vond plaats op 12 november 1980. Op die dag opende H. M. Koningin Beatrix het nieuwe gebouw waarin naast het Genootschap het Algemeen Rijksarchief, het Centraal Bureau voor Genealogie en het Iconografisch bureau gehuisvest zijn en droeg dit over aan de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk. Bestuur, ereleden en personeelsleden waren genood voor deze officiële gebeurtenis. De vier mede in het gebouw gevestigde instellingen boden daarop een sculptuur van H. M. aan, vervaardigd door Mari Andriessen.

Het aantal bezoekers aan het bureau bedroeg 8 17 (in 1979 469). Het aantal uitgeleende boeken en tijdschriften bedroeg 294 (in 1979: 315). Behalve aan leden werden ook aan openbare op het gebied der wetenschap werkzame instellingen boeken uitgeleend. Het aantal uitgegane brieven bedroeg 368 (in 1979: 445). Voorts werden 793 (in 1979: 412) verzoeken om inlichtingen telefonisch beantwoord.

De aanwinstenlijst van de bibliotheek werd in het Maandblad gepubliceerd. Zoals daaruit blijkt werden aan het Genootschap wederom tal van werken geschonken, welke in 'dank werden aanvaard.

Negentien leden ontvielen het Genootschap. Tweeëntwintig leden en een abonnee zegden hun lidmaatschap of abonnement op. 31 leden en een corresponderend lid werden benoemd. Het aantal leden aan het einde van het jaar bedroeg 1.076, het aantal abonnees 159 en het aantal ruilabonnementen 128.

De financiële toestand is onverminderd reden voor uiterste spaarzaamheid bij de besteding van de toegekende middelen. Mede daardoor eindigt het verslagjaar met een klein batig saldo van ƒ 9.444,07. Dit resultaat kon echter slechts worden bereikt ten gevolge van een incidentele rentebate van ruim ƒ 15.000,—. Het negatief vermogen per ultimo het verslagjaar is ƒ 41.348,24.

De subsidie bedroeg over 1980 een bedrag van ƒ 239.895,—. Dit lijkt een aanmerkelijke verhoging ten opzichte van vorig jaar, doch het hogere bedrag dient om de huur te kunnen betalen die wij in het nieuwe gebouw aan het Ministerie van Financiën verschuldigd zijn. Na aftrek van de huisvestingskosten resteert een explolitatiesubsidie van ƒ 105.393,—, nagenoeg hetzelfde bedrag als de totale subsidie over het vorige jaar (ƒ 105.000,—). De la le huurprijs, die vroeger ƒ 2.165,96 bedroeg, beloopt thans ƒ 108.350,— per jaar; servicekosten en kosten van verwarming zijn navenant gestegen. Voordat tot de verhuizing werd besloten, is ons 'echter door het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk toegezegd, dat het verschil in huurprijs geen probleem zou zijn.

De post salarissen van het personeel vertoonde ten opzichte van het vorige verslagjaar een stijging van ruim ƒ 6.000,—. Dankzij het bestendig beleid van het Ministerie om de explolitatiesubsidie, bij gelijkblijvend personeelsbestand, mee te laten groeien met de loonkostenontwikkeling, is het mogelijk geweest de vergoedingen voor het personeel op een sociaal verantwoorde wijze mede aan te passen. Wij hopen dat dit zo zal blijven en dat de nagestreefde bezuiniging bij de overheid parallel zal kunnen lopen aan de matiging van de salarisstijging. Wij kunnen ons gelukkig prijzen, dat naast het personeel, ettelijke leden, zowel binnen als buiten het

bestuur, zich geheel belangeloos voor het Genootschap inzetten en hieraan, soms zelfs zonder vergoeding van gemaakte costen, zoveel tijd besteden. Daarnaast moet echter worden opgemerkt, dat het huidige personeelsbestand te enen male onvoldoende is om in het nieuwe gebouw op bevredigende wijze te kunnen functioneren. Het is dringend noodzakelijk de openingstijden te verruimen, doch thans zou dit zonder extra naatregelen leiden tot een onaanvaardbare achterstand bij de overige werkzaamheden op het bureau. Het bestuur bezint zich op een oplossing terzake. Wij hopen dat in het kader van de arbeidsplaatsenverruiming in de archiefwereld ook de instellingen op het gebied van de genealogie en heraldiek niet vergeten zullen worden. Dan pas zullen deze laatste hun taak naar behoren kunnen vervullen, in aanvulling op en dikwijls ook ter verlichting van de werkzaamheden der overheidsarchieven.

Het Maandblad De Nederlandsche Leeuw telde zonder inhoudsopgave en index op de geslachtsnamen 432 kolom gedrukte tekst.

Het aprilnummer werd gewijd aan artikelen over de troonswisseling. In de redactie vond geen verandering plaats: deze bestond uit Mr. 0. Schutte, hoofdredacteur, Mr. J. T. Anema en Mr. E. J. Wolleswinkel.

Drs. J. Fox verleende ook dit jaar zijn medewerking aan de rubriek boekbesprekingen. Mejuffrouw Tha. J. van Alff verzorgde wederom de rubriek Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften. Ook dit jaar werd de hoofdredacteur weer ter zijde gestaan door mejuffrouw Drs. W. E. Smelt bij het corrigeren van de drukproeven en het samenstellen van de index.

De redactie van het bijblad bestond ongewijzigd uit de heren Mr. J. T. Anema, C. E. G. ten Houte de Lange en Mr. 0. Schutte. Dit jaar kwam alle kopij binnen voor het nieuwe deel en werden voorbereidingen getroffen voor het verschijnen daarvan, hetgeen echter na de verslagperiode plaats zal vinden.

In de serie Werken van het Genootschap verscheen als deel VI in oktober „Emanuel van Portugal en Emilia van Nassau" door Mr. Dr. J. L. J. van de Kamp.

De commissie ter voorbereiding van het honderdjarig bestaan bestaande uit de bestuursleden de heer Beelaerts van Blokland, voorzitter en mevrouw Van Dedem geb. Weyschedé, secretaris, heeft nuttige stappen ondernomen om te komen tot een passende viering van dit bijzondere lustrum. Een tentoonstelling zal in 1983 gehouden worden in het museum Meermanno-Westreenianum te 's-Gravenhage, waartoe talrijke malen contact geweest is met de conservator van dit museum, die alle medewerking heeft toegezegd.

In de contactcommissie onderhoudt het Genootschap goede en nuttige betrekkingen met vertegenwoordigers van de Stichting Centraal Bureau voor Genealogie en de Nederlandse Genealogische Vereniging. In februari volgde de heer Snethlage de heer Anema als lid op, terwijl de heer Schutte plaatsvervangend lid was.

Het erelid Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg vertegenwoordigde het Genootschap in de Confédération Internationale de Généalogie et d'Héraldique. In de vergadering van augustus te Kopenhagen werd hij tot voorzitter der Confédération benoemd.

Jonkheer van Valkenburg werd dit jaar onderscheiden met de Zilveren Anjer, onderscheidingsteken van het Prins Bern-

hardfonds, op grond van zijn verdiensten voor de genealogie en de heraldiek. Z. K. H. Prins Bernhard memoreerde dat de heer Van Valkenburg voor 35 jaren een bestuursfunctie aanvaardde bij ons Genootschap, gevolgd door vele andere functies, terwijl hij talrijke publicaties verrichtte. Deze cervolle onderscheiding houdt tevens een publiekrechtelijke erkenning in van het wetenschappelijk gehalte en het maatschappelijke nut der genealogie en heraldiek.

De groep Gelderland van het Genootschap hield acht bijeenkomsten en een excursie, de groep Noord-Holland zes bijeenkomsten en een excursie. Met de Caledonian Society en de Werkgroep genealogisch onderzoek Duitsland werden goede contacten onderhouden.

De oudere generaties van het uit Oosternieland (Gr.) afkomstige geslacht Bulthuis,

door **Mr. A. F. Bulthuis.**

Inleiding.

In 1954 verscheen van de hand van W. Tsj. Vleer te Hardegarijp een „Genealogie Bulthuis", voorzien van de ondertitel „Genealogisch overzicht van de Groninger geslachten Bulthuis, ±1650—1842". De auteur heeft hierin neergelegd de resultaten van een onderzoek in de beschikbare kerkelijke doop- en trouwboeken van vóór 1811 en in de registers van de Burgerlijke Stand van 1811-1842. Het onderzoek leidde o.m. tot de uitkomst dat een veertien-tal geslachten *Bulthuis* viel aan te wijzen tussen welke geen stamverwantschap bestaat, althans voorshands niet is aangetoond. Weliswaar acht Vleer een familieverwantschap in vrouwelijke en zelfs mannelijke lijn hier en daar niet uitgesloten, doch door het ontbreken van de hiervoor noodzakelijke doop- en trouwboeken kon dit niet worden nagegaan.

Dat onderscheiden niet-verwante geslachten toch dezelfde geslachtsnaam zijn gaan voeren, zal in dit geval wel zijn toe te schrijven aan de bodemkundige omstandigheid van het her en der in het Groninger landschap voorkomen van zgn. bulten — niet te vereenzelvigen met terpen of Wierden — waardoor meerdere families, ieder voor zich, er toe kwamen hun naam aan een dergelijke bult dan wel aan een op of bij een dergelijke bult gelegen huis te verbinden. Afgaande op de naamsvermeldingen in kerkelijke registers en rechterlijke archieven wordt overigens de indruk verkregen dat in de Ommelanden, het oorspronkelijk woongebied van vrijwel alle Groninger geslachten ***Bulthuis,*** vóór de invoering van de Burgerlijke Stand in het algemeen weinig behoefte bestond aan het voeren van de geslachtsnaam. Dat in de stad Groningen de behoefte in dit opzicht anders was genuanceerd, laat zich begrijpen. Kennisneming van het Album Studiosorum Academiae Groningaaae (Groningen, 1915) b.v. leert dat in de periode 1737-1787 een viertal inschrijvingen onder dc naam *Bulthuis* plaats vond, telkens — ter aanduiding van de plaats van herkomst — met de vermelding „Groninganus".

Aangezien met betrekking tot de oudere generaties van het uit Oosternieland afkomstige geslacht *Bulthuis* over meer gegevens wordt beschikt dan door Vleer in de betreffende genealogie zijn verwerkt, lijkt een uitvoeriger publicatie daarvan in de onderhavige bijdrage van enig belang, met dien verstande dat daarin — op het voetspoor van Vleer — de generaties 1 t/m VII zullen worden behandeld. Een mede de état présent omvattende stamreeks zal in het later in dit jaar te verschijnen deel 7 van het Bijblad van de Nederlandsche Leeuw worden opgenomen.

Behalve aan kerkelijke registers zoals bovenvermeld, zijn de in deze bijdrage gebezigde gegevens mede aan rechterlijke archieven en enkele andere bronnen ontleend. Hierbij zij opgemerkt dat het doopboek van Oosternieland, dat vóór 1651 met Oldenzijl één kerkelijke gemeente vormde, in evengenoemd jaar, en het trouwboek in 1653 begint; voorts dat door het aldaar vóór 1806 ontbreken van een overlijdensregister dan wel begraafboek t.a.v. in de 17de en 18de eeuw of eerder vallende sterfdata als regel niet over objectief verifieerbare gegevens wordt beschikt.

Wat de relevante rechterlijke archieven aangaat: het op het gericht Zandeweer, Oldenzijl, Oosternieland en Rottum betrekking hebbende archief no. LIV begint in 1672 voor zover het de protocollen van civiele zaken betreft, en in 1751 voor wat betreft de protocollen van verzegelingen, inventarissen en afkopen. Het op het gericht Leermens, 't Zandt, Zeerijp en Eenum betrekking hebbende archief no. XXIV vangt voor wat betreft het civiele en criminele gedeelte aan in 1611, inventarissen in 1753 en verzegelingen in 1755. Het onder no. LII aanwezige archief van het gericht Uithuizen begint in 1752 (civiele zaken, petities etc.).

De geraadpleegde doopboeken, trouwboeken en rechterlijke archieven bevinden zich alle in het Rijksarchief in de provincie Groningen. Waar in het navolgende een rechterlijk archief wordt aangehaald, geschiedt zulks kortheidshalve met de letters R.A. en het van toepassing zijnde nummer in romeinse cijfers.

Behoudens vermeldingen in andere zin, geldt voor de hier behandelde oudere generaties van het Oosternielandse geslacht *Bulthuis* dat zij haar bestaan in het agrarisch bedrijf hebben gevonden.

Teneinde voor geïnteresseerden het onderzoek naar een mogelijke relatie met het oaderhavig geslacht te vergemakkelijken, zijn in een bijlage enkele genealogische fragmenten opgenomen van tot het geslacht behorende personen van wie bekend is dat zij bij de invoering van de Burgerlijke Stand of eerder een andere naam dan de geslachtsnaam *Bulthuis* hebben aangenomen, te weten, in alfabetische volgorde: ***Bult, Van Hoek,*** *Lentema* en ***Van Wijk.*** Voor het aanverwante geslacht *Smit* wordt verwezen naar het in De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1979, kol. 60-62 gepubliceerde fragment.

Het oude kerspel Oosternieland, met zijn uit plm. 1250 daterende kerk, werd in de Franse tijd (1808). tezamen met de kerspels Oldenzijl en Uithuizermeeden, opgenomen in de toen ingestelde burgerlijke gemeente Uithuizermeeden. Met ingang van 1 jan. 1979 is deze gemeente met de gemeente Uithuizen en enig gebied van de gemeenten Bierum en 't Zandt samengevoegd tot de nieuwe gemeente Hefshuizen (Stb. 1978, no. 466). De geschiedenis van dit deel van de Ommelanden is, met tal van bijzonderheden (o.m. betreffende de 115 hoeven met bijbehorende landerijen en opvolgende bewoners), beschreven in het ampel gedocumenteerde werk van T. K. Nijhoff — Meijer, Uithuizermeeden (ondertitel: „Historie en boerderijen van Uithuizermeeden (Oldenzijl, Oosternieland, Uithuizermeeden Binnen- en Buitendijks,) "), Uithuizermeeden, 1979. Voor zover leden van het geslacht er in voorkomen, zijn bij hun namen de desbetreffende bladzijden van dit werk hierna vermeld.

Tenslotte houdt steller dezes zich voor aanvullingen en eventuele verbeteringen gaarne aanbevolen.

Genealogie.

1. ***Geert** Jans **(en)**, † na 1676, tr. le **Anne N.N.**, † **vóór** okt. 1665; tr. 2e Oosterwijtwerd 7 okt. 1665 (met attestatie, na 3 huwelijksafkondigingen te Oosternieland) *Eelje (Elie) Jans*, van Oosterwijtwerd, † na nav. 1677.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Geertien Geerts*, ged. Oosternieland 29 jan. 1654.
2. *Wolter Geerts* ***(Smit)***, ged. Oosternieland 24 juni 1655, smid en diaken-boekhouder ***te*** Appingedam, † na 1691, tr. le Appingedam (huw. procl. ald. 2, 9 en 16 febr. 1679) ***Martien Hindriks***, beiden „in den Dam"; tr. 2e Termunten 11 okt. 1691 (huw. procl. Appingedam 27 sept. 1691) ***Trijntje Sanders***, wed. van *Gerrit Meynts*, van Borgsweer.
3. *Alje*, volgt 11.
4. *IJde (Ida) Geerts*, ged. Oosternieland 30 okt. 1659, † na okt. 1710, tr. Bafla in april 1682 ***Peter** Hindrix*, van Baflo, † na 1709.

Uit het tweede huwelijk:

5. *Anje Geerts*, ged. Oolsternieland 11 nov. 1666.
6. ***Frerick** Geerts*, ged. Ooaternieland 19 febr. 1671, † na 1723, tr. Spijk (met attestatie, huw.procl. Oosternieland 3 jan. 1697) ***Gretjen** Claesen*, van Spijkstervierhuisen, † vóór juni 1723.
7. ***Syert** Geerts*, ged. Oosternieland 2 mei 1675, † na april 1696.
8. ***Geesien** Geerts*, ged. Oosternieland 18 nov. 1677.

Het al of niet bestaan van verwantschap tussen Geert *Jans(en)* (1), (Nijhoff-Meijer, blz. 253, 258), en de in het werk van T. G. Tiessen: 't Zandt (ondertitel: Honderd Noordgroningse boerderijen historisch beschreven, Meppel, 1964) op blz. 126/127 vermelde hoveling op 't Zand, *Jan Geerts* († 1711), is vooralsnog niet kunnen worden vastgesteld.

Het R.A. VP1 van Termunten (Termunterzijl) bevat het 25 sept. 1691 gedagtekende huwelijkscontract van *Wolter Geerts* ***(Smit)*** (1, 2) met *Trijntje Sanders*. Daarbij compareerde *Wolter* „geassisteert met: sijn broeder *Alje Geerts* (1, 3) en ***Bieuwke** Luijtjens* sijn huisvrouw; ***Pieter** Hindriks* als swager en *IJtie Geerts* (1, 4), desselfs huisvrouw, aen de eene sijdt, en de E(erbare) *Trijntjen Sanders* als bruydt, geassisteert met de E(erbare) *Anje Sanders* als suster, ***Alexander** Eltjes* en *Hero Sijmens* als neven, aen d'andre sijde, in manieren hyrna bescreven ...".

De uit het huwelijk van *Wolter Geerts (Smit)* (1, 2) met ***Martien** Hindriks* geboren zoon ***Geert*** (ged. Appingedam 7 dec. 1684) verkrijgt later als ***Geert Wolters Smit*** bekendheid als burgemeester van Appingedam. In het werk van A. Pathuis: Groninger Gedenkwaardigheden, Assen/Amsterdam, 1977, wordt deze zoon meer dan eens vermeld, zoals onder 46, sub n, waar mede het door hem gevoerde wapen wordt beschreven. Ook in Tiessen's vorenaangehaald werk wordt ***Geert Wolters Smit*** genoemd (blz. 149). Voor meer gegevens betreffende deze tak wordt verwezen naar de in het slot van de op twee na laatste alinea van de Inleiding genoemde publicatie in De Nederlandsche Leeuw.

De uit het huwelijk van *IJde Geerts* (1, 4) met ***Peter Hindrix, van*** Baflo, geboren kinderen zijn opgenomen in de Bijlage, onder letter A.

Op 13 april 1696 compareerde voor het gericht te Zandeweer c.a., dat gunstig ter zake beschikte, ***Syrt** Geerts* (1, 7) „versoekende dat hem venia aetatis moge worden geaccordeert alsoo hij 21 jaeren out is, ingevolge des voormonts (= *Alje Geerts*, 1, 3) verteykende handt ende gequalificeert ***om sijn*** goederen ***selver*** te administreren". Het desbetreffende briefje van ***Alje** Geerts* is bewaard gebleven (R.A. LIV as).

Door het voornoemde gericht te Zandeweer c.a. werd op 6 juni 1723 autorisatie verleend om „afhandelinge te maken met ***Frerick** Geerts* (1, 6) van de nalatenschap van desselfs overledene huisvrouw *Grietie Clasen*" (R.A. LIVa8).

11. *Alje Geerts*, ged. Oosternieland 6 dec. 1657, †1711/'12, tr. le Oosternieland 7 aug. 1681 *Trijntjen* ***Harms***, van Baflo, † vóór 1688: tr. 2e Oosternieland 27 mei 1688 ***Bieuwke Luitiens***, van Uithuizermeeden, wed. van ***Simon** Janzen*; zij hertr. Oosternieland 6 nov. 1712 *Alje Jans*, van Warffum.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Geert** Aljes*, ged. Oosternieland 26 nav. 1682, † ***vóór*** sept. 1688.
2. ***Harm(en)** Aljes*, ged. Oosternieland 9 maart 1684, † na april 1765.
3. ***Jan** Aljes*, ged. Oosternieland 15 nov. 1685, smid ald., tr. Oosternieland 7 jan. 1725 *Anje* ***Derks***, van Oldenzijl.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Trijnje Aljes*, ged. Oasternieland 14 april 1689, tr. ald. 26 mei 1709 *Jacob Gerlefs*, van Oosternieland.
5. *Luitjen Aljes*, ged. Ooaternieland 14 maart 1690, jong †.
6. ***Heil** Aljes*, ged. Oosternieland 26 juli 1691.
7. *Luitjen Aljes*, ged. Oosternieland 9 okt. 1692, † ca. 1758, tr. Oosternieland 28 nov. 1723 ***Trijntje lans***, ged. Uithuizermeeden 11 dec. 1692, † na mei 1758, dr. van *Cornellis* ***Jans.***
8. *Focke*, volgt 111.
9. *Anje Aljes*, ged. Oolsternieland 3 maart 1695, jong †.
10. *Anje Aljes*, ged. Oolsternieland 28 febr. 1697.
11. *Heilljen Aljes*, ged. Oasternieland 15 jan. 1699.
12. *Syrt Aljes*, ged. Ooaternieland 10 maart 1700, tr. ald. 22 aug. 1723 *Anje* ***Peters***, ged. Zandeweer 19 febr. 1702, dr. van ***Peter Fokkes*** en ***Aeltjen** Geerds*.
13. *Heile Aljes*, ged. Oosternieland 10 april 1701.
14. ***Pieter** Aljes*, ged. Oosternieland 9 okt. 1707.

Alje Geerts **(II)** (Nijhoff-Meijer, blz. 285) wordt in de als volgt gedateerde gerechtelijke acten genoemd als (mede) crediteur van de daarin genoemde personen: 21 juni 1710 (*Jacob Cornelis* te Oosternieland); 8 nov. 1710 (*Trijnje Frerigs* en consorten te Oosternieland); 17 jan. 1711 (*Aijelt* Ariaens en *Wijcke* ***Jans***, *Jacob Cornellis* en *Trijnje Frerigs* „hebbende gewoont op 't Oosternijlant bij de verbrande pelmolen" (R.A. LIVf).

Van de door het gericht Zandeweer c.a. op de na te noemen data aldaar en te Oldenzijl gehouden rechtsdagen bevat R.A. LIVa8 de navolgende vermeldingen:

29 sept. 1688: „Alsoo *Wolter Geerts* (1, 2) als sibbe ende *Peter Harmens* als vremde voogt hebben aengesworen over de twie onmoadige soonties bij *Alje Geerts* (11) ende wijlen *Trijnje* ***Harmens*** in echte geprocreert is desen alsoo in actis geteykent";

21 jan. 1713: „Alsoo *Frerick Geerts* (1, 6) geduirende de afkoop als voormont, Focco *Luitiens* als sibbevoogt en *Luilef Tonnis* (Nijhoff-Meijer, blz. 285, 288) geduirende de afkoop als vreemde voogt hebben angesworen over de onmondige kinderen van *Alje Geerts* (11) bij

Bieuwke Luitiens in echte verwekt, is **sulx** in **actis** geteykent"; „**Op** het versoeck **van** de voormont en voogden over de onmondige kinderen van ***Alje Geerts*** (11) bij ***Bijwke Luitiens*** in echte verwekt, worden deselve geauthoriseert afkoop te maken met de moeder en stiefvader wegens der pupillen vaderlijke nalatenschap":

9 febr. 1713: „**Alsoo** Jacob GerZofs als voormont en ***Alje Jans*** **als** vreemde voogt hebben angesworen over de onmondige kinderen van ***Alje Geerts*** bij ***Bieuwke Luitiens*** in echt verwekt is **sulx** in **actis geteykent**".

In de bovenvermelde acte dd. 29 sept. 1688 is sprake van „twie **onmondige** soonties" uit het eerste **huwelijk** van ***Alje Geerts*** **(II).** Aangezien **van** de **drie** uit **dit** huweljik geboren zoons ***Harm(en) AZjes*** (11, 2) en ***Jan AZjes*** **(II,** 3) ver na 1700 zijn overleden, volgt hieruit dat ***Geert AZjes*** (11, 1) vóór 29 sept. 1688 moet **zijn** overleden.

In zijn hoedanigheid van „**vormont**" der nog onmondige kinderen van zijn overleden broeder ***Focke AZjes*** (11, 8 = 111) ondertekent ***Harm(en) AZjes*** (11, 2) het onder 111 nader ter sprake komende „**Inventarium** van **sodaene goederen** als de E. ***Focke Aljes*** († omstr. 1754) en ***Anje Jans*** gewesene egtelieden op het Oosternielant te samen in leven hebben bewoont en beseten en ter ofcoop van kinderen is overgegeven in dato den 16 **maij** 1754" (R.A. **LIVe**[1], fol. 51 verso e.v.). ***Harm(en) AZjes*** woont dan buiten de jurisdictie van het gericht **Zandeweer** c.a. Op 30 april 1765 wordt hij voor het laatst in een gerechtelijk stuk genoemd (R.A. **LIVg**[1]).

Ten aanzien van de veronderstelling dat ***Harm(en) Aljes*** (11, 2) identiek zou kunnen zijn met de in het eerder aangehaalde werk van **Tiessen** genoemde ***Harm AZjes*** (blz. 149, 150, 154) is enige reserve geboden. Laatstbedoelde ***Harm*** — eerder **gehuwd geweest** met ***Hijke Gerrits*** — hertrouwt in **1753 met** ***Grietje Tammes,*** wed. van ***Imel Jans*** (ondertr. 't Zandt 29 **sept.** 1753). Eerstgenoemde ***Harm*** (11, 2) was toen 69 **jaar** oud. Voorts wordt in de in het archief van het gericht **Leermens,** 't Zandt, **Zeerijp** en Eenum aanwezige acte dd. 5 sept. 1753 betreffende „**afkoop** van ***Harm AZjes***' minderjarige kinderen bij ***Hijke Gerrits*** in **egte** verwekt" (R.A. **XXIVe**[1a], fol. 24) gewag gemaakt van een zekere ***Wolter Aljes*** **als** sibbe (= broer van ***Harm Aljes***). Evenwel **komt** onder de uit de onderhavige **genealogie** bekende broers van ***Harm(en) AZjes*** (11, 2) geen broer met de naam ***Wolter*** voor. In dit **verband valt** nochtans op te merken dat, na de reeks van geboorten uit het tweede huwelijk van ***Alje Geerts*** (11) met ***Bieuwke Luitjens*** in de periode 1689-1701 (10 kinderen), in de daarop volgende jaren tot het overlijden van ***Alje Geerts*** (ca. 1712) van slechts één geboorte in 1707 is kunnen blijken, **zodat** de vraag kan rijzen of de mogelijke geboorte van een of meer andere kinderen in die **jaren** tot dusver onbekend is gebleven. Anderzijds **bestaat** de mogelijkheid dat Harm ***AZjes,*** die in 1753 te 't Zandt hertrouwt met ***Grietje Tammes,*** evenals de voornoemde ***Wolter AZjes,*** een zoon is van ***Alje Jans*** (Nijhoff-Meijer, blz. **282**), **met** wie ***Bieuwke Luitjens*** in **1712** is hertrouwd. Hierbij zij aangetekend dat de doop- en trouwboeken van het kerspel 't Zandt pas in 1751 beginnen. Merkwaardig op zijn minst is dat men de naam ***Bieuwke Luitjens, zij*** het in een ietwat gewijzigde **schrijfwijze** — zoals toen ter tijd veelvuldig voorkwam — ook tegenkomt in de volgende passus uit de voormelde acte van 5 september 1753: „... hier tegens neemt de E. ***Harm AZjes als*** eerste comparant aan de **twede** comparant in **qualiteit** wegens hunne pupillen in **vrije** kost en schadeloos geld te voldoen en te betalen een **somme** van een duisent vier hondert Caroli guldens, de pupillen kragt **houwelijkscontract** tuschen de eerste comparant en der pupillen moeder gemelt opgericht en kragt scheydbrieff tuschen de erfgenamen van ***Bijfke Luitjens*** gemaakt...". Overigens bevat het aangehaalde R.A. XXIV nog de volgende stukken: a. een „**Staat** en inventaris van goederen als ***Hijke Gerrits*** op **haar** sterfdagh heeft nagelaten en ***Harm AZjes*** met **sijn** kinderen tot dusverre mandeligh heeft **beseten**" (R.A. **XXIVe**[1a], fol. 1623 vs., dd. 1 sept. 1753); b. het huwelijkscontract dd. 25 febr. 1779 van ***Alje Harms,*** zoon van de E. ***Harm AZjes*** en wijlen ***Hijke Gerrits,*** en ***Bauwke Pieters*** (R.A. **XXIVd**[2], fol. 55 vs., 't Zandt); c. het huwelijkscontract dd. 1 febr. 1788 van ***Alje Harms*** en ***Hilje Sijbrants,*** met wie eerstgenoemde **hertrouwt** (R.A. **XXIVd**[3], fol. 12 vs., Zeerijp). Tenslotte valt aan R.A. XXIV **c**[1], fol. 18, dd. 11 **iuni** 1752 noa te ontlenen: ***Harm AZjes*** verkoopt 2 grazen vrij land **te** Uithuizen gelegen (1 **gras** = **plm.** ½ ha.). ***Wolter Aljes*** en ***Siert AZjes*** treden op als „**zelfschuldige borgen**".

Het gericht Zandeweer c.a. voorziet op de 3 juli 1716 te Oldenzijl gehouden rechtsdag in de voogdij over een uit het huwelijk van ***Trijnje AZjes*** (11, 4) met ***Jacob GerZofs*** geboren kind: „**Alsoo** ***Alje Jans*** (= stiefvader van ***Trijnje***) als voormond, ***Jan Simens*** **als** sibbe en ***Peter Frerix als*** vremde voogden hebben angesworen over het onmondige kint van ***Jacob GerZofs*** bij ***Trijnje AZjes*** in echte verwekt. .." (R.A. **LIVa**[8]).

Op 30 jan. 1717 beschikt het gericht Zandeweer c.a. (rechtsdag **Oldenzijl**) gunstig op een verzoek van ***Luitjen AZjes*** (11, 7) en ***Focce AZjes*** (11, 8 = 111) hun goederen zelf te mogen administreren (**venia** aetatis verleend). Op die **zelfde** dag heeft voor dat gericht ***Jacob Gijses*** „**angesworen**" als „**voormont** over ***Syrt AZjes*** (11, 12) **soone** ***van Alje Geerts*** (11) bij ***Bieuwke Luitjens*** in echte verwekt", en „**authoriseert**" het gericht op hun verzoek de „**voormont**" en voogden over ***Syrt AZjes*** om met diens meerderjarige broeders „**een** onderlinge **scheyding** en **dielinge** te maken van hare ouderlijke goederen" (R.A. LIV **a**[8]). Ofschoon ook hier wellicht-vaneen coïncidentie **sprake** is. valt het op dat **Tiessen op** blz. **163/164** van **zijn** meergenoemd **werk** in de **historische** beschrijving van een te Zijldijk gelegen boerderij vermeldt dat deze in 1714 **werd** bewoond door ***Jacob Gyses*** en ***Anje Alliës*** ***(11,*** 10 ?), en in 1760 door ***Remmert Harms*** en ***Anje AZjes.***

Luitjen AZjes (11, 7) komt in R.A. LIV verder nog als volgt voor: a. LIV **e**[2], fol. 53 e.v.: „**Inventarium** van soodanige goederen als de E. ***Luitjen AZjes,*** wed. Trijntje ***Jans*** **op** haar dodelijk **deces** ten **erve** heeft nagelaten an de **kinderen,** an ***Anje,*** **an** ***Trijnje*** en ***Luitjen*** **in** dato den 13.5.1758": ***b.*** LIV f. dd. 13 mei 1758 (nr. 35) :inventaris van goederen als **de** E. ***Luitjen AZjes,*** wed. ***Trijntie Jans*** heeft nagelaten, o.a. : „De plaats (= hoeve) met een Vriese **schuir** met de beklemming van 45 **grasen** (1 gras = plm. ½ ha.), de kerk van **Oosternielant** toe behooren".

Kinderen van de uit het **huwelijk** van ***Luitjen AZjes*** (11, 7) en ***Trijntje Jans*** te Oosternieland in 1735 geboren **zoon** ***Alje Luitjens*** hebben de geslachtsnaam ***Lentema*** aangenomen (vgl. het genealogie-fragment in de Bijlage, onder letter B). Blijkens Deel 111 (Groningen) van het Nederlands Repertorium van Familienamen (Assen, 1964) kwam deze **geslachtsnaam bij** de **volkstelling** van 31 **mei** 1947 in deprovincie Groningen niet meer-voor, evenmin als — blijkens de **op** die volkstelling betrekking hebbende tot nu "toe verschenen overige delen van dat repertorium — elders in ons land.

Alje Jans, Luitjen AZjes en ***Alje Luitjens*** hierboven genoemd bewoonden de thans nog bestaande hoeve „**Lippema**", aan de Oosternielandsterweg 22 (**Nijhoff-Meijer,** blz. 32, 40, 282, 283, 379).

III. ***Focke Aljes,*** ged. Oosternieland 10 dec. 1693, † ald. ca. 1754, tr. le Oosternieland 15 juni 1721 ***Geeske*** *Harms,* van Godlinze, † ca. 1737; tr. 2e Oosternieland 16 dec. 1737 *Anje Jans,* van Holwierde, † ca. 1757; zij hertr. Oosternieland 10 nov. 1754 ***Pieter*** *Rieuwerts,* van de Meden.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Alje* ***Fokkes,*** ged. Oosternieland 18 april 1723, jong †.
2. ***Grietje Fokkes,*** ged. Oosternieland 15 okt. 1724, † na 1773, tr. ***Geert Berents.***
3. *Alje,* volgt IV.

4. ***Harm Fokkes,*** ged. Oosternieland 12 dec. 1727, jong †.
5. ***Harm Fokkes,*** ged. Oosternieland 17 dec. 1730, jong †.
6. *Trijntjen* ***Fokkes,*** ged. Oasternieland 25 dec. 1732.
7. ***Harmen Fokkes,*** ged. Oosternieland 17 mei 1735, jong †.
8. ***Harmen Fokkes,*** ged. Oosternieland 6 jan. 1737.

Uit het tweede huwelijk:

9. *Jan* ***Fokkes,*** ged. Oasternieland 9 maart 1742, † Zandeweer ca. 1789, tr. Uithuizen 14 maart 1779 *Anje* ***Reinjes,*** van Uithuizen, † na 1789.
10. *Luitjen* ***Fokkes,*** ged. Oosternieland 20 okt. 1743, † na 1783.
11. ***Eppe*** *Fokkes,* ged. Oosternieland 27 juni 1745, † ald. 31 juli 1810 (na 1a tende vrouw en één kind), tr. le Uithuizen 7 nov. 1773 ***Elisabeth Meertens,*** van Uithuizen, wed. van ***Egbert*** *Jans*; tr. 2e Uithuizen 5 juni 1786 ***Jantje fans,*** van Kantens, † na juli 1810.
12. *Geertruid* ***Fokkes,*** ged. Oosternieland 4 juni 1747, † na 1778, tr. *Nanning* ***Okkes.***

Focke AZjes (III), van wie onder 11 reeds werd vermeld dat hem op 30 jan. 1717 door het gericht Zandeweer c.a. venia aetatis werd verleend, voert in 1722 voor dat gericht een geding tegen ***Harmen Sibolts*** en ***Jannes Hilbrant*** over de opbrengst van een voor hem in Groningen verkochte partij gerst groot 26 mud. Het verslag van dit op de rechtsdag te Oldenzijl dd. 21 nov. 1722 tot genoegdoening van ***Focke AZjes*** beslechte geschil bevindt zich in R.A. LIV a[8]. Het R.A. LIV bevat voorts een aantal stukken betreffende de nalatenschap van ***Focke AZjes, t.w.: a.*** een „per advocatum" tot het gericht Zandeweer c.a. gerichte petitie van ***Anje Jans,*** wed. van ***Focke AZjes,*** (primo), om authorisatie „scheydinge en delinge des boedels" te maken met de voorkinderen (d.z. de kinderen uit het eerste huwelijk van ***Focke AZjes)*** en, (secundo), vermits „zij daarenboven ook direct haare (eigen) kinderen wenschte af te kopen", tot derzelver „voorstanderen te doen answeren de E. ***Harm AZjes*** (11, 2) als voormond, ***Pieter Jans (Bos)*** (Nijhoff-Meijer, blz. 263 en 379) als sibbe en Nanne ***Harms als*** vreemde vooaden. als de naastbestaande": ***b.*** de dienovereenkomstig> beschikking van het gericht op die petitie (R.A. LIV a[2] fol. 35 en 36, 1754); *c.* het „Inventarium van zoodane goederen als die E. ***Focke Alies*** en ***Anje Jans*** gewesene egtelieden op het Oosternielant tezaamen in leven hebben bewont en beseeten en ***ter*** ofchoop van kinderen is overgegeven in dato den 16 maij 1754" (R.A. LIV f); *d.* een (12 foliovellen tellende) copie, afgegeven in rechte den 18 juni 1754, van die inventaris (R.A. LIV el, fol. 51 vs. e.v.); e. een „scheydtbrief" (acte van boedelscheiding), gedagtekend Zandeweer 18 juni 1754, houdende verdeling van de boedel voor zover betreft wed. ***Anje Jans*** enerzijds en de erfgenamen ***Alje Fokkes*** (111, 3 = IV) en ***Derk Cornellis*** anderzijds (R.A. LIV lb): f. twee rentebrieven waarbij de voogden over de minderjarige kinderen van ***Focke Alies*** en ***Anie Jans*** in 1759 tweemaal 200 Caroliguldens uitlenen (R.A. LIV b2, fol. 35 vs. en 36). Uit de stukken c-e blijkt o.m. van de omvang van het bedrijf van ***Focke AZjes,*** n.l. 83 grazen land bij de plaats en nog eens 16 grazen land op de Uithuister Mee (1 gras = plm. ½ ha.). Daarmede behoorde het tot een van de grootste in zijn omgeving en tijd.

Focke AZjes bewoonde de nu nog bestaande hoeve „Veldzicht" aan de Oosternielandsterweg 11 (Nijhoff-Meijer, blz. 300).

Ten aanzien van ***Anje Jans,*** wed. van ***Focke AZjes*** (111), bevat hetzelfde rechterlijk archief nog de volgende bescheiden: a. haar huwelijkscontract, dd. 18 okt. 1754, met ***Pieter Rieuwerts,*** van de Meden (R.A. LIV, dl. 2), (Nijhoff-Meijer, blz. 40, 300); ***b.*** het ***23*** aug. 1757 gedagtekende „Inventarium van zodane goederen, als de E. ***Peter Rieuwers*** en ***Anje Jans*** echtelieden op het Oosternielant, te zamen in leven hebben bewoont, en bezeten" (R.A. LIVf, 1752—1790); c. een gelijk exemplaar van deze inventaris in R.A. LIVe[2], fol. 1 e.v. Behalve door ***Peter Rieuwers*** is ook deze inventaris medeondertekend door Harm ***AZjes*** (11, ***2)*** als „vormont", ***Pieter Jans Bos*** als „sibbevoogt" en Nanne ***Harms als*** „vremde voogt".

Met betrekking tot ***Luitjen Fokkes*** (111, 10) komt in het rechterlijk archief voor een „aantekening der creditoren ten laste van ***Luitjen Fockes te*** Zandeweer onder het E.E. gerichte te Zandeweer cum annexis, 1784" (R.A. LIVe[5], fol. 26 e.v.). Genoemd worden ***Jan Fockes*** (111, 9) en ***Eppe Fockes*** (111, 11). Uit deze aantekening blijkt niet of ***Luitjen Fokkes in 1784 was*** overleden. In verband hiermede bestaat onzekerheid of ***Luitjen Fokkes*** (111, 10) identiek is met de E. ***Luitje Fokkes,*** van Zandeweer, die aldaar op 21 juni 1789 huwt met ***Teunske (Tonniske) Derks,*** van Leermens, uit welk huwelijk te Zandeweer twee kinderen werden geboren, t.w. *Fokke,* ged. ***2 jan.*** 1791, en ***Derk,*** ged. ***20*** okt. 1793.

In het archief van het gericht Uithuizen bevindt zich het huwelijkscontract dd. 15 okt. 1773 van ***Eppe Fokkes*** (111. 11) en ***Elisabeth Meertens.*** Daarbij treden als getuigen aan bruidegomszijde op: ***Jan Fokkes*** (111, 9) en ***Luitjen Fokkes*** (111. 10) als volle broers, *Geertruid* ***Fokkes (111.12)*** als zuster en ***Geert*** *Berents* ***en*** *Grietie* ***Fokkes*** (111, 2) als aangetrouwde halfbroer en halfzuster (R.A. LII b2). ***Eppe Fokkes*** (111, 11) en diens uit zijn tweede huwelijk met ***Jantje Jans*** geboren, op 24 maart 1797 te Uithuizen ged. zoon ***Jan*** hebben de geslachtsnaam ***Van Wijk*** aangenomen (vgl. de Bijlage, letter D).

Bij het huwelijkscontract dd. 16 febr. 1779 van ***Jan Fokkes*** (111, 9) en Anie ***Reinjes,*** eveneens aanwezig in R.A. LII b[2], treden als getuigen aan bruidegomszijde op: ***Luitjen Fokkes*** (111. 10) als broeder, ***Eppe Fokkes*** (III, 11) en ***Lyzabet Meertens,*** echtelieden, als broeder en aangetouwde zuster, ***Nanning Okkes*** en *Geertruid* ***Fokkes*** (111, 12) als aangetrouwde zwager en volle zuster. Aangaande de uit het huwelijk van ***Jan Fokkes*** (111, 9) en ***Anje Reinjes*** geboren kinderen worde verwezen naar de Bijlage, letter C.

IV. *Alje* ***Fokkes,*** ged. Oosternieland 17 maart 1726, † Uithuizermeeden 6 juli 1770, tr. Uithuizermeeden 20 aug. 1752 ***Grietje Lammerts,*** ged. ald. 9 nov. 1732, † ald. 6 febr. 1808, dr. van ***Lammert Derks*** en *Nanje Clasen*; zij hertr. Uithuizermeeden 21 juli 1776 ***Willem Karel*** *Rinklaar,* te Groningen, † Uithuizermeeden 17 dec. 1805.

Bij haar overlijden liet ***Grietje Lammerts 4*** kinderen uit haar eerste huwelijk na.

Uit dit huwelijk:

1. ***Geeske*** *Aljes,* ged. Uithuizermeeden 27 mei 1753, jong †.
2. ***Fokke*** *Aljes,* ged. Uithuizermeeden 12 mei 1754, jong †.
3. *Nanje Aljes,* ged. Uithuizermeeden 12 mei 1754, tweeling met de vorige, jong †.
4. ***Fokke,*** volgt V.
5. ***Geeske*** *Aljes,* ged. Uithuizermeeden 17 sept. 1758, † na april 1778.
6. ***Lammert*** *Aljes,* ged. Uithuizermeeden 13 maart 1761, † Hornhuizen (gem. Kloosterburen) 7 nov. 1819, tr. Kloosterburen 20 mei 1792 *Anje* ***Cornelis,*** † Hornhuizen 14 dec. 1827, dr. van *Kornelis Hiebels* en ***Korneliske Reeuwkes.***
7. ***Derk AZjes,*** ged. Uithuizermeeden 7 okt. 1764, begr. ald. 30 aug. 1784.

8. *Luitje Atjes,* ged. Uithuizermeeden 28 maart 1767.

9. *Nanje Atjes,* ged. Uithuizermeeden 29 mei 1768.

Lammert Aljes (IV, 6) en de uit diens **huwelijk met** *Anje Cornelis* **te** Hornhuizen, **onderscheidenlijk** in 1793 **en 1802, geboren zoons** *Alje* **'en** *Reuwke* **hebben de geslachtsnaam** *Van Hoek* **aangenomen (vgl. de Bijlage, letter E).**

'V. *Fokke Atjes Bult,* ged. Uithuizermeeden 13 juli 1755, † Zeerijp (gem. 't Zandt) 1 sept. 1826, tr. le Zeerijp 20 april 1778 *Anje Benes,* ged. Loppersum 8 aug. 1745, † Zeerijp 11 april 1812, dr. van ***Bene Jans Tomas*** en ***Trijntje Hindriks Jelmers*** en wed. van ***Hittebrand Roelofs,*** met wie zij te Zeerijp op 15 nov. 1772 was gehuwd; tr. 2e 't Zandt 10 juli 1813 ***Grietje Harms Hovinga,*** ged. Zeerijp 14 aug. 1774, † ald. 1 april 1838, dr. van ***Harm Jans Hovinga*** **en** ***Hilke Ties.***

Uit het eerste huwelijk:

1. *Alje,* volgt VI.

2. *Grietje Fokkes Bulthuis,* geb. Zeerijp 5 febr. 1782, tr. ***Hoike Derks Maarhuis.***

3. ***Hindrik,*** volgt VIa.

Uit het tweede huwelijk:

4. levenloos geboren dochter, 't Zandt 29 aug. 1815.

In het R.A. XXIVd komt voor het huwelijkscontract van *Fokke Aljes* en *Anje Benes* dd. 10 april 1778. Daarbij treden als getuigen aan bruidegomszijde op: *Willem Rinklaar* en *Grietje Lammerts* als stiefvader en volle moeder, voorts *Geeske Aljes* (IV, 5) als zuster; getuigen aan de zijde der bruid: *Harke Nannings en Klaas Pieters,* als verzochte getuigen.

***Fokke Aljes Bult* (V) wordt met de geslachtsnaam *Bult* vermeld zowel in de geboorteacte van de op 29 aug. 1815 levenloos geboren dochter als in zijn eigen overlijdensacte dd. 1 sept. 1826. Ook in de memorie van aangifte van zijn nalatenschap dd. 25 jan. 1827 wordt hij met de geslachtsnaam *Bult* vermeld, zulks in tegenstelling tot zijn mede daarin genoemde beide zoons en dochter, die ieder afzonderlijk met de geslachtsnaam *Bulthuis* worden genoemd.**

Blijkens voormelde memorie van aangifte bestond het door *Fokke Aljes Bult en* zijn vooroverleden echtgenote *Anje Benes* nagelaten onroerend goed uit de „behuizinge geteekend no. 11 en diens heemstede", staande en gelegen te Zeerijp, gem. 't Zandt.

VI. *Alje Fokkes Bulthuis,* ged. Zeerijp 5 sept. 1779, † ald. 28 okt. 1859, tr. le Godlinze 18 sept. 1803 ***Anje Jans Kamp,*** ged. Spijk 9 jan. 1778, † Zeerijp 17 mei 1815, dr. van ***Jan Thomas Kamp*** en *Lubge Meinders;* **tr. 2e** Zeerijp 29 febr. 1816 ***Anje Jans Spijk,*** ged. Spijk 11 dec. 1785, † na 1859, dr. van ***Jan Jans*** en ***Aafke Alberts.***

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Anje Atjes Bulthuis,*** geb. Zeerijp 26 dec. 1803, jong †.

2. *Anje Atjes Bulthuis,* geb. Zeerijp 11 maart 1807, † ald. 6 jan. 1814.

3. *Lubge* ***Atjes Butfhuis,*** geb. Zeerijp 19 maart 1810, † ald. 24 aug. 1827.

4. ***Fokke,*** volgt VII.

Uit het tweede huwelijk:

5. *Aaffien* ***Atjes Butfhuis, geb.*** Zeerijp 10 okt. 1816, tr. 't Zandt 29 aug. 1840 ***Jan Geerds*** *Ruiter,* geb. Usquert in 1809, smid, zn. van ***Geerd Janssen*** *Ruiter* en ***Hauke Jakobs.***

6. *Anje* ***Atjes Bulthuis,*** geb. Zeerijp 17 nov. 1819, † ald. 6 jan. 1835.

7. *Janna* ***Atjes Bulthuis,*** geb. Zeerijp 21 maart 1822, jong †.

8. *Janna* ***Atjes Bulthuis,*** geb. Zeerijp 1 mei 1823, † ald. 17 jan. 1840.

9. ***Griefje Atjes Butfhuis,*** geb. Zeerijp 16 dec. 1826, † ald. 1 febr. 1830.

In de geboorteacten van de kinderen uit het tweede huwelijk worden de ouders vermeld als: ***Alje Fokkes Bulthuis en Anje Jans Spijk.***

VIa. ***Hindrik Fokkes Bulthuis, geb.*** Zeerijp 28 april 1788, † Eppenhuizen (gem. Kantens) 30 maart 1833, tr. le 't Zandt 25 april 1813 *Swaantje Sijntjes;* **tr.** 2e Uithuizermeeden 2 april 1816 ***Janneke Jans,*** † Garsthuizen (gem. Stedum) 4 maart 1830; tr. 3e Kantens 18 sept. 1830 ***Anje Hindriks Otdenhuis,*** geb. Zeerijp 1779, † Zandeweer (gem. Kantens.) 17 okt. 1847, dr. van ***Hindrik lans Oldenhuis*** en ***Witlemke Jans:*** zij hertr. ***Jacob Kornelis Juk.***

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Fokke,*** volgt VIIa.

Uit het tweede huwelijk:

2. ***Jan Hindriks*** *Bult,* geb. Uithuizermeeden 4 nov. 1817, timmerman, tr. ald. 5 maart 1842 *Janna* ***Lamberdina Koolman,*** geb. Uithuizermeeden 3 maart 1810, † ald. 13 maart 1880, dr. van *Wietze* ***Jans Koolman,*** smid, en ***Hendrikje Jans Bierting.***

3. ***Heike Hindriks Butfhuis,*** geb. Uithuizermeeden 7 mei 1821.

De uit de verbintenis van ***Hindrik Fokkes Bulthuis en Swaantje Sijntjes*** **te 't Zandt in 1813 geboren oudste zoon *Fokke* (VIIa) wordt in de geboorteacten van diens kinderen als *Fokke Hindriks Bulthuis* vermeld. Daarentegen wordt Jan, de uit het tweede huwelijk met *Janneke Jans* te Uithuizermeeden in 1817 geboren tweede zoon van *Hindrik Fokkes Bulthuis,* in de geboorteacten van diens kinderen als *Jam Hindriks Bult* vermeld. Voor laatstbedoelde kinderen wordt verwezen naar de Bijlage, onder letter F.**

Ten aanzien van *Heike Hindriks Bulthuis* ontbreken nadere gegevens.

VII. ***Fokke Atjes*** *Bulthuis,* geb. Zeerijp 11 nov. 1812, vervoerder, † Westeremden (gem. Stedum) 25 okt. 1885, tr. 't Zandt 11 juni 1836 ***Anje Johannes van der Moten,*** geb. Loppersum 18 nov. 1810, † Westeremden 15 april 1887, dr. van ***Johannes*** *Simens* ***van der*** *Molen* **en** *Eenje* ***Jans Stob.***

Uit dit huwelijk:

1. *Antje* ***Butfhuis,*** geb. Loppersum 13 nov. 1837, † Westeremden 22 febr. 1887, tr. ***Hindrik*** *ter* ***Borg,*** geb. Oude Pekela 8 juni 1841, koopman te Westeremden, † ald. 6 dec. 1918, zn. van ***Hetperie*** *ter* ***Borg*** en *Antje* ***Scholfens.***

2. *Eenje Bulthuis,* geb. Loppersum 4 okt. 1840, † Uithuizen 6 jan. 1897, tr. 't Zandt 31 maart 1864 ***Hindrik*** *Bolt,* geb. Stedum 14 sept. 1840, † Uithuizen 21 nov. 1898, zn. van ***Derk Derks*** *Bolt* en ***Wipke Albertus Jansen.***

3. *Aaffien* ***Butfhuis,*** geb. Loppersum 30 maart 1844, tr.

Bierum 29 mei 1874 ***Jan van Dijk,*** geb. Uithuizen 21 mei 1838, bakker, zn. van ***Derk van Dijk*** en *Hilje Zelvius* (geëmigreerd naar de Ver. Staten van Amerika).

4. *Alje* ***Bulthuis,*** 1846-1930, tr. *Bertje* ***Werkman.***
   Uit dit huwelijk nageslacht ***Bulthuis,*** zie Bijblad van De Nederlandsche Leeuw, deel 7.
5. ***Trijntje Bulthuis,*** geb. 't Zandt 25 aug. 1850, † Bierum 16 jan. 1934, tr. Bierum 22 nov. 1877 ***Jan*** *Stalman,* geb. Appingedam 3 jan. 1848, werknemer in de landbouw, † Bierum 11 sept. 1919, zn. van ***Luitje Jans*** *Stalman* en ***Aafke*** *Alberts* ***Schuurman.***

VIIa. ***Fokke Hindriks Bulthuis,*** geb. 't Zandt 28 maart 1813, landbouwer, † ald. 22 okt. 1841, tr. 't Zandt 26 okt. 1833 ***Jantje Hindriks*** *Walma,* ged. (doopsgez.) Zeerijp 28 mei 1811, † Maarslag (gem. Leens) 28 juli 1893, dr. van ***Hindrik*** *Nannes Walma,* landbouwer, en *Anje Klazes* ***Veenkamp;*** zij hertr. 't Zandt 24 aug. 1842 ***Fredericus Jans*** *Tillema,* zn. van ***Jan Klasens*** *Tillema* en ***Eilke*** *Reinders* ***Torringa.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Hindrik Bulthuis,*** geb. Zeerijp 26 nov. 1833, † Eenrum 23 aug. 1876, tr. Leens 25 mei 1865 *Anje* ***Singer,*** geb. Warffum, dr. van ***Berend*** *Simens* ***Singer*** en ***Anna*** *Klasen Palmer,* uit welk huwelijk geen kinderen.
2. *Anje* ***Bulthuis,*** geb. Zeerijp 16 mei 1835, tr. Leens 9 febr. 1860 ***Jan*** *Ronda,* geb. Maarslag 1833, zn. van ***Jan Derks*** *Ronda* en ***Johanna Jans Brand.***
3. ***Zwaantje Bulthuis,*** geb. Zeerijp 26 sept. 1837, † ald. 30 okt. 1838.
4. ***Klaas Bulfhuis,*** geb. Zeerijp 22 april 1841, † Eenum (gem. 't Zandt) 14 okt. 1845.
   Uit het vermelde op blz. 214 van Tiessen's vaker aangehaald werk blijkt dat *Hendrik* ***Nannes Walma*** de te Zeerijp gelegen „Bosman Hoeve" in 1816 van de wed. *Jacob* Abrams kocht voor f 7120,— en dat de fam. ***Walma*** deze hoeve, met de beklemming van 19.04.20 ha., in 1843 aan ***Immes van der*** *Berg* voor f 8300,— heeft verkocht.

Bijlage.

Enkele genealogische fragmenten, aansluitend op de genealogie ***Bulthuis.*** Het Romeinse cijfer vóór de naam is dat van de overeenkomstige generatie in de genealogie ***Bulthuis.*** Het tussen haakjes geplaatste Romeinse cijfer met onderverdeling achter de naam is dat waarmede de betreffende persoon in genoemde genealogie voorkomt.

A

11. ***Peter Hindrix,*** van Baflo, † na 1709, tr. ald. april 1682 *Ida Geerts* (1, 4), ged. Oosternieland 30 okt. 1659, † na okt. 1710, dr. van ***Geert Jans*** en ***Anne N.N.***

Uit dit huwelijk:

1. *Anje* ***Peters,*** ged. Baflo 19 maart 1686, jong †.
2. ***Jan Peters,*** ged. Baflo 13 okt. 1692, jong †.
3. *Anje* ***Peters,*** ged. Baflo 26 nov. 1693, joag †.
4. ***Trijnje Peters,*** ged. Baflo 15 maart 1695.

5. ***Jan Peters,*** ged. Baflo 29 nov. 1696, jong †.
6. ***Jan Peters,*** ged. Baflo juli 1703, jong †.
7. *Idie* ***Peters,*** ged. Baflo okt. 1704.
8. ***Jan Peters,*** ged. Baflo aug. 1708.
9. *Anje* ***Peters,*** ged. Baflo okt. 1710.

In het doopboek van Baflo komen hiaten voor voor wat betreft de jaren 1688, 1690 en 1691.

B

Lentema

111. *Luitjen Aljes* (11, 7), ged. Oosternieland 9 okt. 1692, † ca. 1758, tr. Oosternieland 28 nov. 1723 ***Trijntje Jans,*** ged. Uithuizermeeden 11 dec. 1692, † na mei 1758, dr. van ***Cornellis Jans.***

Uit dit huwelijk:

1. *Anje* ***Luitjens,*** ged. Ooaternieland 1 okt. 1724.
2. *Trijntjen Luitjens,* ged. Oosternieland 7 sept. 1725, jong †.
3. ***Trijntje Luitjens,*** ged. Oosternieland 24 nov. 1726.
4. *Alje Luitjens,* ged. Oosternieland 23 nov. 1727, jong †.
5. *Alje* ***Luitjens,*** ged. Oosternieland 15 mei 1729, jong †.
6. *Bregtje* ***Luitjens,*** ged. Oosternieland 29 april 1731, jong †.
7. *Alje* ***Luitjens,*** ged. Oosternieland 24 aug. 1732, jong †.
8. ***Bregtje Luitjens,*** ged. Oosternieland 31 jan. 1734.
9. *Alje,* volgt IV.

IV. *Alje* ***Luitjens,*** ged. Oosternieland 31 juli 1735, † ald. 16 okt. 1808, tr. le Oosternieland 11 maart 1759 *Anje Berends,* van Uithuizermeeden, † 1773; tr. 2e 't Zandt 27 febr. 1774 ***Geeske*** *Jacobs,* van 't Zandt, † vóór 1801: tr. 3e Oosternieland 9 aug. 1801 *Ida Jannes,* geb. Oosternieland 1751, † Uithuizermeeden 5 april 1819.

Uit het eerste huwelijk:

1. ***Trijntje*** *Aljes,* ged. Oosternieland 10 febr. 1760.
2. *Anje Aljes,* ged. Oosternieland 16 mei 1762.
3. ***Berend*** *Aljes,* ged. Oosternieland 9 dec. 1764, jong †.
4. ***Biefke*** *Aljes,* ged. Oosternieland 27 juli 1766.
5. *Diewerke Aljes,* ged. Oosternieland 20 nov. 1768.
6. ***Berend*** *Aljes Lentema,* ged. Ooaternieland 18 maart 1770, † Uithuizermeeden 11 sept. 1839, tr. le Uithuizermeeden 1806 ***Swaantje Jans,*** wed. van ***Derk*** *Pieters,* eerder van *Reinder* ***Jans:*** tr. 2e ald. 1 dec. 1811 ***Aafke Derks,*** dr. van ***Derk*** *Walles* en ***Aaltje Izebrands.***
7. *Luitjen Aljes,* ged. Oosternieland 10 jan. 1773, jong †.

Uit het tweede huwelijk:

8. ***Lisebeth*** *Aljes,* ged. Oosternieland 27 nov. 1774.
9. ***Jantje*** *Aljes,* ged. Oosternieland 20 april 1777, jong †.
10. *Luitjen,* volgt V.

11. ***Jantjen Aljes,*** ged. Oosternieland 11 febr. 1781.

12. ***Jacob Aljes Lentema,*** geb. Oosternieland 2 febr. 1787, tr. Uithuizermeeden 20 nov. 1816 *Jenje Klasen.*

13. *Anje* ***Aljes Lentema,*** ged. Oosternieland 14 febr. 1790, † Uithuizermeeden 23 juni 1837, tr. Uithuizermeeden 27 juli 1828 *Julle* ***Jans Klein,*** geb. ald. 13 mei 1781, zn van ***Jan Jansen*** en ***Janneke*** *Julles* en wednr. van ***Grietje Klaver.***

14. ***Tijtje*** *Aljes,* ged. Oosternieland 24 febr. 1793.

Het **R.A. LIV e3, dd. 8 febr. 1774, fol. 13 bevat** het „Inventarium **van alle sodane goederen als de E.** *Alje Luitjes* **en** *Anje Berends* **hebben en zij bij haar dodelijk** deces **heeft nagelaten". Hetzelfde deel fol. 18 bevat een** afkoopbrief **van** *Alje Luitjens* **en de vijf kinderen.**

Berend AZjes *Lentema* **(IV, 6) en diens uit zijn huwelijk met** *Aafke Derks* **geboren enige zoon,** *Derk Berends Lentema,* **bewoonden de thans nog bestaande** „Lentemaheerd" **aan de Schapeweg 21. Het huwelijk van laatstgenoemde** (*Derk Berends Lentema*) **met** *Diewerke Wildriks Burema* **(dr. van** *Wildrik Duurts Burema* **en** *Hilje Jacobs,* **te** Bierum) **bleef kinderloos.**

Berend AZjes *Lentema* **voornoemd komt overigens voor** als volgt: **a. op een in 1811-1813 samengestelde lijst van hoogstaangeslagenen in de belasting; b. bij resolutie van Ged. Staten van Groningen dd. 29 dec. 1819 benoemd tot lid van de gemeenteraad** van **Uithuizermeeden; c. op een kadasterkaart van Uithuizermeeden, sectie G, van plm. 1830, waar hij vermeld wordt als rentenier.**

Voor e.e.a. zie Nijhoff-Meijer, blz. 78, 111, 243, 310, 379 en 391.

V. *Luitjen* ***Aljes*** *Lentema,* ged. Oosternieland 28 juni 1778, † Uithuizermeeden 2 mei 1828, tr. Oosternieland 1 juni 1811 ***Trijntje*** *Klasen,* **van** Oosternieland.

Uit dit huwelijk:

1. ***Johanna*** *Lentema,* geb. Uithuizermeeden 13 maart 1812.

2. *Itje Lentema,* geb. Uithuizermeeden 24 april 1818, † ald. 18 april 1836.

Voor *Luitjen AZjes Lentema* **(V), zie** Nijhoff-Meijer **blz. 46.**

C

IV. ***Jan Fokkes*** (111, 9). ged. Oosternieland 9 maart 1742, † Zandeweer ca. 1789, tr. Uithuizen 14 maart 1779 *Anje Reinjes,* van Uithuizen, † na 1789.

Uit dit huwelijk:

1. ***Fokke Jans,*** ged. Uithuizen 2 april 1780.

2. *Rienje Jans,* ged. Zandeweer 1 dec. 1782.

3. *Geesje* ***Jans,*** ged. Zandeweer 18 juli 1784.

In **het** R.A. LIV e3, **fol. 362, dd. 5 maart 1790 bevindt zich de** „Staat **en inventaris van alle zodanige goederen** als **de E. Jan** *Fokkes* **en** *Anje Reinjes,* **in leven echtelieden, woonachtig te Zandeweer, mandelig hebben** beseten **en hij op zijn dodelijk** deces **heeft nagelaten". Gelijk exemplaar, dd. 19 febr. 1790 (nr.** 41), **in R.A. LIV f.**

D

Van Wijk

IV. ***Eppe Fokkes van Wijk*** (III,11), ged. Oosternieland 27 juni 1745, landbouwer, † ald. 31 juli 1810 (nalatend vrouw en één kind), tr. le Uithuizen 7 nov. 1773 ***Elisabeth Meertens,*** van Uithuizen, † vóór 1786, wed. van ***Egbert Jans:*** tr. 2e Uithuizen 5 juni 1786 ***Jantje Jans,*** van Kantens, † na juli 1810.

Uit het tweede huwelijk:

Jan, volgt V.

V. ***Jan Eppes van Wijk,*** ged. Uithuizen 24 maart 1797, landbouwer, † vóór 1839, tr. Uithuizen 11 april 1828 ***Anna Harms Borg,*** geb. Usquert 1808, † Uithuizen 15 febr. 1841; zij hertr. Uithuizen 15 maart 1839 *Harmannus* ***Wibbens Staal.***

Voor *Harmannus* **Wibbens** *Staal,* **zie Nijhoff-Meijer blz. 379.**

E

Van Hoek

V. ***Lammert Aljes van Hoek*** (IV, 6), ged. Uithuizermeeden 13 maart 1761, † Hornhuizen (gem. Kloosterburen) 7 nov. 1819, tr. Kloosterburen 20 mei 1792 *Anje Cornelis,* † Hornhuizen 14 dec. 1827, dr. van *Kornelis* ***Hiebels*** **en** ***Korneliske Reuwkes.***

Uit dit huwelijk:

1. *Alje,* volgt VI.

2. ***Cornelske Lammerts van Hoek,*** geb. Hornhuizen 29 jan. 1797, tr. Eenrum 24 febr. 1831 ***Menne Jans de Jonge,*** geb. Eenrum 1807, koopman, zn. van ***Jan Thomas de Jonge*** **en** ***Trientje Sjabbes.***

3. ***Lyzabeth Lammerts van Hoek,*** ged. Hornhuizen 12 okt. 1800.

4. ***Reuwke,*** volgt VIa.

VI. *Alje* ***Lammerts van Hoek,*** geb. Hornhuizen 4 maart 1793, schoenmaker, † ald. 13 juli 1848, tr. Kloosterburen 10 juli 1830 *Martje Jans Meijer,* ged. Leens 17 dec. 1797, † Hornhuizen 1 jan. 1882, dr. van ***Jan Rijpkes Meijer*** en *Enje* ***Symons.***

Uit dit huwelijk 6 kinderen.

VIa. *Reuwke* ***Lammerts van Hoek,*** ged. Hornhuizen 9 mei 1802, schoenmaker, † ald. 5 juni 1873, tr. Kloosterburen 21 okt. 1831 ***Hindrikje Jakobs Kniphuizen,*** ged. Hornhuizen 23 okt. 1808, † ald. 20 maart 1901, dr. van ***Jakob*** *Kornelis* ***Kniphuizen*** **en** *Menje* ***Hindriks.***

Uit dit huwelijk 8 kinderen.

F

Bult

VII. ***Jan Hindriks Bult*** (VIa, 2), geb. Uithuizermeeden 4 nov. 1817, timmerman, tr. ald. 5 maart 1842 *Janna* ***Lamberdina*** *Koolman,* geb. Uithuizermeeden 3 maart 1810, † ald. 13 maart 1880, dr. van *Wietze* ***Jans*** *Koolman,* smid, en ***Hendrikje Jans*** *Bierling.*

Uit dit huwelijk:

1. ***Hindrik Bult,*** geb. Uithuizermeeden 30 dec. 1842, bakker, † ald. 20 jan. 1905, tr. ***Maria Johanna Luinge,*** geb. Middelstum 4 okt. 1833, † Uithuizermeeden 15 jan. 1913, uit welk huwelijk geen kinderen.

2. *Antje Bult,* geb. Uithuizermeeden 29 juli 1844.
3. ***Hindrikje Bult,*** geb. Uithuizermeeden 30 juni 1847, † ald. 25 dec. 1871.
4. *Wietze Jan Bult, geb.* Uithuizermeeden 26 nov. 1849.
5. ***Johanna Bult,*** geb. Uithuizermeeden 25 sept. 1852.

Jan Hindriks Bult (VIa, 2) is in het jaar waarin zijn echtgenote overleed (1880) naar de Ver. Staten van Amerika vertrokken.

Voor ***Wietze Jans Koolman,*** zie Nijhoff-Meijer blz. 81.

KORTE MEDEDELINGEN.

Adelsgunst.

Bij Koninklijk besluit van 16 maart 1981, no. 24, is Mr. Dietz-Helmuth von Maltzahn met al zijn wettige afstammelingen in mannelijke lijn ingelijfd in de Nederlandse adel met de titels van baron en barones.

Bij Koninklijk besluit van 8 april 1980, no. 111 is Nikolaus Wilhelm Dietrich Carl von Hertzberg, wonende te Beverwijk, met al zijn wettige afstammelingen in mannelijke lijn ingelijfd in de Nederlandse adel met de predikaten jonkheer en jonkvrouw.

Aan dit besluit ging een uitspraak van de Raad van State[1] vooraf van de volgende inhoud.

RAAD VAN STATE,

Afdeling Rechtspraak, No. A-1.0666 (1977).

Uitspraak in het geschil tussen:

N. W. D. C. von Hertzberg te Beverwijk (appellant), vertegenwoordigd door P. H. M. Keesom te 's-Gravenhage

en

de Minister van Binnenlandse Zaken als vertegenwoordiger van Hare Majesteit de Koningin (verweerder), vertegenwoordigd door mr. F. W. B. Baron van Lijnden en mr. 0. Schutte, lid respectievelijk secretaris van de Hoge Raad van Adel.

Bij schrijven van 29 november 1975 heeft appellant een verzoek ingediend om inlijving in de Nederlandse adel.

Bij besluit van 4 juli 1977 heeft verweerder met machtiging van H.M. de Koningin op dit verzoek afwijzend beslist. Hij heeft dit besluit doen steunen op de volgende overwegingen:

> Krachtens een regeringsbeslissing van 1953 vindt sedertdien verheffing in de Nederlandse adel niet meer plaats, terwijl inlijving in de Nederlandse adel van geval tot geval wordt beoordeeld aan de hand van de zich daarbij voordoende bijzondere omstandigheden. De desbetreffende aanvragen worden deswege op de eigen merites van elk geval bezien.
>
> Uit de mij verstrekte gegevens blijkt, dat uw grootvader in 1859 in het koloniaal werfdepot in Harderwijk werd ingeschreven. Sedert dat tijdstip is meer dan een eeuw verstreken, voordat de kwestie van inlijving in de Nederlandse adel aan de orde werd gesteld.
>
> Hieruit kan naar mijn mening worden afgeleid, dat de familie aan die inlijving en het voeren van een daarbij te verkrijgen titel of predikaat geen waarde heeft gehecht, waarmede zij het recht om inlijving te vragen heeft verwerkt.
>
> Inlijving na dat tijdsverloop zou daardoor het karakter krijgen van een verheffing in de Nederlandse adel, welke, zoals boven is opgemerkt, sedert 1953 achterwege blijft.

Tegen dit besluit heeft appellant bij schrijven van 19 juli 1977, ingekomen bij de Raad van State op 20 juli 1977, beroep op grond van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen ingesteld bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State.

Op 1 september 1977 heeft appellant zijn beroepschrift als volgt gemotiveerd:

> Het besluit begint met te vermelden, dat verheffing in de Nederlandse adel sedert 1953 niet meer plaats vindt krachtens een niet nader aangeduide of openbaar gemaakte regeringsbeslissing. (Met deze ,,regerings"beslissing zal wel een besluit van de Raad van Ministers, derhalve mede van de verantwoordelijke minister, worden bedoeld om inlijving niet meer bij de Koning voor te staan.) Daargelaten, of het Kabinet bevoegd is om artikel 74 van de Grondwet tot dode letter te verklaren, aan welke bevoegdheid des te gereder twijfel kan bestaan, nu er zelfs geen vaststaand voorstel is artikel 74 uit de Grondwet te verwijderen, staat het toch zonder meer vast, dat óók een besluit om deze beslissing uit 1953 ongewijzigd te laten, welk besluit, zo appellant daardoor rechtstreeks geraakt zou worden, ceteris paribus vatbaar is voor administratief beroep.
>
> Het besluit vermeldt vervolgens, dat daarentegen inlijving (die van verheffing onderscheiden behoort te worden) in de Nederlandse adel van personen die van buitenlandse adel zijn nog plaats vindt en dat dan ,,van geval tot geval wordt beoordeeld aan de hand van de zich daarbij voordoende bijzondere omstandigheden. De desbetreffende aanvragen worden deswege op de eigen merites van elk geval bezien." Uiteraard, inlijving is niet langer een gunst maar veeleer een gegroeid recht en ,,ius in causa positum".
>
> Welke zijn nu die ,,bijzondere omstandigheden", waaronder een verzoek tot inlijving in het algemeen voor toewijzing vatbaar is ?
>
> Deze zijn niet zo bijzonder als de aanduiding wellicht doet vermoeden. Zij worden namelijk kort gezegd getoetst aan de volgende algemene criteria:
>
> 1. Is de adeldom vergelijkbaar met de Nederlandse. Bijvoorbeeld Javaanse adellijke titels:
> Raden, Raden Mas, Raden Pangeran, et cetera drukken een bepaalde graad van bloed- of aanverwantschap uit tot de regerende vorst. Naarmate in de elkaar opvolgende geslachten de verwantschap tot de vorst afneemt, wordt de titel lager om tenslotte geheel verloren te gaan. Om deze reden zou niet-Europese adel niet voor inlijving in aanmerking komen omdat Nederlandse adel niet eindigt door een verwijderde graad van bloedverwantschap tot de eerste onderscheidene.
> 2. Jonge adel, verleend aan eigen onderdanen door vorsten, die nog steeds adeldom verlenen (Verenigd Koninkrijk, België, Spanje, Heilige Stoel, enzovoort) komt niet voor inlijving in aanmerking omdat die adel niet met Nederlandse adel vergelijkbaar zou zijn, omdat de laatste niet meer wordt verleend.

1. De hier volgende uitspraken zijn letterlijk overgenomen.

3. Adel, recentelijk door vreemde vorsten aan Nederlanders verleend, zou niet in aanmerking komen voor inlijving (voorbeeld: de Koning der Belgen verleende de (oud) Nederlander *Smits van Gelder* de titel van Ridder), om dezelfde reden als onder (2) vermeld.

Het is duidelijk, dat indien het verzoek van appellant aan deze criteria wordt getoetst, het verzoek behoort te worden toegewezen.

Daarnaast zijn er in het geval van appellant ook nog „bijzondere" op dit speciale geval slaande redenen op te geven waarom de afwijzing te zijnen aanzien des te onbillijker is, te weten:

1. De wel uitzonderlijke ouderdom van de adel van het geslacht van appellant. Oeradel is hoogst zeldzaam. In dit verband zij vermeld, dat in 1950 in Engeland slechts 6 % van de adellijke titels van vóór 1500 dateerde en in Zweden van de 16e eeuwse geslachten rond 1850 66 % was uitgestorven.

   Bij alle inlijvingen, die sedert 1953 zich voordeden, namelijk die van de families *von Martels* (genobiliteerd 21-7-1721) , *von Scheibler* (genobiliteerd 24-12-1781), ***Festetics*** (genobiliteerd 25-11-1625), von ***Christmar*** (genobiliteerd ongeveer 1750) en *Jankovich* (genobiliteerd door Maria-Theresia) , werd als reden voor de inlijving vermeld de hoge ouderdom van de adel. Het is duidelijk dat op appellant dit in de meeste mate van toepassing is.

2. Het aanzien van het geslacht ***von Hertzberg,*** blijkend uit de verheffing van vier zijlijnen tot de gravenstand op 19 september 1786 door Frederik Wilhelm II van Pruisen, lidmaatschap van het Preussische Herrenhaus, opname in de Poolse adel na de dertigjarige oorlog onder de naam ***Arcemberskis,*** alsmede door het feit, dat vele van de voorvaders van appellant tot adelsorden zoals die der Johannitters zijn toegelaten.

3. *Ewald* ***Friedrich*** Graf ***von Hertzberg*** heeft zich grote verdiensten jegens het Regerend Stamhuis verworven door in 1787 Erfstadhouder Willem V doorslaggevende steun te verlenen na het Goejanverwellesluis-incident.

4. Het feit, dat de von *Hertzbergs* behoren tot de adel van Pommeren, zijnde dit gebied destijds gelegen binnen de grenzen van het Heilige Roomse Rijk, tot welk staatsverband tot 1648 ook de gebieden behoorden, die thans, het Koninkrijk der Nederlanden uitmaken, zodat van zijn oorsprong het geslacht von ***Herttberg*** behoorde tot dezelfde adel als ook binnen Nederland werd erkend.

Het besluit vermeldt vervolgens, dat sedert de vestiging van de eerste *von* ***Hertzberg*** in ons land, zijnde de grootvader van appellant, er meer dan een eeuw is verstreken, voordat de kwestie van inlijving in de Nederlandse adel werd gesteld en vervolgt dan dat daaruit kan worden afgeleid „dat de familie aan die inlijving en het voeren van een daarbij te verkrijgen titel of praedicaat geen waarde heeft gehecht, waarmede zij het recht om inlijving te vragen heeft verwerkt." De minister gaat hier uiteraard van niet bewezen veronderstellingen ten aanzien van de verlangens van de familie *von* ***Hertzberg*** uit.

Adeldom, ooit verkregen, wordt niet behouden of gaat niet verloren, doordat de gerechtigde er wel of geen prijs op stelt. Om dezelfde reden verwerkt ook geen aanspraak tot inlijving.

a. In 1859 kon geen inlijving worden verzocht omdat appellants grootvader niet de Nederlandse nationaliteit bezat en die volgens het Ministerie van Justitie ook nimmer heeft verworven. Appellants vader was bipatride tot 1940 en verloor eerst toen zijn Duitse nationaliteit door als scheepsofficier in Nederlandse marinedienst te treden. In 1943 overleed appellants vader op de Nederlandse Antillen. Appellant was dus de eerste (eventueel de tweede) die inlijving kon verzoeken en heeft dit gedaan zodra zijn eigen zoon oud genoeg was om te kunnen verklaren, op inlijving prijs te stellen.

b. Maar zelfs al was appellant niet de eerste die inlijving kon aanvragen, dan nog is deze reden onvoldoende om het besluit te dragen, omdat het recht inlijving te verzoeken niet „verwerkt". Verwerking zou dan niet door eigen handelen maar door stilzitten zijn ingetreden. Stilzitten alléén is in civilibus overigens niet voldoende. „Het negatieve feit, dat de rechthebbende heeft stilgezeten, zal moeten zijn gekwalificeerd door begeleidende omstandigheden, op grond waarvan zijn wederpartij in redelijkheid had mogen verwachten, dat hij zou handelen."

Wanneer treedt dan deze rechtsverwerking in ? Had appellant op zijn 21e verjaardag terstond inlijving moeten verzoeken ?

Rechtverwerking is een begrip van het burgerlijk recht, dat nu naar het publiekrecht wordt overgeheveld. Waarom? Het burgerlijk recht erkent de figuur van verwerking in het kader van het begrip goede trouw (a) indien zij besloten is in een gedraging die er blijk van geeft, dat men zich bij de handelwijze van zijn wederpartij neerlegt, (b) op grond van de goede trouw, de zogenaamde indirecte afstand. Vergelijke P. Abbas „Beperkende Werking van de Goede Trouw", (diss. Amsterdam 1972, p. 328): „Naar mijn mening — het is reeds eerder gezegd — is voor rechtsverwerking alleen plaats in de door de goede trouw beheerste rechtsverhoudingen." Het is duidelijk, dat de figuur van rechtsverwerking in dit geval bezwaarlijk kan worden overgeplant van het burgerlijk recht naar het staatsrecht.

Verwerking veronderstelt voorts een wederpartij jegens wien het niet te goeder trouw zou zijn een bepaald recht uit te oefenen, omdat die wederpartij anders onbillijk geschaad zou worden.

Overigens, welk recht zou appellant verwerven ? Geen materieel recht, maar een recht tot het voeren van een titel of praedicaat, waaraan alleen morele plichten zijn verbonden, want noblesse oblige. Als er dan sprake zou zijn — quod non — van verwerking van adelsrecht, dan zou deze intreden indien de edelman deze verplichtingen jegens vorst en samenleving zou verzaken.

Daarvan kan hier geen sprake zijn: appellants beroep als leraar en registeraccountant houdt naar zijn aard een dienst jegens de maatschappij in. Hij is voorzitter van een vakgroep van leraren, verbonden aan het economisch-maatschappelijk onderwijs en vervult uit dien hoofde functies in departementale adviescolleges. Daarnaast was hij voorzitter van een kieskring en kerkrentmeester.

Dat zulke morele aanspraken in de sfeer van het persoaenrecht niet verwerken, blijkt ook hieruit, dat in het meest verwante terrein van het personenrecht, namelijk dat van het recht op de naam, er nog steeds wijzigingen/ correcties worden toegestaan.

De departementale richtlijnen van 1 januari 1977 hebben onder meer betrekking op toevoeging van een geslachtsnaam aan de bestaande op grond van een gebruik van die namen tussen 1810 en 1838. Dit recht tot heropneming van een dubbele geslachtsnaam is derhalve overduidelijk na 150 jaar nog levend.

Als in het geval van inlijving rechtsverwerking wordt aangenomen, dan moet dat ook gelden voor erkenning van adel (die vóór erkenning sluimerend heet te zijn). Voor dat geval is het passend in de herinnering te brengen, dat de heer *Carel* ***Ploos van Amstel*** (wiens stamreeks aanvangt in 1476) bij Uwer Majesteits besluit van 7 december 1954, no. 12, (derhalve na het merkwaardige besluit van 1953) werd erkend.

Het zal duidelijk zijn, dat beroep op rechtsverwerking derhalve moet falen.

Analyse van alle sedert 1953 voorgevallen erkenningen en inlijvingen:

1. 1954 *Ploos van Amstel:* De heer ***Carel Ploos van Amstel,*** wiens stamreeks aanvangt in 1476, wordt bij Uwer Majesteits besluit van 7 december 1954, no. 12, in de Nederlandse adel erkend. De familie van ***Amstel*** heeft in de loop van schier vijf eeuwen — namelijk oudtijds noch admissie tot de ridderschap gezocht, nóch na de Franse tijd erkenning door de Koning — haar recht om erkenning te verwerven kennelijk niet verwerkt.
2. 1962 *von* ***Scheibler:*** De eerste ***von Scheibler*** vestigt zich in 1908 in Nederland, maar wordt eerst bij Uwer Majesteits besluit van 18 juni 1962, no. 62, in de Nederlandse adel ingelijfd.
3. 1964 von ***Martels:*** De familie krijgt haar eerste contact met Nederland in 1801 bij een huwelijk in Geldern (Geldern wordt eerst in 1813 Pruisisch) met een lid van de Nederlandse adel met wier leden ook daarna steeds huwelijken worden gesloten. In 1922 wordt de heer *Alfred* ***von Martels*** genaturaliseerd om eerst op 4 maart 1963 zijn inlijving te verzoeken, die hem bij Uwer Majesteits besluit' van 22 april 1964, no. 5, wordt verleend.
4. 1966 Z. K.H. Prins ***Claus der Nederlanden:*** 10 maart 1966 werd Z. K. H. als Jonkheer ***van Amsberg*** in de Nederlandse adel ingelijfd.
5. 1973 ***Festetics de*** *Tolna*: Verzoeker wordt in 1972 genaturaliseerd en vraagt bijna bij gelijke gelegenheid zijn inlijving in de Nederlandse adel aan, die bij Uwer Majesteits besluit van 17 mei 1973, no. 21, wordt verleend.
6. 1975 ***von Christmar:*** Naar verluidt zou bij gelegenheid van de naturalisatie de inlijving zijn verzocht, die bij Uwer Majesteits besluit van 1 december 1975, no. 3, is verleend.
7. 1976 ***Jankovich:*** Ook in dit geval is bij gelegenheid van de naturalisatie de inlijving verzocht, die bij Uwer Majesteits besluit van 17 november 1976, no. 28, is toegestaan.

Mij is bekend, dat in zeven overeenkomstige gevallen na 1953, waarin de zogenaamde adelsgunst is verleend er vier werden verzocht binnen korte termijn na de vestiging in Nederland en drie maal eerst nadat zéér lange tijd verstreken was.

Het blijkt derhalve dat het gezochte argument van het verstrijken van een lang tijdsverloop in de in dit opzicht vergelijkbare gevallen niet werd gebezigd.

Analyse van ouderdom en aanzien van geslachten, die sedert 1953 adelsgunsten verkregen:

1. ***Ploos van Amstel:*** 15e eeuws geslacht; pretentie van oud-Hollandse adel onjuist gebleken.
2. ***von Scheibler:*** 16e eeuws geslacht: 1781 in Kurpalts-Beierse adel verheven, 1870 tot Pruisisch Freiherr.
3. ***von Martels:*** 17e eeuws geslacht: 1721 genobiliteerd in de Rijksadel.
4. ***von Amsberg:*** laat 17e eeuws geslacht; 1891 in Mecklenburgse adel verheven.
5. ***Festetics de*** *Tolna:* 16e eeuws geslacht: 1625 in Hongaarse adelstand verheven: 1746 praedicaat ***von*** *Tolna* verleend, 1766-1772 tot Hongaars Graaf verheven, 1857 tot Oostenrijks Graaf verheven, 1911 tot Hongaars Vorst.
6. ***von Christmar: 1750*** Duitse landadel.
7. ***Jankovich:*** Midden 18e eeuwse Hongaarse landadel.

Met uitzondering van Graaf ***Festetics*** blijkt derhalve dat velen van geringere adel dan appellant waren en dat in ieder geval appellant tot verreweg de oudste adel behoort, aangezien hij van oeradel is uit een geslacht dat ten einde boe riddermatig leefde.

Uit het vorenstaande volgt:

dat het besluit in strijd is met de meest elementaire beginselen van behoorlijk bestuur omdat zij niet in het minst kan worden gedragen door ook maar één van de gronden waarop zij heet te berusten;

dat in de beroepen beschikking door de minister is beschikt in strijd met een in het algemeen rechtsbewustzijn levend beginsel van behoorlijk bestuur, omdat hij een ongelijke beschikking heeft gegeven in volkomen gelijke gevallen, zoals blijkt uit de analyse van de sedert 1953 plaatsgevonden hebbende inlijvingen;

dat de minister bij de afweging van alle belangen van appellant tot de slotsom had moeten komen, dat hij veel meer aanspraak had op inlijving, dan in alle sedert 1953 bewilligde verzoeken, zodat hij niet in redelijkheid tot de beschikking had kunnen komen.

Desgevraagd heeft verweerder op 2 november 1977 een verweerschrift ingediend.

Door appellant is op 28 november 1977 een nadere memorie ingediend.

Het geschil is op 7 maart 1978 behandeld in een openbare vergadering van de Afdeling, waarin appellant en verweerder, bij monde van hun vertegenwoordigers, hun standpunten nader hebben uiteengezet.

In rechte:

Artikel 74 van de Grondwet bepaalt, dat adeldom wordt verleend door de Koning.

Op basis van deze bepaling wordt door verweerder sedert de Raad van Ministers daartoe in zijn vergadering van 21

november 1953 heeft besloten, een beleid gevoerd, volgens hetwelk:

1. erkenning als behorende tot de Nederlandse adel kan geschieden op bewijs, dat men behoort tot een geslacht, hetwelk vóór 1795 reeds tot de adel behoorde en indien niet gebleken is van bezwaren tegen de persoon van de aanvrager, welke zich tegen de erkenning zouden kunnen verzetten:
2. #inlijving bij de Nederlandse adel van geval tot geval zal worden beoordeeld aan de hand van de zich daarbij voordoende bijzondere omstandigheden:
3. verheffing in de adelstand achterwege dient te blijven.

Partijen zijn in de eerste plaats verdeeld over het karakter van de verlening van adeldom. Verweerder stelt zich dienaangaande op het standpunt, dat dit als een gunst moet worden beschouwd, met dien verstande, dat erkenning als behorende tot de Nederlandse adel een verklaring van recht dicht nabij komt, terwijl inlijving zijns inziens een gunst in de meest zuivere zin des woords is.

Appellant meent daarentegen, dat inlijving bij de Nederlandse adel niet langer als een gunst moet worden beschouwd, maar als een rechtsaanspraak, die kan worden geldend gemaakt door hen, wier afstamming van buitenlandse adel vaststaat.

Met betrekking tot het standpunt van verweerder is de Afdeling van oordeel, dat de door verweerder gebezigde kwalificatie „gunst in de meest zuivere zin des woords", geenszins meebrengt, dat een beslissing terzake niet aan de in artikel 8, eerste lid, van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen zou mogen en moeten worden getoetst.

Met betrekking tot het standpunt van appellant is de Afdeling van oordeel, dat dit standpunt moet worden verworpen voorzover het inhoudt, dat aan het enkele feit van afstamming van buitenlandse adel een rechtsaanspraak op inlijving bij de Nederlandse adel kan worden ontleend.

Artikel 74 van de Grondwet laat verweerder de vrijheid alle door hem relevant geachte feiten en omstandigheden bij zijn beslissing over een inlijving in zijn oordeel te betrekken.

Verweerder heeft op het verzoek van appellant om inlijving in de Nederlandse adel afwijzend beslist, omdat hij uit het tijdsverloop tussen de vestiging van appellants grootvader in Nederland en de indiening van het verzoek afleidt, dat appellants familie aan die inlijving geen waarde heeft gehecht en daarmee het recht om inlijving te vragen heeft verwerkt.

Blijkens de door verweerder ter zake gegeven toelichting dient deze motivering aldus te worden verstaan, dat naar zijn oordeel voor inwilliging van een verzoek om inlijving gedaan na zulk een tijdverloop geen plaats is, omdat alsdan de continuïteit in de adeldom geacht moet worden te zijn onderbroken.

Appellant bestrijdt, dat van een gebrek aan belangstelling en daardoor van verbreking van de continuïteit in de adeldom sprake zou zijn. Hij wijst er op, dat aan verweerder bekend was, om welke redenen zijn vader en grootvader geen verzoek om inlijving hebben ingediend. Appellants grootvader heeft nimmer de Nederlandse nationaliteit bezeten en appellants vader naast de Nederlandse tevens de Duitse nationaliteit. Ter zitting is van de zijde van verweerder erkend, dat niet is uitgesloten, dat laatstgenoemde omstandigheid een inwilliging van een verzoek van appellants vader om inlijving in de Nederlandse adeldom in de weg zou hebben gestaan, terwijl

vaststaat, dat van inlijving eerst na het verkrijgen van de Nederlandse nationaliteit sprake kan zijn. Appellant zelve heeft blijkens de stukken en het verhandelde ter zitting voorafgaande aan zijn verzoek om inlijving niet meer tijd laten verlopen dan in andere gevallen van inlijving is aanvaard.

Ter zitting heeft verweerder nog naar voren gebracht, dat sinds 1953 ononderbroken een beleid is gevoerd waarbij het vereiste van continuïteit aldus is verstaan en gehanteerd, dat alleen voor inlijving in aanmerking komen dragers van buitenlandse adeldom, die zich tot Nederlander hebben laten naturaliseren. Daarvan is, aldus verweerder, in het geval van verzoeker geen sprake.

In de aangevochten beschikking is een motivering van deze aard echter niet te vinden.

Onder deze omstandigheden is de Afdeling van oordeel, dat verweerder ten onrechte uit het enkele tijdsverloop een gebrek aan belangstelling voor inlijving bij appellants familie en daarmee verbreking van de continuïteit van adeldom heeft afgeleid, zodat nu het bestreden besluit slechts berust op deze afwijzingsgrond, dit besluit strijdig is met het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, inhoudende dat een besluit moet kunnen worden gedragen door de daaraan gegeven motivering.

Dit besluit dient derhalve met toepassing van artikel 8, eerste lid, onder d, van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen te worden vernietigd.

Uitspraak:

De Raad van State, Afdeling rechtspraak;
Gezien de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen en de Wet op de Raad van State;

Recht doende in naam der Koningin:

I. vernietigt het besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken van 4 juli 1977, Departementsonderdeel BB/W en B, no. B77/1873;

II. gelast dat het door appellant ten behoeve van de Staat gestorte recht wordt terugbetaald.

Aldus vastgesteld te 's- Gravenhage op 18 april 1978, door mr. J. van der Hoeven, voorzitter, mr. J. M. Polak, lid en mr. P. J. G. Kapteyn, plaatsvervangend lid, in tegenwoordigheid van mr. W. van den Brink, ambtenaar van Staat.

Uitgesproken in het openbaar, overeenkomstig artikel 74, eerste lid, van de Wet op de Raad van State.

Vervolgens stelde Jhr. Drs. N. W. D. C. von Hertzberg beroep in bij de Raad van State tegen het Koninklijk besluit van 8 april 1980, no. 111, waarbij hij was ingelijfd. Naar aanleiding hiervan deed de Raad van State de volgende uitspraak.

RAAD VAN STATE,

Afdeling Rechtspraak, No. A-1.0889 (1980).

Uitspraak in het geschil tussen:

drs. N. W. D. C. von Hertzberg te Beverwijk (appellant), vertegenwoordigd door P. H. M. Keesom, gemachtigde

en

de Minister van Binnenlandse Zaken, als vertegenwoordiger van Hare Majesteit de Koningin (verweerder), vertegen-

woordigd door mr. E. Droogleever Fortuijn, landsadvocaat te 's-Gravenhage en mr. 0. Schutte, secretaris van de Hoge Raad van Adel.

Bij Koninklijk besluit van 8 april 1980, no. 111, aan appellant verzonden op 9 mei 1980, is appellant met al zijn wettige afstammelingen in mannelijke lijn, zowel mannelijke als vrouwelijke, in de Nederlandse adel ingelijfd met de predikaten van jonkheer en jonkvrouw.

Tegen dit Koninklijk besluit heeft appellant bij schrijven van 29 mei 1980, ingekomen bij de Raad van State op 3 juni 1980, beroep op grond van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen ingesteld bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State.

Appellant voert daarbij aan:

dat appellant bezwaar maakt, uiteraard niet tegen de inlijving op zich, maar alleen tegen het bij de inlijving toegekende predikaat jonkheer, daar hij van oordeel is, dat een titel passend zou zijn:

dat het bestreden Koninklijk besluit heel geen redenen voor deze voet van inlijving vermeldt en om die redenen alleen al voor vernietiging vatbaar is;

dat, nu tevoren bekend was welke verwachtingen appellant koesterde er toch wel termen aanwezig waren de beslissing te motiveren, te meer daar een eerdere beschikking wegens ondeugdelijke motivering door de Afdeling rechtspraak al was vernietigd: dat zelfs een verwijzing ontbreekt naar de (bestendige) beleidslijn, waaraan het verzoek was getoetst, hetgeen des te ongelukkiger is daar nu de administratieve rechter wederom nodeloos geadieerd moet worden;

dat de redenen immers in de considerans plegen te worden vermeld (de huidige Voorzitter van de Hoge Raad van Adel in „De Hoge Raad van Adel — Geschiedenis en werkzaamheden", Staatsuitgeverij 1966, bladzijde 62): „Het adelsbeleid is het duidelijkst kenbaar in de verheffingen en rangsverhogingen ... Zo is men voornamelijk aangewezen op hetgeen in de considerans van het Koninklijk besluit wordt vermeld ...";

dat voor zover al gesteld zou kunnen worden (des neen), dat de redenen zouden zijn begrepen in de brief van de Voorzitter van de Hoge Raad van Adel van 9 januari 1980 deze als ongenoegzaam van de hand moeten worden gewezen;

dat, immers, bij adelsgunsten ter bestendiging van adeldom van stonde af aan de bestaande adel van de expectanten gewogen is om te geraken tot een bepaling van predikaat, titel en rang. „De Hoge Raad van Adel" vermeldt met betrekking tot de titel baron op bladzijde 84: „Onder Duitse invloed hadden echter tijdens de Republiek vele adellijken, vooral aan het stadhouderlijke hof en in het Oosten des lands de titel van baron aangenomen. Het was enerzijds onbillijk hun deze titels te ontnemen, anderzijds tegenover degenen, die, hoewel hun adel niet minder was, deze titel niet hadden aangenomen, moeilijk om hun titel te erkennen . . . Op hun verzoek werden dientengevolge in deze titel erkend a) de oude riddermatige geslachten b) zij die door bewijsstukken het recht tot het voeren van deze titel konden aantonen en c) zij die tezamen met hun voorvaderen deze titel langer dan een eeuw gevoerd hadden.";

dat voor de ingelijfde geslachten onder andere naar de ouderdom van het geslacht werd gezien. Voorbeeld:

het Koninklijk besluit van 29 juni 1844 no. 56 waarbij „Wij Willem II, ... Gezien het request van jhr. G. C. *J. van Massov* houdende verzoek, dat uit hoofde van de oudheid van zijn geslacht, hetgeen sedert zes eeuwen in het Hertogdom Pommeren gevestigd is ... verstaan in zoverre aan des requestrants verzoek te voldoen, in aanmerking nemende de oudheid van zijn geslacht en zijnen adel den titel van Baron ... te verleenen;

dat het gegeven voorbeeld ***van Massov*** bijzonder goed opgaat: appellants familie en de ***Massov's*** komen beiden uit Pommeren; het zijn verwante geslachten van ongetitelde adel (de rechtstreekse voorvader van appellant ***Jacob von Hertzberg*** auf Lottin, Gross-Hertzberg u. Bahrenbusch was gehuwd met ***Margaretha von Massov*** van Huize Zwirfen); de ouderdom is min of meer vergelijkbaar, hoewel de ***Hertzberg's*** ouder zijn (oudste Pommerse Hertzberger leenbrief is van 1450 (bestendiging); de oudste Massov brief van 1575, zie Ned. Leeuw LXXVIII, kolom 415);

dat deze ouderdom thans een nog grotere rol had moeten spelen, immers „Het beleid krijgt een meer formeel karakter, waarbij men het verleden zwaarder laat wegen dan het heden" (bladzijde 67 van De Hoge Raad van Adel) in welk verband niet onvermeld mag blijven, dat vóór hun komst naar Pommeren de stamvaders van de ***Hertzberg's*** voor het jaar 1000 allodiaal gegoed zijn in Cham, rond 1100 voogd van Weissenstad waren, in 1158 samen met graaf Floris 111 van Holland getuige zijn voor keizer Frederik 1 (dr. A. C. F. Koch: Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299, Den Haag 1970) waarmee de ***von Hertzberg's*** ouder zijn dan welk thans nog bloeiend oud-vaderlands geslacht;

dat de riddermatigheid van de ***Hertzberg's*** blijkt daar zij in tal van tournooien uitkwamen, onder andere toen zij deelnamen aan het tiende Rijkstournooi te Zürich (Bibliotheca Equistris, 11. Theil, Kon. Bibliotheek 549 J 34) idem aan het twaalfde Rijkstournooi op last van keizer Hendrik VI (1165-1197) en wel in de persoon van ***Gebhard*** Grave ***zu Hirschberg;*** op het 38e tournooi in 1479 komen de *Hertzberg*'s samen uit met de graven ***van Nassau;*** voorts dat de familie een hoogmeester (souverein) van de Ridderlijke Duitsche Orde en een landcommendator heeft voortgebracht, op welke uitzonderlijke riddermatigheid door geen enkel Nederlands geslacht een beroep kan worden gedaan;

dat uit het voorgaande volgt, dat de familie tot de Rijksridders behoorde nog voor Rijksridders als titels werden verleend en mitsdien wel tot een titel gerechtigd was, hoewel zij deze niet voerde. (Bladzijde 69 van de Hoge Raad van Adel: „De laagste titel — die van ridder — is onnederlands en vindt zijn oorsprong in buitenlandse diploma's. Slechts bij zes geslachten komt deze titel thans nog voor, namelijk ***Van der Does de Bye*** (chevalier de l'empire), ***Huyssen van Kattendijke*** (Frans diploma uit 1610). ***Van Rappard, Van Rosenthal, De van der Schueren, De Stuers*** (allen H.R. Rijksridder) "); dat de familie de genoemde Duitse mode ook volgde en dat leden zich openlijk baron noemden (Abhandlung über die beste Regierungsform ... von ... Freyherrn von Hertzberg) in de bijlage:

dat geen acht is geslagen op het feit dat het hier een edelvrije familie betreft, waarvan de oudvaderlandse adel er nog maar drie telt: ***van Limburg-Styrum*** (hoewel aan-

vankelijk uit het Bergse), ***van Wassenaer*** en *van Keppel; 3* op een totaal van 545, hetgeen op zichzelf al de verlening van een hoge titel ruimschoots rechtvaardigt;

dat geen acht is geslagen op de historische verdiensten van de familie voor Nederland, te weten de steun na het incident bij Goejanverwellesluis en de steun bij het huwelijk van latere Koning Willem 1 met Prinses Wilhelmina van Pruisen. Zonder de voorspraak van dr. *Ewald* ***Friedrich*** Graf ***von*** *Hertzberg* ***zou*** die echtvereniging niet gemakkelijk tot stand gekomen zijn;

dat niet is gezien naar de afstamming uit de latere Rijksgraven ***von Hirschberg*** en de omstandigheid, dat de familie ***von*** *Hertzberg* vier grafelijke takken heeft. (Zo werd in Nederland van de achttien grafelijke families in de drie in aanmerking komende gevallen — *Byland,* ***Rechteren, Hogendorp*** — de graventitel ook verleend aan takken die de titel oorspronkelijk niet hadden (De Hoge Raad van Adel bladzijde 68));

dat geen acht is geslagen op de omstandigheid, dat de *Hertzberg*'s behoren tot de ,,Hoge adel". Zie advies van de Hoge Raad van Adel van 4 juni 1844 slot aan jhr. G. C. *J.* ***van Massov*** den titel van Baron ... te verleenen, wanneer hij erlangen zal, hetgeen in billijkheid, ook in vergelijking met hetgeen de de Hooge Adel in Duitschland voorzover deze adellijke titels geniet, toegestaan kan worden." (Ned. Leeuw, LXXVIII, kolom 423) ;

dat ook in het licht van de moeizame voorgeschiedenis te gereder aanleiding had moeten worden gevonden appellant anders dan minimalistisch tegemoet te treden;

dat ieder der vorenstaande redenen afzonderlijk al voldoende is om het bestreden Koninklijk besluit te vernietigen.

Desgevraagd heeft verweerder op 23 juli 1980 een verweerschrift ingediend.

Door appellant is op 20 augustus 1980 een nadere memorie — met één bijlage — ingezonden.

Het geschil is op 18 november 1980 behandeld in een openbare vergadering van de Afdeling, waarin appellant en verweerder, bij monde van hun vertegenwoordigers, hun standpunten nader hebben uiteengezet.

In rechte:

Artikel 74 van de Grondwet bepaalt dat adeldom wordt verleend door de Koning.

Op basis van deze bepaling wordt, voor zover hier van belang, door verweerder sedert de Raad van Ministers daartoe in zijn vergadering van 21 november 1953 heeft besloten, een beleid gevoerd volgens hetwelk inlijving van geval tot geval zal worden beoordeeld aan de hand van de zich daarbij voordoende bijzondere omstandigheden.

Appellant is bij Koninklijk besluit van 8 april 1980, no. 111, ingelijfd in de Nederlandse adel met het predikaat jonkheer.

Verweerder heeft dienaangaande te kennen gegeven, dat op grond van de door appellant overgelegde gegevens en bescheiden is geconcludeerd dat appellant voor inlijving in de Nederlandse adel in aanmerking kwam, doch dat geen aanleiding bestond om in te gaan op de door hem in de loop van de procedure geuite wens hem daarbij een titel te verlenen. Verweerder heeft uiteengezet dat tot toekenning van een titel slechts wordt 'overgegaan, indien onder meer genoegzaam aangetoond is, dat de voorouders van de betrokkene gedurende een reeks van jaren een titel plachten te voeren, hetgeen uit de door appellant overgelegde stamlijst van appellants voorouders en ook anderszins niet is gebleken.

Appellant heeft zich in de eerste plaats op het standpunt gesteld dat het inlijvingsbesluit voor zover dit door hem wordt bestreden, dat wil zeggen voor zover het de wijze van inlijving betreft, onvoldoende is gemotiveerd nu daarin in het geheel niet is uiteengezet om welke redenen met verlening van een predikaat is volstaan.

De Afdeling overweegt dienaangaande, dat reeds in een schrijven van de Voorzitter van de Hoge Raad van Adel van 9 januari 1980 aan appellant is uiteengezet welk beleid ter zake van verlening van titels en predikaten wordt gevoerd, onder mededeling dat daaruit voortvloeide dat appellant voor verlening van een titel niet in aanmerking kwam.

Zowel uit een eerste reactie daarop van appellant van 18 januari 1980, als uit zijn tweede reactie van 25 februari 1980 blijkt, dat appellant nadien geenszins in onzekerheid verkeerde ten aanzien van de gronden welke aan een besluit waarbij hem het predikaat jonkheer zou worden verleend ten grondslag zouden liggen.

Daarenboven kon het door appellant gestelde in zijn schrijven van 25 februari 1980 alleszins voet geven aan de gedachte dat appellant op verlening van een titel niet langer aanspraak maakte, zodat ook daarom voor een uitdrukkelijke motivering van het bestreden besluit op dit punt geen noodzaak meer bestond.

De Afdeling is van oordeel enerzijds, dat uit het door appellant instel1en van partieel beroep tegen het bestreden besluit en hetgeen ter zake overigens naar voren is gebracht mag worden afgeleid, dat in weerwil van de inhoud van appellants brief van 25 februari 1980 zijn wens naar verkrijging van een titel bij zijn inlijving steeds levend is gebleven, doch anderzijds dat het achterwege blijven van een uitdrukkelijke motivering bij het bestreden besluit onder de hiervoor geschetste 'omstandigheden niet valt aan te merken als een schending van het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat een besluit moet steunen op een deugdelijke voor de betrokkenen kenbare motivering.

Met betrekking tot het volstaan met verlening van een predikaat zelve heeft appellant aangevoerd dat een formeel bewijs, dat appellant afstamt van de graven *Zu* ***Hirschberg*** niet is te leveren, doch hij heeft onder verwijzing naar vakliteratuur en historische verhandelingen uitvoerig uiteengezet dat naar zijn oordeel voldoende aannemelijk is dat hij voortspruit uit een zodanig oud-adellijk geslacht, dat hij op grond daarvan aanspraak kan maken op een titel.

Verweerder heeft zich op het standpunt gesteld dat met betrekking tot relaties tussen personen en families met de naam ***Von Hertzberg*** en *Zu* ***Hirschberg*** thans slechts veronderstellingen beschikbaar zijn. Op de geregelde stamlijst die een voldoende bewijs levert van de afstamming van appellant komt geen enkele titel voor.

De Afdeling overweegt in dit verband in de eerste plaats, dat het verweerder gezien de ter zake geldende grondwettelijke bepaling vrij staat met betrekking tot inlijving en titelverlening een beleid te voeren als hiervoor is omschreven, waarbij tot toekenning van een titel slechts wordt overgegaan indien onder meer genoegzaam is aangetoond, dat de voorouders van betrokkene gedurende een reeks van jaren een titel plachten te voeren.

Hetgeen appellant heeft aangevoerd met betrekking tot besluiten van verweerder in een reeks van eerdere gevallen heeft de Afdeling geenszins tot de overtuiging gebracht, dat

de feitelijke toepassing door verweerder van dat beleid zodanig zou zijn, dat het niet billijk zou zijn dat verweerder ten aanzien van appellant dat beleid handhaaft.

De Afdeling is ten slotte van oordeel, dat verweerder zich gezien de ter zake beschikbare gegevens, waarbij niet is gebleken dat voorouders van appellant een titel hebben gevoerd, in redelijkheid op het standpunt heeft kunnnen stellen, dat toepassing van het geschetste beleid op het geval van appellant niet leidt tot toekenning van een titel bij zijn inlijving.

Van bijzondere omstandigheden die tot afwijking van het gevoerde beleid aanleiding zouden behoren te geven is niet gebleken.

Aangezien het bestreden besluit ook overigens niet in aanmerking komt voor vernietiging op grond van een der in artikel 8, eerste lid, van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen genoemde gronden, dient het beroep van appellant te worden verworpen.

Uitspraak:

De Raad van State, Afdeling rechtspraak;

Gezien de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen en de Wet op de Raad van State;

Recht doende in naam der Koningin:

verwerpt het beroep.

Aldus vastgesteld te 's-Gravenhage op 27 januari 1981, door mr. K. van Rijckevorsel, voorzitter, mr. P. J. Verdam en mr. H. Drion, leden i.b.d., in tegenwoordigheid van mr. W. van den Brink, ambtenaar van Staat.

Uitgesproken in het openbaar, overeenkomstig artikel 74, eerste lid, van de Wet op de Raad van State.

VRAGEN EN ANTWOORDEN+

Mr. Til(e)man Aquilius. Op 1 augustus 1663 werd Mr. *Tilman Aquilius* burger van Wageningen, hoewel hij al in 1660 stadssecretaris was geworden. Later wordt hij ook schapen en burgemeester. Hij was een zetbaas van de Prins van *Oranje* en dit leverde hem in 1674 een pak slaag op; hij werd uitgescholden voor o.m. hapschaar! (Bijdr. Meded. Gelre 37 (1934), 175-186) . In dit artikel worden enige biografische gegevens uit zijn voor-Wageningse tijd gepubliceerd. *Aquilius* was in 164 1-1645 commissaris van de Staten-Generaal bij de legers in Frankrijk. In 1649 reisde hij met een extra-ordinaris ambassadeur naar de republiek Engeland. In 1653 wordt hij door de Prins van Oranje tot hoogbaljuw van Warneston (= Wastene), een heerlijkheid van de Prins, benoemd. Hij is overleden voor 5 maart 1689. Deze gegevens zijn te vinden in het Gem. Arch. Wageningen Oud-Archief inv. nr. 1399 en de beschrijving van dit nummer doet niet vermoeden dat in dit archief te vinden zijn o.m.: een verslag van zijn reis naar Engeland, een reisbeschrijving samen met kapitein *Pauw* van een reis door Frankrijk (1644?), documenten met handtekeningen van de Prins van Oranje en Richelieu, en een door C. *Huygens* uit het Engels in het Frans vertaald verslag van de slag bij Nieuwpoort.

Aquilius wordt niet genoemd in een Nederlandse biografie en mijn vraag is: wie is hij? Is *Aquilius* een familienaam of een verlatijnste patronym *Arends*?

Wageningen. DR. IR. A. C. ZEVEN.

In 0. Schutte, Repertorium der Nederlandse vertegenwoordigers residerende in het buitenland 1584-18 10 ('s-Gravenhage, 1976), p. 12, wondt Mr. *Tilleman Aquilius* vermeld als secretaris van Mr. *Adriaen Pauw* (1585——1653), extra ordinaris ambassadeur naar Engeland (1649). Op 16 nov. 1648 had hij commissie ontvangen als ontvanger der verpondingen te Breda.

REDAKTIE.

Van Till-De Vries(e), *Johan van Till* en zijn vrouw *Odilia de Vries* (*Vriese, van Fryes)* kopen 10 maart 1614 de Struithorst onder Aspel, kerspel Halderen, ten noorden van Rees. Zij compareert als wed. te Emmerik 24 september 1640 en is 4 november 1641 dood. Als kinderen zijn bekend: *Herman, Margriet* (tr. *Engelbert van Erckel,* commandant van Nieuw-Rees) en *Wilhelmina* (tr. *Pelgrim van Haersolte).*

Gevraagd de kwartieren van *Odilia de Vries(e).* Haar grootouders waren volgens rouwbord te Gennep: *Fries-Van Keppel, Cloodt van Naelraet-Van Nagel.*

Ellecom. DR. H. W. VAN TRICHT.

Van der Veen-De Haes. *Margaretha Catharina van der Veen,* afkomstig van Slijk Ewijk, vestigt zich in december 1716 te Zutphen, begr. ald. 30 april 1773, tr. *Reinder Hissink. Zij* is de dochter van *Gerrit van der Veen* en *Catharina de Haes* en erft van haar tante *Sophia de Haes* (meded. F. H. Simons, Hogeveen, 1979). Gaarne aanvullingen.

Wageningen. **DR. IR. A. C. ZEVEN.**

Onbekende wapens (1967, 396). De gissing van vraagsteller, dat de familiewapens, in zijn bezit, zijn van *Hendrick Georg* des H.R. Rijksbaron *thoe Schwartzenberg* en zijn vrouw *Amelia Susanna Roussel,* is ongetwijfeld juist.

Het wapen, waarmee het blazoen *Thoe Schwartzenberg* gevierendeeld is, komt overeen met dat van *Hendrick Georg's* moeder, een lid van de Brandenburgse en Nedersaksische familie *Von der Schulenburg,* met dien verstande dat 2 en 3 gewoonlijk als 1 en 4 verschijnen en omgekeerd, terwijl de dieren geen herten zijn maar ossen met twee vaantjes tussen de horens (zie o.m. Rietstap, Armorial Général; Genealogisches Handbuch des Adels).

Het wapen, waarmee het blazoen *Roussel* gedeeld is, komt overeen met dat van *Amelia Susanna's* moeder, een lid van de Overijsselse en Drentse familie *Van Welvelde* of *Weleveld,* met dien verstande dat de dierenkop die van een wolf is en niet die van een paard (zie o.m. Rietstap, Armorial Général; J. Westra van Holthe, De Ridderschap van Drenthe, Assen 1950).

Ook de kleuren van beide wapens luiden ten rechte iets anders. Over het echtpaar *Thoe Schwartzenberg-Roussel* en hun respectieve ouders zie men De Haan Hettema, Stamboek van den Frieschen Adel (Leeuwarden 1846) I, blz. 340; 11, blz. 43. De letters boven de wapens kan ik niet geheel verklaren.

Amsterdam. **PROF. JHR. DR. M. N. VAN LOON.**

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten: Jaarverslag 1980. — De oudere generaties van het uit Oosternieland (Gr.) afkomstige geslacht Bulthuis, door Mr. A. F. Bulthuis. — Korte mededelingen. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. O. Schutte, *p./a. Zeestraat* 71 *b,* 9518 *AA 's-Gravenhage.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad f 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, Laan van *Koot 43,* 2244 *AT Wassenaar.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adrewerandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, conservator van het Genootschap, *Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 8-9 | XCVIIIe Jaargang | augustus-september 1981

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren Prof. Dr. W. Ph. Coolhaas, Prof. Dr. H. Engel, Ing. J. W. O. van Leeuwen, D. J. Steyn Parvé, Ing. W. Peters en W. E. Reuyl, respectievelijk sedert 1930, 1944, 1980, 1960, 1970 en 1966 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

Ir. C. BAARS,	6703 BD Wageningen, *Arboretumlaan 13.*
Dr. H. M. BROKKEN,	2261 BZ Leidschendam, *Zijdesingel 8.*
K. J. H. DOUDE VAN TROOSTWIJK,	6883 DH Velp (Gld.), *Roerdompstraat 49.*
Mr. F. TH. DIJCKMEESTER,	7313 EV Apeldoorn, *Magnolialaan 7.*
Ir. T. EERNSTMAN,	6703 DG Wageningen, Generaal *Foulkesweg 177.*
W. FRIELING,	8471 VA Wolvega, *Lavendelheide 4.*
Drs. W. J. M. VAN GENT,	7412 AP Deventer, Zwolseweg *94.*
R. J. H. HAAKSMA,	7316 DJ Apeldoorn, *„Klein Vredeoord," Mr. van Hasseltlaan 25.*
H. J. HéDERIK,	2332 JC Leiden, *Topaaslaan 14.*
Mr. J. A. VAN LANSCHOT HUBRECHT,	06740 Châteauneuf de Grasse, *Frankrijk, „Les Béliers", Chemin de Bramafam.*
Dr. K. A. VAN DER HUCHT,	3972 JT Driebergen, *Hogesteeg 6.*
Mr. M. A. HUENDER,	6824 JR Arnhem, *Laan van Klarenbeek* 40.
Mr. Dr. P. A. HUIDEKOPER,	2594 AN 's-Gravenhage, *Bexuidenhoutseweg 265.*
Mejuffrouw P. B. LEEUWENBURGH,	2566 AV 's-Gravenhage, *De Savornin Lohmanlaan 196.*
Dr. A. T. SCHUITEMA MEIJER,	9718 BE Groningen, *Hoendiepskade 11.*
Jhr. D. M. C. MOLLERUS,	3063 GH Rotterdam, *'s-Landswerf 273.*
H. J. MULDER,	2585 JH 's-Gravenhage, *Parkweg 25a.*
R. VAN DER NEUT,	7141 ZJ Groenlo, *Callixtusstraat 19.*
E. R. J. REVIUS,	7151 GN Eibergen, *Hupselseweg 31a.*
A. J. J. VAN 'T RIET,	2445 AE Aarlanderveen, *Jacob van Damstraat 23.*
J. SMITS SCHOUTEN,	3011 PP Rotterdam, *Hoogstraat 18d.*
B. A. M. SCHREINER,	2130 Brasschaat, België, *Hoogboomsesteenweg 145.*
J. J. SCHREUDER,	3063 DV Rotterdam, *Oostmaaslaan 332.*
Mevrouw D. A. SIMONS geb. OVERING,	7413 DA Deventer, *Ceintuurbaan 1.*
Mevrouw Drs. A. E. M. SPOOR geb. HANRAETS,	3931 AG Woudenberg, *Tromplaan 11.*
N. J. STAM,	5501 BA Veldhoven, *Buntbeek 19.*
J. G. VAN STRAATEN,	1082 CN Amsterdam, *Moermond 11huis.*
P. J. F. VAN VOORST VADER,	7722 LR Dalfsen, *Kerkstruat 19/Hoonhorst.*

R. F. VULSMA,	**1073 EB Amsterdam,** *Sarphatipark 94 II.*
Drs. J. H. G. VAN WIJHE,	*8072* **NM Nunspeet,** **G. *Breitnerstraat 13.***

Adreswijzigingen:

F. J. W. BOUSCHé,	**2724 PR Zoetermeer,** ***Tuindreef 25.***
K. P. DE BREE,	**4364 AT Grijpskerke (Zld.),** ***Loodholseweg 4.***
Mr. C. P. BRIëT,	**Willemstad Curaçao, Nederlandse Antillen,** ***p.a. Hof van Justitie der Nederlandse Antillen, Stadhuis.***
Dr. PETER BANDER VAN DUREN,	**Gerrards Cross, Buckinghamshire,** ***SL97AE, Engeland,*** ***P.O. Box 1:***
A. N. DUYNISVELD,	**2713 AJ Zoetermeer,** ***Willemstraat 158.***
Mejuffrouw Dr. 1. H. VAN EEGHEN,	*1017* **KS Amsterdam,** ***Prinsengracht 590.***
Mr. L. P. A. M. HOFSTEE,	***6067 ZG*** **Linne (L.),** ***Postbus 7726.***
E. J. C. KAMERLING,	***9939*** **BS Warffum,** ***Cronjéstraat 4.***
N. P. KORTELAND,	**2992 AM Barendrecht,** ***Voordijk 278.***
J. KROL,	***2273*** **AG Voorburg,** **Prinses Margrietlaan 40.**
Ing. M. F. W. graaf VAN LIMBURG STIRUM,	2506-Correa **Sta-Fé,** ***Argentinië F.N.G.B.M., Estancia San Pedro.***
Dr. H. J. PABBRUWE,	**1002 Luxemburg, Luxemburg,** **100 *Bd. Konrad Adenauer.***
Mejuffrouw M. W. RUTGERS,	**2566 LA 's-Gravenhage,** ***Sportlaan 8.***
J. W. C. VAN SCHAIK,	**3511 VV Utrecht,** **Springweg *118.***
Drs. F. H. baron SLOET VAN OLDRUITENBORGH,	**1243 KA 's-Graveland,** ***Leeuwenlaan 7.***
Mevrouw C. W. F. VAN STOCKUM geb. Jkvr. VAN NAERSSEN,	**2597 GN 's-Gravenhage,** **Cees *Laseurlaan 1171.***
Mr. J. C. J. VAN STOCKUM,	**2597 GN 's-Gravenhage,** **Cees *Laseurlaan 1171.***
Mr. P. W. WALDECK,	**2511 Vl3 's-Gravenhage,** **p.a.*Casuariestraat 16.***
Jhr. Ir. A. C. VON WEILER,	**2340 BB Oegstgeest,** ***Verpleeghuis „Van Wijckerslooth", Van Wijckersloothplein 1-3.***

In 1980 heeft het Genootschap van H. W. J. baronesse van Boetzelaer-Waller ontvangen de genealogische stukken, aantekeningen, correspondentie e.d., nagelaten door wijlen haar echtgenoot, C. W. L. baron van Boetzelaer. Deze genealogische bescheiden zijn als Collectie Van Boetzelaer in de genealogische verzamelingen van hrt Genootschap opgenomen. Van de collectie — een groot aantal dossiers omvattend, opgeborgen in een twintigtal dozen — is een inventaris gemaakt. Zij vormt de grondslag voor "Het geslacht Van den Boetzelaer" (Assen, 1969), maar bevat daarnaast vele gegevens betreffende het geslacht Van Boetzelaer en aanverwante geslachten, die daarin niet konden worden verwerkt. Het Genootschap is mevrouw Van Boetzelaer bijzonder dankbaar voor deze belangrijke aanwinst.

Notulen van de algemene ledenvergadering, gehouden in kasteel Doornenburg te Doornenburg op 30 mei 1981.

De voorzitter, Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel, opent om 11.45 uur de vergadering die, volgens de presentielijst, door 89 leden wordt bijgewoond. Hij heet in het bijzonder welkom de voorzitter van de Nederlandse Genealogische Vereniging, Drs. H. H. W. van Eijk, alsmede de ereleden Mr. W. W. van Valkenburg en Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg.

De ingekomen stukken bestaan uit een achttal berichten van verhindering de vergadering bij te wonen, waaronder dat van de penningmeester Mr. J. C. J. van Stockum.

De notulen van de algemene ledenvergadering van 29 november 1980, gepubliceerd in het maandblad van april 1981, worden goedgekeurd.

Vervolgens leest de secretaris het jaarverslag 1980 voor en geeft de voorzitter een toelichting op de financiële jaarstukken.

Op de vraag van de heer C. C. van Valkenburg waarom de post liquide middelen op de balans van 1980 zo hoog is, antwoordt de voorzitter dat dit komt doordat de huur over 1980 nog niet aan Domeinen was betaald. Ir. P. M. Vrijlandt vraagt wat de schuld van ƒ144,— aan Mr. W. F. Leemans behelst. De voorzitter antwoordt dat dit betrekking heeft op de verkoop van deel 1 van de Werken. De heer P. Douglas vraagt naar aanleiding van de post te vergoeden inbraakschade of er een inbraak is geweest. De voorzitter antwoordt hem dat in het pand Bleijenburg is ingebroken en dat het onderhavige bedrag door de verzekeringsmaatschappij is uitgekeerd.

De voorzitter deelt mede, dat de kascommissie nog geen verslag kan uitbrengen, zodat aan de penningmeester geen décharge kan worden verleend. De voorzitter stelt voor dit uit te stellen tot de najaarsvergadering. De heer C. C. van Valkenburg stelt voor dat de vergadering het financiële verslag goedkeurt onder opschortende voorwaarde dat de commissie een positief advies uitbrengt. Dit voorstel wordt met acclamatie aangenomen. De heren Mr. E. J. Mac Gillavry en Ir. J. A. H. J. G. baron van Oldeneel tot Oldenzeel respectievelijk Dr. J. Ch. W. Verstege en Mr. C. P. van Eeghen worden bij acclamatie gekozen als leden en plaatsvervangend leden van de kascommissie 198 1.

Vervolgens meldt de voorzitter dat ook op een tweede oproep voor medewerking aan een index op 100 jaargangen van het Maandblad geen respons is gekomen. Het bestuur heeft zich nog bezonnen een en ander per computer te realiseren, doch dit was technisch te moeilijk en te kostbaar, waardoor van dit plan is afgezien. Op dit moment lopen er twee aanvragen bij het Ministerie van Sociale Zaken voor uitbreiding van het personeel. De procedure is echter zeer tijdromend. Het bestuurslid Mr. A. Snethlage heeft een folder samengesteld over het Genootschap en zijn activiteiten. Deze folder is thans gedrukt en verzonden naar alle leden en abonnees en zal voorts aan alle rijks- en gemeentearchieven en andere instellingen die door genealogisch belangstellenden worden bezocht worden toegezonden, Daarnaast is het de bedoeling de folder gericht te zenden aan publicisten op genealogisch en aanverwant terrein, leden van genealogische werkgroepen, personen uit de wetenschappelijke wereld en anderen die geacht kunnen worden belangstelling te hebben voor de activiteiten van het Genootschap. De voorzitter is verheugd dat een aantal leden zich bereid heeft verklaard hiertoe zitting te nemen in een Commissie Ledenwerving, en wel de heren R. D. van Haersma

Buma, Mr. E. F. G. M. Gelderman, Jhr. J. C. de Jonge, Drs. A. J .van Galen Last en Mr. J. R. H. Roessingh.

Met betrekking tot de Werken van het Genootschap merkt de voorzitter op dat het aantal aanmeldingen voor het boek van Dr. A. J. Bemolt van Loghum Slaterus "Nederlandse Familiepenningen" teleurstellend is, nl. slechts dertig. Hij acht het van groot belang dat meer leden hierop inschrijven. De Werken moeten gedragen worden door een groot aantal leden. Het bestuurslid Jhr. Mr. C. L. Reigersman is bereid geweest de eerste vijf uitgegeven Werken ter inzage mee te nemen. Na afloop van de vergadering is er gelegenheid deze in te zien. Deel 7 van het Bijblad zal binnenkort verschijnen. Aan de index wordt momenteel gewerkt. Het boek zal in totaal bijna 400 bladzijden bevatten. Aan deel 8 van het Bijblad wordt gewerkt. Er kan kopij worden ingezonden.

Ten aanzien van een uit te geven kwartierstatenboek merkt de voorzitter op dat naar aanleiding van vragen van een aantal leden de mogelijkheid tot uitgave hiervan opnieuw is bezien. Enkele leden hebben zich hiervoor willen inzetten. De organisatorische kant is thans grotendeels rond; de financiering van het project vraagt nog nadere aandacht. Voor een verdere uiteenzetting geeft de voorzitter het woord aan Mr. A. Snethlage. De heer Snethlage merkt op dat de Commissie Kwartierstatenboek met enthousiasme aan de slag is en vol goede moed is over het welslagen van het project. Daartoe is reeds veel werk verzet en zal nog veel werk verzet moeten worden. Hij roept alle leden op actief mee te doen. De stand van zaken is thans: 130 staten opgegeven met de daartoe bestemde formulieren en 58 staten toegezegd. Gestreefd wordt naar tenminste 250 staten. Wat betreft de tijdsplanning: de termijn voor opgave is verlengd tot 1 juli, de inzendingstermijn van de staten eindigt 31 december 198 1, de eerste helft van 1982 is uitgetrokken voor redactionele bewerking en het persklaar maken, de tweede helft van 1982 zal nodig zijn voor de technische vervaardiging van het boek. De inzenders krijgen een drukproef. Wat de financiële kant betreft zegt spreker dat enige fondsen benaderd zijn. Door het Van den Berch van Heemstedefonds is ƒ1.000,— toegezegd. Het Prins' Bernhard Fonds, heeft laten weten een beslissing te zullen nemen in het najaar, waartoe het dan over een meer gespecificeerde begroting wil beschikken. Er zijn verder vier giften van leden binnengekomen, een voorbeeld dat navolging verdient van die leden, die niet zelf in de gelegenheid zijn staten bij te dragen. De heer Snethlage benadrukt nog het unieke van een dergelijke uitgave: sinds 1958 is geen kwartierstatenboek in staatvorm verschenen. De Commissie Kwartierstatenboek zou het toejuichen, indien naast de individuele leden ook de leden in groepsverband, zoals de Groepen Gelderland en Noord-Holland van het Genootschap, voor inzendingen zouden willen zorgen en wanneer ook instellingen als de Hoge Raad van Adel, het Centraal Bureau voor Genealogie, het Iconografisch Bureau en de Nederlandse Genealogische Vereniging zouden willen meedoen. De Hoge Raad van Adel heeft reeds toegezegd een staat te zullen inzenden. Tenslotte vraagt spreker of de leden zich zo spoedig mogelijk willen aanmelden, ook als hun inzending of de keuze van de staten nog niet geheel zeker is.

De voorzitter dankt de heer Snethlage voor zijn uiteenzetting alsmede de overige leden van de commissie ter voorbereiding van het Kwartierstatenboek. Mejuffrouw Drs. A. Schippers vraagt of het mogelijk is dat de redactie een lijst met aanwijzingen aan de inzenders stuurt, teneinde een redactionele eenvormigheid te bewerkstelligen. De heer Snethlage antwoordt bevestigend: de commissie heeft hier zelf ook aan gedacht en reeds een, zij het beperkte, lijst opgesteld, die aan de deelnemers wordt toegestuurd. Daarnaast kan ook de aan alle leden toegezonàen kwartierstaat als voorbeeld voor de wijze van opstellen dienen. Ir. W. A. Walland vraagt waarom alle in Van Beresteyn voorkomende litteratuur geraadpleegd moet worden. De heer Snethlage antwoordt dat de redactie ervan uitgaat dat de inzenders in ieder geval de normaal toegankelijke litteratuur hebben geraadpleegd. De voorzitter wijst er op, dat het Genootschap het zich niet kan permitteren dat in een zijner uitgaven lacunes voorkomen, die zo uit gedrukte publicaties zijn op te vullen. Mr. E. F. G. M. Gelderman vraagt of het mogelijk is dat er illustraties worden opgenomen. Mr. C. P. Briët wijst op het belang van een zo uniform mogelijke uitgave, welke zou worden doorbroken wanneer een aantal staten zou worden geïllustreerd. Ook dient aansluiting gezocht te worden bij het kwartierstatenboek uit 1958. Ir. H. A. E. de Vos tot Nederveen Cappel merkt op dat inzenders zich nu verplichten een bepaald aantal boeken af te nemen, hoewel de prijs nog niet vaststaat. De heer Snethlage antwoordt dat gestreefd wordt naar een prijs van ca. ƒ100,—. Mocht de prijs ƒ150,— te boven gaan, dan zal aan de inzenders worden voorgelegd of men zijn aanmelding gestand wil doen. De heer Douglas vraagt of inzenders een exemplaar tegen reductie kunnen krijgen. De heer Snethlage antwoordt dat dit helaas niet mogelijk is.

De heer C. C. van Valkenburg zegt verheugd te zijn over dit juist door jongere leden genomen initiatief. Als voorzitter van het Centraal Bureau voor Genealogie deelt hij mede dankzij de Stichting Nederland's Patriciaat dit initiatief te kunnen steunen. Indien de Commissie verzekerd is van 250 inzendingen en aan de inzenders 250 boeken afzet, is de Stichting Nederland's Patriciaat bereid een afnamegarantie van 300 extra exemplaren, d.w.z. van ƒ30.000,— te geven. Voorts is de Stichting bereid een geldlening voor korte termijn te verstrekken, mits inzicht wordt gegeven in de financiering van het project. De vergadering dankt spreker met applaus. De voorzitter spreekt zijn erkentelijkheid uit voor dit aanbod, waardoor de financiële zorgen met betrekking tot de uitgave van het Kwartierstatenboek in belangrijke mate worden verlicht.

De bestuursleden Jhr. Mr. C. L. Reigersman en Mr. J. T. Anema worden bij acclamatie herkozen.

De voorzitter sluit om 11.50 uur de vergadering.

Hierna volgt een rondleiding in kasteel Doornenburg. Na de lunch aldaar wordt een bezoek gebracht aan Huis Aerdt, alwaar Drs. G. J. de Maret Tak, stafmedewerker van de Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen, een korte uiteenzetting geeft over de bouw, de vroegere bewoners en de restauratie. Vervolgens wordt een bezoek eveneens met rondleiding gebracht aan Huis Bergh te 's-Heerenberg.

Na afloop wordt door 55 leden aan het diner deelgenomen dat in restaurant Riche Nationaal te Arnhem plaatsvindt.

De heren van Ruinen en hun heerlijkheid,

door J. W. SCHAAP.

§ 1. Inleiding.

De bisschoppen van Utrecht hadden in de hoge en late Middeleeuwen een sterke band met Drente. Tijdens het episcopaat van *Herbert van Bierum* (of wellicht: *van Wierum,* 1139-1150) stelde de bisschop zijn ene broer *Lefferd* aan tot prefect van Groningen en de omringende Noorddrentse ge-

bieden en een andere broer *Ludolf tot* prefect van Coevorden met jurisdictie over de rest van Drente [1]. De Coevordense prefecten en de groeiende stad Groningen stelden zich steeds onafhankelijker op tegenover de bisschoppen, met als gevolg eeuwenlange moeilijkheden en strijd.

Afzijdig van deze strijdgebieden bevond zich in het zuidwesten van Drente een heerlijkheid Ruinen. Deze heerlijkheid heeft zich in een veel rustiger bestaan kunnen verheugen. De Ruinense heren hielden zich bezig met het beheer en de uitbreiding van hun esgronden en het in cultuur brengen van hoogveengebieden. In de politiek van hun bisschoppelijke landsheren, aan wie ze leenroerig waren, hebben ze dan ook geen grote rol gespeeld, Verwikkelingen in dit opzicht deden zich pas voor, toen in de loop van de tachtigjarige oorlog het landsheerlijke gezag van *Philip II,* die via *Karel V* de bisschoppen in dezen was opgevolgd maar die in 1581 afgezworen werd, wegviel. De Ruinense heren zagen hierin een mogelijkheid tot zelfstandigheid ten opzichte van de Drentse overheid, terwijl Drost en Gedeputeerden van Drente er omgekeerd naar streefden, de rechten van de heren zoveel mogelijk te beknotten; intussen was in diezelfde periode de leenheerschappij over het gebied in handen van de Staten van Overijssel [2].

De omvang van de heerlijkheid en de oude grenzen daarvan zijn niet met zekerheid aan te geven.

> Weliswaar bestaat er een kaart van 28 november 1628 [3], maar die werd vervaardigd op last van Drost en Gedeputeerden van Drente, toen het provinciale bestuur de Ruinense heren trachtte te kortwieken, en is daarom niet betrouwbaar. Er is wel een oude omschrijving van de bisschoppelijke lenen uit circa 1382, toen ***Arend Huys*** (langs vrouwelijke lijn — via zijn grootmoeder — uit het geslacht der oorspronkelijke heren *van* ***Ruinen)*** met de heerlijkheid werd beleend [4]: het dagelijks, gerecht te Ruinen, Buddingwolde, Haakswolde en Beulinge; het stamslot de Oldenhof, en de Nijenhof; de tienden te Ruinen en Pesse; de goederen Wulvering, Luddering, Hadebolding, Westebring, Broeksing en Olde Lansing, alle gelogen in het kerspel Ruinen; de gruit te Ruinen; zeven hoeven lands onder Zuidwolde, het goed Odding onder Dalen, de tiende te Gees onder Oosterhesselen, de tiende grof en smal over Rodering en Ribberting onder Diever; verder de goederen Westersche Wildenberch in het kerspel Avereest, Remmering te Ballo onder Rolde, Nyding onder Norg, de boterpacht in Buddingwolde en Beulinge; en tenslotte in Twente onder Borne de hof te Welvelde en belangrijke andere bezittingen daarbij behorende.
>
> We moeten daar nog een aanzienlijk leenbezit bijtellen, want tezelfder tijd en plaats worden ook de leengoederen van ***Gert Geuzinge*** vermeld en we zullen later nog bewijzen, dat deze een rechtstreekse telg was uit een neventak der ***Van Ruinen's***, zodat vóór de afsplitsing van deze neventak — d.w.z. vóór circa 1315 — het bezit daarvan één geheel zal hebben gevormd met dat van de hoofdtak: de goederen Twee-Hedeblinge en Brinkinge, het goed Middendorpinge, een tiende, het goed Aminge, een halve tiende te Pesse, alles onder Ruinen;

1. Quedam narracio de Groninghe, de Thrente, de Covordia et de diversis aliis sub diversis episcopis Trajectensibus; 13de eeuwse kroniek, uitgegeven door C. Pijnacker Hordijk in: Werken van het Historisch Genootschap, Nieuwe Serie 49 (Utrecht, 1888).
2. J. S. Magnin, Geschiedkundig overzigt Besturen, III, 1, blz. 301; vgl. J. G. C. Joosting, Het archief der heerlijkheid Ruinen (voortaan geciteerd: Archief heerlijkheid Ruinen), inleiding, blz. 4-6, inv.nrs. 6, 7, 8 (Leiden, 1907).
3. J. G. C. Joosting, De oude Staten-archieven van Drente, inv.nr. 1200 (zie ook inv.nr. 1202) (Leiden, 1909).
4. Oorkondenboek van Groningen en Drente II, nr. 699 (voortaan geciteerd: OBGD).

> de iende te Balinge onder Westerbork, de hof te Aalden onder Zweelo, de goederen Bebinge en Brinkinge onder Odoorn; het goed Leppinge onder Oosterhesselen, een tiende te Oosterwolde in Stellingwerf, en een tiende te Elburg op de Veluwe.
>
> Afgezien van allerlei leengoederen, die over een groot deel van Drente en zelfs daarbuiten verspreid lagen, werd do eigenlijke heerlijkheid uitgemaakt door „die daghelix gherechte to Ruinen, to Buddingwolde, Hakeswolde ende ter Bulynghe myt horen toebehoren", als zijnde immers een publiekrechtelijke aangelegenheid (in onderscheid van het privaatrechtelijke karakter van het overige leenbezit): het dagelijks gerecht omvatte de lage jurisdictie van de heren van Ruinen. Het was dan ook het pièce de résistance van de belening, want toen dezelfde1 ***Arend Huys 3*** september 1380 aan de bisschop verzocht met het hem aangeërfde goed beleend te worden, ging het om „die gerechte to Ruenen, to Buddingwolde, to Haexwolde ende ter Bulinge met allen oeren toebehoren" [5]. In de vermelde omschrijving van circa 1382 is er sprake van het d a g e l ij k s gerecht (= de lage jurisdictie): omdat het woord dagelijks is doorgehaald, bestaat de mogelijkheid, dat het spoedig daarna (voor kortere of langere tijd) is omgezet in de hoge jurisdictie, dus met inbegrip van halszaken en zonder mogelijkheid van berechting door een hogere, beroepsinstantie elders.

We kunnen wel zeggen, wat ten naaste bij binnen de heerlijkheidsgrenzen viel, We nemen namelijk aan, dat de gerechtigheid van Ruinen het kerspel Ruinen omvatte en dat de gerechtigheid van Buddingwolde en van Haakswolde samenvalt met de huidige gemeente Ruinerwold. De regio van de gerechtigheid over Beulinge moet gelegen hebben aan de zuidkant van het Meppelerdiep in de richting van Zwartsluis. Want in een charter van 6 november 1486 is er sprake van de schouw, door de dijkgraaf in het schoutambt Hasselt, van de dijk te Zwartsluis tussen de „Bullinger en Hayminger slach" [6]. Hamingen is een buurschap ten zuiden van en nabij het Meppelerdiep, ongeveer halverwege tussen Meppel en Zwartsluis, en de Bullinger slag lag daar derhalve ook, als een lange strook (te concluderen uit de geciteerde opmerking over de dijk te Zwartsluis), die wellicht de afgrenzing vormde met het hoogschoutambt van Hasselt, waar Staphorst en Rouveen onder ressorteerden en waar de jurisdictie van de Ruinense heren dus niet gold.

Zo krijgen we het beeld voor ogen van een heerlijkheid, die zich oost-westwaarts uitstrekte van de Echtener hoogvenen (i.c. het huidige Hoogeveen) tot in het laagveengebied in noordwestelijk Overijssel. Veronderstellende dat de es- en heidegebieden vaa de dorpen deel uitmaakten van het geheel, dan zien we ruwweg de volgende grenzen: in het noordwesten het gebied der *Van Ansen's* (Ansen en Rheebrugge), in het noorden en oosten de huidige gemeentegrenzen van Ruinerwold en Ruinen (die deels terug kunnen gaan tot op en vóór de tijd dat Drente in 1795 de jurisdictie over Ruinen inlijfde), in het zuiden het gebied in en rond Echten, dat leenroerig was aan de heren *van* ***Coevorden,*** en het gebied van de havezathe Havixhorst, dat oorspronkelijk aan de *Van Ansen's* en later de *Van den Clooster's* behoorde; en in het zuidwesten was er de uitstulping in de richting van Zwartsluis, wellicht met inbegrip van het toen nog onbetekenende Meppel.

> Hoewel niet gesitueerd aan de grenzen van het bisschoppelijke gebied, had de heerlijkheid Ruinen dus een belangrijke strategische ligging. De heren *van* Ruinen

5. OBGD I, nr. 684.
6. J. G. C. Joosting, Het archief der abdij te Dikninge (voortaan geciteerd: Archief Dikninge), inv.nr. 101, regestnr. 320 (Leiden, 1906).

hadden evenwel steeds een goede relatie met de bisschoppen. Slechts enkele keren was er sprake van onbelangrijke rimpelingen. Zo herbeleende bisschop ***David van Bourgondië 27*** mei 1465 vrouwe ***Johanna van Ruinen*** en haar tweede echtgenoot ***Roelof van Laar*** met de heerlijkheid, nadat het gebied aan hem vervallen was doordat zijn neef ***Johan*** graaf van *Hoya* door ***Johan van Munster*** (zoon van vrouwe *Johanna)* ,,boven unsen ghevrede" te Ruinen gevangen was genomen [7]. Toen de in 1393 gestorven bisschop Floris van ***Wevelinchoven*** was opgevolgd door ***Frederik van Blankenheim,*** werd de nieuwe bisschop gehuldigd door Drentse edelen, onder wie ***Arend Huys*** en diens zoon ***Johan,*** doch in 1395 behoorden tot 's bisschops vijanden *Arend's twee* andere zoons *Steven* en ***Roelof*** [8].

Van allodia der heren ***van Ruinen*** horen we slechts, als gedeelten ervan werden verkocht of overgedragen (maar op het moment van een dergelijke vermelding waren uiteraard de goederen aan hun vroegere bezitter ontvallen). Bekend is, dat ze aanvankelijk de kerken van Steenwijk en Ruinen bezaten en later ook die van Borne.

We kunnen ons afvragen, wanneer de Ruinense heren hun jurisdictie hebben verworven, maar dit is niet met zekerheid te zeggen. Als namelijk de oudst-bekende stamvader van het geslacht der heren ***van Ruinen*** wordt vermeld, is er steeds slechts sprake van een naamsaanduiding zonder meer, b.v. 13 maart 1139 ,,*Otto* cie *Runa*" [9], die wèl ministeriaal van de bisschop was: ,,ministerialis beati Martini et nostri" (114 1) [10]. Dit geldt ook voor diens nakomelingen, tot er in het midden van de 13de eeuw een verandering blijkt te zijn gekomen. Voor de eerste maal wordt 27 februari 1261 — en daarna vaker — ***Mewekinus van Ruinen*** uitdrukkelijk als heer vermeld (,,domin us ***Mewekinus de*** *Runen*")[11]. De aanduiding, vóór de voornaam, betekende in het algemeen niet het bezit van een dominium, doch wel kwamen sindsdien de latere leden van dit geslacht eveneens met dit epitheton voor. Mogelijk heeft daarom ***Mewekinus*** de heerschapsrechten verworven voor steun aan ***Hendrik van Vianden*** bij diens streven bisschop te worden (en in 1251-1267 was deze inderdaad bisschop). Bovendien waren de ***Van*** *Ruinen's* tijdens het Drentse ,,interregnum" (toen de ***Van Coevorden's*** van circa 1239 tot circa 1273 hun burggraafschap van Coevorden en het drostambt van Drente kwijt waren) steeds op de hand van de bisschop en nauw verbonden met de *Clencke's*, die in 1263 bisschoppelijk slotvoogd te Coevorden werden (en dat was juist op het onderhavige tijdstip!)[12]. Tenslotte komt daar nog bij, dat het mogelijk ***Mewekinus*** was, die zijn aanzien zeer verhoogde door de verwerving van de hof Welvelde en de annexe Twentse bezittingen (zie de Nabeschouwingen aan het slot).

§ 2. De **vier oudste generaties.**

1. De oudste stamvader was een *Otto* ***van Ruinen,*** die in 1139 voor het eerst wordt vermeld als getuige van bisschop ***Andreas*** [13]. Hij was toen al niet zo jong meer, want bij een belangrijke schenking in 1141 uit allodiaal bezit aan het klooster te Ruinen (de latere abdij te Dikninge, — misschien ter gelegenheid van de stichting van het klooster [14]), was mede-ondertekenaar zijn zoon, die toen dus volwassen was.

11. ***Arnoldus***, ,,supradicti *Ottonis* heres et filius" (die daarna oorkondelijk niet meer wordt vermeld) [15].

III. *Otto (II)* ***van Ruinen*** was 11 april 1169 bisschoppelijk getuige [16] en in 1181 trad hij op met *Lambert* ***van Peize,*** *Rodolf* ***van Groningen*** en *Herman* ***van*** *Polle* (= *Polman)* [17]. Genoemd naar *Otto I,* moet hij een zoon van ***Arnold*** zijn geweest.

We concluderen daaruit de volgende benaderende chronologie: *Otto Z* geboren omstreeks 1090-1095, ***Arnold*** geboren circa 1115 (1141 volwassen), *Otto II* geboren rond 1140 (1169 volwassen).

IV. Hoofdtelg was een ***Arnold*** *(II)* ***van Ruinen*** (hoogstwaarschijnlijk zoon van *Otto II* en derhalve geboren ca. 1165), getuige en/of ministeriaal van de bisschop; bij hem worden de vermeldingen frequenter: 1204, 1206, 1209, 1210, 1211, 1215, 1217 [18].

Naast hem was er waarschijnlijk nog een broer, t.w. een *Otto.* Hij was een jongere en secundaire figuur, omdat hij in 1206 en 1211 getuige en ministeriaal was van de bisschop, doch beide malen met en na ***Arnold II.***

Ook kwam er nog een ***Johan van Ruinen*** voor, namelijk in 1212 als getuige van ***Volker van*** *Coevorden* [19], samen met ***Egbert*** von Groningen, ***Rodolf van*** *Peize,* ***Bertold*** *Schulte* ***(van Eelde) en Engelbert van*** *Steenwijk;* hij was een tijdgenoot van ***Arnold II*** en *Otto van* ***Ruinen,*** dus mogelijk hun broer.

§ 3. Voortzetting van de hoofdstamreeks.

V. Een ***Johan van Ruinen*** wordt vermeld in 1223, ca. 1225, in 1230. 1236 en 1241 [20].

Deze vanaf 1223 voorkomende ***Johan was*** een andere dan de ***Johan*** van de vierde generatie in 1212. Want 1°: de tweede *Johan was van* zijn familie duidelijk de hoofdfiguur van die tijd; niet alleen was hij in 1223, 1230 en 1241 getuige van de bisschop (die voor dat doel geen secundaire familieleden zal hebben aangetrokken), maar ook wordt hij rond 1225 genoemd in een lijst van opbrengsten van het Domkapittel te Utrecht (voor 5 ponden en 5 solidi, — meer dan een machtig man als ***Egbert van*** *Groningen* met 3 ponden 18 solidi en 4 Groningse denariën) [21]; deze ***Johan*** is derhalve ondenkbaar náást ***Arnold II.*** En 2°: in 1236 was er sprake van de gebroeders *Johannes* en ***Laurencius,*** ridders, bij de beslechting van een geschil tussen deze twee enerzijds en de abdij van Ruinen anderzijds [22] (zij waren duidelijke ***Van*** Ruinen-telgen, gezien de partijen en plaats — Buddingwolde — van het geschil en gezien het feit dat

7. Archief heerlijkheid Ruinen, inv.nr. 4, regestnr. 4.
8. Leenregister van Frederik van Blankenheim, folio 28; o.m. gedrukt in OBGD 11. nr. 902 (H. M. J. Tromp in: Drentse historisch studiën 1 blz. 48 vlgg., Assen, 1979, stelt dat i.p.v. 1395 moet worden gelezen 1425).
9. OBGD 1, nr. 27; Oorkondenboek Sticht Utrecht (OBU) 1, nr. 376; Oorkondenboek van Overijssel (OBO) 1, nr. 56.
10. OBGD 1, nr. 28.
11. OBGD I, nr. 28.
12. B. Ebling, Geschillen over het drostambt van Drente, voornamelijk in de 16de en 17de eeuw, blz. 15 vlg. (Amsterdam, 1932, dissertatie).
13. OBGD 1, nr. 27, OBU 1, nr. 376, OBO 1, nr. 56.
14. P. M. Arts, Het dubbelklooster Dikninge, blz. 24-27 (Assen, 1945).
15. OBGD 1, nr. 28, OBU 1, nr. 381, OBO 1, nr. 60.
16. OBU 1, nr. 463.
17. OBGD 1, nr. 39, OBO 1, nr. 77.
18. OBGD 1, nrs. 42, 43, 48, 49, 52, 57, 60; OBU 11, nrs. 368, 575, 589, 597, 606, 620, 644.
19. OBGD 1, nr. 54, OBU 11, nr. 606.
20. OBGD 1, nrs. 67, 83, 92, 100; OBU 11, nrs. 711, 739, 803, 963; Archief Dikninge, regestnr. 19.
21. OBGD 1, nr. 83.
22. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium, folio XVII-v"), regest nr. 19.

de naam ***Laurens*** naderhand bij de Van ***Ruinen's*** nog weer voorkomt); daarbij was ***Johan*** de hoofdtelg. Hij moet dan ook een zoon van ***Arnold II*** zijn geweest.

In de vermeldingen van 1230, 1236 en 1241 was Johan *I* van ***Ruinen*** ridder. Als we daarom aannemen, dat hij in 1230 zo'n 40 jaar oud was (dat kan aardig kloppen met zijn laatste vermelding in 1241 op ruim 50-jarige leeftijd), dan is hij rond 1188 geboren, hetgeen voortreffelijk past in de chronologie van *Arnold II*.

Kinderen:

1. *Arnold*, volgt VIa.
2. *Mewekien (Bartholomeus)*, volgt VIb.

VIa. *A(rnold) (III) van Ruinen* wordt slechts, één maal vermeld, en wel toen bisschop *Otto* 26 maart 1247 de Akerk te Groningen tot parochiekerk verhief [23]. Getuigen waren daarbij „*A. de Ruine, Albertus* et *Suetherus de Vorst, Gisebertus de Buchorsf, Walferus Radingus* et *Bertoldus Radingus*".

Doordat de voorgaande heer, ***Johan I,*** niet meer vermeld werd bij die gelegenheid en de na 1247 volgenden nog niet, hebben we hier te maken met een telg van de na ***Johan Z*** volgende generatie. Zijn naam kunnen we op grond van voorgaande namen completeren tolt ***Arnold (III).***

In het kader van de vermelding van 1247 en van de chronologie van *Johan I* zal *Arnold* omstreeks 1210 geboren kunnen zijn.

VIb. Een heer (dominus) *Mewekien van Ruinen* kwam 27 februari 1261 voor (zie Inleiding), en wel als borg voor *Rodolf van Ansen*, toen die zijn tienden uit de hof te Dikninge aan het klooster te Ruinen verkocht. Verder wordt hij nog genoemd in 1263 (2x), 1265 en 1273 [24], waarvan in 1263 en 1273 als dominus, in 1263, 1265 en 1273 als ridder en in 1265 als bisschoppelijke ministeriaal; hij was dus een primaire figuur.

Aan het charter van 19 juli 1263 [25] is zijn zegel bewaard gebleven met het Ruinense wapen (het oudste zegel dezer familie! ; drie rozen, 2 en 1, onder een schildhoofd); bij een overeenkomst tussen ***Gerrit Clencke en Hako van Hardenberg*** met de bisschop over de bewaring van het slot te Coevorden was hij onder de Drentse borgen. In de tekst was zijn voornaam ***Mewekien,*** in het zegelrandschrift *Bartolomeus* („*. . . m Bartolomei de Runen*"), evenals 29 juni 1273, toen ***Sophia*** weduwe van ***Rodolf van Ansen,*** een jaarlijkse rente aan de Ruinense abt verkocht [26]. ***Mewekien was*** dan ook de Nederlandse roepnaam van ***Bartolomeus,*** of omgekeerd was ***Bartolomeus*** een verlatiniseerde vorm voor ***Mewekien.*** Behalve op zegels komt de *Bartolomeus*-vorm ook éénmaal voor in de letterlijke tekst van een charter, want in 1262 verkocht ***Hendrik Papinc van Steenwijk*** met toestemming van zijn leenheer ***Otto van Bentheim*** aan het klooster te Ruinen een hof te Eemster; getuige daarbij waren de ridders ***Bartolomeus van Ruinen, RodoZf van Ansen, Volkier van Echten*** en ***Helprich van Vollenhove*** [27].

Doordat *Mewekien/Bartholomeus van Ruinen* in de charters' van 1262, 1263, 1265 en 1273 wordt aangeduid als ridder, zullen we zijn geboortetijd kunnen plaatsen in

23. OBU 11, nr. 1114 (OBGD 1, nr. 110 heeft juiste jaartal, doch foutieve datum).
24. OBGD 1, nrs. 133, 134, 143; OBU III, nrs. 1591, 1594, 1657, IV, nr. 1847.
25. OBGD 1, nr. 133 (Rijksarchief in Utrecht, bisschoppelijk archief nr. 70).
26. OBGD 1, nr. 130; OBU 111, nr. 1580.
27. OBGD 1, nr. 143; OBU IV, nr. 1847.

circa 1220. Daardoor moet hij een bróer (en geen zoon) zijn geweest van *Arnold III,* die immers rond 1215 geboren was. En aangezien zij beiden heer van Ruinen zijn geweest, na elkaar, moeten we aannemen, dat *Arnold III* kinderloos was; dat maakt de aanknoping van de volgende generatie aan *Mewekien van Ruinen* tot een zekerheid.

Kinderen:

1. *Johan (II)*, volgt VIIa.
2. *Otfo (van Welvelde)*, volgt VIIb.
3. *Laurens (Geuzinge)*, volgt VIIc.
4. *Mewekien (Lansinge)*, vodgt VIId.

VIIa. *Johan (II)* wordt 4 juli 1291 vermeld als „*Johannes* domicellus de *Rune*", met zijn vrouw *Emegarde* en hun zoon *Bartolomeus* (kennelijk genoemd naar de grootvader), bij de verkoop van vijf hoeven door hem aan de buren van Weerwille [28]. Uit de betiteling „domicellus" volgt, dat hij nog knape was, geen ridder. In oorkonden van 1294, 1297 en 1299 wordt hij dan ook „famulus" (knape) genoemd [29].

Kinderen:

1. *Bartolomeus, volgt* VIIIa, § 4.
2. *Steven*, volgt VIIIb, § 4.
3. *Zda*, volgt VIIIc, § 5.
4. dochter, gehuwd met *Hendrik van Eelde (zie* onder VIIIb, § 4).
5. dochter, gehuwd met *Johan Clencke* (zie onder VIIIb, § 4).

VIIb. *Otto van Ruinen* erfde het huis Welvelde c.a. in Twente en noemde zich daarnaar. Als *Otto van Welvelde* wordt hij vermeld in de jaren 1308-1320 [30]. In 1308 was hij al ridder en in 1312 was zijn gelijknamige zoon, knape, met hem getuige en dus volwassen. Dit levert de volgende geboortejaren op: *Otto* senior circa 1263 en *Otto* junior rond 1287. We komen op hem terug bij de bespreking van de neventak *Van Welvelde* in § 6.

VIIc. *Laurens Geuzinge* wordt voor het eerst vermeld 4 juli 1291 in een stuk dat slechts in afschrift bekend is [31]. Bij de 'daar vermelde verkopers wordt namelijk een „*Laurentius Godringa*" genoemd met zijn vrouw *Elisabeth*. Blijkens zijn mede-'eigenaar-zijn was hij wel een familielid, doch de achternaam is in eerste instantie onbekend. Wel komen we in een stuk van 21 maart 1294 een gelijkende naam tegen, weer in verbinding met *Johan II van Ruinen* [32]: een aantal bisschoppelijke ministerialen (de Dren-

26. OBGD 11, supplement nr. 1227.
29. OBU V, nrs. 2622, 2820 (1294, 1297) ; P. A. A. M. Wubbe, Het archief van de abdij Ter Hunnepe, inv.nr. 252, regestnr. 4 (1299). (In deze laatste bron wordt ***Johan*** in het regest ***Johannes de Bynen*** genoemd, doch blijkens zijn zegel is hij onmiddelliik te herkennen: drie rozen onder een schildhoofd; ***Johan*** treedt daar 1 februari 1299 op als drost van Salland („scultetus Sallandie"). hetgeen hij wellicht werd op grond van zijn aanzienlijk bezit in Twente rond Borne).
30. OBO 111, nrs. 548, 649, 686; VI, nrs. 1549, 1552.
31. P. A. Derks, Chronologisch register der voornaamste stukken en bescheiden over de driehonderdjarige waterkwestie in de gemeente Ruinerwold, blz. 53, nr. 1 (Meppel, 1877).
32. OBU V, nr. 2622; OBO 11, nr. 444.

Overzicht 1

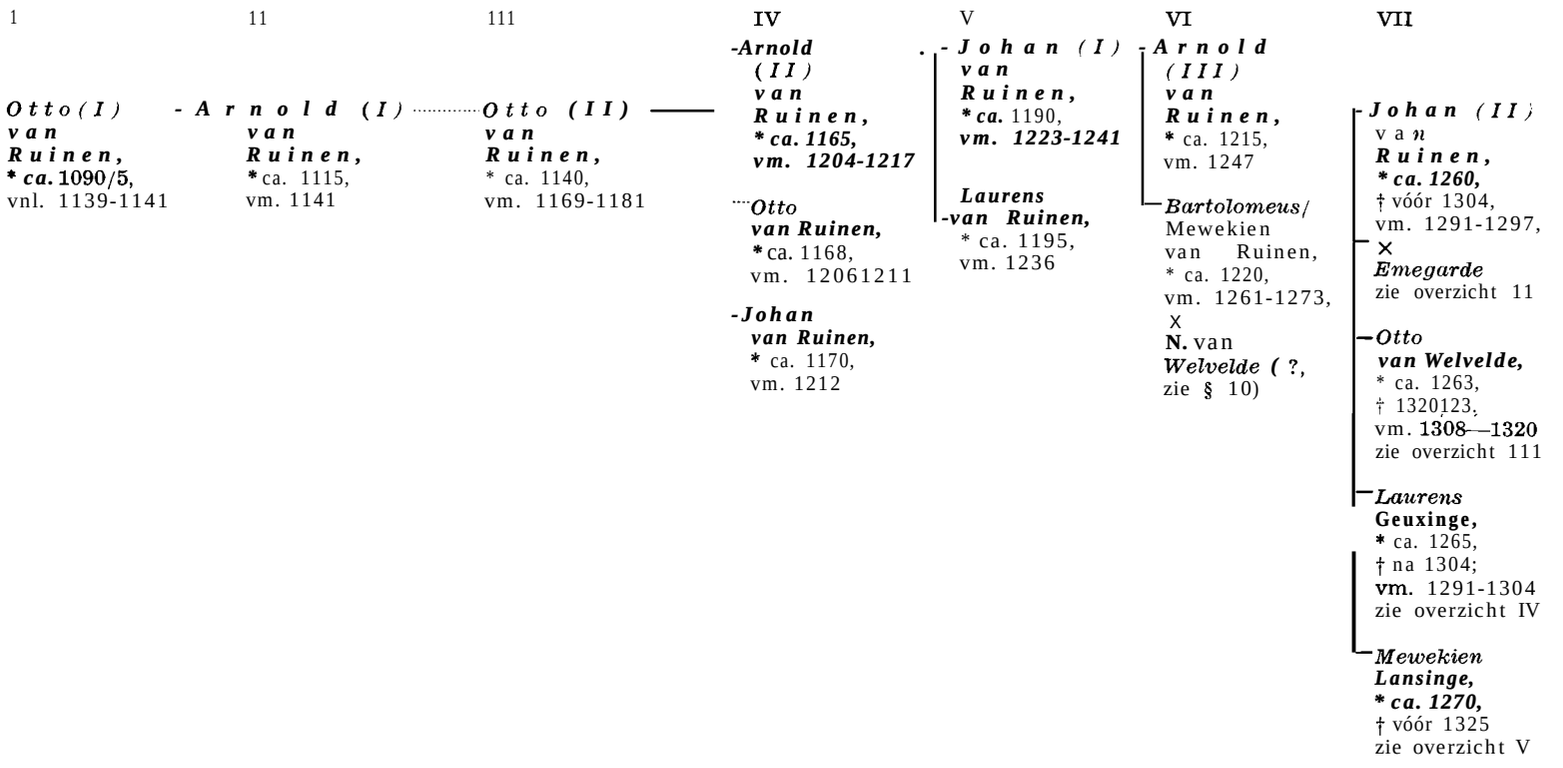

ten onderhen waren *Adolf van Groningen, Johan II van Ruinen* en *„Laurencius Gondrync")* en de steden Deventer, Zwolle en Kampen sloten toen een overeenkomst tot handhaving hunner rechten (wellicht tegenover *Zweder van Voorst* c.s) [33]. Ook deze oorkonde hebben we slechts, in een 16de eeuws afschrift en we zullen dan ook ongetwijfeld te maken hebben met een leesfout: de juiste lezing zal zijn *Laurens Godesing(e)*, die een jongere broer was van *Johan II*.

> ***Johan II*** had namelijk een broer, ***Laurens van Ruinen,*** met wie hij b.v. 4 juni 1297 voorkomt; toen deed bisschop ***Willem II*** uitspraak in de geschillen tussen t.e.z. ***Egbert van Almelo, Hako van den Rutenberg, Wolter*** en ***Arend van Isselmuden, Adolf van Groningen, Hendrik van Kuinre, Gijsbert van Buchorst, Johan*** en ***Laurens van Ruinen,*** Deventer, Kampen en Zwolle, en t.a.z. ***Zweder*** van ***Voorts*** c.s.[34]. Het moet hier dezelfde ***Laurens van Ruinen*** zijn als degene, wiens zoon ***Johan Geuxinge*** (*„Johannes* ***Gosinc*** filius Laurencii ***de Runen") 25*** juli 1319 ten overstaan van de schepenen van Kampen een boterrente kocht [35]. Deze zoon ***Johan was*** de eerste van een groot aantal telgen van het geslacht Geuxinge, dat dus in rechte lijn uit ***Van Ruinen*** stamde en dan ook hetzelfde wapen had. We komen op dit geslacht ***Geuzinge*** terug, ***waarvan*** de familienaam oorkondelijk voorkomt als *Gue(de)sing* en *Godesing*(e). In de nu verdwenen originalia van de charters van 1291 en 1294 zal dan ook *„Godesinge"* en ***Goedesync"*** hebben gestaan. M.a.w.: ***Laurens Godesinge was*** dezelfde als ***Laurens van Ruinen,*** die naar de hof Geuzinge onder Ruinen voor zich en zijn nakomelingen een andere achternaam kreeg.

Laurens Godesinge komt éénmaal als „domicellus" *van Ruinen* voor: toen *Hendrik van Kuinre 8* augustus 1304 een geschil bijlegde tussen de abt van Ruinen en de proost van het Haskerconvent over goederen te Staphorst, waren *„Laurencius* domicellus ***in Rune"*** en *Hendrik van Ansen* getuigen [36].

> Deze betiteling moet duiden op het feit, dat hij voogd van Ruinen **was** (de reële heerschappij was later **voor** de nakomelingen van ***Johan II).***
>
> Dit leidt tot enkele conclusies: 1° ***Johan II*** overleed vóór 1304; 2° diens mannelijke nakomelingschap was in 1304 minderjarig; 3° we hebben een aanwijzing te meer, dat ***Laurens*** en ***Johan II*** broers waren.
>
> Vooruitlopend op de opvolger van *Johan* ***II*** moeten we dan nu **al** constateren, dat — als we aannemen dat de opvolger circa 15 jaar oud was in 1304 (hetgeen straks niet ver mis **zal** blijken) — die zoon rond **1285—1290** is geboren; ***Johan II's*** eigen geboortetijd **móét** dan omstreeks 1260 zijn.

Kinderen:

1. *Johan Geuzinge,* volgt VIIIa, § 7.
2. Cyse *Geuzinge,* volgt VIIIb, § 7.

VIId. *Mewekien van Ruinen,* geboren circa 1270, † vóór 1325; hij had in 1325 o.m. een volwassen zoon met de achternaam *Lansinge: „Arnoldus Lansinghe* filius quondam *Mewekini* fratris quondam *Johannis de Runen"* [37]. Daardoor was hij de stamvader van een nader te bespreken jongere tak.

Kinderen:

1. *Arnold Lansinge,* volgt VIII, § 8.
2. *Agnes Lansinge, 1325* non te Dikninge.
3. *Lyse Lansinge,* 1325 non te Dikninge.

33. Vgl. OBU V, nr. 2819, OBO 11, nr. 470.

34. OBU V, nr. 2819.

35. J. A. Kossmann-Putto, **Kamper** schepenacten 1316-1354, nr. 69 (Zwolle, 1955) (voortaan geciteerd: **Kamper** schepenacten).

36. OBGD 1, nr. 224.

37. OBGD **I,** nr. 294.

Zo blijkt in deze generatie het geslacht der heren *van* Ruinen uiteen te waaieren in vier takken: naast de hoofdtak de neventakken *Van Welvelde, Geuzinge* en *Lansinge.* Bij deze caesuur vatten we het besprokene samen in een overzicht 1 (met de „regerende" heren gespatieerd).

§ 4. De voortgezette **hoofdstamreeks Van Ruinen.**

VIIIa. *Bartolomeus van Ruinen* memoreerden we reeds als in 1291 voorkomende samen met zijn vader *Johan (II)*. Gezien het geboortejaar van zijn vader was hij toen zeer jong (geboren in of na ca. 1285) ; de andere kinderen waren nog jonger, want die werden in 1291 niet genoemd! Nadien komt *Bartolomeus* niet meer voor, zodat hij jong en kinderloos zal zijn overleden.

VIIIb. *Steven van Ruinen* zal — wegens zijn ontbreken in 1291 — zijn geboren rond 1292. Hij was 8 dec. 1325 heer van Ruinen („domicellus") en 26 mei 1328 nog knape („famulus") [38].

> Het charter van 1325 is belangrijk, omdat het daar ging om overdracht van allodiaal bezit (door Steven's neef ***Arnold Lansinge, zoon van Mewekien).*** Daarom compareerden ter goedkeuring: Steven. zelf (met filiatie: ***„Stephanus*** domicellus, filius quondam ***Johannis de Rune"),*** en zijn zwagers („sororii: echtgenoten van zijn zusters) ***Hendrik*** schulte van ***Eelde***, ***Otto van Norg*** en ***Johan Clencke.*** De betrokkenen worden in deze volgorde genoemd, maar dat betekent niets voor hun opeenvolging in leeftijd: Steven gaat immers als Ruinense heer voorop en bovendien kwamen vrouwelijke telgen na de mannelijke. De voornaam van de zuster die met Otto van Norg getrouwd was, is te achterhalen, want 25 maart ***1334*** komt ***Otto*** voor met zijn vrouw Yda en hun kinderen ***Wycher, Johan*** en ***Herman*** [39].

De vrouw van *Steven van Ruinen* was mogelijk een *Van Peize.* Toen namelijk *Steven's* zoon, *Johan (III) van Ruinen,* 15 mei 1377 onroerend goed te Eelde verkocht [40], heette dit goed hem aangeërfd te zijn van „*Egberte van Peyse,* unsen neven".

> ***Egbert*** kan dan een zoon zijn van een zuster of zwager van *Steven* of van een broer of zwager van diens vrouw (waarbij we er van uitgaan, dat „neef" hier bedoeld wordt in zijn eigenlijke betekenis en niet als algemene verwantschapsaanduiding, gezien zijn positie als erflater). Van een zuster van Steven evenwel is geen sprake: hun echtgenoten stamden immers uit andere geslachten dan ***Van Peixe. Zo*** zal Steven's vrouw een ***Van Peixe*** zijn geweest: bij overlijden zonder nakomelingschap vererfde het bezit naar de familie van herkomst, in casu de vrouw van *Steven van* Ruinen of bij haar vooroverlijden — zij leefde in 1377 niet meer — naar haar zoon (een in dit verband onbelangrijke nevenconclusie is, dat ***Egbert van Peixe*** kinderloos was). Als steun voor onze verwantschapsslotsom is er nog het feit, dat een *Herman,* pastoor te Peize en deken van Drente, 3 juni 1379 een vidimus afgaf van de door ***Johan III***'s vrouw getoonde oorkonden van 11 november 1375 en 10 november 1376 [41], waarvan die uit 1376 betrekking had op door ***Johan 111*** geërfd aanzienlijk bezit van dezelfde ***Egbert van*** Peixe ***Egbertssoon.***

Zoon:

IXa *Johan (III) van Ruinen Stevenszoon* is rond 1315 geboren: niet later, want uit circa 1340 stamt een register van inkomsten van het Utrechtse Domkapittel [42], waar *Johan's* afdracht wordt vermeld: „Item in parrochia de Rune per *Johannern de Rune* V librae Gron. V solidi" (evenveel als *Johan I,* Va, in 1225), „de decima in Oesterwolde, quam possidet *Rodolphus Spegel, Otto Spegel* filius *Rodolphi* in pheodum, moratur in Elede. Item per eundem pro decima in Ghees in parrochia Hessele V unciae V Gron." *Johan III, Egbert van Peize,* de inwoners van Peize, Roden en Roderwolde sloten 21 maart 1352 een verdrag met de stad Groningen [43].

> Hieruit blijkt weer de nauwe band tussen *Johan* en ***Egbert van Peize;*** kennelijk had ***Johan*** belangen in die omgeving.

Zijn laatste vermelding in leven uit 1377 is al genoemd, toen hij (weoens schulden!) onroerend goed te Eelde verkocht, dat hij geërfd had van zijn neef *Egbert van Peize* [43a].

> *Aan* dit stuk is zijn zegel bewaard gebleven met het ***Van*** Ruinen-wapen : onder een schildhoofd drie rozen, 2 en 1, met randschrift „S.JO.AN HERE VA. . UNEN".

Johan's echtgenote was een *Zweder van Rechteren Frederiksdochter.* Zij wordt voor het eerst vermeld, samen met haar man en een dochter *Bertrade/Berte,* op 31 oktober 1363 bij de afstand van enige rechten aan de abdij te Dikninge [44]; hetzelfde drietal kwam 29 september 1364 nog eens voor bij de kwitering van Dikninge voor 400 Brugse schilden [45]. Dit was tevens de laatste vermelding van de dochter, die dan ook jong zal zijn overleden (verdere kinderen waren er niet, zodat de heerschappij over Ruinen na *Johan III* overging op een tak in de vrouwelijke 'lijn). De terminus ante quem voor *Berte's overlijden* is 28 april 1374, toen *Johan III* en *Sweder* de grove en smalle tienden over het goed Blakeling in de marke van Pesse aan Dikninge verkochten [46]: bij deze vermogenshandeling ontbrak *Berte.*

> *Zweder van Rechteren* wordt nog een hele tijd genoemd. Zo ontving zij van haar man 11 november 1375 „al onse levendige roerende have, al unse cleynhede (=

---

38. OBGD 1, nrs. 294, 314. *Steven van* ***Ruinen*** wordt 10 oktober 1318 oorkondelijk het eerst vermeld, toen hij circa 8 mark beloofde te betalen (Kamper schepenacten nr. 35).

39. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio XXVII v°—XXVIII), regestnr. 43.

40. OBGD 11, nr. 652 (archief huis Almelo).

41. OBGD 11, nr. 671; vgl. OBGD 1, nr. 639, 11, nr. 641.

42. OBGD 1, nr. 340.

43. OBGD 1, nr. 419.

43a. Zie noot 40 en archief heerlijkheid Ruinen, nieuwe aanwinsten Rijksarchief in Drente (nu geïnventariseerd door M. van Driel; inventarisatie van ca. 1600 door ***Berend van Munster*** met korte „regesten" vermeldt de fundatiebrief van een vicarie te Ruinen in 1377, bezegeld door ***Johan*** heer van ***Ruinen, Frederik van Rechteren*** en *Robrecht* van *Viernborch)* (volgens dezelfde bron kocht ***Johan van Ruinen*** in 1363 een rente van twee vierendeel boter te Koekange en een halve waar in de marke van Pesse en in 1368 een halve waar in Pesser Kinholte).

44. OBGD 1, nrs. 525, 526. Er is een opvatting, dat *Zweder* de tweede echtgenote was van ***Johan 111 van Ruinen*** en dat ***Berta*** een dochter was uit diens eerste huwelijk. Dit kan gegrond zijn op een mededeling in een nog te vermelden kroniek over *Zweder,* dat zij als enig kind een jong gestorven zoon zou hebben gehad. Als bedoelde kroniek in deze betrouwbaar is, dan moeten we inderdaad tot een oorkondelijk onvermeld eerste huwelijk besluiten, waaruit de overigens ook jong overleden dochter ***Berta*** sproot. Ik neig evenwel tot de opvatting, dat, omdat de kroniek ***Zweder*** rijkelijk romantisch beschrijft en het sterven van het zoontje niet meedeelt uit historische nauwgezetheid maar als aanleiding tot een vroom en later zelfs kloosterlijk leven, de sexe van het kind aan de kroniekschrijver onbekend is gebleven. De letterlijke tekst van de oorkonde van 1363 geeft overigens geen steun aan de realiteit van een eerste huwelijk van ***Johan.***

45. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium, folio XLVII v°), regestnr. 69.

46. OBGD 11, nr. 619.

kleinodiën) ende goed, dat die scheere bygaen hevet, alle onse silverwerc ende vate, dat sij van golde ofte silver, ende voert al onse reedscap, huesraed ende al onse goed, alsoe als dat gheleghen is ten Oeldenhave (= het stamslot)" [47] (met de zegels van Johan ZZZ — onder een schildhoofd drie rozen, 2 en 1; randschrift „JOHAN HERE VAN RUN.. ." — en, figuraal identiek, van *Gert Geuzinge*). Met haar man wordt zij diezelfde datum nog eens vermeld, toen zij met toestemming van de bisschop voor het Sint Katharina-altaar te Ruinen enige opbrengsten schonken uit de goederen Luddering, Wulverding, Westebring, Oldelansing, Hadebolding en de Nijenhave [48]. Maar vanaf 1378 was zij weduwe: in 1377 was ***Johan*** nog in leven — zie boven —, in 1380 werd zijn opvolger heer van Ruinen, en 3 juni 1379 trad zij alléén op, want toen gaf ***Herman,*** pastoor van Peize en deken van Drente, een vidimus af voor oorkonden, hem getoond „per manus honeste domine, videlicet *Zwederis,* domine in ***Runen"*** [49]. In haar weduwejaren trok zij zich terug in een ascetisch leven te Deventer; een lang verhaal daarover is te vinden in een kroniek ten Rijksarchieve in Arnhem „Van den doechden der vuriger ende stichtiger susteren van Diepenveen" [50]. Zij kocht enige huizen te Deventer, die zij 31 januari 1391 legateerde aan de gemeenschap van de zusters des gemenen levens; deze schenking bevestigde zij 17 november 1396 [51].

De kroniek vertelt, dat aan de verhuizing naar Deventer voorafging, dat aan *Zweder* de toegang tot de Oldenhave werd ontzegd door de opvolger van haar man. Dit verhaal is evenwel nauwelijks geloofwaardig, want de schrijver vermeldt b.v., dat degene die zich meester maakte van de Oldenhave de zoon was van een vrouwe ***Vossynna*** en huwelijksambities had ten aanzien van *Zweder.* We weten echter met zekerheid, dat haar man's opvolger door de bisschop volkomen regelmatig met Ruinen beleend werd. Inhoudelijk is wèl juist, dat *Zweder* zich te Deventer in een kloosterlijk leven terugtrok.

Volgens dezelfde kroniek overleed ***Zweder 21*** februari 1407 te Deventer.

Uit de vermeldingen van ***Johan ZZZ van Ruinen*** (ca. 1340-1377) en *Zweder* (1363-1407) blijkt wel, dat zij heel wat jonger was dan haar man en dat ***Johan*** vrij laat is getrouwd. Stelden we reeds ***Johan's*** geboorte op rond 1315, dan moeten we voor *Zweder* op circa 1335 uitkomen (temeer omdat zij in haar weduwejaren door de vermelde kroniek wordt geschetst als een knappe vrouw: „Want sie was een schoen, eersam persoen van lijve ende van zeden" en „soe eersamen stateliken persoen").

47. Archief heerlijkheid Ruinen, inv.nr. 2 (OBGD 11, nr. 638). Er moet ook een niet-bewaarde liiftochtsbrief voor *Zweder* van haar man zijn geweest met rechten op (bewoning van) de Oldenhof, want 4 december 1383 deed zij daar afstand van ten behoeve van ***Arend Huys,*** die daardoor vrijelijk kon beschikken over de Oldenhof; in plaats daarvan verleenden ***Arend Huys*** en ***Johan de Vos van Steenwijk*** haar andere lijftochtsrechten (afschrift in het gemeente-archief van Zwolle, Rechterlijke archieven 001-00582).

Opvallend is hier overigens de aanwezigheid van ***Johan de Vos van Steenwijk, die*** mogelijk optrad als familielid en als zodanig vermogenshandelingen mede-zegelt, kennelijk aan de kant van ***Arend Huys.*** Hij was in 1380 ook aanwezig (met zijn broer ***Roelof van Steenwijck)*** bij een nog ter sprake komende boedelscheiding tussen de erfgenamen van de heerlijkheid Ruinen, ***Arend Huys*** en *Rolof Polman.* Kennelijk was ***Johan*** een dedingsman-arbiter zonder zelf erfgenaam te zijn, dus wellicht een aangetrouwde verwant. Om hem als zodanig een plaats te geven, kunnen we denken aan het feit, dat zijn broer ***Roelof*** gehuwd was met een *N.* van *Norch* ***Arentsdochter*** en daarmee een aangetrouwde oom was van ***Arend Huys.*** Doch voor ***Johan*** zelf ware dit nauwelijks een motief voor zijn herhaalde optreden. We zouden daarom kunnen veronderstellen, dat de moeder van ***Arend*** *Huys'* eerste vrouw ***Lumme van*** *Gasselte* een dochter was van *Coenraad van* ***den Gore*** (= ***de Vos van Steenwijk).*** Deze laatste suppositie zou de aanwezigheid van ***Roelof èn Johan.*** in 1380 verklaren: beiden zouden dan (aangetrouwde) ooms zijn geweest van ***Arend Huys.***

48. OBGD 11, nrs. 639, 648.

49. OBGD 11, nr. 671.

50. Een samenvatting hieruit o.m. van J. S. van Veen: Zweder van Rechteren, Vrouwe van Ruinen, in: Nieuwe Drentsche Volksalmanak voor 1901, 19e jaargang, blz. 150 vlgg. vooral blz. 153-159).

51. OBGD 11, nrs. 815, 939.

§ 5. De heren van Ruinen uit het huis Van Norg.

Met de dood van ***Johan III*** stierf de hoofdtak van het huis ***Van Ruinen*** in mannelijke lijn uit. De heerschappij over de heerlijkheid ging daarna over op ***Arend Huys,*** die 3 september 1380 aan de bisschop verzocht, te worden beleend met zijn goed, dat hem aangeërfd was van ***Johan III van Ruinen,*** t.w. „die gerechte to Ruenen, to Buddingwolde, to Haexwolde ende ter Bulinge met allen oeren toebehoren" [52], en hij was daar rond 1382 in het laenbezit van (zie Inleiding). Onmiddellijk rijst dan uiteraard de vraag, hoe ***Arend*** *Huys* erfgenaam kon zijn van de kinderloze ***Johan III.*** Voor de beantwoording daarvan signaleren we in eerste instantie een overeenkomst over het recht tot het houden van zwanen in Drente van 8 april 1405. Daarbij zegelden van ***Arend Huys'*** zoons — t.w. ***Johan*** (*IV*), ***Steven,*** *Johan(!), Boldewijn* en *Rolof* — de beide oudsten: „*Johanne van Rune* ende *Stevene van Rune* ghebrodere", en wel met onder een schildhoofd drie rozen, 2 en 1 ***(Johan),*** en met binnen een schildzoom een met acht penningen beladen zoom vijf rechter schuinbalken ***(Steven)*** [53]. *Johan* had dus, toen hij zijn vader was opgevolgd, behalve de naam ook het wapen van ***Van Ruinen*** overgenomen, terwijl zijn jongere broer wel de familienaam overnam, doch het oorspronkelijke ***Van*** Norg-wapen had aangehouden.

VIIIc. We memoreren, dat de vader van *Johan III* een zuster *Ida* ***van Ruinen*** had, die trouwde met *Otto van Norg.* Deze *Otto* komt oorkondelijk voor in de jaren 1316—1335, hetgeen volkomen parallel is met zijn zwager ***Steven van Ruinen*** (1325—1335). In 1316 zegelde hij met het ***Van*** Norg-wapen: binnen een met (acht?) penningen beladen schildzoom vijf linker schuinbalken [54]. Aangezien zijn vrouw *Ida* ***van Ruinen wel*** eens ouder kan zijn geweest dan haar broer ***Steven (Steven*** geboren na 1291, diens oudere jong-overleden broer ***Bartolomeus*** geboren rond 1285, met dus een flinke ruimte tussen die twee, waarin ook de oudste zuster dan zal thuishoren, die gehuwd was met ***Hendrik*** schulte ***van*** *Eelde*), ben ik geneigd haar geboortejaar op circa 1290 te stellen.

Otto en *Ida,* hun kinderen *Wijcher,* ***Johan*** en *Herman,* en ***Otto's*** broer *Wijcher* (kanunnik te Steenwijk) verkochten 25 maart 1334 aan Dikninge tienden te Hooghalen, door de gebroeders ***Otto*** en *Wijcher* geërfd van hun ouders [55].

52. OEGD 11, nr. 684. Ten Rijksarchieve in Overijssel berust een scheidingsacte van 11 nov. 1380 m.b.t. de erfenis van ***Johan ZZZ*** tussen *Arend Huys* ***en*** *Rolof Polman; Arend venvierf* daarbij de Oldenhof, het hoge en lage gericht, de gruit etc. (Ridderschapsarchief, inv.nr. 3164bis: leenproces Ruinen); het origineel met een Norgs zegel van ***Arend Huys*** bevindt zich in een verzameling aanwinsten van het archief der heerlijkheid Ruinen ten Rijksarchieve in Drente.

53. OBGD II, nr. 1209 (het stuk berust in het Rijksarchief in Utrecht).

54. OBGD 1, nr. 252 (het stuk berust in het huisarchief Echten).

55. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium, folio XXVII v°-XXVIII), regestnr. 43.

Kinderen:

1. *Wijcher,* vermeld 1334.
2. Johan, vermeld 1334, volgt IXb.
3. *Herman,* vermeld 1334.

IXb. Johan *van Norg* kan omtrent 1312-1315 geboren zijn (zijn moeder immers rond 1290). Hij is zo belangrijk, omdat we van zijn broers *Wijcher* en *Herman* niets meer vernemen en omdat ***Johan*** bewijsbaar nakomelingschap had: ***Otto van Norg Johanszoon,*** die 19 november 1362 geestelijke was in het bisdom Utrecht: ***„Otto Johannis de Noerch,*** clericus Trajectensis" [56]. Hij zal dan ook de vader zijn van ***Arend Huys,*** die immers in wezen een ***Van Norg*** was en bovendien een oudste zoon ***Johan*** had; ***Arend is*** dan omstreeks 1335 geboren.

Kinderen:

1. ***Otto,*** 1362 geestelijke.
2. *Arend* ***Huys,*** volgt Xa.

Xa. De eerste vermelding van ***Arend Huys*** is van 14 februari 1360 als een van de dedingslieden aan bruidszijde bij de huwelijksvoorwaarden tussen *Herman* ***van Coevorden*** en *Ida* ***van Selwerd*** [57].

Door hem en de anderen werd *Ida* daarbij „onse nichte" genoemd; hoe het met die familierelatie precies zit, valt niet uit te maken (was ***Ida van Selwerd*** via een moeder Van Norg een kleindochter van ***Ida van Ruinen?).*** Mogelijk was ***Arend Huys*** op grond van de verwantschap 21 februari 1365 getuige van ***Adolf van Selwerd,*** oom van ***Ida*** [58].

Ook in 1360 kocht ***Arend*** op 30 april een halve tiende te Lhee [59] en 30 april 1376 kocht hij bovendien een aantal roggepachten [60].

In 1395 waren ***„Aernt Huys,*** heer tot Runen, ***Johan*** sijn soen" onder de Drenten, die bisschop ***Frederik van Blankenheim*** als hun landsheer erkenden [61], maar onder de weigeraars waren *Arend*'s zoons ***„Steven*** van ***Runen*** ende ***Rolof van Runen,*** gebrodere". Er waren dus verschillende gedachten in één gezin ten aanzien van het landsheerlijk gezag. Overigens was dit geen aanleiding tot een crisis want 13 en 31 oktober 1412 was Steven van ***Ruinen*** na de dood van zijn broer ***Johan (IV)*** voogd van Ruinen („gheboren mombaer") [62].

Overigens, waren de gebroeders ***Steven*** en ***Rolof van Ruinen*** inderdaad zoons van ***Arend Huys, want*** na 27 oktober 1403 verkochten de gebroeders Johan, „here van ***Rune",*** knape, ***Steven, Johan, Boldewijn*** en *Rolef* aan Dikninge grove tienden te Lhee [63].

Arend Huys en zijn vrouw ***Lamme,*** en ***Wibbe,*** weduwe van ***Wermbold van Gasselte,*** keurden 5 mei 1362 goed en realiseerden de stichting en begeving van een aan Sint Nicolaas en Sint Catharina gewijd altaar in de kerk van

56. OBGD 1, nr. 519.
57. OBGD 1, nr. 475.
58. Zie J. W. Schaap, De burggraven van Groningen, in: De Ned. Leeuw 1979, kol. 71 e.v.
59. OBGD 1, nr. 478.
60. OBGD 11, nr. 641.
61. Leenregister van Frederik van Blankenheim, folio 28 (OBGD 11, nr. 902).
62. Archief Dikninge, inv.nr. 1, 156, regestnrs. 189, 190.
63. OBGD 11, nr. 1162. ***Johan*** junior komt 24 mei 1438 nog eens voor (zijn gelijknamige broer stierf al in 1411), toen hij van ***Alfer van Isselmuden/Rodencock, zo*** deze hem niet vóór 24 juni e.k. de betaling van 175 Rijnse guldens zou waarborgen,-het goed Herspyng in Overenhem onder Hellendoorn in gebruik zou mogen overnemen (Archief Bisschoppen, regestnr. 3, 1, folio 151 = Muller, Regesten bisschoppen, nr. 2993).

Gasselte volgens beschikking van ***Wermbold,*** wiens erfgenamen zij waren [64]. Zo blijkt ***Arend's*** (eerste) vrouw een ***Lamme van Gasselte*** te zijn 'geweest, want hijzelf had via zijn ouders daar geen relaties.

Met zijn vrouw heeft hij zich te Gasselte gevestigd, want 21 februari 1365 heette hij als getuige bij een verkoop ***„Arnolt Hus van Gasselte"*** [65].

Te eniger tijd werd ***Arend Huys*** weduwnaar, want hij hertrouwde. We weten niets over een tijdstip, maar lang na zijn dood ***(Arend*** overleed omstreeks 1396, want na de vermelding in 1395 als bisschopshulder werd 2 mei 1397 zijn zoon en opvolger ***Johan (ZV) van Ruinen*** met de heerlijkheid Ruinen c.a. beleend [66]) droeg een vrouwe ***Agnese,*** weduwe van *Arnolt* ***Huzeken,*** in leven heer van Ruinen, 7 juli 1421 een boterrente te Dinxterveen onder Kolderveen over aan de abdij te Dikninge [67]; er werd bij vermeld, dat de helft van die boterrente afkomstig was van haar zoon ***Johan Clencke.*** *Agnes* moet, gezien deze vermelding (25 jaren na de dood van haar man, die bij zijn overlijden ongeveer 60 jaren oud was) veel jonger zijn geweest dan haar man.

Natuurlijk is er dan de vraag naar de herkomst van ***Arend's*** tweede echtgenote. Er is wel verondersteld, dat die tweede vrouw een ***Agnes de Vos van Steenwijk*** was. ***Deze*** suppositie is mede gebaseerd op het feit, dat in 1421 een ***Arent de Voss van Steenwic*** genaamd ***Huzeken*** enige tienden overdroeg aan de abdij te Dikninge [68], maar dit is volstrekt onaannemelijk. Want ***Arend de Vos van Steenwijk/Huzeken was,*** blijkens een boedelscheiding uit 1408 in het familie-archief De Vos van Steenwijk in de Rijksarchieven te Assen en Zwolle, een zoon van ***Bertolt de Vos van Steenwijk,*** die dan wellicht met een dochter van ***Arend Huys*** getrouwd was en wiens zoon ***Arend*** naar zijn grootvader genoemd kan zijn. Oorkondelijk wordt *Agnes* slechts die ene maal in 1421 vermeld; daarbij zegelde *Volkeer* ***van Schalcwijc als*** haar momber „om bede Vrouwen *Agnesen* mijner moeijen". Haar afkomst blijft daarbij helaas in het onzekere.

Voor een eigen bijdrage aan de discussie gaan we er van uit, dat ***Arend Huys'*** zoon *Boldewijn* stamt uit diens tweede huwelijk met ***Agnes.*** We doen dat in eerste instantie op grond van de overweging dat van hem geen memorie-inschrijving voorkomt in het missaal van de

64. OBGD 1, nr. 513 (volgens de opgave aldaar berust het stuk in afschrift in het archief van de heerlijkheid Ruinen, maar in de huidige inventaris ontbreekt het).

Uit de combinatie van Arend *Huys* en zijn vrouw ***Lamme*** èn ***Wibbe*** als weduwe van ***Wermbold van Gasselte zou*** men kunnen concluderen, dat ***Lamme*** een dochter was van *Wermbold* en ***Wibbe (zo*** deed ook Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk, Het geslacht De Vos van Steenwijk, blz. 113). Duidelijk is wel, dat ***Lamme*** een ***Van Gasselte was,*** maar uit de oorkonde valt niet op te maken, of ***Lamme*** een dochter of een zuster van *Wermbold* is geweest.

65. OBGD 1, nr. 534.
66. Leenregister van Floris van Wevelinchoven, waaronder de belening van ***Arend Huys*** is bijgeschreven: „Ista supradicta relevavit ***Johannes de Runen*** post mortem patris sui anno XCVII die secunda maii, presentibus in Vollenhoe *Sweder* de ***Rechter*** et ***Egbert Hake de Rutenberghe"*** (bevestigd door het verbond dat de bisschop 21 maart 1400 sloot met Sallandse en Drentse edelen, o.w. ***Johan van Ruinen*** en Laurens *Geuzinge,* en de steden Deventer, Kampen en Zwolle. ter handhaving van orde en rust (OBGD 11, nr. 1063): door het oatbreken van ***Arend Huys*** bij zo'n belangrijke aangelegenheid moet deze op dat tijdstip reeds, dood zijn geweest).
67. Archief Dikninge, inv.nr. 130, regestnr. 229.
68. J. S. Magnin, Onderzoek naar den adel van het geslacht De Vos van Steenwijk, blz. XXXII (nagevolgd in de Nieuwe Drentsche Volksalmanak 1912, blz. 196). Archief Dikninge. inv.nr. 30, regestnr. 233.

kerk te Gasselte. Bovendien ontbrak ***Boldewijn in 1395*** bij de moeilijkheden inzake de erkenning van de nieuwe bisschop: wèl daarbij waren de drie (oudere) broers ***Johan, Steven*** en *Rolof*. ***Boldewijn***'s naam was tot dat moment volslagen onbekend in de familie, zowel bij de ***Van Ruinen***'s als bij de ***Van Norg's;*** de oorsprong ervan zal dan ook bij ***Agnes*** moeten worden gezocht. Nu was de Boldewijn-naam niet algemeen, en daardoor bruikbaar als trefnaam of „Leitname". Zo komen we terecht bij het geslacht ***Van der Exe,*** waar in 1340 een ***Boldewijn van der Eze*** enige inwoners van Eesveen vrijschold van alle pacht en schuld en wiens dochter ***Mechtelt*** gehuwd was met *Herman* heer van *Kuinre* [69]. Weliswaar is van deze ***Boldewijn*** geen oorkoadelijke dochter ***Agnes*** bekend — het materiaal is ***zeer*** schaars —, doch zij is hier chronologisch goed in te passen, namelijk als geboren rond 1360. Zo kan haar huwelijk hebben plaatsgevonden omtrent 1380-1382, en een zoon *Boldewijn* kan dan circa. 1383 zijn geboren.

Kinderen:

1. *Johan (IV)*, volgt XIa.
2. Steven, volgt XIb.
3. *Rolof*, volgt XIc.
4. ***Johan Clencke,*** volgt XId.
5. *Boldewijn.*
6. dochter?, gehuwd met *Bertolt* ***de Vos van Steenwijk.***

XIa, b, c. ***Johan, Steven*** en *Rolof* ***van Ruinen*** ontmoetten we al in 1395 en in ***1403, Steven*** nog eens in 1412. ***Johan, Steven*** en *Rolof* wanen, gezien hun voorkomen in 1395, zo oud dat zij uit hun vader's eerste huwelijk moeten stammen. Voor ***Steven*** en *Rolof* is dat zeker, want hun memories waren verbonden aan de kerk van Gasselte [70], en ***Steven*** schonk in 1440 een halve waar in de marke van Anlo aan de vicarie te Gasselte [71], van waar de eerste *wouw* van ***Arend Huys*** stamde. Op ***Johan IV*** (XIa) komen we nog terug.

Rolof ***van Ruinen*** komt, behalve bij de al vermelde gelegenheden, ook in 1420 en op ***14*** juni 1422 voor, en wel als drost van Ruinen [72], en op 26 februari 1426, toen hij en zijn broer ***Steven*** aanwezig waren bij een verkoop door *Johan(na)* ***van Ruinen*** en haar man ***Berend van Munster*** [73].

RoZof van. Ruinen blijkt vermoedelijk drie, voor ons naamloze, dochters te hebben gehad, want 23 maart 1481 verkochten ***Hendrik*** van ***Munster,*** heer van Ruinen, ***Roelof van den Clooster, Roelof van Laer*** junior en juffer *Katharijne* ***SteZZing, vrouw*** van ***Roelof van Echten,*** *Roelof* ***de Zuere, Hendrik de Zuere*** en ***Hake van den Rutenberg*** een roggerente van 5 mud uit het goed Roeringe te Kalteren onder Diever aan het kapittel van Sint Pieter te Utrecht, „soe ons ***Steven van Runen*** (XI b) seliger ghedachten onse oem angheervet ende naeghelaeten heeft" [73a]. Van een aantal hunner is zonder meer de relatie bekend: ***Hendrik van Munster*** was een zoon van *Johanna* ***van Ruinen*** (XII) uit haar eerste huwelijk met ***Berend van Munster; Roelof van Laer was*** een zoon uit haar tweede huwelijk met ***Roelof*** van *Laer* senior; ***Roelof van den Clooster*** was haar schoonzoon via een dochter uit het tweede huwelijk. Daarmee was de erflater ***Steven van Ruinen*** hun aller oudoom als broer van *Johanna*'s vader. *Catharina Stelling* ***en*** de gebroeders ***Roelof*** en ***Hendrik de Zuere*** waren hoogstwaarschijnlijk kleinkinderen van ***RoZof van Ruinen*** (XI c), zodat de oom-relatie van ***Steven*** tot hen fraai klopt; één dochter van *Rolof* ***was*** dan getrouwd met ***Wolter Stelling*** *Hermanszoon* en werd de moeder van ***Catharina,*** één was de vrouw van ***Herman de Zuere*** en daardoor de moeder van *Roelof* en ***Hendrik, en*** een derde was gehuwd met de ook genoemde ***(Egbert) Hake van den Rutenberg*** [73b]. Schematisch ziet dit er uit als volgt (erflater en erfgenamen gespatieerd) :

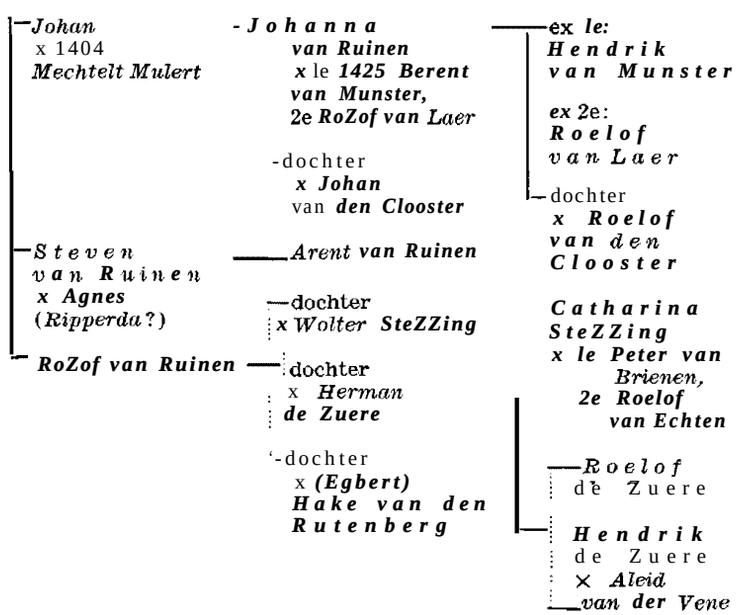

XId. Van de tweede zoon ***Johan (Johan Clencke,*** geen echte homonymie dus) is geen memorie-inschrijving bekend in Gasselte en hij ontbrak 'evenals *Boldewijn* bij de bisschopshuldiging in 1395. Op het eerste gezicht kan hij dus een zoon uit het tweede huwelijk zijn, maar in werkelijkheid stamt hij uit het eerste.

De tweede ***Johan*** veroorzaakte veel genealogische verwarring. Zijn volle naam ***Johan Clencke*** heeft onderzoekers tot dusver gebracht tot de veronderstelling, dat hij een zoon was van ***Arend Huys'*** tweede vrouw ***Agnes*** uit een eerste huwelijk van haar met een ***Clencke.*** Dit blijkt anders te liggen, want 12 januari 1428 schonk *Rolof* ***van Ruinen*** aan de conventualen te Dikninge een akker op de zuid-es bij Ruinen voor zielemissen voor hemzelf „ende voer *Johan Klencken* m ij n en b r o d e r" [74]; 23 april

69. Respectievelijk: D. P. M. Graswinckel en H. Hardenberg, Archief van het kasteel Rechteren, regestnr. 15, en Archief Dikninge, inv.nr. 1, regestnr. 59 (OBGD 1, nr. 457).

70. ***RoZof*** stierf ***5*** jan. 1442: missaal van de kerk te Gasselte, geciteerd door Magnin. Besturen, 2e stuk, le gedeelte, blz. 144—145 („Anno MCCCCXXXXII is gestorven *Roeleff van. Ruinen, up* der Hyllygen drie Coningen avondt"), terwijl ook ***Steven*** wordt vermeld, doch zonder jaartal („Item des anderden daeges nae de Hylligen Bisscop ende Papst Gregorij in der fasten — 14 maast — so sal wesen memoria *Stephens van Ruynen* ende voer sijne huysfrouwe ***Agnes*** ende voer zijnen soon *Arnoldt")*.

71. Archief heerlijkheid Ruinen, nieuwe aanwinsten: M. van Driel, Inventaris van stukken betreffende het geslacht Van Munster en de heerlijkheid Ruinen (Rijksarchief in Drente).

72. Archief Dikninge, inv.nr. 235, regestnr. 236 (1422) ; huisarchief Echten (1420; geciteerd in Nieuwe Drentsche Volksalmanak 1897 blz. 232).

73. Archief Dikninge, inv.nr. 77, regestnr. 241.

73a. Archief van het kapittel van Sint Pieter, inv.nr. 999 (Rijksarchief in Utrecht).

73b. Deze materie werd ook aangeroerd door 0. D. J. Roemeling in: Mensen van vroeger, jrg. 1979; we verwijzen daarnaar voor een uitgebreidere behandeling en de bewijsvoering („De relatie ***De Suere-Van Ruinen"),***

74. Archief Dikninge, inv.nr. 236, regestnr. 247 (met zegel van ***Rolof van Ruinen).***

1437 schonk ***Steven van Ruinen*** aan de priesters te Ruinen (een pastoor en vier vicarissen) een roggerente uit zijn goed Oldelansing onder Ruinen „tot enen rechten testament voer mij ende voer *Agnese* mijnen huusvrou ende voer *Arent* mijn zoen ende voer ***Johan Klencke*** m i j n e n b r o d e r" voor hun memoriën te Ruinen [75]; 5 juni 1448 schonk ***Steven*** aan het klooster Bethlehem te Zwolle een rente van één Groninger mud uit het erf Veninge voor de memorie van hemzelf en zijn broers ***Johan Clencke*** en *Rolof* ***van Ruinen*** [76]. Juist omdat het hier om memorievestigingen gaat met inzet van allodia, betreft het hier een volle broer. Toen dan ook in 1421 de al gememoreerde overdracht van een boterrente plaatsvond aan de abdij te Dikninge door ***Agnes,*** weduwe van ***Arend Huys,*** afkomstig uit het bezit van haar overleden „zoon" ***Johan Clencke*** [67], moet zoon hier als s t i e f zoon geïnterpreteerd worden (het is aannemelijk, dat ***Agnes*** hier uitvoering gaf aan een testamentaire regeling van ***Johan voor*** zijn zielemissen, en ***Johan*** is dan wellicht in 1420 overleden).

Bij de overgang van het heerlijkheidsgezag van het oude Ruinense huis op dat van ***Van Norg/Huys*** waren er mogelijk moeilijkheden (de laatste heer uit het oude huis stierf in 1378 en ***Arend Huys*** volgde pas in 1380 op, zodat er ook ruimte was voor complicaties). Van die moeilijkheden vernemen we overigens slechts uit mededelingen in de al vermelde kroniek over ***Zweder van Rechteren,*** weduwe van ***Johan III van Ruinen.*** Daar wordt ons verteld [77], dat weduwe *Zweder* op de terugweg van de kerk werd aangesproken door een vrouwe ***Vossynna,*** die rijk was doch niet van edele geboorte, en die haar verzocht, ***Vossynna's*** zoon als echtgenoot te willen aanvaarden. *Zweder* sloeg dit verzoek af, maar bij haar thuiskomst bleek die zoon het slot Oldenhave te hebben bezet, zodat zij met achterlating van haar persoonlijke bezittingen eerst naar Zwolle en later naar de zusters' des gemenen levens in Deventer toog. ***Arend*** zelf was niet de occupator, want in de periode 1378—1389 was hij niet meer de jongeling van wie de kroniek spreekt.

Misschien kan wel iemand worden geconcretiseerd, die het Ruinense slot tijdelijk bezette en wiens moeder mogelijk van niet-schildboortige herkomst was en ***Vossynna*** heette of Fosse (uit de verlatiniseerde vorm terugvertaald). Volgens mededelingen van Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk [78] was een Fosse ***Pypens*** of ***Pipinge*** gehuwd met een jong overleden zoon van ***Johan Pype; zij*** werd in 1394 beleend met het huls Mensinge te Roden, haar dochter *Ghisel* huwde met ***Jan Hidding***, en — heel belangrijk in dit verband — haar schildboortigheid werd in een proces in 1407 in twijfel getrokken. Als Vossynna dus dezelfde was als ***Fosse Pypens*** (die overigens een zuster was van ***Steven Sighers ter Borch),*** dan heeft in of kort na 1378 een ongehuwde zoon van haar, N. ***Pype,*** aanspraak gemaakt op de erfenis Ruinen op grond van zijn afstamming uit het huls Norg en er zich tijdelijk meester van gemaakt. Later is hij er dan uit verdreven, omdat ***Arend Huys*** zonder twijfel betere rechten had. Met een dergelijke constructie zou het kroniekverhaal in dezen min of meer bruikbaar zijn (doch al te hoog moeten we de betrouwbaarheid ervan niet aanslaan).

Overigens ontving ***Arend Huys*** niet de gehele heerlijkheid Ruinen, want 11 juli 1380 deelden hij en *Rolof Polman* als erfgenamen van ***Johan III van Ruinen*** diens nalatenschap [79]; ***Arend*** kreeg daarbij o.m. het dagelijks gerecht te Ruinen en het slot de Oldenhave. terwiil *Rolof Polman* het slot de Nijenhave ontving en de goederen Luddering en Habelding. Hun onderlinge familieband zal blijken in een artikel over het geslacht *Polman*; het resultaat daarvan wordt volledigheidshalve weergegeven in de volgende tabel:

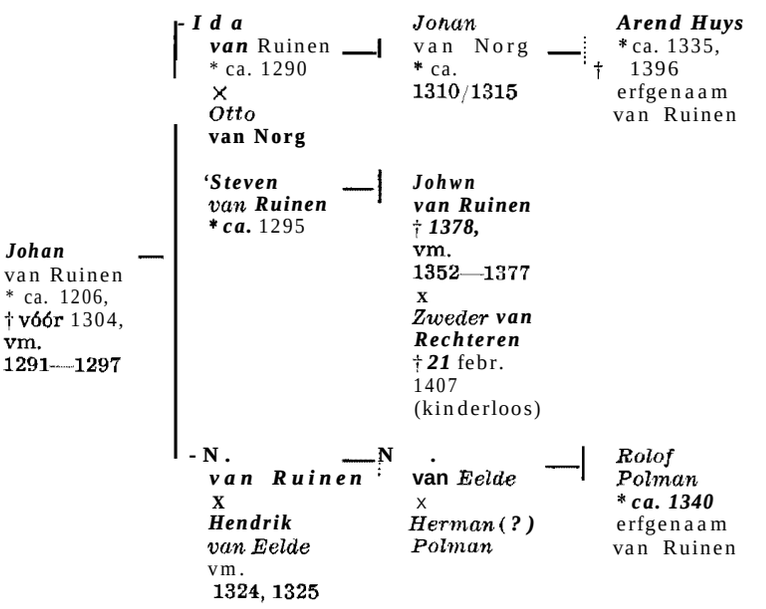

XIa. (vervolg). ***Johan (ZV) van Ruinen*** kan geboren zijn omstreeks 1360. Zijn eerste zelfstandige oorkondelijke vermeldingen zijn van *2* mei 1397 (belening met Ruinen c.a.) en van 9 oktober 1398 en 4 oktober 1399 (toen hij *Alfer van Schure* aansprak voor *48* Franse schilden) [80].

Toen de gebroeders ***Johan*** en ***Steven van Ruinen 8*** april 1405 zegelden, deed ***Steven*** dat met het ***Van Norg***-wapen, doch Johan met het aloude wapen der heren ***van Ruinen:*** onder een schildhoofd drie rozen, 2 en 1 (randschrift SIG.... ..DE RUNEN) [81]. Met de heerlijkheid nam ***Johan*** dus het wapen over.

---

75. Archief Dikninge, inv.nr. 239, regestnr. 268 (met zegel van ***Steven van Ruinen: Van*** Norg-wapen, evenals hij *Rolof*). Andere data omtrent ***Steven van Ruinen*** zijn: 1413 (getuige: Magnin, Adel De Vos van Steenwijk, blz. 47), 1413 (koop akker op zuid-es te Ruinen; Ridderschap Overijssel, inv.nr. 3164bis), 1425 (koop „Olde Lansynge guet"; Archief heerlijkheid Ruinen, nieuwe aanwinsten), 1446 (zie noot 76). 15 september 1448 (verpachting van de Peelsers kamp te Ruinen voor 20 Groninger mudden, met ***Van*** Norg-zegel; Archief heerlijkheid Ruinen, nieuwe, aanwinsten).

76. Cartularium Bethlehemklooster te Zwolle (gemeente-archief Zwolle), folio 59 ***(Steven, Johan*** Clencke en *Rolof* waren dus volle broers m.a.w. kinderen uit het eerste huwelijk; de volgorde ***Johan Clencke*** vóór *Rolof* in de memoriereeeline wordt niet bepaald door leeftijd,maar door de opeenvolging in overlijdenstijd: ***Johan Clencke was al*** vóór 1421 overleden): folio 61 meldt nog: 1 augustus 1446 verklaarden ***Johan*** *Stapelinge* en diens zoon *Herman*, dat zij het erf Veninge bij Echtenerbroek onder Zuidwolde in erfpacht hadden ontvangen van ***Steven van Ruinen,*** diens inmiddels overleden broer ***Rolof en*** wijlen ***Berent van Munster*** namens ***Johanna van Ruinen*** (aldus Drs. 0. D. J. Roemeling)

77 Naar de tekst in de Nieuwe Drentsche Volksalmanak 1901, blz. 155-156.

78 A. N. baron de Vos van Steenwijk, Het geslacht De Vos ***van*** Steenwijk, hfdst. V.

79. Ontbreekt in OBGD, doch wordt vermeld in de Nieuwe Drentsche Volksalmanak 1896, blz. 225; de mageschеid bevindt zich volgens deze bron in het huisarchief Echten, en wel via vermelding in een stuk van 24 april 1632 (vgl. ook noot 52).

80. Judiciaal van Frederik van Blankenheim. folio 58.

81. OBGD II, nr. 1209. Volgens m.s. Van Rhemen in het Rijksarchief van Gelderland is het zegel van ***Arend*** *Huus* in 1383: ***Van Norg*** met rechterschuinbalken („de Vos van Steenwijk", zegt het manuscript).

Met de abdij te Dikninge had *Johan een* aantal transacties: hij kocht van de abdij 28 augustus 1392 de molen te Blijdenstede en huurde de molenberg met woning en tuin en hij verkocht aan Dikninge o.m. 31 oktober 1407 een roggerente te Orvelte, 1 juli 1408 tienden onder Ruinen, 2 augustus en 19 oktober 1408 boterrenten onder Blijdenstede, en 24 juni 1409 land onder Ruinen [82].

Bij de verkoop op 21 september 1409 van een boterrente aan *Gosen Johanszoon* [83] compareerden *Johan IV* en zijn vrouw *Mechfeld* samen. Omdat hij na 17 juli 1410 (toen vermeld als „leenheer" van de vicarie in de kapel te Ruinen, d.w.z. collator van het Sint Catharina-altaar) [84] niet meer voorkwam, moet hij in dat jaar of in 1411 zijn overleden. *Mechteld* daarentegen leefde langer, want 31 oktober 1416 bekrachtigden *Johan Oving van Pesse* en *Mechfeld Mulert* een landverkoop aan Dikninge door *Johan Oving;* uit de tekst van het stuk blijkt, dat *Mechfeld* — dochter van *Egberf Mulert* en *Hadewich,* en weduwe van *Johan IV* — nu de echtgenote was van *Johan Oving* [85].

Kinderen:

1. *Johan(na)*, volgt XII.
2. (?) dochter, getrouwd met *Johan van den Cloosfer Johanszoon* (nader besproken in een Van den Cloosterstudie, waarvan een exemplaar ten Rijksarchieve in Drente).

XII. *Johan(na) van Ruinen is* rond 1405 geboren (haar ouders trouwden in 1404). In 1425 huwde zij: 10 februari 1425 werden de huwelijkse voorwaarden vastgesteld voor *Berend van Munsfer* en *Johanna van Ruinen* [86]. *Berend* kreeg daarbij van zijn vader 24 erven in Bentheim, zijn aandeel in de Vrije Stoel en het voorvaderlijke slot Botzlar alsmede enig land in Otmarbocholt, terwijl *Johanna* inbracht de heerlijkheid Ruinen c.a.

Daar het geslacht *Van Munster* noch de naam noch het wapen van de oorspronkelijke heren overnam, willen we hier het eindpunt zien van de hoofdtak der Ruinense heren, die immers met *Johanna* uitstierven.

Zo volgt nu een tabellarisch overzicht II (de heren gespatieerd) :

Overzicht 11

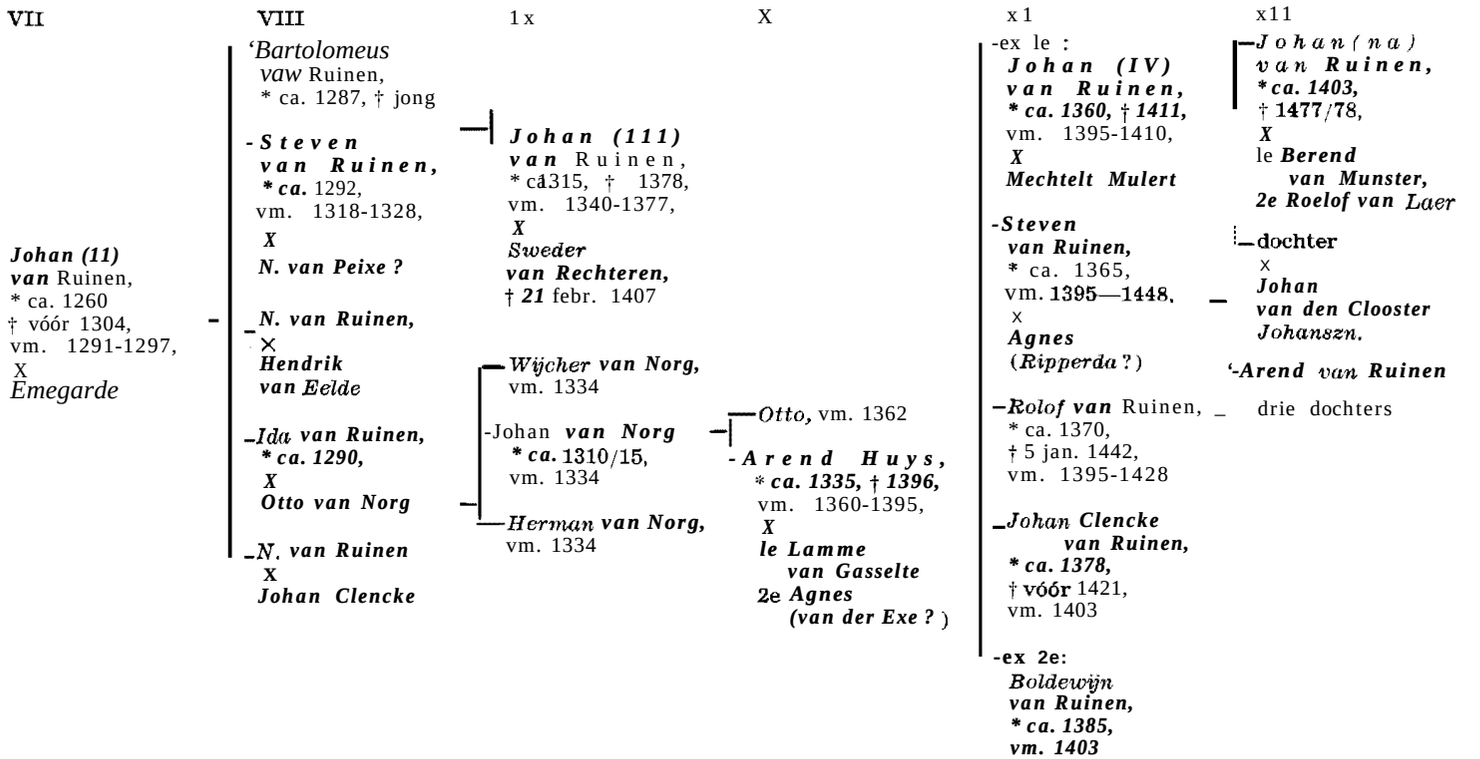

82. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium, folio XL, XLIIII, XLVIIII-v°, XXv°, XXIv°-21a, 49a-v°), regestnrs. 146, 154, 161, 164, 165, 173.
83. Archief Dikninge, inv.nr. 227, regestnr. 175.
84. Archief Dikninge, inv.nr. 242, regestnr. 179.
85. Archief Dikninge, inv.nr. 196, regestnr. 206. Over de afkomst van ***Mechteld Mulert*** en een uitgebreidere bespreking van haar, waaronder haar eerste huwelijk op 27 dec. 1404 met ***Johan IV van*** Ruinen (huw.voorwaarden in archief De Vos van Steenwijk te Windesheim) zie men: De oudste generaties van het geslacht Mulert, in Verslagen en Mededelingen van de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch regt en geschiedenis, 90e stuk, 1975.
86. A. baron van Dedem, Register van charters en bescheiden berustende bij de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch regt en geschiedenis, nr. 152 (Kampen, 1913) (het jaartal 1435 — woordelijk in het charter — is onjuist, omdat o.m. blijkens een charter in het archief van Dikninge (regestnr. 241) ***Berend van Munster*** en ***Johanna van Ruinen 26*** febr. 1426 al als getrouwd voorkwamen).

§ 6, Neventak Van Welvelde.

Over de aanvang van het geslacht ***Van Welvelde*** is in de oudere genealogische litteratuur rijkelijk gefantaseerd, met name rond een figuur ***Berend van Welvelde***, die als stamvader in allerlei publicaties rondspookt. Zo weet — om één voorbeeld te noemen — in de 18de eeuw A. Ferwerda te vertellen [87], dat deze ***Berend,*** een jonge zoon van ***Ruinen,*** in 1307 het huis te Welvelde liet bouwen op een plaats die vanouds Wolfsvelt heette. Deze mededeling ds in zoverre al legendarisch, dat hier, zoals vaker in de oudere genealogie, een soort volksetymologie is gepleegd ten aanzien van de naam Welvelde. Maar wat de deur dichtdoet is de plaatsing van deze ***Berend*** in 1307. Oorkondelijk is dan geen telg van die naam uit het geslacht ***Van Ruinen*** bekend, maar wel is er in die tijd, namelijk vanaf 1308, een Otto ***van Welvelde*** in oorkonden te vinden [88].

> Toch behoeft een bron als A. Ferwerda niet over de hele linie onbetrouwbaar te zijn. Hij baseerde zijn mededelingen op aantekeningen en/of overleveringen van de familie zelf. Hij weet immers details, waarover momenteel geen enkele oorkonde melding maakt en bovendien blijkt in de voorrede tot elk deel van zijn werk, dat hij gegevens van de beschreven geslachten had ontvangen. Daarbij kunnen natuurlijk onnauwkeurigheden in de familietraditie zijn ingeslopen. We zullen daarom met name de gegevens over de oudste generatie critisch moeten benaderen en zo mogelijk controleren, maar we behoeven niet overal vraagtekens te plaatsen.
>
> In betrekkelijk recente tijd werd Ferwerda's werk dan ook weer gebruikt voor de ***Van Welvelde***'s door de bekende genealogische auteur J. A. R. Kymmel [89], maar ook hij komt weer aandragen met de legendarische stamvader ***Berend van WeZveZde en*** verwarde deze schromelijk met een echte ***Berend*** uit de tweede generatie. doordat hij de chronologie verwaarloosde; verder baseert hij zich naast oorkondelijk materiaal op vele van Ferwerda's gegevens.

De ***Van Welvelde***'s waren leenmannen van de heren van Ruinen (achterleenmannen van de bisschop) en hadden van hen de bisschoppelijke leengoederen, zoals die circa 1382 omschreven zijn als in het bezit van ***Arend Huys***: „Item in Twente den hoi to Welevelde, die Luttike Hulscher, Sterkeslo, thuys ter Beke, thuys ter Har, 't goed to Bertoldinc ende 't Velthuys to Hertmen mit hoeren toebehoren, gheleghen in den kerspel van Borghen" (= Borne). Doch reeds 31 oktober 1353 ontving ***Johan van Welvelde*** (kleinzoon van bovenvermelde Otto) van heer ***Johan 111 van Ruinen*** „in broder scedinghe unde in denstemanne stat" de hof te Welevelde, Luttike Hulscore, Storkeslo, het huis tor Beke, het huis tor Hare, het goed Bertoldinch en het Velthuis te Hertmen [90]. De heren ***van Welvelde*** bezaten dus de hof Welvelde c.a. krachtens „broder scedinghe". Nu had ***Johan 111 van Ruinen,*** geen broers en de term „broder scedinghe" in 1353 zal dan ook teruggaan op een oudere tijd, toen er van broers werkelijk sprake was, van wie de ene de heerlijkheid Ruinen had en een ander de hof Welvelde c.a. ontving (***Johan 111 van Ruinen*** en ***Johan van Welvelde*** waren achterneven, maar beleningsformuleringen waren zeer consistent). Daarmee mag de afstamming van de ***Van Welvelde's*** uit de ***Van Ruinen's*** bewezen worden geacht, waarbij de oudste oorkondelijke ***Van Welvelde,*** i.c. Otto ***(1)*** (geboren ca. 1263) een broer was van een gelijktijdige ***Van Ruinen, t.w. Johan 11*** (geboren ca. 1260). De familierelatie wordt nog bevestigd door het wapen: bij ***Van Welvelde*** eveneens drie rozen, 2 en 1, onder een schildhoofd, doch het schildhoofd beladen met een wolfskop.

VII. Otto ***van Welvelde,*** de stamvader van deze tak, zou men een zoon kunnen achten van Ferwerda's ***Berend,*** maar behalve het oorkondelijke ontbreken van die *Berend* pleit daartegen het feit, dat ***Otto van Welvelde*** in de vermelding van 13 juli 1308 ridder was en met een gelijknamige zoon ***Otto van Welvelde*** voorkwam, die knape was en dus volwassen. ***Otto*** senior was dus in 1308 bepaald niet piepjong. Ook 17 mei 1312 kwam ***Otto*** nog eens met de gelijknamige zoon voor [91]. In een chronologisch verband met de ***Van Ruinen's*** komen we op een geboortejaar van circa 1263 voor Otto ***I*** en van rond 1285 voor ***Otto II.***

Kinderen:

1. ***Otto (11),*** volgt VIIIa.
2. *Bernard/Berend,* volgt VIIIb.

VIIIa. ***Otto (II) van Welvelde*** was de voortzetter van de stamreeks. Na de al genoemde vermeldingen van 1308 en 1312 komt hij 3 februari 1320 en 31 januari 1323 nog voor, en wel met een jongere broer ***Bernhard van Welvelde*** [92].

> Men zou kunnen aannemen, dat het deze ***Bernhard/Berend was, die*** Ferwerda als stamvader aangaf, doch chronologisch klopt zijn constructie niet en ***Berend*** vertegenwoordigde bovendien niet de hoofdtak.
>
> Op grond van de naam van deze ***Berend zou ik*** met alle voorbehoud willen denken aan de mogelijkheid, dat Otto ***(1) van WeZveZde*** getrouwd was met een dochter van ***Bernhard van Sebelingen,*** die 5 juni 1277 als ridder wordt vermeldt [93] en daarom chronologisch daar kan worden ingepast. Misschien is zo'n relatie ook een verklaring voor het feit, dat 18 november 1314 ***Johan*** graaf van ***Benthem, Godfried van Goor, Bernhard van Sebelingen*** (zoon van voormelde ***Bernhard***), ***Otto (I) van WeZveZde,*** ridders, samen genoemd worden onder de verwanten van de kinderen van wijlen ***Arnold van Almelo*** [94] (doch dit is slechts een zijdelingse materie).

Voortzetter van de hoofdstamreeks was van hen ***Otto,*** niet ***Berend,*** want ***22*** mei 1357 zegelde op verzoek van ***Johan van Welvelde*** — die nog ter sprake komt en die al vermeld werd als houder van de Welveldse goederen in 1353 en daarmee de hoofdtelg was — diens broer Otto, die zich daarbij noemde ***„Otte van Welevelde 0 t t e n s 0 n e"*** [95].

> Daardoor staan de filiaties van ***Johan*** en ***Otto als*** telgen van de hoofdstamreeks vast, i.c. stammend uit ***Otto (II)*** en al vanaf de tweede generatie zijn er dus twee staken te onderscheiden: de hoofdstaak met het bezit van Welvelde c.a. in de personen van ***Otto (II)*** (geboren ca. 1285) plus ***Johan (I)*** met hun nageslacht, en een jongere staak met ***Berend*** (geboren ***ca.*** 1290) plus ***Otto Berendszoon.***
>
> We bespreken straks de jongste staak vóór de hoofdstamreeks.

Kinderen:

1. ***Johan,*** volgt IXa.
2. ***Otto,*** vermeld in 1357 [95]; getrouwd met *Germeneel van*

87. A. Ferwerda, Adelyk en aanzienelyk wapen-boek van de zeven provinciën, 2e deel (Leeuwarden, 1763) (de behandelde geslachten zijn alfabetisch geordend).
88. OBO 111, nr. 548.
89. J. A. R. Kymmel, Het geslacht Van Welvelde, in: De Wapenheraut, 19e en 20e jaargang, 1915-1916.
90. Archief heerlijkheid Ruinen, inv.nr. 63, regestnr. 1.
91. OBO 111, nr. 612.
92. OBO VI, nr. 1552, III, nr. 748.
93. OBO 11, nr. 341.
94. OBO III, nr. 649.
95. Huisarchief Rechteren-Almelo (nog niet geïnventariseerd) (Rijksarchief in Overijssel).

Hengelo, die 16 februari 1395 door *Herman Hovelding* gerechtelijk werd aangesproken en 30 maart 1395 in deze zaak werd genoemd als „*Otten* wijf *van Veelvelde*" [96]; hun dochter *Lyze* trouwde met *Johan van Vorden: 26* februari 1414 verkochten *Johan van Vorden genaamd de Kister* en zijn vrouw *Lyze Ottendochter van Welvelde* geheten *Van Hengelo* en hun zoon *Johan* een hofstede „de Borch" c.a. in Zenderen onder Borne (*Lijze* zegelde met het *Welveld'se* wapen) [96a].

VIIIb. *Berend van Welvelde* komt, behalve op al genoemde data, in 1326 en 1330 nog voor in verbinding met de bisschop: 29 mei 1326 benoemde de bisschop hem tegen een lening van 300 pond zwarte tournoois voor een jaar tot schout van Twente [97], 21 augustus 1326 was hij als zodanig 's bisschops getuige [98] en in 1330 wordt hij nog eens vermeld [99]. In 1345 werd *Elbert van Eyl* zijn opvolger als schout van Twente [100], zodat *Berend* in 1344-1345 moet zijn overleden (na 4 augustus 1343, want toen kreeg hij van graaf *Simon van Benfheim* voor liefde, trouw en dienst de eigendom van de halve Nijenhof te Hardinge onder Ülsen, die hij daarvóór als leengoed bezat) [101]. Uit zijn huwelijk met een Gese stamt:

IXc. *Otto van Welvelde*, knape, *Berendszone*, diens zoons *Berend*, „canonik te Sutphane", en *Gert van Welvelde* verklaren 14 oktober 1367 een bedrag bij pastoor *Werner* te Ootmarsum vast te leggen ten behoeve van memoriën voor zijn voorouders *Berend van Welvelde* en diens vrouw Gese, *Gert Sconeweder* en diens vrouw *Grete* en *Elzeken Sconeweder*[102]. De hier blijkende huwelijksrelatie *Sconeweder-Van Welvelde* wordt in concreto duidelijk door een memorie-inschrijving van de Sint Plechelmuskerk te Oldenzaal waar op 22 oktober van een ongenoemd jaar genoteerd is: „.....obierunt *Otto de Welvelde* et *Elzebe* ejus uxor et *Gerardus* eorum filius, qui contulerunt quartam partem decimae Eylardync in Manre" (Mander) [103]. Omdat de *Otto* en *Elzebe* van de memorie-inschrijving een zoon *Gert* hadden, moet deze *Otto* dezelfde zijn als de *Otto Berendszone* uit 1361 en een vrouw *Elzebe Sconeweder* hebben gehad.

96. Judiciaal van Frederik van Blankenheim, folio 23 (zie vooral ook Tijdrekenkundig register op het oud provinciaal archief van Overijssel (voortaan: TRO) B, blz. 28 en 30).

96a. Overigens hadden ***Otto van Welvelde*** en Germeneel van *Hengelo* een dochter ***Lyxe:*** 26 febr. 1414 verkochten *Johan van Vorden genaamd de Kister* en zijn vrouw ***Lyze*** *Ottendochter van. Welvelde geheten van* ***Hengelo*** en hun zoon ***Johan*** een hofstede „de Borch" c.a. in Zenderen onder Borne ***(Lyxe*** zegelde met het Welveldse wapen) (Archief klooster Almelo, Regesen Rijksarchief in Overijssel, nr. 2220).

98. TRO A, blz. 43.

99. S. Muller Fz., Rekeningen en registers van het bisdom Utrecht, 1, nr. 278.

100. Ligger van het Zwartewater-klooster in dato (Rijksarchief in Overijssel).

101. Inventare nichtstaatlicher Archive (INSA) IV, Steinfurt, blz. 280 (Slot Steinfurt X, Rep. 111 i 54c, regestnr. 5).

102. Hattink, Register op het oud-archief van Ootmarsum, nr. 11 (blz. 5).

103. J. Geerdink, Eenige bijdragen tot de geschiedenis van het archidiacoaaat en aartspriesterschap Twenthe (met achterin een calendarium van de Sint Plechelmuskerk te Oldenzaal, blz. 94) (Vianen, 1895).

Otto van Welvelde Berendszoon wordt op 24 januari 1351 genoemd als knape [104]; 7 november 1376 verkochten *Otto van Welvelde Berndes zone* en zijn zoon *Gerd* (met filiatie dus) aan *Johan van Bevervoorde* een roggerente uit hun erf en goed Egbertingh te Asselo onder Oldenzaal en uit hun huis en erf Copingh in Agelo onder Ootmarsum, waarvoor 9 november 1376 *Evert van Heeckeren van Almelo* zijn toestemming gaf [105]; de laatste omtrent hem bekende datum is 11 augustus 1382, toen hij met zijn zoon *Gert van Welvelde* door *Willem van Laer* de Oude werd aangesproken voor 100 oude schilden [106].

Van een nageslacht via de beide zoons Berend (de kanunnik) en ***Gert*** weten we niets met zekerheid. Misschien was ***Otto van Welvelde Berendsxoon*** de vader of, via zoon ***Gert,*** de grootvader van een gelijknamige bastaard: in 1395 (?) kwam onder de „Ridder ende knecht uyt den lande van Drenthe, die vijant geworden sijn" een ***Otto van Welvelde*** „bastert" voor en in 13'73 was er een ***Gert*** zonder afstammingsaanduiding [107].

IXa. *Johan van Welvelde*, uit de hoofdstaak, is geboren omstreeks 13 15.

Volgens Ferwerda en Kymmel was hij een (oudere) broer van ***Otto van Welvelde Berendszoon,*** doch dit kan, zoals we aantoonden, niet kloppen: ***Johan*** was ***in*** feite een zoon van ***Otto 11*** en een néef van ***Otto Berendszoon.***

Hij was volgens Ferwerda gehuwd met *Agnes van Gutterswijk* en hij was het ook, die 'door de toenmalige heer van Ruinen *Johan III 31* oktober 1353 is beleend met Welvelde c.a. (zodat hij ouder was dan zijn broer *Otto Ottozoon).* Ook was hij circa 1355 in het leenbezit van de Engelredinchaf onder Enschede en het huis Nytbolding onder Delden [108]. Hij zegelde 5 april 1367 een verkoop door de gebroeders en gezusters *Van der Boden* (zegel bewaard gebleven) [109]; 20 april 1368 was hij met zijn broer *Otto van Welvelde* getuige van *Evert van Heeckeren van Almelo* [110]; *26* maart 1381 werd hij door zijn dienaar *Johan van Nijplo* aangesproken voor twaalf oude schilden wegens verdiend loon [111] en tenslotte kwam hij in 1387 voor het laatst voor, en wel als houder van het leengoed Alvinchof c.a. [112].

De samenstelling van zijn gezin blijkt, doordat *Johan van Welvelde* met zijn vrouw *Agnese* en hun kinderen *Otto, Johan* en *Gertrude 22* mei 1357 aan de kerk te

104. W. J. Formsma, Het oud-archief der gemeente Ootmarsum, nr. 322 (zie ook nrs. 323, 324) (Assen, 1943).

105. INSA 111, Kreis Coesfeld, blz. 89, Slot Darsfeld-Archiv Asbeck Cl.1 L.2. P.7. nr. 1, regest 41 en Cl.1 L.2. P.K. nr. 3, regest 42.

106. Judiciaal van Floris van Wevelinchoven, folio 53v°. (TRO F, blz. 67).

107. OBGD 11, nr. 902 (1373) ; Cameraarsrekeningen van Deventer IV, blz. 65 (1374; „*Gherides* bode ***van Welenvelde*** die onse stad enen breef brochte van eynre zonen van sinen z on e to drincghelde 6 s." (maandag na nieuwjaar = 2 jan.)

108. Volgens Joseph Prinz in Mitteilungen des Vereins fiir Geschichte und Landeskunde für Osnabrück, 60.Band, blz. 100 (Osnabrück, 1940).

109. J. A. ten Cate, Het archief van vergadering en convent te Albergen (voortaan: Archief Albergen), inv.nr. 40, regestnr. 12 ('s-Gravenhage, 1961).

110. INSA, Beiband 1, 11 (Kreis Coesfeld), 1904, blz. 159, nr. 227.

111. Judiciaal van Floris van Wevelinchoven, folio 10v°. (TRO F, blz. 20).

112. Leenregister van Floris van Wevelinchoven, folio 30 (TRO F, blz. 157).

Almelo een rente van twee mud rogge uit Engelbertinck te Zenderen onder Borne verkochten [113].

Kinderen:

1. *Otto*, volgt Xa.
2. Johan, geboren ca. 1352, misschien na 1398 overleden (zie noot 113 excurs).
3. ***Gerfrude***, geboren ca. 1354.

Xa. Van *Otto (III)* van *Welvelde*, omstreeks 1350 geboren, is niet een belening met Welvelde bekend, doch zijn zoon Johan *(II)* had dit bezit wel, zodat verondersteld kan worden, dat hij het ook had.

Na de gesignaleerde vermelding in 1357 komt hij oorkondelijk slechts voor in 1412: 6 april 1412 verkochten ***Otto van Welvelde,*** zijn vrouw *Jutte* ***(„van Egmond", zegt*** Ferwecda, doch zij ontbreekt in de genealogie Van Egmond van Dr. A. W. E. Dek), en hun kinderen ***Johan,*** *Gert,* ***Hendrik*** en ***Griefe,*** benevens *Johan*'s vrouw *Celie/* ***Cecilia (van den*** *Rutenberg)* met hun kinderen *Otto* en ***Dyrick,*** aan een inwoonster van Oldenzaal een jaarlijkse pacht van vier mudden winterrogge uit hun erf De Haer in Hertmen onder Borne [114], en 11 april dezelfden, eveneens uit De Heer, een winterrogge-rente van vijf mudden aan de deken van Oldenzaal [115] (de laatste rente wordt 5 december 1458 nog eens vermeld als gevestigd door, dan wijlen, *Otto van Welvelde,* zijn vrouw *Jutte* en hun kinderen ten behoeve van ***Hendrik*** *Hont,* deken en kanunnik te Oldenzaal [116]; De Haer was een onderdeel van het traditionele Welvddse bezit).

Kinderen:

1. ***Johan,*** volgt XIa.
2. *Gert,* vermeld 1412.
3. ***Hendrik,*** vermeld 1412.
3. ***Griefe,*** vermeld 1412.

XIa. *Johan (II)* ***van*** *Welvelde* was bij de vermelding in 1412 volwassen en had kinderen+ Bij onze aanname dat *Otto III* circa 1350 is geboren kan *Johan II* rond 1375—1389 geboren zijn.

'Verderop constateren we nog, dat ***Johan*** 11 meer kinderen had na ***Otto en Dirk***; die waren in 1412 dus nog niet geboren, zodat we met Se gestelde geboortechronologie geheel correct zitten.

Ook in 1412 ruilden *Otto III* en zijn zoon ***Johan II*** land van het erf De Noordhof in Albergen tegen een „inslag" heideveld aldaar [117].

Doordat ***Johan*** in 1426 beleend werd met de Olrickeshof als leenvolger van zijn vader [118], zal hij, hoewel de

113. Archief Rechteren-Almelo, regesten Rijksarchief in Overijssel, nr. 127. Het zal de zoon *Johan* zijn geweest, die 11 nov. 1398 getuige was bij een transactie te Borne (INSA III, Kreis Coesfeld, blz. 103, Slot Darsfeld-Archiv Brandlecht, Cl.1 P.D.' nr. 8, regestnr. 20); zijn vader ***Johan I,*** geboren ± 1315, zou immers op dat tijdstip te oud zijn geweest, diens kleinzoon ***Johan 11,*** geboren ± 1380—'85, te jong.

114. Archief Sibculo, cartularium 11, folio 2 (regesten Rijksarchief in Overijssel nr. 4782).

115. Archief Sibculo, carularium 1, folio 1 (regesen Rijksarchief in Overijssel nr. 4781).

116. Archief Sibculo (Rijksarchief in Overijssel) (TRO D, blz. 95).

117. Archief Van Bevervoorde, inventaris in bewerking (Rijksarchief in Overijssel).

118. Leenregister van Walraven van Meurs, 14261450 (Overijsselsche Almanak 1850, blz. 47).

uitdrukkelijke vermelding van beleningen met Welvelde c.a. ontbreekt, toen aok Welvelde hebben gekregen (en zal zijn vader wellicht in 1425 zijn overleden). In elk gevel had hij Welvelde, want 29 augustus 1437 verkochten hij en zijn vrouw ***Cilie*** en hun zoons ***Johan en*** *Gert* een jaarlijkse rente uit de erven Alvinkhof, Bertolding, Haer, Velthuis, Engberting en Lutteke Hulscher [119]: de bekende onderdelen van het Ruinense leen.

Daarbij wordt weliswaar niet het huis Welvelde genoemd, maar dat had ***Johan 11*** tóch. Indirect weten we dit, doordat hij 23 maart 1444 en 27 mei 1445 voorkwam als patroon van de kerk en de vicarie te Borne [120] (bij beide gelegenheden is zijn zegel bewaard gebleven), en langs rechtstreekse weg, doordat hij in 1450 een dief te Haaksbergen gevangen liet nemen en naar het huis Welvelde liet overbrengen [121].

Na zijn al gememoreerde vermeldingen in 1412 was ***Johan II 26*** februari 1414 getuige bij een koop door *Lyze* *Ottendochter van Welvelde gehefen van Hengelo* (een achternicht) en 12 augustus 1420 was hij met ***Hendrik van*** *Reede* borg voor ***Sweder van Overhagen*** en diens vader [122]. Daarna komt hij o.m. voor in de jaren 1426, 1435, 1437 (2 x), 1438, 1444 (2x), 1445, 1448, 1450 (2 x), vermeldingen die we niet inhoudelijk citeren, maar waarvan meer dan de helft stamt uit het archief van het convent te Albergen. Belangrijk daarbij is de vermelding van 28 augustus 1437, toen ***Johan II*** met ingang van die datum werd aangesteld als ambtman (drost) van Twente [123]. Hij trad dan ook 5 februari 1438 als drost op [124].

Per 22 februari 1448 werd ***Roelof*** *van Bevervoorde* ambtman van Twente [125]. ***Johan*** leefde toen nog, want 6 juli 1455 werd hij voor het laatst vermeld (als getuige; hij overleed in 1457) [126], nadat hij 25 april 1450 nog als keurnoot was opgetreden voor ***Roelof van*** *Bevervoorde,* ambtman van Twente [127].

In een onbekend jaar (1433 ?) werd ***Johan van*** *Welvelde* beleend met de Alinckhoff en het Cote in Borne, met Egberting en enkele tienden, ten dele traditionele Welveldse bisschoppelijke lenen [128].

Volgens Ferwerda was *Johan*'s vrouw *Cilie* een ***Cecilia van den Rufenberg*** (bij de volgende generatie zal nog blijken, dat dit correct is). Zij en ***Johan II*** kregen na 1412 overigens meer kinderen dan de in dat jaar vermelde *Otto* en ***Diederik: 24*** juni 1421 werd aan *Zweder* ***van*** *Overhagen* en diens vrouw *Jutte* het erf Velthuisinck verkocht

119. Archief Albergen, regestnr. 158 (TRO C, blz. 34).

120. Archief Albergen, inv.nr. 49, regestnrs. 214 en 199 (TRO C, blz. 58, 66) (beide met zegel van ***Johan II).***

121. Diversorium 2 van Rudolf van Diepholz, folio 95 (TRO F, blz. 315).

122. Archief Albergen, regestnr. 91.

123. TRO F, blz. 264.

124. Archief Albergen, regestnr. 161 (TRO C, blz. 36).

125. N.B. Men zou kunnen aannemen, dat ***Johan 11 van.*** *Welvelde* daarom in 1447 is overleden en dat de in de jaren daarna vermelde ***Johan*** een ***Johan 111*** was als zoon van ***Johan 11 en*** als váder van de dan volgende *Gert.* Daarvóór zou dan pleiten, dat ook Ferwerda een *Johan (III)* tussenschuift. Maar: het is helemaal geen bewezen zaak, dat een opvolging in het ambtmanschap van Twente een overleden-zijn van de voorganger betekende: ***Geert van Welvelde was*** naderhand ook ambtman van Twente en het is oorkondelijk zeker, dat hij na het neerleggen van zijn ambt nog ruim tien jaren heeft geleefd.

126. Archief Albergen (Rijksarchief in Overijssel, regestnr. 4243).

127. Diversorium 2 van Rudolf van Diepholz, folio 95v°. (TRO F, blz. 318).

128. Leenregister van Rudolf van Diepholz, folio 30v°.

door *Johan van Welvelde*, diens vrouw *Sylie* en hun kinderen *Otto, Diederik, Johan, Gert, Agnes* en *Mette*[129]. Daarvan kunnen de laatste vier zijn geboren rond 1412, *1414, 1416* en 1418, Na 1421 horen we van de beide oudsten niets meer en *Otto en Diederik* zullen dan ook jong zijn overleden, temeer omdat 12 juli 1437 *Johan van Welvelde* met zijn vrouw *Celye* en hun toenmalige beide kinderen — alleen *Johan* en *Gert*! — een rente van vijf mudden winterrogge uit hun erf Bertoldinck verkochten [130] en 24 juni daarvóór dezelfden een rente van vijf Rijnse guldens verkochten aan kanunnik *Johan Boningerhof* te Oldenzaal uit hun erven Aalvinckhof, Bertoldinck, Haer, Velthuis, Engbertinck en Luttike Hulscher e.a. [131].

Kinderen:

1. *Otto*, geboren 1400-1410, vermeld 1412, 1421, † jong.
2. *Dicderik*, geboren 1400-1410, vermeld 1412, 1421, † jong.
3. *Johan*, geboren ca. 1412, volgt XIIa.
4. *Gert*, geboren ca. 1414, volgt XIIb.
5. *Agnes*, geboren ca. 1416, vermeld 1437, † jong.
6. *Mette*, geboren ca. 1418, vermeld 1437, † jong.

XIIa. Met *Johan* (en *Gert*) *van Welvelde* was er in zoverre iets eigenaardigs aan de hand, dat we uit de vermeldingen in 1421 en 1437 opmaken dat *Johan* na zijn vader 20 oktober 1457 werd beleend met de Alinckhof en het Cote in Zenderen, Egbertinck onder Hertmen, alsmede dc tienden over Wijssing en Beernding in Zenderen [132], maar dit bezit werd per zelfde datum door *Johan* getransporteerd op zijn broer *Gert van Welvelde*. *Johan* zelf komt daarna nog driemaal voor: 5 januari 1465 was hij samen met broer *Gert* leenheer van land bij Zalk, 5 december 1465 blijkt hij een rente te hebben verkocht van circa 19 pond uit land in Mastenbroek [133] en 1 februari 1478 (zijn laatste vermelding) blijken Geert *van Welvelde*, *Godert van Rede*, *Johan van Welvelde* en *Johan van Twikkel* een rente van 10 gulden uit hun erven Velthuis, Bertolding, de Oldenhove, de Nyenhove, Esschering en Reymering onder Borne te verkopen [134].

> ***Johan*** had dus wel een aandeel in het voorvaderlijk bezit, maar was er niet de exclusieve bezitter van. Had *Johan*, hoewel de oudste, afstand gedaan van zijn rechten? (en zo ja, dan blijft het waarom duister. Was hij geestelijke ?).
>
> Verder maken we nog enige opmerkingen naar aanleiding van de oorkonde van 1 februari 1478: ***Gert van Welvelde, Godert van Rede,*** Johan van ***Welvelde*** en ***Johan van Twikkel*** bleken daar deelgenoten in verschillende erven, ten dele het van de Ruinense heren afkomstige bezit. Dit deelgenootschap is verklaarbaar, wanneer *Gert* en ***Johan*** een moeder ***Cecilia*** van den ***Rutenberg*** hadden. Want bekend is, dat ***Goldert van Rede*** en ***Johan van Twikkel*** gehuwd waren met respectievelijk ***Adriana en Jutte,*** dochters van ***Frederik van den Rutenberg.*** Conclusies: het onderhavige bezit was deels van Rutenbergse herkomst en *Johan II*'s vrouw was inderdaad een ***Van den Rutenberg*** [135]. Bij de toen plaatsvindende verkoop traden als keurnoten op: ***Swe***der van ***Haserveldt*** en ***Otto van Welvelde***. Deze ***Otto*** was als keurnoot geen partij in kwestie, derhalve geen deelgerechtigde; hij stamde dus uit een nevenstaak. Het is evenwel niet duidelijk, waar we hem moeten plaatsen.

XIIb. *Gert van Welvelde Johanszoon*, geboren rond 1414(?), werd ambtman of drost van Twente per 1 februari 1484, als opvolger van *Goert van Rede* [136]. De aanstelling werd 20 augustus 1489 met zes jaar verlengd [137], nadat hij 25 juli 1489 had afgerekend over 1484-1488 [138]. Een groot deel van zijn vermeldingen heeft betrekking op deze functie (te veel om te citeren, behalve die van 30 mei en 19 augustus 1485, omdat daarbij zijn zegel is bewaard gebleven [139], en die van 29 september 1495, omdat dit de laatste vermelding van hem in die hoedanigheid is [140]). Overigens was hij in onze chronologie toen al oud, en hij werd nog ouder: 20 november 1499 was hij nog getuige bij een belening [141]; hij stierf pas in het voorjaar van 1505 (want 31 juli 1505 werd zijn zoon *Johan* (*III*) na de dood van zijn vader beleend met enige van diens goederen, waaronder de Alvinckhof [142]. Hij had zich inmiddels geheel teruggetrokken, want zijn zoon *Johan III van Welvelde* was op de bisschoppelijke klaringen in 1497, 1500 en 1504 [143].

> Misschien moeten we daarom ***Gert's*** geboortetijd iets later stellen dan we vragenderwijs deden (maar erg veel verschil maakt het niet uit): in plaats van zijn geboorte te dateren op circa 1414 kunnen we uitwijken naar rond 1418-1419. Want toen in 1421 hij en zijn broers en zusters genoemd werden in de volgorde ***Otto, Diederik, Johan, Gert, Agnes*** en ***Mette,*** kunnen de zusters volgens gewoonte als laatsten zijn geplaatst, hoewel ze misschien ouder waren dan (een deel van) hun broers, en kon *Gert* de jongste van allen zijn; maar ook in dat geval werd hij bijna 90 jaren oud.

Uiteraard had *Gert van Welvelde* ook leenbezit. Daarvan is de Alvinckhof al genoemd: hij werd er 20 oktober 1457 mee beleend als leenvolger van zijn broer *Johan*,

129. Collectie G. J. ter Kuile Sr., Rijksarchief in Overijssel (regest in Verslagen 's Rijks Oude Archieven (VROA) 1921, deel 2, blz. 257, nr. 1). ***Jutte*** (een Van. ***Welvelde ? ?***), geboren ± 1395 ?
130. Cartularium Sibculo 11, folio 4v°. (regesten Rijksarchief in Overijssel nr. 4809).
131. Archief Albergen., regestnr. 158 (TRO C, blz. 34).
132. Leenregister van David van Bourgondië, folio 37 (TRO D, blz. 65). Hier blijkt, dat onmogelijk een *Johan (III) als* vader van ***Gert van Welvelde*** tussengeschoven kan worden (zie opmerking onder noot 125): ***Johan. was*** uitdrukkelijk een bróer van *Gert*.
133. Gemeente-archief van Kampen, inventaris Don 11, Kerken en kloosters, inv. nr. 61, 11, inv. G 281, regestnr. 489. Zuster Nese werd overigens priorin van Weerselo en was dat 20 mei 1471 (W. J. Formsma, Archief Oldenzaalse oudheidkamer, regestnr. 15 (Oldenzaal, 1940), 15 april 1477 (Archief Albergen, regestnr. 443 (TRO D, blz. 302)) en 27 febr. 1478 (Almelo, inv.nr. 9151).
134. Archief Albergen, regestnr. 449 (TRO F, blz. 399).
135. Het bewijs, dat ***Johan***'s vrouw een ***Van den*** *Rutenborg* was, volgt uit een ongedateerde belening (van 1433) van ***Ceelie van den Rutenberg Johan***'s vrouw met-de Pothoff en Egberting in Hardenberg en Herning in Emlicheim en de tienden die ***Reynolt vwn den Rutenborg*** en zijn broer ***Philips*** hielden van *Aloff van* ***den Rutenborg*** (Leenregister van Rudolf van Diepholz, folio 30 v°.).
136. Officiatorium van David van Bourgondië, folio 261v°. (18 jan. 1494 opgevolgd door ***Johan van Twickel***).
137. Officiatorium a.v., in de marge.
138. Officiatorium a.v., folio 3 (TRO F, blz. 447).
139. Respectievelijk: Archief Albergen, inv.nr. 96, regestnr. 515, ***en*** D. P. M. Graswinckel en H. Hardenberg, Het archief van het kasteel Rechteren, inv.nr. 513, regestnr. 337 (Zaltbommel, 1941).
140. Judiciaal van David van Bourgondië, folio 96 (TRO D, blz. 632).
141. Leenregister van Frederik van Baden, folio 55v°, 58v°. (TRO E, blz. 84, 106).
142. Leenregister van Frederik van Baden, folio 89 (TRO E, blz. 220).
143. Judiciaal van Frederik van Baden, folio 112, 132, 136, 157v°, 159 (TRO E, blz. 37, 122, 123, 130, 196, 198).

tegelijk met het Cote in Zenderen, Egberting te Hertmen en de tienden over Wissing, Berding en ter Elzaet in Zenderen [144]. Verder werd hij 8 oktober 1478 beleend met het goed Hilbrandinck in Zenderen [145] (21 juli 1497 werd hij met alle goederen herbeleend [146]).

We vermelden niet elk oorkondelijk voorkomen van *Gert* (vaak onbelangrijk, namelijk als getuige of als aanwezig bij klaringen).

Getrouwd was Gert met ***Sophia Mulert*** [147], dochter van ***Ernst*** en N. ***van Isselmuden.***

Kinderen:

1. ***Maria,*** abdis van Dikninge 1532 en 1544 [148].
2. *John (III)*, de laatste mannelijke telg die het huis Welvelde bezat, † ***21*** sept. 1521, gehuwd met *Wilhelma* ***van den Rutenberg*** (***2*** kinderen).
3. ***Cecilia*** (*„Zelyn"*), gehuwd met *Geert* ***van Diepenbroeck*** [149].
4. ***Zeino,*** 1508 gehuwd met ***Anna van Diepenbroeck*** [150] (16 kinderen).

Nog ruim twee eeuwen had hierna de neventak ***Van*** *Welvelde* een voortzetting. Na de beschrijvingen door Ferwerda en vooral Kymmel zou een relaas echter veelal een herhaling betekenen. Daarom wijaen we slechts op het feit, dat de telgen naderhand weer in Drente woonden, en wel op de Clencke in Oosterhesselen en op Oosterbroek te Eelde. De ***Van*** *Welvelde*'s zijn uitgestorven met de dood van ***Zeino Jan van Welvelde,*** gedoopt te Ruinen 3 februari 1723, zoon van Otto en ***Wilhelmina Johanna van Dongen.*** Zijn grafsteen voor de brug van De Clencke in het grasveld heeft als opschrift:

> „Zeino Jan / Baron van Welvelde / in Loven Capiteyn van / een Compagnie Infanterie ten / Dienste der Vereenigde Nederlanden etc. etc. etc. / de Laatste van het Geslagt Van Welvelde bevoorens Ruinen gena amd / gebooren op den huise Vredeveld den 1 Febij 1723 / stierf op den huise de Klenke / den 18 May 1775 / en werd hier begraven" [151].

We geven nu een samenvatting in een overzicht III (met de bezitters van het huis Welvelde gespatieerd) :

Overzicht 111

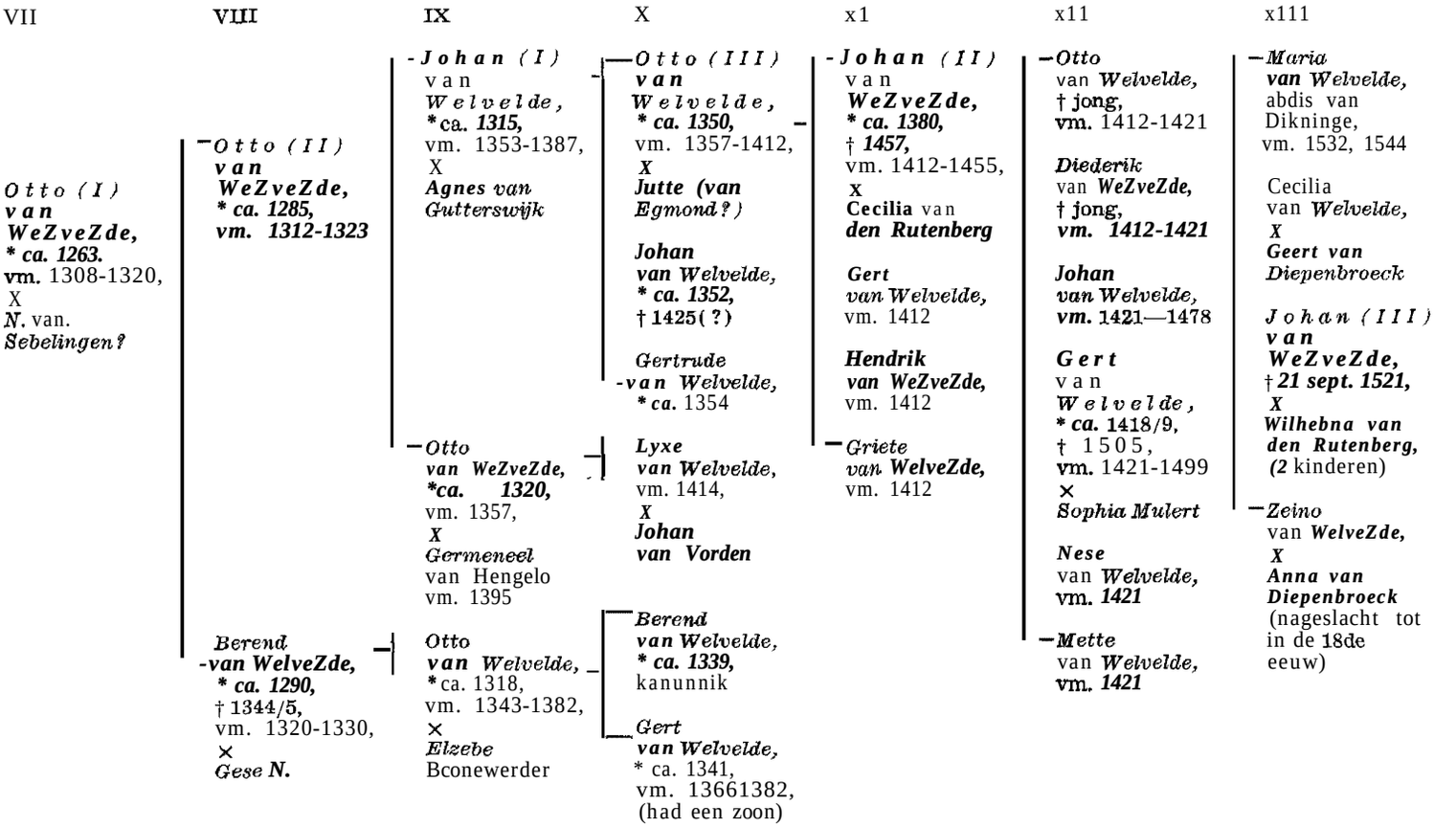

144. Leenregister van David van Bourgondië, folio 37 (TRO D, blz. 65).
145. Leenregister van David van Bourgondië, folio 128 (TRO D, blz. 326).
146. Leenregister van Frederik van Baden, folio 28 (TRO E, blz. 55).
147. Behalve bij Ferwerda vinden we dit ook bij J. C. van der Muelen, Het geslacht *Mulert* in De Ned. Leeuw 1885, blz. 38 vlg.
148. Archief Dikninge, inv.nrs. 39, 204 regestnr. 371.
149. Genoemd naar haar grootmoeder Cecilia van ***den Rutenberg;*** ook dit pleit tegen Ferwerda's opvatting, die een generatie tussen ***Johan*** ***(II)*** en ***Gert*** plaatst (zie noten 125 en 132).
150. Volgens manuscript-genealogie in het Museum Meermanno-Westrenianum te 's-Gravenhage.
151. Naar J. Belonie en J. Westra van Holthe, Gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Drenthe, blz. 114 onder nr. 3 (Assen, 1937).

§ 7. Neventak Geuzinge.

VII. De stamvader van het geslacht *Geuzinge* was een broer van *Johan II* heer *Van Ruinen, t.w. Laurens Geuzinge,* geboren rond 1265, overleden na 1304, vermeld 1291-1304. Via de reeds verhaalde bijzonderheden uit diens leven weten we, dat hij een zoon *Johan Geuzinge* had (*„Johannes Gosinc* filius *Laurencii de Runen"),* die 25 juli 1319 een boterrente kocht [152].

Over het bezit van deze neventak weten we aanvankelijk weinig; er zal ongetwijfeld een deel van de allodia zijn overgeërfd en daarbij zal een hof zijn geweest in het westelijk van Ruinen gelegen gehucht Geuzinge, waarnaar deze neventak zich is gaan noemen.

Kinderen:

1. *Johan,* volgt VIIIa.

2? Cyse, volgt VIIIb.

VIIIa. *Johan Geuzinge* kan rond 1288 zijn geboren. Zijn eerste vermelding was de al gesignaleerde van 25 juli 1319 en zijn laatste zal geweest zijn van 26 april 1331, toen een geschil van *Hendrik* en *Johan van Borculo* met de gebroeders *Volker* en *Godekin van Echten* beëindigd werd en *Johan Godesinc* daarbij als getuige optrad [153]. Daartussen wordt hij 23 augustus 1322 genoemd (getuige van *Egbert Haco van den Rutenberg* en diens gezin) [154], 15 november 1323 ('bezitter van een rente ten laste van *Alfer van Schure* en *Nicolaas van Wilsem*) [155] en 26 mei 1328 (met ridder *Johan Reding,* knape *Steven van Ruinen* e.a. getuige bij de bekrachtiging door Drente van een arbitrale uitspraak in haar geschil met de bisschop) [156].

Kinderen:

1. *Laurens,* volgt IXa.

2? Cyse, volgt IXB.

VIIIb. Cyse *Geuzinge* was een tijdgenoot van *Johan* en moet daarom wel een (jongere? of oudere?) broer zijn geweest. Hij wordt 28 februari 1327 voor het eerst vermeld (met incorrecte voornaam *Thise)* als één van de twaalf borgen voor *Otto van Norg* [157] en 20 november 1347 voor het laatst als *Ciso Godesent* (!) met een schuld aan de Jood *Godschatk van Recklinghausen* ten bedrage van 14 mark [158].

Omdat in generatie X een Cyse Geuxinge voorkomt (zoals straks, blijkt), zou men kunnen veronderstellen, dat we in de onderhavige Cyse de schakel hebben die de stamreeks voortzette. Toch is dit onwaarschijnlijk, want in belangrijkheid der vermeldingen van zowel ***Johan*** als ***Cyse*** torent boven anderen uit het gememoreerde over de bekrachtiging door Drente bij de regeling van het geschil met de bisschop, met o.a. *Johan **Reding,*** Steven ***van Ruinen*** èn ***Johan Geuxinge;*** men mag aannemen, dat bij een dergelijke aangelegenheid de belangrijkste, oudste telg optreedt. Omdat ***Johan*** daar bij was en Cyse ontbrak — die wel in leven was —, was ***Johan*** de hoofdtelg. Cyse had dan geen nageslacht.

152. Kamper schepenacten, nr. 69.

153. OBGD 1, nr. 327 (huisarchief Echten) (de lezing „olde ***Johan Godesinc***" is foutief: er staat in werkelijkheid „ende ***Johan Godesinc"***) .

154. Legger van het klooster Zwartewater, folio 61 (Rijksarchief in Overijssel) (zie ook TRO A, blz. 41).

155. Kamper schepenacten, nr. 160.

156. S. Muller Fz., De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht, 1325-1336, I, blz. 311-312 (Utrecht, 1889).

157. Kamper schepenacten, nr. 286.

158. OBO VI, nr. 1412.

IXa. In de lijn der verwachting ligt, dat een *Laurens Geuzinge* aantoonbaar zal zijn na de opeenvolging *Laurens van Ruinen/Geuzinge — Johan Geuzinge.* En jawel, we vinden 5 februari 1357 een *Laurens Geuzinge* eenmalig vermeld als bewoner en gebruiker van een paohtgoed te Hofstede bij de Reest onder IJhorst [159] (een goed, dat we bij latere generaties weer tegenkomen en dat dus een verbindende en bewijs-leverende schakel met die generaties betekent). **Deze** *Laurens* kan rond 1310 geboren zijn.

Kinderen:

1. *Johan,* volgt Xa.

2. *Gert,* volgt Xb.

3 ? (bastaard ?) *Laurens Bachuis,* volgt Xc.

IXb. Cyse *Geuzinge* was 14 februari 1360 getuige bij de huwelijksvoorwaarden tussen *Herman van Coevorden* en *Ida van Selwerd* (al vermeld), samen met *Gert Geuzinge* (Xb) . Cyse ging daarbij aan *Gert* vooraf en zal dus de oudste zijn geweest, De waarschijnlijkheid van deze anciënniteit wordt bevestigd door het feit dat Cyse *Geuzinge* en zijn zoon *Rolof* 15 maart 1360 aan de abdij te Dikninge hun smalle tienden over het goed Blakinge te Pesse onder Ruinen verkochten; daarbij deed Cyse's neef („onsen neven") *Gert Geuzinge* onder medebezegeling afstand van zijn rechten op de tienden [160]. De neefrelatie is verklaarbaar als we aannemen, dat Cyse een broer was van *Gert's* vader *Laurens. Cyse is* dan geboren rond 1315 (immers *Laurens* werd geboren circa 1310).

Zoon :

Rolof, volgt Xd.

Xa. Na *Laurens — Johan — Laurens Geuzinge* kunnen we weer een *Johan* verwachten rond 1360. En ook dát lukt: 10 februari 1365 en 23 augustus 1368 was een *Johan Geuzinge* getuige, respectievelijk voor *Johan Sloet* en voor de schout van Hasselt [161]. Hij zal geboren zijn circa 1332 en had geen nakomelingen.

Xb. *Gert Geuzinge* moet een (jongere) broer van *Johan* zijn geweest en dus geboren rond 1335. Een latere geboortetijd is onmogelijk, want 14 februari 1360 was hij getuige bij de huwelijkse voorwaarden van *Ida van Selwerd* en *Herman van Coevorden* (volgend op Cyse *Geuzinge,* IXb, zijn oom) [162]. Met *Roelof van Steenwijk* en *Johan de Vos van Steenwijk* was hij 11 november 1375 medebezegelaar bij een overdracht door *Johan van Ruinen* [163].

Aan dit stuk bleef *Gert's* zegel bewaard: onder een schildhoofd drie rozen, 2 en 1; randschrift S. GERT GODESIN. Dit zegel is gelijk aan het hier ook bewaard gebleven zegel van ***Johan. 111 van*** Ruinen, doch van kleiner formaat.

Voorts kocht hij, samen met zijn vrouw *Agnes* en zijn kinderen *Evert, Laurens* en Cyse, 21 april 1381 twee hof-

159. Archief Dikninge, regestnr. 58 (cartularium folio 32v°.).

160. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio 35a), regestnr. 106 (OBGD 11, nr. 660).

161. OBGD 1, nrs. 533, 557 (Archief Diknlnge; de regesten ontbreken in de uitgave-Joosting). In 1376 werd door een Johan ***Ghyesing*** te Deventer 2 pond betaald „van burgerschap" (Cameraarsrekeningen Deventer IV, blz. 281), maar het is de vraag of deze dezelfde is als de onderhavige ***Johan.***

162. OBGD 1, nr. 475. H. 0. Feith, Kronyk van Johan Rengers van ten Post, blz. 99 (Groningen, 1852).

163. Archief heerlijkheid Ruinen, inv.nr. 147, regestnr. 2.

steden te Ruinen [164] mé dzg el aar was daarbij o.a. zijn nog te bespreken neef *Rolof Geutinge* Xd). Circa 1382 blijkt Gert beleend met een hele reeks bisschoppelijke goederen:

> „Item Gerd Guedinc hout Twe-hedeblinghe-goet. Item Brinkinghe-goet. Item 't goet to Middendorpinghe. Item een tiendeken. Item Amynge-goet. Item ½ tiende to Petten, al gheleghen in den kerspel van Runen. Item den tiende to Balinghe, gheleghen in den kerspel van Borck. Item den hof t'Aelden, gheleghen in den kerspel to Swele. Item Bebinghe-goet ende Brinkinge-goet, gheleghen in den kerspel van Oderen. Item Leppinge-goet, gheleghen in den kerspel van Hesselen. Item een tiende, tot Oesterwolde gheleghen to Stellincwarf. Item enen tiende ter Elborch in Veluwe" [165], terwijl de tiende te Elburg nog eens rond 1382 als volgt omschreven te vinden is: „Goesynger thiende, grof ende small, mitten manschappen ende allen hoeren toebehoren, alse gelegen is bij der Elborch" [166].
>
> Met de tiende te Elburg werd hij 28 april 1394 herbeleend [166] (aanvang van het episcopaat van ***Frederik van Blankenheim***); dat is de laatste datum waarop ***Gert Geuzinge*** vermeld wordt. Hij overleed niet lang daarna, nog in 1394, want te zelfde; plaatse wordt 27 februari 1395 ***Evert Geuzinge*** met de tiende beleend als leenvolger van zijn vader *Gert* na diens dood.

De samenstelling van het gezin bleek al in 1381 en nog eens, toen 7 en 9 augustus 1384 *Gert Geuzinge* en zijn vrouw *Agnes* en in overleg met zijn kinderen *Evert, Laurens, Cyse* en *Elsebee* aan Dikninge een boterrente over-'droegen uit hun goed te Hofstede bij IJhorst [167] (het goed, dat ook bij *Gert's* veronderstelde vader *Laurens* voorkwam; daarmee mag zijn filiatie bewezen worden geacht).

Kinderen:

1. *Evert,* volgt XIa.
2. *Elsebe,* volgt XIb.
3. *Laurens,* volgt XIc.
4. *Cyse,* kinderloos, † vóór 1411.

Xc. *Gert Geuzinge* (Xb) had mogelijk een bastaardbroer, want *Gert* en zijn zoon *Evert* zegelden 14 februari 1392 een charter van *Stijne van der Borch,* vrouw van *Rolof Geuzinge* (Xd) [168]; zij verkocht toen met haar zoons Cyse en *Geert Geuzinge* een boterrente. Daarbij zegelden haar „maende maghe *Gheerde Guedesing, Everde Guedesing* en *Laurens Bachuus* alse van des vaders weghen" (= van de kant van de vader van Cyse en *Geert),* en wel *Laurens Bachuis* met onder een schildhoofd drie zespuntige „sterren" (= rozen !) en over het geheel een linkerschuinbalk. Hij is daardoor duidelijk een bastaardtelg, die in het kader van het geheel een bastaardzoon geweest kan zijn *Laurens Geuzinge* (IXa),

164. OBGD 11, nr. 691.

165. O.a. blij S. Muller Fz., De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht 11, blz. 775-776 ('s-Gravenhage, 1891).

166. W. A. Beelaerts van Blokland, Stichtsche, Gaasbeeksche en Overijsselsche leenen gelegen in Gelderland, blz. 95 (Arnhem, 1907).

167. Archief Dikninge, inv.nr. 119, regestnr. 114 (cartularium folio 33—33v°).

168. OBGD 11, no. 828 (in geannoteerd exemplaar van het Rijksarchief in Groningen) (Archiv Grimersum-Beninga eigendom van de Gesellschaft für bildende Kunst te Embden, doos 100, nr. 3). Met zegels van *Gheert:* schildhoofd met drie 5-puntige sterren (!), ***Evert:*** drie rozen onder schildhoofd, ***Laurens:*** onder schildhoofd drie 6-puntige sterren (!) met over het geheel een linker schuinbalk.

geboren rond 1335. *Laurens Bachuis* wordt verder nog vermeld 20 mei 1370, 13 september 1371, 21 april 1381, terwijl hij mogelijk kinderen had, aangezien in mei 1374 „de naarcoop van *Lamme tho Bachues* is gewijst op Heer *Egbert"* als haar volle broer (die dus geestelijke was) [169].

Xd *Rolof Geuzinge* komt na 1360 voor het laatst in leven voor in 1378 (evenals zijn vader); hij was toen getrouwd: 24 februari 1378 lieten Cyse en zijn zoon *Rolof* en diens vrouw *Lize* tegen betaling hun horigen *Lamme,* vrouw van *Heyne ter Hofstede,* en hun zoon *Willem* vrij [170]. Later was *Rolof* getrouwd met *Stijne van der Borch,* in het voorgaande al voorkomend in 1392 met haar kinderen Cyse en *Geert* [168]. Kennelijk had *Rolof* uit zijn eerste huwelijk geen kinderen, maar wel uit het tweede, want de *Ter Borch's* waren gegoed in Eelde en zoon Cyse *Geuzinge* woonde daar en was er gegoed (en is zo te onderscheiden van zijn *gelijktijdige neef Cyse *Geertszoon).* Immers 14 september 1420 wordt een Cyse *Geuzinge* vermeld, die te Eelde woonde [171].

Kinderen uit het tweede huwelijk:

1. Cyse, volgt XId.
2. *Gert,* vermeld 1392; geen nakomelingen.

XIa *Evert Geuzinge* werd — zo zagen we reeds — in 1381 en 1384 met ouders en broers vermeld en in 1395 beleend met zijn vader's leenbezit in Gelderland (ook de andere lenen zullen toen op hem zijn overgegaan). In 1404 was hij een der dedingslieden bij de huwelijksvoorwaarden tussen *Johan van Ruinen* en *Mechtelt Mulert* [172]. Zelf was hij getrouwd met *Lyze(beth),* die 28 mei 1398 voor het eerst vermeld wordt, toen zij met *Evert's* zuster *Elsebe Geuzinge* en haar man *Ernst van Isselmuden* hun goed te Hofstede („Bozesterengoed") en een ander goed onder IJhorst aan Dikninge verkochten [173]. Zij kwam nog eens samen met 'haar man voor, toen ze 5 mei 1409 een boterrente te Weerwille kochten [174], en 17 juli 1410 bij de overdracht aan de vicaris van de kapel te Ruinen van goederen en inkomsten voor „ene bernende lampe myt oly..... vor den hilgen Sacramente in die hillge kercke to Ruene, dages ende nachts to bernde, ewelic ende ommermeer" voor hun zielen en die hunner ouders [175]. *Evert Geuzinge* overleed in 14 10 kinderloos (in het voorjaar van 1411 erfde zijn zuster *Elsebe* de tiende bij Elburg). Er is een zegel van hem aan een oorkonde van 26 april 1400 [176] (met de bekende Ruinense rozen onder een schildhoofd).

169. OBGD 1, nrs. 575, 592, 11, nrs. 691, 779, 893. Feith, Ordelboek, blz. 105.

170. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio 35a), regestnr. 106 (OBGD 11, nr. 660).

171. H. 0. Feith, Kronyk van Johan Rengers van ten Post, blz. 107-108. Dat Cyse *Geuzinge* belangen in deze omgeving had, blijkt ook uit het feit, dat hij 15 juni 1413 renten overdroeg uit de goederen Hovinge en Bensinge te Vries (J. G. C. Joosting, Stukken afkomsting van ambtenaren en particulieren in het Rijksarchief in Drente, regestnr. 8).

172. Huisarchief-De Vos van Steenwijk, Windesheim, inv.nr. 2.

173. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio XXXV), regestnr. 128.

174. C. P. L. Rutgers, Inventaris van het huisarchief Farmsum, regestnr. 27 (VROA 1900).

175. Archief Dikninge, inv.nr. 242, regestnr. 179.

176. P. Berends, Het oud-archief der gemeente Harderwijk, regestnr. 119 (Harderwijk, 1935) (druk: Kroniek Hist. Genootschap te Utrecht, XV (1859), blz. 304).

XIb. *Elsebe Geuzinge* werd *18* mei 1411 als leenvolgster van haar broer *Evert* (XIa) beleend met de tiende te Elburg [177], terwijl ze ook het voorvaderlijke goed te Geuzinge moet hebben gehad, omdat haar kinderen *Geert* en *Evert van Isselmuden* dat in 1428 erfden [178]. Bovendien was zij, zoals we al zagen, deelgerechtigd in het goed te Hofstede. *Elsebe Geuzinge* was dan ook de laatste telg van de hoofdtak der *Geuzinge*'s. Zij is ergens tussen 1358 en 1362 geboren (we weten niet, of zij ouder of jonger was dan haar broers *Laurens* en **Cyse)** . Haar kinderen, acht in getal, zijn uiteraard voor ons *Geuzinge*-verhaal niet van belang.

XIc. *Laurens Geuzinge*, geboren rond 1360, stierf eerder dan zijn broer *Gert*. Na de vermeldingen van hem met vader en broers ontmoetten we hem slechts nog 21 maart 1400, toen *Johan* en *Arnold Reding, Egbert van Almelo, Boldewijn Hake* en *Steven van den Rutenberg, Hendrik van Kuinre, Gijsbert van Buckhorst, Adolf van Groningen, Johan van Ruinen, Laurens Geuzinge* en de steden Deventer, Kampen en Zwolle een verbond sloten met de bisschop [179]. Hij was kinderloos.

XId. Cyse *Geusinge* had zijn hoofdzetel in noordelijk Drente. Dat blijkt ook daardoor, dat de al genoemde vermelding van hem uit 1420 betrekking heeft op een overval en verovering van de stad Groningen door Drenten en Ommelanders onder leiding van leden van het geslacht De Vos *van Steenwijk* in de burgerstrijd tussen Schieringers en Vetkopers. Velen van de strijders (bleken 30 november 1419 onder de rijksban te verkeren (,,die mit hem in der acht sijn"), onder wie ook weer Cyse *Geuzinge* [180]. Later kwamen er voor Cyse rustiger tijden, want 29 juli 1425 werd hij door de postulaat-bisschop *Rudolf van Diepholz* aangesteld als ambtman van Selwerd [181] (de voorgaande bisschop kocht het gerecht en de heerlijkheid Selwerd c.a. van *Hendrik van Selwerd/van Coevorden; Cyse* was daarbij getuige en zijn zegel daarbij bleef bewaard [182]).

Cyse huwde in 1408 ,,in gradu prohibito", met dispensatie, met *Amele van Steenwijk* [183]. Met haar komt hij vele mallen voor: 5 mei 1409 bij de verkoop van hun boterrente te Weerwilde onder Blijdenstede [184], 13 december 14 12, 28 maart en 5 mei 1413 (laatste datum *Amele* met achternaam) bij verkoop van land aan Dikninge [185], 6 en 7 'februari bij verkoop van rogge- en boterrenten aan de abdij [186]. De verkoop van een belangrijk complex allodia volgde 13 mei 1420 (*Amele* weer met achternaam) : daarbij waren esland, de Brinkingehofstede, akkers en hooilanden, met uitzondering van zijn Geuzingestoel en -graf in de kerk te Ruinen [187]. Tenslotte verkochten zij 7 september 1424 een rogge-rente te Eelde [188].

De politieke carrière van Cyse en de gelijktijdige afstoting van een groot deel van het allodiale bezit kunnen een snelle teruggang in de status van het geslacht hebben veroorzaakt. ***In*** het kader van intriges en gewelddadigheden rond de stad Groningen, die ***voor Gyse*** hun bekroning vonden in de verwerving van het ambtmanschap van Selwerd, werd hij verwikkeld in de expansiedrang van de stad. Door deze drang zijn alle geslachten in de nabijheid van de stad — vroegtijdig al Van ***Eelde, Van Peixe, Van Norg, Van Groningen*** — successievelijk verdwenen. Vermoedelijk is hieraan ook Cyse *Geuzinge* ten onder gegaan, die het na de afstoting van zijn allodia moest hebben van zijn ambtelijke positie (doch de jurisdictie over Selwerd kreeg de stad naderhand geheel in handen). Van Cyse *Geuzinge*, die wellicht via zijn huwelijk met ***Amele van Steenwijk*** bij de strijd in het Drents-Groningse grensgebied betrokken raakte, horen we naderhand niets meer. Ook over een nageslacht vernemen we niets zekers. Mogelijk wàs er een nageslacht tot in het laatst van de 16de eeuw, maar deze afstammelingen zijn dan door gebrek aan aanzienlijk bezit en ambtelijke waardigheid en eventueel door minder ,,gelukkige" huwelijken vervallen tot een lagere status (of waren het bastaardij-nakomelingen van Cyse?).

Kinderen:

1? *Johan*, in 1442 en 1444 vermeld bij Drentse ordelen [189].

2? *Grete*, kocht 13 januari 1446 een roggerente uit een akker op de noord-es bij Ruinen ,,daer dat convent van Dyckenynge omme gelandet is" [190] (Cyse, XId, had landbezit op die noord-es!).

Een *Johan Goesing* ontving 25 augustus 1518 commissie als schulte van Westerbork [191]. Een *Rolof Guesinghe* was 22 januari 1511 een boterpacht verschuldigd aan de pastoor te Ruinen [192] en in 1576 (of circa 1570) gebruikte een *Roloff Guesinghe* vijf akkers die bij de Geuzinge-hof behoorden [193]; de laatste *Rolof* overleed 9 september 1581 als *Roleff Geuzinge*, 10 september 1581 ,,sijn wijff *Frens", 12* september 1581 hun dochter *Griete*, allen te Ruinen [194]. In archivalia van Dikninge blijken nog de volgende sterfgevallen: 1514 *Arent Guesinge* en zijn vrouw *Egbert*, te Pesse: 1514 Sabbath na Pasen (22 april) *Ghese Guesinghe* (de zielemissen betaald door *Lefe Gusynghe)* ; 1511 *Wicher Guesinghe;* juni 1521 *Roloff Guesinghe* (zielemissen betaald door *Katherine*, daarna *Merike Gusinge; Rolof* was de man van *Katherine); 1528 Wyllem Gusinghe; 14* september 1538 *Katherina Gusynge;* 1544 *Hille*, vrouw van *Leffe Gusinge, 5* maart ..... *Merryken*, dochter van *Rolof Gusinge, 16* mei 1558 *Leffe Gusynge* to Ansen [195]. Een stamreeks valt hieruit niet te construeren.

Ons rest nu niet anders dan een samenvattend overzicht IV:

177. Stichtsche, Gaasbeeksche en Overijsselsche leenen, a.v., blz. 95.
178. H. L. Hommes, Een Groninger tak van het geslacht Van Isselmuden, in De Ned. Leeuw 1938, kolom 440 vlg. (hier een complete tekstweergave van een stuk uit het huisarchief Farmsum, invnr. 98, regestnr. 47).
179. Diversorium II van Frederik van Blankenheim, folio 35 (zie J. W. Racer, Overijsselsche gedenkstukken II, blz. 119-122 (Kampen 1784)).
180. Driessen, Monumenta Groningana, blz. 764.
181. Officiatorium van Rudolf van Diepholz, folio 18v°. (TRO F, blz. 243).
182. S. Muller Fz., Regesten van het archief der bisschoppen van Utrecht 11, nr. 1850 (Utrecht, 1918).
183. J. G. C. Joosting en S. Muller Fz., Bronnen voor de geschiedenis der kerkelijke rechtspraak in het bisdom Utrecht in de Middeleeuwen, le afd., deel I, blz. 184 ('s-Gravenhage 1906).
184. C. P. L. Rutgers, Inventaris van het huisarchief Farmsum, regestnr. 27 (VROA 1900).
185. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartulasium folio 45gv°., 45gv°.—45h, 45i-v°.), regestnrs. 191, 193, 195.
186. Archief Dikninge, invnr. 1 (cartularium folio 45av° .—45b, 21a-v°.), ***regestnrs. 198,*** 199.
187. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio 45d—v°.), regestnr. 218.
188. Archief Dikninge, invnr. 1 (cartularium folio XXIII-v" .), regestnr. 238.
189. S. Gratama, Ordelen van den etstoel van Drente, blz. 71 (orde1 tussen ,,*Johan Gysinghe* en dye van Wesepe") en 75.
190. Archief Dikninge, inv.nr. 261, regestnr. 291.
191. TRO E, blz. 402.
192. Archief Dikninge, inv.nr. 231, blz. 11v°. en 13.
193. Archief Dikninge, inv.nr. 231, ongepagineerd gedeelte.
194. Archief Dikninge, invnr. 232.
195. Archief Dikninge, inv.nr. 231.

Overzicht IV

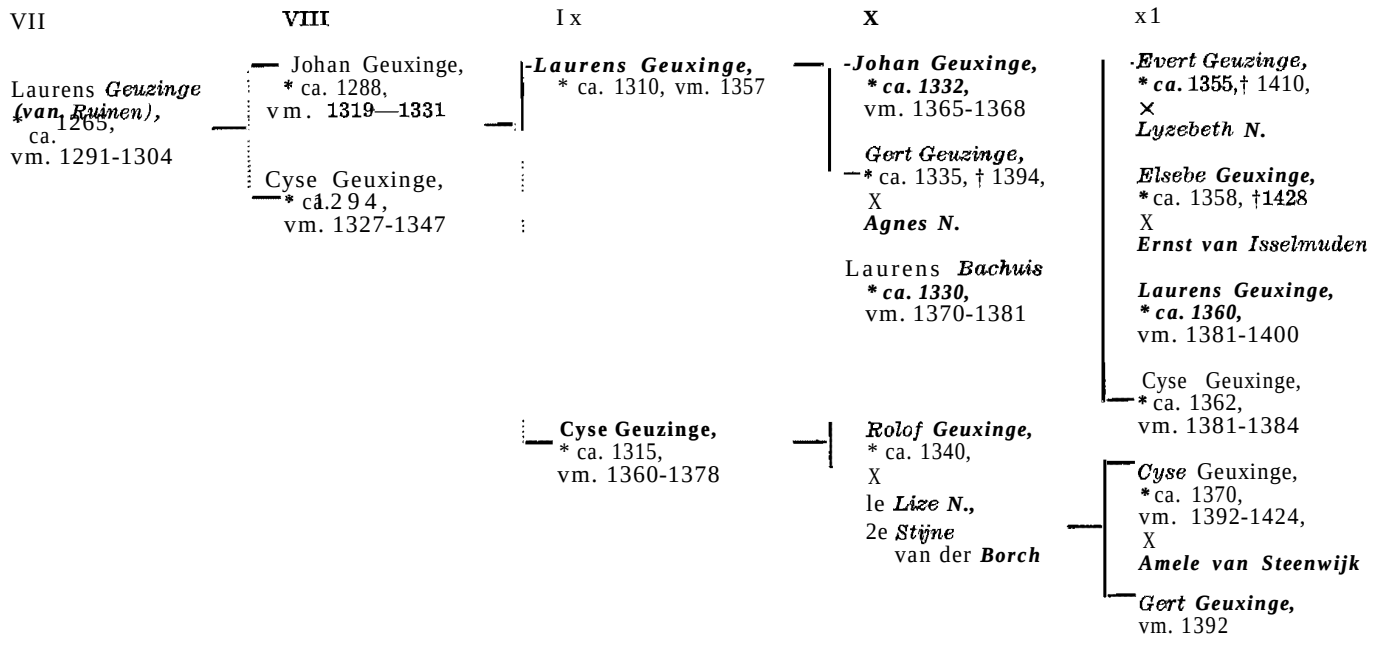

§ 8, Neventak Lansinge.

Van de neventak ***Lansinge*** loopt na de paar generaties de stamreeks ten einde.

We zullen daarom moeten veronderstellen, dat 6f de neventak spoedig is uitgestorven, óf dat de aanvankelijke schildboortigheid verloren is gegaan en dat de telgen „degradeerden" tot de status van eigenerfden die in de latere oorkonden niet meer voorkwamen. Daarbij is de eerste mogelijkheid de waarschijnlijkste, aangezien de zetel van deze neventak, de Lansingehof met toebehoren, al spoedig in andere handen is gekomen.

De familie zal haar naam hebben ontleend aan het goed Olde Lansinge, dat behoorde tot de bisschoppelijke leengoederen van de 'heren ***Van Ruinen*** en dat ca. 1382 in het bezit was van ***Arend Huys.*** In 1425 werd het goed door *Arend*'s kleindochter ***Johanna van Ruinen*** en haar man ***Berend van Munster*** verkocht aan *Johanna*'s oom ***Steven van Ruinen*** (XIb). De omvang van Olde Lansinge werd 20 februari 1627 omschreven als volgt: Lansinge hof, Lansinger marke, 13½ vierendeel boter op Buddingwolt en een boterrente onder Staphorst [196].

VII. ***Mewekien van Ruinen/Lansinge,*** geboren rond 1270 en overleden vóór 1325, de jongste broer van ***Johan II*** heer ***van Ruinen,*** was de stamvader van de neventak ***Lansinge.***

Kinderen:

1. ***Arnold,*** volgt VIII.
2. ***Agnes,*** werd in 1325 non te Dikninge.
3. ***Lyse,*** werd in 1325 non te Dikninge.

VIII. *Arnold* ***Lansinge*** („*Arnoldus* ***Lansinghe*** filius ***Mewekini*** fratris quondam *Johannis* ***de Rune***" [197]), geboren circa 1293, schonk in 1325 een jaarlijkse opbrengst aan het klooster te Dikninge bij de intrede van zijn zusters ***Agnes*** en ***Lyse.*** 24 november 1325 werd „*Arnd Lansenc* ***de Runen***" met vele anderen genoemd in een te Vollenhove uitgesproken bisschoppelijk vonnis over de Drenten [198]. Ook wordt hij oorkondelijk vermeld in 1326 en 1327 [199].

Kinderen:

1. Cyse, volgt IX.
2. N. ***Waninge*** (zie inleiding van § 9).

IX. Cyse ***Lansinge*** verkocht 27 maart 1372 met toestemming van ***Johan (III) van Ruinen*** aan het klooster te Dikninge de „stallinghe" over de 'goederen Rensinghe en Nijssinghe onder Ruinen „als mij van rechte waren anghecomen van minen oelderen" [200]. De toestemming van de Ruinense heer bewijst de leenheerschappij van deze: Cyse zal dus eveneens hebben kunnen beschikken over het goed, waaraan de familie ***Lansinge*** haar naam ontleende. Overigens wordt Cyse ***Lansinge*** 1 februari 1354 al vermeld („*Cijso* ***Lansinc"***) en ***25*** februari 1365 nogmaals („*Sysen* ***Lansing"***) [201].

Cyse móet een zoon zijn van ***Arnold Lansinge,*** omdat ***Arnold*** de enige mannelijke telg van zijn generatie was; Cyse hoorde ook kennelijk thuis in het gebied van de heerlijkheid Ruinen. Hij is dan geboren rond 1320.

Met Cyse is de stamreeks ten einde. Samenvattend concluderen we, dat de neventak ***Lansinge*** slechts drie generaties had gedurende een tijdsverloop van vijftig

196. Archief heedijkheid Ruinen, inv.nr. 50.
197. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio XVII).
198. S. Muller Fz., De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht, 1325-1336, 1, blz. 105-106 (Utrecht, 1889).
199. Kamper schepenacten, nrs. 258, 259, 273, 277, 288.
200. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio 47v°.—48).
201. Cameraarsrekeningen van Deventer, 11 (1885), blz. 178, 111.1 (1887), blz. 504 (andere in de cameraarsrekeningen genoemde *Lansing*'s zullen niet tot het besproken geslacht hebben behoord: in Overijssel kwamen meerdere verschillende dusgenaamde geslachten voor: in dit verband gaat het om ***Rotgherus Lansinc*** in 1349 en ***Egbert Lansing*** in 1405: Cam.rek. II, blz. 76, en G.M. Meijer, De stadsrekeningen van Deventer 11, blz. 258).

jaren. We vatten nu dit geslacht samen in overzicht V:

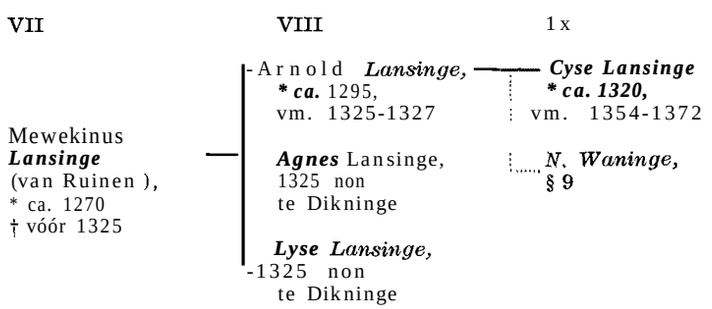

§ 9. Neventak Waninge.

We hebben tot dusver kunnen zien, hoe het geslacht der heren ***Van Ruinen*** naast de hoofdtak drie gelijktijdig afgesplitste neventakken heeft gehad: de ***Van Welvelde's,*** de Geuzinge's en de ***Lansinge's.*** Van de Van ***Welvelde's*** was dit wel bekend, terwijl we de Geuzinge's en de ***Lansinge's*** er aan toe hebben kunnen voegen.

Nu is ons verhaal hiermee niet ten einde, doordat er nog een neventak ***Waninge was.*** Uit het wapen van deze familie blijkt namelijk de samenhang met de ***Van Ruinen's.*** Een ***Waninge-wapen*** is bekend van 16 augustus 1428, toen een *Rolof* ***Waninge,*** schulte te Ruinen, aan de pastoor en de drie vicarissen te Ruinen („den presteren tot Runen") één mud land op de zuid-es bij Ruinen schonk „tot enen ewighen testament..... voer mine vrende ziele daer ic dat van recht of ontfanghen hebbe ende beseten" onder last van vigiliën, missen en commendaciën jaarlijks des maandags na O.L. Vrouwe ben hemel opneming (= 16 augustus) [202]. Het bewaard gebleven zegel vertoont: drie rozen, 2 en 1, onder een schildhoofd dat beladen is met een vijfpuntige ster. Dit wapen is vrijwel geheel identiek met dat van de heren ***Van Ruinen,*** zij het met een breuk door de plaatsing van de ster in het schildhoofd. Dit wijst er onmiskenbaar op, dat *Rolof* ***Waninge*** zonder bastaardij uit de ***Van Ruinen's is*** gesproten.

Men zou kunnen stellen, dat ***Rolof Waninge*** géén telg is uit het huis ***Van Ruinen*** en zelfs niet van adellijke herkomst, omdat zijn zegel het schultezegel zou zijn, dat hij ambtelijk in dienst van de Ruinense heren gebruikte voor het passeren van acten, waarvoor het Ruinense zegel dan gebroken werd met een ster. Tegen deze veronderstelling pleit, dat in voormelde memorieschenking *Rolof* niet handelde en zegelde als schulte: het ging immers om een pure privé-aangelegenheid en niet om een ambtelijk optreden. Bovendien zegelden andere schulten in Drente ook met eigen zegel. Om de breuk met een ster te verklaren als teken van bestaardij of „morganatische" herkomst is evenmin aannemelijk. Voor bastaardij is ook in Drente de bastaartbalk gebruikt (zie bij de Geuxinge's: ***Laurens Bachuis***). Bovendien zullen we nog constateren, dat ***Rolof*** in het adellijke milieu op voet van gelijkheid verkeerde en daarmee verwant was.

Hoe was de verwantschapsrelatie nu in concreto tussen de ***Van*** Ruinen's en de ***Wuninge's?*** Daarvoor moeten we uitgaan van de eerste familie ***Van Ruinen;*** de jongere stamde immers uit de ***Van Norg's*** en leden ervan — met uitzondering van de heer ***van*** Ruinen — zegelden

202. Archief Dikninge, invnr. 237, regestnr. 251. Het randschrift van het bewaard gebleven zegel heeft bestaan uit drie even grote segmenten, waarvan alleen het laatste is overgebleven en leesbaar is: „*NINC*", zodat het totale randschrift ongeveer geluid moet hebben „S RODO / LFI WA / NINC".

met het Norg'se wapen. De laatste telgen uit de oudste familie ***Van Ruinen*** waren ***Steven*** en zijn zoon ***Johan,*** wiens erfenis overging op de zusters van ***Steven.*** Een verband kan dus pas worden gelegd via een broer van ***Steven's*** vader, respectievelijk één der stamvaders van de neventakken ***Van Weivelde, Geuzinge*** en *Lansinge.* Afstamming uit de Van ***Welvelde's*** ligt niet voor de hand; zij braken immers het Ruinense wapen door de opname van een wolfskop in het schildhoofd en niet de vijfpuntige ***Waninge***-ster. Bij de Geuzinge's is ook moeilijk een aansluiting te construeren. De oudste staak daarvan stierf in mannelijke lijn uit, zodat het leenbezit op de laatste vrouwelijke telg vererfde; een hypothetische jongere broer van haar, die wèl het goed ***Waninge zou*** erven en niet het leenbezit, is ondenkbaar. De jongere Geuxinge-staak heeft wel de namen ***Rolof*** en Cyse, doch ook hier is een afstamming onmogelijk: de laatste mannelijke telg Cyse *Geuzinge* was jonger dan de oudste bekende ***Rolof Wuninge*** (*Cyse* geboren ca. 1380 en in 1392 niet volwassen, *Rolof* geboren ca. 1370 en in 1395 volwassen). Een oudere telg kan moeilijk zijn achternaam hebben veranderd, als alle overige *Geuzinge*'s ***zeer*** naamvast waren (ook na het verlies van het oorspronkelijke **Geuxinge-goed) .**

Door deze eliminaties resteert dan slechts een herkomstmogelijkheid van de ***Waninge's*** uit de ***Lansinge's.*** ***Onze*** kennis van de *Lansinge*'s verzandt evenwel voordat we een afsplitsing van de ***Waninge's*** constateren. Toch waren er ***Waninae's*** vóór de terloops vermelde ***Rolof Waninge:*** zie de nog te vermelden ruiling van de hofstede Entinge, die in 1412 door ***Johan Oving*** genoemd wordt als plaats gevonden hebbende tussen *Johan*'s ouders en de ***Waninge's.*** Wanneer we ons die bezitsruil denken in de tijd rond ***Johan*** Oving's geboorte (ca. 1380 [203]), dan was ***Rolof*** Wuninge toen nog slechts een prille jongen. Zijn ouders woonden dus en waren gegoed in Pesse en hadden al de achternaam. Wie zij waren, zullen we wel niet met zekerheid kunnen achterhalen; omdat we zullen constateren, dat ***Rolof Waninge*** drie kinderen had — ***Arend, Johan*** en ***Geertruid*** — en omdat de naam ***Johan*** kwam van de kant van ***Rolof***'s vrouw, kan de naam ***Arend van Rolof***'s kant stammen. M.a.w.: ***Rolof's*** vader was wellicht een ***Arend Waninge,*** die dan een kleinzoon kan zijn geweest van de in overzicht V opgevoerde ***Arnold*** (= ***Arend) Lansinge.*** In dat geval vond de afstamming niet plaats via ***Arnold***'s zoon Cyse *Lansinge* (dan hadden de afstammelingen *Lansinge* geheten en niet ***Waninge).*** Zo komen we tot de hypothese, dat Cyse ***Lansinge*** (IX) een ons onbekende jongere broer had, zetelend op en zich noemende naar het goed Waninge te Pesse. Chronologisch betekent dit: ***Arnold/Arend*** Lansinge (VIII) geboren ca. 1295, een onbekende zoon ***Lansinge/Waninae*** (IX) geboren ca. 1325, een mogelijke Arend ***Waninge*** (X) geboren ca. 1345—1350, en ***Rolof Waninae*** (XI) geboren ca. 1370—1372 en dit laatste klopt met wat we langs andere weg zullen blijken te vinden.

Xa. *Rolof* ***Waninge*** is twee maal gehuwd geweest, Zijn eerste echtgenote was een *Grete* (genoemd in het geciteerde charter uit 1428). die in het prille begin van de 15de eeuw overleed. Toen *Rolof* 28 oktober 1408 met zijn en *Grete*'s kinderen ***Arend, Johan*** en ***Geertruid*** een rag+gerente uit het goed Woerdinge bij Mantinge onder Westerbork overdroeg aan de abdij te Dikninge [204], zegelde op verzoek van die kinderen ook *Alef* ***van Haren*** „onsen oem" voor „mijnre suster kindere", zodat Grete dus een ***Van Haren*** was [205]. *Rolof*'s tweede vrouw was een

203. De Ned. Leeuw 1970, kolom 317.

204. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio 41h), regestnr. 166. ***Johan Waninge*** wordt in 1437 nog eens vermeld als in conflict met ***Roeleff Ottens*** (H. 0. Feith, Ordelboek 1399-1518, blz. 20).

205. Over de ***Van Haren's*** zie men 0. D. J. Roemeling in De Ned. Leeuw 1973, kolom 283 vlgg.

Meibrech, die voor het eerst 7 november 1407 en later 13 juli 1410 en in januari 1444 als zodanig wordt vermeld [206] (familieherkomst niet achterhaalbaar). Bij de laatste vermelding leefde *Rolof* niet meer, want al wordt ***Meibrech*** *„Roeleff* ***Wannyngen w ij*** f f" genoemd en niet diens weduwe, zij had een geschil met *Rolof*'s broer Otto over betaling van bezit dat Otto indertijd van *Rolof* had gekocht (een geschil dat *Otto* bij de uitspraak verloor); 'daarbij is het ondenkbaar dat *Rolof,* indien in 'leven, niet zelf zou optreden. Wel leefde hij nog in 1432, want toen had hij een geschil met ***Reinold de Vos van Steenwijk*** [207].

> Als we nu aannemen, dat ***Rolof's*** kinderen bij hun vermelding in 1408 minderjarig waren, doch oud genoeg om hun oom bijstand te verzoeken (zoals de tekst letterlijk zegt), dus, om de gedachte te bepalen, gemiddeld tien jaren oud en geboren rond 1396—1402, dan zal *Rolof* ca. 1370 zijn geboren. Omtrent 1395 kan hij voor de eerste keer zijn getrouwd en ca. 1403 voor de tweede keer (in 1395 werd ***Rolof Waninge overigens*** voor het eerst vermeld, en wel onder degenen die het gezag van de nieuwe bisschop niet erkenden [208].

Rolof's bezittingen lagen — voor zover bekend — verspreid. Zo bezat hij onder Westerbork het goed Woerdinge in Mantinge (een roggerente hieruit in 1408 overgedragen aan Dikninge; 'reeds vermeld) en het goed Olde Ludinge (in 1407 verkochten hij en zijn vrouw hieruit aan Dikninge een roggeaente) [209]. Verder had hij een huis en hofstede in Ruinen aan de Noorderstraat (in 1410 verkocht hij hieruit een roggerente aan Dikninge) [210]. Deze bezittingen waren uiteraard slechts een deel van het ge-'heel. Bovendien was *Rolof* schulte van Ruinen, in dienst van de Ruinense heer; als zodanig wordt hij vermeld in 1413, 1421, 1424 en 1426 [211]. Ruinen was ook tijdelijk zijn woonplaats: *„Roloff* ***Waninge*** to Rune" (1421) [212]. Dat zal hebben samengehangen met zijn ambt als schulte, want voordien had hij zijn domicilie in Pesse (in 1412 was dan ook uitdrukkelijk sprake van de *Waninge's* ***te*** Pesse, die het oorspronkelijke *Waninge*-bezit Entinge hadden geruild met de ouders van ***Johan*** *Oving* aldaar [213]). Bovendien lagen daar de voornaamste allodia van deze familie.

> In Pesse lag namelijk het naamgevende goed Waninge. In 1363 stelden ***Johan van den. Clooster*** en Johan van der ***Ese op*** 16 oktober een scheiding vast van de nalatenschap van ***Volkier van Echten*** voor diens drie zoons: daarbij kreeg ***Roiof van Echten*** o.m. de halve tienden toebedeeld over „Wenninghegoed to Pette ende een maet gheleghen in Pettermarke, gheheyten die Blicmaet, die ***Volkier*** vorscreven toebchorde" [214]. Het Waninge-goed was uiteraard het centrale bezit en zal dan ook de eigenlijke woonplaats zijn geweest (overigens was dit in een tijd dat ***Rolof*** Waninge nog met leefde en dus moet zijn vader de bezitter zijn geweest). Do „Waninghe Blicmaet" was achttien jaren later, 10 augustus 1381, voor de helft in het bezit van ***Frederik van Pesse, die*** dit verkocht aan ***Roelof van Echten*** [215] (blijkens het zegel was ***Frederik*** zelf ook een (zij) telg uit het geslacht ***Van Echten*** [216]).

Rolof's economische status zal vergelijkbaar zijn geweest met die van de in de heerlijkheid Ruinen woonachtige *Oving*'s [217]. Zijn adellijke afkomst is aan de hand van de feiten en 'stukken aannemelijk te maken. Niet alleen zijn Ruinense wapen wijst daarop, maar ook het feit dat hij verschillende malen als getuige optrad met andere adellijke personen: in 1408 met heer *Rolof* ***Hake,*** vicaris te Ruinen, in 1413 met ***Steven van Ruinen*** en ***Johan*** *Oving,* in 1420 met *Rolof* ***van Ruinen, Johan*** *Oving* en ***Johan Valcke*** [218]; een deel daarvan geschiedde bij transacties van Cyse ***Geuzinge*** en diens vrouw *Amele* ***van Steenwijk*** in 1413 en 1414 [219]. Bovendien waren 27 oktober 1428 ***Rolof*** en *Otto* ***Waninge*** met ***Geert*** *Stellinck,* ***Geert Mulert*** en ***Egbert Mulert*** als „vrienden" (= verwanten!) bij de verdeling van de nalatenschap van ***Ernst van Isselmuden*** en *Isabel* ***Geuzinge*** 'onder hun acht kinderen [220] (uit de volgorde der scheidslieden krijgen we de indruk, dat ***Geert Stelling*** en de beide ***Mulert's*** optraden van de kant van de vader der kinderen en *Rolof* en *Otto* ***Waninge*** van moeder's zijde ***(Geuzinge!)*** ; in elk geval compareerden de beide *Waninge*'s als „ebenbürtig" en behorende tot de familie).

Kinderen:

1. ***Arend,*** vermeld 1408.
2. ***Johan,*** vermeld 1408.
3. *Geertruid,* vermeld 1408.

Xb. ***Johan*** *Waninge* was medebezitter van het goed Woerdinge te Mantinge onder Westerbork, waaruit *Rolof* in 1408 een roggerente aan Dikninge verkowht; ***Johan*** verkocht 22 juli 1408 een even grote rente uit dit goed aan Dikninge [221] „als mij anghecomen was van vader en moeder", Daarmee moet hij een (jongere) broer zijn van *Rolof* (en ***Johan*** hád bewijsbaar broers: in 1406 had hij

206. Archief Dikninge, regestnrs. 155, 178. S. Gratama, Eenige ordelen van den Drost en Etten van het landschap van Drenthe, Aanvulling (verhandelingen genootschap Pro excolendo jure patrio, 7e deel, 2e stuk, 2e supplement (Groningen, 1890)), blz. 76 en 79 (nrs. 513, 523).
207. S. Gratama, Eenige ordelen a.v., blz. 48, nr. 392.
208. OBGD 11, nr. 902.
209. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio XXI) , regestnr. 155.
210. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio 49a v°), regestnr. 178.
211. Archief Ridderschap Overijssel, inv. 3164 bis (7 mei 1413: met broer ***Otto*** getuige van ***Steven van Ruinen***). Archief Dikninge, inv.nr.158, regestnrs. 231, 238, invnr. 237, regestnr. 251.
212. Archief Dikninge, inv.nr. 190, regestnr. 226.
213. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium XLV v°.—45a, 45a—v".), regestnrs. 184, 186.
214. OBGD 1, nr. 524. Het goed Waninge is in Pesse ook te localiseren via de lijst van aan Dikninge verschuldigde klokrogge (Archief Dikninge, inv.nr. 233), waar op blz. 2 voor Pesse in 1592 onder nr. 10 genoteerd staat: „Die beyde Waninge goede elck 1 schat per twe jaeren eene en om het derde jaer elck 1 schat (dus in totaal per 3 jaar 4 schat). Doch voer tydebroed.. alle jaer 1 schepel rogge". Interessant ais vergelijking valt te noteren, dat te Ansen in diezelfde tijd werd afgedragen, door „die beyde *Vossen.* tsamen 1 schat klockrogge en 1 schepel voer tydebrood" (ibidem blz. 1, onder nr. 10).
215. OBGD II, nr. 694.
216. Zie ook 0. D. J. Roemeling in: De Ned. Leeuw 1973, kolom 272.
217. Zie over de *Oving's*: De Ned. Leeuw 1970, kolom 312 vlgg.
218. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio XLIXv°.), regestnrs. 218, 238.
219. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio 45i—v°.), regestnr. 195.
220. Huisarchief Farmsum, inv.nr. 798, regestnr. 471 (De Ned. Leeuw 1938, kolom 440-441).
221. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio XLII), regestnr. 163.

een geschil contra „sijne broderen", in 1444 komt hij voor samen met een naamloze broer die te Dikninge woonde: in 1436 had hij een geschil met Roelof *Ottens* [222]. Hij zal rond 1374 geboren zijn.

Xc. Otto ***Waninge*** is in het voorgaande al vermeld op 1428 (verdeling nalatenschap van ***Ernsf van Isselmuden*** en *Izabel Geuzinge*) en 1444 (n.a.v. bezit „dat he van sijnen broeder — i.c. *Rolof* — ghecoft heft" en een geschil daarover met *Rolof*'s tweede vrouw): 28 mei 1447 had ***Otto*** een geschil met *Herman Blekinge* [223]. ***Otfo is*** mogelijk circa 1380 geboren.

Xd. Misschien was er nóg een broer: ***Coep Waninge.*** Deze droeg 1september 1409 met zijn vrouw ***Merfe*** hun grove tienden over drie akkers land aan Dikninge op, t.w. de Cameracker op de Grote Es, de Noordes-akker en de Oosterlange bij Pesse [224]. Hij verklaarde daarbij geen zegel te hebben, zodat — áls hij een broer was van *Rolof*, *Johan* en *Otto* ***Waninge*** — hij de jongste telg was.

Xe. Mogelijk hadden de gebroeders *Rolof*, *Johan* en ***Otto Waninge*** een zuster. We meldden al, dat ***Frederik van Pesse*** 'bezitter was van de halve „Waninghe Blicmaet" onder Pesse, die hij, samen met zijn zoons Roelof en ***Arend,*** 10 augustus 1381 verkocht aan Roelof ***van Echfen.*** We kunnen zijn eigendomsrecht 'verklaren door de aanname, dat ***Frederik*** getrouwd was met een zuster van *Rolof* ***Waninge,*** zodat hij namens zijn kinderen de eigendom van de halve Blicmset verwierf. Ook de namen van zijn kinderen maken deze veronderstelling mogelijk.

> Dan is de oudste naar vader's kant genoemd [225] en de joagste naar de Waninge-kant (de hypothetische ***Arend Waninge***).

Van *Rolof* ***Waninge*** (Xa) en zijn drie kinderen kunnen we nageslacht verwachten, doch van die kinderen komen we na 1408 geen vermeldingen meer tegen. Ook de jongere broers van *Rolof* verdwijnen in het niets. Toch was er aantoonbaar een kortstondig nageslacht, maar daarvoor kunnen we geen aanknopingspunt vinden. En tot diep in de 16de eeuw waren er ***Waninge's, zij*** het met grote onderbrekingen en vaak zonder aantoonbare filiaties (èchte ***Waninge's*** of meiers op het goed Waninge?). Doch alvorens ons daarin te verdiepen, zullen we het besprokene aanschouwelijk maken in overzicht VI.

XII. Ongetwijfeld hoort in de stamreeks der ***Waninge's Otto Waninge*** thuis, die geboren kan zijn rond 1425. Hij bezat

Overzich V I

VIII	1x	X	x1 ex le:
'Cyse ***Lansinge,*** * ca. 1320, vm. 1354-1372 zie overzicht V		***Rolof Waninge, * ca.*** 1370/'72, vm. 139511432, X le ***Grete van Haren, 2e Meibrech N.*** ***Johan Waninge, * ca. 1374,*** vm. 1406-1444	***Arend Waninge, * ca. 1395,*** vm. 1408 ***Johan Waninge, * ca.*** 1398, vm. 1408 ***Geertruid Waninge,*** * ca. 1402, vm. 1408
N. Lansinge/ Waninge ?, * ca. 1325	***Arend Waninge*** ?, * ca. 1350	***Otto Waninge, * ca. 1380,*** vm. 1413-1447	
		N. ***Waninge,*** X ***Frederik van Pesse***	
		Coep Waninge, vm. 1409, × ***Merte N.***	

immers het familiegoed Waninge en verkocht dat in 1465; in de koopbrief compareerden naast hem zijn vrouw *Ollekijn* en hun zoon *Egbert* [226]. Ook in 1465 kwam *Otto* twee keer voor als getuige en leenman van de heer ***van Ruinen*** (doch zonder aanduiding van leenbezit) [227].

> ***Otto Waninge*** kan een zoon zijn van zowel ***Arend als Johan Waninge Rolofszoons*** (XI) (het valt niet uit te maken, wie van de twee voor het vaderschap het meest in aanmerking kwam). Een andere mogelijkheid is, dat ***Otto,*** gezien zijn voornaam, een kleinzoon was van een gelijknamige grootvader (Xc); heel misschien moeten we dan voor de tussenliggende schakel denken aan de chronologisch passende ***Bole Waninge,*** die dan ***geboren*** moet zijn rond 1400, en wiens vrouw Pinksteren 1442 in een conflict betrokken was over een erf te Grolle [228].

Zoon:

XIII. *Egbert* ***Waninge*** zal bij zijn vermelding in 1465 een jongeman zijn geweest en dus geboren rond 1446. Hij was 4 mei 1518 getuige en leenman van de Ruinense heer [279] (tevens de laatste vermelding van hem; indirect kwam hij nog eens voor in 1512 [230]). Tussen de vermeldingen in 1465 en 15 12-15 18 lag nog ***Egberf's*** optreden op 20 december 1492 als keurnoot te Ruinen [231].

XIV. Nu wordt de stamreeks zeer onzeker. In de tijd na *Egbert* was er een *Bartold* ***Waninge,*** mogelijkerwijs een zoon van ***Egberf,*** en geboren circa 1468. Deze was 7 november 1494 schulte te Beilen en trof als zodanig

222. Ordelboek van Drente in het huisarchief Almelo, inv. nr. 251 (Rijksarchief in Overijssel) (overigens kan de vermelding in 1444 betrekking hebben op ***Johan's*** gelijkmatige neef/oomzegger, evenals een vermelding in 1437 — Judiciaal van Rudolf van Diepholz, folio 77 —, maar zeker is dit niet, omdat ***Johan***'s broer Otto in 1413-1447 voorkomt). S. Gratama. Eenige ordelen a.v., blz. 56.

223. H. 0. Feith, Ordelboek van den etstoel van Drenthe (Verhandelingen Pro excolendo jure patrio, 7e deel, 2e stuk, 1870), blz. 29. Otto komt samen met zijn broer ***Roloff Waningh,*** schulte te Ruinen, in 1413 voor als getuige (Archief Ridderschap van Overijssel, inv. 3164 bis: leenproces Ruinen (Rijksarchief in Overijssel)).

224. Archief Dikninge, inv.nr. 1 (cartularium folio XLV-v" .), regestnr. 174.

225. In dit geval zou Frederik *van* ***Pesse*** een Roelofsxoon kunnen zijn, maar dan kan deze ***Frederik*** niet gelijkgesteld worden met ***Frederik*** *van* ***Echten*** *Volkerszoon,* zoals 0. D. J. Roemeling doet in: De Ned. Leeuw 1973, kolom 272.

226. Huisarchief Echten, kist 2, nr. XX (mededeling van A. N. baron de Vos van Steenwijk te Doorwerth).

227. Archief heerlijkheid Ruinen, inv.nr. 5, regestnrs. 3, 5. H. 0. Feith, Ordelboek 1399-1518, blz. 29.

228. Ordelboek, 2e supplement a.v., blz. 71-72.

229. Archief heerlijkheid Ruinen, inv.nr. 5, regestnr. 11.

230. Leenregister van Twenthe (Rijksarchief in Overijssel).

231. Gemeente-archief van Kampen, inventaris Don II, nr. 1758 (in het regest is de achternaam foutief weergegeven als *Waminge*) (het is onzeker, of ***Egbert*** dezelfde is als de ***Egbert Waenync,*** die in 1476 burger werd van Vollenhove: Inventaris stad Vollenhove, pagina 43v°.).

samen met de kerkvoogden aldaar een regeling met de pastoor over de pastorie [232]; voorts had *Bertolt Waninge* 8 april 1483 een conflict met *Willem Altinge* en 14 mei 1497 wordt hij nog eens vermeld [233].

Een ***Derk Waningck***, die o.a. in 1497 en ***1498 voor***komt als prior van het Sint Agnietenklooster bij Zwolle [234], was geen broer van ***Egbert*** en behoorde zelfs tot een geheel ander geslacht (want ook in Salland en Twente kwam een familie ***(Van) Waning voor***, zonder enige relatie met de Rainense ***Waninge's***): ***Derk was*** de zoon van een ***Arent Waninck*** en ***Mechtelt*** [234a], die in en rond Deventer bezit hadden.

XVa? Van een *Frederik Waninge is* de filiatie evenmin bewijsbaar. Wel woonde hij in Pesse en behoorde daarom wellicht ergens in de stamreeks. In het kader van de tot dusver opgestelde chronologie zal hij circa 1490 zijn geboren. Er is een aanwijzing, dat hij 1 september 1523 handel dreef op Kampen [235] en in 1529 en 1540 betaalde hij de verschuldigde opbrengsten der familie aan de Ruinense pastoor, steeds met Pesse als uitdrukkelijke woonplaats [236]. Eveneens in 1529 was hij gewikkeld in een geschil met de smid van Ruinen c.s. die hem er van beschuldigde, door steekpenningen te zijn gekozen als ette van Dieverdingspil (waaronder Ruinen ressorteerde); hoe dit ook zij, inderdaad was *Frederik Waninge* in mei 1531 ette [237] („olde lette", zodat hij in 1530 ook al ette was), dus minstens eigenerfde en dus geen meier op Waninge. *Frederik* en *Johan Waninge* betaalden 25 maart 1521 gelden aan de Ruinense pastoor voor zielenmissen voor *Al(b)ert Waninge* (die in januari 1504 vermeld werd als in conflict met *Willem Waninge*, welke *Willem* — die we niet kunnen plaatsen — in januari en op 15 mei 1502 voorkwam) [238]. We concluderen daaruit, dat *Frederik*, *Johan* (XVb) (en *Albert?)* broers waren, en wel in deze volgorde naar leeftijd, en dat hun vader niet meer in leven was.

Frederik Waninge had een zoon *Arnold*, die 4 december 1554 stierf („ *Arnoldus* filius *Frederici Wanynck"); 22* juli 1548 overleed hijzelf en 11 april 1553 zijn vrouw *Grete* [239].

In de beide laatste gevallen betaalden de erfgenamen voor de zielenmissen (in het eerste jaar respectievelijk 32 en 28 stuivers) en we magen aannemen, dat die erfgenamen de kinderen waren.

232. Archief Dikninge, inv.nr. 219 (het regest vermeldt de aanwezigheid van een zegel, dat echter inmiddels onherkenbaar is afgebrokkeld).

233. Huisarchief Almelo, inv.nr. 251 (ordelboek van Drente).

234. Gemeente-archief van Zwolle, Cartularium Agnietenberg, folio 117v°. Gemeente-archief van Kampen, inventaris Don 11, nr. 818.

234a. Gemeente-archief van Zwolle, Cartularium Agnietenberg, folio 82v°.—83, ***120.***

235. Gemeente-archief van Kampen, Rechterlijke archieven, nr. 10 (1 sept. 1523 wordt ***Frederick Wanynck*** van Pesse genoemd in een geldkwestie te Kampen: vergelijk korenhandel Drente-Kampen in: Versl. en Meded. Overijss. regt en gesch.).

236. Archief Dikninge, inv.nr. 231.

237. J. G. C. Joosting, Ordelen van den etstoel van Drenthe 1518-1604, blz. 91, 3.

238. Respectievelijk: Archief Dikninge, inv.nr. 231, en Huisarchief Almelo', inv.nr. 251 (Ordelboek Drente).

239. Archief Dikninge, inv.nr. 231.

Kinderen:

1. *Arnold,* † 4 december 1548.
2. *Rolof, volgt* XVIa.
3. *Bartolt,* volgt XVIb.

XVb? *Johan Waninge* had in 1519 een vordering op *Rolef Delvinge* en 16 april 1520 een proces met *Arent Bartols* [240]. Hij stierf 15 december 1544 [241] en hij had een voor ons naamloos blijvende zoon die jong (1530?) overleed [242].

XVIa. *Rolof Waninge* moet rond 1515 geboren zijn.

Een rechtstreekse filiatie is van hem niet bekend, maar wel een afgeleide, want dezelfde retributie voor roggerenten, die we in 1529 en 1540 als door ***Frederik Waninge*** verschuldigd constateerden, blijkt in 1550 en daarna te zijn overgenomen door ***Rolof,*** eveneens te Pesse woonachtig (1550, 1555, 1557, 1558) [243].

Hij was getrouwd met een *Peter,* die 3 april 1581 te Pesse overleed. Zelf stierf hij 17 augustus d.a.v. [244].

XVIb. *Bartold Waninge,* genoemd naar zijn eventuele grootvader, was, toen er in 1548 en 1553 sprake was van *Frederik's* erfgenamen, al overleden: een *Bartold Waninge* stierf 17 december 1547, voor wie de ouders — die dus leefden, en dat klopt voor *Frederik* en *Grete* — zielenmissen betaalden, en wiens vrouw *Aleydis* 12 mei 1553 stierf [245]. Als in 1548 en april 1553 de erfgenamen worden genoemd, dan moet dit slaan op de zoon *Rolof* en de schoondochter *Aleid* (of liever *Aleid's* kind (eren), want zij zelf was als aangetrouwde niet gerechtigd).

In overeenstemming met de suppositie, dat ***Bartold een*** zoon was van ***Frederik,*** is het feit, dat vanaf 1550 diens vermoedelijke broer ***Rolof*** de zielenmissenbetalingen overnam. ***Rolof was*** dan de enig-overgeblevene.

XVII. In de overlijdensinschrijvingen in 1581 van *Rolof Waninge* en zijn vrouw *Peter* was er sprake van de oude *Rolof* („Olde *Waninges* wijff *Peter*", „Olde *Roloff Waninck"*). Er was dus een jongere naamgenoot, die ook te vinden is: 27 februari 1581 overleed „Jonge *Roloffs Waeninge* huysfrouwe *Jan* " [246]. Misschien was hij een zoon van de oude *Rolof,* maar waarschijnlijker is, dat *Rolof Waninge* junior een zoon was van *Bartold* (XVIb). Van de laatste is immers nakomelingschap te verwachten. Maar we weten niets zeker en de stamreeks is ten einde.

Alvorens losse *Waninge*-vermeldingen op te sommen, die niet zijn onder te brengen in wat op een stamreeks lijkt, geven we een tabellarisch overzich VII.

Een aantal *Waninge's* is in de stamreeks niet te plaatsen. Hen vinden we zowel in de besproken tijd als daarna.

In 1491 was een *Roelof Waninge* schulte te Pesse en

240. Respectievelijk: Archief Hackfort, inv.nr. 188, nr. 491 (Rijksarchief in Gelderland; stuk niet meer aanwezig), en J. G. C. Joosting, Ordelen 1518—1604, blz. 24.

241. Archief Dikninge, inv.nr. 231.

242. Archief Dikninge, inv.nr. 231 (geboekt op een los liggend velletje: „filius quondam ***Joannis Wanynck*** in Pesse").

243. Archief Dikninge, inv.nr. 231.

244. Archief Dikninge, inv.nr. 232.

245. Archief Dikninge, inv.nr. 231.

246. Archief Dikninge, inv. nr. 232.

Overzicht VII

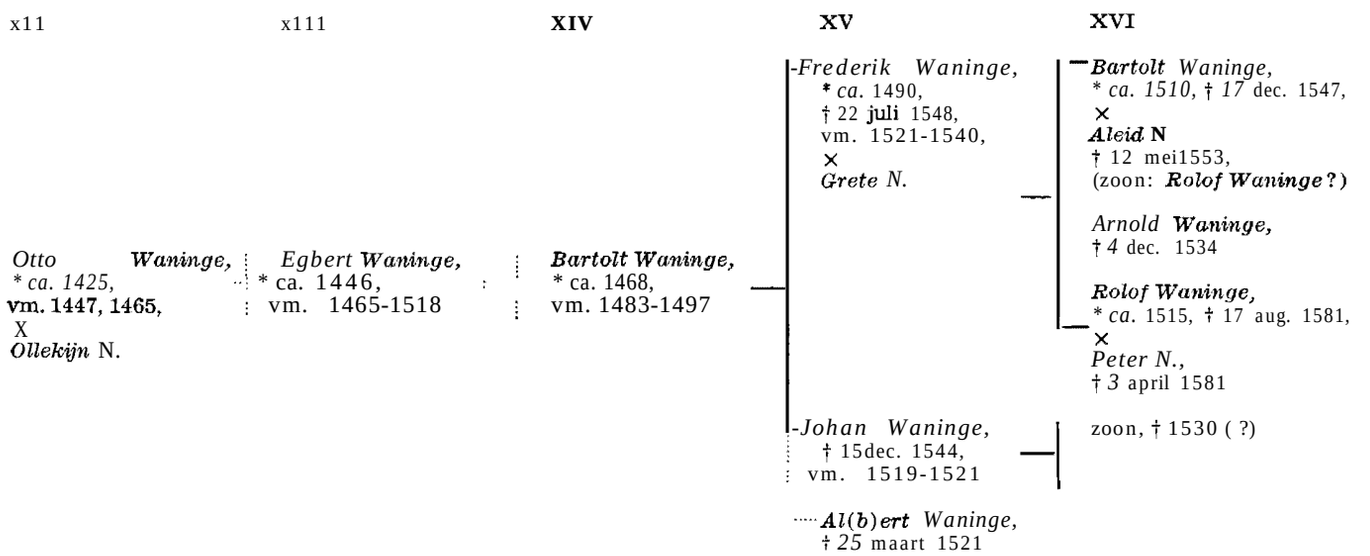

zegelde met drie „raderen" (2 en 1) [247]. Als de raderen als rozen moeten worden geïnterpreteerd (wat wel waarschijnlijk is), dan behoort hij tot de familie.

In 1504 had een *Willem Waninge* een geschil met *Albert Waninge*, dat door *Albert* werd gewonnen [248]. Deze *Willem* kwalm in 1502 ook al voor [249]. In 1547 werd door de drost en etten uitspraak gedaan in een geschil tussen *Willem* enerzijds en *Albert* en *Bartelt Waninge* anderzijds over van „hoeren vader" afkomstig bezit [250]. Kennelijk waren *Willem, Albert* en *Bartolt* broers, mogelijk in deze volgorde van leeftijd. Omdat van hen *Willem* in 1502 en 1504 en *Albert* in 1504 al vermeld werden, kunnen zij geboren zijn in circa 1480-1485 (ca. 1480, 1482/83, 1486) en kunnen daarmee broers of neven zijn van *Frederik Waninge* (XVa) (is *Albert* dezelfde als de in 1504 genoemde en in 1521 overledene?).

Een *Hendrik Waninge* was ergens in de periode 1539-1547 gewikkeld in een proces wegens „nederslach van *Aelbert Huysmans*"; hij werd 'daarvoor veroordeeld tot een boete van 35 pond of 25 goudguldens [251].

In de periode november 1539—februari 1540 wordt een *Hylle Waninge te* Wittelte genoemd [252].

Er liep in 1565—1567 een zaak tegen *Johan Waninge* (*Wanninck* of *Wenninck*) te Orvelte [253].

Een *Arend Waninge* had een vechtpartij met *Lambert*, zoon van *Harmen ten Achteren*; in maart 1572 werd *Arend* daarvoor te Hijken veroordeeld tot betaling van smartegeld en heelmeesterskosten [254].

Een Roelof *Waninge*, of althans een rente uit onaangeduide goederen van hem, wordt vermeld op 1 november 1698 [255]. Deze *Roelof* zal wel dezelfde zijn als die 2 december 1682 een zoon *Seyne* liet dopen te Ruinen („*Seyne Roelefs* n.s. van *Roelef Waninge* tot Pesse en *Gesien Luitgens* van Leggel") [256].

In het al vaker geciteerde boekje met aantekeningen van de Ruinense pastoors over opbrengsten van zielenmissen en memoriën [257] komen nog enkele niet plaatsbare *Waninge's* voor: overleden 1514 *Grete Waninge* (het voor haar verschuldigde is betaald door „*Johan van Collen* myt sijn husfrowen"; was die echtgenote een *Waninge* of was *Grete* de eerste vrouw van *Johan?);* overleden 2 januari 1558 *Femme Waninge* te Ruinen.

Uit het geheel van deze opsomming krijgen we de indruk, dat de *Waninge's* nog geruime tijd in de regio aantoonbaar zijn. Hun sociale status lijkt te zijn gedaald tot die van eigenerfden. Deze afglijding vond al vrij vroeg plaats, misschien via één of meer „minder gelukkige" huwelijken.

Of de huidige *Waninge's* in de omgeving van Ruinen van hen afstammen, is zéér twijfelachtig. Van enkelen, van wie die mogelijkheid door de auteur is nagegaan in de acten van de burgerlijke stand van Ruinen, blijkt dat hun achternaam niet teruggaat tot vóór de invoering van de burgerlijke stand. Stammen zij eventueel uit een familie van meiers op het goed Waninge?

§ 10. Nabeschouwingen.

Nu 'hebben we de beschrijving van vijf families voltooid; de hoofdtak *Van Ruinen* en de neventakken *Van Welvelde, Geuzinge, Lansinge* en *Waninge*. Daarbij kwamen de familiewapens ter sprake, en ook in dit opzicht bleek een nauwe verwantschap. Wel constateerden we uiteraard breuken ten op-

247. Huisarchief Echten, kist 2, nr. XXIII (aldus A. N. baron de Vos van Steenwijk).
248. Huisarchief Almelo, inv.nr. 251 (Ordelboek Drente).
249. Als noot 248.
250. J. G. C. Joosting, Ordelen 1518-1604, blz. 173, 174.
251. Drostenrekening van Drenthe, nr. 30, 1539-1547, blz. 9v°. (zonder datum) (Rijksarchief in Drente).
252. Drostenrekening van Drenthe, a.v., nr. 2.
253. Drostenrekening van Drenthe, nr. 10, 1565-1567, blz. 4 (zonder datum).
254. Goorspraken van Drenthe 1572-1577, blz. 8 („*Arent Wanninge* sal smarte ende meisterloen betalen binnen 111 weken omdat hij *Harmen ten Achterens sone Lambert* eenen bat in den scholde entwe heft geslagen").
255. J. G. C. Joosting, Inventaris van het huisarchief Batinge, inv. nr. 58.
256. Doopregister (N.H.) van Ruinen (Rijksarchief in Drente).
257. Archief Dikninge, inv.nr. 231.

zichte van de hoofdtak. Samenvattend signaleren we als het eigenlijke *Van Ruinen*-wapen: in zwart drie zilveren rozen, 2 en 1, en een schildhoofd van goud. Het *Van* Welvelde-wapen vertoonde in blauw drie zilveren rozen, 2 en 1, en een schildhoofd van goud, beladen met een uitkomende rode wolfskop en -hals. Van de *Geuzinge's* is het wapen geheel identiek met dat van *Van Ruinen*, doch er zijn geen, eventueel afwijkende, kleuren van bekend. Van de *Lansinge's* weten we heraldisch in het geheel niets. Het wapen van de *Waninge's* bestaat uit drie rozen, 2 en 1, en een met een vijfpuntige ster beladen schildhoofd (kleuren onbekend).

Wellicht was er nóg een neventak van het geslacht *Van Ruinen*. In Ruinen leefden in de 14de en 15de eeuw namelijk telgen van een geslacht *Pigge*, wier familiewapen erg veel lijkt op dat van de 'heren *van Ruinen*. Zegels zijn bewaard gebleven van *Egbert Pigge (31* oktober 1412), *Albert Pigge (* 1 februari 142 1) en *Hendrik Pygghe* (*8* april 1535) [258]. De graveur van *Albert's zegel* had de beste techniek en op dit zegel zien we een schildhoofd en drie rozen, 2 en 1, waarvan de bovenste twee rozen ín het schildhoofd zijn geplaatst (de rozen waren van zilver in een blauw veld). Het is ondenkbaar, dat in Ruinen en omgeving een gesladht een wapen kon voeren, dat zozeer geleek op dat van de heren *van Ruinen* zonder daartoe te zijn gerechtigd. We mogen dan ook aannemen, dat bij het *Pigge*-wapen sprake is van een brisure van het *Van Ruinen*-wapen, en dat de *Pigge*'s dus uit (één der zijstaken van) het huis *Ruinen* stamden. Deze afstamming kan slechts langs legitieme weg hebben plaatsgevonden (een heraldische bastaardijaanduiding ontbreekt immers). Wel zouden we kunnen denken aan een huwelijk van een *Ruinense* telg met een vrouw van lagere geboorte, waaruit de eerste *Pigge* gesproten is.

De oudst bekende stamvader was een *Steven Pigge*, wiens voornaam ook bij de *Van Ruinen*'s voorkomt. Hij wordt in 1375 vermeld, doch de laatste *Steven van Ruinen* leefde in de aanvang van de 14de eeuw (althans voor zo ver bekend), dus te vroeg voor een direct aanknopingspunt. Bovendien had deze *Steven van Ruinen* — zie overzicht II — slechts een zoon *Johan* heer *van Ruinen*, die kinderloos stierf. Omdat daarna de heerlijkheid Ruinen 'grotendeels op een telg uit het huis *Van Norg* vererfde, had *Steven* ook niet een standsgelijke jongere zoon, want dan zou die of diens nageslacht de heerlijkheid hebben verworven. Wel komen de oudste *Pigge*-telgen steeds in gezelschap van de adel in zuidelijk Drente voor (b.v. *Johan de Vos van Steenwijk, Gert Geuzinge, Steven van Ruinen* uit het huis Norg, *Johan Oving, Johan van Echten*).

Het geslacht *Pigge* woonde aanvankelijk in Ruinen, de jongste staak ervan bleef in Drente gevestigd, waar zij in de 17de eeuw uitstierf; de oudste staak migreerde via Zwolle naar Kampen en stierf daar in de 16de eeuw uit. Hun genealogische geschiedenis verscheen in extenso in Verslagen en Mededelingen 1976 van de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch regt en geschiedenis, waarnaar we verwijzen.

Een *Johan van Ruinen* was *26* april 1342 abt van Dikninge [259]. Diens zegel vertoont een gotische poort met Maria en Jezuskind, en daaronder een driehoekig schild met drie rozen, 2 en 1, onder een met een abtsstaf beladen schildhoofd. Daarmee was hij onmiskenbaar een *Van Ruinen*-telg, mogelijk een broer van *Steven van Ruinen* (VIIb).

Johannes Quadescrivere verklaarde 18 september 1330 van de rentmeeste van Twente het hem door dominus *Arnoldus (van Ruinen?)* miles, verschuldigde te hebben ontvangen [260]. Overzicht I leert ons, dat de laatste *Arnold* heer *van Ruinen* bijna honderd jaren eerder leefde. Deze vermelding heeft daarom óf betrekking op een vroegere situatie, waarvan de formulering door het gebruikelijke traditionalisme bewaard bleef, óf hier is sprake van een *Arnold* uit het huis *Van Almelo*.

Tenslotte was 10 april 1244 bij een verbondssluiting tussen *Otto van Horstmar* en *Ludolf van Steinfurt* een *Godefridus van Welefelde*, miles, aanwezig [261]. Hoewel deze *Godfried* slechts die ene maal vermeld wordt, kunnen we wel concluderen, dat hij een ouder geslacht *Van Welvelde* vertegenwoordigde dan in het voorgaande besproken werd, een geslacht, dat niet uit *Van Ruinen* stamde. Dat leidt tot enkele belangwekkende constateringen, overwegingen en hypothesen.

Om te beginnen hadden de Ruinense heren twee gsote bezitscomplexen. Het voornaamste daarvan bestond uit hun leengoederen, rechten en allodia in en rond Ruinen. Daarnaast was er de belangrijke verzameling allodia, 'leengoederen en rechten in en rond Borne in Twente, met de hof Welvelde als centrum. Nu was zo'n 'excentrisch gelegen bezitsconglomeratie vaak een aanduiding van een verwerving via een huwelijk met een erfdochter. Zo komen we tot de veronderstelling, dat een dochter van *Godfried van Welvelde* met een heer *van Ruinen* was gehuwd.

Onmiddellijk is er de vraag: wèlke heer *van Ruinen* was getrouwd met die *Van Welvelde*-dochter? Dan herinneren we aan het oudste *Van Ruinen*-zegel, uit 1263, namelijk dat van *Bartolomeus/Mewekien van Ruinen* (VIb). Dit zegel vertoonde reeds het voor die tijd ongewoon gecompliceerde wapen en we veronderstellen nu, dat het een samenstelling was van twéé wapens, namelijk het originele wapen plus *Van Welvelde*-elementen.

> Deze veronderstelling omvat het volgende: het *Van* Ruinen-wapen vertoonde oorspronkelijk de drie zilveren rozen in een zwart veld zónder schildhoofd; het *Van* Welvelde-wapen had oorspronkelijk een gouden veld met een rechtsgewende rode wolfskop en -hals. Na de verwerving van de Welveldse goederen kunnen de *Van Ruinen*'s hun oorspronkelijke wapen hebben vermeerderd tot het nu bekende wapen.

Als deze hypothesen betreffende de familiewapens en de vererving der Welveldse 'goederen in Twente juist zijn, dan moet een huwelijk tussen een *Van Ruinen* en een *Welveld*'se erfdochter hebben plaatsgevonden in de tijd van de genoemde *Godfried van Welvelde*. Wanneer we aannemen, op grond van zijn vermelding als ridder in 1244, dat *Godfried* rond 1195-1200 geboren is en zijn eventuele dochter circa 1220-1225, dan wijst overzicht 1 uit, dat we voor de echtgenoot van die erfdochter exakt uitkomen bij *Bartolomeus/Mewekien van Ruinen*, die ook de vader was van de uit het huis *Van Ruinen* stammende tak tot Welvelde en de gebruiker van het oudste bekende zegel. De veronderstellingen sluiten dan aan bij de constateerbare feiten.

258. Archief Dikninge, inv.nrs. 156, 158, 162.

259. OBGD 1, nr. 368 (randschrift SIG.AIS DE DICKENINGHE PRE RUNEN) (de abt *Johannes*, die 15 mei 1377 zegelde, OBGD 11, nr. 652, was een andere).

260. OBGD 1, nr. 326.

261. Jungius, Historiae antiquissimae comitatus Benthemiensis libri tres, codex diplomaturn, blz. 60.

Detail van de grafsteen van
Margriete ***Droste*** in de kerk te Hamm.

In heraldisch opzicht zijn er nog enkele interessante opmerkingen te maken. Door Ernst Georg Graf zu Munster-Linz-Meinhövel te Schwäbisch Gmünd, rechtstreekse afstammeling van de heren ***van Ruinen*** uit het huis ***Van Munster,*** is in 1978 een grafsteen gesignaleerd van ***Margriete Droste,*** † ***23*** okt. ***1580,*** aan de pest, echtgenote van ***Johan Droste zu Vischering,*** dochter van ***Elisabeth van Miinster*** en kleindochter van *Johanna* ***van Ruinen*** (†1478), in de Sint Agneskerk te Hamm, waarop als kwartierwapen o.m. dat van ***Van Ruinen*** is gebeiteld [262]. Dit vertoont de bekende rozen onder een schildhoofd; doch — en dit was tot dusver onbekend — hier blijkt ook het helmteken: een uitkomende baardige wildeman, die in elk der opgeheven handen een bos van drie rozen houdt. Naderhand signaleerde dezelfde Graf zu Munster een dergelijk wapen ook in de Domkerk te Munster op het Laurentius-altuur, met een epitaphium (grafschrift) voor de domproost ***Bernard*** *von Münster.*

> Deze ***Bernhard*** *von Münster* ***tot*** Meinhövel, vermeld in 1502—1556, overleden 1 mei 1557, was (via zijn vader *Johann* ***von Münster*** tot Meinhövel, Botzlar, Ottmarsbocholt etc., en diens 2e echtgenote ***Berta*** *Hille* ***von*** *Diepenbrock* (huwelijk 2 nov. 1496) een kleinzoon van ***Berend*** *van Munster,* heer van Ruinen, en ***Johanna van.*** *Ruinen.*

Op het voetstuk van de altaaropzet bevinden zich de wapens ***Münster, Diepenbrock, Ruinen, Asbeck.*** Het ***Ruinen-wapen,*** het oudste en enige ons bekende in kleuren, levert een grote verrassing op. Het vertoont: onder een gouden schildhoofd in blauw (!) drie zilveren rozen (2,1) met gouden meeldraden; helmteken: een uitkomende baardige goudgekroonde wildeman, die in elk der opgeheven handen een zilveren (door foutieve overschildering evenwel gouden) roos houdt; helmkleden blauw en goud. Door de Landeskonservator von Westfalen-Lippe (te vergelijken met onze Monumentenzorg) is na onderzoek vastgesteld, dat met zekerheid de verflaag van het schildveld inderdaad blauw is geweest. Daar de domproost slechts 100 jaren na zijn grootmoeder *Johanna* ***van Ruinen*** stierf. kan met grote waarschijnlijkheid, zo niet met zekerheid, worden aangenomen, dat we hier de juiste kleurweergave van het wapen hebben.

> Hoe kan dan de overlevering zijn ontstaan van een zwart veld? Aan een brief van de Landeskonservator von Westfalen-Lippe d.d. 17 maart 1980 aan de Graf zu Münster ontlenen we de volgende technisch opmerkingen: Blauwe kleurstoffen stonden de schilders tot het eerste derdedeel van de 18e eeuw slechts in de vorm van weinige, meestal dure mineralen ter beschikking, waarvan b.v. het in Noordeuropa hoofdzakelijk gebruikte azuriet bijna altijd als lijmverf op zwarte onderschildering werd aangewend, zoals in de hier aan de orde zijnde situatie. Van deze combinatie is nu veelal slechts de zwarte onderschildering bewaard gebleven. Het is in principe dus mogelijk, dat de heraldische auteurs te goeder trouw op originele bronnen steunen [263], doch tot onjuiste interpretaties kwamen wegens chemische veranderingen.

Als we dit constateren, komen enkele heraldische vermeldingen in het voorgaande in een ander licht te staan. Want we signaleerden zowel bij de ***Van*** *Welvelde*'s als bij de ***Pigge's*** de aanwezigheid van een blauw schildveld. We achtten dat toen een brisure. Nu kunnen we daar andere gedachten over hebben.

Zo eindigt deze poging tot beschrijving van een geslacht ***Van Ruinen*** c.a. De schrijver dankt de heren Drs. 0. D. J. Roemeling te Hardegarijp en Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk te Doorwerth voor alle hulp en stimulansen.

---

262. Randschrift: ,,Anno Dni 1580 den 15 Octob is de Edele unde Doegentriche MARGREITE DROSTE gewesene husfrowe des Edelen unde Erentfesten DIRIK HARMENS tho Harne in Godt verstorven der Seelen Godt genedich si Amen"

Kwartieren:

Droste	***Munster***
Mordien (Morrien)	***Voss (van Steenwijk)***
Schonebekt	Ruinen
Borchorst	Ittersum

Afstamming:

Berend *van* ***Munster***	X (1425)	***Johanna van Ruinen***
Hendrik *Edzard* ***van Munster***	X (1471)	*Agnes de* ***Vos van*** *Steenwijk*
Elisabeth van Munster	× (1503)	***Johan*** *Droste* tot Vischering
Margarete ***Droste tot*** V.	X	*Dirik Harmens* ***Lot*** Harne.

263. Zelf hadden we tot dusver onze kennis ontleend aan J. B. Rietstap, wiens beschrijving waarschijnlijk teruggaat op het werk van Siebmaoher en Siebmacher haalde zijn gegevens vermoedelijk uit het met vele fouten behepte gravendiploma van de graven *zu* ***Munster.***

KORTE MEDEDELINGEN.

Bijdrage tot de genealogie van het geslacht Jorissen uit Wesel.

(1979, kol. ***211-278).***

In mijn gelijknamige artikel gaf ik als afbeelding ***2*** een afdruk van een zegelring, door mij aan *Derck Jorissen* toegeschreven, en deelde daarbij mede dat het afgebeelde wapen tot in het midden der 19de eeuw regelmatig werd gebruikt, waarbij het door Muschart aangehaalde gebruik door ***Willem Emerentius*** *Johannes* en de in mijn bezit zijnde correspon-

dentie uit Wesel en de huwelijksaankondiging *Jorissen-Gasinjet* werden vermeld.

Van geachte zijde, aanmerkelijk beter met de kennis der wapenkunde vertrouwd dan schrijver dezes, werd ik er echter op geattendeerd dat het wapen niet de vorm bezit die zou doen verwachten dat het uit het eind der 17de eeuw of zelfs maar het begin der 18de eeuw zou stammen, doch dat het veeleer waarschijnlijk was dat dit uit het begin der 19de eeuw afkomstig was.

Nu geeft Muschart geen beschrijving van het wapen, deelt slechts, mede dat het de afbeelding van een 'vreemd voorwerp' bevat, terwijl door mij, denkend aan het door *Derck* uitgeoefende beroep van brouwer, in het 'onderschrift der afbeelding het voorwerp als "ketelhaak", in de beschrijving van het wapen (kol. 213) als "klauwtje" werd aangeduid [1].

Mocht echter het wapen veel jonger zijn dan aanvankelijk door mij verondersteld, dan zou de verbinding met *Derck* en diens beroep geheel niet bestaan en kon elke associatie met het brouwersberoep achterwege blijven.

Het leek mij nu wenselijk na te gaan wat het 'vreemde voorwerp' was, dat Muschart op de lakafdruk had gezien.

Immers, terwijl de zeer oude broers der derde generatie nog in 1764 in Wesel tesamen kwamen om in dankbaarheid hun behoud gedurende de ontberingen doorstaan tijdens de Zeven-jarige oorlog te vieren, moet kort daarna voor de jongere generatie zo niet de herinnering aan — dan toch wel de regelmatige verbinding met — elkaar verloren zijn gegaan. We zagen dat *Matthias* (IVc) de boedel van de jonge *Theodorus* klaarde, maar niets duidt er op dat *Johannes* (Vb) of *Mathieu* (Vc) nog contacten onderhielden met *Willem Emerentius Johannes* of diens nakomelingen. Indien dus het 'vreemde voorwerp' van Muschart identiek zou zijn met het klauwtje, figurerend op het in de Jacob-tak der familie bewaard gebleven wapen, dan zou dit er op duiden dat de oorsprong hiervan moet liggen op een tijdstip vóórdat de scheiding tussen de *Jacob-* en Theodorus-takken zich voltrokken had en dus in de periode tussen 1764 en ongeveer 1780.

Het vinden van het door Muschart simpelweg aangeduide "stuk d.d. *21* nov. 1811 uit het archief Van Pallandt-Keppel in het Rijksarchief te Arnhem" bleek wat minder eenvoudig dan ik aanvankelijk meende.

Het archief van het huis Keppel loopt van 1272-1853 en is in 1955 geïnventariseerd door Mr. A. P. van Schilfgaarde. Deze deelt in de laatste paragraaf van zijn inleiding mede dat "in het begin van deze eeuw een kist met archiefstukken van het kasteel Waardenburg naar Keppel is overgebracht. Deze stukken zijn in een supplement-inventaris van het archief Waardenburg- Neerijnen in 1950 vervaardigd door drs. R. A. D. Renting, beschreven".

Gezien de woonplaats van de leden der *Theodorus-tak* kwam het mij het waarschijnlijkst voor dat het door Muschart bedoelde stuk zich in deze kist zou hebben gevonden en bestudering van de door de heer Renting vervaardigde inventaris bevestigde dit vermoeden en bracht interessante bijzonderheden aan het licht.

1. In de hijstechniek werden de haken die om de randen der fusten worden geslagen om deze op te hijsen en te transporteren als "klauwtje" betiteld, een term die trouwens naar mij is gebleken, in onbruik is geraakt. Dat het afgebeelde voorwerp werd gekozen omdat het de letter J voorstelt, kwam mij te vanzelfsprekend voor om speciale vermelding te behoeven.

Het blijkt dat het beheer over de goederen van de heerlijkheid Waardenburg-Neerijnen van 179 1-1807 voor *Hans Willem* baron *van Aylva* (1751-1827, sinds 1772 heer van Waardenburg) als rentmeester gevoerd is door *Frans Kooyman* (van 1795 af trouwens door diens executeur testamentair !) en van 1809-1827 door de zoon van diens zuster: *W. E. J. Jorissen.*

Naast de rekeningen per jaar en de bijlagen tot die rekeningen vinden we óók een map met brieven van *W. E. J. Jorissen* aan *H. W. van Aylva* over de periode van 1802-1820 (inv. nr. 1044), vanuit Neerijnen naar 's-Gravenhage gezonden, waarvan er twee nog van lakstempels zijn voorzien. Deze stempels' bevatten een afbeelding van het vermoedelijk door Muschart bedoelde 'vreemde voorwerp' dat inderdaad identiek blijkt te zijn aan de in mijn publicatie afgebeelde haak. Van deze brieven is de ene gedateerd 15 april 1802, de andere ongedateerd, doch, blijkens de inhoud, eind 1817 ge-

schreven, Van het eerstgenoemde zegel gaat een afbeelding hierbij. Terwijl in het tweede geval de krijgshaftige helm boven het wapenschild ontbreekt, is de vorm van het hier afgebeelde schild van de door Pama [2] bedoelde Biedermeier-stijl. Het wapen op de brief uit 1817 vertoont hetzelfde voorwerp, maar thans op een schild dat de Empire-vorm heeft, terwijl de ovale vorm door een parelrand is afgezet en de versierende lauwertakken wat anders zijn gegroepeerd.

De conclusie dunkt mij te zijn dat in gemeenschappelijk overleg (in *1764* ?) afgesproken is de scherpe haak, welke bij het aanslaan van lasten en fusten gebruikt wordt (*Jacob* was textiel-handelaar !) en welke vorm tevens de beginletter van de naam *Jorissen* voorstelt, in een wapen te gaan voeren, doch dat dit overleg niet tot overeenstemming over de vorm gevoerd heeft. *Theodorus* heeft misschien niet anders dan de idee uit Wesel meegenomen en *W. E. J.*, later in betere doen gekomen, heeft met verschillende uitvoeringen geëxperimenteerd.

De door mij aan *Derck* toegeschreven ring zal dus van *Jacob* 111 of IV afkomstig zijn en via *Mathieu* bij *Lodewijk Theodorus* terecht gehcmen zijn die hem, begin van de 19de eeuw inderdaad heeft gebruikt.

Deze hypothese verklaart ook dat Dr. med. *Johannes* (111 a, 13) en *Catharîna Smits* volgens Muschart een alliantiewapen voerden waarbij in het manswapen van een haak of klauwtje geen sprake is. Dat J. E. barones Taets van Amerongen geb. Jorissen in het uit haar familie overgeërfde wapen een anker voert waarin de stok vervangen is door een platte ring

2. C. Pama, Heraldiek en genealogie, Prisma nr. 1390, blz. 259.

(loc. cit. kol. 213) bewijst dat in die tak van de familie elke associatie met klauwtje of haak verloren was gegaan en dat in deze predikants-familie de gedachten meer uitgingen naar het Christelijk symbool van de hoop!

Na het verschijnen van het artikel bereikte mij nog het gegeven dat de in kol. 263 onder VI g, 2 genoemde *Eduard Johan Pieter* op 24 sept. 1924 te Pretoria in het huwelijk trad met de reeds genoemde *Jessie Ainslie*. Zij was geboren te Birkenhead (Eng.) op 8 juni 1899 met als vader George *Thomas Ainslie*, boilermaker (journeyman) en als moeder *Mary Pool*.

Ondanks alle door redactie, drukker en schrijver daaraan bestede aandacht zijn helaas in het hier aangevulde artikel toch een paar fouten blijven staan, welke hieronder mogen worden vermeld en gecorrigeerd:

kol. 212 regel 9 v.b. lees: Mr. J. Semmelink.

kol. 235 regel 14 v.o. lees: *Laurens Friedrich Monjé.*

kol. 236 noot 62 lees: de heer R. D. Timmer te Geldermalsen.

kol. 253 regel 26 v.b. lees: *Wilhelmina Theodora Gockinga.*

kol. 258 regel 2 v.o. lees: *Anthon Jan Willem van Hoorn.*

kol. 263 regel 6 v.o. nà 1. en vóór 2. invoegen: Uit het tweede huwelijk.

kol. 265 regel 3 v.o. lees: *Alberdine Gertrude Jorissen.*

kol. 266 regel 1 v.b. lees: *Geralde Hendrika Janneke Jorissen.*

kol. 266 regel 5 v.b. lees: *Berendina Linda Jorissen.*

kol. 272 regel 19 v.b. lees: *Helena Cornelia Christina.*

kol. 273 regel 13 v.o.: De naam *Schmidt* moet worden opgenomen in de lijst van "thuisgebrachte" namen (zie V b, 5).

DR. IR. K. L. VAN SCHOUWENBURG.

Van der Veen (Harlingen)
(1980, kol. 259-266).

Uit familiepapieren, in het 'bezit van Mevrouw W. G. Elias-Vaes te Rotterdam, bleken nog 'enige aanvullingen op de genealogie *Van der Veen.*

IV, 4. *Pier Minne van der Veen,* lees: reiziger voor de fa. Tollens & Co. te Rotterdam.

IV, 5. *Hiske van der Veen,* † Warnsveld 9 nov. 1886.

Va. *Jan van der Veen* Azn., schoolopziener 1847 tot 1 juli 1885, lste luit. mobiele Drentse schutterij 1830-1839.

Va. 1. *Albert van der Veen,* blijkens opschrift op een foto: † Atjeh in 1870.

VIIa, 1. *Mia van der Veen,* geb. Zeist 29 aug. 1919, enz.

Vb, 1. *Elisabeth van der Veen,* † Sneek 5 dec. 1886, tr. ald. 25 aug. 1875 *Antonie Veen,* geb. Sneek 1 febr. 1849, lid fa. A. Veen & Zn., kooplieden in koloniale waren ald., † Sneek 6 maart 1938, zn. van *Hendrik Veen,* lid fa. A. Veen & Zn., en *Helena Noteboom Adema;* hij hertr. Sneek 9 april 1890 *Anna Catharina Feenstra.*

MR. O. SCHUTTE.

Het gezin van John Quarles (1596—1646/7).

Over John Quarles zijn in De Nederlandsche Leeuw van de hand van mej. H. Mijnssen enkele jaren geleden de genealogische gegevens afgedrukt, namelijk jg. 1950 kol. 140-154 en jg. 1954 kol. 122-126 en 384.

Uit enkele sindsdien onder mijn aandacht gekomen documenten is het mogelijk geworden de samenstelling van zijn gezin volledi ger weer te geven dan tot nog toe — onder andere in Nederland's Adelsboek — was geschied.

Het voornaamste stuk is een overeenkomst van 22 februari 1642, te Rotterdam gesloten ten overstaan van notaris Vranck Jacobsz. tussen *John Quarles* en zijn zwagers *Johan van Berckel* en *Paulus Verschueren* inzake het beheer van de aan *Quarles'* echtgenote uit het versterf van haar ouders toegevallen bezittingen. De inhoud van de acte doet er in dit verband niet toe. Zij berust in het Oud Notarieel Archief van Rotterdam onder No. 429 fos. 78-82.

Uit de acte blijkt dat er op dat ogenblik zeven kinderen in leven waren. Vijf daarvan-zijn met zekerheid bekend; na de datum van de acte is nog een zesde kind geboren. Deze zes zijn:

naam	doop	bron, verdere bizonderheden
1. *Cornelia*	22 sept. 1629 Rotterdam	(geboorte-) datum uit Centraal Familiearchief. Niets in doopregisters Delft en Rotterdam.
2. ***Gerrit***	***29*** dec. 1633 Delft	doopreg. Nieuwe Kerk; getuigen *Paulus Verschueren, Barny* ***Reymes.*** Stellig genoemd naar grootvader Gerard ***van Berckel.***
3. Willem	? 1634 Delft	niet in doopreg. Delft of Rotterdam: jaar en plaats afgeleid uit" Mijnssen, De Ned. Leeuw 1954. kol. 122. die brieven van meerderjarigheid dd. 5 nov. 1658 afdrukt waarin een leeftijd van „omtrent vier en twintig jaeren" is aangegeven.
4. *Maria*	13 april 1638 Rotterdam	doopreg. Geref. Kerk Rotterdam; getuigen Jan van *Gael, Cornelia van* ***Berckel, Maria van Berckel.***
5. *Anna*	26 juli 1640 Rotterdam	doopreg. Geref. Kerk Rotterdam; getuigen ***Edewuert*** *Quarles, Mari* ***Verschuier.***
6. *Johannes*	6 febr. 1643 Rotterdam	doopreg. Geref. Kerk Rotterdam; getuigen ***John*** *Custis* voor *Samuel Claerke* tot Londe, *Marij* ***Verschuer.***

Een zevende naam, *Petrus,* komt zonder verdere gegevens voor in het familie-archief als tweede kind met bemerking: zeer jong gestorven.

Een tweede stuk in dit verband is een acte van scheiding en deling betreffende de boedel van de op 30 november 1648 gestorven echtgenote van *Quarles,* de toen reeds weduwe zijnde *Petronella van Berckel* (Rotterdam, Weeskamerreg. 171, fos. 107-117). Blijkens dit stuk leefden in 1649, het jaar van de acte, nog slechts drie kinderen: *Cornelia, Willem* en *Anna,* resp. **20,** bijna 15 en 9 jaar oud, zodat sinds 1642 minstens vijf kinderen zijn gestorven.

Alleen van het overlijden van *Gerrit* bestaat een notitie in het begraafboek (Geref. Kerk Rotterdam 20 sept. 1648,

ruim twee maanden voor het overlijden van de moeder), als volgt: "Een kint beg. v. *Gerrit Quarles* in den Opert tot Dhr. Verschuer, leyt in de Prinsekerk, sarck, 1½ uer beluyt, 3 d. is verdronken". Daar een volwassen *Gerrit* niet bekend is, moet het kind *Gerrit* zijn bedoeld. Daar hij vanuit het huis van *Quarles'* zwager *Verschuer* in de Oppert werd begraven, zal *Petronella* toen wel reeds ziek zijn geweest. Zij zal, om redenen die hier niet kunnen worden aangegeven, toen in het huis van haar overleden ouders in de Oppert hebben gewoond.

Een fout bevat ook de doopinschrijving van *Johannes*. Deze bestaat uit vier korte, onder elkaar geplaatste regels: *"Jacob* sone van *Jan Quarles / Pieternella* sijn huisvrou / *Johannes* het kint / *John Custis* voor dhr. *Samuel Claet-ke* tot Londe, *Marija Verschuer". Nu* bestaan alle polsten in het doopboek uit vier regels, steeds, in dezelfde volgorde: vadersnaam, moedersnaam, naam dopeling (steeds aangeduid "het kint"), namen van getuigen. Alleen de eerste regel is dus fout want Jacob zou een volwassen zoon van *John Quarles* moeten zijn geweest en "het kint" diens kleinkind, i.p.v., in werkelijkheid, zijn kind.

Wat de doopgetuigen betreft:

bij *2:* *Paulus Verschueren*, medefirmant van de lakencompagnie der *Van Berckel's*, was gehuwd met *Maria*, zuster van *Petronella Quarles-van Berckel;*
Barny Reymes treedt in 1635 op als "assistant" van de court der Merchant Adventurers, ondertekenaar van het contract met de stad Rotterdam. Een vriend dus van *John Quarles.*

bij *4:* *Jan van Gael*, koopman te Rotterdam, gehuwd met *Anna van Berckel*, eveneens zuster van *Petronella Quarles.*
Cornelia van Berckel is mij niet bekend, tenzij het oudste kind van *John Quarles* hier ten onrechte als *Van Berckel zou* zijn aangeduid.
Maria van Berckel is echtgenote van de reeds genoemde *Paulus Verschueren* en treedt eveneens als doopgetuige op bij 5;

bij 5: *Edewaert Quarles is Quarles'* ongehuwde broeder *Edward*, bij Mijnssen (artikel van 1950) genoemd als rector van Rushton, Northamptonshire, vlak bij Ufford. Waarschijnlijk bezaten de op de Uffordse manor wonende *Quarles*'sen er de "advowson", d.i. het collatierecht, van;
John Custis was een Engels koopman, uit andere documenten bekend als met *John Quarles* bevriend:
Samuel Clarke is blijkens Mijnssen's artikel van 1950 een zwager van *John Quarles.*

Het lange tijdsverloop tussen 1 en 2 en tussen 3 en 4 maakt het mogelijk dat niet bekend gebleven kinderen toen zijn geboren. In de eerstgenoemde periode zullen zij dan wel in de Engelse kerk gedoopt zijn geweest, waarvan de registers niet meer bestaan. Na het vergeefse onderzoek van Mej. Mijnssen (De Ned. Leeuw 1954 kol. 384) lijken geboorten in Londen niet waarschijnlijk. In elk geval moeten daar geboren kinderen vóór 1649 gestorven zijn. In andere dan door haar onderzochte parochies te Londen is geen onderzoek ingesteld.

JHR. H. QUARLES VAN UFFORD.

Het wapen der gemeente Steenwijk

Bij de wet van 15 juni 1972, Stbl. 449 tot gemeentelijke herindeling van Noordwest Overijssel zijn o.m. de oude gemeenten Steenwijk en Steenwijkerwold opgeheven. Gevormd is een nieuwe gemeente Steenwijk, bestaande uit het grondgebied van de oude gemeente van die naam en het overgrote deel der voormalige gemeente Steenwijkerwold. Met ingang van 1 januari 1973 zijn de wapens der opgeheven gemeenten vervallen en het was derhalve noodzakelijk dat er een nieuw wapen aan de op die datum gevormde gemeente werd verleend.

Reeds in de zomer van 1972 verzocht de toenmalige burgemeester van Steenwijk een ontwerp daarvoor samen te stellen. Het oude Steenwijker wapen had als enige wapenfiguur een anker, iets wat op het eerste gezicht een hoogst wonderlijke indruk maakte, gelet op het feit dat de vesting die de westelijke toegangsweg naar het Noordererf verdedigde temidden van uitgestrekte veenmoerassen op een hoge zandrug lag. Voor Coevorden dat de oostelijke toegang verdedigde, gold trouwens precies hetzelfde.

Ankers zijn daar bepaald geen voorwerpen van dagelijks gebruik geweest. De plaatselijke historicus' H. Bruinenberg meent in zijn boek „1000 jaar Steenwijk" dat het anker als wapenfiguur is gekozen, omdat via Blokzijl zeer vele schepen turf en biezenmatten uitvoerden o.m. naar Amsterdam. Van Rooms-Katholieke zijde bracht men naar voren, dat het anker eerder in verband zal moeten worden gebracht met paus Clemens 11 die achter het oude stadswapen als schildhouder fungeerde.

Deze paus was de derde na Petrus. Hij regeerde waarschijnlijk van 88 tot 97 (mogelijk van 91 tot 97). Hij reisde rond als missionaris en werd door heidenen ter dood gebracht in de buurt van de Zee van Azov door hem te water te werpen, vastgebonden aan een anker. De legende zegt dat enkele dagen later het lichaam weer boven is komen drijven, nog steeds verbonden met het scheepsanker, waarvan de zwaartekracht was opgeheven. Hij werd in de vroeg-christelijke tijd in Rome als heilige vereerd. In Steenwijk is Clemens 11 nooit geweest, maar St. Willibrord wiens tweede naam Clemens was, passeerde na zijn bisschopswijding te Utrecht op weg naar zijn werkterrein Friesland zo goed als zeker de plaats en bepaalde dat de door hem zeer bewonderde St. Clemens de kerkpatroon van Steenwijk werd. De R.K. parochie draagt nog zijn naam.

Dat het anker als wapenfiguur aan de heilige Clemens herinnert, lijkt aannemelijker dan de veronderstelling van Bruinenberg. Turfschepen bevoeren wèl de Zuiderzee, maar het was een berucht gevaarlijk water en ankeren (met een deklading) bij zwaar weer zal elke schipper zo enigszins mogelijk hebben vermeden. De kaart waarop de talloze wrakken zijn aangegeven die bij cultuurtechnische werken in de Zuiderzeepolders zijn aangetroffen illustreert duidelijk de gevaren die het oversteken van deze geduchte plas meebracht.

Dit naar aanleiding van het anker en de schildhouder.

De burgemeester had de wens dat het wapen van de nieuwe gemeente er niet alledaags zou uitzien en het vestingverleden van de stad in beeld zou brengen. Steenwijk had al wallen en grachten in 1412. Gelderse en Bourgondische troepen hebben de vesting veroverd, maar het beleg, dat Rennenberg op 18 oktober 1580 begon en dat pas op 23 februari 1581 eindigde zonder dat de bezetting onder bevel van Van den Kornput zich overgaf, is wel het meest bekende wapenfeit, temeer omdat de aanvaller brandstichtende kogels gebruikte, een

strijdwijze die tot die tijd nagenoeg onbekend was

Het in 1972 nog in functie zijnde gemeentebestuur van Steenwijkerwold uitte het verlangen dat ook een deel van het wapen van die gemeente zou worden gebruikt.

Eén of beide in dat wapen voorkomende schuine ankerkruisjes zouden daarvoor kunnen dienen. De heilige Andreas is de patroonheilige van de kerk van Steenwijkerwold: vandaar deze kruisjes. Het ontwerpen van een wapen met deze prachtige gegevens leek een bron van vreugde te zullen worden.

Natuurlijk zou een burcht centraal moeten komen te staan, net als op 24 april 1968 aan de zustervesting Coevorden is verleend. De burcht zou een gesloten poort moeten hebben vanwege het afgeslagen beleg van Rennenberg. Boven de burcht zou een vlammende kogel komen en eronder het anker van het vervallen stadswapen. Het verlangen van de burgemeester om een niet alledaags wapen te mogen voeren leidde ertoe, de schildverdeling te kiezen die in het handboek der wapenkunde van Rietstap wordt afgebeeld op pagina 123, afbeelding 50, sub 8. Het centrale kwartier zou dan kunnen worden beladen met burcht, kogel en anker, de twee St. Andrieskruisjes zouden in de aangrenzende kwartieren een plaats vinden.

Een afbeelding van dit ontwerp, met weglating van kroon en schildhouder is hierbij opgenomen.

Een bron van vreugde werd het echter niet. Er is een Frans gezegde dat vaststelt: l'art d'être d'ennuyeux c'est de tout dire. Alles zeggen is dan ook geenszins mijn bedoeling. Er zou trouwens een boek voor nodig zijn.

Er kwamen bezwaren: Steenwijk zet de oude naam voort en d u s moest het oude wapen worden overgenomen, aldus de adviseur van de minister. Deze stelling was in de raad van het nieuwe Steenwijk uiteraard onverkoopbaar.

Er is een eindeloze correspondentie geweest, met de Hoge Raad van Adel en met de betrokken minister. Er zijn besprekingen geweest met de Hoge Raad van Adel, met hoofdambtenaren van het departement en zelfs een langdurige audiëntie met de minister zelf. Ook hebben twee leden van de Tweede Kamer er vragen over gesteld.

Er is beroep aangetekend bij de Raad van State nadat de minister had medegedeeld niet bereid te zijn het aangevraagde ontwerp aan H. M. de Koningin ter vaststelling voor te dragen. Maar dat college stelde zich op het standpunt, dat staatsrechtelijk de minister aan de Kroon had te adviseren en beoordeelde niet de heraldische merites van de ontwerpen (want er waren inmiddels méér pogingen gedaan) **(zie** De Ned. Leeuw 1978, kol. 49-56).

De gemeenteraad van Steenwijk was van mening en is daar ook nu nog rotsvast van overtuigd, dat de autonomie der gemeente meebrengt, dat een gemeentebestuur zijn eigen wapen mag kiezen mits (vanzelfsprekend) de regelen der wapenkunde niet worden geschonden.

Daarin staat Steenwijks gemeenteraad bepaald niet alleen. Zeer hoog op de hiërarchische ladder geplaatsten hebben de verzekering gegeven het met deze stelling volledig eens te zijn. De Raad van State was het hier echter niet mee eens getuige de volgende zinsnede in bovenaangehaalde uitspraak: „Naar het oordeel van de Afdeling zou het in voornoemd artikel ver-

vatte voorschrift van elke redelijke zin zijn ontbloot, indien aan de daarin voorgeschreven overlegging van gegevens niet een beoordeling van het gedane verzoek zou kunnen zijn verbonden." Er was een patstelling ontstaan en die bleef jaren bestaan.

Begin 1980 werd door Steenwijk een nieuw ontwerp gevraagd en ingezonden waar burcht en kogel niet in voorkwamen. De adviseur van de minister berichtte daarop bij brief van 24 april 1980 daarover geen verdere discussie te willen voeren. En het zag er naar uit dat opnieuw een patstelling was ontstaan. Maar ziet: Sint Nicolaas bemoeide zich ermee en bij brief van 5 december 1980, No. B80/3359, afd. BB/BJZ werd van de minister een afschrift van het Koninklijk Besluit ontvangen, gedateerd 14 november 1980, No. 7, waarbij het laatst aangevraagde wapen ongewijzigd werd verleend !!

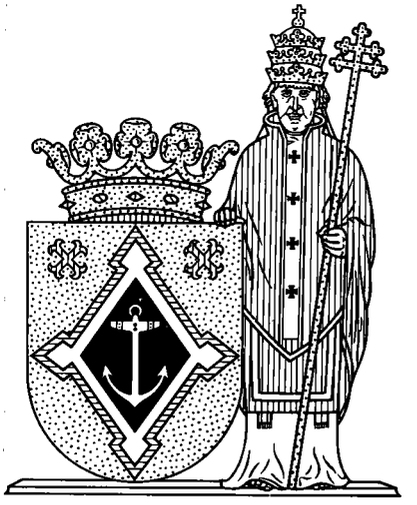

De officiële beschrijging luidt: „In goud een „paalsgewijs geplaatste, „aan de vier hoeken ge„bastionneerde schanswal „van zilver, geboord van „azuur, gevuld van sabel, „waarbinnen een anker „van zilver, de stok ge„spijkerd en versterkt van „goud, de schanswal „rechts- en linksboven „vergezeld van een anker„schuinkruisje van keel. „Het schild gedekt met „een gouden kroon van „vijf bladeren en ter lin„kerzijde gehouden door „de heilige Clemens als „paus van natuurlijke „kleur, gekleed in een onderkleed van zilver, bovenkleding van „keel en een pallium van zilver met kruisen van sabel, ge„kroond met een tiara en houdende met de linkerhand een „kruisstaf, beide van goud."

Steenwijk heeft dus nu na bijna acht jaren strijd een wapen. Het herinnert aan het vestingverleden door de schanswal met rondom een natte gracht. Dat wel ! Maar het is n i et het wapen dat de gemeenteraad op 13 februari 1973 eenstemmig heeft gewild . . .

G.A. **BONTEKOE.**

Het wapen van het waterschap „Het Maasterras",

Het bestuur van het waterschap „het Maasterras", een der vier Limburgse waterschappen dat zal blijven bestaan, verlangde, nu hier eindelijk een besluit over is genomen, het recht te verkrijgen een eigen wapen te mogen voeren.

Alle overtollige water wordt afgevoerd naar de Maas en dit stroomt daarheen door tal van riviertjes en beken. Omdat er veel te veel zijn om ze alle een plaats op het schild in te ruimen, werd besloten dit in beeld te brengen door op het van goud en zwart gedeelde schild een omgekeerde gaffel te plaatsen die na het punt van samenkomst op haar beurt ook weer gedeeld is, blauw aan de (heraldisch) rechter kant, zilver aan de andere.

De blauwe helft symoliseert de Maas, de zilveren het totaal der in die rivier uitstromende beken. Met de naast elkaar geplaatste blauwe en zilveren voortzetting van de gaffel wordt

in beeld gebracht, dat het op de bovengeschetste manier saamgestroomde water verenigd de weg naar zee zoekt.

Aan weerskanten van de gaffel is een molenrad geplaatst „in verwisselde kleuren" d.w.z. zwart op het gouden veld en goud op het zwarte gedeelte, Deze molenraderen herinneren aan het feit dat oudtijds alle beken watermolens aandreven, waarvan speciaal één, de papiermolen bij Gennep in de Niers, bijzonder belangrijk is geweest. Reeds in 1428 wordt deze molen vermeld en tot ongeveer het begin der 17de eeuw stamde het meeste papier dat in Nederland werd gebruikt van deze molen. Eerst toen Noord en Zuid tijdens de Tachtigjarige Oorlog door de grote rivieren gescheiden raakten is men ook in het noorden met de papierfabricage begonnen. Tot in de twintiger jaren van deze 'eeuw is water als drijfkracht gebruikt, eerst toen moest deze goedkope energiebron wijken voor electriciteit.

In de schildvoet is tussen de benen van de gaffel een kasteel geplaatst met drie gekanteelde torens. Die wapenfiguur is gekleurd op wat men in de wapenkunde noemt „van het een in het ander". Dat is dus zwart op de gouden helft en goud op de andere.

Dit kasteel, dat men uiteraard niet moet zien als een tekening van het gebouw dat er vroeger heeft gestaan maar slechts als een symbolische figuur, herinnert aan het feit dat het „Genneperhuis" tot 1710 strategisch zeer belangrijk was.

Het heeft een zeer bewogen geschiedenis gehad: Staatse, Spaanse, Duitse en Franse troepen hebben het belegerd, ingenomen en herhaaldelijk verwoest. Maar telkens is het weer herbouwd tot in 1710 de Fransen de burcht zo radicaal vernielden dat daarna de bouwvallen aan hun lot zijn overgelaten. Een grote hoeveelheid puin is in 1877 en volgende jaren gebruikt voor versterking van de Maasoever.

Het wapen is verleend bij Koninklijk Besluit van 16 januari 1981, no. 6. De officiële beschrijving luidt als volgt: „Gedeeld „van goud en sabel met in het schildhoofd „twee molenraderen en in de voet een ge„sloten kasteel met drie gekanteelde torens, „de middelste toren hoger dan de beide „andere, alles van het een in het ander en „over alles heen een omgekeerde gaffel, ge„deeld van azuur en zilver. Het schild gedekt „met een gouden kroon van drie bladeren „en twee parels."

G. A. **Bontekoe.**

BOEKBESPREKING,

Catalogus van boeken en tijdschriften, verschenen vóór 1900 aanwezig in de bibliotheek van de Hoge Raad van Adel, samengesteld door F. A. M. Fölting-Homan. Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage 1979. X + 193 blz.

Verheugend mag het genoemd worden, dat het oudste bestand van de bibliotheek van de Hoge Raad van Adel door een gedrukte catalogus voor al wie er belang in stelt toegankelijk is gemaakt. Er zijn verscheidene werken onder "die in geen andere bibliotheek hier te lande aanwezig zijn", zoals men uit de Inleiding kan vernemen.

De Inleiding vermeldt tevens, dat de titels systematisch zijn gerangschikt "terwijl binnen de diverse rubrieken een alfabetische volgorde is aangehouden, die, afhankelijk van de inhoud van de rubriek, wordt bepaald door auteurs-, persoons- of geografische namen".

De systematische indeling, die kenmerkend voor deze catalogus is, wordt verder niet toegelicht. Ze vertoont helaas opvallende gebreken. Zo behoort S. Muller Fz.'s "Lijst van Noord-Nederlandsche kronijken ...", al was de auteur archivaris van beroep, toch niet in de afdeling "Archivistiek", want kronieken zijn nu eenmaal geen archiefstukken; zo behoren catalogussen van bibliotheken niet onder archiefinventarissen te staan om slechts enkele voorbeelden te noemen. Spijtig is ook, dat in de onderafdeling "Geschiedenis Nederland naar provincies, topografie" wel de provincies Noord- en Zuid-Holland voorkomen, maar geen plaats is ingeruimd voor het voormalige graafschap Holland, de latere provincie Holland en West-Friesland. Alle boekwerken over Holland moet men zoeken onder "Geschiedenis Nederland, algemeen". Twee artikelen uit het "Archief voor Nederlandsche Kerkgeschiedenis", beide betrekking hebbend op Monnikendam en in de vorm van overdrukken aanwezig, beide bovendien van dezelfde auteur, vindt men niet bij elkaar. Het ene staat onder "Kerkgeschiedenis". Het andere is terechtgekomen onder "Geschiedenis Noord-Holland".

Intussen stellen drie indices aan het slot — op auteursnamen, persoonsnamen en geografische namen — de gebruiker in staat de meeste hindernissen met glans te nemen, zodat er reden tot dankbaarheid is voor de vele titels', die men hier onder bereik heeft. Het zijn er 1654 in totaal, strikt genomen iets minder, omdat een aantal dubbel-vermeldingen voorkomen (zo zijn bijv. nrs. 49 en 394, nrs. 200 en 1228, nrs. 360 en 1198 identiek om het hierbij te laten).

Bij de Staatsuitgeverij is deze catalogus, die genealogen en heraldici zoveel heeft te bieden, voor ƒ19,50 verkrijgbaar.

J. Fox.

P. Nieuwland. De quotisatiekohieren. Namen, beroepen en welstand van de Friese bevolking in 1749. Deel 1: Achtkarspelen, Aengwirden, Baarderadeel, Barradeel, Het Bildt, Bolsward, Monumenta Frisica 33. Fryske Argyfrige. Fryske Akademy, Leeuwarden 1980.

Onder druk van de Doelisten besloten de Friese Staten in 1748 tot afschaffing van de verpachting van de gehate verbruiksbelastingen, die vervangen zouden worden door een belasting naar draagkracht, de quotisatie. Voor het berekenen van de omslag over de gezinshoofden werd in 1749 voor dorpen en stadswijken in kohieren de gezinssterkte (aantal personen beneden en boven de twaalf jaar) opgetekend.

De heer Nieuwland, medewerker aan het Rijksarchief in Friesland, verzorgde het eerste deel van de uitgave van de kohieren, gebundeld volgens grietenijen en steden. Ten einde het opzoeken te vergemakkelijken zijn de belastingplichtigen fonetisch gealfabetiseerd, hetzij op achternaam, hetzij — bij het ontbreken daarvan — op hun voornaam, waaraan zijn toegevoegd de woonplaats, beroep (meestal), gedifferentieerde gezinssamenstelling, het bedrag van de aanslag en soms een opmerking als "zeer oud en vervallen", "zeer oud mens", "welgestelde vrijgesel". Aan de uitgave gaat een uitvoerige inleiding vooraf, terwijl rekenvoorbeelden en tabellen voor het berekenen van het vermogen uit de aanslag het afronden.

Met inachtneming van een handicap als het ontbreken van de gealimenteerde gezinnen — een manco, dat door verge-

lijking met andere broanen weer enigszins opgeheven kan worden — geeft deze uitgave zeer waardevol materiaal voor demografische en sociaal-economische berekeningen, terwijl ook het nut voor genealogen evident is. De bewerker komt voor het toegankelijk maken ervan alle lof toe.

TH. E. JENSMA.

J. B. Glasbergen. Rijnsburgse regenten 1573—1811. Proeve van een sociaal-genealogisch onderzoek. Hardegarijp, 1976. 90 blz.

Zoals de naam al doet vermoeden, bevat dit in kwarto uitgegeven boekwerk bijzonder veel materiaal. Het is nog zeer leesbaar ook. De naamlijst van de regenten maakt daarvan slechts een onderdeel uit. Deel 1, dat aan de lijst voorafgaat, bevat behalve een uiteenzetting over de wijze van onderzoek, de ambten, het verzamelde materiaal, de ordening, een analyse en daarnaast gegevens over beroep, welstand en bedrijf, herkomst, leeftijd en eerste ambt, ten slotte de familierelaties om te besluiten met een samenvatting en een belangrijke bronnenopgave.

Deel 11: de naamlijst van de regenten, chronologisch geplaatst, vermeldt tal van namen die vooral in Rijnland een bekende klank hadden en vaak nóg voorkomen, geslachtsnamen waarvan het kenmerk is, dat zij wijdvertakt zijn in Zuid-Holland. Een goede naamindex vormt een even goede ingang voor het vruchtbaar raadplegen van deze regentenlijst, waarbij ook de patronymica niet werden vergeten. Menigeen zal, op zoek naar voorouders "rondom Leiden" stellig niet tevergeefs zoeken. Men verwachte echter geen volledige genealogieën; evenmin zal men er de in Leiden zo algemene Vlaamse namen aantreffen.

H. L. KRUIMEL.

J. A. J. Becx, Het geslacht Becx, vijf eeuwen in de Meierij (1475-1975). 1980. 96 blz., met afbeeldingen.

Deze genealogie, als monografie verschenen, doch een overdruk uit "De Kleyne Meierij" 1975-1980, is die van een specifiek Brabants geslacht, verhalend en daardoor zeer leesbaar geschreven. Dit geslacht vindt echter vermoedelijk zijn oorsprong in het Land van Valkenburg: het slangenkopkruis als wapen door deze familie gevoerd, zou in deze richting kunnen wijzen, daar het een typisch streekwapen is.

Vanaf 1475 treffen wij de stamvader van dit geslacht *Jan Beck* te Helmond aan, waar hij als schout een vooraanstaande plaats zal hebben ingenomen. Daar hij een zoon *Reynder* had en in een geslacht *Beck* in het land van Valkenburg in de late Middeleeuwen de namen *Jan* en *Reynder* eveneens voorkomen, lijkt een herkomst uit Valkenburg bepaald niet onaannemelijk. De eerstvolgende generaties *Bek (Becx)* blijven onafgebroken te Helmond, alwaar verschillende leden van de familie zitting in de magistraat hadden.

Eerst veel later volgde de vestiging te Moergestel op 't Hooghuys. Economische achteruitgang heeft geleid tot verval, het lot van zovele geslachten in de Generaliteitslanden. Het bleef echter voor uitsterven behoed.

Een goed gedocumenteerde geschiedenis van een nog bloeiend geslacht, voorzien van een aantal kwartierstaten, vele wapentekeningen en afbeeldingen. Waard om als afzonderlijke monografie te verschijnen. Jammer dat men deze gelegenheid niet heeft aangegrepen om er een naamindex aan toe te voegen; het zou een goed en gemakkelijk gebruik ten goede zijn gekomen.

Belangstellenden kunnen zich voor aanschaf van deze publicatie wenden tot de auteur, Herlaerstraat 41, 5081 BJ Hilvarenbeek. De prijs bedraagt *f* 20,— (excl. verzendkosten),

H. L. KRUIMEL.

Jurjen M. Bos, Van den Broecke. Aardenburg, 1975. 29 blz.

De bakermat van dit Zeeuwse geslacht schijnt te liggen in Sint-Anna ter Muiden, alwaar in het begin van de 17de eeuw drie gebroeders *Andries, Michiel* en *Adriaen*, zonen van een *Heyndrick van den Broucke*, worden vermeld.

Van deze was *Michiel* schepen ter plaatse en van hem kunnen wij dan ook aannemen, dat hij er onroerend goed bezat. Dit zou een aanleiding kunnen zijn voor een voortgezet onderzoek in het oud-rechterlijk archief van Sint-Anna ter Muiden, zeer waarschijnlijk succesvol, wel mede gezien hetgeen omtrent *Adriaen van den Broucke*, filius *Heyndrick* in de inleiding wordt medegedeeld.

Goede genealogieën van geslachten uit Zeeuws-Vlaanderen zijn niet algemeen en daarom ware het dubbel toe te juichen als het onderzoek in deze richting zou worden voortgezet. De naam *Van den Broucke* is in West-Vlaanderen algemeen, emigratie van uit Vlaanderen (het kon nauwelijks emigratie worden genoemd) is dan ook aannemelijk.

Aansluitend aan een onderzoek in het rechterlijk archief van Sint-Anna ter Muiden, lijkt een onderzoek in het zeer rijke archief van het Vrije van Brugge-Noord aan te bevelen, meer aan te bevelen dan een onderzoek in Antwerpen.

Een goede genealogie, waarbij de index het mogelijk maakt met een oogopslag na te gaan, of er iets van onze gading in voorkomt.

H. L. KRUIMEL.

Fr. J. Cabliau, Genealogie van de familie Cabeliau [1967]. 73 + XXVI met nog een aantal ongenummerde blz.

Blijkens de inleiding begint de genealogie reeds met *Lodewijk Cabeliau*, geb. omstreeks 1190, gehuwd met *Margaretha du Quesnoy*, dochter van de kastelein van Oudenaarde. In Oudenaarde schijnt dan ook de bakermat van dit geslacht gezocht te moeten worden. Een respectabele ouderdom dus, zelfs voor België, waar genealogieën dank zij de zeer rijke archieven en het vroege gebruik van de familienaam vaak zeer ver kunnen worden opgevoerd. Bij de stadsmagistratuur van Oudenaarde blijft de familie vier eeuwen betrokken. Zegels van leden van deze familie bleven bewaard vanaf 1378 tot 1566; helaas werden er in dit werk geen afgedrukt.

Tot deze familie behoort ook de bekende Watergeus *Jacobus Cabeliau*, geb. Oudenaarde in 1527, gouverneur van Alkmaar, alwaar hij 22 febr. 1574 overleed.

Takken van dit geslacht vestigden zich o.a. in Ieperen en in Gent: in de laatste plaats leven ook thans nog nakomelingen. Op blz. 25-28 wordt melding gemaakt van naamdragers in Zeeland en Zuid-Holland met allianties *Werckendet, Schotte, Van Raesfelt, Eichelenbergh gen. Hooftman, Parmentier, Van Utenhoven, De Hare* en *Larcher*, blz. 56 e.v. vermeldt een Leids takje (met *Van Middelen* en *Bredius*).

Een index, onmisbaar bij de veelheid van namen, ontbreekt niet, en vermeldt, behalve de namen van aangehuwde geslachten, ook alle naamdragers *Cabeliau* op voornaam gerangschikt. Enkele oude grafzerken zijn afgebeeld tussen blz. 36 en 37.

H. L. KRUIMEL.

J. J.M.TaudinChabot. Chabot, een Hugenotenfamilie uit La Rochelle en vele naamgenoten, uitg. Van Gorcum, Assen, 1981, VIII + 223 pag., ill., *f* 35,—.

Zoals de titel reeds aanstipt — maar mijns inziens nog onvoldoende — behandelt het werk niet alleen de Rotterdamse familie *Chabot*. Achtereenvolgens worden de volgende onderwerpen per hoofdstuk behandeld.

11. La Rochelle, Reformatie en Refuge: dit is algemene achtergrondinformatie en heeft, behalve dat er in de 16de eeuw twee gouverneurs van La Rochelle geweest zijn, die lid waren van het in het derde hoofdstuk behandelde geslacht, weinig direct verband met een van de later in Nederland gevestigde geslachten *Chabot*.

111. Het oude geslacht Chabot: dit behandelt het voorgeslacht van het huidige geslacht der hertogen de *Rohan-Chabot* vanaf 993 — het Genealogisches Handbuch der Fürstlichen Häuser 1955 begint de stamreeks pas in 1042 — tot het midden van de 17de eeuw, waarbij de genealogie gevolgd wordt, zoals D. F. E. Taudin Chabot die in zijn familieuitgave van 1910 gaf. Een zwak punt is, dat een aantal recentere publicaties, onder andere vermeld bij Gaston Saffroy, Bibliographie généalogique, héraldique et nobiliaire de la France, tome 111, Paris, 1974, en in Le Parchemin 1936 en 1937, hierin niet verwerkt zijn. Het is natuurlijk aardig om met deze bijzonder deftige naamgenoten te kunnen beginnen, maar van verwantschap met de later in Nederland gevestigde *Chabot's* blijkt niets, ook al stelt de schrijver in zijn inleiding: „Maar om nu, zoals sommige genealogen doen, te beweren dat de niet in hun genealogie voorkomende naamgenoten geen enkele familieband met de overige hebben, is wel wat boud beweerd. Het enige dat men van dit soort gevallen, en dat zijn er heel wat, zeggen kan is dat samenhang niet bekend is doch dat de mogelijkheid van samenhang evenmin is uitgesloten".

IV. Chabot-vermeldingen in verband met de Reformatie: van de 64 aangehaalde bronnen zijn er 25 ontleend aan de „Waalse notities", zonder' dat er getracht is uit andere (archief) bronnen meer over deze mensen te weten te komen.

V. De Hugenoten-familie Chabot: behandelt het Rotterdamse geslacht en is bijgewerkt ten opzichte van de laatstelijk in Nederland's Patriciaat jrg. 1953 verschenen genealogie. Waarom hier van „Dè Hogenotenfamilie" gesproken wordt, is niet duidelijk, want in hoofdstuk VII worden nog twee Hugenoten-families van dezelfde naam besproken. Het lijkt mij kennelijk niet alleen door een streven naar historische objectiviteit ingegeven, dat bij "boekhouder" (pag. 79) vermeld staat: "wat in die tijd van alles, kan betekenen" en bij "binnenschipper" (pag. 8 1) : "wat in die tijd een zeer ruim begrip was en van alles betekenen kan". Waarom de overlijdensdatum van *Nicolaas Chabot* (pag. 82), volgens Ned. Patriciaat Rotterdam 10 nov. 1831, niet gegeven wordt, blijft onverklaard; een vermelding als "res. off. K.M.R." (pag. 94) lijkt niet al te doordacht.

VI. Fragmentgenealogiën (lees: -genealogieën) van enige aanverwante families.

VII. Andere dragers van de naam Chabot in de Nederlanden: jammer genoeg veel minder goed uitgewerkt dan hoofdstuk V.

VII. Historiëtten en Chaboteriën (lees: Chaboterieën), verhalen en geschiedenissen ter illustratie van de familiegeschiedenis: geeft onder meer verdienstelijke historische overzichten van de verschillende Rotterdamse firma's, die de naam *Chabot* voerden en de jeugdherinneringen van *Lien van de Graaff-Chabot* (geb. 1896).

Men mag aan de ene kant blij zijn, dat hier tot nu toe nog niet gepubliceerde gegevens het licht zagen, aan de andere kant maakt het gehele werk toch wel de indruk wat prematuur aan de drukpersen te zijn toevertrouwd. Van een aantal afbeeldingen van familieleden wordt behalve de naam van de voorgestelde verder geen enkel iconografisch gegeven verstrekt. De index beperkt zich tot rechtstreeks in het familieverband voorkomende familienamen. Of het alleen voor rekening van de drukker komt dat de typografische afwerking bepaald niet feilloos is (telkens Francois *(e)* i.p.v. François(**e)**, Marguérite i.p.v. Marguerite, 's-Gravenhage en 's-Hertogenbosch zonder streepjes, oktober met een c), waag ik te betwijfelen. Het boek is overigens keurig uitgevoerd, zodat de prijs zeker laag te noemen is.

MR. 0. SCHUTTE.

H. Hezemans, De gebroeders Hezenmans, 1978. 63 blz. met afbeeldingen.

Wie aan 's-Hertogenbosch denkt, denkt aan de St. Janskerk, en aan de Sint Janskerk is onverbrekelijk de naam *Hezenmans* verbonden, sinds in de negentiende eeuw de gebroeders *Jan Hezenmans (1833-1909)* en *Lambertus Hezenmans (1841-1909)* zich hebben ingezet voor de geschiedenis en het behoud van deze kathedraal, een van onze mooiste kerken !

Jan Hezemans stond als letterkundige in relatie tot J. A. Alberdingk Thijm en tot Dr. W. Nuyens; ons spreekt in hem wellicht de historicus het meest aan. Vanaf 1877 was hij gemeente-archivaris van Den Bosch tot aan zijn dood. Terecht wordt in dit geschrift opgemerkt, dat hij als literator een stille dood is gestorven, maar dat als historicus zijn naam gevestigd bleef. Een lange lijst van publicaties besluit dit geschrift gewijd aan hem en aan zijn broeder *Lambertus Hezenmans*. Nauwe samenwerking moet e rtussen deze gebroeders zijn geweest, waar *Lambertus* als restaurateur-architect in de tweede helft van de negentiende eeuw bij de herstellingswerkzaamheden ten nauwste was betrokken. Wij lezen dat hij meer dan vijftig jaren aan de Bossche kathedraal bleef verbonden. Nauwe samenwerking moet er tussen deze gebroeders zijn P. Cuypers. Ook had hij een goede relatie met Victor de Stuers. Over de wijze, waarop de herstellingswerkzaamheden werden uitgevoerd kan men verschillend denken, doch niemand minder dan Prof. Dr. C. J. A. E. Peeters, die een diepgaande studie van de St. Jan maakte, heeft verklaard, dat de loop der restauratiegeschiedenis de beste is geweest in de gegeven omstandigheden.

Over de geschiedenis' van de familie *Hezenmans* vernemen wij weinig. De vader van de gebroeders *Hezenmans* was geboren in het naburige Esch, de familie was echter afkomstig van Lommel. Daarover kunnen wij meer vernemen uit "Waldhoorn", Informatieblad voor naamgenoten *Hesemans, Hezemans*, enz., waarvan onlangs de 1 Ide aflevering verscheen. Redactie en administratie: H. Hezemans, Hertog Janlaan 3, 4714 BK Sprundel, tel. 01653-2350. Gegadigden voor het boek of voor het laatste nummer van "Waldhoorn" kunnen dit bestellen door *f* 15,— resp. *f* 4,— lover te maken op girorekening no. 1136419 ten name van P. Hezemans aan bovengenoemd adres.

H. L. KRUIMEL.

Th. Laurentius, Dr. J. W. Niemeijer en Jhr. G. Ploos van Amstel, Cornelis Ploos van Amstel (1726-1798), Kunstverzamelaar en prentuitgever. Van Gorcum, Assen, 1980. IX en 392 blz. met afbeeldingen in kleur en zwart-wit.

Jhr. G. Ploos van Amstel, Portret van een koopman en uitvinder, Cornelis Ploos van Amstel; maatschappelijk, cultureel en familieleven van een achttiende-eeuwer. Van Gorcum. Assen. 1980. VIII en 204 blz. met afbeeldingen in kleur en zwart-wit.

Twee prachtige boeken. Hun samenhang wordt ons in het Voorwoord van het eerstgenoemde boek duidelijk gemaakt. Zoals de titels beide aangeven handelen zij over het leven en de interessen van *Cornelis Ploos van Amstel*, een niet tot de regentenkring behorende Amsterdamse houthandelaar, makelaar en prentendrukker, die in zijn jeugd graag schilder zou zijn geworden maar door zijn ouders, waarschijnlijk tot zijn eigen geluk, tot zakenman werd voorbestemd. In zaken kon hij nl. "een klyn stuiver geld" verdienen en daar vele kleintjes nu eenmaal één grote maken, hield *Ploos* voldoende over om een kunstverzameling, een bibliotheek en verder nog verzamelingen van wiskundige instrumenten, van antieke stenen en van munten aan te leggen. Die kunstverzameling van Cees *Ploos* moet zeer de moeite waard zijn geweest, terwijl de nagelaten tekeningen van zijn hand doen zien dat hij niet over voldoende scheppend vermogen beschikte om zich tot een oorspronkelijk tekenaar, graficus of schilder te kunnen ontwikkelen. *Ploos* was echter een goed organisator, een eigenschap welke hem zeer goed te pas zou komen in zijn zakelijk leven, maar ook bij de vele lidmaatschappen van o.a. de Amsterdamsche Teekenacademie, de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen, het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen en verschillende Amsterdamse verenigingen, zoals bijv. "De Bataafsche Maatschappij der Edele Verdiensten, of De Algemene Broederschap der Vrye Konstgenooten; Opgeregt in Amsterdam, onder de zinspreuk Felix Meritis, Ao 1777" en nog vele anderen. Talloos zijn de geschreven adviezen en de uitgesproken redevoeringen waarmee *Ploos* zijn lidmaatschappen waar maakte. Speciaal moet de redevoering, welke hij op 4 mei 1785 voor de Amsterdamsche Teekenacademie hield "over 't bevallige in de eenvoudige natuur" worden vermeld, omdat daarin begrip voor de gevoelswereld van de praeromantiek valt te beluisteren. In zijn denken over de schilderkunst voelde *Ploos* de ontwikkelingen in zijn tijd goed aan en als theoreticus kon hij zijn geliefde kunst dus beter dienen dan als uitvoerend kunstenaar.

Ook als drukker kon hij speciaal de grafiek dienen. *Ploos* noemde zich graag een uitvinder en inderdaad heeft hij aan het grafisch werk, dat in de gehele achttiende eeuw op diepdruk berustte, een belangrijke bijdrage geleverd. De Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem vond zijn vondst belangrijk genoeg om de "uitvinder van het plaatdrukken der tekeningen" tot lid te benoemen en in 1773 stond Willem V *Ploos* toe een drie uren durende demonstratie voor Z.H. te houden.

Bij *Ploos'* ongeluk, hij mocht geen schilder worden, is dus veel geluk gekomen. Deze mooie en uitvoerige boeken maken ons dat wel duidelijk. *Ploos* moet tijdens zijn leven een belangrijke en achtenswaardige man zijn geweest. En toch blijven er vragen open, die niet bevredigend zijn beantwoord. De voornaamste vraag is wel de verhouding van *Ploos* tot zijn "Lieve Echtgenoot, *Elisabeth Troost*". Toen *Ploos* omstreeks 1740 begon tekeningen te kopen, kwam hij in aanraking met de schilder *Cornelis Troost*, die hem waarschijnlijk van advies heeft gediend en hem ook lessen moet hebben gegeven. Tenminste meldde *Ploos Troost* als één van zijn leraren toen hij verzocht als werkend lid te worden toegelaten tot de Tekenacademie. De schilder had vele dochters en *Ploos* had dus een ruime keus. Toch had hij nog zes jaar nodig, maar in 1746 besloten *Cornelis* en *Elisabeth Troost* met elkaar te trouwen. Nu zou men verwachten dat, wanneer *Ploos* zijn "Lieve Bruid, Juffw. *Elisabeth Troost*" werkelijk "met alle onafgebrooke tederheid, standvastig bemind had", hij niet twaalf jaren had gewacht alvorens haar te huwen, zeker niet nadat vader *Troost* op 7 maart 1750 stierf, zijn vrouw. *Susanna Maria van der Duyn*, met vijf dochters achterlatende. De schrijvers moeten daar ook over hebben gedacht en stellen heel voorzichtig, dat *Cornelis* toen nog geen geld had om te trouwen omdat hij de artsenstudie van zijn broer, *Jacob, zou* hebben gefinancierd, maar, voegen zij erbij, dat valt niet te bewijzen. Deze reden lijkt dan ook niet erg waarschijnlijk, terwijl er bovendien betere aanleidingen vallen te bedenken. *Elisabeth* en haar zuster *Anna* vervaardigden en herstelden dameskleding en brachten dus een aandeel in de onderhoudskosten van het gezin van hun moeder op. Was *Elisabeth* echter met *Cornelis* getrouwd, dan kon zij niet blijven naaien. In de achttiende eeuw verdiende een huisvrouw uit een gezin van enig aanzien niet. Dat was de taak van de man ! Maar dan moest hij zijn huishouding wel kunnen betalen. Hij moest dus een goede positie hebben aan te bieden. Dat was bij *Cornelis* pas in 1758 het geval toen hij op 9 februari door de Amsterdamse overheid tot makelaar werd benoemd. Toen wachtte hij ook niet langer, *14* mei vond het huwelijk plaats. Dat lijkt een veel aannemelijker reden.

Deze boeken bevatten een schat aan gegevens voor ieder die is geïnteresseerd in het denken der mensen van de tweede helft van de achtitende eeuw. Men zal er details in vinden die men elders niet heeft aangetroffen, bijv. het verschil tussen een zeventiende- en een achttiende-eeuwse bibliotheek of de zelf bijeen gebrachte inhoud van een atlas. Ook het verzamelen van wetenschappelijke instrumenten had de belangstelling. Maar ook de genealogisch geïnteresseerde lezer zal zijn hart kunnen ophalen aan de fragment-genealogieën en aan talloze gegevens over personen die in die tijd een rol hebben gespeeld. Kortom, het lezen van deze twee boeken is echt de moeite waard. De aanschafprijs bedraagt ƒ135,— resp. ƒ 62.50.

W. A. VAN RAPPARD.

Paul Seesing, Ein Totenbuch der Münsterkirche St. Martini in Emmerich. Jahresgabe 1980 des Emmericher Geschichtsvereins. Emmerik, 1980. 144 blz.

Een zeer goed bewerkt naslagwerk, waarin zoals mag worden verwacht ook tal van namen voorkomen, die in Gelderland een bekende klank hebben. Belangrijk is, wat over het Totenbuch als zodanig wordt medegedeeld in hoofdstuk 1 "Das Buch"; hier blijkt dat het boek over de periode 1584-1598 loopt.

Op blz. 27 e.v. lezen wij het een en ander over een aantal geslachten: *Berck, Von Hoen, Von der Leuw, Louwermann, Otten, Van Ryswyck, Steck, Van den Steen* en *Streuf*. Op blz. 52 e.v. een alfabetische index op de namen voorkomend in het dodenboek, zodat het mogelijk is met een oogopslag vast te stellen of er iets in voorkomt, voor ons van belang.

Het boek is te bestellen bij het Kath. Pfarramt St. Martini, Martini-Kirchgang 3, 4240 Emmerich. De prijs bedraagt 15 DM + portokosten.

H. L. KRUIMEL.

Twee uitgaven van de Westdeutsche Gesellschaft für Familienkunde:

Neue Folge Nr. 12: Die Kölner Generalvikariatsprstokolle als personengeschichtliche Quelle. Band IV. Die Nicht-Kleriker in dem Protokollen von 1741 bis 1750, bearbeitet von Hermann Deitmer S.J. Keulen, 1979, 1024 blz.

Het is een lijvig boekdeel geworden, een naslagwerk van grote waarde, dat als deel IV in deze reeks een schat aan namen vermeldt. Altijd te raadplegen als men een onderzoek in Rijnland meent te moeten instellen. Hier geldt oagetwijfeld ook, dat men voor alles het voorwoord moet lezen, waardoor wij zeer goed geïnformeerd worden.

Neue Folge Nr. 14: 2000 Ehedispense für Militärpersonen aus den Kölner Generalvikariatsprotokollen des 17. und 18. Jahrhunderts, bearbeitet, als boven, door Hermann Deitmer S.J. Keulen, 1980. 324 blz.

De inhoudsopgave zegt ons reeds wat wij mogen verwachten, en dat is veel:

Dispensprotokolle von 1670 bis 1750,

Die Feldscherer und Militärchirurgen,

Soldatentrauungen, die nur in den Pfarrkirchenbüchern eingetragen sind,

Soldatentrauungen die mehr enthalten als die Dispensprotokolle.

Het zou ons te ver voeren hier namen te gaan noemen, die in Nederland een goede klank hebben, doch men treft deze er ongetwijfeld aan. Genealogisch een belangrijk naslagwerk, als men naar militairen zoekt, anders zo vaak ongrijpbaar.

Hermann Deitmer heeft met deze twee naslagwerken onvoorstelbaar veel arbeid verzet en velen met deze beide werken aan zich verplicht. De prijs bedraagt bij aanschaf resp. D.M. 65 en 28. Gegadigden dienen zich te wenden tot het Personenstandsarchiv, Schlossstrasse 12, 5040 Briihl.

H. L. 'KRUIMEL.

Moussault's lexicon van vlaggen en wapens. Moussault's Uitgeverij B.V., Bussum, 1980, 315 blz., met kleurenafbeeldingen, ƒ 37,50.

De oorspronkelijk Deense uitgave, met tekst van Christian Fogd Pedersen, is met inbegrip van de illustraties bewerkt door de Stichting voor Banistiek en Heraldiek te Muiderberg. Met de nodige vrijheid zijn correcties aangebracht op de oorspronkelijke uitgave uit 1979 en deze is bijgewerkt tot 1 maart 1980.

Na een korte historische inleiding zijn eerst in geografische volgorde de illustraties, opgenomen, gevolgd door een verklarende tekst per land en vlag. Aan het slot volgt een korte verhandeling over het vlaggebruik en een opsomming van de Nederlandse en Belgische vierdagen: een register geeft de land- en plaatsnamen.

De geografische volgorde is gekozen om de samenhang in kleuren en vormen tussen de vlaggen van de verschillende landen aan te geven (bijv. de Scandinavische kruisvlaggen, de islamkleuren en de Zuidamerikaanse vlaggenpatronen). De vlaggen van voormalige kolonies verraden in een aantal gevallen het oude moederland.

Overzichtelijk is de opname van het rijkswapen aan het begin van de opsomming bij ieder land. Het is meestal als embleem op de vlag van het staatshoofd terug te vinden.

Een opgenomen verklaring van vaktermen is nuttig. Zo zal niet iedereen weten dat vexillologie hetzelfde is als banistiek en vlaggenkunde.

E. J. WOLLESWINKEL.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

Vrijlandt-Deurnagel-Van Dijck (1959, kol. 30-32 en 265-267). Nakomelingen van *Gabriel Cornelisz. in, 't Vrijlandt (1959,* kol. *30* en *265* onder 11. 2) noemden zich ook wel *Coijer (Koijer)* . Zijn tak is wellicht in 1719 met een achterkleindochter uitgestorven. De volgende gegevens over deze familiegroep zijn mij bekend:

1. *Gabriel Cornelisz. in 't Vrijlandt* (zn. van *Cornelis Gabrielsz.,* heemraad (schepen) van Langebakkersoord 1618 [1] (1959, kol. 30 en 265 onder 11) en *At-iana Gerritsdr.)* [2], ged. Poortugaal 22 sept. 1591, schepen van Langebakkersoord 1637, schepen van Deyffelsbroek en Madroel 1645 [1], begr. Poortugaal (op het kerkhof) 10 aug. 1669 [3], tr. N. N., begr. Poortugaal (in de kerk) 17 nov. 1655 [4].

   Kinderen:

   1. *Neeltge Gabrielsdr.* [5], † onder Nieuw-Engeland en begr. Poortugaal (impost bet. ƒ 15,— Pernis (aangifte door haar zoon *Cornelis Willemsz. in Nieuw Engeland* [6]) *20* mei 1703), tr. le (?) *Pieter Lenerts Oude Pieter,* woaende in Oud-Engeland [7], tr. 2e (?) *Willem N. N.*
   2. *Jannetge Gabrielsdr. Koijer* [5], † Spijkenisse in maart 1667 en begr. ald. [8], tr. le *Claes Jansz. van de Heijde* (= een neef van haar vader: 1959, kol. 30 en 265 onder 11 bis. 2), woonde te Hekelingen 1644, zn. van *Jan Gabrielsz.* en *Claesje Ariansdr.,* tr. 2e na mei 1653 *Jacob Gabrielsz. Schelhouck,* geb. waarsch. Spij-

1. Mr. H. C. Hazewinkel, Archieven der gemeenten Pernis en Hoogvliet, waarin lijsten van het bestuur van de dorpen en bijbehorende polders.
2. Zij was eerder gehuwd met Jan. *Gijsz.,* die mogelijk identiek was met Jan *Ghijsen,* leenman van Putten te Hoogvliet in de jaren 1559-1577, zie: C. Hoek, Repertorium op de lenen van Putten, gelegen in het land van Poortugaal en in de Riederwaard 1304-1648, in: Ons Voorgeslacht jrg. 1972, blz. 120.
3. G. J. Vermaat, Genealogische en andere merkwaardigheden in de hervormde kerk te Poortugaal in: Ons Voorgeslacht jrg. 1964, blz. 165.
4. Idem, blz. 158. In de begraafoptekening staat vermeld: „van Pernis", hetgeen m.i. aanduidt dat zij als inwoonster van Pernis te Poortugaal was begraven, en niet dat zij te Pernis was geboren, zoals vermeld in De Ned. Leeuw jrg. 1959, kol. 30 onder 11.2.
5. G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 761, fol. 969.
6. De optekening: „in Nieuw Engelandt" moet worden beschouwd als een geslachtsnaam van topografische oorsprong (naar de gelijknamige polder onder Pernis) *en* niet als de woonplaats van de aangever.
7. G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 748, fol. 891.
8. Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken van het beneden Maasgebied, niet beschreven door Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, in: *Ons* Voorgeslacht jrg. 1965, blz. 43.

kenisse (was doopsgezind ?), woonde te Oud-Beijerland ca. 1635, later te Spijkenisse, † vóór 19 okt. 168 1, zn. van ***Gabriel*** *Claesz.*, schepen van Spijkenisse, en *Jannetge Jacobs*; hij tr. le ***Maerfge*** (ook wel: *Arijaentge) Borrusdr.* en tr. 3e ***Ariaanfje Willems*** *Bleijcker* [9].

3. ***Ariaenfge Gabrielsdr.*** [5], in leven 31 jan. 1664.

4. *Claes,* volgt 11.

11. *Claes Gabrielsz.* ***Coijer (Koijer)*** [5], bouwman onder de jurisdictie van Pernis, beneden *f* 4000,— gegoed, schout van Smalland en Oostbroek 1689 [1], † onder Pernis en begr. onder Poortugaal (impost bet. *f* 6,— Pernis 10) dec. 1696, tr. vóór 26 febr. 1664 [10] ***Ingetje Cornelisdr.*** *Jongebroer,* waarsch. geb. onder Pernis, † vóór 26 okt. 1668 [11], dr. van ***Cornelis*** *Cornelisz.* ***Jongebroer*** de jonge, bouwman in de polder Roozand onder Pernis, en *Geertje Arijens* ***(Arents) de Jong*** [12].

Kind:

1. ***Ingetje Claasdr. Coijer*** *(Koijer)* , waarsch. geb. onder Pernis 1664/'68, j.d. wonende onder Pernis (1696), † onder Pernis' (impost bet. *f* 6,— Pernis, 11) sept. 1719, tr. 1 e (huw. voorw. Schiedam 17 mei [13] en hij bet. impost *f* 6,— Pernis 18 mei) 1696 ***Pieter*** *Pietersz.* ***de*** *Raet* ***(Raad),*** j.m. wonende te Rhoon, bouwman onder Pernis, beneden de *f* 4000,— gegoed [14], schepen van Smalland en Oostbroek 1698 [1], zn. van *Pieter Willemsz.* ***de*** *Raedt,* schepen van Rhoon, en *Neeltje* ***Piefersdr. Couwenhoven*** [15], tr. 2e (huw. voorw. Schiedam 14 jan. [16] en ondertr. Pernis 16 jan.) 1706 *Pieter* ***Dircksz. van Drie1*** [17], geb. ca. 1674, woonde in de jurisdictie van Hoogvliet 1706, bouwman te Pernis, beneden de *f* 4000,— gegoed, later beneden de *f* 8000,—, schepen van Smalland en Oostbroek 1710, schepen van Roozand 1718, schepen van Pernis 1721, 1738, schout van Pernis 1721, schout van Smalland en Oostbroek 1721, hoogheemraad van het Gemene Land van Poortugaal 1751 [1], † onder Pernis (impost bet. *f* 6,— Pernis 1 dec.) in 1751, zn van *Dirck Hendricksz.* ***van Driel,*** bouwman, schepen en diaken te Rhoon, en ***Grietje Pietersdr. Couwenhoven*** [18].

Te Pernis leefde in de 17e eeuw een *Wit Jansz. Vrijlant.* Zijn nakomelingen worden meestal onder patroniem in de archivalia vermeld. Twee dochters noemden zich echter ook wel ***Van*** *Dijck* en ***Pervaes.*** Een relatie met de familiegroep ***Vrijlandt van*** *Dijck* te Pernis en omstreken is niet uitgesloten (1959, kol. 31, 32 en 266). In beide families komt de persoonsnaam *Crijn* voor. Misschien was ***Knierfje Hendricks,*** de vrouw van ***Wit*** *Jansz.*, een ***Vrijlandt van*** *Dijck.* De persoonsnaam *Wit(te)* is op het eiland IJsselmonde zeldzaam geweest. In de 16e en 17e eeuw zijn mij enkele personen met de voornaam of het patroniem *Wit(te)* bekend. Wellicht stonden deze op enigerlei wijze in relatie tot ***Wit*** *Jansz. Vrijlant:*

A. *Witte* ***Adriaensz.*** deed op 26 okt. 1562 hulde voor zijn (half-?)broer ***Jan*** *Diericxz.* ***van*** *Driel* (zn. van ***Dieric*** *Jansz.* ***van Driel)*** voor een leen van Putten te Charlois [19].

B. ***Arijen Wittensz.,*** schout van Pernis in 1593 [1]. Hij was mogelijk een zoon van voorgenoemde.

C. ***Leenfje*** *Witten,* echtgenote van ***Jacob Leenaertsz. Porre,*** schepen van 's-Gravenambacht 1633 [1].

D. ***Witte Leenderse Santwech,*** kocht op 20 juli 1681 grond in de heerlijkheid Rhoon [20].

E. ***Wifte Bastiaensz.,*** schepen van Pernis 1611 [1].

Het is dus opmerkelijk dat de persoonsnaam *Wit(te)* rond 1600 te Pernis en omgeving enigszins gangbaar was. Een gezamenlijke voorvader met de naam *Wit(te)* van voorgenoemde personen is zeer wel mogelijk te achten.

De volgende gegevens over de familiegroep *Vrijlant-Witte(n) -Van Dijck-Pervaes* zijn mij bekend:

1. ***Jan*** *(Vrijlant?)*, tr. ***N. N.***

   Hij was wellicht de vader van :

   1. ***Bastiaen*** *Jansz.* ***Vrijlant,*** wellicht identiek met *Bastiaen* ***Jans,*** wiens huis te Pernis grensde aan dat van ***Wit*** *Jansz.(Vrijlant)* [21], † wellicht tussen 16 dec. 1676 en 3 febr. 1683 [22]. Zijn erfgenamen waren: ***Wit Jans*** *(Vrijlant), Joris* ***van*** *Dijck* en *Hendrick* ***van der Linden*** (broer en zwagers ?) [22].
   2. ***Wit*** *Jansz. Vrijlant,* volgt 11.

II. ***Wit*** *Jansz. Vrijlant,* geb. ca. 1613/'14 (1959, kol. 266), bouwman te Pernis, gegoed in en onder Pernis en in de polders Lombardijen en het Vrijland [23], † onder Pernis (impost bet. *f* 3,— Pernis 8 febr.) 1696, tr. ***Kniertje Hendricks,*** † onder Pernis (impost bet. *f* 3,— Pernis 26) dec. 1698.

Kinderen (volgorde onzeker) :

1. ***Jannefje Witfe,*** j.d. van Pernis, † Rhoon in aug. 1695 [24], tr. Oud-Beijerland (ondertr. Poortugaal 18 nov.) 1667 ***Gerrit Leendertsz. Koornneef,*** j.m. van Poortugaal, ged. ald. 1 febr. 1643, bouwman, diaken 1670, ouderling 1677 en armmeester 1679 te Rhoon [25],

9. Mr. T. N. Schelhaas, Van der Klok-Bestebreurtje, in: Ons Voorgeslacht jrg. 1974, blz. 56, en F. Kwekel-Braat, in: Ons Voorgeslacht jrg. 19'77, blz. 214.
10. G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 761. fol. 1009.
11. G.A. Schiedam; not. arch. inv. nr. 762.
12. G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 767, akte dd. 15 sept. 1683 en idem inv. nr. 785, fol. 217, akte dd. 16 sept. 1680: A.R.A. 's-Gravenhage, Poortugaal, not. arch. inv. nr. 6888, akte dd. 20 jan. 1702; G.A. Rotterdam, Pernis, recht. arch. inv. nr. 113, akte dd. 15 mei 1678.
13. G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 794.
14. G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 768, akte dd. 23 aug. 1697 en idem inv. nr. 795, akte dd. 21 maart 1698.
15. Ir. A. van der Giessen, Het geslacht Kouwenhoven (Hoogvliet, Pernis *en* Rhoon) in: Ons Voorgeslacht jrg. 1962, blz. 119.
16. G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 800.
17. Dr. J. Mac Lean, De oudere generatiën van de geslachten Van Drie1 te Poortugaal en Rhoon in: De Ned. Leeuw, jrg. 1966, kol. 242.
18. Als noot 15, zie ook: A.R.A. 's-Gravenhage, Poortugaal, not. arch. inv. nr. 6892, akte dd. 17 juni 1715 en K. J. Slijkerman, De Kwartierstaat van Kees Jan Slijkerman (Rotterdam 1978), blz. 25.
19. Als noot 2, blz. 110.
20. A.R.A. 's-Gravenhage, Rhoon en Pendrecht, recht. arch. inv. nr. 4, fol. 44 vo.
21. G.A. Rotterdam, Pernis, recht. arch. inv. nr. 113, akte dd. 16 dec. 1676.
22. G.A. Rotterdam, Pernis, recht. arch. inv. nr. 113, akte dd. 3 febr. 1683, zie ook noot 21.
23. Beiden worden als lidmaat te Pernis vermeld in 1669. d.t.b. Pernis; G.A. Rotterdam, Pernis, recht. arch. inv. nr. 113,' akten dd. 27 april 1677. 4 mei 1685 en 29 april 1697.
24. J. H. Brakke, Rhoon, in: Ons Voorgeslacht jrg. 1967, blz. 4.
25. J. H. Brakke, Kerkelijke functionarissen te Rhoon 1628-1751, in: Ons Voorgeslacht jrg. 1969, blz. 204. Zie: K. J. Slijkerman, Koorneef, in: De Ned. Leeuw, jrg. 1977, kol. 177 en K. J. Slijkerman, De Kwartierstaat van Kees Jan Slijkerman (Rotterdam 1978), blz. 25, 34.

† (Rhoon) 1680/'81 [26], zn. van *Leendert Cornelisz.* ***Coorneef*** en ***Lijsbefh Gerrifsdr.***

2. *Crijn Witte(n),* volgt IIIa.
3. ***Hendrick*** *Witte* (*n*) , volgt IIIb.
4. ***Lijntje*** *Witte*(***n) Pervaes,*** † "in 't water verongeluckt" (impost bet. *f* 3,— Pernis 29) aug. 1718, tr. vóór 24 okt. 1683 [27] ***Eeuwouf*** *Jansz.* ***Molenaar,*** gegoed in de jurisdictie van Pernis [28], † onder Hoogvliet en begr. Pernis (impost bet. *f* 3,— Pernis 19) febr. 1723.
5. ***Arjaenfje*** *Witte*(*n*), † ná 29 april 1697 [29], tr. vóór 10 sept. 1683 [22] ***Cornelis*** *Jansz.* ***Molenaar*** (broeder van ***Eeuwouf,*** zie onder II. 4), gegoed in de jurisdictie van Pernis [28], † ná 29 april 1697 [29].
6. *Magtel* ***(Machelfje) Wiffe van*** *Dijck,* j.d. van Pernis, † Pernis (impost bet. *f* 3,— ald. 8 april) 1737, tr. ca. 25 mei 1679 ***Arijen Basfiaensz.*** *Hoppel* ***(Hobbel),*** ged. Heerjansdam 1 april 1646, gegoed en wonende te Pernis [30], † (impost bet. *f* 3,— Pernis 8 dec.) 1723, zn. van ***Bastiaen Heijndricxen*** *Hoppel* en ***Marichje Cornelis*** [31].
7. *Neeltje Witten,* tr. vóór 17 maart 1685 [32] ***Cornelis Eeuwoutsz.*** (***Woufersz.)*** *Koojman,* beiden in leven 29 april 1697 [29].

IIIa. *Crijn Witte*(*n*), † vóór 10 sept. 1683 [33], tr. vóór 24 nov. 1675 ***Hillefje Jansdr. Vrijlanf,*** dr. van ***Jan*** *Jansz. Comejan alias Vrijlandf alias van Hijde,* bouwman, schepen van Pernis, Deijffelsbroek en Madroel, Langebakkersoord, dijkgraaf van Smalland en Oostbroek [34] en ***Neelfje Leenderfsdr, Welhouck*** [35]; zij hertr. vóór 7 juni 1685 *Pieter Sijmons* ***op den*** *Dijck* [36].

Kinderen:

1. *Lijntje* ***Crijnen,*** ged. Pernis 24 nov. 1675.
2. *Leendert Crijnen,* ged. Pernis 6 febr. 1678.
3. *Neeltje* ***Crijnen,*** ged. Pernis 5 febr. 1680,

IIIb. ***Hendrick*** *Witte*(*n*), bouwman in Roozand, schepen 1707 en schout 1710 van Smalland en Oostbroek, schepen van Langebakkersoord 1710 [1], † onder Roozand en waarsch. begr. Poortugaal (impost bet. *f* 3,— Pernis 28) maart 1721, tr. vóór 3 aug. 1687 *Sijltje* ***Piefersdr.*** *Keijser,* † onder Roozand en begr. onder Pernis (impost bet. *f* 3,— 19) maart 1732, dr. van ***Pieter*** *Gerritsz.* ***Keijser*** en N.N. [37].

Kinderen:

1. ***Knierfje Hendricksdr.,*** ged. Pernis 3 aug. 1687.
2. ***Hendrickje Hendricksdr.,*** ged. Pernis 8 okt. 1690.
3. ***Pieferfje Hendricksdr.,*** ged. Pernis 9 nov. 1692.

Gaarne aanvullende gegevens op de hier gegeven fragment-genealogieën+

Rotterdam. K. J. SLIJKERMAN.

We(e)nin(c)k **(W(h)ening).**

Lodewijck ***Weninck,*** geb. ca. 1600, leeft in Ulft onder Gendringen, † vóór sept. 1653, tr. N.N.

Kinderen:

1. ***Anna Weninck,*** tr. Gendringen (ondertr. Doetinchem 11 sept. 1653) ***Lambertus van Brussel,*** zn. van ***Albert Willemsen van Brussel,*** burger van Doetinchem, en ***Griefien Lamberfsen fer Bruggen.***
2. ***Mechfelt Weninck,*** tr. Gendringen (ondertr. Doetinchem 24 febr. 1661) ***Derrick van Brussel,*** broer van voornoemde ***Lambertus.***

Mogelijk bestaat er verwantschap met de ***Henrick Wheninck,*** schout te Gendringen, die op 26 maart 1582 beleend werd met het Bergh'se goed Aephusen onder Ulft, waarmee later werden beleend: ***Johan Weninck*** (***1649)*** en ***Adolph*** *Wehninck* (1660, nog onmondig).

De familie ***We(e)nin(c)k zou*** kunnen stammen van het erf „ t h o W e n y n c k " in het kerspel Bocholt, buurschap Barlo, van oudsher horig aan het Stift Vreden. Dit erf, in later eeuwen genaamd het hof van scholte Weenink (met gracht omgeven van kasteelachtige allure en thans op de landkaart aangeduid met "Wheninckhook"), wordt reeds in 1486 vermeld (regestenlijst van "De graven van Limburg Stirum in Gelderland en de geschiedenis hunner bezittingen", deel 111, tweede stuk, nr. 684). In regest nr. 564 van deze lijst is er in 1462 sprake van een ***Johan Wenynck,*** stadhouder van ***Henrick 't Aeverynck,*** richter van de hertog van Gelre te Hengelo.

Omstreeks 1600 is er te Zutphen een familie ***Weeninck,*** beginnend met ***Adam Weeninck,*** burger van Zutphen, tr. 2e aldaar 24 juni 1612 ***Mayken van den*** *Ende,* wed. van ***Johan de Groen.*** Uit zijn eerste huwelijk had ***Adam*** een zoon *Berent,* tr. in 1605 ***Anneke*** *Pothoff* (kinderen o.a. *Joachim* ***en*** *Assuerus)* en een zoon ***Everf,*** tr. in 1610 ***Trynfje,*** dr. van *Jan Thomasz.* (waaruit een zoon ***Werner).***

Joachim ***Weenynck,*** student te Leiden 2 okt. 1626 (Sutphaniensis, 19 jaar, Jur.), voerde als wapen: in keel twee gekruiste weerhaken van sabel (Schutte: De Wapenboeken der Gelders-Overijsselste Studentenverenigingen, Deel 1, nr. 147).

Gevraagd nadere gegevens met name betreffende de familie ***We(e) nin*** (*c*) ***k*** te Ulft/Gendringen.

Zutphen. JHR. **MR.** R. C. C. DE SAVORNIN LOHMAN.

---

26. Als noot 24, blz. 3.
27. Doop van een kind te Pernis.
28. G.A. Rotterdam, Pernis, recht. arch. inv. nr. 113, fol. 56, akte dd. 14 sept. 1686.
29. G.A. Rotterdam, Pernis, recht. arch. inv. nr. 113, akte dd. 29 april 1697.
30. G.A. Rotterdam, Pernis, recht. arch. inv. nr. 113, akte dd. 15 mei 1683; A.R.A. 's-Gravenhage, Poortugaal, not. arch. inv. nr. 6895, akte dd. 29 nov. 1726.
31. Ir. J. Mac Lean, Het geslacht Hoppel (Hobbel), in: Ons Voorgeslacht, jrg. 1957, blz. 63.
32. A.R.A. 's-Gravenhage, Poortugaal, not. arch. inv. nr. 6872, akte dd. 17 maart 1685.
33. A.R.A. 's-Gravenhage, Poortugaal, not. arch. inv. nr. 6872, akte dd. 10 sept. 1683.
34. P. M. Vrijlandt, Het geslacht Coomans, waaruit rechtstreeks in mansstam een geslacht Vrijlandt, in: Ons Voorgeslacht jrg. 1959, blz. 84.
35. K. J. Slijkerman, Verzamelde' Genealogische Studiën deel 2 (Rotterdam 1979), De vroegst bekende generaties van het geslacht Welhouck alias van der Laen alias Groenendijck, blz. 4.
36. G.A. Schiedam, not. arch inv. nr. 787, akte dd. 7 juni 1685.
37. G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 688, fol. 99. G.A. Schiedam, not. arch. inv. nr. 768, fol. 1059 e.v. akte dd. 13 maart 1691.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten. — Notulen van de algemene ledenvergadering, gehouden in kasteel Doornenburg te Doornenburg op 30 mei 1981. — De heren van Ruinen en hun heerlijkheid, door J. W. Schaap. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het M a a n d b l a d, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, ***p./a. Zeestraat*** 71 b, 8518 ***AA 's-Gravenhage.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad ***f 50,—*** gelieve men steeds **vóór** 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, Laan van ***Koot 43,*** 2244 ***AT*** Wassenaar.

Alle overige correspondentie (niet bestemd ***voor Bestuur of*** Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de **Katzmann,** conservator van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof*** 24, 2595 ***BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name **van** de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 10 **XCVIIIe Jaargang** **oktober 1981**

Van Wijn,

door D. VAN BAALEN.

Inleiding.

Bij de ingebruikneming van het nieuwe Algemeen Rijksarchief is het passend opnieuw aandacht te schenken aan de genealogie ***Van Wijn.*** In 1905 werd in dit blad voor de laatste keer stilgestaan bij de familie, waartoe onze eerste Algemene Rijksarchivaris behoorde.

In de (hierna volgende opstelling vindt men een aantal personen niet vermeld, die in 1905 wel genoemd werden. De thans voorliggende publicatie beperkt zich tot diegenen, die behoren tot de nakomelingen van ***Pieter Govertsz. van Wijn,*** die, wonende te Maasland, in 1623 te Delft testeerde. Een groep Haagse naamdragers, die mogelijk wel tot zijn descendenten kan worden gerekend, blijft hier onbesproken, omdat is gebleken, dat, voor zover er enige familiebetrekking bestond, het contact wel zeer afstandelijk was. Zodra het onderzoek naar deze groep is afgesloten, kunnen de resultaten ter kennis van geïnteresseerden worden gebracht.

Muschart beschreef het wapen ***Van Wijn,*** in navolging van Rietstap: in goud een beurtelings gekanteelde zwarte dwarsbalk, vergezeld boven van vier en beneden van drie bijen; helmteken een vlucht. Zo werd het wapen door hem gevonden op een brief van Mr. ***Hendrik van Wijn,*** pensionaris van Den Briel, van 10 sept. 1777 aan de in dat jaar opgerichte Oeconomische Tak van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen.

In de Grote Kerk te Maassluis vindt men het wapen terug op het orgel van 1732 en op een tweetal zerken. Het ene graf kwam door koop in 1640 in het bezit van ***Pieter Govertsz. van Wijn*** (IIIa), het andere graf werd in 1696 eigendom van ***Govert Willemsz. van Wijn*** (IVa), door koop van Abraham van Drackenburg.

Genealogie:

1. ***Pieter Govertsz. van Wijn,*** „coorencooper", wonende "in den Dorpe van Maeslant", benoemde, bij zijn testament van 23 maart 1623 [1], tot zijn erfgenamen, zijn beide zoons:
   1. ***Govert Pietersz.,*** volgt IIa.
   2. *Jan* ***Pietersz.,*** volgt IIb.

IIa. Govert ***Pietersz. van Wijn,*** geb. ca. 1574 [2], marktschuitvoerder op Delft [3], † vóór 22 aug. 1642 [4], tr. le ***Trijntje*** *Jacobsdr.* ***van Velden,*** † tussen 22 febr. en 21 april 1632 [5], dr. van ***Jacob Cornelisz.*** [6]; tr. 2e Maassluis 15 jan. 1636 ***Lijsbeth Egbertsdr.,*** wed. van *Claes Jansz. Harden-*

1. G.A. Delft, not. arch., inv. nr. 1'775, A. Rijshouck.
2. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 55, opdr. en schuldbr. 1636'40, fol. 32, akte d.d. 23 dec. 1636.
3. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 174, allerhande akten, akte d.d. 17 aug. 1632.
4. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 56, opdr. en schuldbr. 1640—'45, fol 84.
5. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 31, weesboek, fol 25.
6. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 31, weesboek, fol. 58, akte d.d. 15 maart 1634; zie verder G.A. Vlaardingen, recht. arch. Vlaardinger-Ambacht, inv. nr. 24, transportreg. 1598-1618, fol. 263; Ons Voorgeslacht, 27e jrg. nr. 212, juli/aug. 1972: Repertorium op de lenen van de hofstad te Hontshol, door C. Hoek, blz. 234, nr. 94, d.d. 20 sept. 1572 en 28 jan. 1598: acht hond land gemeen met het godshuis van Maeslant.

bergh; *zij* hertr. Maassluis, 8 okt. 1642 *Willem Dircksz.*, schoolmeester te Heenvliet [7], daarna te Poortugaal, terug met attestatie van deze plaats te Maassluis op 29 sept. 1647 [8].

Recht. arch. Maassluis, inv. nr. 9, d.d. 19 juli 1650:
Willem Dircxsz., schoolm(eeste) r, als getrout hebben(de) ***Lijsbeth Egberts***, voormaels wede. was van *Claes Jansz. Hardenbergh*, eys(e)r, c (o n t r) a Cornelis Jansz. de Hannick voor betal(ing) van achttien g(u)l(den) ses stuy(ver) over leveringh van -wijn, op zee genomen en(de) ten huyse van den eys (er) s huysvrou v(er) teert volgens de reken(ing) met des ged(aagden)s huysvrou gedaen op den 22 january 1636.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Pieter Govertsz.*, volgt IIIa.
2. *Maertge Govertsdr. van Wijn*, begr. Maassluis 5 maart 1682, tr. le ald. 3 mei 1626 *Coenraet Engelsz. Bocxhoorn*, visser, † vóór 14 april 1627 [9], zn. van *Engel Leendertsz.* en *Neeltgen Huygen* [10] en wedr. van *Jannitgen Cornelisdr. van der Swaluw*; tr. 2e Maassluis 14 mei 1628 *Pieter Jacobsz. van der Jacht*, geb. ca. 1601, visser, ook vermeld als stierman [11], † tussen 16 juli 1654 en 16 mei 1659 [12].
3. *Ariaantje Govertsdr. van Wijn*, † vóór 30 juli 1634 [13], tr. Maassluis 7 april 1630 *Wouter Dominicusz. Wageman*, geb. ca. 1607, stierman [14], begr. Maassluis 5 febr. 1681; hij hertr. Maassluis 29 okt. 1634 *Baertgen Pietersdr.* en tr. 3e (in 1668) *Baertje Jansdr.* laatstelijk wed. van *Cornelis Huybrechtsz, Stavast*, eerder van *Arent Cornelisz. Fouser*.
4. *Trijntje Govertsdr. van Wijn*, † tussen 18 mei 1666 [15] en 1670 [16], tr. Maassluis 16 juni 1630 *Adriaen Jorisz. Bo(o)g (a)ert*, alias *Sluys* [17], stierman, begr. Maassluis 17 aug. 1672.

Recht. arch. Maassluis, inv. nr. 179, d.d. 19 aug. 1653:
Attestatie afgelegd ten verzoeke van Jan van Lis, door Jan Woutersz. Rous, stierman, oud 36 jaren, en Jan Bastiaensz., visser, oud 31 jaren: „dat sij deposanten op den XXIe july 1653 lestleden hebben gesien dat stierman ***Arij Jorisz. van*** hyer uitgeseylt sijnde alsdoen omtrent de Vlyelandersbanck van een Engels schip genomen en(de) ten huydige dach niet thuys gecomen is.

Recht. arch. Maassluis, inv. nr. 179:
Adryaen Jorisz., „gewesene styerman" op een hoeker, verklaarde op 14 november 1653 ten verzoeke van Jan van Lis, boekhouder van het schip, dat het schip omtrent eind september tot Londen in het venduhuis, in het openbaar was verkocht voor tweehonderdvijfenzestig pond Sterling. Het schip was op thuisreis andermaal door een Engelse kapitein genomen. Nadat het schip op 21 juli 1653 voor de eerste maal was genomen door de Engelse kapitein Richard Swaens, was het schip met het volk en de gevangen vis naar Engeland opgebracht en daar eerst vrijgegeven nadat het rantsoen van tweehonderd pond Sterling, of wel tweeduizend car. guldens was betaald.

Recht. arch. Maassluis, inv. nr. 159, fol. 5 vso., d.d. 29 okt. 1668:
Ary Jorisz. Sluys, stierman, onder de verkopers van 5/6 parten, of „dertich lijnen uyt sesendertich lijnen" in een hoekerschip, oud vijf jaren, groot zesentwintig last haring, laatst gevoerd bij ***Jacob Arentsz. Bogert*** (zijn zoon).

5. *Willem Govertsz.*, volgt IIIb.
6. *Ermpgen* [18] (= *Emerentiana*) *Govertsdr. van Wijn*, ged. Maassluis 8 aug. 1621, begr. ald. 21 mei 1686.

IIIa. *Pieter Govertsz. van Wijn*, geb. ca. 1601, zalmvisser [19], voorstander van de Doopsgezinde Waterlandse gemeente Maassluis [20], † ald. 21 maart 1666, tr. Delft (voor schepenen) 29 mei 1622 *Anna Huygen Schepmoes*, geb. ca. 1602, † Maassluis 15 juli 1687 [21], dr. van *Huych Jansz.*, schipper en (verm.) *Maria Adriaensdr.* [22]

Recht. arch. Maassluis, inv. nr. 175, d.d. 15, 16 en 17 sept. 1643:
Interrogatoria ten verzoeke van ***Pieter Govertsx.*** van ***Wijn*** en Jan Maertensz. van Crimpen [21a]. ***Van Wijn*** is lastig gevallen over palen, dienende tot de schutting-(=zalm)visserij. Hem is toegevoegd „gij mennonisten duyvel" en daarbij met een vuist voor het hoofd geslagen. „***Van Wijn*** seyden: mannen gij siet wel dat ick hem van mijn lijff niet en can houden, ick wil hem niet smijten, ende daer is niemant die een hand uitsteeckt, daerop geseyt wiert 't is gemeen, ende voorn. ***Van Wijn*** den voors. Aldert Corn(elisz.) — de dader — weder losgelaten heeft.

Recht. arch. Maassluis, inv. nr. 175, dd. 19 sept. 1643:
Attestatie van goed gedrag voor ***Pieter Govertsx. van Wijn.***

Uit dit huwelijk:

1. *Anna van Wijn*, † vóór 5 mei 1660 [23], tr. Maassluis 9 sept. 1657 *Pieter Vay*, geb. Bergen op Zoom 21 juni 1626, apotheker te Maassluis [24], schepen ald. [25], † tussen 29 sept. 1667 en 15 okt. 1669 [26], zn. van Ds.

7. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 32, weesboek, fol. 68, akte d.d. 7 okt. 1642.
8. Ned. Herv. Gemeente Maassluis, arch. kerkeraad, lidmaten.
9. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 30, weesboek, fol. 84.
10. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 55, opdr. en schuldbr. 1636—'40, fol. 177 vso, akte d.d. 4 mei 1637.
11. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5507, C. de Winter, akte nr. 48, d.d. 7 okt. 1682.
12. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 33, weesboek, fol. 171 vso; Ned. Patriciaat, 41e jrg. (1955): ***Van. der Jagt.***
13. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 31, weesboek, fol. 60 vso.
14. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5496, A. de Bije, akte d.d. 17 april 1666, recht. arch. Maassluis, inv. nr. 64, opdr. en schuldbr. 1668—'71, fol. 426, akte d.d. 29 dec. 1671.
15. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5496, A. de Bije, akte d.d. 18 mei 1666.
16. H. Brouwer, Beschrijving van de Doop-, Trouw- en Begraafboeken Zuid-Holland, 's-Gravenhage, 1929, blz. 129 ; Maassluis, nr. 20: „Dootboeck" 1670-1712.
17. G.A. Delft, not. arch., inv. nr. 1922, A van der Wel, fol. 155, akte d.d. 17 juli 1655; zie ook A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 66, opdr. en schuldbr. 1679—'83, fol. 276, akte d.d. 11 mei 1682 en G.A. Schiedam, not. arch., inv. nr. 827, S. Knappert, akte d.d. 5 april 1732.
18. ***Ermpgen,*** zie G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 32, weesboek, fol. 68, akte d.d. 7 okt. 1642 en A.R.A., not. arch., inv. nr 5507, akte d.d. 7 okt. 1682; zie ook Va 2: ***Ermpje*** *Jacobsdr. van der Jacht.*
19. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5593, A. de Bije, akte d.d. 27 mei 1656.
20. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 174, allerhande akten, akte dd. 10 okt. 1636.
21. A. Bijl Mz., Gen. en Her. Gedenkw. Grote Kerk te Maassluis, Assen 1951, blz. 150, nr. 264.
21a. Id., nr. 256.
21b. Id., nr. 232.
22. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5596, A. de Bije, akte d.d. 18 mei 1666, G.A. Delft: ondertr. 9 febr. 1585: ***Huych*** *Jansz.*, j.m., schipper, en ***Maritgen*** *Adriaens*, j.d.; 24 febr. 1608: ***Huych*** *Jansz.*, wedr., schipper, en ***Duyfgen*** *Crijnen*; *20* maart 1622: ***Duyfgen*** *Crijnen*, wed. van ***Huych*** *Jansz. Schepmoes* met *Tonis* Symonsz. van ***der Piek***, wedr.
23. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 33, weesboek, fol. 201, akte d.d. 5 mei 1660.
24. G.A. Maassluis, oud arch. inv. nr. 428, haardstedegeld, adres: Groote Sandstraet.
25. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5594, A. de Bije, akte d.d. 14 juli 1660.
25b. S. Blom, Geschiedenis van Maassluis, Utrecht 1948, bijlage 26, de schepenen van Maassluis.
26. G.A. Maassluis', oud arch., inv. nr. 35, weesboek, fol. 106.

Nathan [27] en *Anna Burs* en wedr. van *Rachel van der Mast.*

2. Catharina van *Wijn,* tr. Rotterdam (cmdertr. voor schepenen *27* aug.) 1661 *Willem Reyersz. de Swart,* koopman, cerst te Rotterdam [28], daarna te Schiedam [29], † na 4 juni 1677, zn. van *Reyer Jansz.* en *Maayke Willemsdr.* en wedr. van *Catharina Pie-*

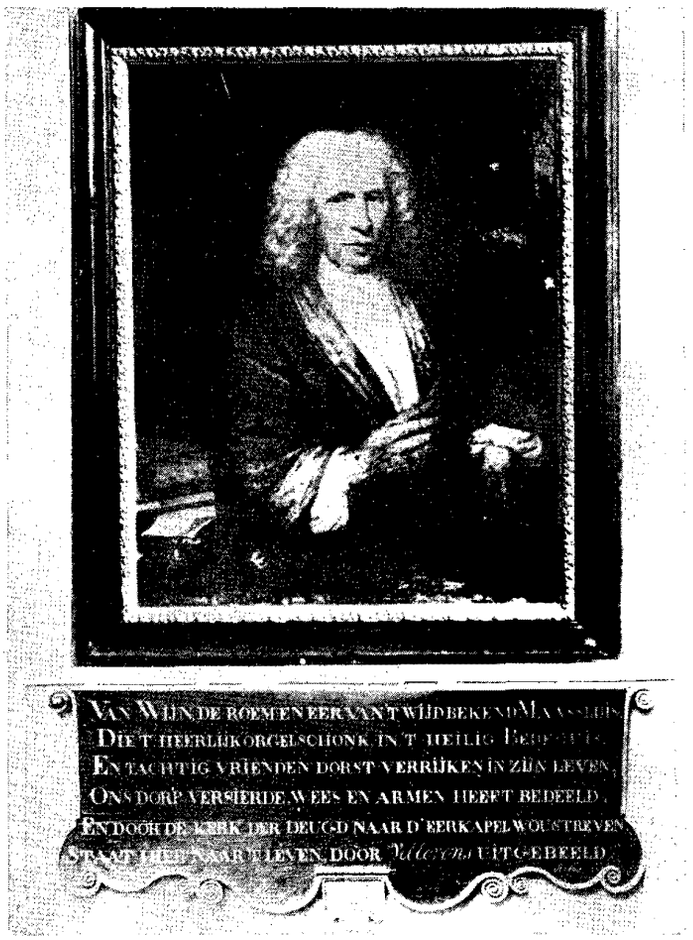

Johannes Vollevens jr. (1685-1759), 1732 87 x 69,5 cm.
Govert van Wijn (IIIa. 3, 1642-1738)
Afb. 1; foto T. Mastenbroek
Gemeentelijk museum, Maassluis.

27. Met Lambertus de Rijcke en Job du Rieu was Ds. *Nathan Vay* één van de drie predikanten, die de geschiedenis van het beleg van Bergen op Zoom van 1622 hebben beschreven.
Van 1614-1617 was *Vay* zowel Vlaams als Waals predikant. Hij werd geboren te Vlissingen 16 maart 1581 en overleed te Bergen op Zoom 15 dec. 1651. Hij was ook de schrijver van: Ontdekkinge van de onwettelijke zendinge van de Mispriesters en de Leeraers van de Roomsche Kerke ende van de nieuwigheydt *en* ongeschiktheydt van haere leere in 't stuck van 't H. Avondmael: mitsgaders eene aanwijzinge van de wettelijcke zendinge van gereformeerde Predikanten, ende van de oudheydt, suyverheydt ende geschiktheydt van hare leere in 't stuck des H. Avondmaels, Middelburg 1632. Zie Dr. G. R. Hermans: „Geschiedkundig Mengelwerk over de provincie Noord-Braband", 's-Hertogenbosch 1841, deel 11, blz. 27.

28. G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 603, A. van Aller, akte d.d. 30 jan. 1652.

29. G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 920, P. Basteels, akte d.d. 4 juni 1677.

30. Vervalt.

fersdr. de Bock; hij hertr. Schiedam (voor schepenen) 24 aug. 1664 *Weijntje Jacobsdr. Coningh.*

3. *Govert van Wijn,* geb. Maassluis 4 dec. 1642, koopman ald. [31], penningmeester van de visserij 1690—1715/6 [32], schonk ter gelegenheid van zijn 90ste verjaardag het monumentale, door Rudolph Garrels gebouwde orgel in de Grote Kerk van zijn geboorteplaats [33], testeerde voor de laatste maal te Schiedam voor notaris Simon Knappert en getuigen op 5 april 1732 [34], † Maassluis 21 jan. 1738.

IIIb. *Willem Govertsz. van Wijn,* ged. Maassluis 20 jan. 16 19, stierman [35], † tussen 3 1 ju i 1665 en 23 april 1667 [36], tr. Maassluis 16 april 1640 *Maertge Davidsdr.,* ged. Maassluis 8 okt. 1617, begr. ald. 6 nov. 1673, dr. van *David Bouwensz.* en *Lijntgen Huybrechtsdr.*

Recht. arch. Maassluis, inv. nr. 154, d.d. 6 nov. 1643: *Willem Govertsx. van Wijn,* stierman op een haringschip, oud 24 jaren, stelt zijn merk, een pentagram. N.B. Zijn grootvader *Pieter Govertsz. van Wijn* bekrachtigde zijn testament van 23 maart 1623 eveneens met een pentagram.

Recht. arch. Maassluis, inv. nr. 175, d.d. 28 maart 1643: Attestatie afgelegd door *Willem Govertsx. van Wijn,* stierman op een hoekerschip, oud 24 jaren, en Pieter Jacobsz. van der Jacht [37], bootsgesel, oud 42 jaren,

31. A.R.A. recht. arch. Oud-Beyerland, inv. nr. 13, fol. 184 vso, akte d.d. 27 sept. 1685.

32. G.A. Maassluis, arch. gecomm. van de visserij, rekeningen; vgl. Ts.: Ned. Arch. v. Gen. en Her., 1948, blz. 231-233 en 1949, blz. 9-12 en blz. 23-25: Naamlijst van gecommitteerden van de visserij en van de penningmeesters.

33. Vgl. T. Mastenbroek, De Groote Kerk te Maassluis, 1939, blz. 55-63 en Jan Zwart: „Van een deftig orgel", Maassluis 1933, 2e vermeerderde druk, bezorgd door S. Zwart Jzn., Koog a. d. Zaan 1978; zie Dr. Ewald Kroon in dagblad Trouw, boekbespreking d.d. 2 nov. 1978 en S. Blom, a.w. blz. 57 en 58.
Hendrik Schim wordt in de instructie voor de eerste organist Dom. Jaersma, van 1 jan. 1733, neef van ***Govert van Wijn*** genoemd. *Hendrik* trouwde Maassluis 29 aug. 1723 *Anna Buis (= Buys),* dochter van Jan. en *Maartje van Wijn* (IV a. 3). Zo noemt men alles neef ! De vader van *Muurtje,* n.l. ***Govert Willemsz. van Wijn,*** was een volle neef van ***Govert Pietersz.*** (111 a, 3).

34. G.A. Schiedam, not. arch., inv. nr. 827, blz. 281/299, akten 36 en 37.

35. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 34, weesboek, fol. 54, akte d.d. 31 juli 1665.
N.B. De stierman sloot een zogenaamd bentcontract. „Soo verre eenich bootsgeselle hem vervorderen sonder weten ofte expres consent van den stierman jemants netten te kerven, zal de selve ghestraft worden als een piraet ende zeerover. (Groot Placaetboek 1, 689, Ao. 1580). De Vries verwijst in zijn Etymologisch Woordenboek: Waar komen onze woorden en plaatsnamen vandaan ? Aula nr. 6, 1958 bij het woord „bent" naar bende. Men leest: b e n d e evenals nieuwhoogduits bande en engels band, Frans bande, Italiaans banda „troep". Deze romaanse woorden stammen echter weer uit het germaans, vgl. longobardisch bandum „vaandel", dat bij gotisch bandwa „teken" behoort, waarmede het woord banier samenhangt. Ook Van Dale, Groot Woordenboek der Ned. Taal 1961 verwijst bij bende naar bent en schrijft (blz. 224): bendehoofd, aanvoerder van een bende, in 't bijzonder van ongeregeld krijgsvolk. Bij het bentcontract hoorden bentgenoten, bondgenoten. Het bentcontract was dus een verbond. De oud-rijksarchivaris' van de Derde afd. van het A.R.A., Drs. J. Fox, deelde mij destijds mede, dat hij ergens las, in een notitie uit de 16de eeuw, dat de vissers van Maeslantsluys waren „ongeregelde luyden". Het stuk werd later door mij teruggevonden. Het betreft een ontwerp-ordonnantie van 21 okt. 1565 op de afslag van vis „op te Maeslandtsche sluys" van de rentmeester van Voorne.

36. G.A. Maassluis, oud-arch., inv. nr. 34, weesboek, fol. 240.

37. Zie 11 a, 2, n. ll.

waaruit blijkt, dat op 5 dec. 1642 een schip verloren is gegaan: „naer huys seylende van Fransois Schot, capiteyn uit Vlaenderen sijn genomen, den welchen het schip in de gront doen hacken hebbende haer deposanten alle heeft medegenomen, ende tot Duynkercken in de gevancknisse heeft doen brengen".

Uit dit huwelijk:

1. *Govert van Wijn*, ged. Maassluis 19 febr. 1642, † jong.
2. *Govert*, volgt IVa.
3. *David*, volgt IVb.

IVa. *Govert Willemsz. van Wijn*, ged. Maassluis 27 jan. 1644, schipper [39] en koopman [40], reder en boekhouder, gecommitteerde van de visserij 1702-1704, president gecommitteerde 1705 [32], regent van het weeshuis 1702 [41], begr. Maassluis 28 aug. 1719, tr. ald. 25 maart 1668 *Geertgen Claesdr. de Ooij*, ged. Maassluis 29 sept. 1641, begr. ald. 1 sept. 1719, dr. van *Claes Cornelisz.* en *Jannetge Jacobsdr.*

Uit dit huwelijk:

1. *Ormpje van Wijn*, ged. Maassluis 14 april 1669, † jong.
2. *Willem van Wijn*, ged. Maassluis 20 jan. 1672, begr. ald. 15 jan. 1676.
3. *Maartje van Wijn*, ged. Maassluis 21 jan. 1674, † ald. (aang. 23) aug. 1703, tr. Maassluis 8 juni 1698 *Jan Zachariasz. Beenhakker*, door de wandeling genaamd *Jan Buys* [42], ged. Maassluis 29 april 1674, reder en boekhouder, gecommitteerde van de visserij 1710—1712, 1722-1724, 1729-1731, 1749-1751, president gecommitteerde 1718 [32], schepen 1714—1716 [256], burgemeester 1740-1742 [43], welgeboren man van Delfland 1714, 1715, 1721, 1722, 1730 en 1731 [44], regent van het weeshuis 1714, 1719, 1720 en 1734—'36, † Maassluis, (aang. 15) febr. 1758, zn. van *Sacharias Teunisz.* en *Annetje Jansdr. Buys;* hij hertr. Maassluis 8 juli 1708 *Machteld Barentsdr. Langerack.*
4. *Trijntje van Wijn*, ged. Maassluis 13 mei 1676, begr. ald. 12 mei 1729, tr. Maassluis 6 juni 1706 *Alewijn van Crombrugge*, ged. ald. 25 mei 1665, meester scheepmaker [45], regent van het weeshuis 1712 en 1713 [41], begr. Maassluis 18 dec. 1719, zn. van *Jeremias Jansz.* en *Geertje Alewijnsdr. van der Hout.*
5. *Dirkje van Wijn*, ged. Maassluis' 23 juli 1679, † jong.
6. *Jannetje van Wijn*, ged. Maassluis 4 juni 1684, begr. ald. 5 febr. 1738, tr. Maassluis 18 sept. 1707 *Cornelis Jacobsz. Leversteijn*, ged. ald. 2 aug. 1684, rentenier [46], begr. Maassluis 8 mei 1744, zn. van *Jacob Nathanaëlsz.* en *Jannetje Cornelisdr. Bruynswijck;* hij hertr. Maassluis 13 maart 1740 *Elisabeth Denick.*

38. Vervalt.
39. = n. 193.
40. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 922, P. van Aerden, akte d.d. 11 april 1701, borg voor schipper Hartman Leeuwkens, wonende te Hin (de) lopen in Friesland.
41. Keukenmeester/Blom, Weeshuis 16751937, Maassluis 1937, bijl. 1: Naamlijst regenten en regentessen.
42. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 38, weesboek, fol. 90 vso. akte d.d. 25 juni 1708.
43. Blom, Maassluis, a.w. bijlage 25, de burgemeesters.
44. A.R.A., Hof van Holland, inv. nr. 3628.
45. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 38, weesboek, fol. 172 vso., akte d.d. 24 febr. 1713.

IVb. *David Willemsz. van Wijn*, ged. Maassluis 29 dec. 1645, stierman [47], later (?) schipper [48], † vóór 25 april 1692, tr. Maassluis 14 april 1669 *Maertentie Pleunen de Ooij*, ged. ald. 8 febr. 1640, † ald. (aang. 15) okt. 1713, dr. van *Pleun Cornelisz.* en *Trijntgen Teunisdr. Hoochhart;* zij hertr. Maassluis 11 mei 1692 *Claes Engelen van Veen*, wedr. van *Judith Jacobsdr. Dortienne*, eerder van *Aeltje Jansdr.*

Uit dit huwelijk:

1. *Willem*, volgt Va.
2. *Maartje van Wijn*, ged. Maassluis 19 maart 1673, begr. ald. 25 sept. 1680.

Va. *Willem Davidsz. van Wijn*, ged. Maassluis 7 okt. 1670, begr. ald. 3 mei 1711, tr. Maassluis 20 mei 1696 *Leentje Jansdr. van der Hoef*, ged. Maassluis 16 nov. 1672, begr. ald. 16 sept. 1746, dr. van *Jan Pietersz.* en *Trijntje Jansdr. Buys.*

Uit dit huwelijk:

1. *Trijntje van Wijn*, ged. Maassluis 3 febr. 1697, begr. ald. 11 febr. 1697.
2. *Trijntje van Wijn*, ged. Maassluis 16 febr. 1698, † ald. (aang. 8) dec. 1762 [49], tr. Maassluis 6 juni 1728 *Engel Rocusz. den Draak*, ged. Maassluis 30 aug. 1699, † verm. op zee gebleven, zn. van *Rocus Engelsz.* en *Ermpje Jacobsdr. van der Jacht.*
3. *David*, volgt VIa.

VIa. *David van Wijn*, ged. Maassluis 21 febr. 1700, mr. kuiper [50], begr. Maassluis 20 jan. 1755, tr. ald. 21 juli 1726 *Pietertje Lambrechtsdr. van der Hoef*, ged. Maassluis 17 sept. 1704, begr. ald. 2 febr. 1751, dr. van *Lambert* en *Meijnsje Pouwelsdr. van Rijn.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maartje van Wijn*, ged. Maassluis 22 sept. 1726, begr. ald. 24 febr. 1751.
2. *Willem van Wijn*, ged. Maassluis 5 jan. 1729, begr. ald. 8 febr. 1751.

   Ged. Maassluis 2 okt. 1750 *Willemijntje* (in onecht), moeder *Dina Floren van Harwegen.*

   Gaardersarchief Maassluis: 31 jan. 1754 Hendriintie Stevensdr. Strijbos verzoekt een brievje pro deo voor 't lijk van 't kind van *Dyna Flore van Harwegen,* verwekt met *Wm. Davidsx. van Wijn.*
3. *Meijnsje van Wijn*, ged. Maassluis 24 nov. 1730, begr. ald. 24 febr. 1751.
4. *Trijntje van Wijn*, ged. Maassluis 18 febr. 1733, † ald. (aang. 1 juli) 1788, tr. Maassluis 24 sept. 1758 *Gerrit van der Valk*, ged. ald. 3 febr. 1737, welgeboren man van Delfland 1788 en 1789 [44], rentenier [51].

46. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 431, gaarb. verp. Ao 1738.
47. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 36, weesboek, fol. 246, akte d.d. 22 dec. 1687.
48. G.A. Maassluis, als nr. 47, fol. 369, akte d.d. 25 april 1692.
49. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5399, G. de Heer, akte nr. 75, d.d. 27 jan. 1755; minder dan 20.000 gulden gegoed.
50. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 433, afgesch. pachten Ao 1748.
51. G.A. Maassluis, oud arch., bevolkingsregister, aanv. 1767, wijk 8, nr. 45.

begr. Maassluis 28 jan. 1797, zn. van *Leendert Janz.*, mr. kuiper [50] en *Trijntje Grrritsdr. Wemmerus;* hij hertr. Maassluis 26 aug. 1789 *Geertruy van Crombrugge.*

5. *Govert, volgt* VIIa.
6. *Lambregf,* volgt VIIb.
7. ongedoopt kind, begr. Maassluis 6 nov. 1739.
8. *Annetje van Wijn,* ged. Maassluis 9 nov. 1740, begr. ald. 29 okt. 1744.
9. *Jan,* volgt VIIc.
10. ongedoopt kind, begr. Maassluis 4 maart 1746.
11. *Leentje van Wijn,* ged. Maassluis 2 dec. 1750, begr. ald. 24 febr. 1751.

VIIa. *Govert van Wijn,* ged. Maassluis 8 maart 1735, mr. kuiper [51], begr. Maassluis 11 okt. 1769, tr. ald. 19 aug. 1759 *Maartje Helm,* ged. Maassluis 15 maart 1733, † ald. 14 febr. 1780, dr. van *Joris* en *Maartje de Lange.*

Uit dit huwelijk:

1. *David van Wijn,* gcd. Maassluis 20 juni 1760, matroos ter koopvaardij, in 1780 naar elders vertrokken [51].

   G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 3283, not. A. Schadee, akte d.d. 10 april 1779: Verklaring afgelegd als matroos op het eenmasthoekerschip De Eendracht, gevoerd bij schipper Gijsbert de Lange, met betrekking tot een lading van Liverpool met bestemming Rotterdam, bestaande uit een honderd en zestien zowel vaten als vaatjes suiker, tien vaten koffie, veertig vaatjes goud en vierhonderdveertig baaltjes tabak.

2. *Maria van Wijn,* gcd. Maassluis 11 juni 1762, † ald. 18 dec. 1828, tr. le Maassluis 25 mei 1788 *Cornelis Kloppenburg,* ged. ald. 17 dec. 1758, stuurman, † Kopenhagen 27 jan. 1813, zn. van *Mees* en *Jaapje Cornelisdr. Gaweg;* tr. 2e Maassluis 1 dec. 18 14 *Frans Visser,* ged. ald. 7 jan. 1759, schipper. † Maassluis 23 febr. 1818, zn. van *Gerrit* en *Rebekka van Dijk* en wedr. van *Maria Muts.*
3. ongedoopt kind, † Maassluis (aang. 21) dec. 1764.
4. *Joris,* volgt VIIIa.
5. *Govert van Wijn,* ged. Maassluis 22 april 1770, † ald. (aang. 13) april 1809.

VIIIa. *Joris van Wijn,* ged. Maassluis 24 jan. 1766, mr. verver, † Maassluis 10 juni 1844, tr. ald. 3 mei 1801 *Martha Gagestein,* ged. Maasland 24 mei 1722, † Maassluis 3 sept. 1827, dr. van *Daniël* en *Jacoba Warrebout.*

Uit dit huwelijk:

1. *Govert van Wijn,* geb. Maassluis 10, ged. ald. 20 febr. 1803, leeft nog 1840 "in dienst".
2. *Jacoba van Wijn,* geb. Maassluis 3, ged. ald. 6 aug. 1305, winkelierster, † Maassluis 13 juni 1849, tr. ald. 2 okt. 1844 *Simon Nieuwland,* geb. Hof van Delft 5 dec. 1813, schippersknecht, † Schiebroek 17 aug. 1849, zn. van *Abraham* en *Hanna de Roo.*
3. *Martinus van Wijn,* geb. Maassluis 29 mei, ged. ald. 7 juni 1807, † ald. (aang. 3) juli 1807.
4. *Maartje van Wijn,* ged. Maassluis 12 febr. 1809, tr. Rotterdam 25 mei 1842 *Bernardus Jacobus Greep,* geb. Tholen 29 april 1812, tinnegieter, zn. van *Krijn* en *Anna van der Burght.*
5. *Trijntje van Wijn,* geb. Maassluis 1 aug. 1811, † ald. 16 febr. 1848, tr. Maassluis 16 nov. 1836 *Arie Breggeman,* geb. ald. 1 okt. 1810, bij zijn huwelijk schelpenvisser, later zeevarende, laatstelijk kok aan boord van het schip Margarita, op 13 okt. 1853 opgenomen in het Zuidelijk Hospitaal te Liverpool, lijdende aan verzwering in de ingewanden en † ald. 17 okt. 1853, zn. van *Jan* en *Pietertje Gans:* hij hertr. Maassluis 14 juni 1848 *Neeltje Hoogmoet,* die hertr. Maassluis 7 mei 1856 *Dirk Kemmers,* geb. Naaldwijk 5 juli 1819.

VIIb. *Lambregt van Wijn,* ged. Maassluis 16 aug. 1737, mr. zeilmaker, † Maassluis (aang. 2) april 1790, tr. ald. 20 nov. 1763 *Maria van Beek,* ged. Maassluis 16 dec. 1743, † Delft 15 nov. 1815, dr. van *Matthijs* en *Pieternella van der Ende.*

Uit dit huwelijk:

Pieferfje van Wijn, ged. Maassluis 5 aug. 1764, † Delft 28 april 1840, tr. Maassluis 29 okt. 1786 *Leendert Koster,* geb. Leiden 22 maart 1764, molenaar op de korenmolen De Papegaai te Delft [52], zn. van *Ary* en *Jannetje van der Plaet.*

VIIc. *Jan van Wijn,* ged. Maassluis, 8 mei 1743, mr. kuiper [51] ald., kerkmeester [53], † Schiedam 1 jan. 1808, tr. Maassluis 12 maart 1769 *Maria van der Leeuw,* ged. Maassluis 21 dec. 1746, † ald. 4 jan. 1804, dr. van *Dirk* en *Johanna van der Veur.*

G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 3163, not. Petrus Constantinus van Rijp, akte d.d. 13 sept. 1'783:

Testament van Juffr. Alida Molenaar, weduwe van de heer Govert van Crombrugge, eerder van de heer Cornelis Schelvisvanger, wonende te Maassluis; testatrice bepaalt., dat het huis in de Sandelijnstraat, gelegen achter het huis van Roelof van der Veur, "zal moeten blijven tot gebruyk zooals het zelve thans geschikt is en gebruikt word", d.w.z. als vergaderlokaal van "verscheyde leden tot opbouwinge in de kennisse der Waarheyd die naar de Godzaligheyd is, conform de zuyvere Gereformeerde Christelijke Religie, en dat het zelve huys en erve tot het voors. oogmerk bij continuatie zal moeten blijven dienen". Voor de uitvoering benoemt zij een directie, t.w.: de heer Rocus Blom, burgemeester te Maassluis, en de heren Bartholomeus Braat en Jan *van Wijn* en verder maakt zij voorzieningen met betrekking tot de plaatsvervanging en aangaande de exploitatie van het gebouw. Ter plaatse van het betreffende huis verscheen in 1865 het gebouw van de Chr. Afgescheiden Gemeente.

IIb. *Jan Pietersz. van Wijn,* waard en herbergier [54] in de Spaensche Vloot te Maasland, [58] collecteur van de impost op het gemaal over Monster, [55] Naaldwijk en 's-Gravenzande (1612), pachter van de impost op de bieren van Vlaardingen[55a], † vóór 1 aug. 1636 [56], tr. *Jannitge Ger-*

51a. W. 6 nr. 203.

51b. W. 7 nr. 144.

52. G.A. Delft, not. arch., inv. nr. 3419, G. van Hasselt, fol. 2, akte d.d. 7 jan. 1817.

53. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5519, Bartholomeus Kooy, akte d.d. 12 maart 1805.

54. A.R.A., recht. arch. 's-Gravenzande, inv. nr. 73, civiel dingboek (1580—1608), akte d.d. 12 dec. 1606.

55. A.R.A., recht.. arch. Monster, inv. nr. 103, akte d.d. 25 jan. 1613.

55a. G.A. Vlaardingen, oud arch., inv. nr. 27, akte d.d. 27 april 1616.

56. G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 302, G. van der Houdt, akte d.d.

ritsdr. Mijnheer [57], † Maasland 1649/'50, begr. in de kerk op 't koor [58], dr. van ***Gerrit*** *Jansz.* "op te Geest" tot 's-Gravenzande en (verm.) ***Maritgen Pietersdr.*** [59]

Uit dit huwelijk (juiste volgorde niet blekend):

1. ***Pieter*** *Jansz.* ***van Wijn,*** begr. Maasland 13 sept. 1636 [58a].
2. ***Gerrit*** *Jansz.*, volgt IIIc.
3. ***Cornelis*** *Jansz.*, volgt IIId.
4. ***Krijn*** *Jansz.* ***van Wijn,*** geb. ca. 1606, bode van Maasland [60], begr. in de kerk ald., op 't koor in 1654 [58b], tr. N.N., begr. in de kerk te Maasland op 't koor in 1652 [58c].

   Uit dit huwelijk:

   1) ***Jan van Wijn,*** ged. Maasland 26 juli 1643, † jong 1643/4 [58d].

   2) ***Ermpje van Wijn,*** ged. Maasland 28 juli 1647, † jong 1654/5 [58b].
5. ***Abraham*** *Jansz.* ***van Wijn,*** begr. Maasland 6 juli 1636 [58c].
6. ***Maartje Jansdr. van Wijn,*** † Maassluis 2 juli 1660 [21b], tr. (vóór 28 jan. 1629 [60]) ***Jan van Lis,*** geb. ca. 1609, koopman [61], waard "in 't Moerjaenshooft" te Maassluis 1639 [62], afslager van de vis [63], reder en boekhouder [64], gecommitteerde van de visserij 1641, '42, 1645—'47, 1652—'54, president gecommitteerde 1654 [32], schepen 1646—'55 [25b], burgemeester [43] en tenslotte schout [65] van Maassluis, † ald. 7 april 1662 [21b], zn. van *Gillis* ***Pietersz.*** en kleinzoon van ***Pieter*** *Jansz.* ***(van) Lis,*** houtkoper tot Schiedam [66], vroedschap en thesaurier van oorlog ald. [67].
7. ***Jacob*** *Jansz.* ***van Wijn,*** mr. timmerman te Maasland, aannemer van publieke werken [68], † 1655/6 [69], tr. ***Crijntje Aryensdr.*** (*Seun*), geb. Zegwaard, dr. van *Ary* en *Geertje* ***Symonsdr.***; zij hertr. (huw. voorw. 13 jan.) 1657 [70] ***Jan van Santen Adriaensz.,*** geb. Delft [71], lakenkoper te Voorburg, president schepen ald. en welgeborene van Rijnland, wedr. van *Agneesken* ***Jacobsdr. van*** *Oosterwijck* [72].
8. ***Aeltje Jansdr. van Wijn,*** geb. ca. 1612 [73], † Maassluis 22 mei 1673, tr. le Delft ***Adriaen*** *Cornelisz.* ***van der Lely,*** geb. ca. 1610 [73], mr. schoenmaker te Maasland [74], vervolgens herbergier in de Spaensche Vloot te Monster 1636—'42 [73], vestigt zich vanuit Maasland [75] als herbergier in de door hem nieuw gebouwde herberg, het Hof van Holland, aan de zuidzijde van de Haven te Maassluis in 1643 [76], † ald. tussen 18 jan. en 8 maart 1647, zn. van ***Cornelis Adriaansz.*** en ***Liedewij Ariensdr.*** en wedr. van *Trijntgen Willemsdr.* [77]; tr. 2e Maassluis 7 sept. 1647 *Nicolaes* ***van Dalen,*** eveneens herbergier in het Hof van Holland te Maassluis, † tussen 13 juni 1663 [78] en 27 aug. 1665 [79], zn. van ***Cornelis*** *Claesz.* en ***Maeycke*** *Bastiaensdr.* [80].
9. ***Krijntje*** *Jansdr.* ***van Wijn,*** † tussen 21 maart 1658 [81] en 11 juli 1664 [82], tr. ***Leendert van der*** *Marel,* geb. ca. 1620, herbergier in de Spaensche Vloot te Maasland [83], H. Geest-armmeester ald. [84], † tussen 11 juli [82] en 4 okt. 1664, zn. van ***Jan Adriaensz.,*** rentmeester te 's-Gravenzande [85] en subst. schout ald. [86].

IIIc. ***Gerrit*** *Jansz.* ***van Wijn,*** geb. ca. 1598 [87], kocht 9 sept. 1641 huis en erf, gelegen aan de Langestraat te 's-Gravenzande, genaamd "de Bosboom" [88] en veranderde de naam in "de Spaensche Vloot" [87], herbergier ald., thesaurier en burgemeester van 's-Gravenzande [89], † ald. 22 sept. 1666 [90], tr. ***Volckgen Leendertsdr.,*** † tussen

57. A.R.A., recht. arch. 's-Gravenzande, inv. nr. 30, fol. 246 vso., akte d.d. 6 nov. 1612.
58. G.A. Maasland, arch. Ned. Herv. Gem., kerkvoogdij, inv. nr. 159: „Wedue Jan Pietersz. van Wijn, uyt de Spaensche Vloot".
58a. Inv. nr. 152. 58b. Inv. nr. 161. 58c. Inv. nr. 160.
58d. Inv. nr. 154. 58e. Inv. nr. 152. 58f. Inv. nr. 185.
58g. Inv. nr. 177.
59. Hof van Holland, sententiën 684, nr. 120, d.d. 6 juli 1629; zie ook J. D. Lock, het geslacht Lock, Goudriaan 1978, blz. 71, nrs. 100—103.
60. G.A. Delft, not. arch., inv. nr. 1670 J. van Beest, akte d.d. 8 juli 1644. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 174, akte d.d.
61. G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 327, A. van der Graaf, akte d.d. 23 aug. 1639.
62. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 175, akte d.d. 13 aug. 1639.
63. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5491, A. de Bije, akte d.d. 17 mei 1650.
64. Zie sub IIa, 4, akten respectievelijk d.d. 19 aug. en 14 nov. 1653.
65. Blom, Maassluis, a.w. bijlage 27, de schouten.
66. G.A. Vlaardingen, oud arch., inv. nr. 148, akte d.d. 29 april 1629.
67. Dr. K. Heeringa, Het oud archief der gemeente Schiedam, 1908, blz. 40, nr. 236.
68. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5495, A. de Bije, akte d.d. 12 jan. 1663.
69. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5492, A. de Bije, akte d.d. 29 dec. 1655.
70. A.R.A., not. arch, inv. nr. 5494, A. de Bije, akte d.d.
71. A.R.A., D.T.B. Voorburg, ondertr. 26 dec. 1633.
72. A.R.A., recht. arch. Voorburg, inv. nr. 10, fol. 242, akte d.d. 11 mei 1680, vgl. inv. nr. 8, fol. 61, d.d. 28 dec. 1652 en inv. nr. 23, d.d. 23 maart 1670, alsmede Mr. Simon van Leeuwen, Costumen Rijnland, Leiden/Rotterdam 1667, blz. 98.
73. Vgl. Ned. Patriciaat, jrg. 54, 1968, blz. 72 vlg.; A.R.A., recht. arch. Monster, inv. nr. 182, akte d.d. 28 jan. 1637 en recht. arch. Maassluis, inv. nr. 176, akte d.d. 11 dec. 1645 en recht. arch. Monster, inv. nr. 25, akte d.d. 11 juni 1642.
74. A.R.A., recht. arch. Monster, inv. nr. 24, akte d.d. 25 jan. 1635.
75. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 56, akte d.d. 30 juli 1642.
76. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 56, akte dd. 11 mei 1643.
77. G.A. Vlaardingen, recht. arch. Vlaardinger-Ambacht, inv. nr. 24, fol. 311 vso., akte d.d. 12 mei 1614 en G.A. Delft, not. arch. inv. nr. 1598, H. Vockestaert, akte d.d. 4 sept. 1631.
78. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5495, A. de Bije, akte d.d. 13 juni 1663.
79. G.A. Delft, not. arch. 2062, Nic. Vrijenbergh. nr. 93.
80. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5493, A. de Bije, akte d.d. 18 aug. 1658.
81. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5493, A. de Bije, akte d.d.
82. A.R.A. not. arch., inv. nr. 5496, A. de Bije, akte d.d.
83. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5494, A. de Bije, akte d.d. 20 sept. 1660.
84. A.R.A., not. arch., inv.nr. 5496, A. de Bije, akte d.d. 27 maart 1664.
85. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5495, A. de Bije, akte d.d. 4 okt. 1664.
86. A.R.A., recht. arch. 's-Gravenzande, inv. nr. 105, akte d.d. 30 juni 1645.
87. A.R.A., recht. arch. 's-Gravenzande, inv. nr. 105, akte d.d. 3 dec. 1641.
88. A.R.A., recht. arch. 's-Gravenzande, inv. nr. 4, akte d.d. 11 juli 1667.
89. A.R.A., not arch., inv. nr. 4621, W. van der Rijs, akte d.d. 22 juni 1671.
90. A.R.A., not. arch., inv. nr. 4621, W. van der Rijs, akte d.d. 11 juli 1671.

4 sept. 1679 en 18 febr. 1681 [91].

Uit dit huwelijk:

1. *Jan Gerritsz. van Wijn*, in opleiding voor timmerman te Monster, † ald. 8 sept. 1643 aan een verwonding toegebracht door een jongen van tien jaren [92].
2. *Willem Gerritsz.*, volgt IVc.
3. *Ary Gerritsz.*, volgt IVd.
4. *Leendert* Gerritsz., volgt IVe.
5. *Geertie Gerrifsdr. van Wijn*, ged. 's-Gravenzande 1 sept. 1641.
6. *Jan Gerritsz.*, volgt IVf.

IVc. *Willem Gerritsz. van Wim*, herbergier in de Pynas te Maasland [93], waarn. schout ald. [94], schepen [95], begr. Maasland 20 jan. 1682 [58f], tr. le (ondertr. 's-Gravenzande 29 aug.) 1654 *Josina van Gansebeeck*, geb. Vlaardingen, begr. Maasland 1671/2 [58g], dr. van *Cornelis;* tr. 2e Maasland 18 okt. 1673 *Adriaantje van Vliet*, dr. van *Hendrik*.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Cornelis*, volgt Vb.
2. *Petronella van Wijn*, vermeld te Vlaardingen op 16 april 1688, als doopgetuige.
3. *Jacob van Wijn*, ged. Maasland 14 juli 1658, schepen [96], later schout van zijn geboorteplaats [97], welgeboren man van Delfland 1692 en '93 [44], † Maasland in aug. 1710 [98], tr. De Lier 25 april 1683 *Ariaantje Jorisdr. van der Touw*, ged. ald. 7 febr. 1655, † Delft 31 sept. 1731, dr. van *Joris Cornelisz.* en *Maritgen Anthonisdr.; zij* hertr. Delft (ondertr. 12 sept.) 1711 *Paulus Verheul*, wedr. van *Jannetje de Hoogh*.

   Uit dit huwelijk (allen jong overleden):

   1) *Joosje van Wijn*, ged. Maasland 23 sept. 1685.
   2) *Joosje van Wijn*, ged. Maasland 9 maart 1687.
   3) *Willem van Wijn*, ged. Maasland 26 sept. 1688.
   4) *Willem van Wijn*, ged. Maasland 23 april 1689.
   5) *Willem van Wijn*, ged. Maasland 22 febr. 1693.
   6) *Maartje van Wijn*, ged. Maasland 4 sept. 1695.
   7) *Willem van Wijn*, ged. Maasland 27 maart 1697

91. A.R.A., recht. arch. 's-Gravenzande, inv. nr. 6, akte d.d. 18 juli 1681, en recht. arch. Honsholredijk, inv. nr. 5, fol. 39.
92. A.R.A., recht. arch. Monster, inv. nr. 182.
93. A.R.A., recht. arch. Maasland, inv.nr. 2, akte d.d. 29 mei 1675; ald. was het Regthuys (B.J. Post, geschiedenis van Maasland, 1909, blz. 88).
    R. K. Kuipers beschrijft in zijn Geïllustreerd Woordenboek 1901, blz. 1084 de pinas als een lang snelzeilend schip van riemen voorzien en als schoener getuigd, dat vooral gebruikt wordt om de gemeenschap tussen twee plaatsen te onderhouden; eig.: een schip van pijnboomhout.
    Een afbeelding van een gevelsteen met pinas, uit 1628 te Vlissingen (zie ook n. 2'7) in Maritieme Geschiedenis der Nederlanden, 2, blz. 37, bij artikel J. van Beylen.
94. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5495, A. de Bije, akte d.d. 21 aug. 1664.
95. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5496, A. de Bije, akte d.d. 26 jan. 1667.
96. A.R.A., recht. arch. Maasland, inv. nrs. 5 en 6.
97. A.R.A., recht. arch. Maasland, inv. nr. 6, d.d. 20 nov. 1703.
98. G.A. Vlaardingen, not. arch., inv. nr. 35, H. de Vooght, akte d.d. 1 juli 1740.

4. *Pieter*, volgt Vc.
5. *Ary van Wijn*, ged. Maasland 26 nov. 1662.
6. *Joosje van Wijn*, ged. Maasland 1 aug. 1666.
7. *Adriaen van Wijn*, ged. Maasland 7 febr. 1668.

Vb. *Cornelis van Wijn*, herbergier te Vlaardingen, koopt 13 mei 1686 de herberg "d' oude salm [99] staende ende gelegen aen de zuytsijde van de smalle Havestraet", pachter van de stadsimpost op de koele wijnen (1684) [100], † onder De Lier ca. 29 dec. 1690, begr. Vlaardingen in jan. 1691, tr. 's-Gravenzande 24 april 1683 *Trijntje Patijn*, ged. Maassluis 3 aug. 1662, begr. Vlaardingen 14 april 1734, dr. van *Ary Jansz.* en *Hilletje Willemsdr. Bogert* [101]; zij hertr. (ondertr. Vlaardingen 9) dec. 1691 *Jacob Maartensz. Bijl*.

Uit dit huwelijk:

1. *Joosje van Wijn*, ged. Vlaardingen 3 juli 1686, begr. Maasland 6 juli 1689.
2. *Willem*, volgt VIe.
3. ongedoopt kind, begr. Vlaardingen in juni 1689.
4. ongedoopt kind, begr. Vlaardingen in juni 1690.

VIe. *Willem van Wijn*, ged. Vlaardingen 16 april 1688, mr. grutter, koopt 4 mei 1718 huis met erf, waarin grutterij met grutmolen, staande en gelegen aan de oostzijde van de Hoogstraat ald. [102], begr. Vlaardingen in maart 1721, tr. ald. 10 april 1718 *Catharina Manneken*, ged. Vlaardingen 13 nov. 1689, begr. ald. in dec. 1749, dr. van *Cornelis* en *Jaapje Willemsdr. Dijkshoorn; zij* hertr. Vlaardingen (ondertr. 25 juli) 1740 *Adrianus Koningh*.

Uit dit huwelijk:

1. *Corneiis van Wijn*, ged. Vlaardingen 14 jan. 1719, begr. ald. in juni 172 1.
2. *Jacoba van Wijn*, ged. Vlaardingen 21 jan. 1720, begr. ald. 25 maart 1737.
3. *Jacob*, volgt VIIe.

VIIe. *Jacob van Wijn*, ged. Vlaardingen 9 febr. 1721, mr. grutter, reder [103] en koopman [104], vertrok in 1795 naar Scheveningen met achterlating van een insolvente boedel [105], † Scheveningen (aang. 's-Gravenhage 27) juli 1795, tr. Vlaardingen 27 juli 1742 *Elisabeth Pernis*, ged. ald. 18 juli 1723, begr. Vlaardingen in jan. 1793, dr. van *Cornelis Jansz.* en *Lidewij Dirksdr. van Witsenburg*.

Uit dit huwelijk:

1. *Catharina van Wijn*, ged. Vlaardingen 29 aug. 1745, † 's-Gravenhage 2 nov. 1827, tr. Vlaarlingen 28 juni

99. G.A. Vlaardingen, recht. arch., inv. nr. 72, fol. 310 vso., zie ook M. C. Sigal: Uit Vlaardings verleden, overdrukken Nwe. Vl. Courant, jan. 1940, bibl. ald.
100. G.A. Vlaardingen, recht. arch., inv. nr. 37, fol. 49 en 52.
101. G.A. Maasluis, oud arch., inv. nr. 36 fol. 188 vso., akte d.d. 29 april 1684.
102. G.A. Vlaardingen, oud arch., inv. nr. 76, fol. 30; de moeder, dan gehuwd met de mr. chirurgijn *Koningh* schonk huis en erf, grutterij met grutmolen, gereedschappen, paarden en winkelwaren op 14 aug. 1741 aan haar zoon, inv. nr. 79.
103. G.A. Vlaardingen, not. arch., inv. nr. 35, H. de Vooght, akte d.d. 19 maart 1740.
104. G.A. Vlaardingen, not. arch., inv.nr. 36, H. de Vooght, akte d.d. 1 juli 1743.
105. Openbare verkoop op 17 febr. 1795; advertentie: een extra wel ter neering staande grutterij, met de gereedschappen.

1767 *Jacob van der Heide*, ged. ald. 5 juni 1739, reder en boekhouder te Vlaardingen [106], vertrok tegen het eind der 18de eeuw naar 's-Gravenhage en was in 1802 als "beutefeu" werkzaam op het tweede bureau van conversie [107], † als bode 's-Gravenhage 22 maart 1815, zn. van *Dirk Leenderfsz.* en *Trijntje Jacobsdr. Cramer.*

2. *Lidewij van Wijn*, ged. Vlaardingen 23 febr. 1749, † 's-Gravenhage (Scheveningen) *12* juni 1837, tr. le Vlaardingen 15 juni 1769 *Arend Michielsz. Cock*, ged. Scheveningen 23 sept. 1743, reder en boekhouder ald. [108], † (aang. 's-Gravenhage 10) juli 1786, zn. van *Michiel* en *Maria Varkevisser;* tr. 2e 's-Gravenhage 12 febr. 1797 *Basfiaan Pronk*, ged. Scheveningen 3 sept. 1738, reder en boekhouder ald. [109], † (aang. 's-Gravenhage 4) sept. 1805, zn. van *Cornelis Claesz.* en *Leunfje Gijsdr. Tuyt* [110] en wedr. van *Maria Willemsdr. de Nief.*

3. ongedoopt kind, begr. Vlaardingen in nov. 1754.

VC. *Pieter Willemsz. van Wijn*, ged. Maasland 31 okt. 1660, waagmeester ald. 1683-1687 [111], herbergier te Naaldwijk, koopt ald. 6 dec. 1687 huis en erf genaamd "de Vergulde Valk" [112], begr. Naaldwijk 30 aug. 1719, tr. (ondertr. Maassluis 9) mei 1683 *Gerrifje Verbrugge*, ged. Maassluis 5 nov. 1664, beur. Naaldwijk 26 juli 1731, dr. van *Jan* en *Reinfje Piefersdr. Vos.*

Uit dit huwelijk:

1. *Josyntje van Wijn*, ged. Maasland 26 nov. 1685, begr. Naaldwijk 12 febr. 1737, tr. ald. 3 dec. 1719 *Johannes van Egmond*, j.m. van Delft, is op 16 jan. 1732 uitlandig, als scheepscorporaal naar Oost-Indië voor de kamer Delft [113]; rmet het schip Paddenburg voor de kamer Amsterdam van de V.O.C. op terugreis, voor Kaap de Goede Hoop † vóór 15 sept. 1734 [114].
2. *Willem*, volgt VI f.
3. *Catelijntje van Wijn*, ged. Naaldwijk 10 febr. 1690, † jong.
4. *Jan van Wijn*, ged. Naaldwijk 13 maart 1693, einde 1716/begin 1717 als matroos met het schip Voorburg van de kamer Delft van de V.O.C. naar Oost-Indië gevaren, verder in 1732 niet blekend [113].
5. *Reinfje van Wijn*, ged. Naaldwijk 24 juli 1695, † jong.
6. *Cafharina van Wijn*, ged. Naaldwijk 24 juli 1695, † Maassluis 6 nov. 1770, tr. ald. 21 nov. 1723 *Simon Jansz. van Duyn*, ged. Naaldwijk 12 okt. 1697, mr. metselaar te Maassluis [50], † ald. (aang. 15) dec. 1759, zn. van *Jan Arendsz.* en *Maria Jansdr. Patijn.*
7. *Cornelis*, volgt VIg.
8. *Reinfje van Wijn*, ged. Naaldwijk 29 jan. 1701, † Maassluis 3 okt. 1770, tr. Naaldwijk 29 mei 1730 *Job Jansz. Goudappel*, ged. Maassluis 26 jan. 1707, mr. mandemaker [98] ald., † Maassluis (aang. 13) april 1745, zn. van *Jan Piefersz.* en *Maartje Joppe van der Endt.*
9. *Henderina van Wijn*, ged. Naaldwijk 20 jan. 1704, † Maasland (aang. 10) nov. 1779, tr. Naaldwijk 13 maart 1729 *Arend Jansz. van Duyn*, ged. Naaldwijk 16 maart 1703, mr. metselaar te Maasland [98], ouderling ald. 1753—'55 [120], † Maasland (aang. 3) febr. 1776, zn. van *Jan Arendsz.* en *Maria Jansdr. Patijn.*
10. *Gerrif*, volgt VIh.

VI f. *Willem van Wijn*, ged. Naaldwijk 1 jan. 1688, mr. chirurgijn, laatstelijk te Maasland, diaken ald. [120], begr. Maasland 2 dec. 1757, tr. (ondertr. Delft 12) juli 1710 *Anna T(h) iel(e) mans*, ged. Delfshaven 26 maart 1684, † Maasland (aang. 2) nov. 1750, dr. van *Marfinus* en *Adriana Comans.*

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter*, volgt VIId.
2. *Marfinus*, volgt VIIe.
3. *Abram van Wijn*, ged. Heenvliet 2 sept. 1715.
4. *Adrianus van Wijn*, ged. Naaldwijk 18 aug. 1720, mr. broodbakker te Naaldwijk, koopt ald. 1 mei 1750 [115] een broodbakkerij; boedel geabandonneerd 16 mei 1753 [116], † Naaldwijk 11 dec. 1772, tr. Maassluis 22 febr. 1750 *Stijntje (Chrisfina) van der Meer*, ged. ald. 19 sept. 1725, begr. Naaldwijk 26 maart 1751, dr. van *Ary Jansz.* en *Sara Cornelisdr. Vijftigschild.*

Uit dit huwelijk:

ongedoopt kind, begr. Naaldwijk 13 maart 1751.

VIId. *Pieter van Wijn*, ged. De Lier 25 mei 1711, arbeider ten haring [117], † nà 14 aug. 1765 [118] tr. Maasland 18 dec. 1740 *Trijntje Bogaarf*, ged. ald. 14 okt. 1708, † na 1770, komt nog voor op de lidmatenlijst van de kerk te Maasland van dat jaar, dr. van *Willem Jorisz.* en *Aaltje Cornelisdr. Bergman.*

Uit dit huwelijk:

1. ongedoopt kind, begr. Maasland 22 okt. 1742.
2. *Anna van Wijn*, ged. Maasland 26 dec. 1744, † ald. 6 sept. 1807, tr. (ondertr. Maasland 22 okt.) 1773 *Bruyn van Dijk*, ged. 's-Gravenzande 23 okt. 1735,

106. G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 3064, Justus van der Mey, akte d.d. 16 okt. 1787.
107. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 4058, Daniël Uyttenboogaart, akte d.d. 27 obt. 1802.
108. G.A. 's-Gravenhage, oud arch., inv. nr. 27, blz. 78 vso., 79 vso. en 83 d.d. 16 febr. 1781.
109. Vermaas, Geschiedenis van Scheveningen 1, blz. 238 Bas Pronk, 2 schepen door Engelsen genomen, zie ook blz. 257 en blz. 277/8 en 11, blz. 107.
110. Familienaam welwillend medegedeeld door de heer Jac. Knoester te Scheveningen, alsmede de noten 108 en 109.
111. A.R.A., recht. arch. Maasland, inv. nr. 5, akte d.d. 3 juni 1695.
112. A.R.A., recht. arch. Naaldwijk, inv. nr. 32, akte d.d.
113. A.R.A., recht. arch. Naaldwijk, inv. nr. 32, akte d.d. 18 okt. 1731.
114. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5388, G. de Heer, akte nr. 21, d.d.
115. A.R.A., recht. arch. Naaldwijk, inv. nr. 20, fol. 91.
116. A.R.A., recht. arch. Naaldwijk, inv. nr. 20, fol. 119 vso.
117. A.R.A., Staten van Holland en Westfriesland 1572-1795, inv. nr. 3884, d.d. 1 sept. 1747. Vgl. Drs. D. J. Noordam, De Weerbare Mannen van Maasland, in: Holland 7e jrg., nr. 1, febr. 1975, bijlage 1, blz. 56, nr. 130.

117a. Id., nr. 24.

118. G.A. Rotterdam, not. arch. inv. nr. 3898, akte d.d. 14 aug. 1765, als legataris genoemd in het testament van de heer Martinus Thielmans en Juffr. Johanna Theodora Verbeek, wed. wijlen de heer Dr. Wijnand de Bries, bejaarde echtelieden, wonende op Delfshaven.

zn. van *Jan Jacobsz.* en *Annetje Bruynen Valkenburg* en wedr. van *Lidewij de Vriendt.*

3. *Willem van Wijn,* ged. Maasland 31 juli 1746.
4. *Adriana van Wijn,* ged. Maasland 24 jan. 1748.

VIIe. *Martinus van Wijn,* ged. De Lier 25 dec. 1712, mr. chirurgijn te Maasland, schepen [117a] en collecteur van de gemenelandsmiddelen [119], begr. Maasland 7 okt. 1766, tr. 's-Gravenhage 25 sept. 1740 *Cornelia de Heer,* ged. ald. 7 maart 1706, † Maasland (aang. 29) maart 1769, dr. van *Philippus* en *Cornelia van Hoven.*

Uit dit huwelijk:

1. *Anna van Wijn,* ged. Maasland 20 sept. 1744, tr. (ondertr. Maasland 14) juli 1769 *Jacobus Brasser,* ged. Maassluis 6 aug. 1732, koopman, met zijn vrouw naar Delft vertrokken in 1776 [51a], zn. van *Jan* en *Maria Leendertsdr. Dijkshoorn,* wedr. van *Anna Bon.*
2. *Cornelia van Wijn,* ged. Maasland 15 okt. 1747, naaister [121] en winkelierster [121a], wonende aan het Kerkhof te Maasland, † ald. 22 april 1828.

VIg. *Cornelis van Wijn,* ged. Naaldwijk 24 okt. 1698, schepstimmerman te Maassluis [98], † ald. (aang. 19) juli 1736, tr. Naaldwijk 13 febr. 1724 *Johanna Middelwaart,* ged. 's-Gravenhage (Kl. K.) 15 febr. 1691, begr. Maassluis 31 aug. 1754, dr. van *Nicolaas* en *Alida van Rijp* en wed. van *Wouter de Raaf.*

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter,* volgt VII f.
2. *Willem van Wijn,* ged. Maassluis 1 sept. 1724, † ald. ca. 25 sept., dan wel ca. 21 okt. 1730.
3. *Gerritje* van *Wijn,* ged. Maassluis 10 febr. 1730, † ald. ca. 25 sept., dan wel ca. 21 okt. 1730.
4. *Johannes,* volgt VIIg.

VII f. *Pieter van Wijn,* ged. Maassluis 13 sept. 1724, visser [50], † Maassluis (aang. 24) maart 1787, tr. ald. 11 juni 1747 *Maria Maagdenberg,* ged. Maassluis 22 dec. 1726, † ald. (aang. 2) maart 1795, dr. van *Jillis Pietersz.* en *Nannetje Paulusdr. van der Burg.*

Uit dit huwelijk:

1. *Johanna van Wijn,* ged. Maassluis 7 jan. 1748, † ald. (aang. 1) april 1748.
2. *Jillis van Wijn,* ged. Maassluis 2 nov. 1749, † begr. ald. 19 aug. 1758.
3. *Annetje van Wijn,* ged. Maassluis 24 nov. 1754. naar elders vertrokken [51b].
4. *Magteld van Wijn,* ged. Maassluis 10 sept. 1756, naar Rotterdam vertrokken 5 maart 1784 [51b].
5. *Cornelia van Wijn,* ged. Maassluis 27 mei 1759, † ald. (aang. 17) april 1760.
6. *Cornelia van Wijn,* ged. Maassluis 1 jan. 1764, in 1783 naar elders vertrokken [51b].

119. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5396, G. de Heer, akte d.d. 19 jan. 1750.
120. G.A. Maasland, arch. Ned. Herv. Gem., inv. nr. 3, Acta.
121. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5470, C. van Vrijberghe de Coningh, akte d.d. 21 nov. 1827.
121a. G.A. Maasland, oud arch., inv. nr. 2, Resolutieboek 17461803: d.d. 5 mei 1769: „op haar versoek geaccordeert acte van admissie om coffij en thee, alsmeede zout en zeep te verkopen"; de akte van overlijden noemt haar winkelierster.

7. *Jillis van Wijn,* ged. Maassluis 1 aug. 1766, † ald. (aang. 31) dec. 1787.
8. *Cornelis van Wijn,* tweeling met voorg., naar elders vertrokken [51b].
9. *Nannetje van Wijn,* ged. Maassluis 23 juli 1769, † verm. jong.

VIIg. *Johannes van Wijn,* ged. Maassluis 2 juni 1732, visser, † in 1 784 [51c] (mogelijk op zee gebleven), tr. le Maassluis 25 maart 1759 *Hilletje 't Lom,* ged. ald. 6 juli 1735, † ald. (aang. 22) sept. 1761, dr. van *Frans Engelen* en *Maria Philipsdr. van der Schans;* tr. 2e Maassluis 24 okt. 1765 *Ariaantje Hooghart,* ged. ald. 29 okt. 1727, † ald. (aang. 24) april 1809, dr. van *Rochus Teunisz.* en *Liedewij Leendertsdr. van der Lee.*

Uit het eerste huwelijk:

1. doodgeb. kind, aang. Maassluis 25 okt. 1760.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Cornelis van Wijn,* ged. Maassluis 6 maart 1767, † in 1779 [51c] (mogelijk als jongen op zee gebleven).

VIh. *Gerrit van Wijn,* ged. Naaldwijk 20 mei 1707, herbergier, verkrijgt op 6 mei 1746 "de Vergulde Valk" in eigendom [122], begr. Naaldwijk 11 juni 1763, tr. 's-Gravenhage 3 nov. 1737 *Adriana Elisabeth van den Heuvel,* ged. ald. 17 sept. 1703 (getuige: Elizabeth Maria geb. Prinses van Portugal, Baronesse van Gent), begr. Naaldwijk 18 okt. 1765, dr. van Pieter en Johanna *de Beyer.*

Uit dit huwelijk:

1. *Gerritje van Wijn,* ged. Naaldwijk 2 nov. 1738, begr. ald. 15 april 1763, tr. Naaldwijk 2 mei 1762 *Isaac Valstar,* ged. ald. 6 april 1732, zn. van *Dirk* en *Martijntje van der Eijk:* hij hertr. Maassluis' 1 april 1764 *Maria van Duyn.*
2. *Johanna Catharina van Wijn,* ged. Naaldwijk 4 juni 1741, tr. Naaldwijk 6 juni 1766 *Martinus de Lonneux,* j.m. van de Roomse Religie.
3. *Pieter van Wijn,* ged. Naaldwijk 26 jan. 1744, begr. ald. 6 febr. 1744.

IVd. *Ary Gerritsz. van Wijn* [123], ged. 's-Gravenzande 3 sept. 1634, mr. bakker te Monster [124], † tussen 15 febr. [125] en 5 maart 1667 [126], tr. Monster 30 april 1656 *Jannetje Huybrechtsdr. van den Bergh* [127], † vóór 31 mei 1675 [127a, b].

122. A.R.A., recht. arch., Naaldwijk, inv. nr. 20, fol. 70 vso.
123. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 323, Josua de Putter, fol. 348, akte d.d. 10 febr. 1661: ***Ary Gerritsz. van Wijn,*** anders geseyt ***Ary Munck te*** Monster.
124. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 194, Samuel Keun fol. 4, akte d.d. 18 febr. 1660.
125. A.R.A., not. arch., inv. nr. 4619, Willem van der Rijs, akte d.d., test.
126. G.A. Monster, oud arch., inv. nr. 635, schiltaalrekening, opgemaakt 5 maart 1667: de wed. van ***Ary Gerritsz. van Wijn.***
127. A.R.A., weeskamer Monster, inv. nr. 6, fol. 83 vso., akte d.d. 7 jan. 1668: *Jannetie* ***Huybrechtsdr.,*** wed. ***Ary Gerritsz. van Wijn,*** vertoont testament.
127a. G.A. Delft, not. arch., inv. nr. 2036, Chr. van Vliet, akte d.d. 29 maart 1665: erfgename van haar tante ***Maria Jansdr. van den Bergh,*** die eerst weduwe was van Mr. ***Hertogh den Haen,*** daarna van ***Cornelis Jacobsz. Coolen,*** secretaris van Monster en op 24 dec. 1656 te Monster trouwde met ***Balten Jansz. van Duyn*** (A.R.A., recht. arch. Naaldwijk, inv. nr. 14, folio 115, d.d. 30 mei 1658).
127b. A.R.A., recht. arch. Monster, inv. nr. 29, fol. 82.

Uit dit huwelijk:

1. ***Magdaleentgen van Wijn,*** ged. Monster 4 maart 1657.
2. ongenoemd kind, ged. Monster 2 maart 1659 [128].
3. ***Huybrecht,*** volgt Vd.
4. *Geertgen (Geertruydt) van Wijn,* ged. Monster 16 maart 1664, † 's-Gravenhage (aang. 17 mei) 1735, tr. le Maassluis 7 mei 1684 ***Gerrit van der Hidde,*** ged. ald. 25 nov. 1654, mr. timmerman te Maassluis [129], begr. ald. 24 april 1691, zn. van ***Gerrit Gerritsz.*** en ***Maertgen Doendr. Maeslandt;*** tr. *2e* 's-Gravenhage 31 mei 1692 ***Gerrit van der Kaa,*** ged. ald. (Gr. K.) 9 febr. 1656, pachter van de gemenelandsimposten [130], zn. van *Damas* en ***Lidewij van Meyburgh*** [131] en wedr. van ***Maria Tetteroo.***

Vd. ***Huibrecht van Wijn,*** ged. Monster 13 juni 1660, mr. bakker te 's-Gravenhage [132], † ald. (aang. 20) okt. 1712, tr. (ondertr. 's-Gravenhage 14) maart 1683 *Clara (van)* ***Overduyn,*** ged. 's-Gravenhage (Gr. K.) 31 dec. 1656, † ald. (aang. 9) sept. 1725, dr. van ***Willem Jansz.,*** marktschipper op Bergen op Zoom [133], en *Neeltje* ***Ariens (de) Visser*** [134].

Uit dit huwelijk:

1. *Ary (Adriaan),* volgt VIh.
2. ***Johanna van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N.K.) 21 dec. 1683, † ald. (aang. 23) mei 1733, tr. 's-Gravenhage 24 mei 1705 ***Jacobus van Geervliet,*** geb. Monster [135], mr. bakker te 's-Gravenhage, † ald. (aang. 25) aug. 1728, zn. van ***Cornelis Jacobsz.*** en *Heyltgen Jorisdr. de Valuwe.*
3. ***Alida van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N.K.) 21 sept. 1688, † ald. (aang. 18) juni 1733, tr. 's-Gravenhage 26 aug. 1708 *Hendrick* ***van Outheusden,*** ged. 's-Gravenhage (G.K.) 9 jan. 1683, † ald. (aang. 21) okt. 1719 [137], zn. van *Hendrick* en ***Cornelia Colijn.***
4. ***Willem,*** volgt VIi.
5. ***Gerrit van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N.K.) 3 mei 1693, † ald. (aang. 1) aug. 1716.

VIh. *Ary (Adriaan) van Wijn,* ged. 's-Gravenhage (Gr. K.) 8 mei 1686, mr. loodgieter te Delft [138], tr. Delft (ondertr. ald. 8) febr. 1710 ***Clara van Strijen,*** ged. Delft 4 febr. 1684, begr. ald. (O.K.) 18 febr. 1734, dr. van ***Pieter*** en ***Apolonia*** *Overschie.*

Uit dit huwelijk:

1. kind, begr. Delft (N.K.) 9 maart 1714.
2. *Huibert van Wijn,* ged. Delft (O.K.) 26 sept. 1713, begr. ald. 9 nov. 1736, tr. Delft 30 jan. 1735 ***Maria de Bruyn,*** begr. (O.K.) 29 juli 1783; zij hertr. Delft 21 mei 1758 ***Jan Zwaardtintveld,*** wedr. van ***Adriana de*** *Bije.*
3. ***Elisabeth van Wijn,*** ged. Delft (N.K.) 23 april 1716, † Haarlem 14 okt. 1807, tr. Delft 23 april 1752 *Albertus Frese,* ged. 's-Gravenhage (Ev. Luth. Kerk) 28 maart 1714, "conststchilder" [139], schilderde historiestukken en portretten [140], beoefende het orgel- [141] en klokkespel [142], † 's-Gravenhage 31 jan., (aang. 4 febr.) 1788, zn. van ***Albertus,*** mr. schilder, ornament- en koetseschilder en ***Maria Thomée*** en wedr. van ***Maria Maan.***
4. ***Pieter van Wijn,*** ged. Delft (O.K.) 17 juli 1718, begr. ald. (N.K.) 30 dec. 1718.
5. ongedoopt kind, begr. Delft (N.K.) 13 febr. 1720.

---

128. Op 24 dec. 1713 trouwde te 's-Gravenhage ***Pieter van Wijn,*** „corporaal" met ***Catarijna Ackerman,*** wed. ***Jan Peterselie.*** Uit dit huwelijk:
    1. ***Arie van. Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (G.K.) 1 aug. 1714 (getuigen: ***Arie van. Wijn*** (= VI h?) en ***Geertruy van der Kaey*** (= IVd, 4 ?)).
    2. ***Johanna van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (G.K.) 21 juni 1722 (getuigen: ***Jakobus van Geervliet*** (= Vd, 2) en Johanna van Geervliet (= ***Johanna van Wijn, vrouw van*** Jakobus voornoemd ?)).

    De veronderstelling ligt voor de hand dat ***Pieter*** een kleinzoon is van *Ary Gerritsz. van Wijn,* en mogelijk een zoon van het oagenoemde kind, gedoopt te Monster 2 maart 1659.
129. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5510, Cornelis de Winter, akte nr. 16, d.d. 27 febr. 1687.
130. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 1023, Cornelis de Haen, blz. 102, akte d.d. 24 maart 1694.
131. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 202, Focco Schouten, akte d.d. 25 nov. 1680.
132. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 1699, Eduard van Velsen, blz. 9, akte d.d. 4 jan. 1707.
133. G.A. 's-Gravenhage R. 312, d.d. 28 maart 1647: verzoek om aanstelling ingewilligd.
134. G.A.'s-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 818, Melchior van Aerssen, blz. 355, akte d.d. 25 juni 1675: ***Neeltge Ariens, wed. Willem Janse Overduyn,*** schipper van Bergen op Zoom en G.A. 's-Gravenhaee. not. arch., inv. nr. 588. Pieter van Roon, blz. 251, akte d.d. 17 febr. 1694: ***Neeltgen Ariens de Visscher,*** oud 72 jaren, wed. ***Willem Jansen*** *Overduyn* „op 't Spuy".
135. Doop niet gevonden. Dit echtpaar trouwde 12 april 1671 te Monster. De bruidegom was van 's-Gravenzande, doch woonde te Monster, evenals de bruid. ***Heyltje Jorisdr. de Valuwe was*** getuige bij de doop van ***Kornelis van Geervliet,*** zoon van ***Jacobus*** en ***Johanna,*** in de Kloosterkerk op 27 juli 1714. Verder nog op 7 febr. 1706 en 21 aug. 1711: ***Cornelia,*** dochter van genoemde ouders.

136. Vervalt.
137. Te Amsterdam gingen op 18 jan. 1765 in ondertrouw ***Hendrik van*** *Outheusden* van 's-Gravenhage, oud 32 jaren, woont Prinsegragt", ouders dood, en *Gerritje van* ***Wijn, van*** 's-Gravenhage, eveneens 32 jaren oud en ouders eveneens dood. De bruidegom tekent: ***Hendrik*** *Outheusden.* Een voorbeeld van nog onopgeloste puzzels !
138. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 1769, P. de Graaff, blz. 257, akte d.d. 20 maart 1728, als zodanig genoemd in het testament van zijn moeder juffrou(w) ***Clara Overduyn, we***duwe ***Huybert van. Wijn.***
139. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 4288, Ph. C. Haagen, blz. 590, akten d.d. 2 nov. 1780 en 29 okt. 1783.
140. Zie: Pieter A. Scheen, Nederlandse Beeldende kunstenaars 1750-1950, deel 1, 's-Gravenhage 1969, blz. 352.
141. Die Haghe 1900, blz. 389: „Sollicitanten van de persoaen welke zig hebben gepresenteerd om op het orgel te spelen psalm 141": „L(uthersch) Nr. 9 ***Albertus Freese,*** liefhebber in 's Hage (heeft niet gespeelt). Ao. $17\frac{7}{19}$ — 41."
142. **G.A.** 's-Gravenhage, oud arch., inv. nr. 24, resoluties, blz. 64/65, d.d. 3 maart 1756:
    „***Albertus Freese,*** het klokkespel van de Grote Kerk waarnemende eerst voor A. E. Veldkamp (zaliger), nu voor A. Groveman versoekt aanstelling tot adjunct op tractement van 100 gl."

6. ***Cornelia van Wijn,*** ged. Delft (O.K.) 20 dec. 1724, begr. ald. 20 juni 1750.

VI i. *Willem van Wijn*, ged. 's-Gravenhage(Gr. K.) 4 juli 1691, grossier [143], † 's-Gravenhage (aang. 19) sept. 1751, tr. 's-Gravenhage (Scheveningse k.) 16 dec. 1714 *Cornelia van der Stoppel*, ged. Rotterdam 18 nov. 1691, begr. 's-Gravenhage 11 juni 1757, dr. van *Reinier* (als *Reinier* ***van der Sta(e) t(e)*** te 's-Gravenhage bekend) [144], marktschipper van Rotterdam op Delft [145] en ***Theodora van Gerwen*** [146].

143. G.A. 's-Gravenhage, oud arch. Quotisatie 1743—'48, nr. 4012: woont „op 't Spuy".

144. In de Scheveningse Kerk getrouwd op 8 jan. 1679: ***Reynier van der Staet,*** j.m., en ***Theodora van Gerwen,*** j.d.
Den 13 dec. 1679 werd gedoopt in de Grote Kerk
Hester ***Cornelia,*** vader: *Renier* van der *State*
moeder: ***Dedora van Gerwen;***
peten: *Boudewijn* ***Hartschap,*** *Hester* ***Broen, Geerteruit van der State.***
Den 25 juli 1683 werd gedoopt in de Kloosterkerk:
Abraham, vader: ***Reinier van der Stoppel***
moeder: ***Theodora van. Gerwen;***
getuigen: ***Dirk Dame*** en ***Teuntje van Rossem.***
N.B. in de akte stond vader: ***Renier van der State.***
In de marge stond: „Is aan den Kerkeraad met waarschijnlijke redenen vertoond dat de naam van de vader moet zijn ***Reinier van der Stoppel*** en van de moeder ***Theodora van Gerven.***
Zie de akta van de kerkeraad van 3 en 10 dec. 1723 uit naam en last der vergadering@ dit alhier geteekent: Witteboll, scriba.
Op 22 mei 1695 werd te Rotterdam gedoopt:
Geertruyd, vader: ***Reynier van der*** *Stoppel,*
moeder: ***(Dorothé) Debora van Gerwen;***
woonplaats: buiten de Delftse Poort;
getuigen: ***Boudewijn Hartschap, Catryna van der Kruyff.***

145. G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 1772, J. Vinck, blz. 157, akte d.d. 9 okt. 1706: ***Reynier van der Stoppel,*** inwoonder even buyten de Delfse poort alhier en binnenschipper van deze stadt op de stadt Delft verklaart met approbatie van Heren Burgemeesteren verhuurd te hebben zijn schippersambt met de baten en vruchten en voordelen van dien voor de tijd van zes eerstkomende jaren, eindigende zes jaren na dato, of bij de dood van één van beiden, aan Johannes Poots, wonende te Dordrecht, voor de som van 260 gulden jaarlijks, te betalen iedere maand.
G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 1648, G. Blockerus, akte nr. 257, d.d. 31 mei 1707: ***Reynier van der Stoppel,*** schipper van een jaegschuit van Delft op deze stad, weduwnaar van ***Dorotea van Gerwen,*** toekomende bruidegom, en *Marijtje Vermeulen,* meerderjarige dochter, toekomende bruid; zes kinderen, waarvan ***Geertruyt*** jonger dan zestien jaren. De namen van de vijf andere voorkinderen: ***Abrahum, Paulus,*** *Boudewijn,* ***Catharina*** en Cornelia van der ***Stoppel,*** „die bereyts buyten sijn comparants huys en cost sijn".
De namen van de getuigen bij dit contract: Gabriël van Basel en Jan Nederlof.
G.A. Rotterdam: Extract uit de Registers der doden:
d.d. 17 mei 1710: ***Reinier van der Stoppe.***
De vrouw: ***Marietie Vermeule***
woonplaats: Lommertstraat a/d Vest
Mind. kind. 5 S(paanse) K.hof.
Het wapen Van ***der*** *Stoppel*: drie knolrapen (2--1), volgens zegel van ***Abraham van der Stoppel*** in de volmachten van de leenkamer van Gelderland in het Rijksarchief te Arnhem op een stuk van 4 maart 1732. ***Abrahum*** is solliciteur militair, woont te 's-Gravenhage en assisteert Grietje van Dompselaer, die eveneens aldaar woonachtig is. Oorkonders zijn: „Johannes van Oorschot en François Laurentius, respectieve griffier en leenmannen van den adelijken huise en Hofstad Raaphorst".
Grietje, die de akte mede bezegelt, is creditrice in de boedel van Jacoba Maria van Rhede, vroawe van Hoevelaken, voor een aandeel in een hypothecaire lening gevestigd op 23 nov. 1701 in haar goed de Glind, ten behoeve van Johan Verbeek, borger hopman der Stad Arnhem.

Uit dit huwelijk:

1. ***Abraham,*** volgt VIIh.
2. *Huibert* ***van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (Kl. K.) 25 juli 1717, † jong.
3. *Reynier* ***van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N. K.) 25 april 1719, † ald. (aang. 27) aug. 1729.
4. *Huibert* ***(Huyberf) van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N. K.) 6 juli 1721, wijnkoper, † 's-Gravenhage (aang. 17) dec. 1756, tr. le Rotterdam (ten huize van de bruid) 27 april 1749 ***Chrisfina Drom,*** ged. Rotterdam 13 mei 1733, † 's-Gravenhage (aang. 22) nov. 1755, dr. van *Christiaen* en ***Anna, van Bueren;*** tr. 2e Maassluis 8 dec. 1756 [147] *Susanna Margarita* ***Molenaar*** [148], ged. Vlaardingen 5 aug. 1736, begr. Maassluis 10 mei 1784, dr. van Ds. ***Simon*** [149] en *Margarita* ***van*** *Zuylen*; zij hertr. Delft 16 april 1758 ***Dirk van der Does.***
5. ***Willem van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (*N.* K.) 25 jan. 1724, † ald. (aang.) 24 febr. 1724.

VIIh. ***Abraham van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (Kl. K.) 18 okt. 1715, notaris, solliciteur militair en agent van Holstein Gottorp 1782 ald., † ald. (aang. 21) , begr. (Gr. K.) 26 aug. 1784, tr. 's-Gravenhage (Scheveningse k.) 16

146. Haar doop tot heden niet gevonden.
Bij J. C. de Jonge, Henrik van Wijn als geleerde en staatsman geschetst, 's-Gravenhage 1832, leest men (blz. 2, noot 1): „Bij het toezenden van een handschrift van 's landsarchief, in den jare 1807, aan den heer de Lange van Wijngaerden, schrijft van Wijn deswege: Op het eerste blad zag ik, dat met heer ***Otto van Arkel*** ook heer ***Lambert Millinc*** bij den heer ***Bloys*** had gegeten. Bewust hoezeer mijne familie van vaders- en moeders-. zijde in latere tijden is vervallen geraakt, spreke ik daar nooit van, maar die ***Lambert Millinc*** is een der voorvaders geweest van mijne vaders moederlijke grootmoeder, ***Dorothea*** *Millinc* van *Gerwen.* (Deze naam hadden zij aangenomen als heeren van Gerwen, in de meijerij van den Bosch, en niet te verwarren met de goede patricie familie ***Van Gerwen*** in Holland). *Millinc* was oude Brabantsche adel. Ik heb de genealogie van kort na 1200".
Volgens hetgeen ***Van Wijn*** verder meldt, was een tak van het geslacht naar Spanje verhuisd.
Deze en andere brieven zijn mij goedgunstig door de heer B. R. C. de Lange van Wijngaerden, zoon van den genoemden heer, medegedeeld'.
N.B. Zie voor *Millinc van* ***Gerwen*** het artikel van Mr. G. Berkelmans in „de Kleine Meijerij", deel 19 (1966), blz. 110: „iets over den Hondsberg", genoemd wordt: ***Lambrecht*** *Millinc* ***van Gerwen,*** gehuwd met ***Adriana van*** *Honselaer,* dochter van ***Werncr*** en ***Anna,*** dochter van *Gcrard Proeninck van* ***Deventher.*** Vgl. ook de in het Genealogisch Repertorium aangegeven literatuur.
Van Zuylen zegt in Herald. Bibl. 1876, blz. 246, dat de *Millinc*'s ***vun Gerwen*** toen nog bestonden maar tot de boeren- en burgerstand waren vervallen.

147. ***Hendrik van Wijn*** maakte een „Bruiloftzang op zijnen oom Huybert van Wijn", in 1756; vgl. J. C. de Jonge, a.w. blz. 9(8).

148. Zij was een zuster van *Alida* ***Molenaar,*** tr. le *Cornelis Schelvisvanger* en 2e ***Govert van Crombrugge.*** Vgl. G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 3163, not. Petrus Constantinus van Rijp, akte d.d. 13 sept. 1783.

149. Van Ds. ***Johannes Boskoop*** (N.N.B.W. IV, 1918, k. 250) een lijkrede: Abrahams dood en begravenis bij zijne Huisvrouwe Sara, over Genesis XXV: 8-10 ter nagedachtenis van Ds. Simon Molenaar, overl. 29 sept. 1738 (N.N.B.W. IV, 1918, k. 998/9) en zijn Huisvrouwe Juffrou Margarita van Zuylen, overl. 19 sept. 1738. Uitgesproken in de Vlaardingse Kerk. Te Rotterdam „Bij Pieter van Gilst, Boekverkooper in 't Hang, bij de groote Vischmarkt 1738".

B. Bolomey tekening
Mr. Hendrik van Wijn (VIIh, 2, 1740—1831)
Afb. 2; foto Iconografisch bureau
Coll. Alb. Dr. Vaillant Gosse, Genève.

april 1738 ***Margarefha van*** *Dijck*[150], ged. 's-Gravenhage (N.K.) 3 april 1713, † ald. (aang. 22), begr. 27 jan. 1759, dr. van ***Hendrik*** en ***Louisa Blofelingh.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Willem van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N. K.) 15 febr. 1739, † ald. (aang. 28) aug. 1739.
2. Mr. ***Hendrik van Wijn,*** geb. 's-Gravenhage 21, ged. (Gr. K.) 22 juni 1740, historicus, was aanvankelijk als advocaat werkzaam, daarna pensionaris van Den Brie1 (1771) en van Gouda (1779—'87), in 1802 benoemd tot archivaris van de Bataafse Republiek: tot zijn dood rijksarchivaris gebleven, zij het met een korte onderbreking tijdens de inlijving bij Frankrijk; voorzitter van de commissie tot instandhouding van het Ger. Kerkgenootschap te Gouda (1798) [152], schepper van het Rijksarchief, directeur van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen (1803).

150. Zie: Ned. Patriciaat, 20e jrg. (1931—'32). Haar grootmoeder van vaderszijde was ***Margaretha van Schoorstraeten*** (1647—1724), dr. van *Adriaen Servaesz.*

151. Vervalt.

152. W. Veerman in Ned. Arch. blad 1973, nr. 4, blz. 292: Brieven van Mr. Hendrik van Wijn in een kerkarchief.

B. Bolomey tekening
Susanna Blotelingh (1730—1803), echtgenote van le Nicolaas Adriaan Copius en 2e Mr. Hendrik van Wijn (VIIh, 2)
Afb. 3; foto Iconografisch bureau
Coll. Alb. Dr. Vaillant Gosse, Genève.

mede-oprichter van de Mij. der Ned. Letterkunde, hon. lid Hoge Raad van Adel, ridder Ned. Leeuw, † 's-Gravenhage 27 sept. 1831 [153], tr. le ald. 17 april

153. G.A. 's-Gravenhage, Arch. Rechtb. van eerste aanleg, no. 137, Register Acten van deliberatie 1831, fol. 5 vso., d.d. 10 okt. 1831, Nr. 6118 rep.

Hendrik van Wijn. „archivarius" van het Rijk, overleden 26 sept. 1831. Zijn -erfgenamen Vrouwe ***Elisabeth de Oudsten,*** gehuwd met ***Willem*** *Duppe,* maj. inf., gekantonneerd te Oirschot aanvaarden de nalatenschap onder-voorrecht van boedelbeschrijving.

G.A. 's-Gravenhage, not. arch. 6032, C. Krieger, akte nr. 192, d.d. 6 okt. 1826, testament van Mr. ***Hendrik van Wijn,*** inwonende op het Spuy, bij de heer en mejuffrouw ***Bron,*** wijk 9, nr. 51; hij legateert aan zijn nicht *Margaretha* ***van Wijn,*** enig nagelaten dochter van zijn broeder ***Lodewijk, 800*** gulden. Hij benoemt tot executeurs-testamentair de heren M. L. baron d Yvoy van Mijdrecht (1753-1831; vgl. Ned. Adelsboek 1953, blz. 539) en Mr. Adam Antony Stratenus (1779-1836; vgl. Ned. Adelsboek 1952, blz. 86/7) en bij afwezigheid van één van beiden Jhr. Mr. J. C. de Jonge, subst. archivaris van het Rijk.

Op 7 febr. 1834 en volgende dagen verkochten Gebrs. Van Cleef en B. Scheurleer, boekhandelaars te 's-Gravenhage in het openbaar de handschriften, oude drukken en boekwerken, kaarten, prenten, oudheden, schilderijen en boekenkasten nagelaten door Mr. ***Hendrik van Wijn.***

Een Album Amicorum van ***H. van Wijn,*** 1760-1822, kwam in 1864 bij Van Stockum in veiling.

1774 *Susanna Blotelingh,* ged. 's-Gravenhage (Kl. K.) ***7*** juni 1730, † ald. 23 mei 1803, dr. van *Johannes* **en** *Susanna* ***de*** *Ruyt* en wed. van ***Nicolaas Adriaan*** *Copius;* tr. 2e Amsterdam 20 juli 1819 *Margaretha Sonmans,* gad. Moordrecht 2 okt. 1740, † a!d. 3 sept. 1822 [154], dr. van Mr. ***Mattheus,*** schout van Moordrecht, en ***Margaretha Laan*** en wed. van ***Cornelis Ploos van Amstel*** Jacob Cornelisz.

3. ***Cornelia van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N. K.) 6 febr. 1742, † ald. (aang. 27) nov. 1742.

4. ***Cornelia van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (Kl. K.) 23 juni 1743, † Delft 6 sept. 1771, tr. ald. 20 maart 1770 [155] Ds. ***Petrus*** *Schols* ***van*** *Asperen,* ged. Amsterdam (Amstelkerk) 18 dec. 1729, predikant te Abcoude 1754—'59, te Delft (Gasthuiskerk) 1759—'90, † Delft 14 maart 1800, zn. van *Adolph,* makelaar in boter [156], en *Clara* ***Maria*** *Schols* [157].

5. ***Lodewijk,*** volgt VIIIa.

6. ***Willem van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (Gr. K.) 8 febr. 1747, † ald. (aang. 1) maart 1748.

7. ***Huibertina van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage 25 aug. 1748, † Gouda 14 febr. 1806.

8. ***Abraham Hubert,*** volgt VIIIb.

9. ***Geertruid van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N. K.) 13 mei 1753, † ald. (aang. 18) juli 1757.

Jerms. Snoek, 1795, naar H. Lapis
Ds. Petrus Schols van Asperen (1729—1800), echtgenoot van Cornelia van Wijn (VIIh, 4)
Afb. 4; foto Gemeentelijke archiefdienst Delft
Indertijd coll. C. D. Goudappel, Delft.

P. F. de la Croix, 1777 pastel, 34 x 25 cm.
Huibertina van Wijn (VIIh, 7, 1748-1806)
Afb. 5; foto Iconografisch bureau
Coll. Van Dijk van 't Velde, Warnsveld.

154. Haar erfgenamen waren de kinderen van ***Mattheus*** *Sonmanslaan,* overleden te Rotterdam op 15 aug. 1832, in de ouderdom van 63 jaren en 3 maanden, zoon van ***Jan*** *Sonmanslaan* en *Cornelia* ***Leeflang,*** volgens haar testament verleden te Amsterdam voor notaris Jan Hendrik Clant en getuigen op 10 juli 1820 (G.A. Rotterdam, not. arch., inv. nr. 209, C. H. van der Looy, d.d. 5 febr. 1834).

155. Zie B. W. v. P. G. 1, blz. 263/5: „Echtzangen toegezongen den Wel Eerwaarden, zeer geleerden Heere, Petrus Schols van Asperen, predikant in de Gasthuis-kerke te Delft, en de Wel Edele jong-vrouwe Cornelia van Wijn; in den echt vereenigd den XX van Lentemaand MDCCLXX." Hieronder ook een gedicht van de bruids broer Mr. ***H.*** *van Wijn.*

156. W. F. H. Oldewelt, Kohier van de Personeele Quotisatie te Amsterdam, Amsterdam, 1945, blz. 223, W(ijk) 37, nr. 1079.

157. Zijn eerste vrouw, met wie hij op 29 dec. 1712 te Amsterdam in ondertrouw ging was *Susanna Jonas.*

B. Bolomey tekening
Lodewijk van Wijn (VIIIa, 1745-1812)
Afb. 6; foto Iconografisch bureau
Coll. Alb. Dr. Vaillant Gosse, Genève.

VIIIa. ***Lodewijk** van **Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N. K.) 16 maart 1745, commies ter generaliteit wegens Holland, solliciteur militair [158], agent van de hertog van Holstein Gottorp [159] (eerst tezamen met zijn vader), †'s-Gravenhage 5 jan. 1812, tr. ald. (N. K.) 15 okt. 1788 ***Johanna Maria van** Steelant,* geb. 's-Gravenhage 11 sept., ged. ald. (N.K.) 17 sept. 1758, † ald. 28 mei 1809, dr. van Mr. ***Johan Frederik,*** heer van Rijnsaterwoude, en ***Johanna Albertina Schopman, vrouwe*** van Rijnsaterwoude.

Uit dit huwelijk:

1. ***Johanna** Albertina **Margareta van Wijn,*** geb. 's-Gravenhage 12 febr., ged. ald. (Kl. K.) 20 febr. 1790, † Vlissingen (op reis) 4 okt. 1849 [161].
2. ***Abraham Frederik Hendrik van Wijn,*** geb. 's-Gravenhage 18 aug., ged. ald. (Gr. K.) 31 aug. 1800, † ald. (aang. 14) okt. 1800.

158. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 4061, Adrianus de Bas, fol. 516, akte d.d. 17 sept. 1788.

159. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 4335, Gilles Mijné, fol. 413, akte d.d. 31 maart 1772.

160. Vervalt.

B. Bolomey tekening
Johanna Maria van Steelant (1758—1809), echtgenote van Lodewijk ***van*** Wijn (VIIIa)
Afb. 7; foto Iconografisch bureau
Coll. Alb. Dr. Vaillant Gosse, Genève.

VIIIb. ***Abraham Hubert van Wijn,*** ged. 's-Gravenhage (N. K.) 28 sept. 1749, kapitein 1774, majoor in het regiment Nationalen no. 16 1792, ontslagen 1795, vrederechter (in de gemeente Boskoop) [166] van het kanton Gouda 1806 [165], luitenant-kolonel, commandant van Rotterdam 1813, daarna kolonel, commandant van Heusden, tot zijn pensionering in 1818 [162], † ald. 15 maart 1820, tr. le Axel 8 jan. 1787 ***Maria** Catharina **Apollonia de Smidt,*** ged. Axel ***5*** jan. 1764, † ald. 1 jan. 1791,

161. Executeur-testamentair: D. Molenaar, ? Ds. D. (1786-1865); E. J. W. Posthumus Meyjes, Hervormd 's-Gravenhage in de 19e eeuw, 1935, blz. 35—46. Vgl. F. L. Bos, Gedenkstukken betreffende de Afscheiding van 1834, en anderen: H. Algra, bijvoorbeeld!

162. A.R.A. Raad van State, inv. nr. 1540.

dr. van *Johan* en *Catharina Vrouwtje Schovel* [163]; tr. 2e Maastricht 9 dec. 1792 *Anna Cornelia van Dij(c) k, geb.* Namen *15* juni *1756,* † Heusden *21* okt. *1828,* dr. van Prof. Dr. *Johannes* en *Anna Maria van Kervel.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Abraham Hendrik Sautijn,* volgt IXa.
2. *Catharina Vrouwtje van Wijn,* ged. Axel 11 aug. 1789, † Gouda 1 aug. 1812 [166].

IXa. *Abraham Hendrik Sautijn van Wijn,* ged. Axel 10 juli 1788 (getuige H. van Wijn, oud-pensionaris van Gouda), koopman, tr. Brugge 8 juni 1821 *Francisca Constantia Petronella van Caloen,* geb. Brugge 6 juni 1790, dr. van *Franciscus* en *Maria Pruijsenaere.*

Uit dit huwelijk:

Henri Sautijn van Wijn, geb. Rotterdam 19 april 1822.

IVe. *Leendert Gerritsz. van Wijn,* ged. 's-Gravenzande 30 jan. 1639, mr. bakker te 's-Gravenhage [168], hoofdman 1679 en 1682, deken 1684 van het bakkersgilde ald. [169], † 's-Gravenhage, begr. ald. 10 nov. 1689, tr. (ondertr. 's-Gravenhage 30 maart) 1664 *Cornelia Steuffkens* [170], begr. ald. 15 jan. 1705, dr. van *Anthonie,* mr. kleermaker [171], en wed. van *Jan Willemsz. van Sonsbeeck.*

Uit dit huwelijk:

1. *Volckgen van Wijn,* ged. 's-Gravenhage 28 juni 1665, † ald. (aang. . 18) febr. 1746, tr. (ondertr. 's-Gravenhage 4) juni 1690 *Willem de Jongh,* ged. ald. (Gr. K.) 12 mei 1669, koopman in Franse waren, luitenant der Haagse Schutterij [173], † 's-Gravenhage (aang. *16)* april 1703, zn. van *Barent* en *Catharina Baerts* [174].
2. *Anthonie van Wijn,* ged. 's-Gravenhage 22 aug. 1666, † jong.
3. *Neeltje van Wijn,* ged. 's-Gravenhage 3 maart 1669, † jong.
4. *Cornelia van Wijn,* ged. 's-Gravenhage 11 maart 1671, † jong.

IVf. *Jan Gerritsz. van Wijn,* ged. 's-Gravenzande 1 juni 1648, waard en herbergier te Honsholredijk [175], koopt 24 febr. 1672 de herberg 's-Lands welvaren ald. [176], schepen ald. [177], † tussen 23 sept. 1688 [177] en 12 febr. 1691 [178], tr. (ondertr. Breda en 's-Gravenzande 5) aug. 1669) *Petronella de Groot,* † ná haar man en vóór 4 juni 1698 [179], wed. van *Cornelis Braeckelaer,* organist te Middelburg [180].

Uit dit huwelijk:

1. *Geertruyt van Wijn,* ged. Breda 1 jan. 1669, † 's-Gravenhage (aang. 8) okt. 1698, begr. Naaldwijk.
2. *Gerrit Jansz.,* volgt Ve.
3. *Cathrijn van Wijn,* ged. Naaldwijk 10 juli 1672, † jong.
4. *Pieter van Wijn,* ged. Naaldwijk 13 aug. 1677, † jong.
5. *Jannetje van Wijn,* ged. Naaldwijk 19 maart 1679, † jong.

Ve. *Gerrit Jansz. van Wijn,* waard en herbergier te Wateringen, koopt 30 juli 1698 de herberg met stalling "de Vergulde Roscam" ald. [181], † (vóór 30 juli) in 1701 [182], tr. Naaldwijk 29 dec. 1697 *Aeltje van der Lely* [183], ged. Maassluis 18 okt. 1676, begr. ald. 16 mei 1709, dr. van *Cornelis Ariensz.* en *Reintje Pietersdr. Vos; zij* hertr. Wateringen 26 okt. 1704 *Frans van der Does,* wedr. van *Lijsbet Groenewegen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Pieternella 'van Wijn,* ged. Naaldwijk 21 dec. 1698, † Maassluis (aang. 24) febr. 1761, tr. ald. 17 mei 1733 *Jeremias van Dorp,* ged. Maassluis 13 febr. 1692, mr. schoenmaker ald. [50], † ald. (aang. 12) jan. 1768, zn. van *Abraham Mathijsz.* en *Teuntje Jeremiasdr. van Crombrugge* en wedr. van *Aletta Bo (o)-g(a)ert.*
2. *Cornelis van Wijn,* ged. Naaldwijk 11 juli 1700, † jong.
3. *Gerritje van Wijn,* ged. Naaldwijk 11 sept. 1701, † Maassluis (aang. 20) maart 1747, tr. ald. 13 mei 1725 *Joris Jacobsz. Boutesteijn,* ged. nld. 16 jan. 1701, visser [184], † Maassluis (aang. 3 febr.) 1731, zn. van

163. De Navorscher 1864, blz. 220 vlg.; zie ook G. A. Rotterdam, nw. not. arch., inv. nr. 164, C. van der Looy, akte d.d. 19 aug. 1814 en D. J. Oggel, De geschiedenis van het geslacht Oggel, Axel, 1966, blz. 1 en 2.
164. Vervalt.
165. Vervalt.
166. G.A. Rotterdam, nw. not. arch., inv. nr. 232, Isaac Marinus Josué Valeton, blz. 556, akte d.d. 3 en 5 april 1813.
167. Vervalt.
168. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 533, Alexander Ennis, blz. 673, akte d.d. 20 dec. 1678.
169. G.A. 's-Gravenhage, oud arch., inv. nr. 4965.
170. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 913, P. van Aerden, akte d.d. 8 febr. 1685: „Betaelt aen *„Cornelia* van *Wijn,* backersfr(ou) int loopschansen . . ."
171. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 161, J. P. Timmers, akte d.d. 12 maart 1654; not. arch., inv. nr. 293 J. Houttuyn, akte d.d. 21 aug. 1656; not. arch., inv. nr. 488, J. Wichmans, akte d.d. 26 jan. 1659.
172. G.A. 's-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 696, G. de Crester, blz. 201, akte d.d. 20 juni 1719.
173. G.A. 's-Gravenhage, C.B.D.A., volgnr. 2392, d.d. 3 sept. 1720, compagnie van beleening (windhandel) 20.000 car. gulden.
174. G.A. 's-Gravenhage. not. arch., inv. nr. 1065, D. van Werven, blz. 298, akte d.d. 11 dec. 1691: testament van Juffr. *Maria Baerts,* wed. wijlen Johan *van* der Poorte in sijn leven secretaris van 's Lands Vlote, erfgenamen ***Willem de Jongh, Elisabeth,*** *Gerardus* ende ***Pieter van der Duyff,*** alle naergelatene kinderen van wijlen Juffr. ***Catharina Baerts,*** haer overledene suster.
175. A.R.A., not. arch., inv. nr. 4621, Willem van der Rijs, akte d.d. 2 juni 1680.
176. A.R.A., recht. arch. Honsholredijk, inv. nr. 5, fol. 24.
177. A.R.A., recht. arch. Honsholredijk, inv. nr. 5, fol. 45, d.d. 10 febr. 1682 en fol. 60, d.d. 23 sept. 1688.
178. A.R.A., recht. arch. Honsholredijk. inv. nr. 5. fol. 65.
179. G.A .'s-Gravenhage, not. arch., inv. nr. 1067, David van (der) Werve(n), blz. 435, d.d. 4 juni 1698.
180. A.R.A., not. arch., inv. nr. 4619, Willem van der Rijs, akte d.d. 25 aug. 1669.
181. A.R.A., recht. arch. Wateringen, inv. nr. 3.
182. A.R.A., weeskamer Wateringen, inv. nr. 3, akte d.d.
183. Zie Ned. Patriciaat 1968, 54e jrg., blz. 72.
184. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 39 weesboek, fol. 227, akte d.d. 2 okt. 1733.

Jacob Lambrechtsz. en *Martijntje Jorisdr. Sliedrecht: tr. 2e* (ondertr. Maassluis 27) sept. 1733 *Claes Alewijnsz. van Hoeken,* (verm.) zn. van *Alewijn Jansz.* en *Trijntje Claasdr. Broos:* tr. 3e Maassluis 8 okt. 1741 *Ary Arensz. Doncker,* ged. ald. 3 juni 1696, visser [50], † Maassluis (aang. 5) juni 1751, zn. van *Ary Arendsz.* en *Cornelia Witten van der Waal* en wedr. van *Teuntje Pietersdr. van Hoogvliet.*

IIId. *Cornelis Jansz. van Wijn,* korenkoper [189] en kerkmeester te Maasland [185], † vóór 22 okt. 1649, verm. ca. 20 okt. 1636, tr. verm. *Grietge Tijssen,* † verm. ca. 20 okt. 1636 [186].

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter* [189], volgt IVg.
2. *Willem van Wijn,* genoemd 29 mei 1655 [187].
3. zoon, begr. Maasland 10 jan. 1637 [188].

IVg. *Pieter van Wijn,* geb. ca. 1624/5 [190], herbergier [191], grossier in zout [192], collecteur van de gemenelandsmiddelen [193], rentmeester van de Huyscommanderij van Maasland van dc Balije van Utrecht [194], alsmede van die van Katwijk aan de Rijn en Leiden [194a], kapitein van het Prinse vaandel op Maassluis 1672 [195], reder en boekhouder, gecommitteerde van de visserij 1662—'64, 1682-'84, president gecommitteerde 1665 [32], schepen 1668—'70, 1672 en 1675—'77 [25b], burgemeester 1678—'82 [43] ald., welgeboren man van Delfland 1667, '78 en '79 [44], † begr. Maassluis 22 jan. 1685, tr. le ald. 3 nov. 1647 *Simontgen Sitnonsdr.,* ged. Pijnacker 27 juli 1625, † Maassluis tussen 23 mei en 17 sept. 1655 [196], dr. van *Simon Egge:tsz.* en *Pleuntje Dirksdr. van Dijk* [197]; tr. 2e Maassluis 28 juni 1656 *Maertge Arentsdr. Uytendoorn,* geb. ca. 1626 [198], † Maassluis tussen 6 jan. 1664 [199] en 23 juli 1666 [200], dr. van *Arent Arentsz. en Trijntgen Pietersdr. Buys* en wed. van *Jacob Ariensz. Holleman* [199].

Uit het eerste huwelijk:

1. *Cornelis van Wijn,* ged. Maassluis 21 febr. 1651, † jong.
2. *Cornelis* [201], volgt V f.
3. *Grietje van Wijn,* ged. Maassluis 23 mei 1655, † jong.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Trijntje van Wijn,* ged. Maassluis 15 april 1657, † jong.
5. *Arent van Wijn,* ged. Maassluis 10 nov. 1658, † jong.
6. *Jan,* volgt Vg.
7. ***Willem*** *van Wijn,* ged. Maassluis 15 april 1661, † jong.
8. *Ary van Wijn,* ged. Maassluis 6 jan. 1664, † jong.

Vf. *Cornelis van Wijn,* ged. Maassluis 18 febr. 1652, mr. zeilmaker [193], koopman, reder en boekhouder [202], gecommitteerde van de visserij 1690 en 1693 [32], schepen 1682-'85, 1694/5 [25b] en burgemeester te Maassluis 1692/3 [43], begr. ald. 1 maart 1695, tr. Maasland 23 juni 1677 *Trijntje Pietersdr. van Lis,* ged. Maassluis 26 dec. 1657, † ald. (aang. 28) aug. 1730, dr. van *Pieter Jansz.* en *Dirckgen Willemsdr. van Oosten; zij* hertr. Maassluis 11 sept. 1695 *Pieter Wiggertsz. de Jongh.*

Uit dit huwelijk:

1. *Dirckje van Wijn,* ged. Maassluis 23 juli 1679, † begr. ald. 6 jan. 1682.
2. *Pieter van Wijn,* ged. Maassluis 4 april 1683, † in 1685.
3. kind, onged. † Maassluis ca. 29 jan., dan wel 26 april 1685 (zie sub 2).

Vg. *Jan van Wijn,* ged. Maassluis 25 jan. 1660, tr. *Catharina Cecilia Fariseau* [205].

185. G.A. Maasland, arch. Ned. Herv. Gem., kerkvoogdij, inv. nr. 150, Ao 1630.

186. G.A. Maasland, arch. Ned. Herv. Gem., kerkvoogdij, inv. nr. 152, d.d. 20 okt. 1636: „over coop van twee graven eens voor *Corn. Jansz.* van *Wijn* ende *Grietge Tijssen*".

187. G.A. Delft, not. arch., inv. nr. 2104, J. Ranck, fol. 45, akte d.d. 29 mei 1655.

188. G.A. Maasland, arch. Ned. Herv. Gem., kerkvoogdij, inv. nr. 152, d.d. 10 jan. 1637: een soontje van *Corn. Jansz.* van. *Wijn.*

189. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 8, akte rechtdag d.d. 22 okt. 1649.

190. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 181, allerhande akten, akte d.d. 21 juni 1661.

191. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 179, allerhande akten, akte d.d. 15 nov. 1655.

192. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 106.

193. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 503: Quohier van het zout-, zeep-, heren- en redemptiegeld Ao 1680, fol. 30.

194. G.A. Maasland, oud arch., inv. nr. 1, Resolutieboek 1653-1745: in rekening 100e penning, of tweemaal 200e penning voor het jaar 1672, cf. resolutie Staten van Holland en Westvriesland, d.d. 14 juli 1672.

194a. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5506, C. de Winter, akte nr. 23, d.d. 18 juni en akte nr. 32, d.d. 19 okt. 1680.

195. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 102, militaire zaken Ao 1672.

196. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 33, weesboek, fol. 117 vso., akte d.d.

197. G.A. Delft, nat. arch., inv. nr. 1736, A.v. d. B., fol. 169, akte d.d. 7 sept. 1636; hertr. met Jacob Leendertsz. van der Lee (vgl. „Ons Voorgeslacht", nr. 57, lle jrg., 1956, blz. 19/20). Tot deze familie behoorde ook *Liedewij Leendertsdr.* van. der *Lee* (sub VIIg). Voor haar „Ons Voorgeslacht", a.w., blz. 29.

198. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 30, weesboek, fol. 30, akte d.d. 14 jan. 1628.

199. G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 32, weesboek, fol. 114, Ao 1647.

200. Zie sub IV g, 8 en G.A. Maassluis, oud arch., inv. nr. 34, weesboek, fol. 108, akte d.d.

201. A.R.A., recht. arch. Pijnacker, inv. nr. 13, opdrachten 1658-1668, fol. 85 vso., akte d.d. 13 mei 1662.

202. A.R.A., not. arch., inv. nr. 5514, C. van Dam, akte nr. 51, d.d. 9 sept. 1695, inventaris, akte nr. 13, d.d. 12 febr. 1695, testament: erfgenamen *Pieter* en Cornelis *Jansz. van* ***Wijn,*** zonen van zijn overleden broeder Jan van *Wijn,* wonende tot Brussel, mits niet opgeleid wordende tot priester of geestelijk persoon.
N.B. De familie *Uytendoom* was overwegend R.K.
Diverse neven en nichten werden met een legaat verblijd, ook zijn moeye *Trijntje Jacobsdr. van der Lee* en zijn oom de heer *Dirck Jacobsx. van der Lee,* predikant te Leiden.
N.B. Deze stond eerder te Delft (Gasthuiskerk) 1671—'74, daarvoor te Nootdorp 1664—'74. (zie slotopmerking).
Voor de Gasthuiskerk: D. P. Oosterbaan, Het Oude en Nieuwe Gasthuis te Delft (1252—1795), Delft 1954.
Zie ook sub VII h, 4: Ds. *Petrus Schols van Asperen.*

203. G.A. Rotterdam, poorterboek; vgl. C. Postma in Gens Nostra, 3e jrg., nr. 3, 1948, blz. 36.

204. A.R.A. Brussel, not. arch. Brussel, inv. nr. 7192, J. van Someren.

205. A.R.A., recht. arch. Maassluis, inv. nr. 193, allerhande akten, akte d.d. 22 okt. 1749.

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter van Wijn,* poorter van Rotterdam 25 april 1702 [203], kassier te Brussel, † ald. 22 sept. 1748 [204].
2. *Cornelis van Wijn.*

Slotopmerking.

De inleiding bracht reeds naar voren, welke personen in deze genealogie zijn opgenomen.

Te Maassluis trouwde op 13 december 1663 een *Simon Pietersz. van Wijn,* wedr. met *Catalijntje Jansdr. van Hees,* j.d. te Vlaardingen. Verdere akten, die het mogelijk zouden kunnen maken dit echtpaar te plaatsen zijn nog niet gevonden, zo deze er al zijn.

Uit een notariële akte van 17 november 1706 (G.A. 's-Gravenhage, inv. nr. 925, blz. 291) blijkt, dat toen te Nootdorp woonachtig was een *Gerrit Willemsz. van Wijn,* alias *Symons,* die, als enig zoon en erfgenaam van zijn vader *Willem Pefers Symonsz.,* dan een huis gelegen "in 't dorp van Hees en Lien" (= Heeze en Leende) in de Meijerij van 's-Hertogenbosch verkoopt. De familie *Van Wijn* te Heeze was R.K.

Blijkens Nederland's Repertorium van Familienamen werd de naam *Van Wijn* bij de volkstelling in 1947 nog slechts éénmaal en wel te Valkenswaard gevonden.

Losse aantekeningen uit allerlei archieven,

DOOR W. WIJNAENDTS VAN RESANDT.

Aflevering IV.

Van der Elburg

1690 febr. 13, Gorinchem. Verklaring op verzoek van de kindskinderen van *Jan van der Elborgh,* inwoonders en burgers van Gorinchem, dat *Jan van der Elborgh* voornoemd geweest is organist en klokkecpeler alhier en acht kinderen heeft nagelaten, te weten *Hendrik, Liberfus, Aert, Eva, Catharina, Cornelia, Elisabeth* en *Maria van der Elborgh. Cornelia* en *Maria* zijn overleden zonder kinderen na te laten. Van *Hendrik, Aert, Eva, Cafharina* en *Elisabeth,* die alhier zijn overleden, zijn nog vele kinderen in leven en hier woonachtig. *Liberfus,* die te Nijmegen is overleden, heeft twee kinderen nagelaten.

(A.R.A., r.a. Gorinchem nr. 51).

Elderen

1539 febr. 6. Jonker *Genoel Lamboij alias Elderen* te Waltwilder is eigenaar van het cijnshof te Cronendael.

1544 nov. 6. *Genoul, Arenf* en *Mechtelt Lamboye* transporteren erfrenten aan hun zuster *Johanna,* die in het klooster van de witte nonnen te Maastricht wil treden.

(J. Grauwels, Regestenlijst oorkonden van de Kommanderij Oudenbiezen, 1, reg. 638 en 656, Brussel 1966).

Van **Ennetten**

1696 jan. 5, Eersel. *IJsbrant van Enneften* voor de helft: *IJsbrant* en *Jan van Enneffen, Cathalijn van Ennetten,* in huwelijk hebbende *Hendrick van de Ven* en *Maria van Enneffen* i.h.h. *Nicolaes Baertmans,* zich mede sterk makende voor *Catharina* en *Maria van Ennetten* en hun mannen, voor de andere helft, als erfgenamen van *Jenneken* ***van Ennetten,*** tezamen kinderen en erfgenamen van ***Wijnant van Ennetfen,*** verkopen een rentebrief d.d. Eersel 15 april 1684, hun aangekomen bij scheiding en deling voor schepenen van Eindhoven op 14 febr. 1686.

(R.A. Noord-Brabant, rechterl. archief Eersel, nr. 30, fol. 45).

Fabri

1518 april 22, Schiedam. Burgemeester en schepenen van Schiedam certificeren dat Heer *Arent Jacobssoen* alias *Fabri,* priester, op 2 mei 1517 is gestorven.

(G.A. Leiden, lijfrenteregister nr. 831, los blad bij fol. 48).

1598, Klundert. Vermeld in kohier van "5 stuiver opten gulden": Mr. *Chrisfiaen Fabrij.*

(Oud Archief Klundert).

1643 nov. 28, 's-Hertogenbosch. Over de vier onmondige kinderen van *Peter de Weer* en *Philippina Fabri* zijn mombers van vaderszijde ***Goyaert*** *de Weer* en *Pauwels Janssen Coenen* en van moederszijde *Jan* en *Guiliam Fabri. Zij* bezitten goederen te Helmond.

(R.A. Noord-Brabant, not. archief nr. 2696, fol. 2).

1734 nov. 3. Hulsel. Accoord tussen *Ansem Peter Dircks* (van der **Aa) ,** wedr. van *Elisabeth Fabrij, Adriaen Martens* wedr. *Anna Fabrij* en *Willem Coolen,* in huwelijk hebbende *Maria Fabrij.*

(R.A. Noord-Brabant, rechterl. archief H. en L. Mierde en Hulsel, nr. 105, fol. 73 vso.).

1756 mei 3, 's-Hertogenbosch. *Arnoldus Fabri,* woaende te Wassenberg, Land van Gulik, en *Jan van Rooy,* in huwelijk hebbende *Isabella Fabri,* wonende te Schijndel, universele erfgenamen ab intestato van hun zuster *Helena Fabri,* die te Uden is overleden, verkopen huizen in de stad en land onder Schijndel.

(R.A. Noord-Brabant, not. archief nr. 3209, fol. 23).

Feilingius

1681 febr. 25, Aarle-Beek. Voor notaris *H. Deckers* compareert zijn schoonmoeder *Catharina Roeffs,* wed. ***Corn.*** *de Berckers. Zij* is 300 gld. schuldig aan *Jacobus Feijlingius,* schoolmeester te Aalst, haar ,,zwager". Haar zoon *Johannes Berckers* heeft 28 mei 1678 ,,uytsetsel genoten".

(R.A. Noord-Brabant, not. archief nr. 143, fol. 46).

Van der **Feltz**

1623 juli 1, 's-Gravenhage. Commissie van kapitein voor ,,le Sr. *de la Rochette"* over de compagnie van kapitein de Bavre.

(A.R.A., archief Raad van State nr. 41, resolutieboek).

Deze ,,Seigneur *de la Rochette"* kan m.i. niemand anders geweest zijn dan *Jurrien* van der *Feltz,* 11 in N.A. 1941, Jb. C. B. 1963, 74.

1654 april 21, 's-Hertogenbosch. Voor notaris J. van Leemweg compareren als getuigen jonker *Jacob Rammelman,* oud omtrent *24* jaar, en jonker *Willem Diederick van der Feltz,* oud omtrent 24 jaar, beiden ruiters onder de ritmeester Haersolte.

(G.A. 's-Hertogenbosch, klapper Van Zuylen op de Bossche notariële protocollen).

1679 maart 1, Kampen. Jonker *Warner foe Boecop en Henrick Eeckholt* zijn curateuren over juffer ***Margarefa van der Velst,*** weduwe burgemeester *Albert van Hell.*

(G.A. Kampen, Momberboek nr. 131, fol. 136 vso.).

1681 juni 26, Borculo. Gereformeerd gedoopt *Wilhem*, zoon van de heer *van der Feltz op Huininga*.

(R.A. Gelderland, DTB).

Vgl. N.A. 1941, blz. 393: IV.

De Five

1681 okt. 26, Loon op Zand. Ondertrouwd (geref.) : *Johannes de Five*, wedr. van *Geertruy Vogelsangh*, schoolmeester te Son, en *Hendrina Ophorst*, jongedochter van Udenhout.

(R.A. Noord-Brabant, DTB).

1729 juli 1, Schijndel. Opening van het testament d.d. 4 maart 1727 van *Hendrina Ophorst*, wed. *Jan de Five*, wonende te Son. Haar kinderen waren: *Johanna*, oudste dochter, overleden, gehuwd geweest met *Johan van Ginkel*, predikant te Bergeijk; *Geertruy*, gehuwd met *Martinus Zijnen*, schoolmeester te Son; *Jacoba*, overleden, gehuwd geweest met *Johan Ophorst*, majoor van de schans te Engelen; *Willem*, koopman te Rotterdam; *Maria*, gehuwd met *Willem Roessingh*, schoolmeester te Schijndel, en de jongste dochter *Barbara*, „coopmanschap drijvende" te Son.

(R.A. Noord-Brabant, rechterl. archief Schijndel nr. 152, fol. 291 vso.).

Floquet

1628 jan. 23, Hoorn. Getrouwd (geref.) *Louweris Jansz. Flooket*, jonggezel van Hoorn, en *Heesjen Pietersdr. Haesen*, jongedochter van Hoorn.

1628 sept. 24, Hoorn. Ondertrouwd (getr. 8 okt.) *Jan Jansz. Flooket*, jonggezel van Hoorn, wonende op het Noort bij de Roode Steen, en juffrou *Hester van Grovestijns*, jongedochter van Franeker in Vrieslant en daar wonende. Uit dit huwelijk gedoopt 4 dec. 1631: *Rieme*.

1629 dec. 19, Hoorn. Lidmaat met attestatie van Sneek: *Hiske Grovesteijn*.

(R.A. Noord-Holland, DTB) .

Gelingen

1665 febr. 1, Klundert. Getrouwd voor schepenen *Henrick Jansz. Gelingen*, jongman van Willemstad, en *Anna Maria Brenick*, jongedochter van Keulen.

(Oud Archief Klundert, resolutieboek).

Van Gennep

1699 jan. 24, Eersel. *Dirck van Gennep* is gek en onbekwaam als schoolmeester van Steensel. Hij heeft de post al 7 of 8 jaar niet bediend.

(R.A. Noord-Brabant, rechterl. archief Eersel nr. 51, fol. 95).

Gerdes

1736 juni 17, Duisburg. Getrouwd *Daniel Gerdes*, Theol. Dr., Professor zu Groningen (!), en *Rainudina Mellema* zu Leeuwarden.

(Evang. Gemeindeamt, Duisburg. Vgl. N.L. 1902, 79).

Gompertz

1762 febr. 4, Doesburg. Testament van *Moses Levij Gompertz*, ziek. Zijn schoonzoon en dochter zijn *Philip Beer Gompertz* en *Sibilla Moses Gompertz*.

1764 juli 3, Doesburg. *Philip Beer Gompertz* voor zichzelf en zijn vrouw *Sybilla Moses Gompertz*, mede met volmacht van *Mariam Gompertz*, vrouw van *Michael Joseph Speijr* te Frankfort a.d. Main, *Johan Willem Bernard Hijmmen*, Kon. Pruisisch Kriminalrat te Kleve met volmacht van *Judith Gompertz* vrouw van de jode *Herschlem* te Berlijn, en van *Baro Elias Wolff* en *Samuel Benedictus Gompertz* als momberen van het onmondig kind van *Philip Moses Gompertz*, genaamd *Benedix*, delen de erfenis van *Moses Levi Gompertz*, die in 1762 te Doesburg is overleden.

1765 maart 25, Doesburg. *Philip Beer Gompertz*, oudste zoon van de te Kleve overleden schutsjode *Beer Levi Gompertz* draagt aan zijn oudste broeder *Levi Beer Gompertz* het schutspatent over.

(R.A. Gelderland, rechterl. archief Doesburg nr. 1550).

Gordon

1635 juni 14, Wijk bij Duurstede. Ondertrouwd, attestatie naar Rhenen, *Albert Gordin*, luitenant onder Kap. Coelentroever, en Joffr. *Elysabeth Mauthaen*, j. joffr. van Wijk.

(R.A. Utrecht, DTB).

1689 aug. 20, Hoorn. Ondertrouwd (geref.) Do. *Hendrick Willem Gordon*, jongman van Bergen op Zoom, wonende alhier, en *Maria Bronchorst*, jongedochter, geboren en wonende alhier.

(R.A. Noord-Holland, DTB) .

Van Grinsven

1617 april 12, Heusden. *Henrick Jan Hieronimus van Griensven*, wonende te Driel, man van *Martijntgen* dochter van Mr. *Heyman Voochts*, en Mr. *Christaen Huybrechtssen van Heesbeen*, man van *Adriana* Mr. *Heyman Voochtsdr.*, erfgenamen van Mr. *Aernt Vooghts Christiaenssen*, in zijn leven gewoond hebbende te Heusden, verkopen land onder Herpt.

(R.A. Noord-Brabant, rechterl. archief Heusden nr. 450, fol. 40 vso; zie ook fol. 43 en 43 vso).

De Groeff van Erkelens

1548 mei 10 (Ascensione Domini), Arnhem. *Gaert Gaymans* heeft de Gruyterswerdt in pacht gehad van *Henrick die Groeff* erfvoogd te Erkelens en nu van *Wilhelm Bentynck*.

(G.A. Arnhem, rechterl. archief Arnhem, nr. 393, fol. 111 vso).

1590 mei 20, Rhenen, Joffr. *Anna de Groeff genaempt Erkelens* geeft volmacht aan haar broeder *Henrick de Groeff gen. Erkelens* tot regeling van de boedel van jonkheer *Gerardt van Erkelens*.

(R.A. Utrecht, rechterl. archief nr. 512, dl. 1589—90, fol. 35).

VRAGEN EN ANTWOORDEN+

Van Coevorden. Aan de hand van gegevens *Cau* in De Ned. Leeuw 1934, in De Vroedschap van Zierikzee door De Vos, en in De Gezaghebbers der Oost-Indische Compagnie op hare buitencomptoiren in Azië door Wijnaendts van Resandt kon het volgende fragment worden samengesteld:

Mr. *Jacobus Cau*, geb. Middelburg in mei 1628 (als zoon van *Adriaen Cau*, ordinaris klerk ter griffie der Staten van Zeeland, en van *Elisabeth van Gallicië*), leerling van het gymnasium te Middelburg 1641, theol. student te Groningen 1647, woonde 1652 in de Heerstraat aldaar, iur.cand. te Franeker 1653, vertrok als onderkoopman naar Oost-Indië, ritmeester der burgercavalerie te Batavia 1656, 2e commissaris van Makassar 1660, vice-president van de Raad van Justitie 1661, gouverneur van Foamosa 1662, commissaris van Makassar 1663, commandeur naar de westkust van Sumatra 1664, commandant van een retourvloot met zeven schepen 1666 (waarde ƒ 1.084.478), † vermoedelijk in Zeeland, tr. (ondertr. Groningen 17 juni 1648) Juffer *Anna Mechteld (Mathilda) van Coevorden*. (Getuige voor de bruidegom: *Leo Iwema*, lid van de provinciale rekenkamer van Groningen tussen 1635—1646; getuige voor de (bruid: Dr. med. *Bernardus Lugda*, 'gepromoveerd te Groningen 1624).

Uit dit huwelijk:

1. *Johanna Cau*, ged. Groningen 30 maart 1652.
2. *Catharina Cau*, geb. in okt. 1653.
3. *Jacob Cau*, ged. Batavia 15 febr. 1660.
4. *Adriana Cau*, ged. Batavia 22 nov. 1663.

Volgens oude geslachtsregisters *Cau* zijn deze vier kinderen jong gestorven.

Gevraagd de ouders van *Anna Mechteld (Mathilda) van Coevorden*, van wie te Groningen niets anders gevonden kon worden dan dat zij in dec. 1648 (dus als getrouwde vrouw) als lidmate werd aangenomen, wonende „in Lam huingestraat".

Zutphen. **Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman.**

Van Herwaarden-te (H)arckel (1950, 125 en 159-160; 1960, 313). Bij de ondertrouw te Amsterdam op 31 maart 1661 van *Jan van Herwaarden* heet zijn bruid: „*Machteld van Arckel van Lochem*", 18 jaar, geassisteerd met *Marritie Heyndricks*". In De Ned. Leeuw, jrg. 1960, kolom 313 worden de voorouders van de bruidegom vermeld, maar over de familie van de bruid wordt gezwegen. In Amsterdam vinden wij haar terug bij de dopen van haar kinderen en ook daar heet zij *Van Arckel*.

In Lochem komt die familienaam in die tijd niet voor. De oplossing wordt gevonden in de protocollen van de stad Lochem, d.d. 8 maart 1693 als *Bernardina te Harckel* aan de kinderen van wijlen haar zuster *Mechteld*, „ehelijk binnen Amsterdam bij wijlen *Jan van Harwarden* verwekt" een „donatio inter vivos" bespreekt.

Er zijn inderdaad in Lochem in de 17de eeuw een paar gezinnen *Te Harckel* gevonden: *Egbert te Harckel*, later richter te Warnsveld, op 16 febr. 1620 getrouwd met *Fenneke Sluiters*, en *Catharina te Harckel*, in 1616 getrouwd met *Tonnis Duymen*, zijn kinderen van *Meynt*, die reeds in 1616 was overleden.

Jan te Harckel, getrouwd Lochem in jan. 1617 met *Mette Olthof*, en *Marie te Harckel*, getrouwd Lochem 7 mei 1620 met *Gerrit van London*, zijn kinderen van *Hendrik te Harckel* en zijn vrouw *Aeltien*.

Hendrik en *Derk te Harckel*, de laatste getrouwd met *Aeltien te Winckel*, worden genoemd als kinderen van *Egbert te Harckel* († voor 1629) en *Barte van Kervenheim*.

Een generatie later worden in de protocollen van de stad Lochem de gezinnen vermeld van *Egbert te Harckel* († **vóór** 27 jan. 1668) en diens vrouw *Grietten Hoefslag*, en van *Tonnis te Harckel* en *Aeltien*.

De zusters *Bernardina* en *Mechteld te Harckel* — en naamgenoten — zijn echter nog onvindbaar. Daarbij wordt eraan herinnerd dat doop- en trouwboeken van Lochem ontbreken over de periode 1627-1665.

's-Gravenhage. **Mr. H. Wagenvoort.**

Jutting. De eerste generaties van deze in Ned. Patr. 1946 opgenomen familie waren alle predikant. Volgens overlevering zouden hun portretten in ieder geval nog in 1900 te vinden zijn geweest in de consistoriekamer te Badbergen (B.R.D.), maar later niet meer. Copieën van deze portretten bevonden zich volgens aantekening van het Iconographisch Bureau omstreeks 1920 te Curaçao in de collectie Heldewier Vignon.

Kan iemand de huidige verblijfplaats van deze en andere portretten *Jutting* meedelen ?

Amsterdam. **Mr. A. J. A. Labouchere.**

Niemeijer. In de familie *Niemeijer* (Groningen) is, voorzover na te gaan, sinds de tweede helft van de 19de eeuw in twee takken een cachet en zegelring met familiewapen in gebruik, dat als volgt omschreven kan worden: in goud 3 blauwe zeisen, twee en één: schildvoet: in zilver een zwart kruis. De twee takken waren ook in die tijd niet zeer na verwant, hoewel predikanten uit deze takken wel met elkaar correspondeerden.

In de gangbare bronnen en documentatie van het Centraal Bureau voor Genealogie heb ik echter nergens beschrijving en herkomst van dit wapen kunnen vinden: ook niet in de in aanmerking komende namen van vrouwszijde, voor geval het daaruit, al dan niet met kleurverandering of kleine modificaties, zou zijn overgenomen,

In verband met gewenste registratie bronvermelding gevraagd om meer zekerheid omtrent de herkomst te verkrijgen.

Utrecht. **Dr. J. A.** Niemeijer.

Van der Planitz (1981, kol. 126). Dezer dagen bezig zijnde met een onderzoek naar de voorouders en afstammelingen van *Huijgh Lauwens Hocke*, 17e eeuws leenman en schepen van Heenvliet in het uitgebreide archief van de Vrije Heerlijkheid van Heenvliet, dat door de eigenaar gedeponeerd is op het Gemeentearchief te Rotterdam en aldaar prettig te raadplegen, kwam ik ontelbare malen de naam tegen van Jonkheer *Philips* Edler *van der Planitz*. Op blz. 321 van G. 't Hart, „Historische beschrijving van de Hoge Heerlijkheid van Heenvliet" (met inventaris) staat dat Jhr. *Philips* Edler *van der Planitz* van 1639 tot 1 juni 1681 baljuw van Heenvliet was. In het archief staat dat hij tevens stadhouder van de lenen van deze heerlijkheid was.

Ene *Hendrik de la Haye* was van 1630 tot 1637 secretaris van Heenvliet (Leenregisters inv. no. 750 e.a.). De namen *Van der Planitz* en *De la Haye* komen niet voor in de doop- en trouwboeken van Heenvliet (A.R.A.) . Ook de naam van mevrouw *Van der Planitz* is niet gevonden, maar zij was wel actief aanwezig. In de jaarrekeningen van de verpondingen van Heenvliet (Inv. no. 339-373) wordt meermalen vermeld dat de huisvrouw van de baljuw drie pond en drie

schellingen kreeg voor het schoonmaken van de rechtkamer. Mogelijk is bovengenoemde Jhr. *Philips* Edler van *der Planitz* de in de vraag onder 2 genoemde N.N.

Rietstap geeft bij het wapen *Van der Planitz* op Saksen, Wurtemberg, Silezië. In Silezië kwam ook Hocke voor. Zie Kwartierstatenboek Ned. Leeuw 1958, p. 31 [1], en Rietstap, Armorial Général.

Regesten uit archief Vrije Heerlijkheid Heenvliet.

No. 128.
1645 Juli 17.

Contract tussen de Heer van Heenvliet en de Baljuw *Philips* Edler *van der Planitz* over het inwinnen van Memorielanden. Afschrift, Inventaris no. 1 Fol. 114 verso 155.

No. 147.
1676 April 19.

Baljuw en schepenen van Heenvliet oorkonden, dat Heer *Johan François van Schagen,* Vrijheer van Heenvliet etc. verklaard heeft in erfpacht uitgegeven te hebben en dat *Pieter Leenderts. Beenck* verklaard heeft in erfpacht ontvangen te hebben, 30 roeden boomgaard onder Heenvliet voor 6 gld. 6 stuivers jaarlijks. Met zegel van de baljuw in rode was en twee schepenzegels in groene was.

No. 148.
1681 Juni 1.

Anna van Zevender, Baronesse *van Schagen,* Vrouwe Douairière van Heenvliet, Schengen etc. oorkondt, dat zij na het overlijden van *Philips van der Planitz* als baljuw, dijkgraaf en schout van Heenvliet aanstelt *Lenaert de Voogd van Campen,* thans secretaris der stede en vrije heerlijkheid van Heenvliet. Met opgedrukt cachet van *Anna van Zevender.*

Rijswijk (Z.-H.). DR. A. P. J. VAN DER BURG.

1. De daarin voorkomende alliantie *Kretschmar-Hocke* berustte op een grotendeels onjuist aebleken 17de eeuwse kwartierstaat. Volgens Rudolf Stein, in zijn „Der Rat und die Ratsgeschlechter des alten Breslau" (Göttinger Arbeits Kreis, Holtzner Verlag Würzburg 1963), p. 266, was Ds. *Michael Kretschmar* gehuwd met *Maria Oder.* Het geslacht *Hocke* (wapen: in zilver een schuingeplaatste rode knoestige boomtak) behoorde tot de uitgestorven Silesische landadel (mededeling Jhr. F. G. L. 0. van Kretschmar).

Schade van Landegge (1981, kol. 127). Het zo bizonder aantrekkelijk, dichtbij de Nederlandse grens, op de linker oever van de Ems gelegen huis (Groot)Landegge werd door *Heinrich Schade* (wapen: de helm), zoon van *Wilhelm Schade tot Hundlosen* en *Anna van Morrien van Valckenhoff* (Rheine) in 1670 van *Arnold van Duithe gend Budth* verkregen. De koper bezat met toelating tot de ridderschap van Munster in 1657, het vaderlijke goed Hundlosen, de Van Nagelse goederen in Meppen en het huis Bergham in het Emsland. Uit zijn huwelijk met *Sibylla Odilia van Ketteler-Heringen,* dochter van *Johan van Ketteler tot Hovestadt* en *Maria Walpott van Bassenheim* had hij drie zoons:

1. *Otto Heinrich Schade tot Hundlosen,* gehuwd met *Mechtild Judith Sophia van Kobrinck,* dochter van *Otto Caspar* en *Nicolina Sibylla van Grodthauss,* erfvrouw van Dahren, Fieckenholtz, Altenoijte en Arckenstede.

2. *Wilhelm Diedrich Schade tot Landegge,* tr. le met *Elisabeth Gertrud von Frydag tot Gödens,* dochter van *Johann Wilhelm* en *Johanna van Diepenbroeck gd. van der Impel;* tr. 2e in juni 1680 *Hendrina Clara van Coeverden,* kanonikes

van het Zwarte Water 2 juli 1664, † in 1691, dochter van *Goossen van Coeverden tot Rhaan* en *Anna Maria van Coeverden tot de Stoevelaar;* tr. 3e *Frederica van Ittersum tot de Gerner,* dochter van *Berndt van Ittersum tot de Gerner* en *Middelwijk* en *Gerd von Frydag tot Sandford en Löringhof.* — Tijdens dit derde huwelijk werd de havezathe Landegge herbouwd en voorzien in natuursteen op het gevelveld van het front van de geaccoleerde wapens *Schade* en *Van Ittersum* onder een kroon van drie fleurons.

3. *Johan Carl Schade tot Nagelshof en Bergham,* lid van de Munsterse landdag 1687-1713, tr. *Johanna Elisabeth van Diepenbroeck,* 'dochter van *Conrad Rotger van Diepenbroeck zu Willershausen* en *Sabina van Gittekde;* dit huwelijk was kinderloos.

De sub 1. genoemde had een gelijknamige zoon, die de goederen Dahren, Hundlosen, Bergham, Altenoijte en Fieckenholtz erfde. Hij trouwde met de na te noemen *Sybilla van Schade tot Landegge* († in 1729) en van hem wordt gezegd "sterft beschadigt door omvallen der koetz 1740 October.". Eén kind liet hij na, die alle vaderlijke bezittingen erfde: *Sophia Johanna Charlotte,* opgezworen in het stift Bedbur 2 oktober 1729. Zij trouwde in 1741 met G. *W. von Frydag tot Gödens* "kraemt van een jonge dochter 1 mertz sterft 13 mertz aetatis 17½ jaer, de dochter sterft oock daerop 15 mertz 1742 tot Daren" [1].

Alleen de sub 2. genoemde liet twee kinderen na, nl. een reeds bovengoenemde dochter *Sibylla,* gehuwd met *Otto Hendrik Schade* junior en voorts een zoon *Hendrik Willem Schade tot Landegge, † 28* februari 1748, in 1743 getrouwd met *Magdalena Catharina Dorothea Wilhelmina van Munster tot Sourenburg,* dochter van *Johan Hendrik Lodewijk van Munster tot Sourenburg* en *Mechteld Dorothea van Ledebur* (geboren 10 mei 1723, † 26 januari 1772). Aldus, kwam Landegge aan de *Van Munster's.*

In verband met het vorenstaande blijft er voor de gezochte *Elisabeth Lutgerdina van Schade tot Landegge* als énige mogelijkheid over dat zij een dochter van het echtpaar *Schade-Ketteler* was. Of zij in die relatie misschien identiek geweest is met de door Baron van Spaen van Ringenberg zonder voornaam genoemde vrouw van een evenmin zonder voornaam aangeduide *Van Plettenberg tot Engstfeld,* durf ik onmogelijk beslissen [2].

Alkmaar. MR. J. BELONJE.

1. Hoge Raad van Adel, collectie Van Spaen, inv. nr. 108 (notities van Alex. Bernh. baron van Spaen van Ringenberg); aanvullingen op Rudolf vom Bruch "Die Rittersitze des Emslandes", Münster Westf. 1962, S. 45.

2. Eveneens zonder voornamen vermeld door A. Fahnevon Roland, Die Dynasten, Freyherrn und Grafen von Bocholtz, 1, 1, Cöln 1859, s. 147.

Schimmelpennink. Geboorteplaats, datum en gegevens omtrent zijn voorouders gevraagd van *Jacob Gerritse Schimmelpennink,* jonge man wonende te Hierden, tr. Harderwijk (ondertr. ald. 9 nov.) 1732 *Geertje Hendricksdr.,* wonende te Apeldoorn.

Voorburg. J. VERDUYN.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Van Wijn, door D. van Baalen. — Losse aantekeningen uit allerlei archieven, afl. IV, door W. Wijnaendts van Resandt. — Vragen en antwoord.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlands& Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. 0. Schutte, *p./a. **Zeestraat 71b, 2518 AA 's-Gravenhage.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 50,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur gelieve men te richten tot de Secretaris J. Barones van Dedem-Weyschedé, ***Laan van Koot 43,*** 2244 ***AT Wassenaar.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan de heer E. J. C. Boutmy de Katzmann, directeur van het Genootschap, ***Prins Willem-Alexanderhof 24, 2595 BE 's-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op, dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 11-12 **XCVIIIe Jaargang** **november-december 1981**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren Mr. H. J. Both, Dr. S. Hart, Jhr. H. A. van Foreest, J. C. Taal en Drs. P. H. J. K. Vrijlandt, respectievelijk sedert 1964, 1953, 1948, 1975 en 1965 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:

J. BINDT,	1511 AA Oostzaan, ***Noordeinde 21.***
Mr. J. H. CARSTENS,	2555 PW 's-Gravenhage, *Margrietstraat* ***8.***
Mevrouw F. A. M. CITROËN geb. KIEHL,	8935 ND Leeuwarden, *Maagdepalm* ***38.***
A. G. STEENBERGEN CRAYË,	3607 WB Maarssen, ***Duivenkamp 794.***
A. DISCH,	6219 ND Maastricht, ***Bosscherweg 15.***
Mevrouw A. A. EGGINK geb. LODËRUS,	2281 TA Rijswijk, ***Broekslootkade 15.***
J. FEENSTRA,	9202 BD Drachten, *Stelpswijk* ***11.***
W. VAN KEULEN,	2517 HM 's-Gravenhage, ***Valeriusstraut la lb.***
Dr. R. S. KIRK,	4581 BA Vogelwaarde, ***Bossestruat*** *45a.*
G. H. A. DE LANG,	1068 VS Amsterdam, *Salzmannhof* ***2.***
Frater H. LIMBEEK,	7495 TT Ambt Delden, *p/a* ***Fraters Maristen Bornerbroeksestraat*** *103.*
Mr. L. W. SLUYTERMAN VAN LOO,	2596 TE 's-Gravenhage, van ***Hogenhoucklaan*** 54.
Mevrouw A. A. DROSSAART LULOFS geb. TRESLING,	***1074*** HT Amsterdam, ***Amsteldijk 31.***
Mevroaw B. WILDT MEYBOOM geb. HULST,	***1181*** MT Amstelveen, *Brantwijk* ***38.***
Drs. W. F. VAN MOOSEL,	2291 GH Wateringen, ***Blauwe Akelei 10.***
Mevrouw J. J. VAN NIMMERDOR geb. LANGENBACH,	***3554*** HP Utrecht, *Cromwijcklaan* ***36.***
J. A. VAN DER NOLLE Azn.,	***1261*** CX Blaricum, *Wallandlaan* ***5.***
N. VAN OSENBRUGGEN,	***1402*** LE BUSSUM, ***Botweg*** *14b.*
CH. REYDON,	***2592*** CT 's-Gravenhage, ***Gerstkump*** 64.
Mr. F. K. R. C. SASSEN,	6522 KC Nijmegen, ***Beekmansdalseweg 1.***
J. A. Q. M. SMITS VAN OYEN,	***1412*** JT Naarden, Jan ***Steenlaan 37.***
CHR. J. M. N. DE VISSER,	***1217*** AC Hilversum, ***Hoge Naarderweg 61.***
Mevrouw J. DE VLETTER geb. VAN BRUMMELEN,	***1272*** ED Huizen, ***Beethovenlaan*** *17.*
Dr. G. ZILVOLD,	***7556*** MA Hengelo, ***Tinzmersweide 9.***

Adreswijzigingen:

B. W. HOPPERUS BUMA,	3818 KV Amersfoort, *Kappeyne* ***van de Coppellolaan*** *29.*
M. R. DOORMONT,	3002 GB Rotterdam, ***Postbus 62099.***
Ing. T. J. VERSELEWEL DE WITT HAMER,	1383 AD Weesp, ***Kruisland*** *14.*

Ir. G. L. HONDIUS, 2585 JG 's-Gravenhage, *Parkweg 5.*

W. IMTHORN, 2223 TW Katwijk, *Schutterswei 24.*

R. VAN DER NEUT, 2352 VH Leiderdorp, *Merelstraat* 156.

Mevrouw M. ONSLOW geb. MASSET, Southampton 5017 GU, Engeland, 26 *Saxholm Way.*

J. SPAANS, 3311 ER Dordrecht, *Voorstraat* 118.

Het geslacht Beens te Breda,

door MR. G. VAN NIEKERKEN.

Inleiding

Wie de lijsten van burgemeesters, schepenen en tienmannen der stad Breda, opgenomen in Van Goor [1], doorleest, kan vaststellen dat, evenals in de meeste andere Nederlandse steden in de 16de en 17de eeuw, ook in Breda leden van vaak dezelfde families de regeringsfuncties bekleedden. Een aantal van deze families is in de genealogische litteratuur beschreven, maar verschillende „regeringsgeslachten" zijn in dit opzicht stiefmoederlijk bedeeld. Eén daarvan is het geslacht Beens. Behalve een publicatie betreffende een enkele tak in De Navorscher van 1879, 1880 en 1881 en enige verspreide vermeldingen is van deze familie niets bekend. Toch speelde zij op plaatselijk niveau lange tijd een rol van enige betekenis. ***Anna Cornelisdr. Beens*** was gehuwd met ***Ghoris Buysen,*** die van 1549 tot 1601 vrijwel onafgebroken schepen of burgemeester van Breda was: haar neef (zoon van haar broeder ***Frans Cornelisz. Beens) Merten Frans Beens,*** in tweede echt gehuwd met ***Anna Montens*** [2], is tussen 1572 en 1591 niet minder dan zestienmaal tienman en sedertdien worden vrij regelmatig tot in het begin van de 18de eeuw leden van de familie ***Beens*** te Breda vermeld, een enkele maal als burgemeester, en voorts als schepenen, tienmannen, weesmeesters en regenten van het weeshuis en het gasthuis, ofwel als secretaris, schepen of bestuursbeambte in een van de omliggende dorpen.

Met andere vooraanstaande Bredase families bestonden nauwe banden. Niet minder dan vier huwelijken werden gesloten met leden van het geslacht ***Van Emelenberg*** (later ***Van den Brandeler); Maria Beens*** (IVh, 4) is de stammoeder van alle leden van het geadelde geslacht ***Van den Brandeler.*** Verder treffen wij allianties aan met, onder meer, leden van de families ***Van Baerle, Van den Corput, Boelen, Rovers, Bakx, Ruyssenaers*** en ***Van Rijckevorsel.***

Na ca. 1700 raakt de naam ***Beens op*** de achtergrond om ruim honderd jaar later weer naar voren te komen in de personen van Mr. ***Laurentius Beens,*** in de eerste helft van de 19de eeuw jaren lang notaris te Ginneken en Breda, en van diens' drie zoons, ***Felix Guillelmus Josephus Beens*** en ***Eduardus Leander Augustus Brens,*** beiden eveneens, — kortstondig — notaris te Breda, en Mr. ***Carolus Cornelis Aloysius Beens,*** gedurende ***40*** jaar kantonrechter te Oosterhout en bovendien van 1852 tot 1868 lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Hierbij dient wel vermeld dat de tak, waaruit laatstgenoemd viertal stamt, in de 18de eeuw twee generaties lang niet te Breda maar te Eindhoven gevestigd was. De vader van ***Laurentius Beens*** werd in 1777, komende uit Eindhoven te Breda als burger ingeschreven, en diens grootvader, in 1675 te Breda geboren, verhuisde omstreeks 1704 naar Eindhoven. Doch in ieder geval mag men wel stellen dat de familie ***Beens*** gedurende circa 400 jaar in en om Breda een tamelijk vooraanstaande plaats innam.

Door thans een beschrijving te geven van dit geslacht ***Beens*** hoop ik een leemte te vullen. Hetgeen geboden wordt maakt geen aanspraak op volledigheid. Een volledige genealogie tot in de 19de eeuw zou trouwens, gezien de uitgebreidheid van de familie, te uitvoerig worden. Belangstellenden kunnen desgewenst in het welvoorziene en goed toegankelijke Bredase gemeente-archief zonder al te veel moeite de jongere generaties terugvinden.

Wat betreft de periode beginnende aan het eind van de 15de eeuw tot in de eerste helft van de 17de eeuw heb ik wel naar volledigheid gestreefd. Enkele takken zijn wat verder uitgewerkt. De tak van ***Laurentius Beens wel*** het verst.

In de 16de en in het begin van de 17de eeuw waren de leden van de familie in het dagelijks leven merendeels (kennelijk welvarende) vleeshouwers, aan welk ambacht hun wapen: drie aanziende ossekoppen met hals, niet vreemd zal zijn. Dat zij in hun aardse beslommeringen niet geheel opgingen blijkt uit hun wapenspreuk: "Soect het hemels" [3].

Ik voeg hieraan toe dat door hen ook andere wapens werden gevoerd. Volgens Muschart voerde ***Willem Frans Beens*** (IVh) als wapen: In goud drie zwarte bollen, elkaar rakende, en waaruit zilveren vlammen komen, vergezeld boven van een zwarte vuurslag. Voorts waren in de Grote Kerk te Breda vier rouwborden aanwezig van respectievelijk ***Maria Beens*** (IVh, 4), echtgenote van ***Roeland van den Brandeler, Margaretha Constantia van Renesse,*** vrouw van ***Adriaen Beens*** (VIIe), ***Digna Beens*** (IVh, 6), tweede vrouw van ***Ludovicus van Renesse,*** en ***Catharina Beens*** (Vc, 2), echtgenote van ***Govert Jansz. van Alphen,*** alle met een wapen omschreven als: Drie vlammende bommen, vergezeld boven van twee vuurslagen naast elkaar [3a].

Tenslotte geeft D. G. van Epen [3b] bij de vermelding van ***Laureys Beens*** (IIb, 4), de echtgenoot van ***Lysbeth Huybrechts,*** als wapen ***Beens*** op: In goud drie vlammende zwarte bommen, waarboven een vuurslag van dezelfde kleur. Ten 'onrechte vermeldt Van Epen daarbij, evenals' Van den Brandeler (zie noot 6), dat ***Laureys Beens*** een zoon zou zijn geweest van ***Cornelis Beens*** en ***Kathelijne IJsack Robbrechtsdr.*** Hoe het komt dat leden van dezelfde familie, in dezelfde tijd en in dezelfde stad, verschillende wapens voerden heb ik niet kunnen ontdekken.

Na de reformatie gingen de meeste leden van het geslacht over tot de hervorming. De tak waaruit Mr. ***Laurentius Beens*** stamt bleef echter grotendeels trouw aan de moederkerk: haar leden waren aanvankelijk (peper) koekbakkers, en

1. Th. E. van Goor, Beschrijving der Stadt en Lande van Breda, 's-Gravenhage, 1744.
2. Dochter van de kanunnik ***Engelbrecht Montens,*** zuster van *Peter* ***Montens,*** de stamvader van het nog bloeiende, tot de Belgische adel behorend, geslacht ***Montens d'Oosterwijk,*** zie genealogie ***Montens*** in het Jb C.B.G. 1968.
3. J. C. Steenkamp, De grafzerken in de Groote of Onze Lieve Vroawekerk te Breda, 2.

3a. C. D. Bakker, Heraldische en Genealogische merkwaardigheden in de Grote of O.L.V.kerk te Breda (1932).

3b. D. G. van Epen, Adelsarchief, Jaarboek voor den Nederlandschen Adel, 4e jaargang.

daarna tinne- en loodgieters, welk ambacht nog heden door hun afstammelingen te Breda wordt beoefend, terwijl in deze tak ook het notarisambt bijzonder in trek was. Ik telde inclusief *Laurentius* en zijn twee zoons vijf notarissen. Tenslotte leverde deze R.K. tak wonderlijk genoeg ook nog een — in een katholiek gezin geboren — hervormde dominee op, die een aantal bijbelboeken op rijm uitgaf en dientengevolge een plaats kreeg in het Biographisch Woordenboek van Van der Aa.

De vestbrieven van Breda gaan niet verder terug dan 1499. Wel zijn er oudere bronnen, doch deze zijn fragmentarisch en helaas heb ik de stamreeks aan de hand daarvan niet verder kunnen opvoeren.

Misschien mogen wij voorlopers zien in *Jan Been (Johannes* dictus Been), van wie op 2 sept. 1352 wordt vermeld, dat hij met *Jan,* kleinzoon van *Robertus,* voor de kamers, die zij bewonen te Breda, een jaarcijns van 39 groten verschuldigd is aan *Nicolaas van Oket* [4], of in *Hertaer* en *Jan Beinssone,* die met enige anderen door de heer van Breda wetteloos en eerloos wordt "geleghet na onzer poort van Breda, overmidts moert, cracht ende overdaet, die si gedaan hebben" bij akte van 13 juni 1354 (A.R.A. Nass. Dom. raad I, no. 150, reg. *505).* Voorwaar geen goed begin.

Meer waarschijnlijk acht ik dat als een rechtstreekse voorvader is te beschouwen *Willem Been,* vermeld in het Register van erfpachten en cijnsen van de Heilige-Geesttafel te Breda (Afd. II-17, nr. 1), welk register ca. 1415-1416 werd aangelegd.

Onder Breda staat daar aangetekend op fol. 108: „ *Willem Been,* op zijn huisinghe gestaen op de hoec van de marktstrate, dat *Heyn Jans IJpelaar* plach te wesen". Gezien de voornaam *Willem,* die in de latere familie gebruikelijk was, en gezien de plaats van het huis, de Marktstraat (Grote Markt), waar de leden van de eerste generaties, van het hierna te behandelen geslacht bijna allen woonden, lijkt mij verwantschap als hiervoor gemeld wel aannemelijk.

Voorlopig vangt de genealogie aan met *Gielis Beens,* die weliswaar zelf niet ten tonele verschijnt, maar wiens naam toch wel te vinden is in een akte van eind december 1501 (Breda, R. 415, fol. 219) betreffende de scheiding van het versterf van *Joris Gielis Beens* tussen *Cornelie Gielis Beens* en de ten dele reeds meerderjarige kinderen van *Cornetis Beens,* uit welke akte mag worden opgemaakt dat in de eerste helft van de 15de eeuw een *Gielis Beens* leefde, die twee zoons had, *Joris* en *Cornelis,* beiden overleden voor eind 1501, en een dochter *Cornelie.*

De nazaten van voormelde *Cornelis* zijn in de latere bronnen te volgen; hij is de gemeenschappelijke voorvader van alle *Beens'en,* behandeld in de volgende paragraaf.

Thans volgt de genealogie, waarbij ik aanteken dat alle akten, waarbij geen archiefplaats wordt vermeld, berusten in het Gemeente-archief van Breda.

Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel was zo vriendelijk mij een gedocumenteerd overzicht van de afstammelingen van *Laureys Cornelis Beens* (Ve) te verstrekken, dat ik in de hierna volgende genealogie grotendeels heb overgenomen.

---

4. A. Erens, De Oorkonden van het Norbertinessenklooster St. Catharinadal te Breda-Oosterhout, nr. **64.**

Genealogie.

Gielis Beens.

Kinderen:

1. *Joris,* † vóór december 1501 (liet geen kinderen na)
2. *Cornelis,* volgt 1.
3. *Cornetie,* waarschijnlijk ongehuwd,

Eind dec. 1501 (R.415, 219) : ***Cornelie Gielis Beens*** met ***Merten Petersz.***, haar voogd, en ***Gielis Cornelis Beens, Willem Cornelis Beens en Cornelis Cornelis Beens, ge***broeders, voor hen zelf, ***Kathelijn Cornelis Beensdr.*** met voorn. ***Willem,*** haar broeder en voogd, voorn. ***Willem*** Beens, als voogd en broeder van ***Anthonis*** en ***Kerstijne:*** onderlinge scheiding van de boedel van ***Joris Gielis Beens*** zaliger.

I. *Cornelis Beens,* vermeld te Breda 1 mei 1499, † vóór dec. 1501, tr. *Jehenne,* † vóór 21 jan. 1523, dr. van *Laureys Willem Looyer,* verm. te Breda, 3 jan. 1486 (Weeskamer reg. nr. 20) en te Ginneken 18 dec. 1498, gegoed te Heusenhout (R. 419, 77), † vóór 18 juni 1510 (R. 419, 216) en *Cornelie N.*

Uit dit huwelijk:

1. *Gielis,* compareert te Breda 1501, 1504 en 1515, † vóór 1523.
2. *Willem,* volgt IIa.
3. *Cornelis,* volgt IIb.
4. *Kathelijn,* † vóór 21 jan. 1523, tr. vóór 10 juni 1506 *Henric Adriaen Henric Huybrechfs van Emelenberg (van den Brandeter).*
5. *Anthonis,* † na 18 jan. 1528.
6. *Kerstijne,* tr. *Denijs Peter Denijszone.*

1 mei 1499 (R.415, 16): ***Cornelis Beens*** heeft ***Gerrit Huybrecht 6*** gld. erfch. verkocht uit drie vierendeel bunder weiden gelegen achter de lazarije naast ***Hubrecht van Oosterxee's*** erfgen. erve en ***Godert van Baerle; voorts*** geeft Cornelis ***Beens als*** bijpand zijn huis in de Veterstraat naast *Herman* van *Zelbach's* huis.

8 jan. 1504 (R.416, 15v.) : ***Cornelie Gielis Beensdr.*** met ***Merten Petersz.*** haar voogd verkoopt aan Anthonie, wed. wijlen Jan Bloemaerts, vijf gulden, die ***Willem Cornelis Beenszone***, haar neef, haar jaarlijks moet betalen op Allerheiligen uit zijn huis aan-de Plaats naast Cornelis Huybrechts' huis en Cornelis Willem Lenaerts' huis, strikkende tot de Katerstraat. Voorts verscheen ***Gielis Cornelis Beens,*** mede voor zijn broers en zusters, en verklaarde dat de voorn. ***Willem,*** zijn broeder, na dode ***Jorys Beens,*** zijns ooms, tegen hen op voors. huis is gevest.

22 mei 1504 (R.416, 26v.): ***Gielis Cornelis Beenszoon*** heeft aan Andries Boudens verkocht een huis op 't Gasthuyseynde; voorts verschenen ***Cornelis*** en ***Willem,*** gebroeders, ***Cornelis Beens*** zonen, en ***Kathelijn*** Cornelis ***Beens*** dochter met voorn. ***Willem,*** haas 'broeder, als voogd, en voorn. ***Willem*** in de name van ***Anthonis***, zijn broeder, en ***Kerstijne***, zijn zuster, die verklaarden dat de voorn. ***Gielis,*** hun broeder, jegens hen op voors. huis is gevest.

10 juni 1506 (R.417, 219) : ***Kathelijn Cornelis Beensdr.*** met ***Henric Adriaen Henric Huybrechts van Emelenberg,*** haar man en voogd, verkoopt aan Peter Rombout Cheeuws 3 gld. rente uit haar huis in de Heystraat.

4 febr. 1508 (R.417, 10) : ***Jehenne*** Cornelis ***Beens*** wed. met ***Aerde Aert Noydens,*** haar voogd, heeft ***Peter Jansz. van de Voirtbosch 6*** gld. erfch. verkocht uit haar huis aan de Veterstraat naast Herman van Zelbachs en Willem Henric Raess.

21 febr. 1523 (R.429, 150): ***Cornelis*** wijlen ***Cornelis Beenszone*** koopt uit de nalatenschap van zijn moeder ***Jehenne Cornelis Beens*** wed. een beemd, vijfvierendeel bunder met huis, aan de Teteringse Dijk, met accoord

van Anthonis Cornelis ***Beens en Cornelis*** wijlen ***Willem Cornelis Beens, voor*** hen zelve, ***Denijs Peter Denijszone, als*** man en voogd van ***Kerstijne Cornelis Beensdr., Cornelis Henric Adriaens,*** zoon van wijlen ***Kathelijn Cornelis*** Beensdr. en ***Joost Peter Smitsxone als*** man en voogd van ***Marie Henric Adriaensdr.***

18 jan. 1528 (R.433, 10): ***Anthonis*** wijlen ***Cornelis Beensx.*** heeft ***Cornelis*** Cornelis ***Beens*** zijn broeder de 3 Rgld. erfch. verkocht, die de voorz. ***Anthonis*** bij een scheiding met zijn mede-erfgenamen aanbedeeld zijn.

IIa. *Willem Cornelis Beens,* † *vóór* 1515, tr. le N.N.: tr. 2e *Jehenne Willem Peters Roevers,* "des verwers *dochter",* dr. van *Willem die Roever,* schepen Breda 1476, 1478, 1479 (zoon van *Peter die Roever*) en *Kathelijne Huybrechts van Emelenberg* [5].

Uit het eerste huwelijk:

1. *Cornelis,* volgt 111.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Neelke.*

3. *Willempke.*

15 mei 1512 (R.420): ***Anthonis*** **Cornelis** ***Beens*** verkoopt ***Embrecht*** *Gijsbrecht Jansz.* ***5*** gld., die ***Willem Cornelis Beens,*** zijn broer, hem jaarlijks' op St. Jansdag Baptist moet uitreiken uit zijn huis omtrent de Plaats tegen de Vleeshalle.

11 juni 1515 (R.423): ***Gielis*** *Cornelis* ***Beens,*** voogd van ***Corneliken*** en ***Willemken,*** wettige onmondige kinderen van wijlen ***Willem Cornelis Beens,*** van welke kinderen de moeder was ***Jehenne Willem*** *Roevers,* des verwers dochter, verkoopt het huis dat ***Willem Beens*** bezat aan de Markt tegen de vleeshalle.

4 febr. 1517 (R.423) : uitvoerige boedelscheiding; *Cornelis* ***Cornelis Beens,*** voogd van Neelken en ***Willeken,*** wettige kinderen van wijlen ***Willem*** Cornelis Beens, van wie moeder was ***Jehenne Willem Peters*** *Roevers.*

111. *Cornelis Willem Beens,* † vóór *6* nov. 1565, tr. *Kathelijn Robbrecht Ysacqdr.,* † in de Vasten 1559.

Uit dit huwelijk:

1. *Jenneken,* † na *26* sept. 1588.
2. *Aelken (Aleyde, Aleydis),* † na *26* sept. 1588.
3. *Marijke,* † na *26* sept. 1588.
4. *Anneke,* † na *26* sept. 1588.
5. *Willem,* volgt IVa.
6. *Adriaan,* volgt IVb.
7. *Cornelis.*

26 nov. 1551 (R.456) : ***Cornelis Willem*** *Beenszone* ***en Kathelijn Robbrecht Isacqdr.*** verkopen 3 bunder weiden met huis en schuur.

15 april 1556 (R.461) : voorn. echtpaar verkoopt ca. ¾ bunder weiden.

30 juli 1565 (not. Van de Corput, no. 5) : Cornelis Beens ert; heeft zeven kinderen, waarvan de zoon ***Adriaen*** reeds is overleden.

30 okt. 1561 (R.446): ***Cornelis Willem Beenszone*** bezit het huis St. Joris aan de Markt te Breda.

6 nov. 1565 (R.470, 164) Cornelis wijlen ***Cornelis Willem Beensxone*** compareert inzake het huis St. Joris aan de Markt; zijn zusters zijn ***Johanna, Aleyde,*** *Marie* en Anne.

26 juli 1588 (R.489, 85) : ***Aleydis Cornelis Willem Beensdr.,*** geassisteerd met ***Huybrecht Frans Beenszone*** „heuren neve als heur voogd in dezer saecke" mede voor ***Johanna*** *Cornelis* ***Willem Beensdr.*** „heur suster sieck te bedde liggende", inzake 5 Kar. gld. erfcijns, die Cornelis ***Peter Hagaerts*** aan Agneese ***Willem Jan Beertendr.,*** eertijds weduwe van wijlen ***Adriaan*** **Cornelis** ***Beens,*** hun broeder, had gegeven op zijn huis achter de Craen.

5. P. A. J. van den Brandeler, Zegels van leenmannen der Heeren en van Schepenen van Breda; Wapenheraut IV, 106 e.v.

IVa. *Willem Cornelis Beens* tr. *Cornelie Cornelis Boelendr.,* dr. van *Cornelis Boelen,* broodweger te Breda (1521—'24) en *Hillegonda Henric Noutendr.*

Uit dit huwelijk:

Hillegonda.

24 febr. 1551 (R.456, 35v.) ***Cornelie Cornelis*** *Boelendr.* met ***Willem Cornelis Willem Beens*** haar man; boedelafrekening; haar oom: heer ***Gerrit*** *Boelen,* priester, wonende te Utrecht; haar grootouders: wijlen ***Henric*** *Nouten* en ***Hillegonda van Ypelaer;*** *Anthonia Boelen* haar tante.

16 aug. 1521 (R.428, 105) : boedelscheiding van de nalatenschap van ***Hen& Nouten.***

9 febr. 1553 (R.458, 36) : ***Willem*** Cornelis ***Beens*** treedt op als gemachtigde van Jannen ***Boelen Roelofsen, wo***nende te Utrecht.

8 juni 1591 (R.492, 92v., 93): *Cornelis* ***Stevens*** *Lauwerman* voor hem zelf en *Hillegonda* ***Willem Beensdr.*** als lasthebbende en in de naam van ***Willem*** Beens, haar vader, samen in naam van ***Willem Cornelis Beens*** en Sweer ***Aerts van Sant,*** hun medeërfgenamen, allen te Utrecht, verkopen aan Digna Jan ***Thomas*** van ***de Wege,*** dr. van wijlen ***Mr. Gerrit Otten,*** en haar kinderen 3/5 van de goederen, vermeld in de doorstoken schepenbrief, waarvan de andere 2/5 de kinderen van wijlen Mr. ***Gerrit Otten*** toebehoort, zijnde die kinderen met hen, comparanten, erfgenamen van heer ***Gherit*** *Cornelis* ***Boeienzone,*** te Utrecht overleden.

IVb *Adriaen Cornelis Beens,* † vóór febr. 1564, tr. *Agneese Willem Beertendr.,* dr. van *Willem Jan Beerten* en Yeve *Jan Peters van de Voirtbosch.*

Uit dit huwelijk:

1. *Willem,* geb. ca. 1551, waarsch. kinderloos †.
2. *Willem,* geb. ca. 1556, waarsch. kinderloos †.
3. *Kathelijntje,* geb. ca. 1559, waarsch. kinderloos †.

25 aug. 1553 (R.458): *Marie* ***Willem Beertendr.*** met ***Adriaen Godert Piggen,*** haar man en voogd, en ***Agneese Willem Beertendr.*** haar zuster, met ***Adriaen*** *Cornelis* ***Beens,*** haar man, compareren.

15 juni 1555 (R.460): ***Agneese Willem Jan Beertendr.*** met ***Adrianen Cornelis Beensxone,*** haar man en voogd; haar grootmoeder ***Mechteld Jan*** *Beerten* weduwe,

12 april 1560 (R.465): ***Agneese Willem Beertendr.*** met ***Adriaen*** *Cornelis Willem* ***Beensx.,*** haar man, verkoopt een rente-brief.

4 febr. 1564 (Weeskamer, nr. 440): ***Adriaen Cornelis Beens*** is overleden; zijn echtgenote: ***Agneete*** *Willem Beerten*; kinderen: ***Willem, 12*** jr., ***Willem, 7*** jr., en *Kathelijntje,* ***4*** jr.

15 dec. 1579 (R.1115) : ***Willem Adriaen*** *Cornelis* ***Beensx.,*** oud 26 jr., testeert; erfgenamen: ***Willem,*** *Jenneken,* ***Aelken, Marike*** en ***Anneke,*** wijlen ***Cornelis Willem Beenszoons*** zoon en dochters, zijn oom en tantes van vaders zijde.

IIb. *Cornelis Cornelis Beens,* vleeshouwer, voor het eerst vermeld 22 mei 1504, † vóór 19 jan. 1554, tr. *Cornelie N.*

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Cornelis Beensdr.* [6], tr. *Goris Buysen,* geb. ca. 1519, tussen 1549 en 1601 schepen en burgemeester

6. Volgens P. A. J. van den Brandeler, Brediana uit den Spaanschen Tijd (Ned. Arch. voor Kerkgeschiedenis dl. XVII, 3 en dl. XIX, 1) waren ***Anna*** en haar broers ***Frans*** en *Laureys* kinderen van ***Cornelis*** *Willemsz.* ***Beens*** en ***Kathelijn Robrechtsdr.*** *IJsack.* Uit de akten aangehaald sub 111 en IIb blijkt dat dit onjuist is.

van Breda, † in 1601, zn. van Mr. ***Sebrecht Buysen***; hij hertr. ***Kathelijn Godert Reyner Jacobsdr.,*** wed. van ***Cornelis van Gilze.***

2. *Willem,* volgt IIIa.
3. ***Frans,*** volgt IIIb.
4. ***Laureys,*** † ***vóór 14*** febr. 1558, tr. ***Lysbeth Gherijt Cornelis Huybrechtsdr. (van den Brandeler)*** ; zij hertr. ***Peter van Baerle.***

29 juni 1530 (R.435) : ***Cornelis Beens,*** die men noemt ***Mussen,*** poorter van Breda, vleeshouwer aldaar.

26 april 1532 (R.437): *Henric* Montens, „raedt mijns gn. Heeren de grave van Nassau", heeft verkocht aan CorneZis ***Beens*** een huis met erf te Breda, in de Grote Stege, door welke steeg men ter Visscherstrate gaat, naast ***Lucas*** de mandemakers huis aan de ene zijde en ***Heyncken Adriaen Heymansdr.*** huis aan de andere zijde, strekkende achterwaarts aan *Gooswijn* van Goirle.

21 nwv. 1533 (R.438): ***Henricke Jacobsdr. van Sonne,*** met ***Frans*** Jan ***Aerts,*** haar man, heeft verkocht aan Cornelis *Cornelissen* ***Beens*** een stuk hof en erf, „daer de voorseyde *Cornelis* een schuur op geset heeft in de Heystrate, buyten 't Gasthuyseyndt".

29 avril 1539 (R.444) : compareert ***Ghoris Buysen,*** wijlen Meester ***Sebrecht Buysensone,*** oud omtrent twintich jaren.

16 sept. 1542 (R.447) : *Gherijt* ***CorneZis Hubrechtsxone (van den Brandeler)*** treft een regeling met zijn dochter ***Lysbeth Gherijt CorneZis Hubrechtsdr.,*** echtgenote van ***Laureys Cornelis Beens.***

19 jan. 1554 (R.459): ***Frans*** en ***Willem,*** gebroeders, wijlen CorneZis ***Beens*** zonen, en ***Ghoris Buysen*** als getrouwd hebbende ***Anna*** CorneZis *Beensdr.,* voor hen en ook voor *Cornelie Cornelis* ***Beens*** weduwe, hun moeder, en ***Laureyssen CorneZis Beens,*** hun broeder, compareren inzake verkoop van huis en erf te Breda aan de Grote Stege „daerdoor men in de Visscherstrate gaet, dewelke bij wijlen ***Henricken*** *Montens* eertijds verkocht is aan wijlen *Cornelis* ***Beens*** hun vader na uitwijzen van een schepenbrief" dd. Breda 26 april 1532.

14 febr. 1558 (R.463) : ***Anna CorneZis*** *Beensdr.,* ***Ghoris Buysen,*** haar man, *Cornelis,* wijlen Willem *Cornelis* ***Beenszoon*** met *Kathelijn Vincken,* zijn moeder, ***Frans CorneZis Beens,*** hun broeder en oom respectievelijk, compareren betreffende het huis, genoemd in de schepenbrief dd. 30 juni 1557, nl. „het groote huys op de Markt neven 't hoeckhuys daerin wijlen ***Laureys*** *Cornelis* ***Beens*** in zijn leven te wonen placht."

IIIa. ***Willem Cornelis Beens,*** † vóór ***23*** jan. 1557, tr. *Kathelijn Andries Vinckendr.*

Uit dit huwelijk:

Cornelis, geb. ca. 1539, vleeshouwer te Breda.

1 juli 1541 (R.446, 125) : ***Kathelijn Andries*** *Vinckendr.* compareert met haar man en voogd *Willem* ***Cornelis Beens.***

23 jan. 1557 (R.462, 20v.): ***Kathelijn Andries Vinckendr.,*** wed. wijlen *Willem* ***Cornelis Beens,*** compareert inzake vijf veertelen rogs erfpacht, haar aanbestorven van haar vader.

31 dec. 1557 (R.462) : ***Frans Cornelis Beens,*** zijn zuster ***Anna*** en zijn neef Cornelis wijlen *Willem Cornelis* Beensx., oud 17 à 18 jaar, compareren.

1 maart 1563 (R.468, 33) : *Cornelis Willem* ***CorneZis Beensx.*** verkoopt aan *Cornelis* ***Peter Jan Goevaerts,*** vleeshouwer, een huis aan de „Nieuwestraat, van de markt ter vleeshalle gaende".

IIIb. ***Frans*** *Cornelis* ***Beens,*** † vóór 24 april 1563, tr. *Digna Hubrecht* ***Jan Willem Sangersdr.,*** dr. van *Hubrecht Jan* ***Willem Sangersz.*** († vóór 1534) en *Yde* ***N.*** (A.R.A., coll. van Oyen, 124), kleindr. van *Jan* ***Willem*** *Sangers,* o.a. vermeld 8 okt. 1499 (R. 415) en 9 juni 1506 (R. 417) te Terheyden.

Uit dit huwelijk:

1. ***Marten,*** volgt IVc.
2. ***Hubrecht,*** volgt IVd.
3. ***Yda,*** geb. ca. 1545, † vóór 10 dec. 1593, tr. *Jan* ***Joris Andries*** *Doons,* † vóór 10 dec. 1593.
4. ***Cornelia,*** geb. ca. 1547, tr. ***Adriaan Cornelis van den*** *Corput,* † vóór 4 april 1598 (not. arch. 1122, 19); hieruit een zoon ***Willem,*** ged. (R.K.) Breda 24 febr. 1583 (get. Cornelis Fransz. en Catharina Vincken).
5. ***Christiaan,*** volgt IVe.
6. ***Adriaan,*** volgt IVf.
7. ***Cornelis,*** volgt IVg.
8. ***Willem,*** volgt IVh.
9. ***Laureys,*** geb. circa 1556, † vóór 1589 (R. 490).

11 dec. 1565 (Weeskamerarch.) ***Merten Frans*** Beens en CorneZis ***Willem CorneZis*** *Willem*(?) ***Beens,*** voogden van wijlen ***Frans*** *Beenszoons* kinderen, van wie de moeder was ***Digne Hubrecht Jan Sangersdr.: Yde, 20 j., Cornelia, 18 j., Christiaen, 16 j., Adriaen, 14 j., Cornelis, 12 j., Willem,*** 10 j., ***Laureys, 9 j.***

29 sept. 1545 (R.450, 181v.): ***Frans CorneZis*** Beenssone huis en erf, waar hij nu ter tijd in woont aan de Markt te Breda.

9 dec. 1551 (R.635, 173) : ***Digna*** *Hubrecht* ***Jan Willem Sangersdr.,*** echtgenote van ***Frans CorneZis Beens:*** scheiding van de boedel van haar broeder ***Jan*** *Hubrecht* ***Jan Willem*** Sangersx., oud schepen van Terheyden.

14 juni 1558 (R.463, 130v.): ***Frans CorneZis Beens*** compareert.

24 april 1563 (R.468, 65v.) : ***Merten Beens,*** wijlen Frans ***Beensxone,*** en ***Marie Wouter Lambrechtsdr.*** kopen van Hieronimus Jan Keyen land buiten Breda.

1580 (G.A. Breda, 100ste penning, no. 1972, fol. 34): Op de Markt woonde de weduwe van ***Frans*** Beens, belend aan ***Marten Frans Beens,*** haar zoon, daarnaast CorneZis Frans ***Beens*** en Corstiaan ***Beens.***

IVc. ***Marten Frans Beens,*** geb. ca. 1539, vleeshouwer ***en*** fabriekmeester, tienman te Breda tussen 1572 en 1591, regent van het gasthuis 1582, 1583, Heilige Geestmeester 1567, † 21 april 1595, tr. le ***Maria*** *Wouter* ***Lambrechtsdr.:*** tr. 2e ***Anna*** *Montens,* testeerde 11 nov. 1612, † 26 juni 1621, dr. van Mr. ***Engelbrecht Montens*** en ***Petronella Joris*** *Vermunten* en wed. van *Jan* ***Wouters van*** *Akeren,* die men noemt *Jan* ***van*** *Esch.*

1577 (R.1556, Stadsrekeningen) : ***Merten Frans Beens,*** vleeshouwer te Breda.

27 aug. 1562 (R.467): ***Lysbeth CorneZis Piggendr.,*** wed. van wijlen ***Adriaen de Korte,*** geassisteerd met ***Merten Beens,*** haar neef en voogd.

19 febr. 1569 (notaris Van den Corput : ***Merten*** Frans ***Beens*** testeert.

19 febr. 1569 (R.474): ***Merten Frans Beens*** alias ***Mussenxone*** en Cornelis *Willem Cornelis Beenszone,* beide vleeshouwers te Breda wonende, compareren.

IVd. *Hubrecht* ***Frans Beens,*** geb. ca. ***1540,*** vleeshouwer, regent van het gasthuis te Breda 1588—'89, † 17 aug. 1603, tr. ***Cathalijne*** *Henric* ***Michiel van de Putte.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Dingena,*** tr. Breda 24 april 1605 ***Cornelis*** *Jansz.* ***van der Hoop,*** † Dordrecht in 1625 (Vorsterman van Oijen, Stam- en Wapenboek 11, 82).
2. ***Frans,*** volgt Va.
3. ***Willem,*** volgt Vb.
4. *Cathelijn,* tr. ***Anthony Campaigne,*** vermeld 11 febr. 1627 (not. De Jager, Dordrecht).

5. *Pauwel,* volgt Vc.
6. ***Anneke,*** tr. ***Cornelis*** *Pauwelsz.,* vermeld 3 maart 1627 (R. 526).
7. ***Hendrikje,*** tr. 8 dec. 1624 ***Hendrik*** *Gerrits* ***de Wijse.***

23 febr. 1573 (R.477): ***Hubrecht Fransz. Beens,*** vleeshouwer, huurt met enige collega's' land.
27 jan. 1575 (R.479, 14): ***Hubrecht Frans Beens*** koopt voor 350 Rg. een huis aan het Gasthuyseinde te Breda van de kinderen van ***Ghoris Buysen*** en ***Anna Cornelis Beens.*** Op ***3*** maart 1627 (R.526, 33v.) verkopen zijn kinderen en kleinkinderen dit huis, genaamd 't Sweert.
1577 (Stadsrekeningen R.1556) : ***Huybrecht Frans Beens*** wordt vermeld.

Va. ***Frans Huybrechts Beens,*** geb. ca. 1566, schepen te Breda 1616, † vóór 1627, tr. ***Marie Cornelis van Putte,*** † vóór 17 sept. 1614 (R. 399, 70).

Uit dit huwelijk:

1. ***Cornelia,*** tr. ***Petrus Paludanus.***
2. ***Huybrecht.***

Hij is vermoedelijk identiek aan ***Huybrecht Beens,*** zijdelakenkoper te Amsterdam, † ald. 20 jan. 1656, tr. le Breda ca. 1638 — met attestatie van Zevenbergen — ***Adriaenken van der Schoot;*** tr. 2e Amsterdam 26 juni 1641 — met attestatie van Zevenbergen — ***Maria van Beringen,*** geb. ca. 1621, † Amsterdam 20 maart 1656 [7], dr. van ***Tielman*** van ***Beringen*** en ***Elisabeth de Marez.***
Uit het eerste huwelijk:
Een zoon ***Francois;*** voogd voor diens vaderlijk goed is o.a. ***Francois Swagers, voor*** zijn moederlijk goed: Adriaan van. der ***Schoot,*** schepen van Breda.
Uit het tweede huwelijk:
Zes kinderen (niet verder uitgewerkt).

3. ***Digna,*** ged. (R.K.) Breda 17 sept. 1590, tr. le Zevenbergen 23 okt. 1611 ***Jan Hendrixsen*** *Block,* burgemeester van Zevenbergen [8] (R.A. Zevenbergen, R. 182, 63); tr. 2e Zevenbergen 5 sept. 1621 Ds. ***Esaias*** *Wijkentoorn,* predikant ald.
4. ***Marijke,*** tr. le *Herbert* ***Willemse van*** *Dijck*; tr. 2e Zevenbergen 28 april 1613 *Coenraad* ***Pietersen;*** tr. 3e Zevenbergen 22 okt. 1623 ***Cornelis*** *Cornelisz. Misput,* wedr. van ***Digna Cornelisdr. Marijke*** had een natuurlijke dochter ***Aeiken Cornelis.***
5. ***Anna,*** ged. (R.K.) Breda 29 nov. 1592, tr. Ds. ***Timotheus Wijkentoorn.***

12 jan. 1627 (R.A. Zevenbergen R.182. 63v.): Jan *Cornelis* ***Huygen,*** oom en voogd van ***Aelken Cornelis,*** nat. dochter van wijlen ***Mayken Beens, Jan Floren*** als voogd van de weeskinderen van ***Jan Hendrick Block, Pieter Paludanus,*** getrouwd met ***Cornelia Beens,*** en Ds. ***Timotheus*** *Wijkentoorn,* allen erfgenamen van wijlen ***Margreta*** Coenraad ***Petersdr.,*** dochter van de voorn. ***Mayke Beens.***
Cornelia, ***Huybrecht, Digna*** en ***Mayke Frans Beens*** compareren bij de sub IVd vermelde akte van 3 maart 1627 (R.526, 33v.). ***(Mayke*** moet dan reeds † zijn).

Vb. *Willem* ***Huybrechts Beens,*** geb. ca. 1570, deken van het beenhakkersambacht, regent van het weeshuis, tienman Breda 1615, 1620, 1623 en 1624, kapitein van een compagnie burgers, † 26 april 1625, tr. *Adriana* ***Dingemans,*** lidmate te Zevenbergen 1626, dr. van ***Dingeman Mathijs Dingemans*** en ***Catharina van Dongen*** (*Catelijne* ***Christoffel*** *Peetersdr.*) .

7. Zie voor ***Van*** Beringen: Wapenheraut 1898, 181.
8. M. Balen, Beschrijving der Stad Dordrecht, 1211.

Uit dit huwelijk:

1. ***Dingeman,*** volgt VI.
2. ***Anneke,*** tr. le ***Arend van de*** *Raeck*; tr. 2e ***Hendrik van der Lith.***
3. ***Marijke,*** begr. Breda 23 jan. 1647, tr. Zevenbergen 13 juli 1639 ***Adriaen 's Grauwen,*** wedr. van ***Anna Vermeulen.***
4. ***Digna,*** tr. (att. van Zevenbergen 20 juni 1640) Breda 1 juli 1640 ***Johannes*** *Jansz.* ***van Alphen,*** geb. Breda 6 dec. 1615, apotheker, regent van het weeshuis, tienman en schepen te Breda, † 9 okt. 1681, zn. van *Jan Govaert* ***Mertens van Alphen*** en *Franske* ***Adriaens*** *Swagersdr.*; hij hertr. te Breda (Gr. K.) 24 . . . 1648 ***Maria Meijers.***
5. ***Frans,*** jong †.
6. *Dingena,* jong †.

VI. ***Dingeman*** *Willems* ***Beens,*** geb. ca. 1595, tienman te Breda 1638, woonde ald. in "de Hope", † 17 aug. 1639, begr. Breda (Gr. K.), tr. Zevenbergen 5 juli 1628 *Cornelia* ***Adriaan Geerits,*** wed. van ***Sebastiaan van der*** *Schoot*; zij hertr. 4 nov. 1640 *Jan* ***van Bergen,*** fourier te Breda.

Uit dit huwelijk:

1. ***Peter,*** ged. Zevenbergen 1 jan. 1632 (get. Gerrit Robbrechts en Maria Beens,), tienman te Breda 1674, '75, '83 en '91, weesmeester 1680-1683, † Breda 18 dec. 1699.
2. ***Huybrecht,*** ged. Zevenbergen 4 febr. 1635 (get. P. Paludanus en Maria Willem Beens), † 2 juli 1640, begr. Breda (Gr. K.).
3. ***Willem,*** ged. Breda (Gr. K.) 17 jan. 1639 (get. Huybert Beens).

23 juli 1630: ***Dingman*** Beens als man van ***Cornelia,*** de wed. van ***Sebastiaan van der Schoot*** geassisteerd met ***Peter*** van Bernagien, voor zich en als voogd van de kinderen van ***Sebastiaan*** wan ***der Schoot,*** machtigen Marten ***Wouters*** van ***Rijckevorsel*** tot de ontvangst van alle schulden en obligatiën in Zeeland (dossier Van Rijckevorsel, Centr. Bur. voor Gen.).

vc. *Pauwel* ***Huybrecht Beens,*** huidenvetter en schoenmaker te Breda (R. 492, 119, 16 aug. 1591), tienman ald. 1608—1614, won. in "den Roelaat", (dit huis wordt op 19 dec. 1628 door zijn dochters verkocht voor fl. 690: R. 526, 103 v.), tr. *Antonia Willems* ***van*** *Wijnendr.*, vermeld 19 febr. 1608 (not.19), begr. Breda (Gr. K.) 24 juli 1625.

Uit dit huwelijk:

1. ***Digna,*** tr. Breda 1620/'22 ***Cornelis Petrus*** *Rauws-* ***sone,*** geb. Breda 1596/'97, bierbrouwer, gasthuismeester en tienman te Breda, bierbrouwer te Geertruidenberg, † Breda 28 okt. 1646, zn. van ***Peter*** *Rauws* en ***Cathelijn Wagemaeckers*** (die eind 1594 weduwe is van *Marcelis* ***Beljaerts)*** [8a]; hij hertr. 29 okt. 1632 te Terheyden *Jenneke* ***van Son.***
2. ***Catharina,*** † ***20*** nov. 1668, tr. Terheyden 10 dec. 1628 *Govert Jansz.* ***van Alphen,*** geb. Breda 1608, secretaris, en schout van 's-Gravenmoer 1634—'44, schepen van Breda 1649—'52, secretaris ald. 1660—

8a. Zie voor ***Rauws:*** H. Winkel-Rauws, wel en wee van het geslacht Rauws, Zutphen, 1979.

'67, † ca. 1667, zn. van *Jan Govaerf Merfens van Alphen* en *Franske Adriaens Swagersdr.*

IVe. *Chrisfiaan Frans Beens,* geb. ca. 1550, vleeshouwer, woonde in 1580 op de Markt te Breda, vestigde zich later te Zevenbergen; op 8 febr. 1611 wordt hij onder curatele gesteld wegens verkwisting: hij zou onder meer ten nadele van zijn kinderen 25 bunder land hebben verkocht, die zijn vrouw van haar vader had geërfd: tot curator werd benoemd Jan van Heusden, procureur te Zevenbergen, tot curatoren over zijn onmoadige kinderen werden benoemd Andries Cornelisz. en Frans Beens (A.R.A., Hof van Holland, 52, 297), begr. Breda (Gr. K.) 16 april 1620, tr. vóór 1581 *Cafharina van Baerle,* testeerde 10 juli 1604 voor not. Melissen, † vóór 1606, dr. van *Cornelis Gerritsz. van Baerle* en *Adriana Snellinck* (De Ned. Leeuw 1944, 42).

Uit dit huwelijk (volgorde onbekend) :

1. *Cornelia,* tr. *Anthony Willemsz. van Dijck.*
2. *Adriana,* tr. vóór 2 okt. 1610 *Jan Schilders* te Zevenbergen.
3. *Gerrif.*
4. *Frans.*
5. *Anna.*
6. *Cafharina,* ged. (R.K.) Breda 17 april 1589, tr. *Jan Cornelisz. Oubosch.*
7. *Geerfruy f.*
8. *Digna,* tr. vóór 8 febr. 1611 *Andries Cornelisz.,* lakenkoper te Breda.

Deze tak is niet verder uitgewerkt.

25 maart 1594 (weeskamerarchief 62) : ***Christiaan Frans Beens*** debet aan zijn „sweer" (schoonvader) Cornelis ***Gerritsz. van Baerle,*** als voogd van Peter Frans ***Adriaens*** kinderen, 657 Car. gld..

5 jan. 1607 (R.506): ***Christiaan*** *Frans Beensxone,* nagelaten weduwnaar van ***Catharina*** Cornelis ***Gerrits*** van Baerle.

IVf. *Adriaan Frans Beens,* geb. ca. 1551, huidenvetter en schoenmaker, tienman Breda 1591, bezat o.a. een huis aan de Markt te Breda en het huis "de Roelant" op het Ginnekenseynd, † vóór 26 okt. 1605 (Inv. Hingman 484, 6), tr. *Yde Adriaan Jorisdr.,* † vóór 18 dec. 1604, dr. van *Adriaan Joris Andiven* en *Kafhelijn Pefer Henrik Wagenmaker.*

Uit dit huwelijk:

1. *Frans,* geb. vóór 1579, † vóór 13 dec. 1605, tr. N.N.; hun zoon *Adriaan,* brouwer in de Son te Breda, † 6 juni 1665, tr. wsch. *Margarefha Gasparis.* uit welk huwelijk: *Cornelie,* ged. Breda 6 okt. 1627 en *Johannes,* ged. Breda 29 sept. 1634.
2. *Adriaan,* brouwer in den Eenhoorn te Breda: hij raakt in financiële moeilijkheden en vertrekt ca. 1622 naar Abcoude (weeskamerarchief 533-1) , tr. (ondertr. voor schepenen te Breda 15 aug.1603) *Deliken N.,* wed. van *Jan Ghoris de Herfoch;* hun dochter was wsch. *Ida Adriaansdr. Beens,* tr. le *Pefer Jan Dirksz. van Baerle;* tr. 2e *Bernaert Jacobsz. van Riel* (Jbk. C.B.G., 1971, 117).
3. *Peter,* volgt Vd.
4. *Cornelis,* ged. Breda, statie Bergstraat 22 nov. 1587, bakker te Breda, † 7 maart 1626, tr. Breda (voor schepenen) 11 juli 1616 *Mayken Jorisdr.,* geb. ca. 1599, won. aan de Vismarkt (1616); zijn broer *Peter* treedt op 16 mei 1634 op als voogd namens zijn drie minderjarige kinderen (R. 529, 49).

   Uit dit huwelijk:

   1) *Adriaan Cornelis Beens,* burger en peperkoekbakker te Breda, tr. *Marie Adriaan 's Grauwen.*

      Uit dit huwelijk:

      (1) *Cornelis,* tr. Breda (voor schepenen) 28 maart 1688 *Leonora van Lingen,* j.d. van Zevenbergen,

      (2) *Adriana Maria,* ged. (R.K.) Breda 12 okt. 1657.

   2) (waarsch.) *Ida Cornelis Beens,* geb. 1625, begijn (Juten, Cartularium Begijnhof, 261), † 25 dec. 1702
5. *Catharina,* ged. Breda (R.K. Bergkerk) 15 april 1591 (get. Cornelis Johannis en Anna Montens).
6. *Joris,* ged. Breda (R.K. Bergkerk) 12 dec. 1592 (get. Johannes Lamberti en Catharina Vincken), tienman Breda 1638.

13 nov. 1577 (Weeshuis, reg. 104) : burgemeesters en schepenen van Breda verkopen aan *Adriaan Frans Beenszoon* een jaarl. rente van 30 stuivers op de stad Breda.

13 dec. 1605 (Weeshuis, reg. 144) : schepenen van Breda oorkonden dat Gerard Pelgrim, schout te Breda, uit de nagelaten goederen van ***Frans Beens*** heeft verkocht een jaarl. rente van 30 stuivers, vermeld in de akte van 13 nov. 1577.

18 dec. 1604 (Weeskamer, 451) **: *Frans Adriaan*** Frans ***Beens,*** de broeder, ***Adriaan Adriaan Frans Beens,*** de broeder, ***Andries Adriaan.*** *Jorisz.,* de oom, ***Piter,*** oud 18 j., Cornelis, 16 j., ***Joris, 12 j.,*** kinderen van ***Adriaan Frans Beens*** en wijlen ***Yde Adriaan Jorisdr.***

7 mei 1598 (Aankomsttitels Breda, 137): ***Adriaan*** Frans ***Beens*** verkoopt aan Cornelis ***Frans*** Beens, zijn broeder, een huis en erf aan de Grote Markt te Breda.

Vd. *Peter Adriaan Frans Beens,* ged. Breda (statie Brugstraat) 26 mei 1585, bakker in de Engelse Roose op de Markt te Breda (R. 399); op 4 febr. 1615 verwerft hij het huis het Wapen van Brabant tot verhaal van een vordering op Huybrecht Knechts wegens geleverd brood (R. 515); op 4 juni verkoopt hij mede namens de kinderen van zijn broer *Cornelis* drie vierde van het huis eertijds Rasenberg, nu de Son genaamd, aan zijn neef Adriaan Frans Adriaan Beenszone, brouwer (R. 524): tr. *Margaretha Pauwels Smits.*

Uit dit huwelijk [9]:

1. *Adriaan,* volgt VIa.
2. *Jacobus,* volgt VIb.
3. *Yda,* ged. (R.K.) Breda 9 okt. 1638, tr. Breda 21 aug. 1677 (get. Anna Beens en Anna Tolhuysen) *Andreas van der Eyken.*
4. *Paulus,* ged. Breda (statie Brugstraat) 8 febr. 1641, peperkoekbakker te Breda, † 27 febr. 1694, tr. Breda 3 okt. 1677 *Catharina Anssems,* † *24* april 1695.

   Uit dit huwelijk een aantal kinderen, te Breda R.K. gedoopt, allen jong †.
5. *Anna.*

9. Tot dit gezin behoorde wellicht ook ***Joannes Beens,*** te Leuven als student ingeschreven (minderjarig) op 21 jan. 1654, promoveerde 16 nov. 1655: op 14 juli 1659 te Tongerlo geprofest als norbertijn; in 1663 vermeld "als kapelaan te Tilburg, † 1 nov. 1664. (H. Bots, 1. Matthey, M. Meyer, Noordbrabantse studenten 1550-1750, blz. 174).

VIa. *Adriaan Pefer Beens,* wonende te Ginneken, schepen aldaar, † vóór 11 juli 1695, tr. Ginneken *30* mei 1634 (get. Valerius, Anthoni Meeren en Jacobus Petri Beens) *Maria Anfhoni (Ver) meiren.*

Uit dit huwelijk:

1. *Digna, ged.* Ginneken 1 maart 1635, tr. 1 e ald. *12* okt. 1681 (get. Michael Adriani en Maria Beens) *Basfiaan Àdriaans van der Maten,* j.m. van Terheyden; tr. 2e Ginneken 15 okt. 1690 *Adriaan Eskens,* j.m. van Wagenbergen.
2. *Cornelis,* volgt VIIa.
3. *Johannes,* ged. Ginneken 4 febr. 1641, compareert 11 juli en 30 sept. 1695 voor zichzelf en namens enige familieleden bij de verkoop van goederen van wijlen zijn oom en tante Paulus Beens en Catharina Anssems (R. 550, 89 en 118), tr. Breda (voor schepenen) 13 mei 1668 *Cafharina Philip Sip,* waaruit kinderen.
4. *Franciscus,* volgt VIIb.
5. *Jacobus,* vodgt VIIc.
6. *Laurenfius,* ged. Ginneken 16 dec. 1648, woonde te Breda in de Blauwe Leeuw, waarsch. † ald. 24 maart 1690, begr. Ginneken.
7. *Maria,* ged. Ginneken 10 dec. 1652, tr. ald. 7 juni 1682 (get. Godefridus Hessels en Petronella van Peppel) *Frans Philip Richolt,* j.m. van Metelen.
8. *Anfhonius,* volgt VIId.
9. *Anna,* tr. Breda 29 nov. 1679 (get. Anna van Tolhuysen en Catharina Scheffers) *Johan van den Meulenbergh.*

VIIa. *Cornelis Beens,* ged. Ginneken 30 nov. 1636 (get. Adriaan Frans Beens) , † vóór 11 juli 1695, tr. Ginneken in mei 1659 *Elisabeth Laurenfius van Galder.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maria,* ged. (R.K.) Breda 9 maart 1660, tr. ald. 21 mei 1690 *Adriaan Versfaeck,* j.m. van Terheyden.
2. *Cornelia,* ged. Breda 22 juni 1661.
3. *Cafharina,* ged. (R.K.) Breda 15 juli 1664, tr. Ginneken 9 maart 1683 *Herman van Gelder,* sergeant onder het regiment van kol. Beaumont.
4. *Anfoneffa.*
5. *Cornelis,* tr. Breda (voor schepenen) 29 febr. 1702 (R.K. 29 maart 1702) *Cornelia Verstaeck,* j.d. van Terheyden, won. in de Nieuwstraat.
6. *Margot.*

VIIb. *Franciscus Beens,* ged. Ginneken 5 febr. 1643, wordt genoemd in de taxatie oorgeld te Ginneken van 1672: 2 koeien, 8 personen, † vóór 11 juli 1672, tr. le Ginneken 14 febr. 1666 (R.K. 20 april 1666, get. Hr. Ypelaar en Catharina van Velthoven) *Digna Jan Cornelis Rovers;* tr. 2e ald. 27 febr. 1683 (R.K. 3 maart 1683, get. Peter Augustinus de Vries en Nicolaa Lamberti) *Janneke Jansens,* wed. van *Hendrik Claessens van de Avoorf.*

Uit dit huwelijk:

1. *Pefer.*
2. *Stoffel.*
3. *Maria.*
4. *Adriaan,* tr. Ginneken 27 juni 1706 *Maria Maffheus de Hoon,* j.d., won, te Ulvenhout.

VIIc. *Jacob Beens,* ged. Ginneken 15 febr. 1645 (get. Herman Somers en Geertruyd van der Schoot), mr. tinnegieter en burger te Breda, koopt 1 febr. 1679 een huis in de Eindpoortstraat te Breda, dat hij op 8 maart 1686 belast; het huis heet dan van ouds genaamd de Panne en in de Dobbele Pomp, op de hoek van de Ridderstraat en de Eindpoortstraat, † Breda 13 april 1714, tr. Ginneken 29 mei 1672 *Maria Jan Adrienssen Doren,* † Breda 1 juni 1726.

Uit dit huwelijk:

1. *Pefer,* volgt VIII.
2. *Cornelia,* ged. Breda 6 dec. 1677 (get. Maria Beens), † ald. 29 aug. 1762, tr. Breda 6 mei 1703 **(get.** Maria Doren en Anna Tolhuysen) (huw. voorw. 19 april 1703 voor not. Van Bommel) *Johan van der Hoeven,* koopman in stoffen en burger van Breda, wedr. van *Cafharina van de Noorf.*
3. *Maria Cafharina,* ged. Breda 10 febr. 1681 (get. Franciscus en Digna Beens).
4. *Adrianus,* ged. Breda 7 april 1684 (get. Johannes van Meulenbrugh en Maria van Gestel),
5. *Adrianus,* ged. Breda 3 okt. 1685 (get. Johannes van Meulenbrugh en Maria van Gestel), tr. Breda 15 okt. 1713 (get. Maria Doren en Anna Maria van de Bos) *Digna Block.*
6. *Elisabefh,* ged. Breda 27 aug. 1688 (get. Antoni Beens en Pauline Meeren), † 13 april 1753 als wed. van *Willem Monkers.*
7. *Joannes,* ged. Breda 25 sept. 1691 (get. Joannes Tousaint en Jacoba van Berghen).

VIII. *Pefer Beens.* , ged. Breda (statie Waterstraat), 30 jan. 1675 (get. Adrianus en Anna Beens) , tr. Eindhoven 23 maart 1704 *Barbara van der Ven,* geb. ald. 30 sept. 1685 (get. Judocus van Eupen en Magdalena Sellarts), dr. van *Johannes van der Ven* en *Sybille Arts.*

Uit dit huwelijk:

Alexander, volgt IX.

IX. *Alexander Beens,* ged. Eindhoven 11 mei 1713, tr. ald. 16 febr. 1741 *Maria Cafharina Baertmans,* ged. Eindhoven 23 mei 1725 (get. Wijnandus Baertmans en Maria Helena Valon), dr. van *Michaelis Baerfmans* en *Dimphna Cronenborg.*

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter,* volgt X.
2. *Wijnant,* ged. Eindhoven 4 maart 1755, burger van Breda 22 sept. 1788, loodgieter ald., tr. Breda 12 okt. 1788 (get. Maria Platuyt en Cornelia Hessels) *Anfonia Heesmans.*
   Uit dit huwelijk zes kinderen tussen 1791 en 1797 in de R.K. kerk Nieuwstraat ged.

X. *Pieter Beens,* ged. Eindhoven 8 sept. 1741, burger van Breda 17 nov. 1777, loodgieter ald., † vóór 26 mei 1813, tr. Breda 1 maart 1778 (get. Maria Platuyt en Cocnelia Hessels) *Maria Cafharina de Wilde,* ged. Breda (statie Nieuwstraat) 22 mei 1750, † na 26 mei 1812, dr. van *Laurenfius de Wilde* en *Elisabeth Heesmans.*
Uit dit huwelijk (behalve zes kinderen tussen 1782 en 1793 in de R.K. kerk Nieuwstraat gedoopt):

Laurenfius, volgt XI.

x1. Mr. *Laurentius Beens*, geb. Breda 21 april 1781, ingeschreven als student te Leiden 1808, notaris te Ginneken 1812-1823 en te Breda 1823-1842, † ald. 27 april 1857, tr. Breda 26 mei 1813 (R.K. 1 juni 1813, get. Gerardus Aerts en Maria van Dam) *Maria Anna van den Heuvel*, geb. Waalwijk ca. 21 juni 1785, † Breda 11 april 1840, dr. van Mr. *Willem George van den Heuvel*, vrederechter te Breda.

Uit dit huwelijk:

1. *Josephus Maria Felix*, ged. Ginneken 12 mei 1814.
2. *Catharina Rosalia*, ged. Ginneken 16 maart 1816.
3. Mr. *Carolus Cornelis Aloysius*, ged. Ginneken 18 dec. 1817, ingeschreven als student te Leiden 1837, kantonrechter in het kanton Breda 1847-1887, lid van provinciale Staten van Noord-Brabant, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal 1852-1868, kort levensbericht in de Amsterdamsche Courant van 15 febr. 1887, † Breda 10 febr. 1887, tr. Teteringen 14 sept. 1843 *Cornelia Maria Antonia Kerstens*, geb. Breda 14 okt. 1819, liet een aanzienlijk legaat na aan het Oude Vrouwenhuis te Breda, waarmede een nieuw gebouw werd bekostigd aan de Nieuwstraat ald., † Breda 15 april 1893, dr. van *Bernardus Adrianus Kerstens*, brouwer, schepen en raadslid Breda, pres. Rechtbank van Koophandel ald., en *Maria Johanna Francisca van Beugen*.
4. *Felix Guillelmus*, ged. Ginneken 14 maart 1819, notaris' te Breda 1854—'55, † ald. 22 aug. 1855.
5. *Anna Cecilia Constantia*, ged. Ginneken 2 sept. 1820.
6. *Eulalia Maria Louisa*, ged. Ginneken 26 maart 1822, † Breda 27 jan. 1823.
7. *Eduardus Leander Augustus*, ged. Breda 16 maart 1825, notaris te Breda 1856, † ald. 22 okt. 1856.

VIId. *Anthonius Beens*, ged. Ginneken 3 okt. 1654 (get. Catharina Jacobi), notaris en procureur te Oisterwijk 1680-1692, heeft op 3 juli 1683 recht op het achtste part uit de boedel van wijlen Sr. Adriaen Beens, † vóór 1 juli 1695, tr. Ginneken 22 febr. 1678 *Maria van Geffen*, geb. te 's-Hertogenbosch.

Uit dit huwelijk:

1. *Judig.*
2. *Gijsbrecht* (?).
3. *Francis.*

VIb. *Jacobus Beens*, schepen van Princenhage, notaris en procureur te Breda (geen protocol bewaard gebleven), compareert vele malen voor schepenen te Breda, † vóór 15 sept. 1673, tr. Breda (voor schepenen) 10 juni 1641 *Anna Blandini*, j.d. wonende te Vucht bij 's-Hertogenbosch.

21 sept. 1673 (G.A. Breda, Rekeningen van inboedels, inv. Hingman 496, 18): inventaris van de nagelaten goederen van ***Jacob Beens,*** notaris.

Uit dit huwelijk:

1. *Digna*, ged. Ginneken 17 april 1642 (get. Petrus Blandini en Catharina Jacobi).
2. Ds. *Adriaan*, geb. ca. 1644, als student ingeschreven te Leiden 15 febr. 1669 (theologie, 24 jr.) en 18 febr. 1673 (theologie, 28 jr., "Brabantius, pastor 28, Hon. ergo"), tot 1679 waarnemend vlootpredikant, predikant te Putten en Huybergen (1679-1683) en te Buurmalsen (1684-1731), † ald. 2 juli 1731, tr. (att. van Putten naar Rosendaal in dec.' 1681) *Francoise d'Estres*, geb. Maastricht.

Zie over hem: A. J. van der Aa, Biografisch Woordenboek 1, 259; hij schreef onder meer een inleiding tot een aantal bijbelboeken op rijm, waarvan Van der Aa zegt: „Het geheel is niets dan een in rijm gedrongen plat proza"; blijkens akten van 11 juli en 30 sept. 1695 is hij met zijn zes zusters mede-efgenaam van zijn oom ***Paulus Beens.***

3. *Anna*, woont in 1695 te Amsterdam.
4. *Catharina*, ged. Breda (statie Nieuwstraat) 12 mei 1651, woont in 1695 te Amsterdam.
5. *Maria*, ged. Breda (statie Nieuwstraat) 28 okt. 1652, tr. *Andries Wilmerdonk.*
6. *Petronella*, ged. (R.K.) Breda 19 juni 1655, jong †.
7. *Petronella*, ged. (R.K.) Breda 24 dec. 1657.
8. *Jacobus*, ged. (R.K.) Breda 12 sept. 1661, jong †.
9. *Hendrine*, ged. (R.K.) Breda 13 mei 1665.

IVg. *Cornelis Frans Beens*, geb. ca. 1553, vleeshouwer, pachter van het geslacht te Breda (Stadsrekeningen Breda 1577, 31), woont 1580 op de Markt aldaar (100ste penning 19 dec. 1580), † vóór 1611 [10], tr. vóór 1582 *Mayken Jan Aert* Ruyssenaers, dr. van *Jan Ruyssenaers* de Oude (Ned. Adelsboek 1950) en *Kathelijn Laureys Ruelens* (dr. van *Laureys Ruelens*, † vóór 1540, en *Kathelijn:* R. *445, 23* nov. 1540).

Uit dit huwelijk:

1. *Frans*, ged. (R.K.) Breda 9 juni 1583 ("baptisatus est Franciscus Cornelii Francisci Beens et Mariae Cornelii"), mogelijk in 1615 concierge van het Stadhuis Breda (Procuratiën Breda R. 821).
2. *Laureys*, volgt Ve.
3. *Catharina*, ged. (R.K.) Breda 26 aug. 1596.
4. *Digna*, † *24* aug. 1619, tr. *Anthonis Anthonis Peters*, beenhakker en burgerkapitein te Breda, † vóór 1620 (G.A. Breda, afd. 11 1, 2040, 72).

5 aug. 1598 (R.498, 231) ***: Cornelis Frans Beensz.*** als man en voogd van ***Mayken Jan Aert*** Ruysenersdr., Cornelis ***Henrick Ruyseners,*** geh. met ***Cathelijn*** wijlen Cornelis ***Corn. Henrick Dyrvendr.***, en andere kinderen van genoemde ***Dyrven*** bij wijlen ***Heijlwich*** wijlen ***Jan Aert Ruysenersdr.***, treffen schikking met ***Cornelia Jan Aert Ruysenersdr.***, geh. met ***Sebastiaan Aert Meulder.*** ***8*** juli 1615 (R.399, 104): ***Neltken Henrick wan Put,*** wed. ***Cornelis Andries***, protest tegen ***Mayken Aert Jans Ruyseners***, wed. van ***Cornelis Frans Beens.***

Zie ook: weeskamer 458, 13 jan. 1620, en 100ste penning 1621, 37.

Ve. *Laureys Cornelis Frans Beens*, ged. (R.K.) Breda 26 juli 1587 (get. Judocus Wijnandi en Anna Martini Mussen), beenhakker te Oosterhout, op 4 maart 1626 eigenaar van een huis aan de Markt te Breda: verkoopt op 6 mei 1627 (R. 526) te Breda een huis, afkomstig van zijn vader; † vóór 26 juli 1652, tr. *Cornelia Peeters de Ras*, woont *6* april 1660 binnen Breda, † tussen 15 juli 1664 en 29 jan. 1667.

10. Volgens Van den Brandeler, Brediana, 136, was hij ook tienman en kapitein van de burgerij te Breda. Als tienman heb ik hem echter niet aangetroffen in de lijsten gepubliceerd bij Van Goor.

Uit dit huwelijk:

1. *Maria,* † 15 mei, begr. Breda *(Gr.* K.) 19 mei 1667, tr. *Wouter ten Hachuys,* commies van het fort de Warande en het fort Terheiden, † 10 okt. 1696. Zij bezaten het huis de Drije Sausijsen aan de Grote Markt te Breda, dat hij op 12 mei 1679 verkoopt; hij koopt op 21 juni 1691 het Wit Cruys te Breda. Geen kinderen. Hij hertr. *Willetnina s'Grauwen,* † na 28 maart 1699.
2. *Cornelis,* volgt VIc.
3. ***Peter,*** volgt VId.
4. *Corneiia,* † vóór 29 april 1667, tr. Teteringen 4 mei 1659 *Christoffel van Diemen,* majoor en luitenant van Hellevoetsluis, † vóór 29 april 1667. Zij hadden o.a. een dochter *Francoise van Diemen,* tr. vóór *3* juli 1680 *Godefridus Schalcken,* geb. Dordrecht 1643, kunstschilder aan het hof te Londen in 1692, sinds 1699 gevestigd te 's-Gravenhage, † ald. in 1706.

VIc. *Cornelis Beens,* † na 29 jan. 1667, tr. *Johanna Tack,* † vóór 14 mei 1699; zij hertr. vóór 13 april 1677 *Cornelis de Ras,* koopman te Dordrecht, † vóór 13 nou. 1681.

Uit dit huwelijk:

1. *Cornelia,* tr. vóór *8* jan. 1699 *Michiel de Man,* praeceptor van de Latijnse school te Dordrecht.
2. *Anna,* tr. vóór *8* jan. 1699 *Isack Broeders,* koopman te Dordrecht, vermeld in het manuaal van de 40ste penning van Klundert (1678-1704, f. 138, 14 maart 1699).

VId. *Peter Beens,* geb. te Oosterhout, schepen (1671), armmeester (1672—'76) van Terheiden, collecteur van de 5de penning aldaar (1674—'75), secretaris van Oud en Nieuw Gastel, stadhouder ald. (1688), contra-boekhouder van de dijkagie van Heer Jansland sinds 1676, † vóór 24 nov. 1689, tr. in mei 1669 *Catharina Beljaerts,* ged. Terheiden 5 nov. 1644, † vóór 12 april 1690, dr. van *Cornelis Beljaerts,* schout van Terheiden, en *Adriaentje Brants.*

Uit dit huwelijk:

1. *Catharina,* ged. Oud en Nieuw Gaste1 2 sept. 1676, † Breda 14 mei 1737, tr. Breda 24 okt. 1700 *Adriaan Wiercx.*
2. *Cornelia,* † aangegeven Goeree 28 dec. 1729, tr. (ondertr. Numansdorp 12 sept. 1694) *Andries Coomans,* ged. Oud Beierland 23 maart 1670, stadhouder (1698), secretaris (26 maart 1698) en schout van West Voorne, baljuw van Goeree 1705 e.v., landmeter, † aangegeven Goeree 15 nov. 1716, zn. van *Bastiaan Andriesz. Coomans* en *Cornelia Heyndricksdr. Hoogerwerff.*
3. *Adriana,* † *14* jan., begr. Breda (Gr. K.) 18 jan. 1743, tr. ald. 21 okt. 1709 *Wouterus van Rijckevorsel,* ged. Breda 16 juli 1684, koopman ald., pompmeester van de pomp in de Korte Brugstraat, aalmoezenier (armmeester) 1718-1720, † 26 nov., begr. Breda (Gr. K.) 29 nov. 1725, zn. van *Wouter van Rijckevorsel* en *Elisabeth Beljaerts.* [11] Zij kopen 11 aug. 1712 het huis de Vijff Garstenbrooden in de Lange Brugstraat te Breda dat door de erfgenamen op 28 nov. 1744 wordt verkocht. Zij testeren voor not. Anth. Swaens te Breda 11 nov. 1709 en voor not. Johan van Andel ald. 10 sept. 1725. Behalve een dood geboren kind, geb. 30 april en begr. Breda (Gr. K.) 3 mei 1712, geen kinderen.
4. *Maria,* † Amsterdam 3 mei 1698, tr. als j.d. van Ter Heide Hoge Zwaluwe (otr. Breda 7 febr.) 23 febr. 1698 ***Joannes van Rijckevorsel,*** ged. Breda 10 dec. 1673, vaandrig (1697 en 1700), vervolgens luitenant (1701 en 1705) in het regiment van de graaf van Dohna, luitenant reformé (= met pensioen) 3 nov. 1708, † Zevenbergen 5 febr. 1720, zn. van *Wouter van Rijckevorsel* en *Elisabeth Beljaerts.* Geen kinderen.

1679 (R.a. 's-Hertogenbosch, Oud Gaste1 R.247) : akte van aanstelling door de markies van Bergen op Zoom van ***Peter Beens*** tot secr. van de heerlijkheden van Oud- en Nieuw-Gastel., tevens contra-boekhouder van de dijkage van Heer Jansland.

24 nov. 1689 (id. Terhevden. R.136): ***Cornelis Godschalk*** verkoopt als voogd "van 'de weeskinderen van de heer Peter ***Beens,*** secr. van Oud- en Nieuw-Gastel. land in de Brantpolder onder Hoge Zwaluwe.

29 april 1666 (Breda, not. Johan Deris nr. 1269, f. 185): ***Pieter Laureys*** **Beens testeert** als joakman.

5 juli 1669 (id., nr. 1269, f. 277): ***Peter Beens*** en **Catharina *Beljaerts*** testeren; zij wonen op het slot te Terheyden omtrent de Cleyne Schans.

IVh. *Willem Frans Beens,* geb. ca. 1555, tienman (1597, 1600, 1603-1606 en 1608), schepen (1601, 1607, 1610, 1611 en 1615) en burgemeester (1612 en 1613) te Breda, † ald. 3 april 1620, tr. vóór 1580 *Maria Backx,* dr. van *Christiaan Backx,* weesmeester, tienman, schepen en burgemeester van Breda, en van *Maria Mathijsen Dingemans.*

Uit dit huwelijk:

1. *Christiaan,* ged. (R.K.) Breda 7 april 1584 (get. Adrianus Cornelis van den Corput en Marie Wouters), jong †.
2. *Frans,* volgt Vf.
3. *Christiaan,* ged. (R.K.) Breda 12 dec. 1587, schepen ald. 1641, 1642, 1645-1647, 1650-1654 en 1656, † Breda 31 mei 1657.
4. *Maria,* ged. (R.K.) Breda 8 febr. 1592 (get. Jacobus Abrahams en Adriana Dingemans), † ald. 29 mei 1672, tr. Breda 6 nov. 1616 *Roeland Jacobsz. Huybrechts,* geb. Breda 7 nov. 1581, tot 1639 gevestigd te Breda, daarna te Dordrecht, † h. den Emer 5 febr. 1665, begr. Dordrecht, zn. van *Jacob Cornelisz. Huybrechts* en *Antonia van Baerle,* Uit dit echtpaar stamt het later geadelde geslacht *Van den Brandeler* (Ned. Adelsb. 1940, 501) .
5. ***Christina,*** tr. *Jan Jacobsz. Huybrechts,* broer van voornoemde *Roeland, geb.* Breda 13 juni 1587, † ald. 2 jan. 1648.
6. ***Digna,*** † Breda 21 april 1661, tr. ald. 14 juni 1639 Ds. ***Lodewijk Gerard van Renesse,*** geb. Utrecht 11 mei 1599, pred. te Maarssen (1620-1637) en te Breda (1638-1671) , hoogleraar ald., † Breda 19 febr. 1671, zn. van *Gerardus Fredericus van Renesse* en ***Elisabeth van Wijck*** en wedr. van *Anna Pinelli;* hij hertr. *Adriana van Cuyck.*

11. Zuster van ***Catharina (Cathelijn) Beljaerts,*** echtgenote van ***Peter Beens*** (VId). ***Adriana Beens*** en haar zuster ***Maria Beens*** waren dus beiden getrouwd met een neef ***Van Rijckevorsel.*** Zie over ***Beljaerts:*** De Ned. Leeuw 1978, 313 e.v.

Vf. ***Frans Beens,*** ged. (R.K.) Breda 20 nov. 1585 (get. Dingman Mathijs en Anna Montens), † Breda 2 aug. 1617, tr. ***Josina van Ruth,*** dr. van ***Job Wijnants van Ruth,*** tienman te Breda 1591—1595 en 1600-1611.

Uit dit huwelijk (behalve enige jong overl. kinderen):

Frans, volgt VIe.

VIe ***Frans Beens,*** wonende in de Eenhoorn op de Markt te Breda, † ald. 22 mei 1640, tr. ***Cafharina van Bergen,*** dr. van N.N. ***van Bergen*** en ***Magdalena Burggraaf.***

Uit dit huwelijk (behalve enige jong overl. kinderen):

1. ***Frans,*** ged. Breda 4 nov. 1639 (get. Willem Jan Pays en Digna Beens).
2. ***Adriaan,*** volgt VIIe.

VIIe. ***Adriaan Frans Beens,*** geb. te Oosterhout. notaris te Breda (admissie 10 okt. 1663), secr. van de weeskamer ald., regent van het Gereformeerd Armkinderhuis te Breda 1664-1666, secr. van Ginneken en Bavel, † 8 juni 1717, tr. le Breda 11 febr. 1660 ***Margaretha Constanfia van Renesse,*** geb. Maarssen 11 jan. 1629, † 31 dec. 1667, dr. van Ds. ***Lodewijk Gerard van Renesse*** en ***Anna Pinelli;*** tr. 2e Bergen op Zoom 12 jan. 1670 ***Johanna Elisabeth van Alphen,*** j.d. van Bergen op Zoom, geb. 22 okt. 1638, † 15 april 1697, dr. van ***Govert Jacobsz. van Alphen*** en ***Catharina Bollaert.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Frans,*** volgt VIIIa.
2. ***Lodewijk,*** ged. Breda 30 dec. 1663.

Uit het tweede huwelijk:

3. *Godefridus.*
4. ***Cafharina,*** geb. te Ginneken, tr. ald. 22 aug. 1700 *Charles van As,* geb. te Hasselt, luitenant der cavalerie.

4 febr. 1675 (Aankomsttitels Breda 152) : ***Constantinus van Renesse,*** secr. van Eindhoven, executeur-testamentair van ***Ludovicus van*** Renesse, verkoopt als voogd van ***Franchois*** en Lodewijk, zoons van ***Adriaan Beens*** en Margreta ***van Renesse,*** het huis van Assendelft te Breda.

VIIIa. ***Frans (Wilhelmus) Beens,*** ged. Breda (Gr. K.) 10 febr. 1661, apotheker te Breda (zie over hem: G. J. Rehm, Bredasche apothekers, in: De Brabantse Leeuw 1960, 50), tienman 1697-1702, regent van het Gereformeerd Armkinderhuis, mil. hospitaal en oude mannenhuis, burgerkapitein ald., tr. ca. 1685 ***Agatha van der Nath,*** † 20 febr. 1705, begr. Breda (Gr. K.).

Uit dit huwelijk:

1. ***Adriaan,*** ged. Breda 10 nov. 1686.
2. *Albertus,* ged. Breda 19 dec. 1687.
3. kind, ged. Breda 15 febr. 1689 (get. Adriaan Beens en Johanna Elisabeth van Alphen).
4. ***Johannes Lambertus,*** ged. Breda 3 jan. 1691.
5. ***Adriaan,*** ged. Breda 20 okt. 1692.
6. ***Margaretha*** *Constantia,* ged. Breda 21 maart 1694.
7. ***Adriana Agatha,*** ged. Breda 13 aug. 1696 (get. Katrina Beens).
8. ***Joris,*** ged. Breda 11 okt. 1699 (get. Agnes Odilia Brieu voor maj. gen. Joris Ramsay).

Niet verder uitgewerkt.

KORTE MEDEDELINGEN.

Oosterse adel wordt ook niet erkend.

Nadat een door hem bij de Raad van State ingesteld beroep tegen weigering om te worden ingelijfd in de Nederlandse adel verworpen was (zie De Ned. Leeuw jrg. 1980, hol. 188—194) verzocht R. I. Sewandono te worden erkend in de Nederlandse adel. Tegen de weigering (hiervan tekende hij opnieuw (beroep aan bij de Raad van State, die de volgende uitspraak deed.

RAAD VAN STATE,

Afdeling Rechtspraak, No. A-1.1949(1980).

Uitspraak in het geschil 'tussen:

R. I. Sewandono te Amsterdam (appellant)

en

de Minister van Binnenlandse Zaken (verweerder),

vertegenwoordigd 'door mr. 0. Schutte, secretaris van de Hoge Raad van Adel.

Op 16 december 1980 heeft verweerder op het verzoek van appellant om erkenning als behorende tot de Nederlandse adel en inlijving in de Nederlandse adel een besluit van de volgende inhoud genomen:

> Aangezien de bezwaren tegen inlijving 'door de Raad van State oagegrond zijn verklaard, komt dit gedeelte van uw verzoek naar mijn oordeel niet voor nieuwe behandeling in aanmerking. Ik ben van mening dat door u geen nieuwe feiten of omstandigheden zijn aangegeven op grond waarvan anders zou moeten worden beslist.
>
> Erkenning te behoren tot de adel van het Koninkrijk wordt krachtens het Koninklijk besluit van 30 september 1815, no. 10 (De Hoge Raad van Adel; Geschiedenis en werkzaamheden, blz. 186) alleen in overweging genomen, 'indien men behoort tot een geslacht, dat vóór 1795 tot de inlandse adel werd gerekend.
>
> Artikel 17 van het Soevereine Besluit van 24 juni 1814, no. 10 (a.w., blz. 171), alsmede het Koninklijk besluit van 18 december 1815, no. 46 (a.w., blz. 188) maken duidelijk dat met inlandse adel is bedoeld in de Nederlanden inheemse adel.
>
> In laatstgenoemd besluit is ten overvloede nog te lezen, dat degenen die tot "de adelstand dezer landen" behoren, worden 'erkend en dat zij, die behoren tot de adel van andere landen, worden ingelijfd.
>
> Aangezien uw voorouders niet hebben behoord tot de eerste categorie, zou erkenning in strijd zijn met bovengenoemde besluiten.
>
> Op grond van het bovenstaande kom ik tot de conclusie dat voor inwilliging van uw verzoek om nobilitatie niet voldoende aanleiding aanwezig wordt geacht.

Tegen dit besluit heeft appellant bij schrijven van 21 december 1980, ingekomen bij de Raad van State op 23 december 1980, beroep op grond van de Wet 'administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen ingesteld bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State.

Appellant voert daarbij aan (enz.).

In rechte:

Ten aanzien van de ontvankelijkheid.

Ingevolge artikel 2, eerste lid, van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen, dient onder een beschikking waartegen overeenkomstig artikel 7 van die wet een bezwaarschrift kan woaden ingediend of beroep kan worden ingesteld te worden verstaan, het schriftelijk besluit van een administratief orgaan gericht op enig rechtsgevolg.

Bij besluit van 25 april 1979 heeft verweerder afwijzend beslist op het verzoek van appellant te bevorderen dat hij bij een Koninklijk besluit zou woaden ingelijfd in de Nederlandse adel.

Bij uitspraak van 15 februari 1980, no. A-1.0465 (1979) heeft de Afdeling het beroep van appellant tegen voormeld besluit verworpen.

Het verzoek van appellant om herziening als bedoeld in artikel 84 van de Wet op de Raad van State van deze uitspraak heeft de Voorzitter van de Afdeling rechtspraak bij uitspraak van 1 juli 1980, met toepassing van artikel 78 van de Wet op de Raad van State, afgewezen.

Bij besluit van 16 december 1980 heeft verweerder in de eerste plaats geweigerd het verzoek van appellant tot inlijving in de Nederlandse adel 'opnieuw in behandeling te nemen, 'terwijl hij voorts het verzoek van appellant tot erkenning als [behorend tot de Nederlandse adel heeft afgewezen.

De Afdeling is van oordeel dat het bestreden besluit van verweerder van 16 'december 1980, althans voor wat betreft de weigering het verzoek tot inlijving opnieuw in behandeling te nemen, geen rechtsgevolgen in het leven heeft geroepen, welke niet reeds door evengenoemd besluit van 25 april 1979 waren teweeggebracht.

Dit zou alleen anders zijn, indien uit het schrijven van 16 december 1980 zou blijken dat verweerder na heroverweging op grond van nieuw gebleken feiten en omstandigheden een nieuw besluit ten aanzien van de inlijving zou hebben genomen, dan wel indien dit niet het geval is, verweerder op grond van de nader aangevoerde feiten of omstandigheden gehouden was om het eerdere besluit in heroverweging te nemen. Van het een noch het ander is evenwel sprake.

In verband hiermee is het beroep van appellant ter zake van de weigering van verweerder te bevorderen dat hij bij Koninklijk besluit zou worden ingelijfd in de Nederlandse adel niet gericht stegen een beschikking als (bedoeld in artikel 2 van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen, zodat appellant in zoverre niet in het door hem ingestelde beroep kan worden ontvangen.

Ten aanzien van de zaak ten gronde.

Artikel 74 van de Grondwet bepaalt dat adeldom wordt verleend door de Koning. Op basis van deze bepaling wordt door verweerder sedert de Raad van Ministers daartoe in zijn vergadering van 21 november 1953 heeft besloten, een beleid 'gevoerd, volgens hetwelk:

1. erkenning als behorende tot de Nederlandse adel kan geschieden op bewijs, dat men behoort tot een geslacht, 'hetwelk vóór 1795 reeds tot de adel behoorde en indien niet gebleken is van bezwaren tegen de persoon van de aanvrager, welke zich tegen de erkenning zouden kunnen verzetten:
2. inlijving bij de Nederlandse adel van geval tot geval zal worden beoordeeld aan de hand van de zich daarbij voordoende bijzondere omstandigheden:
3. verheffing in de adelstand achterwege 'dient te 'blijven.

Verweerder heeft het verzoek van appellant om 'erkenning als behorende tot de Nederlandse adel afgewezen, omdat appellant, die van een Javaans adellijk geslacht afstamt, niet behoort tot een geslacht dat vóór 1795 tot de in de Nederlanden inheemse adel wordt gerekend. Verweerder heeft het bestreden besluit mede doen steunen op artikel 4 van het Soeverein besluit van 30 september 1815, no. 10, hetwelk bepaalt "dat de personen welke in de ridderschappen zijn benoemd, voor zoverre noch zij zelve noch hun families immer een deel der voormalige ridderschappen hebben uitgemaakt, voorzien zullen worden van diploma's van 'erkenning, indien zij benevens gerekend worden tot de inlandse adel te behoren". Voorts heeft verweerder in dit verband nog verwezen naar het Soeverein besluit van 24 juni 1814, no. 10, alsmede het Soeverein besluit van 18 december 1815, no. 46, waaruit eveneens volgt dat erkenning betrekking heeft op diegenen, die woonden op het grondgebied van de Verenigde Nederlanden casu quo het Koninkrijk. Inwilliging van het onderhavige verzoek van appellant zou een afwijking betekenen van het tot dusverre 'gevoerde beleid, aldus de gemachtigde van verweerder.

Appellant heeft zich op het standpunt gesteld dat verweerder zich ten onrechte op het Soeverein besluit van 30 september 1815 heeft beroepen, aangezien het verlenen van adelsgunsten uitsluitend dient plaats te vinden op grond van artikel 74 van de Grondwet en het besluit van de Raad der Ministers van 21 november 1953. Appellant is van mening dat voor erkenning niet de voorwaarde geldt dat voorvaderen in een ridderschap zitting hebben gehad of 'domicilie binnen Nederland hadden.

De Afdeling deelt dit standpunt van appellant niet, Naar het oordeel van de Afdeling heeft verweerder redelijkerwijs op de door hem aangevoerde gronden als uitgangspunt voor zijn beleid kunnen kiezen dat uitsluitend diegenen voor erkenning als behorende tot de Nederlandse adel in aanmerking komen, die behoren tot een 'geslacht hetwelk vóós 1795 reeds tot de in de Nederlanden inheemse adel behoorde.

Hetgeen appellant overigens in zijn beroepschrift en ter zitting heeft aangevoerd, heeft de Afdeling geenszins tot de overtuiging gebracht dat dit beleid op een 'onjuiste grondslag zou berusten.

De Afdeling is dan ook van oordeel dat 'verweerder zich in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen, dat toepassing van het geschetste beleid op het geval van appellant niet leidt tot erkenning als behorend tot de Nederlandse adel.

Van bijzondere omstandigheden die tot afwijking van het gevoerde beleid aanleiding geven is niet gebleken.

Aangezien het bestreden besluit ook overigens' niet in aanmerking komt voor vernietiging op grond van een der in artikel 8, eerste lid, van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen genoemde gronden, dient het beroep van appellant te worden verworpen.

Uitspraak:

De Raad van State, Afdeling rechtspraak;

Gezien de Wet administratieve rechtspraak overheidsbesohikkingen en de Wet op de Raad van State;

Recht doende in naam der Koningin:

I. verklaart 'appellant niet-ontvankelijk in zijn [beroep voor zover dit zich richt tegen de weigering van de Minister van Binnenlandse Zaken een Koninklijk

besluit tot inlijving van hem in de Nederlandse adel te bevorderen;

11. verwerpt het beroep voor het overige.

Aldus vastgesteld te 's-Gravenhage op 18 augustus 1981, door mr. P. J. G. Kapteyn, voorzitter, mr. A. Mulder, lid en mr. P. J. Verdam, lid i.b.d., in <tegenwoordigheid van mr. R. R. Winter, ambtenaar van Staat.

Uitgesproken in het openbaar, overeenkomstig artikel 74, eerste lid, van de Wet op de Raad van State.

Familieaantekeningen Modderman (1629-1721)

De hierna volgende aantekeningen zijn overgenomen uit een zogenaamde Biestkens bijbel, in het bezit van de heer C. A. Pompe te Ulvenhout. Deze bijbel is gedrukt „tot Amsterdam Voor *Iaques Vander Schuere* Boeck-verkooper opde Nieuwen-dijck inde Biestkens Bijbel Anno 1649". De Biestkens bijbel werd in vroeger tijd veelal gebruikt bij Doopsgezinden.

„1668 in feberwary is min moeder gestoruen [een] in die ewige ruste en het selue jaer in mij is min vader ock van dese welt gescheyden; die Here der Heren verlichte haer in de ewige froide tot salichheyt.

1629 den 2 desember nye stil op een sondach om elf uer op middach ben ick ondergeschrefen geboren en tot dato Godt sey danck, geleft Godt wil mij fortaen in gesontheyt noch wat laten lefen en in welstant (noch en titelick ?) Altonae den 2 desember nye stil of 12 nofember 1674

Claes Dircks

1681 den 8 mertz olde stiel is min vader *Class Dircke Mudderman* gestorfen ende in Gott den Herre ontslapen op middach om 12¼ uhr; Gott gef hem wat hem nut en salig wesen mach, Amen.

Anno 1684 den 16 novemb. ben ick ***Cornelis*** *Classen Muederman* mit de doechtsame juuffer *Magdalena Maxijmijlijans* op Isaack Simons hoff in onse kerck van ***Samuel*** *Stockman* getraut. Gott de Herr wil sijn Segen hier to voor lenen. Amen.

1685 denn ... is min frau in de kram bevallen, was een miskram van 13 wecken was 's avens om 5 uhr.

1685 den ... des middags om 1 uhr is mien frau in de kram bevallen van een jungen sohn, was een dodtgeboren kindt en qwam 6 wecken te vrogh, is begraven op de Mennonisten kerckhoff in Altona.

Cornelis Claessen Mudderman

1686 den 21 decemb. des nachts om 1 uhr, van mandag op dingsdag, is mien lieve vrauw in de kram bevallen van eenn junge dochter, die noemen wey na mijn moeder sahl. *Altijen Classen;* de Almogende gef dat sie mach in doegden opwassen tot an haar einde. Amen.

In Altona,

Cornelis Claessen Mudderman

1688 den 26 novembr op mandagh is min lieve frau in de kram bevallen van een junge dochter, die zou noemen na mijn au [d] ste suster ***Jacomintije.*** Het was des morgens om half 7 uhr; Gott verlene sijn Segen en lat het in dogden op wassen tot Sijns lofpries en ehren. Amen.

Altona. ***Cornelis Claessen Mudderman***

Ao. 1765 den ... jannuary gestorven.

Anno 1691 den 8 mertz op een sondagh tuschen 1 en 2 uhr is mij frau in de kram bevallen van een junge dochter, die in mijn ofwesen is genomt (naer mijn frau haer nicht) *Antije* ***Classens Muddermans,*** is de husfrau van ***Samuel Bockman*** *Isaacs;* ick was doen tot Dunkerken; Gott gef het kindt sin gesunde wasdoem en lat het in sien geboden opwassen tot Sines nahms lofpries en ehre uns tot frögde en haer tot saligheit. Amen.

In Altona, ***Cornelis Classen Mudderman***

Ao. 1753 den 18 maij niew stiel in Frederikstad wonende, overleden.

Anno 1694 den 8 octob. op saterdagh tuschen 4 en 5 uhr is mijn vrau in de kram bevallen van een junge dochter, die sie naer haer eigen nahm genomt heft *Magdalentije* ***Claessen Muddermans;*** Gott den Heer geef dat 't selve in döegden magh up wassen tot Sines nahms lofpris en ehre. Amen.

In Altona, ***Cornelis Claessen Mudderman***

Is gestorven Ao. 1773 den 14 jannuarij en 2 maal wedue geworden sonder Kinderen.

Anno 1696 den 25 february op donderdagh morgen ten half twe uhren in der nacht is mijn lieve vrau in de kraem bevallen van een jungen soen, die wij naer mijn vader saliger noemen en is sijn nahm ***Claes Claessen Mudderman*** naer die manier hier te lande; Gott den Hr. aller Heren gef hem sijn wasdoem in allen goeden. Amen.

In Altona. ***Cornelis Claessen Mudderman***

Den 5 nofemb. 1702 neuwe stijl ys *Cornelijs* ***Moddermans*** frou in de kram gekoomen van een soon, de see na ***Jan Deercks Modderman*** hebben genoemt ***Jan Corneelijs*** *Modderman* op een sondagh om 4 uer en ys in de kram gestorven den 7 nofemb. op een dinghsdagh om 9 uer's aven en lat 6 kinder na, 1 dat tot Grongen ys en 5 sijn tot Altona.

1705 den 26 desemb. ys ***Jan Modderman*** gesturven tot Hollem en begraven tot Weelde onder de jurydecksy van de koningh van Deenemarcken.

Anno 1721 den 13 april ney stiel is mijn vader ***Cornelis Clasen Modderman*** in Altona gestorven en op de Mennonisten kerckhoff in ***Abraham Berens*** grafft, op zijn suster ***Jacomina*** als mijn moyte geset, den 20 dito begraven, oudt geworden 59 jaar, 11 maenden, weijniger 4 dagen.

Claas ***Cornelis Modderman"***

C. H. VAN WIJNGAARDEN.

Familieaanfekeningen Zegers.

Uit familiepapieren, berustende bij Mejuffrouw Mr. M. S. Wyckerheld Bisdom te Scheveningen, werden de volgende aantekeningen betreffende het Middelburgse geslacht *Zegers* afgeschreven. Het geheel is in één hand geschreven en dus kennelijk een latere copie van oudere aantekeningen. De cijfers tussen vierkante haken aan het begin der alinea's zijn de paginanummers.

[1].

„Bij Philipp. de L'Espinoy dans sa recherche des antiquit. et Nobl. de Flandre liv. 2 pag. 950 et suiv. werd gevonden, dat in den jaer 1595, dertiende schepen van de keure binnen Gent is geweest Pierre *Zegers,* in den jaare 1596 twaalfde schepen, 1599 negende schepen, 1600 negende schepen en 1601 agste schepen.

Nota. Bij denzelven L'Espinoy in't zelve boek pag. 450 word ook gevonden, dat in den jaare 1339 tot vierde schepen van de twede bank dits parchons is verkozen Seger *Segers."*

Tot Bergen op Zoom anno 1611. Den 5 january des avonds ten vijf uren is geboren ***Pieter*** *Zegers,* daar vader af was

meester *Pieter Zegers*, in zijn leven fortificatiemeester der stad Bergen op Zoom, en moeder juffrouw *Elisabeth Lenaerts*.

Den 5 martii 1658, dyssendag 's avonts omtrent half tienen is overleden *Pieter Zegers*, in zijn leven kiesheer der stadt Middelburg, en begraven in de Ouden kerk, oud zijnde *47* jaar en 2 maanden.

[2]. Tot Middelburg anno 1625. Den 25 augusti, wesende maandag 's avonds ten 7 uren is geboren *Elisabeth Trezel*, dochter van den hr. *Charles Trezel*, in zijn leven solliciteur van verscheide compagniën, daar moeder af is juffrouw *Maria Prince*.

Den 3 febr. 1685 is juffrouw *Elisabeth Trezel* des middags ten klokke 12 uuren overleden in het 59 jaar hares ouderdoms, begraven in de Choorkerk.

[3]. In Middelburg anno 1643. Op den 30 december zijn te samen in den huwelijken staat bevestigt *Pieter Zegers* in den 33 jaare zijnes ouderdoms, met *Elisabeth Trezel*, oud wesende 18 jaaren.

[4]. In Middelburg anno 1645. Op den 27 janu. des morgens ten 9 uuren wesende vrijdag is geboren het eerste kind van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, dat op den 29 derzelver maant zijnen Christelijken doop heeft ontfangen; de naam was *Elisabeth*, de getuigen jonffw. *Elisabeth de La Ruye*, zijne oudgrootmoeder, ende heer *Johan Honiech*, haaren neef.

1708, den 9 mey is *Elisabeth Zegers* dezer werelt overleden.

[5]. In Middelburg anno 1646. Op den 10 july is geboren het tweeden kind, wesende diensdag 's morgens omtrent half vyeren, van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, was een 'dochterken, quam dood ter werelt.

[6]. In Middelburg anno 1647. Op den 5 juny is geboren het derden kind van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, wesende woensdags 'morgens, ten 11 uren, 't welk op den 6 derzelven maand zijnen Christelijken doop heeft ontfangen, werd geheten *Maria*. De getuigen waren Mr. *Caspar Zegers* en de grootmoeder juf f. *Maria Prince*.

Ady in Middelburg 1696. Op den 25 decemb. is *Maria Zegers* dezer werelt overleden in het 49 jaar hares ouderdoms, zijnde in huwelijk geweest met den heer *Abraham van de Voorde* en laatst met den heer *Casparus Verstege*.

[7]. In Middelburg anno 1649. Op den 11 maart is geboren het vierden kint van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, wesende donderdags morgens ten half 9, heeft op den 14 derzelve maant zijnen Christelijken doop ontfangen, werd geheeten *Susanna*, de getuigen waren hr. *Charles Trezel*, zijn grootvader, en juffrouw *Jacoba Deckers*, haare moeye.

Anno 1649 wesende 9 junij sterft *Susanna Zegers*, werd begraven in de France kerk.

[8]. In Middelburg anno 1650. Op den 31 july, wesende sondaags avonds quart voor tienen, is geboaen het vijfde kint van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, heeft op den 2 aug. zijnen Christelijken doop ontfangen en werd geheten *Charlotta;* de getuigen waren heer *Samuel Trezel*, haar oudoom, en jonge juff. *Anna Trezel*, haar moeye.

Anno 1652 op den 29 august. 's avonts ten 8 uuren sterft *Charlotte Zegers, is* begraven in haar grootvaders graf in de Oude kerk.

[9]. In Middelburg anno 1652. Op den 28 mey, wesende dinsendag 's morgens ten half vier is geboren het zesde kint van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Tresel,* 't welk op den 30 dezelve maent zijnen Christelijken doop heeft ontfangen, werd geheten *Peterus;* de getuigen waren Mr. *Daniel de Swart*, zijne aengetrouwde grootvader, en den hr. *Pieter de Heest*, zijnen neef, en juffrouw *Maria Trezel*, zijne moeye.

Anno 1652 op den 27 aug. 's nagts ten half drie sterft *Petrus Zegers*, is begraven in zijn grootvaders graf, in de Oude kerk.

[10]. In Middelburg anno 1653. Op den 5 september, wesende, vrijdag, 's avoadc ten half elven, is geboren het zevende kint van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, 't welk op den 7 denzelver maant zijnen Christelijken doop heeft ontfangen, werd geheten *Anna:* de getuigen waren haar grootvader Mr. *Daniel de Swart* en juffrouw *Anna Tresel,* haar moeye.

Anno 1657, 16 sept. op zondag sterft na den middag ten drie uuren, begraven in de Oude kerke, in haar grootvaders graf.

[11]. In Middelburg anno 1655. Op den 28 sept., wesende dinsendag, 's morgens ten 10 uuren, is geboren het agste kint van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, 't welk op den 3 october zijnen Christelijken doop heeft ontfangen, werd geheten *Pieter;* de getuigen waren domine *Hardcaep*, zijnen oom, en juffrouw *Constantia Zegers*, zijne nichte, huisvrouw van den heer commissaris *Honich*.

Den 18 july 1676 is *Pieter Zegers* deezer werelt overleden des satundags namiddags, oud zijnde omtrent 21 jaar.

[12]. In Middelburg anno 16516. Op den 1 octob. zondag avonds ten negen uuren is geboren het negende kint van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, 't welk op den 5 derzelver maant zijnen Christelijken doop heeft ontfangen, werd genaamt *Karlus*; de getuigen waren de heer *Daniel Trezel*, zijn oudoom, en mevrouwe *Jacobina van Muilwijk*, weduwe van den heer *Leonardus Cats*.

1680 den 25 sept. is getrouwt *Carlus Zegers* in het 24 jaar zijnes ouderdoms met *Anna Heylinck*, oud agtien jaaren.

Carel Zegers is #gestorven den 12 december 1726, oud zijnde 70 jaaren, 2 maanden en twaalf dagen.

[13]. In Middelburg anno 1657. Op den 8 septemb. saturdagavont omtrent half twaalf is geboren het tiende kint van *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, 't welk op den 12 derzelver maant zijnen Christelijken doop heeft ontfangen, werd genaamt *Josijna*; de getuigen waren de heer capitein en commandeur *Himmen Schotte* en juffrouw *Josijna Trezel*, haer moeye.

1679 in de maand july is dezelve *Josyna Zegers*, in huwelijk zijnde met hr. *Jochem Striepe*, dezer werelt overleden.

[14]. Anno 1667 op den 28 decemb. is getrouwt *Elisabeth Zegers* met *Abraham Cleuwaert*, oudste dochter van den hr. *Pieter Zegers* en *Elisabeth Trezel*, oud zijnde in 't 23e jaar haares ouderdoms, ende voorsz. *Cleuwaerts* in het 33 jaar zijns ouderdoms, zoon van *Jacob Cleuwaert* en *Adriana Christiaense*.

Deeze haar man is 'overleden op den 27 february 1672 tot Suriname.

En zij is overleden als vooren staat op haar geboortedag.

Op den 24 decemb. 1668 is geboren *Johannes Cleuwaert* en de getuigen waren de hr. *Abraham van der Voorde*, zijn oom, en *Adriana Christiaense*, wed. van *Jacob Cleuwaert*, zijn grootmoeder, overleden den 21 september 1669.

Anno 1671 den 7 janu. is geboren *Pieter Cleuwaert* en de

getuigen waren heer ***Eduard Cock*** ende ***Elisabeth Tresel,*** zijne grootmoeder, op woensdags naar de 'middag ten klokken half vijfven.

[15]. Anno 1674 den 6 sept. is weder getrouwt ***Elisabeth Zegers,*** oud zijnde 29 jaaren, met ***Maximiliaan van der Leur,*** oud zijnde 46 jaar.

Den 8 juny 1675 is geboren ***Isabella van der Leur*** 's avonds ten 5 uren en ten 8 uren ***Joan van der Leur.*** De eerste stierf den 25 juny en de twede den 11 sept. 1675.

Den 10 maart 1677, des avonds 11 uuren, is geboren onze dochter ***Josina,*** tot peter daarvan is broeder ***Casparus Verstege,*** predikant tot St. Laurens, en tot meter ma soeur ***Josina.***

Den 27 janu. 1679 is geboren mijn twede zoon ***Joan,*** tot peter 'daar van is broeder ***Joan Striepe*** en tot meter ***Anna Trezel,*** onze moeye. Overleed 30 sept. 1679.

Den 21 aug. 1683 is geboren mijn dochter ***Maria Elisabeth,*** tot peter daar van is broeder ***Joan Striepe*** en tot meter zuster ***Anna Hijlinck,*** getrouwt zijnde met broeder ***Carolus Zegers.***

Op den 8 december 1684 is geboren mijn dochter ***Catharina,*** tot peter daarvan is broeder ***Carolus Zegers*** en tot meter zuster ***Maria Zegers,*** getrouwt met Mr. ***Casparus Verstege,*** predikant tot St. Laurens.

[16]. Anno 1668 den 25 july is getrouwt ***Maria Zegers,*** in het 21 jaar haares ouderdoms, met ***Abraham van der Voorde,*** oud 26 jaar, bedienaar des H. Evangeliums tot St. Laurens, oudste zoon van Mr. ***Mattheus van de Voorde,*** bedienaar des H. Evangeliums tot Beeckerke, en ***Susanna Grenier.***

Anno 1674 10 martii is zij gelegen van een zoon, welke overleden is den 12 martii 1674, ware genaamt ***Abraham.***

Haar eerwaarde man is overleden den 4 janu. 1675.

Ao. 1675 . . . september is dezelve ***Maria Zegers*** wederom getrouwt met den predikant ***'Casparus Versteege*** en is dezelve ***Casp. Verstege*** overleden den .... van den jaare 16'99.

[17]. Anno 1675 den 24 sept. is hertrouwt ***Maria Zegers,*** oud 28 jaaren, met ***Casparus Verstege,*** bedienaar des godd. woords tot St. Laurens, oud zijnde 37 jaar.

Den 27 decb. 1676, zijnde des sondaags morgens ten 10 uuren, is geboren haar zoontje ***Pieter Verstege*** tot St. Laurens en is van zijn vader op denzelfden dag gedoopt. Getuigen waren sr. ***Maximiliaan van der Leur*** en juf f. ***Elisabeth Trezel,*** oom en grootmoeder. Dit kind is overleden den 6 aug. 1677.

Den 9 mey 1679 's avonds ten half 12 is ***Maria Zegers*** verlost van een jonge dogter en is genaamt ***Catharina Elisabeth.*** De getuigen over den doop waren ***Geraert Verstege*** en ***Clara van der Voorde*** en is overleden 12 aug. 1679.

Den 15 feb. 1682 op donderdag 's avonds ten 7 uren is geboren haar dogter ***Maria Clara,*** sondags daaraan tot St. Laurens gedoopt, getuigen broer ***Carel Zegers*** en ***Clara van der Voorde.***

[18]. In Middelburg anno 1678 den 23 maart zijn te samen in den huwelijken staat 'bevestigt ***Johan Sfriepe*** in zijn 24 jaar zijns ouderdoms met ***Josina Zegers,*** oud zijnde 20 jaaren.

Den 3 juny 1679 is zij gelegen van een zoon, was genaamt ***Jacobus,*** welke overleed den 4 aug. 1679.

De bovengem. ***Josijna Zegers*** overleed den 17 juny 1679.

[19]. Op den 25 september 1680 is getrouwt ***Carolus Zegers,*** in het 24 jaar zijns ouderdoms, met ***Anna Heijlinck.***

Op den 27 january 1682 is ***Anna Heylinck,*** huisvrouw van

Carolus Zegers, des morgens de klokke half negen uuren verlost van ***2*** dochters, het twede kwam dood ter werelt en het eerste is op denzelven dag des avonds gedoopt; de naam was ***Anna Elisabeth,*** de peter en meter waren ***Elisabeth Trezel*** en ***Gillis Heijlinck.*** Op den 29 dito is de voorn. ***Anna Elisabeth*** overleden.

Op den 12 november 1683 is voorn. ***Carolus Zegers*** huisvrouw gelegen van eene dogter, des morgens ten 9 uuren, en gedoopt op den 16 dito des avonds, geheten ***Anna Catharina.*** Peter ***M. van der Leur*** en meter juffr. ***Anna Trezel.*** Dezelve ***Anna Catharina*** is den 23 january 1684 dezer werelt overleden.

Op den 26 november 1684 is de 'huisvrouw van ***Car. Zegers*** ten half tienen gelegen van een jonge zoon, desselfs naam was ***Pieter Heijlinck;*** de getuigen waren ***Johanna*** en ***Gillis Heijlinck.*** Op den 29 mt. 1685 is dezelve ***Pieter Heijlinck*** overleden.

Op den 13 meert 1686 is de huisvr. van ***Carel Zegers*** des avonts ten half negen uuren in de kraam gecomen van eene dochter, derzelver naam is ***Anna Isabella,*** de getuigen ***Casparus Verstege*** en ***Elisabeth Zegers.***

Den 26 ap. 1686 is dezelve ***Anna Isabella*** des avonds ten 9 uuren dezer werelt overleden.

Op den 21 ap. 1687 is de huisvrouw van ***Car. Zegers*** in de kraam gekomen des morgens ten half 10 uren, van eene dochter; haar naam is ***Elisabeth,*** de getuigen juffr. ***Elisabeth Heilinck*** en de hr. ***Casp. Verstege.***

Op den 12 feb. 1692 is de voorn. ***Elisabeth Zegers*** dezer werelt overleden en den 16 do. in de Choorkerk begraven.

Op den 2 october 1688 is de huisvrouw van ***Carel Zegers*** wederom gelegen van eenen zoon, zijn naam was ***Carel*** en de getuigen de heer ***Maximiliaan van der Leur*** en juffrouw ***Anna Trezel.***

Op den 1 maart 1690 is de huysvrouw van ***Carel Zegers*** wederom in de kraam gekomen van eene dochter, de naam is ***Johanna,*** de getuigen de heer ***Maximiliaan van der Leur*** en juffrouw ***Johanna Heijlinck.*** Op den 4e nov. 1690 is ***Johanna*** overleden.

Op den 16 september 1692 is de huisvrouw van ***Card Zegers*** wederom gelegen des nagts ten 12 uuren van eene dogter en is op den 18 des avonds gedoopt. De getuigen waren juffrouw ***Elisabeth Heylinck*** ende Mr. ***Casparus Verstege*** en is genaamt ***Elisabeth*** en is den 17 december des jaars 1702 des morgens ten agt uuren overleden.

Op den 18 augustus 1694 is de huisvrouwe van Meester ***Carel Zegers*** des nachts, de klok twaalf uuren, wederom gelegen van eene dochter en is op den 20 augustus des morgens gedoopt: de getuigen waren juffrouw ***Johanna Heylinck*** en de heer ***Steven de Zwarte*** de Jonge en is genaamt ***Anna Maria.***

[20]. Den 5 october 1692 des avonts de klok half tien uuren is ***Carel Zegers*** de Jonge, die geboren was den 2 october 1688, dezer werelt overleden en is begraven op den 9 october in de Choorkerk.

Den 5 december 1696 des morgens de klokke 3 uuren is de huisvrouw van Mr. ***Carel Zegers*** wederom in de kraam gekomen van een zoon en is des avonds den 6 dito gedoopt en geheten ***Carel.*** De getuigen waren juff. ***Anna Trezel*** en Mr. ***Casparus Verstege.***

Den .... november 1699 is ***Anna Maria Zegers*** dezer werelt overleden en is <begraven in de Fransahe Kerk.

[21]. Den 24 april 1699 's morgens de klokke half vijf

uuren is de huisvrouw van Mr. *Carel Zegers* in de kraam gekomen van een zoon en is op den 28 derzelve maand des namiddags gedoopt in de Engelsche Kerke en genaamt *Pieter*. De getuigen waren juff. *Elisabeth Heijlinck* en de heer *Tobias Coorne*.

Den 27 octob. 1716 is *Pieter Zegers* vertrokken naar Oostindien voor onderkoopman met het schip Borselen, gevoert door schipper *Francoijs de Broo*, en den 13 novamb. 1719 tot Mocca, alwaar hij tweede resident was, overleden.

Den 8 november 1700 is wederom de huisvrouw van Mr. Carel Zegers in het kraambed gevallen van eene dogter, des morgens de klokke 6 uuren, genaamt *Anna Maria*, is 'gedoopt in de Engelsche kerk op den 13 nov. De 'getuigen waren juff. *Anna Trezel* en de heer *Isaac Bruijne*.

1702 den 23 febr. is juffrouw *Anna Heylinck* in het kraambed gevallen van een zoon, is gedoopt in de Engelsche kerke, den ... feb. voorsz., zonder getuigen: desselfs naam was *Johan, en* is den ... mey 1707, nadat hij drie dagen te vooren van den steen gesneden was, overleden.

[22]. Anna 1705 op den 8 january is de huisvrouw van Mr. *Carel Zegers* wederom in het kraambed gevallen van eene dogter, derzelver naam is *Anna Maria*, gedoopt in de Engelse kerk. Deze *Anna Maria* is op den ... ap. 1724 getrouwt met Mr. *Jacob Bisdom*, advocaat in 's-Hage.

Uit hetzelve huwelijk is op den 7 juny 1725 geboren een zoon, genaamt *Adriaan*, gedoopt in de Groote kerk in 's-Hage; de hr. *Adriaan Bisdom* peter en vrouw *Anna Heijlinck* meter. Dezen *Adriaan Bisdom* is deser werelt overleden op den 13 november 1729.

Uit hetzelve 'huwelijk is noch op den 24 september 1728 geboren eene dochter genaamt *Anna Elisabeth* daar peter af was *Carel Zegers*, haar oom, en meter.. . Deze *Anna Elisabeth is 31* aug. 1751 getrouwt met Mr. *Gerard Daniel Denick* te Rotterdam.

Uit hetzelve huwelijk is nog geboren op den 22 november 1730 genaamt *Johanna Theodora*, doch op den ... maart 173 1 overleden.

Uit hetzelve #huwelijk is op den 9 maart 1732 geboren een zoon genaamt *Carel Johan*, die in december 1754 getrouwt is met juff. *H. C. L. Sform van's Gravezande* te 's-Bosch, uit welk huwelijk reets eene dogter geboren is, op den 24 julij 1756 en genaamt *Jacoba*; gem. vrouw *H. C. L. Storm van 's Gravezande is* den 5 aug. 1760 aan een hartvang zeer subiet overleden.

Uyt hetzelve huwelijk is op den ...februarij 1737 geboren een zoon en was genaamt *Jacob Cornelis*, welke op den 20 maart 1742 aan de kinderpokjes is overleden.

Uit hetzelve huwelijk is op den 12e nov. 1738 nog geboren eene dochter genaamt *Margareta Diderika*.

Uit hetzelve huwelijk is nog geboren een zoon, op den 27 juny 1740, en genaamt *Dirk Rudolph Wyckerheld*.

Op den 19 october 1742 is Vrouwe *Anna Maria Bisdom*, geb. *Zegers* deser werelt overleden.

[23]. Op den 8 september 1727 is voorn. *Carel Zegers*, die geboren was 5 decemb. 1696, getrouwt des namiddaags tussohen 4 en 5 uuren in de Nieuwe kerk te Middelburg met jonkvrouwe *Anna Johanna du Buisson*, daar moeder van was vrouw *Johanna Radermaker*, weduwe wijlen den Heer *Abraham du Buisson*.

Op den 9 nov. 1731, zijnde vrijdag na den middag omtrent half twee uuren is voorn. vrouwe *Anna Johanna du Buisson* in de kraam bevallen van een zoon, die den 11 daaraan is gedoopt in de Fransche kerk en genaamt *Charles Jean; de* peter was Mr. *Jacob Bisdom* en meter vrouwe *Johanna Radermaker* voornt., zijne grootmoeder.

Op den 25 januarij 1734, zijnde maandag is voorn. vrouw *Anna Johanna du Buisson* in de 'kraam bevallen van een zoon, op den 27 gedoopt in de Fransche Kerk en genaemt *Abraham Heylinck:* peter de heer en Mr. *Guillelmus Schorer,* oud-burgemeester, meter vrouw *Anna Heylinck*, grootmoeder.

Op den 29 mey 1735, zijnde zondag is voorn. *Anna Johanna du Buisson* wederom in de kraam bevallen van een zoontje en een dochtertje, omtrent 6½ maand gedragen, des morgens tusschen 5 en 6 uuren, dewelke beiden, 'omtrent 3 uuren na hunne geboorte kort na den anderen zijn overleden en 's woensdags daar aan in twee kisjes begraven in de Oude kerk in 't graf van *Symon Willemse*, zijnde No. 346.

Op den 17 augustus 1736, des dinsdaags 's morgens omtrent half drie uuren is voorn. vrouwe *A. J. du Buisson* wederom bevallen van een zoon, die 's woensdaags daar aan zijnde den 8 dito, is gedoopt in de Walsche Kerk en genaamt *Jacob;* de getuigen waren de heer Dr. *du Buisson* en vrouw *Anna Maria Bisdom*, geboren *Zegers*.

Op den 28 november 1737 is voorn. vrouw *A. J. du Buisson* wederom in de kraam bevallen van een dochter, die den 4 december is gedoopt in de Fransche Kerk, hebbende tot peter haar oom den heer fiscaal *Bisdom* en tot meter haare nigt vrouw *Johanna du Buisson*. Haar naam was *Johanna Carolina*.

Nota: *Abraham Heijlinck [Zegers]* is gestorven den 26 july 1737 des avonds even over half 11 uuren, en is begraven den 31 daaraan in de Oude Kerk in 't graf van zijns moeders oudgrootvader, de heer *Simon Willemse*.

[24]. Op den 31 augustus 1737 is Mr. *Carel Zegers* overleden aan een borstziekte, zijnde in 7 dagen gezond en dood, is begraven den 6 september daaraan volgende in de Oude kerk, in het graf van den heer *Willemse*, grootvader van des overledens huisvrouwe *A. J. du Buisson*, welke vrouwe ten voorn. sterfdage 6 m. zwanger was.

[25]. Den 22 augustus 1746 's morgens ten 7 uuren is Vrouwe *Anna Johanna du Buisson*, weduwe van wijlen den heer secretaris *Carel Zegers*, te Rotterdam, ten huise van derzelver heer broeder Mr. *Jacob Bisdom*, aan de kinderpokjes overleden en twee dagen daar aanvolgende stierf ook aan dezelve ziekte haar dochtertje *Johanna Carolina*.

Beide de lijken zijn met een jagt getransporteert naar Middelburg en aldaar den 29 aug. begraven in de Oude kerk in 't graf van den heer *Simon Willemse*, oud-oud-grootvader van gem. *Johanna Carolina*.

IR. G. L. HONDIUS.

Het wapen De Bruijn van Tromp.

In de jaren 1938 tot en met 1940 verscheen in De Indische Navorscher een serie artikelen, getiteld De familiewapens in het Landsarchief te Batavia. Hierin worden beschrijvingen en reconstructietekeningen gegeven van door de toenmalige adjunct-landsarchivaris, Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, verzamelde zegels. Onder nummer 793 vinden wij het wapen van *Frederik Otto de Bruijn van Tromp,* kapitein van het Deense schip "Matilda Maria", dat in 1799 op de rede van

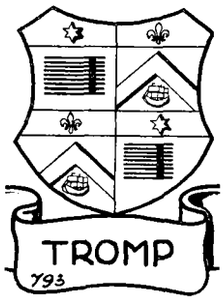

Afb. 1.

Batavia lag. Dit wapen wordt als volgt omschreven [1]: „Gevierendeeld; 1 en IV een op een hek lijkende figuur, bestaande uit negen balken, aan de linkerzijde beladen met een paal, in het schildhoofd een ster (6); 11 en 111 een keper met daaronder een driemastschip, in het schildhoofd een lelie. Twee helmen, de rechter met een lelie tussen een vlucht als helmteken, de linker gekroond, met een lelie als helmteken. Twee griffioenen als schildhouders. Wapenspreuk onleesbaar."

Muschart, die dit wapen onder de naam ***Tromp*** in zijn collectie heeft opgenomen, vroeg zich af of de in de kwartieren 1 en IV weergegeven figuur een kam zou kunnen voorstellen [2]. Wanneer wij de reconstructietekening van het schild vergelijken met een gravure van het wapen [3], blijkt dat de raadselachtige figuur een onjuiste interpretatie is van de negen zwaarden in het eerder door ons beschreven wapen van het geslacht De *Bruijn* (Ameide) [4], waarvan de lelie in het schildhoofd voor een ster werd aangezien. Of de in het rechter helmteken tussen de antieke vlucht afgebeelde lelie deel uitmaakt van de oorspronkelijke uitvoering van laatstgenoemd familiewapen blijft een vraag. In de ons ter beschikking staande fragmenten van zegelafdrukken uit 1655, 1661 en 1694 is zij niet te onderscheiden. Een door Muschart gegeven beschrijving van losse lakafdrukken uit de tweede helft van de 18de eeuw suggereert dat de lelie als onderdeel van het helmteken in het alliantiewapen De *Bruijn-De* ***Suarz*** ontbreekt maar vermeldt dat zij in een andere afdruk wel aanwezig is [5]. In de kwartieren II en III is het wapenschild van ***Maerten Herpertszoon Tromp*** weergegeven. De lelie in het linker helmteken en de griffioenen als schildhouders zijn ook ontleend aan het wapen van deze luitenant-admiraal, terwijl de helmkroon en de spreuk "Fortes creantur fortibus" (= helden brengen helden voort) voor de eerste maal in de wapens van diens zonen, *Herpert* en *Cornelis,* voorkomen [6]. Wij beschouwen thans eerst de afstamming van ***Frederik Otto de Bruijn (van Tromp)*** en geven vervolgens zijn levensbeschrijving, waaruit zal blijken hoe zijn zegel in het toenmalige Landsarchief te Batavia is gekomen.

Afb. 2. 63 x 65 mm.

1. De Indische Navorscher 6 (1940), blz. 34 en 40.
2. Centraal Bureau voor Genealogie, Heraldische Collectie Muschart, fiche no. 12c2.
3. In bezit van Jhr. Mr. F. H. van Kinschot, die zo vriendelijk was ons in de gelegenheid te stellen hiervan een reproduktie te laten vervaardigen.

Hij werd op 21 april 1764 te 's-Hertogenbosch geboren als zoon van ***Abraham Jacob de Bruijn*** en ***Cleophea Alida Louise de Suarz.*** Het gedeelte van zijn vaders stamreeks, dat wij eerder beschreven [4], wordt in aansluiting op het toen gegeven fragment van de genealogie ***De Bruijn*** (Ameide) duidelijkheidshalve hierbij schematisch gememoreerd. Zijn moeder was een nakomelinge van ***Maerfen Herpertszoon Tromp*** [7].

Op een leeftijd van nog geen twee jaar verloor ***Frederik Otto*** zijn moeder en werd hij onder voogdij van maternale familieleden opgevoed. Op 29 juli 1778 trad hij als adelborst in dienst van de Admiraliteit te Amsterdam en werd hij op 23 juni 1785 bevorderd tot luitenant [8]. Zijn aandeel in de nalatenschap van zijn grootmoeder, ***Magdalena de Groulart,*** in 1781 getaxeerd op ruim *f* 21.108 [9], werd gedurende zijn minder-

4. De Nederlandsche Leeuw 96 (1979), blz. 306-309.
5. Collectie Muschart, fiche no. 82k.
6. De Navorscher 60 (1911), blz. 469-475.
7. Genealogische en Heraldische Bladen 9 (1914). blz. 391-399.
   Maerten Herpertszoon Tromp (1598—1653), luitenant-admiraal van Holland, Zeeland en West-Friesland, tr. 1624 ***Dignum Cornelisdochter*** (1599-1633).
   Uit dit huwelijk:
   Mr. ***Herpert Tromp*** (1627—1691), achtereenvolgens raad, schepen en burgemeester van Delft, daarna gecommitteerde raad van Holland, tr. 1654 ***Magdalena van Adrichem*** (1639—1684).
   Uit dit huwelijk:
   Jacoba Tromp (1677—1762), tr. 1703 ***Jan.*** Willem ***de Groulart*** (1672—1731), heer van Surester, burgemeester van Maastricht, vervolgens president-schepen en raad van 's-Hertogenbosch.
   Uit dit huwelijk:
   Magdalena de Groulart (1708—1774), tr. 1737 ***Otto de Suarz*** (1703—1766), kapitein-luitenant, daarna kapitein en vervolgens kolonel in het regiment Graubünders.
   Uit dit huwelijk:
   Cleophea Alida Louise de Suarz (1743-1766).
8. Algemeen Rijksarchief, Stamboeken officieren, onderofficieren en minderen der Marine 1795-1813, no. 6, fo. 105 en 121.
9. Gemeentearchief Utrecht, Notarieel Archief inv. no. U247a019, akte no. 23, fol. 69r-83r.

jarigheid beheerd door de Wees- en Momboirkamer te Utrecht. Opdat "aan hem gerustelijk de administratie, directie en beheering van zijne eygene goederen en effecte kan werde toevertrouwt" verzocht hij brieven van venia aetatis (= volledige handlichting), die hem op 6 juli 1784 werden verleend [10]. Op 25 september 1784 liet hij zijn obligaties [11] en op 7 januari 1786 zijn onroerende goederen [12] bij openbare veiling te gelde maken. Tijdens de onlusten in 1795 zou hij naar Denemarken zijn uitgeweken en aldaar zijn genaturaliseerd [6]. In 1799 vinden wij hem terug onder de naam *De Bruijn van Tromp*. Het recht op deze toevoeging zou hij hebben ontleend aan een testamentaire bepaling van zijn overgrootmoeder, *Jacoba Tromp* [6]. Op 10 juni 1797 door de firma C. S. Blacks en Co. te Kopenhagen aangesteld tot supercarga op de "Johanna", was hij in oktober van dat jaar met dit schip te Kaap de Goede Hoop en op 10 januari 1798 te Batavia. Na het overlijden van de kapitein van de eveneens aan genoemde rederij toebehorende "Matilda Maria" werd hij op 3 april 1799 op de rede van Batavia door de bemanning tot gezagvoerder van laatstgenoemd schip gekozen. Kort voordat het in mei van dat jaar zou afvaren, werd het met de lading door de Oost-Indische autoriteiten in beslag genomen omdat het Spaanse matten aan boord had, een gouden munt waarvan de uitvoer was verboden. *Frederik Otto* werd eerst door het Schepengerecht van Batavia, en vervolgens, door de Hoge Raad van Justitie vrijgesproken van het hem ten laste gelegde smokkeldelict, gedurende welke processen de "Matilda Maria" nutteloos op de rede van Batavia lag. Een door hem ingediend request, inhoudende een eis tot schadevergoeding en een aanklacht tegen een viertal ambtenaren wegens misbruik van ***gezag,*** werd door de regering bijna zeven maanden later afgewezen. Wegens het in dit request voorkomende "verregaand onbetaamlijke en lasterlijke" en zijn "verder alhier gehouden gedrach" (bedoeld werd een verondersteld heulen met de Engelsen, die in 1800 gedurende bijna drie maanden de rede van Batavia blokkeerden), werd *Frederik Otto,* nadat hem reeds eerder de toegang tot Batavia was ontzegd, het verblijf in het land voor altijd verboden. Veel bemanningsleden van de "Matilda Maria" waren bezweken tijdens het langdurige verblijf onder de ongezonde omstandigheden op de rede van Batavia. *Frederik Otto,* die zelf sinds 8 oktober 1800 leed, aan "koortsen van een galachtigen aart", achtte het niet verantwoord in deze toestand met een gedecimeerde bemanning zee te kiezen en liet zijn schip op 7 februari 1801 bij openbare veiling verkopen. Kort daarna vertrok hij als passagier aan boord van de "Tranquebar" naar de gelijknamige Deense nederzetting aan de zuidoostkust van het huidige India. Het vorenstaande werd ontleend aan een logboek van de "Matilda Maria" [13] en aangevuld met gegevens uit het archief van de Raad der Aziatische Bezittingen [14]. Op 12 juli 1802 verbleef *Frederik Otto* nog te Tranquebar, want op deze datum sloot hij aldaar de vertaling af van een

10. Algemeen Rijksarchief, Archief Staten van Holland 1572-1795, inv. no. 2181, dossier no. 53.
11. Gemeentearchief Utrecht, Notarieel Archief inv. no. U286a002, akte no. 77, fo. 201r-209r.
12. Ibidem, inv.no. U286a003, akte no. 1, fo. 1r-4v.
13. Journalier verbaal en bijlagen, inhoudende 't verder verslag van het gepasseerde op Batavia met 't Deensch schip Matilda Maria zedert den 20 mey 1800 tot ultimo maart 1801, zijnde een vervolg op 't receuil van stukken, gediend aan de Hoge Indiasche Regeering, door den capitein De Bruijn van Tromp, 2de stuk. Copie in het bezit van schrijvers dezes.
14. Algemeen Rijksarchief, Archief Raad der Aziatische Bezittingen 1800-1806, inv. no. 133, fo. 91r-110r.

"Verslag weegens de eylanden Amboyna en Banda, benevens een generaale beschouwing der specerij-eylanden, gevolgd na de berichten der Engelschen, geduurende hun verblijf aldaar" [15]. Wij verliezen hem dan uit het oog tot 3 november 1815, wanneer hij weer voet aan wal zet te Batavia [16], waar hij bij besluit van 13 september 1817 werd aangesteld tot lid van de Weeskamer [17]. Bij een poging rechtsherstel te verkrijgen ten aanzien van de gebeurtenissen in 1799 en 1800, kreeg hij op 8 januari 1819 ten antwoord "dat hetgeen hij in zijne eer geleden mogt hebben, moet beschouwd worden te zijn vervallen door zijne honorabele benoeming door deze regering tot den post van weesmeester, waardoor dezelve getoond hem haar vertrouwen waardig te achten" [18]. In de Bataviasche Courant vinden wij op 22 januari 1820 zijn aanstelling tot Raad van Financiën [19] en op 27 juli 1822 zijn eervol ontslag uit deze functie [20]. Een verzoek aan de Gouverneur-Generaal alsnog de rechtvaardigheid te laten onderzoeken van de regeringsresoluties, waarbij hem destijds eerst de toegang tot Batavia en vervolgens het verblijf in het land werd ontzegd, en te gelasten dat, "nadat het tegendeel zal zijn gebleken, de voorschreven besluiten als hoonend en eerroovend worden vernietigd en bij de archieven geroyeerd", werd op 29 juli 1823 afgewezen [21]. Tenslotte verzocht *Frederik Otto* "dat het non-activiteitstraktement thans door hem genoten wordende, ter somma van ƒ 400 's maands, geheel of gedeeltelijk als pensioen aan hem worde toegelegd, met vergunning hetzelve in Nederland te gaan verteren". Men kende hem een pensioen toe van ƒ 250 per maand [22], waarvan de ingangsdatum nader werd bepaald op 1 januari 1824 [23]. Op 18 januari daaraanvolgend vertrok hij naar Nederland met de "Palembang" [24], aan boord waarvan hij op 14 februari overleed. Met de aangifte van zijn overlijden bij de Burgerlijke Stand te Amsterdam op 21 augustus 1824 viel het doek voor deze eenzame laatste vertegenwoordiger van een tak van het geslacht *De Bruijn* (Ameide).

DR. J. H. DE BRUIJN.
E. M. DE BRUIJN-TER DENGE.

BIJLAGE.

Stamreeks van ***Abraham Jacob de Bruijn.***

1. ***Govert de Bruijn,*** geboren te Ameide als één van zeven kinderen van ***Pieter Andriessen de Bruijn*** en ***Jannegen Jacobs Verhoeff,*** † in Suriname in 1694. Uit zijn in 1675 te Molenaarsgraaf gesloten huwelijk met ***Margareta Coxius*** zijn vier kinderen bekend, ***te*** weten ***Johanna Maria*** (geb. 1677), ***Justus Theophilus, Johanna Maria (1683-1760)*** tr. le ***Jan van Strijp*** en 2e in 1715 ***Jacob*** van ***der Werff,*** en

11. ***Jacobus Govertszoon de Bruijn,*** geb. in Suriname, was achtereenvolgens korporaal, vaandrig en luitenant der burgercompagnie van de Benedendivisie van Commewijne, alsmede ouderling en kerkmeester aldaar. Hij kwam in 1741 naar Holland, woonde aanvankelijk te Amsterdam en vestigde zich vervolgens te Oudshoorn (bij Alphen aan de Rijn), waar hij in 1743 overleed. Uit zijn in 1717 in Suriname gesloten huwelijk met ***Aernoudina Catharina Cores*** is één zoon bekend, namelijk:

15. Algemeen Riiksarchief, Aanwinsten 1905. XLII. 23.
16. Koninklijke Bibliotheek, Java Government Gazette IV no. 194.
17. Koninklijke Bibliotheek, Bataviasche Courant 1817 no. 39.
18. Algemeen Rijksarchief, Archief Ministerie van Koloniën 1814-1849, inv. no. 2383.
19. Koninklijke Bibliotheek, Bataviasche Courant 1820 no. 4.
20. Koninklijke Bibliotheek, Bataviasche Courant 1822 no. 30.
21. Algemeen Rijksarchief, Archief Ministerie van Koloniën 1814-1849, inv. no. 2779, fo. 207r-208v.
22. Ibidem, inv. no. 2780.
23. Ibidem, inv. no. 2473.
24. Koninklijke Bibliotheek, Bataviasche Courant 1824 no. 4.

111. Abraham Jacob de ***Bruijn,*** geboren in Suriname omstreeks 1740, promoveerde op 15 september 1760 aan de Leidse Universiteit tot meester in de rechten, doch zette zijn leven als rentenier voort. Hij huwde voor de eerste maal op 4 maart 1759 te Rotterdam met ***Anthonetta*** Havurt (1730-1760) en voor de tweede maal op 16 mei 1762 te 's-Hertogenbosch met Cleophea ***Alida Louise de Suarz*** (1743-1766). Tijdens deze huwelijken woonde hij respectievelijk te Voorschoten en te Zwolle. Na het overlijden van zijn tweede vrouw verbleef hij enige tijd te Amsterdam, vestigde zich later te Kleef en overleed op weg naar Suriname in december 1795 te Londen. Uit het tweede huwelijk werden twee zonen geboren, te weten Frederik Otto (1764-1824) en ***Otto Alain*** (1765—1780).

Van Ouwerkerk.

(1953, kol. 374, 419-420).

R. T. Muschart beschreef t.a.p. het wapen ***Van Ouwerkerk*** (land van Altena), zoals dit ook gevoerd is door ***Frans van Ouwerkerk,*** hoofdman van het zakkendragersgilde te Rotterdam in 1771. Vervolgens, meende ik ***Frans*** als een ***Franszoon*** te kunnen plaatsen sub IV in een fragmentgenealogie, ontleend aan schijnbaar sluitende gegevens van het gemeentearchief van Rotterdam; zulks ten onrechte. Daarbij bleek niet van enig verband met het Land van Altena.

Dr. L.W. van Ouwerkerk te Almelo, een nazaat van ***Frans,*** stelde onlangs vast, dat deze een zoon was van ***Wouter Jansen van Ouwerkerk,*** afkomstig uit het Land van Altena, waarmede tevens de door Muschart gesignaleerde overeenkomst van wapen verklaard werd.

Het scheepssoldijboek van het schip Wassenaar, waarop anno 1723 ***Wouter*** in dienst van de Oost Indische Compagnie uitvoer, vermeldt de plaats van zijn herkomst: Nieuwe Dijk (A.R.A., arch. V.O.C., inv. nr. 14150). Voor zijn familie te Nieuwe Dijk bij Emmichoven, Land van Altena, en zijn voorgeslacht, zie: Maris, Een Honderdtal Nederlandsche Families, 1946, blz. 91.

Een korte samenvatting van de aanwinsten van Dr. L.W. van Ouwerkerk kan nu worden toegevoegd:

I. Wouter *Jansz.* ***van Ouwerlcerk,*** wonende buiten de Schiedamse poort te Rotterdam (1712), vertrekt 7 jan. 1723 als stuurman, ,,derde waeck'', in dienst van de V.O.C. aan boord van de Wassenaar uit Goeree, komt aan te Batavia 26 aug. d.a.v., keert terug aan boord van de Groenswaard in 1724, tr. Rotterdam 14 dec. 1712 Johanna Fransdr. *Wiltschut,* ged. Rotterdam 9 dec. 1689, wonende Schiedamsedijk ald. (1712), dr. van *Frans Jansz.* en *Jannetje* ***Adriaens van Eijcke.***

11. ***Frans Wouterse van Ouwerkerk,*** geb. aan het Swaenshals bij de Rotte te Rotterdam, ged. ald. 10 juni 1715, hoofdman van het zakkendragersgilde te Rotterdam 1745-1779, † ald. (o.z. Rotte naast Stolkoort) 23/29 mei 1783, tr. le Rotterdam 24 maart 1733 beiden won. buiten de Oostpoort te Rotterdam, *Lijsbeth Cornelisdr.* ***de Beste,*** begr. Rotterdam 11 dec. 1771, wed. van ***Jan van Leeuwen,*** tr. 2e ald. 6 mei 1772 (wonende in de Hofpoort) ***Elisabeth*** *Hooijdonk,* geb. Gorinchem, wed. van ***Mathijs Nieuwerkerk;*** tr. 3e Rotterdam 14 mei 1776 (won. in de Hofpoort ald.) ***Catharina Spek,*** j.d. geb. Rotterdam.

Frans' wapen, binnen het randschrift Frans *van* ***Ouwerkerk,*** is afgebeeld op een groot schilderij door C.P. Tiele, 1759, van de Rotterdamse korenbeurs, collectie Rotterdams Historisch Museum ,,De Dubbele Palmboom". In dit museum staan ook een tinnen bierpul en een grote schotel met inscriptie, geschonken door *Frans* en zijn mede-hoofdlieden in 1'764.

Hij testeert met zijn tweede vrouw voor notaris T.C. van Rijp, Rotterdam 26 okt. 1775.

Uit het eerste huwelijk zijn drie kinderen geboren, onder welke een zoon ***Wouter van Ouwerkerk,*** ged. Rotterdam 15 sept. 1737 (get.: ***Jan Wouterse van Ouwerkerk,*** oom, en ***Johanna Fransdr. Wiltschut,*** grootmoeder). Hieruit stamt de nog bloeiende tak van Dr. L.W. van Ouwerkerk, voornoemd.

J. C. MARIS.

Van Silvolde, Gaymans, Bu(e)delmaicker, of een getuigenis na honderd jaar.

In het register van restanten van tynsbetalingen van de Veluwe lopende van 1371-1418 komt verscheidene malen voor een ***Lubbert van Silvolde(n)*** . Hij wordt ook genoemd in het Statenarchief Veluwse Kloostercharters, waarin staat dat hij afkomstig is van de Veluwe: in 1403 compareren ***Lubbert van Silvolde*** en *Alyt* zijn vrouw en dragen op aan ***Henrick van Ghent*** en ***Lute.***

Archief Klooster Bethaniën Arnhem, charter nr. 1, 18 juli 1403: ***Beate,*** weduwe van ***Otto van den Gruythuys*** verkoopt aan ***Lubbert van Silvolden*** ,,het goed dat wilneer ***Gerrit Gruyter*** te wesen plach gelegen tot Silvolde". Deze ***Lubbert*** had o.a. twee dochters van wie er één herhaaldelijk wordt genoemd en wel ***Aleyd van Silvolden.*** Vgl. het Oud Archief Arnhem, regest nr. 545 d.d. 19 dec. 1412: schepenen van Arnhem oorkonden dat *Goossen van den Gruythuys* overgedragen heeft aan ***Aleid*** dochter van ***Lubbert van Silvolden*** een huis in Arnhem dat vroeger van de Heer ***Noheel*** was. Regest nr. 701 d.d. 26 juli 1431: ***Jacob Scheyffaert*** en zijn vrouw ***Geertruyt*** dragen over aan ***Aleyt van Silvolden*** een losrente van 13 oude Vlaamsen. Deze ***Aleyt*** was gehuwd met ***Arnold Budelmaicker*** zoals uit het volgende zal blijken.

Een broer van beide zusters van wie de andere ***Catharina*** heette, was ***Willem van Silvolde.*** Hij krijgt het Wolterkensguet in leen van de St. Salvator Abdij van Prüm d.d. 22 febr. 1437. In de ,,Leen-, Keurmedige en Tynsgoederen van de Sint Salvator-Abdij te Prüm in Gelderland", van dr. A. J. Maris, wordt vermeld ***Jacob van Silvolde*** zoon van ***Willem*** die opvolgt in het leen op 25 febr. 1456. Deze ***Jacob*** was gehuwd met ***Jutte*** zoals uit de volgende acte blijkt. Oud Archief Arnhem, regest nr. 944 d.d. 15 jan. 1456: ***Jacob van Silvolden*** geeft zijn vrouw ***Jutte 200*** Rijnse guldens in doto. R.A. Arnhem 5 aug. 1485: ,,***Jutte*** wilneer echte wiif *Jacopz* ***van Silvolden.*** Stadsboeck van Ordelen: *Gerit* ***van Sylvolden Jacobszoon*** volgt op in het jaar 1491. Dan in 1526 op 15 april: de erfgenamen *Geritz* ***van Zylvonden. Wynalt van Doernick Wilhemss*** is hulder. N.B. het leen was hun aangekomen ,,van wegen hoeren broideren als *Gerit* ind ***Henrick van Zylvonden".***

Afstammelingen van *Gerit* ***Jacobszoon*** zijn ***Arnold,*** *Hendrick, Geertgen* en *Grietgen* ***van Silvolden*** die in de schepenprotokollen van Arnhem nr. 383 fol. 140 anno 1518 genoemd worden als broers en zusters. Deze *Geertgen* en *Grietgen* ***van Silvolde*** getuigen (schepenprotocollen Arnhem nr. 385 folio 89 anno 1532) dat ,,*Ott* ***van Hoeckelums*** nu lest verstorben moeders vader heeft geheyten ***Arnt Buedelmaicker,*** welke ***Arnd*** veurn. und ***Evert Gaymans,*** vrouw Sluyskenvader, zijn geboren van gesusteren, die welke syn geweest dochters van ***Lubbert van Sylvolden.*** En ***Evert Gaymans*** heeft gehad een broeder ***Lubbert Gaymans*** daeraff noch een dochter in leven is geheyten *Trijn* ***Gaymans".*** Idem nr. 386 folio 83v. anno 1537: ,,*Geertgen* ***van Silvolden,*** *Jutte* huysvrouw van ***Steven*** *Jansz* ***(Ploegh ?)*** en ***Truyde*** huysvrouw van ***Jacob die*** *Pelser* getuigen dat ***Lubbert Gaymans*** en ***Evert Gaymans*** gebroeders,

zijn geboren van ***Katharina Gaymans Aleydt Buedelmaickers*** suster en dat ***Lubbert Gaymans*** is geboren een dochter ***Aleydt*** gehuwd met *Sluyskens*. Dat *Ren* en ***Ott van Hoecklums*** moeder is geboren van ***Arnd Budelmaicker*** en ***Geertruydt,*** welke ***Arndt Buedelmaicker*** is geweest ***Aleydt Buedelmaickerszoon*** also dat ***Arndt Buedelmaicker*** en ***Lubbert*** en ***Evert Gaymans*** syn gewest twyer susters kijnderen". ***Catharina van Silvolde*** was gehuwd met ***Johan Gaymans.***

Een korte samenvatting:

1. ***Lubbert van Silvolden,*** gegoed te Silvolde (1403), tr. *Alijt N.N.*

   Uit dit huwelijk:

   1. *Alijdt* ***van Silvolden,*** koopt een huis te Arnhem (1412), tr. ***Arnold Bu (e) delmaicker.***

      Uit dit huwelijk: ***Arnd Bu(e)delmaicker,*** tr. *Geertruy* N.N. Twee kleinkinderen van dit echtpaar zijn: ***Ren*** en ***Ott*** van *Hoeckelum.*

   2. ***Catharina van Silvolden,*** tr. ***Johan Gaymans.***

      Uit dit huwelijk: ***Gaert*** (vgl. Ned. Patr. 1948, p. 131), ***Lubbert*** en ***Evert Gaymans. Lubbert*** heeft een dochter ***Catharina*** *Gaymans* en ***Evert*** een dochter ***Aleydt Gaymans,*** getrouwd met N.N. *Sluysken.*

   3. ***Willem,*** volgt 11.

II. ***Willem van Silvolden,*** beleend met het Wolterkensguet (1437), tr. ***Geertruyt N.N.***

   Uit dit huwelijk:

   Jacob, volgt III.

III. *Jacob* ***van Silvolden,*** beleend met het Wolterkensguet (1456), tr. ***Jutte.***

   Uit dit huwelijk:

   Gerrit, volgt IV.

IV. ***Gerrit van Silvolden,*** beleend met het Wolterkensguet (1491), tr. N.N.

   Uit dit huwelijk:

   1. ***Arnold*** *van* ***Silvolden.***
   2. *Hendrick* ***van Silvolden.***
   3. ***Gertgen van*** *Silvolden.*
   4. *Grietgen* ***van Silvolden.***

E. A. N. VAN DER KUIP-ZILVOLD.

Bijdrage tot de genealogie van Ds. Dirk van der Hoff, eerste predikant van Transvaal.

(1953, kol. 348-352 en 1981, kol. 216-217).

Anna Jophen de Visscher, de vrouw van ***Pieter van der*** *Hov (Hoff)* ***(1981,*** kol. 216 onder gen. 11), werd op 19 aug. 1672 te Zwaluwe gedoopt als dochter van ***Job Cornelisz. (de) Visser*** en diens eerdere echtgenote ***Maeyke*** *Ariaenen*[1].

Hendrik Pelgrims en ***Pieternelleke (Petronella) Jans*** *Molemans (* 1981, kol. 216 onder gen. 1) bleken ook te Zevenbergen in het huwelijk te zijn getreden, en wel op 10 aug. 1653. Beiden heetten dan afkomstig uit Zevenbergen. Ongetwijfeld werd voornoemde ***Hendrik Pelgrims*** op 5 juni 1621 te Zevenbergen gedoopt als zoon van ***Pelgrim Pelgrims*** en *Jobken* ***Hendriks. Pieternelleke Jans Molemans*** werd kennelijk niet te Zevenbergen gedoopt; haar doopakte kon ik althans niet terugvinden,

1. Zie: De Brabantse Leeuw, jrg. 1981, blz. 36.

doch gezien de vernoemingen in de familie ***Van der*** *Hoff* zal zij ongetwijfeld een dochter zijn geweest van ***Jan Govertse Molemans*** en diens eerdere echtgenote ***Catalijntje Pieten van der*** *Loo*. Op ***24*** maart 1655 ging voornoemde ***Jan Govertse Molemans,*** weduwnaar van ***Catalijntje Pieten van der*** *Loo* en wonende te Zevenbergen, aldaar in ondertrouw met ***Cornelia Catmans,*** weduwe van Mr. ***Albert van Kerkhoven.*** Rond 1700 werden enkele mannelijke leden van het geslacht ***Molemans*** te Zevenbergen aangeduid als „meester", zodat dit wellicht schoolmeesters of chirurgijns zullen zijn geweest.

Aanvullende gegevens, over dit geslacht ***Van der*** *Hoff,* alsmede over de aanverwante families ***Molemans, van der*** *Loo,* ***De Visser, Hallewas, Van*** *Geldere* en ***Van Waas*** worden met belangstelling tegemoet gezien.

K. J. SLIJKERMAN.

Het wapen van het openbaar lichaam „de Zuidelijke **IJsselmeerpolders**".

Reeds, op 11 februari 1977 verzocht de Landdrost der Zuidelijke IJsselmeerpolders mij om ontwerpen te maken voor wapens, niet alleen voor Lelystad, maar ook voor Almere en zelfs voor Zeewolde. Het wapen van Lelystad is inmiddels verleend bij Koninklijk Besluit van 11 september 1979, een paar maanden dus vóór dat de gemeente van die naam op 1 januari 1980 werd ingesteld [1].

Almere was groeiende, er werd driftig gebouwd, maar de dag waarop de #gemeente Almere zou worden geboren leek toen nog heel ver in de toekomst te liggen, en Zeewolde was nog niet veel meer dan een naam zonder inhoud.

Intussen is Almere uitgegroeid tot een stad van behoorlijke omvang en naar het zich laat aanzien zal de gemeente Almere op 1 januari 1984 worden ingesteld.

De Landdrost drong er, in overeenstemming met de adviesraad bij de 'minister op aan om reeds nu het wapen te verlenen. Almere trekt een grote stroom toeristen en de vrees bestond dat de souvenirindustrie met allerlei gefantaseerde ontwerpjes zou komen, hetgeen, omdat er een wapenontwerp lag, dat reeds de instemming van de adviesraad en van de Hoge Raad van Adel had verkregen, te betreuren zou zijn.

Ofschoon de minister oordeelde dat de Landdrost wat erg vroeg was met de aanvraag, werd toch besloten het ontwerp aan Hare Majesteit de Koningin voor te leggen. De constructie werd gekozen om het wapen te verlenen aan het openbaar lichaam „de Zuidelijke IJsselmeerpolders" als rechtsvoorganger van de gemeente Almere met de uitdrukkelijke bepaling erbij dat dit lichaam het wapen slechts zou mogen gebruiken tot de [datum van instelling van de gemeente Almere. De Landdrost kan het wapen dus nu ook met een gerust 'hart laten aanbrengen aan de gevel van het 'raadhuis en aan andere openbare gebouwen die daarvoor in aanmerking komen.

Bij de bespreking van 11 februari 1977 speelde een grote rol de levensbeschrijving van Bonifatius die dateert van tussen de jaren 755 en 768. In dit stuk staat te lezen dat deze heilige op weg naar zijn werkterrein Friesland in 753 over het water genaamd „Almere" voer naar Oostergo.

Van het opnemen van Bonifatius als wapenfiguur werd tenslotte afgezien, omdat er in niet minder dan 133 gevallen een (of meer) heiligen in een gemeentewapen opgenomen bleken

1. De Ned. Leeuw 1979, 411.

te zijn, uiteraard steeds als menselijke figuur en alleen van elkaar te onderscheiden door de attributen die zij bij zich dragen.

In Dokkum staat een standbeeld van de heilige die zich daar tracht te beveiligen tegen de aanvallen der heidense Friezen door een geopende bijbel boven zijn hoofd te houden. Ook als schildhouder was de heilige dus niet toe te passen, omdat hij geen hand vrij had om het schild te steunen.

Daar de overtocht over het Almere met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid met een koggesohip zal zijn volbracht, werd besloten dit in de middeleeuwen zeer algemeen gebruikte type schip als wapenfiguur op te nemen. Het schip werd afgebeeld, varende met een blauw zeil, waarop het wapen van minister Lely, een zilveren lelie, is aangebracht. Onder het schip wend de zee aangegeven met vier 'golvende dwarsbalkjes, om en om blauw en zilver. Schip en zee werden geplaatst op een z.g. hartschild en dat is aangebracht op een schild dat ,,gegeerd is van acht stukken" rood en zwart.

Sommigen zien in die kleuren een verband met Amsterdam, maar de adviesraad heeft zich destijds van deze gedachte gedistancieerd omdat men zeer bepaald geen tweede Watergraafsmeer wilde worden.

Anderen hebben met afschuw en verontwaardiging opgemerkt dat rood en zwart de kleuren waren van de Nationaal Socialistische Partij die in de oorlog zoveel ellende over ons land heeft gebracht, Maar uiteraard is de kleurencombinatie bepaald niet gekozen met een gedachte aan de N.S.B. in het achterhoofd.

De wapens van de Overijselse gemeenten IJsselham en Brederwiede — óók van recente datum — hebben diezelfde kleuren naast elkaar. De wapenkunde geeft niet veel mogelijkheden als men althans afziet van het gebruik van een der talrijke bontsoorten die de heraldiek kent (hermelijn enz.).

Het wapen ***Lely is*** blauw en zilver, de ondergrond is goud, de zee is weer blauw en zilver. Die drie mogelijkheden vervielen dus. Er blijft dan over rood, zwart en groen. Theoretisch ook nog purper, maar dat is in hoofdzaak een kerkelijke kleur en omdat rood en zwart esthetisch mooier effect geven dan rood/groen of zwart/groen is de keuze op rood en zwart gevallen.

Er restte nog de vraag of er schildhouders naast het schild moesten komen en zo ja, welke. De voorkeur ging uit naar schildhouders die verband hielden met de zee.

De gemeente Wieringermeer heeft zeemeerminnen, Lelystad zeeleeuwen. Zeepaarden zou een andere mogelijkheid zijn: half

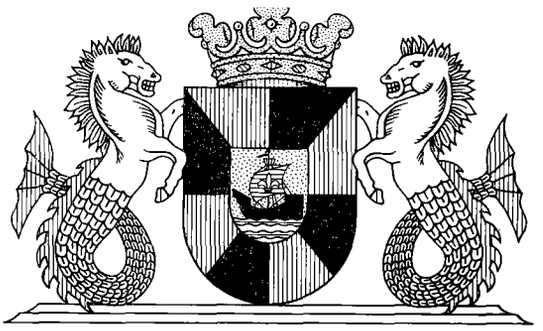

paard, half vissenstaart en dan moest nog gekozen worden tussen hoeven aan de voorpoten of zwemvliezen. De heraldiek kent een geweldig groot assortiment denkbeeldige wezens

Voor Almere werden het zeepaarden met 'hoeven aan de poten.

Op het wapen kwam nog de gebruikelijke kroon van drie bladeren en twee paarlen, alleen een versiering, verder van geen betekenis. Het wapen is verleend bij Koninklijk Besluit van 16 maart 1981, No. 155. De officiële beschrijving luidt als volgt: ,,Gegeerd van keel en sabel; in een hartschild van goud ,,een kogge van sabel met een zeil van azuur, waarop een lelie ,,van zilver en komende uit een golvende schildvoet, golvend ,,gedwarsbalkt van vier stukken, azuur en zilver. Het schild ,,gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels ,,en gehouden door twee zeepaarden van zilver, gevind, ge-,,staart en gehoefd van keel".

G. A. BONTEKOE.

Het wapen van de nieuwe gemeente Heumen.

Met ingang van 1 juli 1980 werden de gemeenten Heumen en Overasselt verenigd tot een nieuwe gemeente Heumen.

Aan Heumen was bij Koninklijk besluit van 10 mei 1881, no. 29, als wapen verleend het wapen van het geslacht ***Van Heumen*** of ***Van Hoemen,*** aan Overasselt bij Koninklijk besluit van 12 jan. 1931, no. 62 een gedeeld wapen met rechts een herinnering aan de Benedictijner abdij St. Valérie in Picardië, die goederenbezit in Overasselt had, en links het wapen van het geslacht ***Van der Meulen*** of ***Van der Moelen.***

Met weglating van het wapen ***Van der Meuten*** en een kleine wijziging in het wapen ***Van Heumen*** kon een nieuw wapen ontworpen worden, dat bij Koninklijk besluit van 20 mei 198 1, no. 5, verleend werd en waarvan de omschrijving luidt: Gedeeld: 1 geschaakt van goud en azuur in zeven rijen, elk van drie vakken, de beide bovenste rijen bedekt door een schildhoofd van zilver, beladen met vijf hermelijnstaartjes van sabel, geplaatst drie en twee: 11 in azuur, bezaaid met leliën, een kromstaf, alles van goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

MR. O. SCHUTTE

BOEKBESPREKING.

Het geslacht Van den Boetzelaer, door J. W. des Tombe 1921 bewerkt door C. W. L. baron van Boetzelaer 1967, Assen, 1969 Van Gorcum & Comp. N.V., Dr. H. J. Prakke & H. M. G. Prakke, XII + 562 blz.: met afbeeldingen en tal van ingehechte dan wel los bijgevoegde tabellen.

Het is geen gemakkelijke taak, ruim tien jaar na de publicatie, over te gaan tot een beoordeling van een boekwerk waarvan de schrijver, J. W. des Tombe, reeds in 192 1, en de bewerker C. W. L. baron van Boetzelaer in 1974 is overleden. Niettemin ligt het op de weg van een zichzelf respecterend genealogisch-heraldisch genootschap als het onze om ,,Het geslacht Van den Boetzelaer" te betrekken in zijn boekbesprekingen, en dit klemt te meer nu is gebleken dat er op het werk sinds de verschijning in ***1969*** als belangrijke bronnencompilatie voortdurend in nieuwe genealogische, historische en andersoortige publicaties een beroep wordt gedaan.

Onderstaande bespreking zal zich, na een algemene beschouwing, hoofdzakelijk beperken tot de genealogische aspecten

van het boekwerk. Aan het wapen *Van den Boetzelaer* met de drie weerhaken (dat ook dat is van het Westfaalse geslacht *Van Galen)* wordt in het boek niet afzonderlijk aandacht gewijd en hierover lijken bij schrijver en bewerker ook geen speciale problemen te zijn gerezen. Wij achten ons dan ook ontheven van de taak op de heraldische aspecten van het boek in te gaan. Een andere kwestie is of het geen aanbeveling had verdiend juist een dergelijk veelomvattend „standaardwerk" te voorzien van een apart hoofstuk, gewijd aan betekenis, gebruik, afwijkingen, etc. van het familiewapen.

De titel woadt ingeleid met de frase: „De historische ontwikkeling van de rechtspositie en de staatkundige invloed van een belangrijk riddermatig geslacht". In het groter verband van de oude Westeuropese adel lijkt deze kenschetsing enigszins, pretentieus en eerder thuis, te horen in landen met een langere monarchale traditie dan in ons uit de Republiek der Verenigde Nederlanden, eerst in 18 15, ontstane Koainkrijk. Hier lijkt niet de juiste maat betracht.

In een woord vooraf wijst (de intussen eveneens overleden) Utrechtse Prof. J. Ph. de Monté ver Loren op de vele en in het bijzonder (rechts) historische verdiensten van het boek.

Het boek, van kloek formaat, stevige constructie en fraaie druk, is op zichzelf een prachtige uitgave, waarvan de verschijning, mede dank zij een subsidie van de Nederlandsche Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek (Z.W.O.), lof verdient. Het bevat vele duidelijke illustraties, o.a. van landkaarten, zegels,, Boetzelaerhuizen en familieportretten. Deze laatste zijn echter helaas niet alle even zuiver „overgekomen".

Naast overzichtelijke tabellen, in het boek bevestigd, met stamlijsten en parentelen ***Van (den) Boetzelaer,*** bevinden zich achterin, losbladig, een dertigtal kwartierstaten van de hand van de bewerker, betreffende ***Van (den)*** *Boetzelaer's* en aangehuwde geslachten. In deze kwartierstaten kunnen geïnteresseerde genealogen veel naar hun gading vinden. In het losbladige Schema E en K wordt verder de afstamming gegeven uit *Karel* ***de Grote*** en uit de graven van ***Holland, Kleef*** en *Gelre,* en daarnaast filiaties naar de Keizers ***van Byzantium,*** meest hypothetische constructies, waarmee men zich in vorige eeuwen gaarne onledig hield, maar waarvan men tegenwoordig het nut — laat staan de betrouwbaarheid — ernstig in twijfel mag trekken.

De schrijver J. W. des Tombe (wiens echtgenote een ***Van Boetzelaer*** was) was ongetwijfeld in zijn tijd een bekwaam genealoog en historicus, maar als kind van die tijd kon hij uiteraard de stof niet anders benaderen en presenteren dan op groad van de toentertijd beschikbare bronnen en heersende opvattingen. Zijn manuscript ademt dan ook sterk een 19de-eeuwse geest, die zich o.a. manifesteert door naar de toenmalige fatsoensnormen minder passend geachte historische feiten waar mogelijk te verbloemen. Dit is b.v. het geval bij het overhaaste huwelijk in 1777 van de wat triest voorgestelde laatste graaf ***Van den Boetzelaer,*** heer van Asperen, met de „onbekende" Mejuffrouw ***Heuvelmans*** en hun — niet vermelde — kinderen (blz. 308). Een ander voorbeeld is de weinige aandacht besteed aan de „Zeeuwse schone" ***Paulina Ipermans,*** de rond 1690 onwaardig gekeurde schoondochter van ***Philip Jacob*** vrijheer ***van den Boetzelaer*** en zijn schatrijke gade ***Anna Catharina Musch*** (die nu ook niet bepaald uit zo'n goed nest kwam) (blz. 258).

Een belangrijke aanvulling op de arbeid van Des Tombe wordt geboden in de studie van kolonel J. D. Wagner in De Ned. Leeuw 1925, kol. 34-36: „De oudste generaties' van het geslacht Van Boetzelaer".

De bewerker van het boek, C. W. L. baron van Boetzelaer, heeft getracht het oorspronkelijk manuscript-Des Tombe met aanvullingen en commentaar te „moderniseren"; daarin is hij echter — en zeker uit genealogisch standpunt — maar zeer ten dele geslaagd. Wel heeft hij blijkens de lijst van geraadpleegde literatuur aanvullingen uit sinds 1921 verschenen boeken en tijdschriften in het boek verwerkt (wat boeken betreft zo'n vijftigtal, tegenover 270 door Des Tombe).

Men ontkomt echter niet aan de indruk dat de bewerker meer tijd, aandacht en zorg heeft besteed aan de uitwerking van de kwartierstaten dan aan de controle en „modernisering", via archiefonderzoek, van het manuscript-Des Tombe.

Wat de „genealogie" ***Van den*** *Boetzelaer* in het boek zelf betreft wordt bij de stamreeks in rechte lijn tot in de moderne tijd niet afgeweken van wat daaromtrent is opgenomen in Nederland's Adelsboek 1940 (Wessel — Rutger — Wessel — Rutger, etc., om en om tot aan generatie XIV !). De redactie van Nederland's Adelsboek heeft dus waarschijnlijk inzage gehad en gebruik gemaakt van het manuscript-Des Tombe. Alleen bij de oudste generaties vallen er thans in het boek kleinere wijzigingen waar te nemen, zoals (voor) namen van echtgenoten, terwijl er uiteraard verschillende aanvullende gegevens worden vermeld mede aan de hand van recente vondsten. Op het punt van de sinds lang omstreden afstamming van de oudste ***Wessel*** uit het geslacht ***Van*** *Galen* (dan wel een andere samenhang daarmee) blijkt er echter thans, ondanks nieuwere vondsten, nog steeds geen enkele zekerheid te zijn verkregen, zodat de redactie van Nederland's Adelsboek naar het voorkomt verstandig heeft gedaan dit vraagpunt bij de stamreeks in 1940 geheel buiten beschouwing te laten.

Het is vanzelfsprekend onbegonnen werk de gehele genealogie, de ene generatie na de andere, kritisch onder de loep te nemen, daarvoor is het aantal naamdragers in de loop der eeuwen met een verspreidingsareaal eerst in Westfalen en nadien in de zuidelijke en in de noordelijke Nederlanden te groot. Wij hebben ons dan ook moeten beperken tot enkele aperte lacunes of tekortkomingen die ons zijn opgevallen aan de hand van eigen onderzoek, dan wel op grond van „toevalsvondsten".

Voorop mag worden gesteld dat, zoals begrijpelijk, veel aanaandacht wordt besteed aan de rechtstreekse voorouders van de thans nog bloeiende takken van het geslacht ***Van (den) Boetzelaer,*** en met name aan degenen die een min of meer belangrijke rol in de geschiedenis van ons land, met de oostelijke grensstreken, hebben gespeeld. Door die rol was er uiteraard over die personen in de loop der tijden al heel veel „in portefeuille" of gepubliceerd, waarvan bij de samenstelling van dit boek dankbaar gebruik kon worden gemaakt: de zeer uitgebreide lijst van geraadpleegde literatuur achter in het boek getuigt hiervan.

In het bijzonder bij de vroeger of later uitgestorven takken (waarvan er enkele nog lang na 1600 (crypto-) katholiek bleven) valt het op dat niet altijd de nodige zorg is besteed aan de uitwerking van de betrokken naamdragers. Bijzonder treffend is dat bij de takken in het gewest Overijssel. Er heeft kennelijk nimmer een behoorlijk onderzoek plaats gevonden in de archieven van plaatsen zoals Deventer en Vollenhove, waar toch enkele takken generaties lang hebben geresideerd. Zo lijkt het onbegrijpelijk dat eerst uit de publicatie van het (rooms-katholiek gebleven) adellijke geslacht ***Hagen*** in Gens Nostra 1975 aan het licht moest komen dat ***Oswald wan den***

Boetzelaer, heer van Toutenburg (blz. 431), niet driemaal maar viermaal gehuwd is geweest (waarover in de Bijlage meer.) Ook kwamen er alleen al bij het vluchtig doornemen van de al sinds lang bestaande klappers op het stadsarchief van Deventer verrassende feiten aan het licht

Zo leefde er in Deventer eind 16de eeuw Wessel ***van den Boetzelaer*** (blz. 217), gehuwd met ene N. N. ***van Brunsfeldt,*** „wier voornaam ons niet bekend is". Zij wordt N.B. met voornaam bij Van Rhemen vermeld (*Duifken*): zij was de grootmoeder van diens, vrouw, terwijl haar huwelijk in 1590 te Deventer via de klappers, zonder moeite kon worden gelicht! Evenmin wordt er ingegaan op de ouders van *Duifken,* die beiden behoorden tot voorname Deventer burgemeestersgeslachten (*Brunsfeldt-Averenck*).

Hieraan ligt misschien ten grondslag dat er bij oud-adellijke geslachten, althans in het Oosten des lands, en bij hun „genealogen", tot nog niet zo lang geleden over het algemeen weinig belangstelling aan de dag werd gelegd voor de afstamming van niet uitgesproken schildboortige of riddermatige families die zich met de adel vermaagschapten. Dit getuigde van weinig inzicht in de belangrijke rol die juist dergelijke „burgerlijke" geslachten in steden als Zwolle, Kampen, Vollenhove, Deventer met wijde omgeving en achterland (Twenthe!) hebben vervuld (nog afgezien van het fortuin dat zij veelal aanbrachten). Zeer lezenswaard is wat ons overleden lid Mr. H. Kronenberg hieromtrent heeft gepubliceerd, o.a. bij het „Geslacht Berentsen (Berntsen)" in De Ned. Leeuw 1940, kol. 227-229, en in zijn artikel „Verhouding tussen adel en patriciaat in Deventer" in de Verslagen en Mededeelingen van de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, vijfenzestigste stuk (1950), blz. 84-89.

Ook de dochters van ***Wessel*** en *Duifken,* namelijk ***Wessela*** of ***Wichmoet*** (de schoonmoeder van Van Rhemen) en ***Hillegonda*** ('blz. 234/5) komen onvoldoende of vertekend uit de verf. Het meest opvallend is dat bij *Hillegonda,* wier eerste echtgenoot ten onrechte wordt gerekend tot het riddermatige Overijsselse geslacht ***Brant van den Rutenberg*** (hij behoorde tot een Brabantse familie ***Brandt,*** met een geheel ander wapen), en dan zou zij bij haar tweede echtgenoot, de commandeur van Orsoy *Dirck Ripperbant* (abusievelijk ook nog commandeur van Deventer genoemd) drie kinderen hebben gehad, terwijl zij al verre boven de vijftig was! Zij is in werkelijkheid kinderloos gestorven.

Nog een voorbeeld van het gebrek aan archiefonderzoek in Overijssel betreft ***Anna van den Boetzelaer*** tot Toutenburg (blz. 441), zogenaamd geboren ca. 1598 (sic!), en ongehuwd gestorven, die in 1599 te Deventer met een ruiter onder de drost van Salland getrouwd blijkt te zijn.

Dergelijke onnauwkeurigheden en omissies getuigen niet van de zorgvuldigheid die de behandeling van een geslacht als ***Van (den) Boetzelaer*** toch wel vereist, en roepen in het algemeen twijfels op ten aanzien van de betrouwbaarheid van de in het boek geboden genealogische stof. Met andere woorden: de serieuze genealoog dient de stof met een kritische geest te benaderen en, zo vaak hij daar aanleiding toe ziet, tot verificatie van de verstrekte gegevens over te gaan.

Wat de opzet van de genealogie betreft bestaat op zichzelf geen bezwaar tegen de indeling per generatie, maar de onderscheiding daarin is niet duidelijk of consequent. Bij de kinderen uit een huwelijk krijgen de jongens een letter achter het Romeinse cijfer (b.v. ***Rutger,*** volgt XIIn), maar de meisjes niet (b.v. *Anna,* volgt X11). De bladzijden waarop zij daarachter te vinden zijn, worden niet aangegeven, zodat het een tijdrovend zoeken is naar de vindplaats, vele pagina's verderop.

In de constructie van de genealogie, generatiegewijs, is het ook moeilijk vast te stellen wanneer en met wie een tak uitsterft: het vergt veel bladeren heen en terug, en achterin de index, om daar achter te komen.

Zoals uit de hierna volgende rectificaties en aanvullingen zal blijken, is er te vaak gegist naar geboorte- en overlijdensdata, zonder dat daarvoor voldoende bewijzen of aanwijzingen zijn.

Het is voorts jammer dat de genealogie Van ***(den)*** *Boetzelaer* niet tot in onze tijd is doorgetrokken, maar in de loop van de 19de eeuw ophoudt: voor de „état présent" is men dus aangewezen op de bijgevoegde (summiere) parentelen, dan wel op Nederland's Adelsboek.

Zeer lofwaardig is ten slotte het register van persoonsnamen achterin dat werkelijk feilloos en voorbeeldig is.

Concluderend mag men stellen dat — met alle waardering voor de publicatie van het zo lang in portefeuille gebleven manuscript — Des Tombe en de bewerker er niet in geslaagd zijn een naar onze huidige opvattingen verantwoorde genealogische studie tot stand te brengen. Door de veelheid der stof: de „genealogie", stamlijsten, parentelen, kwartierstaten, afstammingsschema's — waarvan met name de basis: de sterk verouderde genealogie uit 1921, niet behoorlijk werd gecontroleerd en „up-to-date" gebracht — is het boek onevenwichtig, moeilijk hanteerbaar en wat de kern betreft onvoldoende gedocumenteerd. Dit doet overigens niet af aan de mogelijke (rechts) historische kwaliteiten van het werk, die anderen beter kunnen beoordelen.

In een afzonderlijke bijlage zijn enkele rectificaties en aanvullingen voor de genealogie ***Van (den) Boetzelaer*** vervat.

JHR. MR. R. C. C. DE SAVORNIN LOHMAN.

Bijlage. Rectificaties en aanvullingen voor de genealogie *Van (den) Boetzelaer*.

Blz. '70. VIII. Johan *van Boetseler,* geheten *Schütte* (c. 1390—c. 1460 ?).

Charters van particuliere aard op het gemeentearchief van Zutphen, no. 192, 30 april 1450:

„*Johan van den Boetslar,* geheeten ***Schutte,*** richter van de heer van Munster in de stad Vreden en ten Gerchintlo, oorkondt dat .... etc.".

Blz. 217. XIIIi. Jonker ***Wessel van den*** *Boetzelaer,* ***geb.*** circa 1565/70, tr. N. N. *van* ***Brunsfeldt,*** dr. van *Gerrit* en ***Fenna*** *Averenck.*

Oudste trouwboek van Deventer 13 mei 1590: ***Wessel*** *vhan den* ***Boesler, Duive*** *Bruijnsfelt,* Testes: Dirick Luiloefs, Willem vhan Bruijnsffelts, Fenne vhan Averenck, Mechtelt Doijs.

Te Deventer werd van dit echtpaar 21 nov. 1596 een kind gedoopt, genaamd ***Wessel*** (*a*), vermoedelijk posthuum geboren en identiek met de op blz. 234 vermelde ***Wessel*** of ***Wichmoet van*** den ***Boetzelaer.***

Renuntiatiën Deventer, 15 aug. 1601: „Joffer *Fenna van* **Averenck,** wed. van ***Gerhardt van*** *Brunsfelt,* met *Willem van Brunsfelt* haar zoon en momber, Juffer *Duijve* van *Brunsfelt* wed. van ***Wessel van den*** *Boetseler* met *Reinier van* **Averenck,** haar oom en momber ... betreffende betaling van penningen uit het erfhuis van wijlen Gerrit van ***Brunsf*** *elt."*

Juffer *Duifken* ***van Brunsfelt,*** weduwe van zal. ***Wessel van den*** *Boetzeler,* ***was 2*** aug. 1614 nog getuige bij de doop te Deventer van een neefje ***Van Brunsfelt.***

De vader ***Gerrit van*** *Brunsfelt* ***was*** timmermeester, ambtman van Colmschate, schepen van Deventer 1568-1592, provisor van het Heilige-Geest-Gasthuis. Zijn vader ***Derk van Brunsfelt,*** burger van Deventer 1506 (burgerboek), was eveneens schepen van Deventer 1514-1538, tr. ***Duve*** (*Coercamp*).

Voor het wapen Van *Brunsfelt* zie Schutte: De Wapenboeken der Gelders-Overijsselse Studentenvereniglngen, dl. I, nr. 98, en Gens Nostra 1972, blz. 136 (*Bruinsveld in* Friesland).

Fenna van Averenck (ex matre Wanninck) stamde eveneens uit een oude Deventer burgemeestersfamilie. Haar broer was schepen van Deventer 1582-1589. Een ms.-genealogie ***Van Averenck*** bevindt zich op de Hoge Raad van Adel.

Blz. 234. XIV. ***Wesseia*** of ***Wichmoet van den Boetzelaer,*** geb. circa 1590 (sic !), tr. *Unico* ***van Twickel.***

Wessela of ***Wichmoet*** (de schoonmoeder van ***Van Rhemen) werd*** dus zoals hierboven vermeld 21 nov. 1596 te Deventer gedoopt (Get.: Johan van Bloiss, Johan van Twickel, wed. Hulsen en Joffer Luyloffs). Zij trouwt Raalte 27 mei 1614 (ondertr. Deventer 7 mei) *Unico* ***van Twickel****(o)*, schultes tot Raalte (getuige voor beiden is ***Gerrit van Brunsfelt).*** Hun dochter ***Helena Wichmoet van Twickel*** tr. 10 nov. 1644 te D e venter ***Steven Gerhard*** van ***Rhemen van Rhemenshuizen.***

Blz. 235. ***Hillegonda van*** den *Boetzelaer,* geb. circa, 1591, † 1656, tr. le *Arnoldt* ***Brandt*** (schrappen: ,,*van den Rutenborg)* ; tr. 2e ***Dirk Ripperbant.***

Ten rechte zou de toelichtende tekst bij ***Hillegonde van den*** *Boetzelaer* ***als*** volgt moeten luiden:

,,*Hillegonde* tr. le Deventer 12 juni 1631 *Arnolt* ***Brandt,*** geb. ca. 1590, kapitein in het Stichtse regiment 1616, sergeant-majoor 1624, luitenant-kolonel 1634, kolonel 1641, beëdigd 22 sept. 1625 als commandeur van Deventer, † aldaar vóór 10 mei 1642, zn. van ***Johan Brandt,*** uit Brabant, commandeur van Gouda (Wapen: in goud drie zwarte schuinbalken), en Josina de ***Jonckere,*** uit Gent en wedr. van ***Catharina Eggels.*** Bij zijn eerste vrouw had *Arnoldt* ***Brandt*** twee zoons en één dochter, n.l. ***Christiaan Brandt,*** vaandrig in 1642 (die volgens Van Rhemen negentien kinderen had); ***Johan Brandt, als*** luitenant in West-Indië door zijn eigen kapitein doodgeschoten, en *Josina* ***Brandt,*** ged. Deventer 15 febr. 1620, belijdenis aldaar dec. 1639 en 3 mei 1658 (tegelijk met haar stiefvader *Dirck* ***Ripperbant)*** naar Hattem afgeschreven.

Hillegonde tr. 2e Terwolde (ondertr. Deventer 18 dec. 164'7, attestatie op Terwolde 2 jan. 1648) ***Dirk Ripperbant,*** geb. Harderwijk ca. 1585/90 (zn. van *Gijsbert Dircksz.* ***Ripperbant,*** schepen van Harderwijk, en van ***Margriet*** *Reyniersdr.* ***van*** *Spuelde*), kapitein inf. in garnizoen te Hasselt 1624, majoor 1639, sergeant-majoor 1640, luitenant-kolonel 1645 en commandeur van Orsoy (en niet van Deventer); lidmaat Deventer juni 1648 (uit ***Orsoy),*** afgeschreven naar Hattem 3 mei 1658, testeert aldaar 16 dec. 1659, † Hattem 17 sept. 1661, begr. aldaar in de kerk op het koor. Wegens de krijgsdienst werd ***Dirk*** in 1620 niet geadmitteerd in de ridderschap van Veluwe en ook omdat zijn vader toen nog in die ridderschap zitting had.

Dirk was wedr. le van ***Hillegonda van Brienen*** tot de Bijssel (getr. Harderwijk 29 juli 1614) en 2e van *Gerhardina* van ***Brienen*** tot de Musschenberg (huw. contract Emmerik 20 okt. 1640), die 18 mei 1644 te Orsoy overleed (zij was een zuster van de kolonel *Wolter* ***van Brienen,*** heer van de Musschenberg, gouverneur van Emmerik).

Dirk Ripperbant had uit zijn eerste huwelijk drie kinderen: ***Hendrik Ripperbant,*** † ***24*** febr. 1647, *Reinhard* ***Ripperbant,*** in 1624 leerling van het Paedagogium Reform. te Emmerik (8½ jaar oud), en een dochter *Mechteld,* ged. Harderwijk 4 okt. 1618, lidmate Deventer sept. 1641 (uit Orsoy), van Deventer attestatie naar Wijhe 14 juni 1647, † 5/15 jan. 1649, tr. 13 juni 1646 ***Christoffel*** *Martens,* heer tot Ahnem, Sonnenberg en Borgel.

De kwartieren van hun dochter *Seina* ***Hillegonda*** *Martens* ***tot*** Ahnem en Borgel, tr. 1664 ***Henrick*** *Bentinck* tot Werkeren, worden vermeld in de ,,Grafschriften van Overijssel" van Bloys van Treslong Prins, blz. 93, in de juiste volgorde:

Martens
Ripperbant
van Brienen (Borgel)
van ***Brienen*** (Bijssel)
van Yrthe
van Speuide
van Wees
van ***Voerst***

Hillegonde van den ***Boetxelaer*** overleed k inde rl o o s op of kort na 3 juli van het ,,pestjaar" 1656 te Deventer en is aldaar begraxen met acht kwartieren. Bij testamentaire beschikking van die datum vermaakte zij 1000 rijksdaalders aan ***Steven van Rhemen*** (de schoonzoon van haar zuster ***Wichmoet: Steven Gerhard van Rhemen van*** Rhemenshuizen, dan wel diens in 1645 geboren zoon ***Steven*** *Unico* ?), en 300 gulden, haar lijfgoederen, plus kwijtschelding van kostgeld aan haar stiefdochter ***Josina Brandt (Josina*** tr. 8 sept. 1661 *Daniel Grouppius,* keukenmeester van de keurvorst van Brandenburg) ."

Deze uitvoerige rectificatie is noodzakelijk omdat ***de*** door Des Tombe aangehaalde bronnen De Navorscher 1888 en Alg. Ned. Familieblad 1893 volkomen corrupt blijken te zijn (blz. 235, noot 2). Het talrijke nog levende nageslacht van het echtpaar ***Bentinck*** van Werkeren — ***Martens*** tat Ahnem en Borgel zij dus hier gewaarschuwd voor het dwaalspoor, leidend naar zogenaamde kwartieren ***Van Boetzelaer !***

Hier wreekt zich op treffende wijze dat de bewerker zoals hij zelf beaamt in zijn inleiding op blz. 8, bovenaan, de door Des Tombe verwerkte bronnen niet opnieuw heeft geraadpleegd !

Blz. 236. XVb. ***Philip Jacob*** vrijheer van ***den*** *Boetzelaer,* tr. 1655 *Cornelia* van. der ***Mijle,*** vrouwe van Raephorst.

Cornelia werd blijkens De Ned. Leeuw 1968, kol. 385, ged. Willemstad 28 nov. 1635. In het Haags Kohier 1674 (200e penning) werd de Vrouwe van der Mijlen op het Voorhout (haar stiefmoeder ?) aangeslagen voor £ 1516,— (vermogen *f* 303.200,—).

Blz. 242. XVc. *Carel* vrijheer van den. ***Boetzelaer,*** heer van Asperen, etc., tr. le 1661 ***Anna Catharina Musch,*** dr. van *Cornelis* ***Musch,*** heer van Waelsdorp, Carnisse en Nieuwveen. en ***Elisabeth Cats.***

Haags Kohier 1674 (200e penning): West het Voorhoudt Den Heere van Asperen £ 409,— (vermogea *f* 81.800,—) en de Vrouw van Asperen £ 587,— (vermogen *f* 117.400,—).

De Vijverberg: De erfgenamen van de vrouw van Carnisse ***(Anna Gatharina*** en haar zuster ***Elisabeth*** Maria *Musch,* tr. *Buat*) £ 2480,— (vermogen *f* 496.000,—).

De Vijverberg: De Heer *(Carel)* van *Boetselaer,* met overschrijving van Amsterdam £ 598,— (vermogen *f* 119.600,—).

Blz. 246-248. XVf. ***Frederik Gideon*** vrijheer van den ***Boetzelaer,*** heer van Langerak, geb. 1666, † vóór 22 mei 1704, trouwt (op tweeëntwintigjarige leeftijd) in de Franse kerk te Dordrecht on 10 dec. 1686 (de ruim zeven jaar oudere) ***Anna Maria*** (van) *Huninga* van *Oostwold,* wed. van ***Hendrik*** *Cantzius* (verg. ook De Ned. Leeuw 1963, kol. 108, ***en*** 1980, kol. ***240).***

Hendrik *Cantzius* is identiek met de ***Hendrik*** *Cansius,* vermeld in de ,,Gezaghebbers der Oost-Indische Compagnie op haar' buitencomptoiren in Azië" door Wijnaendts van Resandt: koopman, eerste winkelier op het kasteel te Batavia 2 april 1680, opperhoofd in Japan 23 april 1681 (de enige Hollander die de keizer van Japan had gezien), opperkoopman 27 juni 1681, vice-cammandeur van een retourvloot 10 dec. 1682, als oud-opperhoofd in Japan op 15 jan. 1684 te Batavia tegenwoardig bij de begrafenis van de oud-gouverneur-generaal Cornelis Speelman, dragende diens pantzier of de wapenrok in de stoet.

Blijkens een notariële acte te 's-Gravenhage d.d. 26 jan. 1691 (protocol notaris Johan Lissant, nr. 510, fo. 175) overhandigt ***Anna*** *Maria Huninga,* Baranesse van Langerack en Nieupoort, bij versterf van de heer *Hendrick Cansius* en nu in huwelijk hebbende ***Frederik Gedeon ten Boetselaer*** en Asperen, Baron van Langerack, een besloten dispositie van haar eerste echtgenoot, waarin zij als enig en universeel erfgenaam van al zijn nagelaten effecten wordt geïnstitueerd. De besloten dispositie was blijkens de overgelegde bewijsstukken op 26 juni 1684 door ***Hendrik*** *Cansius* ondertekend op het schip ,,de Burgh van Leyden" ten overstaan van de boekhouder en assistent en werd op 22 mei 1685 binnen Middelburg in Zeeland geopend. De Haagse acte handelt alleen over de uitkering van onbepaalde legaten en werpt helaas verder geen licht op de omvang van het vermogen van ***Hendrik*** *Cansius* (dat gezien zijn carrière in de Oost aanzienlijk zal zijn geweest). Onduidelijk is of ***Hendrik op*** of kort na 26 juni 1684 aan boord van het schip ,,de Burgh van Leyden" op weg van of naar de Oost is overleden. Het is wel opmerkelijk dat de besloten dispositie eerst bijna een jaar later te Middelburg wordt geopend.

Hendrik is inderdaad een zoon van Ds. ***Wijnand*** *Cantzius* (1589—1659), predikant te Opijnen en Heesselt 1620, te Moerkerken en Mijnsheerenland 1635, en van ***Margaretha van Riedt*** (1600-1689). Dit echtpaar zal omstreeks 1625 zijn getrouwd, zodat de zoon ***Hendrik*** toch wel vóór 1645 moet zijn geboren. Hij is een halfbroer van Ds. ***Petrus*** *Cantzius,* geb. ca. 1620, predikant te Klaaswaal, en een volle broer van Ds. ***Johannes*** *Cantzius,* geb. 1640. predikant te Piershil 1667, te Oud-Beijerland 1679 en te Dordrecht 1681, ts. 1667 ***Digna*** Liens. Volgens zijn levensbeschrijving in het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek, deel VII, blz. 275, heette zijn jongste, op 27 nov. 1686 geboren zoon ***Hendrik*** (kennelijk vernoemd naar zijn één à twee jaar tevoren gestorven oom ***Hendrik*** *Cansius*). Deze zoon zou later ook naar Oost-Indië zijn vertrokken. Het valt op dat de weduwe van ***Hendrik*** *Cansius* (senior) veertien dagen na de geboorte van haar neefje ***Hendrik*** te Dordrecht in het huwelijk treedt met ***Frederik Gideon van den*** *Boetzelaer.* Dat er over de erfenis van het voormalig opperhoofd in Japan nogal wat te doen is geweest, blijkt ook uit de notariële akte d.d. 22 mei 1704 (Dor-

drecht nr. 602), handelende over terugbetaling van een som van *f* 8.000,—, die ***Anna Maria Huninga*** onverschuldigd heeft betaald aan Ds. ***Johannes Cantzius*** (verg. „Het Geslacht Van den Boetzelaer", blz. 248).

Blz. 251-253. XVIa. ***Philip Jacob*** vrijheer van den ***Boetxelaer, tr. 1678 Jacoba Margaretha van Hardenbroek.***

Blijkens De Ned. Leeuw 1968, kol. 388, tr. ***Philip Jacob*** te Rijswijk (Z.H.) 8 nov. 1678 ***Jacoba Margaretha van Hardenbroek, ged.*** Arnhem 19 nov. 1646 (zij was dus niet twaalf, maar tien jaar ouder dan haar echtgenoot) ; zij hertr. in 1691 ***Wilt Jan van Broekhuysen,*** die na haar dood in 1709, hertr. ***Debora van den*** Hammen (huw. voorwaarden 18 febr. 1722). ***Debora*** wordt 19 sept. 1767 te 's-Hertogenbosch begraven (De Ned. Leeuw 1974, kol. 197).

Blz. 258. XVIc. ***Philip Jacob*** des H. R. R. vrijheer van ***den Boetxelaer*** (1664—1706), heer van Waalsdorp, tr. Paulina ***Ipermans.***

De gegevens over ***Paulina Ipermans*** zijn wel zeer spaarzaam: ***Philip Jacob zou*** haar hebben ontmoet toen hij als soldaat in garnizoen te Sluis lag; zij zou in 1722 nog in Groede wonen en haar moeder zou „*Doornick*" geheten hebben, terwijl het enige met voornaam bekende kind, ***Philip Jacob*** (Jr.), 23 ***maart.*** 1690 in Staats-Vlaanderen werd geboren.

Dank zij de welwillende mededelingen van het Rijksarchief in Zeeland zijn wij meer over ***Paulina*** te weten gekomen. Volgens het begraafboek van Groede werd aldaar in de hervormde kerk op 10 sept. 1723 begraven: „*Paulina Ipermans,* douairière Baronesse van den. *Boetselaer* van Waalsdorp, overleden 1 september 1723, 49 jaar oud, geboren te Groede". Als haar leeftijd klopt zou ***PauZina*** dus in 1673/1674 zijn geboren en op zestien- of zeventienjarige leeftijd moeder zijn geworden. In het trouwboek van Groede komt haar huwelijk met ***Philip Jacob niet*** voor en de doopboeken van Groede zijn in 1940 verloren gegaan. Wel trouwde er te Groede 28 maart 1671 *Matthijs* ***Beerentsen*** (*Barentsen) Ypmans,* j.m. van Nieuwvliet, en ***Anthoinette*** van. *Amel (Hamel),* j.d. van Hoorbeke (Maria-Horebeke in Vlaanderen ?); als getuige trad on ***Hendrik*** *Ipermans,* broer van *Matthijs.* Deze *Hendrik* ***Bar-nts*** *Ipermans* ***gaf,*** vermoedelijk in 1670, een machtiging aan een notaris (Vrije van Sluis, inv. nr. 891, fol. 35).

Hendrik Ipermans is mogelijk identiek met de ***Hendrik Ypermans,*** vermeld op blz. 308 (juncto blz. 311) van De Vroedschap van Zierikzee van P. D. de Vos, getrouwd met *Cornelia* van ***D o o r n ,*** geb. Middelburg, † aldaar 30 juni 1708, dr. van ***Boudewijn.*** *Cornelia* hertrouwt (ondertr. Middelburg 10 febr. 1694) *Iman* de Jonge, 1631-1721, heer in Bommeneede, burgemeester van Zierikzee, etc., zn. van ***Job de Jonge,*** burgemeester van Zierikzee, etc., en ***Dana Mogge*** en wedr. van Dana de *Cocq;* het huwelijk van ***Iman de Jonge*** met *Cornelia van Doorn* werd op grond van het slechte levensgedrag van die tweede echtgenote ontbonden.

Mede gezien de overeenkomst van achternaam van ***Paulina's*** vermeende moeder „*Doornick*" — „*Van Doorn*" is het verleidelijk om in het echtpaar ***Hendrik Ypermans-Cornelia van Doorn*** de ouders van ***PauZina*** te zien.

In Groede huwde nog 17 aug. 1689 ***Anna*** Ypermans, j.d. van Groede, en ***Pieter Benteyn,*** wedr. van *Rachel* ***Lefevre.***

Als student aan de universiteit van Leiden werd 8 sept. 1704 ingeschreven: ***Hendrik*** Ypermans, Medioburgensis, 20 jaar oud, iura (mogelijk werd hij, posthuum geboren en genoemd naar zijn vader ***Hendrik Ypermans,*** en was hij een broer van PauZina ?).

Blz. 264. XVI. ***Anna Catharina van den Boetzelaer,*** tr. in 1717 ***Johan Hendrik von Stöcken.***

In de aantekening van de bewerker op blz. 265 worden persoonsgegevens verstrekt betreffende ***Johan Hendrik von Stöcken.***

De intussen uitgestorven Deense familie ***Von Stöcken*** wordt behandeld in het Deense Adelsboek (Danmark Adels Aarbog 1941, blz. 59-64). De familie stamt uit Holstein en vangt aan met *Heinrich* ***Stöcken*** (*Stecken*), „bouwmeester" (architect) in het midden van de 16de eeuw. Een achterkleinzoon van hem was de door de bewerker vermelde *Christian* ***Stöcken*** (de vader van ***Johan Hendrik),*** magister te Rostock 1655, predikant te Trittau 1656, hofpredikant en superintendant te Eutin, prom. doctor theol. te Kiel 1674, proost te Rendsburg 1677, generaalsuperintendant in Sleeswijk-Holstein 1678, tr. 2e 17 april 1684 ***Ida Walter,*** dr. van Hans ***Walter,*** generaal, en ***Dorothea Hecklauer.*** Hun enig kind ***Hans Heinrich (Johan Hendrik)*** von ***Stöcken*** (geb. 1684) bediende zich van het predikaat „von" op grond van de Deense wapenbrief, die op 25 juni 1681 was verleend aan zijn oom ***Heinrich von Stöcken*** tot Pederstrup (geb. 1631 en broer van *Christian*); hij was o.a. kameraar over de revenuen van Sleeswijk-Holstein, Deens kammerraad en geheimraad. Zijn zoon ***Hans Heinrich von Stöcken*** (geb. 1666), was Deens extraordinaris envoyé te Londen 1699 en te 's-Gravenhage 1702, alwaar hij

2 nov. 1709 overleed. Na zijn dood fungeerde zijn gelijknamige jongere neef ***Hans Heinrich*** (tr. *Anna Catharina van den Boetzelaer)* enige tiid als charge d'affaires te 's-Gravenhage: later bekleedde hij enkele hoge functies in Denemarken, alwaar hij in 1751 overleed.

Behalve de on blz. 264 genoemde dochter *Christiana Charlotte Margarita* von. *Stöcken* (tr. 1737 haar volle neef ***Jacob Philips van den Boetzelaer***) en de vermoedelijke zoon ***Anthony Frederik von Stöcken (die in 1787*** luitenant-generaal der cavalerie in Staatse dienst werd) was misschien nog een zoon ***Jacob Hendrik von Stöcken,*** geb. 1719/20, † (imp. bet.) 's-Gravenhage 18 dec. 1772.

Bovenstaande gegevens zijn ontleend aan het hoofdstuk Denemarken van het Repertorium der buitenlandse vertegenwoordigers, residerende in Nederland, van Mr. 0. Schutte, dat binnenkort zal verschijnen.

Blz. 277-282. *Christiana* ***Charlotte Margarita von Stöcken.*** tr. 2e 1783 Sir ***Joseph Yorke*** baron ***Dover.***

Zie voor hem en zijn familie: Complete Peerage IV, 448, en Daniel A. Miller, Sir Joseph Yorke and Anglo-Dutch relations, 1774-1780 (Studies in European history XXIII), The Hague/Paris, 1970.

Blz. 296. XVIIe. *Carel* vrijheer van ***den Boetxelaer, geb.*** in 1727 kawitein der gardes te voet.

Blijkens het lidmatenregister van de Waalse kerk te Meenen (België) werd 8 april 1743 als lidmaat toegelaten: ***Charles de Boetzelaer,*** vaandrig in het regiment van de prins van Holstein, zoon van wijlen *Guillaume* ***Louis de Boetzelaer,*** majoor in het regiment gardes te paard.

Blz. 308. ***Philip Marie graaf van den Boetzelaer*** (1738—1811), heer van Asperen, ritmeester, tr. (huwelijksvoorwaarden te Asperen 24 mei 1777) ***Johanna Alida Heuvelman(s).***

Uit dit huwelijk worden geen kinderen vermeld.

Omtrent de laatste gravin ***Van den Boetzelaer*** wordt niets anders medegedeeld dan dat zij op 16 jan. 1783 te Asperen testeerde. Een dossier *Heuvelman* op het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage werpt nader licht op haar herkomst en afstamming. Dit dossier bevat hoofdzakelijk stukken betreffende de zuster ***Maria Heuvelman, o.a.*** een tweetal brieven van haar zwager de graaf ***Van*** den ***Boetzelaer.*** In de ene brief, gedateerd 11 febr. 1783, geadresseerd aan Mejuffrouw ***Heuvelman, af*** te geven bij Monsieur Wolters, meester zilversmit tot Zutphen (wel Hendrik Jurrien Wolters, zilversmid in de Turfstraat, vermeld in „Gelders Zilver" (Gelre 1955), wiens huis vermoedelijk als postadres voor Zutphen diende) deelt ***Philip Marie*** het overlijden mede op diezelfde dag te Asperen van haar „seer geliefde zuster" ***Johanna Alyda,*** na een korte ziekte. In de andere brief, gedateerd 14 maart 1783 en geadresseerd aan Mejuffrouw ***Maria Heuvelman,*** tot Blankenburg (een buitenplaats in de buurt ?) antwoordt ***Philip Marie*** zijn schoonzuster op een vraag over de lijfgoederen van wijlen zijn vrouw en stelt hij haar voor dat zij enige dagen vrij vraagt aan haar Mevrouw om de kleren bij hem uit te zoeken ***(Maria was*** kennelijk in dienstbetrekking op „Blankenburg"). In het dossier zitten verder nog wat losse aantekeningen over de familie ***Heuvelman*** en met name over Marie.

Het spoor leidde dus naar Zutphen, waar een onderzoek op het gemeentearchief het volgende aan het licht bracht:

Johanna Aleida Heuvelman werd 17 dec. 1750 te Zutphen gedoopt; zij deed daar met Pasen 1769 belijdenis en werd er met attestatie 1 juli 1776 afgeschreven naar Amsterdam. Daar werd zij op 25 juli d.a.v. in de attestatieregisters van de hervormde kerk ingeschreven, komend van Zutphen, en wonend op de Oudezijds Voorburgwal. Op 1 mei 1777 werd haar attestatie verleend omdat zij naar Asperen vertrok, alwaar zij op 4 mei d.a.v. met kerkelijke attestatie van Amsterdam is gekomen. Een ondertrouwinschrijving van haar met ***Philip Marie*** werd te Amsterdam niet gevonden. maar bliikens een extract uit het trouwboek der stad en baronnie Ásperen, uitgegeven op 28 juli 1777 door de secretaris Beeckman, zijn op 9 juni 1777 voor schout en schepenen, na alvorens drie zondagse proclamatiën onverhinderd voor het stadhuis gehad te hebben, wettig getrouwd:

De Hoogedele Hooggeboren Heer Jonkheer ***Philip Marie*** Grave ***van den Boetzelaer,*** heere der Stadt en Baronnie Asperen, etc., etc., etc., en Jonkvrouwe ***Johanna Aleyda Heuvelman,*** jonge dogter, geboren te Zutphen en beiden wonende alhier.

Uit deze echtverbintenis zijn twee kinderen gesproten:

1. ***Philip Jacob van den Boetxelaer,*** geld. Asperen 24 aug. 1777 (get.: de vader) „N.B.: in de kantlijn bij de doopinschrijving staat: hisce jam annotatis infans ante baptismum obiit"; daarop zijn twee woorden geschrapt en volgt nog „natus".
2. ***Constantia*** van den *Boetzelaer,* ged. Asperen 21 juni 1778 (get.: de vader). Vermoedelijk is ook dit kind jong gestorven.

Zo te zien heeft ***Philip Marie*** zijn toekomstige vrouw in de tweede helft van het jaar 1776 te Amsterdam ontmoet. Van het een kwam

het ander, vandaar de snelle overschrijving van Amsterdam naar Asgeren., alwaar kort erop werd getrouwd.

Johanna Aleida overleed dus te Äsperen op 11 febr. 1783. Zij was een dochter van ***Gerrit*** Heuvelman; hij werd in 1735 lid van het kramerglde te Zutphen, deed daar met Pasen 1741 belijdenis, kocht er in 1751 een huis in de Beukerstraat (dat hij in 1758 nog bewoonde) en was van beroep koopmansbode op Amsterdam (verg. Zutphense Almanak 1772: „Ordre der rijdende, Posten wegens het Post-Comptoir binnen Zutphen"). Haar moeder was *Geertruyd Lo(o)nink*, uit Almen, met wie ***Gerrit*** op 8 mei 1740 als weduwnaar van *Johanna Christina* van Beek te Zutphen was getrouwd.

Johanna ***Aleida*** had een halfbroer, ***Hendrik Jan Heuvelman, die*** blijkens voornoemde „Ordre" van 1772 stadswagenman op Deventer was („in de Star" in de Turfstraat te Zutphen). Van de acht te Zutphen gedoopte volle zusters van ***Johanna Aleida*** (onder wie vier met de voornaam ***Wanderina***) bereikte waarschijnlijk alleen de eerder genoemde zuster ***Maria*** de volwassen leeftijd; zij huwde op 1 dec. 1787 te Amsterdam ***Anthony Gorter,*** uit Diemen, wedr. van Barbara van der ***Linden. De*** grootvader van dit gezin, ***Wander Heuvelman,*** wordt zelf niet te Zutphen aangetroffen, maar wel zijn weduwe, ***Johanna Barens,*** met haar zoon *Anthonij* ***Heuvelman*** (Kentenissen Zutphen d.d. 8 febr. 1730). Mede gezien de voornaam *Wander* — die speciaal in de Achterhoek voorkomt — zal de familie wel oorspronkelijk uit de buurt van Zutphen stammen; de naam ***Heuvelman*** wordt tenminste ook nog veel aangetroffen te Zutphen, Deventer en omliggende dorpen.

Met het bovenstaande wordt naar het voorkomt meer reliëf verleend aan de wat eenzijdige levensbeschrijving van de laatste graaf ***Van den Boetxelaer*** op de blzz. 308 en 309.

Blz. 310. XVIII. ***Elisabeth Maria Anna*** gravin van den *Boetzelaer,* tr. in 1773 ***Hendrik Adriaan Willem van Rouwenoort.***

Voor vollediger persoonsgegevens (dopen, trouwen, overlijden) zie Nederland's Adelsboek 1950, in voce *Van Rouwenoort.*

Blz. 320-324. XVIIId. Mr. ***Dirk*** baroa van ***Boetzelaer,*** heer van Kijfhoek en Dubbeldam.

De op blz. 322/3 uit Colenbrander overgenomen brief van Van Boetzelaer aan de minister van Staat Röell d.d. 14 febr. 1807 handelt n i e t over de betrekking van staatsraad, maar betreft een commissie tot herstel van de adel (verg.ms. van Dirk Baron van Boetselaer Heer van Kijfhoek enz. „Missive aan de Secretaris Roel op een mondelinge voordragt, mij door zijn Ex. uit naam van den Koning gedaan om mij te laaten gebruyken in een Commissie tot herstel van den Adel", 14 februarij 1807 — in de collecties van de Hoge Raad van Adel).

Blz. 364-367. XIj. Jonker ***Johan van den Boetxelaer,*** heer van ter Molen en Oudegein, tr. in 1549 ***Anna van Rossum.***

Op blz. 366, middenin, staat dat ***Johan*** in 1573 verhuisd is naar Deventer; dat moet wel veel eerder zijn geweest, want in de inventaris, van het Heilige-Geest-Gasthuis te Deventer is er al in 1556 sprake van een belending van een huis in de Nieuwstraat te Deventer van ***Johan. van den Boetzeler*** (regest nr. 1046, d.d. 27 jan. 1556). In dezelfde bron wordt in 1573 een huis van Joncker ***Johan van den Boetzeler in*** de Broederstraat vermeld. In de raadsresoluties van Deventer wordt „*Boetzeler*" nog op 7 maart 1577 genoemd, maar hij is gestorven vóór 28 febr. 1581, toen Arnoldus Swerdes als rentmeester van zijn erfgenamen optrad. Er zijn in de renuntiatiën en raadsresoluties nog veel meer vermeldingen van ***Johan,*** zijn echtgenote, hun dochter en schoonzoon ***Willem*** van *Ketteler,* heer tot Assen.

Gemeentearchief Zutphen, Kentenissen, dl. 1569/70: „folio 7v., Gonnsdach nae Reminiscere 1569, ***Johanna van Rossum,*** wed. *Derrick van Dorth,* en ***Anna van Rossum,*** vrouw *van* den *Boetzler*, inzake zal. ***Marten van Rossum's*** huis binnen Arnhem, tegen Johan van Eijll of iemand anders bij tijden zal. ***Johan van Rossum*** deser constituante zal. vader."

Blz. 375. XII. ***Theodora van den Boetzelaer,*** tr. in 1564 ***Willem van Ketteler,*** heer tot Assen.

Van de vijf dochters van ***Theodora*** en *Willem van Ketteler* worden slechts vermeld ***Anna*** (blz. 375 onderaan) en *Odilia* (blz. 376 middenin). Een andere dochter was Eva van *Ketteler,* erfdochter van Assen, tr. haar verre neef Goswin van *Ketteler,* tot Hovestadt, Merckelingshausen en Heidemiihlen, drost te Oestinghausen. Hun dochter *Odilia* tr. 1632 *Godtfried* des H.R. Rijksbaron von *Heyden,* heer van Schönrath en Böck; zij zijn de stamouders van de (in 1886) uitgestorven grafelijke tak ***Van Heiden (Reinestein)*** in Nederland (Ned. Adelsboek 1942, blz. 457).

Voor *Willem* van ***Ketteler*** en ***Theodora van den Boetxelaer zie*** ook nog „Die Familie von Ketteler und ihr Besitz in der Grafschaft Bentheim", in de Grafschafter Bentheim, 1964, blz. 109.

Blz. 384. XIVg. Jonker ***Dirk*** van ***den Boetxelaer,*** heer van den Boetzelaer, etc., † 1652, tr. ca. 1642 ***Isabella Schellart von Obbendorf.***

Behalve de op blz. 385 genoemde kinderen van dit echtpaar *Gijsbert* en ***Anna Catharina*** is er ook nog een zoon ***Johannes*** geweest, in 1655 leerling van het Paedagogium Reform. te Kleef (zoon van *N.* (sic !) van ***Boetzelaer,*** heer van Boetzelaer, overleden, ***12 j. oud).*** Hij zal jong zijn gestorven, want hij wordt niet vermeld in de machtiging voor de kinderen van wijlen Heer ***Diederick*** van en ***tot Boetzelaer*** van ***12*** febr. 1658 (blz. 385 middenin.).

Blz. 389. XIV. ***Catharina van den Boetzelaer,*** geb. ca. 1604, † na 1671.

Blijkens het lidmatenregister van Deventer wordt Frewlijn ***Catharina van. den Bootseher,*** wonend in de Polstraat, met Kerstmis 1679 als lidmate ingeschreven, met attestatie van Kervenheim. Zij nam waarschijnlijk intrek bij haar zuster ***Ermgard*** (zie hierna).

Blz. 395. XIV. ***Ermgard van den Boetxelaer,*** geb. ca. 1616, † vóór 1672 (sic!), tr. George ***van Keppel,*** heer tot Oding en Mallum.

Ermgard ***Boetzelaer,*** vrouw van Odink en Mallum, komend uit Winterswijk, en wonend in de Polstraat te Deventer, wordt aldaar lidmate met Pasen 1679. Zij heeft zich dus enkele jaren na de dood van haar echtgenoot († 1675) in Deventer gevestigd; en haar bovengenoemde ongetrouwde zuster ***Catharina*** voegde zich bij haar.

Blz. 398. XV. ***Anna Catharina van den Boetxelaer,*** tr. in 1675 ***Johan Albrecht*** vrijheer van ***Wylich.***

Behalve' de op blz. 399 vermelde zwakzinnige zoon *Carel* ***Frederik*** en de drie dochters1 van het echtpaar Van ***Wylich*** is er nog een zoon ***Stefan Diderich geweest*** (vernoemd naar beide grootvaders'). Aan het Paedagogium Reform. te Kleef werd namelijk in 1690 als leerling ingeschreven: ***Stefan Diderich von Wilich,*** zoon van de Herr von Boetzelaer, 8 j. oud. Hij is vermoedelijk jong gestorven. In hetzelfde jaar werd aan het Paedagogium ingeschreven: ***Henrick Arn. Rensch,*** zoon van ***Arn. Rensch,*** richter van de heer ***Van Boetxelaer,*** 11 j. oud.

Blz. 425. XIk. Jonker ***Joachim van den Boetzelaer*** tot Toutenburg, tr. 2e in 1598 Lucia van ***Reede.***

Op blz. 428 staat dat ***Joachim*** op 14 sept. 1598 hertrouwde. Volgens het oudste trouwboek van Zwolle vond aldaar in sept. 1598 de ondertrouw plaats, maar de huwelijksvoltrekking was 5 o k t o b e r.

Blz. 430/1. XIe. ***Joan Steven van den Boetxelaer,*** heer' van Toutenburg, tr. vóór 1594 ***Ermgard van Wyttenhorst.***

In het oudste trouwboek van Zwolle werd het huwelijk aangetroffen: ondertr. in febr., tr. 21 maart 1587 Junker *Steffen van Boetseler* en Juffr. ***Armgart van Wytenhorst.***

Blz. 431/2. XIm. Jonker *Oswald van den Boetzelaer*, heer van Toutenburg, enz., huwt niet drie-, maar viermaal !

Blijkens' de genealogie Hagen in Gens Nostra 1975, blz. 164, hertrouwde ***Oswald*** na de dood van zijn eerste vrouw, ***Elsebe van Mervelt,*** te Vollenhove juni/oktober 1609 (huw. voorwaarden 1 okt.) ***Walburg Hagen,*** stitsjuffer te Bocholt, † vóór 11 juni 1626, dr. van ***Boldewijn Hagen,*** lid van de ridderschap van Overijssel, en van ***Ida*** van ***Welvelde*** en wed. van ***Snelger Houwerda,*** hoofdeling te Up- en Neerhusen. Van eventuele kinderen uit dit huwelijk wordt geen melding gemaakt.

Charters van particuliere aard op het gemeentearchief te Zutphen nr. 1447, 30 juli 1592: „Georgh van Keppel en Dieterich van Pavort oorkonden als drost en richter in opdracht van de heer van Wisch dat Arnolt van der Heiden, ambtman van Schulenborgh in naam van het convent „ten groeten Burloe" aan ***Oswolt van den Botzeler*** en zijn vrouw ***Elisabeth van Mervelt de*** twee goederen van het klooster, genaamd Seisinck, gelegen in Varsevelt, verkocht heeft."

Blz. 441. XII. Jonkvrouwe ***Anna van den Boetzelaer*** tot Toutenburg, geb. ca. 1598 (sic!), † vóór 1637.

Trouwboek Deventer: ondertr. 17 maart, tr. 3 april 1599 ***Henrick Verhoeven,*** van Den Bosch, ruyter onder de heer Droste van Sallandt. en ***Anna van Boetselaer,*** Juncker ***Steven van Boetselaer*** dochter, van Vollenhove (alleen de bruid ondertekent de ondertrouwacte).

Anna's geboortejaar zal dus gevoeglijk minstens een vijftiental jaren vroeger gesteld moeten worden! De drost van Salland was toentertijd Gerard van Warmelo tot Westerveld (van 1584-1610) (verg. Van Doorninck, Geslachtkundige Aanteekeningen ten aanzien van de gecommitteerden ten landdage van Overijssel, blz. 1).

Blz. 442/4. XIIq. Jonker *Willem Jacob van den Boetxelaer* tot Toutenburg, tr. 2e 16 nov. 1643 ***Johanna van Heeckeren,*** wed. van ***Johan van Rechteren.***

Blijkens het trouwboek van Zwolle werd bovenstaand huwelijk daar geproclameerd in november 1643, met attestatie in de graafschap Zutphen, alwaar het huwelijk dus wel ergens zal zijn voltrok-

ken. *Willem Jacob* overleed al 16 april 1646 en nog in het zelfde jaar vestigde zich zijn weduwe in Deventer; zij werd n.l. in dec. 1646, wonend in de Assenstraat, en komend uit 's-Heerenberg, als lidmate te Deventer ingeschreven.

Blz. 456/7. X111. ***Ernestine van den. Boetzelaer tot*** Toutenburg, tr. Ze in 1639 *Antonis* van *Haersolte.*

Trouwboek Zwolle: ondertr. in dec. 1639 ***Ernestine van den Boetzelaer,*** wed. van Jr. ***Frederik Adolf van Rede,*** met Jr. ***Anthony van Haersolte,*** majoor en ritmeester. Met attestatie van Zwolle werd het huwelijk te Vollenhove voltrokken.

Blz. 462/3. XIII. ***Anna wan den Boetzelaer,*** tr. ***in 1648 Vincent Adolph van Baer,*** heer tot Brandsenburg.

Het huwelijk werd 21 mei 1648 te Doetinchem geproclameerd en 28 mei d.a.v. te 's-Heerenberg voltrokken.

Vincent Adolph van Boer hertrouwde Hall 29 jan. 1670 ***Hendrica Schimmelpenninck van der Oye; zij*** hertr. Hasselt 12 jan. 1687 ***Eusebius Borchart Bentinck,*** tot Schoonheten, wedr. van ***Elisabeth van Brakell (Ned.*** Adelsboek 1940, in voce *Bentinck*).

Blz. 465/6. XIII. ***Clara Helena van den*** *Boetzelaer,* tr. le *Johan Sixtus* van. den ***Campe,*** heer tot den Clooster en tot Dunningen.

De dochter ***Sophia van*** den. Campe uit dit huwelijk (blz. 466, 2de alinea) komt voor in een vraag in Gens Nostra 1976, blz. 248, over de uitgeweken Friese rooms-katholieke familie ***Broersma,*** en heet daar ***Sophia Ignatia,*** tr. (ondertr. Oldenzaal 19 febr. 1675) ***Eustatius Occo Broersma te*** Borchbeuningen en den Clooster, drost van Megen, stal- en jagermeester van (de in 1668 R.K. geworden) graaf Er& Wilhelm van Bentheim, † vóór 1701, zn. van Jr. ***Anthonius Broersma,*** raad-fiscaal van de koning van Spanje, en van ***Elisabeth Agnes Bentinck*** tot de Brecklenkamp (ondertrouwd te Oldenzaal 23 nov. 1645).

Nagekomen aanvullingen uit de trouwregisters van Vollenhoven:

Blz. 432. Procl. 11 juni, cop. 5 juli 1626 Jr. *Oosewalt van den Boetzelaer* tot Toutenburg en Juffr. ***Margreta van Eck,*** geb. van Windensteyn.

Blz. 436. Cop. 12 april 1630 Joncker ***Rutger wan den*** *Boetzelaer,* heer tot Toutenbarg en Batinge, gedeputeerde stadte der Landschap Drente, en Juffr. *Anna* van ***Echten, dr.*** tot de Oldengaerde.

Blz. 439. Procl. 11 april 1618 Jr. ***Roetger van den*** *Boetzelaer* tot Toutenburch en Jv. ***Beatrix*** *Muilaert,* wed. van zal. Joncker ***Ernest Taets van Amerongen.***

Blz. 441. Procl. 8 dec., cop. 30 dec. 1627 *Thomas* van der ***Lawick,*** cornet onder sijn Genade Harmen Otto van Styrum, en Joffer ***Johanna van den*** *Boetzelaer,* dr. van Toutenburg.

Blz. 443. Procl. maart 1613 ***Willem Jacob van den*** *Boetzelaer* en ***Clara Helena van Tombergen gen. Worms.***

Blz. 457. Procl. 22 maart 1637 ***Frederick Adolf van Rede,*** soon van Joncker ***Godert*** heer van den vrije hooge heerlijckheit Amerongen, cornet, en Joffer ***Ernestine van den*** *Boetzeler,* dr. van Joncker ***Rutger*** tot Toatenburg.

Procl. 27 dec. 1639, cop. 12 jan. 1640 Juncker ***Antoni van*** *Haersolte,* majoor en ritmeester, en vrouwe Ernestine ***van den.*** *Boetzelaer,* wed. van Juncker ***Frederick AdoZph van Rede.***

Het geslacht Burgemeestre, 's-Gravenhage, 1981, 167 pagina's met afbeeldingen.

In het voorjaar van 1981 kwam door samenwerking van verschillende leden van de familievereniging ***Burgemeestre*** — in een oplage van 60 exemplaren — bovengenoemd boek tot stand.

Het betreft de geschiedenis van een uit Duitsland afkomstige Rijnschippersfamilie *Burge(r)* ***meester,*** later geheten *Burgemeesfre.*

Als vermoedelijke stamvader wordt opgevoerd *Willem* ***Burgemeester,*** rijnschipper en gehuwd met ***Geertruyd*** *Boonen.* ***Zij*** zijn waarschijnlijk de ouders van *Jan,* eveneens Rijnschipper en gehuwd met ***Sybitla Gommersbach,*** die op hun beurt de ouders zouden kunnen zijn van generatie III. De bewezen stamvader is *Adolf* (gen. III), die te Keulen werd geboren in 1664; hij was Rijnschipper en koopman. Uit zijn te Keulen gesloten huwelijk met ***Catharina*** *Jansen* werd o.a. hun zoon *Pefer* geboren. Laatstgenoemde — aangeduid als generatie IV — zag in 1695 het levenslicht op de rivier de Merwe voor Dordrecht en werd tolontvanger te Lobith, alwaar hij ook overleden is. Van hem is een lakstempel bekend op een brief van 12 mei 1736, waarop het familiewapen staat. Uit zijn tweede huwelijk met ***Anna Elisabeth Burgers*** werd o.a. ***Diederik Christiaan*** geboren (gen. V), die in 1764 als sergeant met het schip „De Jonge Samuel" naar Indië vertrok en de stamvader zou worden van het thans bloeiende geslacht ***Burgemeestre.***

Gaarne zou ik er de aandacht op willen vestigen dat over deze oudere generatie's méér te vinden is aan de hand van een in 1981 bij de Walburg Pers verschenen werk van Mr. W. F. Leemans, getiteld: De grote Gelderse tollen en de tollenaars in de 18de en het begin der 19de eeuw; een bijdrage tot de geschiedenis van de Rijnhandel, Gelderse historische reeks, XIV.

De inhoudsopgave van het boek ***Burgemeesfre*** kondigt o.a. een hoofdstuk aan over het familiewapen, een afstammingslijst betreffende de eerste vijf generaties, een genealogie aanvangende met ***Diederik Christiaan Burgemeestre,*** een lijst van geraadpleegde bronnen en een index op familienamen van de aangehuwden en van de doopgetuigen. Enkele namen van families waaruit nageslacht, zijn: ***Ament, Barkey,*** *Biljardt,* ***Bisschop. Doeve, Van der Gon Netscher*** en ***Von Oven.*** Daarna volgen o.m. enige hoofdstukken over de Nederlandse binnenscheepvaart, enige beschouwingen n.a.v. de reis van *D. C. Burgemeestre* van Vlissingen naar Batavia etc., de V.O.C. en de Indiëvaart in de 17de en de 18de eeuw, de Indische samenleving, geraadpleegde archieven en litteratuur.

Het boek is niet alleen maar een opgave van personen met de gegevens van hun geboorte, huwelijk en overlijden; bizonder levendig is het geworden door veelal biografische gegevens, staten van dienst en 'bovenal door een groot aantal afbeeldingen. Al met al een fraaie uitgave door en over de familie *Burgemeestre.*

E. J. C. BOUTMY DE KATZMANN.

Poul Harris, Marseiis-slægten, Blade af dens historie, Centrum Jyllands-Postens Forlag, Viby J., 1980, *240* pag., ill., met samenvattingen in het Engels en het Nederlands.

Ondanks de belangrijke positie, die leden van het geslacht ***Marsetis*** in de 17de eeuw in de koophandel en het bankwezen van Noordelijk Europa innamen, is het niet verwonderlijk dat tot nu toe geen algehele familiegeschiedenis tot stand is gekomen. Het feit dat de vier zoons van de tweede generatie in Rusland, Noorwegen, Amsterdam en Hamburg woonden en relaties hadden met Denemarken, bemoeilijkt de behandeling van het geslacht door één auteur. Het ligt dan ook voor de hand dat het hier besproken werk, geschreven door een oudconsul der Nederlanden te Aarhus, de nadruk wat op de Deense zijde van het verhaal laat vervallen.

We kunnen het geslacht ***Marsetis*** — met de *De Geer's* als antipoden aan de Zweedse kant — beschouwen als de voormannen wat betreft de opkomende ijzerindustrie en de handel in oorlogsbenodigdheden in de 17de eeuw; door hun grote leningen aan de Deense kroon nam hun invloed daar telkens toe; door de geografische spreiding van de woonplaatsen van hun leden waren zij vaak in staat goedkoper te produceren dan anderen, terwijl het ook mogelijk was drukkende invoerrechten of verboden handel op een vijand te omzeilen. Het gehele beeld van het geslacht heeft daarom iets weg van wat we tegenwoordig een „international" noemen. Dat deze be-

langrijke positie slechts twee à drie generaties geduurd heeft en het geslacht *Marselis* niet als gelijke van de *Fugger*'s of de *Rothschild*'s de wereldgeschiedenis is ingegaan, komt enerzijds voort uit het ontbreken van zonen die het bedrijf op dezelfde voet konden voortzetten, anderzijds uit de gewijzigde economische omstandigheden, onder andere in Denemarken en Rusland, welke landen langzamerhand in staat waren meer in hun eigen behoeften te gaan voorzien.

Over de voorgeschiedenis van de familie valt nog steeds weinig mee te (delen. Aangenomen mag worden dat de tot de eerste generatie behorende *Gabriel Marselis* sr. (ca. 1575-1643) uit de Zuidelijke Nederlanden afkomstig was: zijn vrouw *Anna L'Hermite* stamde met zekerheid uit Antwerpen. In Danmark Adels Aarbog 1935, pag. 50 (verder aan te halen als D.A.A.) worden hem tot 'ouders gegeven *Jan van Marselis* en *Dina van Duffle d'Elszwoud:* het bestaan van dit echtpaar is nog niet uit de bronnen bewezen en wordt hier slechts vermeld omdat *Gabriel* jr. omstreeks 1650 een buitenplaats onder Overveen stichtte, die hij Elswout noemde.

Dat een grondig onderzoek naar de herkomst der familie zou zijn ingesteld is niet (gebleken. De naam komt te Antwerpen in ieder geval wel voor maar dat zegt op zichzelf weinig, aangezien de familienaam beschouwd mag worden als een patronymicum, afgeleid van de voornaam Marcellus. Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg deelde mij mede dat poorter van Antwerpen werden: 25 juli 1539 *Jan Marcelis* Hendr.z. uit Gr. Bruegel, schoenmaker, 6 sept. 1590 *Jan Marcelis* Jansz. uit Varsen (Osnabrück), hovenier, en 18 febr. 1569 *Jan Marcelis* Marcelisz. uit Bergen op Zoom, schipper.

Van *Gabriel* sr. wordt meegedeeld dat hij eerst (ca. 1597) koopman te Rotterdam was en in 1603 om religieuze redenen de wijk moest nemen naar Hamburg (pag. 31): het lijkt niet waarschijnlijk dat vervolging vanwege godsdienst op dat moment in Rotterdam hier de reden geweest zal zijn van zijn vertrek. Tot zijn dood bleef hij te Hamburg gevestigd.

Het jongste kind uit het gezin van *Gabriel* sr., de enige dochter *Elisabeth*, trouwde in 1629 met *Albert Baltzer Berns;* laatstgenoemde stamde van vaders- en moeders zijde uit waarschijnlijk van oorsprong wel Nederlandse geslachten, waarvan leden echter reeds geruime 'tijd in Denemarken woonden of daar hun contacten hadden. Voor de *Marselis'sen* werd door deze verbintenis ook hun contact met Denemarken en de Deense kroon versterkt. Hoofdstuk 3 en een genealogisch overzicht behandelen dan ook het geslacht *Berns* met zijn verwanten, waaronder *Elisabeth*'s schoonzoon *Poul von Klingenberg,* van 1665 tot 1667 Deens ambassadeur in de Republiek.

De volgende hoofdstukken behandelen vervolgens de vier zoons.

1. *Peter* (ca. 1600-1672) vestigt zich in Rusland, wordt daar stidhter van mijnen en ijzerindustrie, onder andere in compagnie met de Nederlander *Andreas Denijsz. Winius.* Aan deze tak heeft Erik Amburger in zijn Die Familie Marselis, Studien zur russischen Wirtschaftsgeschichte, Giessen, 1957 (besproken in dit maandblad jrg. 1958, kol. 406) aandacht geschonken. *Peter* werd in 1640 Deens resident te Moskou, vervulde in 1643 een gezantschap voor de tsaar naar Denemarken en werd bij die gelegenheid door de Deense koning geadeld. Zijn tweede echtgenote was *Anna Akkema,* wier grootvader uit Harlingen afkomstig was (zie Tafel 111 bij Amburger) . *Peter*'s nageslacht speelde geen belangrijke internationale rol meer.

2. *Selio* (1602—1663) was aanvankelijk koopman te Amsterdam. Het is jammer dat de auteur van het hier besproken werk het ook door Amburger geciteerde (cf. pag. 118) belangwekkende artikel van Dr. M. G. de Boer, Een Amsterdamsche „Lorrendraaijer", Celio Marcelis, in: Jaarboek Amstelodamum 38 (1941) niet zelf ter hand genomen lijkt te hebben; *Selio's* Amsterdamse tijd had dan meer reliëf gekregen. Tot de nalatenschap van zijn vader hadden ook belangen in de ijzerwinning in Noorwegen behoord, die hem in 1644 deden besluiten naar Noorwegen te venhuizen. Daar stichtte hij in Kristiania (het huidige Oslo) een huis Marselienborg, van voor die streken in die tijd een ongekende allure, en reorganiseerde hij als postdirecteur het postwezen; ook was hij betrokken bij versterking van de Deense oorlogsvloot. Hij stierf in 1663 te Kopenhagen; ook zijn nageslacht speelde geen grote rol meer.

4. De jongste zoon *Leonard* (1611—1667), die ik om systematische redenen eerder behandel dan zijn oudere broer *Gabriel,* was koopman te Hamburg, trouwde le met *Catalina van Cracauw,* dochter van de Nederlandse resident in de Sont (zie De Ned. Leeuw 1975, kol. 317) en 2e met de Haarlemse *Aletta van de Camer.* Hij werd begraven in de kerk te Heemstede, waar zijn grafsteen nog te vinden is (in het hier besproken werk afgebeeld, maar onzorgvuldig getransscribeerd). Op pag. 142 wordt ten 'onrechte vermeld dat de kerk van Heemstede in Haarlem zou liggen.

De enige dochter uit het tweede huwelijk trouwde le haar neef *Albert Baltzer Berns* jr. en 2e *Joachim von Brockdorff,* uit welk huwelijk een dochter *Anna Constance,* die naar haar scheiding van de Saksische minister van financiën *Adolph Magnus* graaf *van Hoym* de maîtresse werd van koning *August II van Polen,* keurvorst van Saksen, van wie de wederwaardigheden in het hoofdstuk omtrent het geslacht *Berns* ter sprake komen.

3. De derde zoon *Gabriel* jr. (1609—1673) was koopman en Deens commissaris en resident te Amsterdam; hij werd in 1665 door de Deense koning geadeld. Leningen, door zijn vader en hem aan de Deense kroon verstrekt, werden in 1661 afgelost #doordat de Kroon de schuldeisers dwong als betaling domeingoederen tegen een te hoge taxatie te accepteren. Langs deze weg kwam een groot goederencomplex in de 'omgeving van Aarhus in het bezit der familie.

Zowel *Gabriel* jr. als zijn broeder *Selio* huwden dochters van *Jan van der Straten* Fransz. en *Sara Monx (Munx, Moncks,* enz.) en werden daardoor zwagers van *Francisco* en *Pieter van der Straten,* aohtereenvdgens consul (agent) van de Republiek te Livorno, terwijl een derde dochter *Van der Straten* gehuwd was met *Samuel Sautijn,* consul te Genua (bij Schutte, Repertorium der Nederlandse vertegenwoordigers in het buitenland, 's-Gravenhage, 1976, pag. 442 en 446 niet als zwagers #herkend): langs deze weg waren de contacten van de *Marselis'sen* in het Middellandsezee-gebied ook 'gelegd.

Twee van *Gabriel's* zoons vestigden zich op het bezit in Jutland. *Willem (1645-1683)* ontving onder de naam *Gyldenkrone* in 1673 verheffing van zijn bezit tot de baronie Vilhelmsborg; uit hem stamt de nog voortlevende Deense familie *Gyldenkrone,* die Vilhelmsborg tot 1923 bezat (zie Excurs II). Uiteraard doet zich de vraag voor waarom bij deze verheffing de geslachtsnaam *Van Marselis* — de vader had bij zijn nobilitering het *Van* toegevoegd — in *Gyldenkrone* gewijzigd werd. Als verklaring suggereert de schrijver dat de naam een combinatie zou zijn van de Nederlandse en Deense munten: de gulden en de kroon (pag. 161) . Dit komt mij wat te simplistisch voor. In de 17de eeuw was het vooral in Zwe-

den en in mindere mate in Denemarken mode dat men bij een adelsverlening een andere, fraaiere naam aannam dan zijn oorspronkelijke familienaam; van deze fantasienamen maakten de woorden goud en zilver vaak deel uit: in Zweden had men derhalve namen als *Sölverarm, Silfvercrantz, Silfvercreuz, Gyllengranat, Gyllenhjelm* en vele andere. Als verklaring van de nieuwe naam lijkt mij meer waarschijnlijk dat bezien is, welk onderdeel van het wapen, dat voor zijn vader bij zijn verheffing in 1665 bevestigd was, een bruikbaar uitgangspunt bood, en daarvan is inderdaad een gouden kroon, die twee gekruiste kanonslopen overtopt, in het tweede en derde kwartier bruikbaar. (In 1675 werd overigens in Zweden een lid van het geslacht *Hammerich* verheven onder de naam *Gyllencrona.*) Een bijkomende aardigheid zou kunnen zijn geweest dat de Zweedse resident in de Republiek, *Pieter Spierinck,* met zijn stiefkinderen in 1636 resp. 1642 in Zweden geadeld was als *Silfvercrona:* dezen waren ongetwijfeld bekenden. Zou het overtroeven van dit gezin niet mede aanleiding geweest kunnen zijn tot de naamkeuze?

Voor *Willem*'s jongere broeder *Constantijn* (1647-1699) werd zijn bezitting Marselisborg in 1680 op gelijke wijze tot baronie verheven, echter zonder dat zijn geslachtsnaam gewijzigd werd. Een dergelijke verheffing wend 'gedaan in de vorm van een belening; toen *Constantijn* dan ook kinderloos stierf, verviel de baronie weer aan de Deense kroon.

De beide andere zoons van *Gabriel* jr. bleven in Amsterdam. De tak van de jongste, *Frans* (1643—1705), stierf waarschijnlijk in 1794 uit. De oudste zoon *Jan* (1641-1702) stichtte een tak, die in 1818 uitstierf, waarna de naam *Van Marselis* werd overgenomen door twee takken van de familie *Hartsinck.* Onder *Jan*'s nageslacht treffen we in 1748 voor het eerst een lid van de Amsterdamse raad laan, bij Elias vermeld onder no. 362; het was dus pas anderhalve eeuw na vestiging in de Republiek dat een lid van deze familie, die op financieel gebied één der eersten in Europa geweest was, een dergelijke plaats bereikte.

Deze Amsterdamse takken zijn bewerkt in een artikel in het Algemeen Nederlandsch Familieblad jrg. 1893, pag. 185 ('verder aan te halen als A.N.F.) en in Elias' Vroedschap. Uit A.N.F. blijkt dan dat *Jan wan Marselis* (1731—1792), door zijn eerste echtgenote heer van Zandvoort, uit dit eerste huwelijk met *Catharina Yda Loot twee* zoons had (Elias laat deze jonggestorven kinderen weg): 1. *Jan van Marselis,* geb. Amsterdam 31 juli 1756, † 8 juli 1758, en 2. *Pieter van Marselis,* geb. Amsterdam 12 juli 1757, † 26 mei 1761. Het valt dan ook op dat in Excurs 1 van het hier besproken werk deze *Jan* wordt vermeld als „*Johan Marselis,* f. (= geb.) 31/7 1756 i Mooke, d. (= overl.) 12/4 1844 i Middelburg (87 ar) " en dat hem een echtgenote en een 'dochter met nageslacht tot op de huidige dag wordt gegeven. Bij „Mooke" staat in een noot als verklaring dat dit de plaats Mook in Noord-Limburg zal zijn dan wel zal staan voor Mokum = Amsterdam. Dit laatste kunnen we rustig vergeten, want in geen officieel stuk zal Amsterdam als Mokum worden aangeduid. In de overlijdensakte van *Johannes Marcelis* dd. Middelburg 13 april 1844 wordt als zijn leeftijd 87 jaar, als geboorteplaats Mook en als zijn beroep dagloner opgegeven. Een onderzoek in de Amsterdamse begraafboeken leverde wel op dat *Pieter* begraven werd in de Oude kerk op 30 mei 1761, maar geen begraafdatum voor *Jan.* Uit de registers van de collaterale successie over 1763 (pag. 106 en 107) volgt echter dat *Catharina Yda Loot* kinderloos stierf. Wie de Middelburgse *Johannes* nu wel was.

ieb ik niet verder onderzocht, maar hij was zeker niet de zoon van de Amsterdamse *Jan,* heer van Zandvoort.

Op de pagina's 150-152 staan vijf versies van het wapen van het geslacht afgebeeld, ontleend aan A.N.F.; de tekening van het vierde wapen had beter ontleend kunnen zijn aan D.A.A., want in het derde kwartier zijn de sterren ten onrechte twee en een geplaatst (één en twee is de juiste stand). Het wapen van *Gabriel Marselis* (1665) heeft in het eerste en vierde kwartier een ruiter, in het tweede en derde twee gekruiste kanonslopen en een kroon (zie 'boven) en in een hartschild een burcht. Kennelijk is dit of zijn althans elementen ervan het stamwapen, ook al wijkt dat van *Peter* in zijn adelsbrief van 1643 hier sterk van af. Interessanter echter zijn de wapens van *Willem* en *Constantijn* bij hun verheffing tot baron in 1673 en 1680: beide wapens vertonen in het eerste kwartier de kanonslopen met de kroon en in het hartschild de burcht, maar van de andere kwartieren wordt nergens een verklaring gegevens. Het blijkt dat in het wapen van *Willem* zijn moeders wapen *(Van der Straten)* in het derde kwartier is opgenomen, het tweede kwartier een gewijzigde versie van het wapen van zijn echtgenote *(Vind)* of beter het helmteken en het vierde kwartier het wapen van haar moeder (*Giedde*) bevat. Minder gelukkig was ik bij de identificatie van de kwartieren in het wapen van *Constantijn:* alleen het tweede kwartier is dat van zijn echtgenote *(Charisius),* het derde en vierde kwartier zijn van nog onbekende oorsprong.

Hoofdstuk 10 wordt gewijd aan „Marselis og den danske adelstand". De auteur geeft enige namen van Nederlanders, die in Denemarken geadeld werden: hij opent de rij met *Roland Crappé:* deze had echter wel in Oost-Indië gediend maar het is de vraag of we hem als Nederlander moeten beschouwen,

Het is 'misschien niet ondienstig om in dit verband wel een lijstje te trachten te geven van de Deense adelsgunsten aan Nederlanders. Hieronder wordt niet expliciet verwezen naar „Lexicon over adelige familier i Danmark, Norge og Hertugdömmene, utg. af det Kongelige Danske genealogiske og heraldiske Selskap, Kjöbenhavn, (1787)" met suppl. 1872, wel naar Danmark Adels Aarbog en eventuele andere van belang zijnde publicaties. Ik vond de volgende verleningen van adeldom en een verlening van een wapen, chronologisch gerangschikt.

ca. 1624-1627 (wapenbrief) : *Josias van Vosbergen,* raad en resident van de koning van Denemarken in Ëngeland en de Republiek; zie: N.N.B.W. IV, 1416 en Nagtglas, Levensberichten, II, 898.

12 nov. 1636: *Carel van Cracauw,* Nederlands resident in de Sont; zie: Schutte, Repertorium der Nederlandse vertegenwoordigers, residerende in het buitenland, 's-Gravenhage, 1976, nr. 204, en De Ned. Leeuw 1975, 316.

17 sept. 1643: *Peter Marselis.*

27 jan. 1664: *Hendrik Ruse,* kolonel in Deense 'dienst, zie: Drentsche Volksalmanak 1851.

17 sept. 1665: *Gabriel Marselis.*

19 okt. 1670: *Johan Poul de Gelder;* geen personalia bekend.

25 mei 167 1: *Godard Adriaan van Reede,* vervulde diplomatieke zendingen naar Denemarken, verheven tot friherre *af Amerongen;* zie: Schutte, Repertorium, no. 169, en D.A.A. 1909, 402.

id.: *Hendrik Ruse* bovengenoemd, generaal-majoor, assessor in het Krijgscollege, generaal-kwartiermeester en inspec-

teur over de vestingen in Denemarken, verheven tot friherre *af Ryssenstein.*

27 juli 1671 (ade snaturalisatie): Mr. *Jacob le Maire,* Nederlands resident in Denemarken, en zijn vrouw *Catharina van de Wenne:* zie: Schutte, Repertorium, no. 207.

15 sept. 1673: *Willem Marselis* verheven tot friherre *af Vilhelmsborg* onder de naam *Gyldenkrone.*

30 dec. 1676: *Cornelis Maartensz. Tromp,* generaal-admiraal en admiraliteitsraad, ridder in de Olifantsorde, verheven tot greve af *Syltesborg; zie:* N.N.B.W. V, 966.

25 okt. 1677: *Willem Bastiaanst. Schepers,* Hollands luitenant-admiraal, ridder Dannebrogorde; zie: N.N.B.W. 1, 1457 en Engelbrecht, De vroedsahap van Rotterdam, nr. 184.

13 febr. 1680, als *von Berns: Anna Berns,* dr. van *Albert Baltzer Berns* sr. en *Elisabeth Marselis,* weduwe van *François Louis van der Wiele,* en haar dochter *Elisabeth,* dan in tweede echt gehuwd met *Andreas Pauli* friherre *von Lillencron;* zie ook: D.A.A. 1935, 9.

24 febr. 1680: *Constantijn Marselis* verheven tot friherre *af Marselisborg.*

1 juli 1757 (adelsnaturalisatie) : *Christian Friderich de Zutphen,* een afstammeling van *Stephan von Sütphen* (1632—1664), wiens zoon *Johan Friedrich von Siitphen,* geb. in 1664, wachtmeester in Zweedse dienst en later kapitein in Pools-Saksische dienst was; zie: D.A.A. 1951, 237.

9 nov. 1759: *Seneca Ingversen* tot Geltingen, geb. in Holstein, eerder Hollands resident te Cheribon, verheven tot friherre *af Geltingen;* hij was getrouwd met le *Adriana van Loo,* 1726-1755 en 2e in 1763 *Louise* des H.R. Rijks Freiin *von Spörcken,* 1733—1816, dr. van des H.R. Rijks Freiherr *Rudolph* en *Susanna van Slingelandt;* zie: D.A.A. 1938, 97.

11 nov. 1763: *Johan Jacob Mauricius,* Nederlands minister bij de Nedersaksische kreits, in 1765 door de Keizer verheven tot Freiherr; zie: Schutte, Repertorium, no. 159, en D.A.A. 1948, 25.

22 mei 1776 en 28 jan. 1777 (adelsnaturalisatie): *Charles Louis* en *Gérard Pierre Antoine Bosc de la Calmette,* zoons van de extraordinaris envoyé van de Republiek in Denemarken, *Charles François Bosc de la Calmette; zie:* Schutte, Repertorium, no. 214, D.A.A. 1919, 484 en Jaarboek Centr. Bureau voor Genealogie 1959, 185.

23 april 1777: *Jost Gerhard von Schotten,* generaal-majoor der infanterie en kolonel van het Holsteinse regiment te voet; zie: De Ned. Leeuw 1981, 121, en D.A.A. 1961, 3.

4 sept. 1778: de kleinkinderen — onder de naam *Fabritius-Tengnagel* — van *Herman Fabritius* (uit Kleef, 1667-1729) en *Elisabeth Marie Abbestee* (dr. van *Michael Abbestee* uit Kleef en *Maria Tengnagel,* dr. van *Arent Tengnagel* uit Gouda): zie: D.A.A. 1920, 466.

28 nov. 1806 (diploma 30 mei *1828): Arnold Christian Leopold Dirckinck* des H. R. Rijks edele *von Holmfeld* (1763—1827), Hollands zeekapitein met de rang van kolonel (wiens vader *Heinrich Wilhelm Dirckinck,* Vorstelijk Salm-Salms hofraad, 25 nov. 1803 in de H. R. Rijksridderstand was verheven) verheven tot friherre *af Holmfeld; zie:* D.A.A., état présent, passim.

1 mei 1828: *Rutger Bangeman Huijgens* (1805—1885), zn. van *Christiaan Diederik Emerens Johan Bangeman Huijgens* (in Nederland geadeld 19 juni 1830) en *Elisabeth Marguerite Josephine Sophie Constance Marie Laure* des Russischen Rijks, des H. R. Rijks en Deens gravin *Danneskiold-Løvendal,* verheven tot graaf onder de naam *Bangemann-Huygens-Løvendal;* zie Ned. Adelsboek 1940, 110 en D.A.A. 1937, 53.

Zoals men ziet, geeft het hier bespaoken werk aanleiding tot heel wat uitweidingen. De slotconclusie mag dan ook zijn dat het na het werk van Amburger vanuit een andere gezichtshoek waardevol materiaal geeft over het geslacht *Marselis.* Ook uiterlijk is het een fraai boek, niet in het minst door de talrijke illustraties. Het aantal misschrijvingen van het Nederlands is bepaald gering te noemen: het is niet de bedoeling deze in 'extenso te vermelden. Twee kleine rechtzettingen kan ik echter niet onvermeld laten.

Op pag. 159 worden aan *Ingeborg Ulfstand* (1598—1652) verkeerde ouders gegeven; ten rechte waren dit *Holger (Jensen) Ulfstand* til Hikkebjerg enz. (1565-1609) en *Anne (Hansdatter) Skovgaard* til Gundestrup (zie D.A.A. 1896, 434).

Op pag. 179 wordt geïmpliceerd dat de Deense koningin in 1657 zelf aanwezig geweest zou zijn als getuige bij de doop van een dochter van de Deense resident te 's-Gravenhage, *Charisius,* en hieruit wordt de conclusie getrokken dat zeven van diens kinderen in Deense hofdienst 'kwamen. Behalve dat ook *Ernst Giinther* hertog *van Holstein-Sonderburg-Augustenburg* als getuige optrad, berust dit op een misvatting: vorsten lieten en laten zich bij dergelijke gelegenheden vertegenwoordigen; van een bezoek van de Deense koningin aan Den Haag blijkt niets en er zijn talrijke voorbeelden uit de Haagse doopboeken aan te halen, waar vorsten als #doopgetuigen optraden, soms met vermelding van wie hen vertegenwoordigde, maar soms ook niet; dat dit laatste hier is geschied, komt misschien voort uit het feit dat de vader van het kind al Deens diplomatiek vertegenwoordiger was.

MR. *O.* SCHUTTE

Beryl Platts, 0 ri g in s of H era 1 dry. Proctor Press, London 1980. 112 blz. 1 kleurenplaat en 7 zwart-wit afbeeldingen tussen de tekst.

„De vraag naar het ontstaan van de wapens is, zoals men weet, één der kernvragen van de wetenschappelijke heraldiek", zo begint Erich Knittel zijn artikel Wappentheorien [1]. Het is een probleem dat sinds de heraldieke renaissance in het midden van de vorige eeuw met hernieuwde belangstelling en op meer wetenschappelijk gefundeerde wijze werd aangevat, toen historici en archivarissen opnieuw interesse kregen voor de wapenkunde.

Jean de Vaivre noemt het in zijn boekbespreking van R. Viel, Les origines symboliques du blason, zelfs een van de neteligste vragen [2]. Het probleem is ondanks de talrijke studies die er aan gewijd zijn nog ver van een oplossing en dat om verschillende redenen. Vooreerst, stelt Michel Pastoureau [3], komt dat door de gecompliceerdheid van het verschijnsel heraldiek. De heraldici betrachten niet altijd de hiervoor benodigde nauwkeurigheid en het ontbreekt hen vaak aan gevoel voor historie. Vervolgens zijn er veel leemten in de benutting van de

1. Knittel, Erich, Wappentheorien. Archivum Heraldicum 85, 18 en 53 (1971 no. 2-3, 4).
2. Vaivre, Jean Bernard de, R. Viel. Les origines symboliques du blasan. Boekbespreking. Archivum Heraldicum 88, 38 (1974 no. 2-3).
3. Pastoureau, Michel, Traité d'héraldique. Paris, 1979, p. 20.

bronnen. Het onderzoek richt zich voornamelijk op zegels. Van andere bronnen als documenten, verluchte handschriften en bovenal teksten wordt onvoldoende gebruikt gemaakt. Tenslotte is er een verwarring van twee duidelijk te onderscheiden problemen: de snelle ontwikkeling van een herkenningssysteem voor bereden krijgslieden (een militair en socio-juridisch probleem) en het probleem van de figuren zelf, die geleidelijk aan hebben bijgedragen aan die ontwikkeling (een technisch en psychologisch probleem.), Tegen deze achtergrond is de flaptekst, hoewel wat pretentieus, toch ook weer niet zo boud, waar we lezen dat daar waar de huidige, misschien wel uitgeputte, heraldici faalden, de schrijfster slaagde. Maar de opmerking dat de oplossing van het probleem zo eenvoudig en voor de hand liggend was dat de schrijfster het ,,bijna onbewust" ontdekte, is een miskenning van de complexiteit van het vraagstuk. Het doet het idee postvatten dat we hier te maken hebben met een onwetenschappelijke symplificatie, een gevoel dat ons meer en meer bekruipt wanneer we de schrijfster op de voet volgen.

Reeds in de bibliografische notities vooraf wordt doelbewust voorbijgegaan aan alle reeds bestaande publicaties, als zouden deze niet bestaan. Literatuurverwijzingen ontbreken daarom. Naar bronnen wordt evenmin verwezen. Het werkje is niet geannoteerd, hetgeen het verifiëren van de gegevens bemoeilijkt.

De door Pastoureau aangegeven tweedeling wordt in zoverre onderkend, dat schrijfster de conventionele heraldiek laat aanvangen met het wapen van *Godfried van Anjou, maar* reeds lang daarvoor zou er een heraldische traditie zijn geweest, die door de schrijfster niet scherp wordt onderscheiden: ,,al die ornamenten van de niet geletterde maatschappij waar honderden jaren lang het symbool van grotere betekenis was dan het woord" (p. 7).

Er wordt gewezen op de van *Karel de Grote* afstammende Vlaamse edelen die in 1066, in het gevolg van *Willem de Veroveraar*, naar Engeland togen en de nauwe onderlinge verwantschap tussen hun nakomelingen op het continent en die welke we in de Engelse heerlijkheidsarchieven tegen komen. Hiervoor wordt verwezen naar enkele gedrukte bronnen zoals de Actes des Comtes de Flandre 1071-1128 van Fernand Vercauteren (Brussel, 1938) en de Recherches sur le Hainaut van Charles, Duvivier (1865). Op deze twee hypothesen: het bestaan van preheraldische tekens vanaf *Karel de Grote* tot het midden van de 12de eeuw en de genealogische samenhang van Vlaamse en Engelse geslachten hier en daar tot uitdrukking komend in hun heraldische wapens', berust het betoog.

Over het genealogische probleem wil ik kort zijn. Ongetwijfeld zijn er, zoals schrijfster stelt, Engelse en vooral ook Schotse geslachten wier afkomst terug gaat op Vlaamse edelen die met *de Veroveraar* in 1066 het Kanaal overstaken. Het genealogische materiaal voor zover het Groot-Brittannië betreft is grotendeels ontleend aan The Complete Peerage en Victoria County Histories en enkele andere gedrukte bronnen. Nakomelingen op het continent tot in de heraldische tijd, dus na de 12de eeuw, zijn slecht aangegeven en wijken hier en daar al van de tabellen van Isenburg.

Geen enkel schematisch overzichtje illustreert de tekst hetgeen de overzichtelijkheid niet bevordert. Dit deel kan worden afgedaan met de opmerking van Léon Jéquier, gemaakt op het 12de internationale congres voor genealogische en heraldische wetenschappen in München; ,,De genealogieën uit die periode zijn ontoereikend, zelfs die van de grote huizen: het merendeel is onzeker en onvolledig en het is moeilijk om familieverwantschap tussen de geslachten te leggen" [4].

Op het heraldische thema wil ik wat dieper ingaan. Het probleem van de ontstaanstijd van de heraldische wapens hangt ten nauwste samen met de vraag wat we onder heraldiek verstaan en hoe we wapens definiëren. Wanneer we de meest gangbare definitie aanhouden [5] dan komen de eerste wapens, ruim gesteld, voor in de eerste helft van de 12de eeuw. De emblemen op die wapens zijn echter niet uit het niets ontstaan, maar hebben een langere voorgeschiedenis, die we préheraldisch noemen. Ik moge hier verwijzen naar publicaties van Otto Höfler en Manfred Zips en verdere auteurs vermeld in het eerder geciteerde artikel van Erich Knittel [1]. Nog recent heeft Fritz Kretschmer trachten aan te tonen dat de schilden op het bekende Tapijt van Bayeux reeds heraldische kentekens vertonen (en niet alleen de banieren), waarmee het ontstaan van wapens driekwart eeuw eerder te dateren zou zijn [6].

Hoe het ook zij, bij gebrek aan voldoende materiaal is de overgang van deze préheraldische tekens in heraldische wapens nog een grotendeels onopgelost probleem.

Ook de schrijfster levert hier geen enkele bijdrage. Ze vermeldt geen préheraldische tekens en de overgang in heraldische wapens is louter speculatief.

Op het omslag prijkt een afbeelding van een reliekschrijn in de vorm van een portretbuste van *Karel de Grote*, als een nimbus omgeven door een serie tekens die in de Engelse heraldiek worden gebruikt als ,,marks of cadency", tekens om de rangorde van de zoons in een wapen aan te duiden. De barensteel, het teken van de oudste zoon, is echter vervangen door een gouden schijfje, de zon. In deze combinatie nu zou de oorsprong van de heraldiek terug te vinden zijn.

Dat men nooit eerder op dit idee gekomen is komt omdat men zich genealogisch altijd op de Normandische geslachten gericht heeft bij het zoeken naar de continentale afstamming van Engelse geslachten, de Vlaamse verwaarlozend. In de Normandische traditie, die niets met *Karel de Grote* te maken heeft, zoekt men echter tevergeefs naar dit soort ,,organisatorische" tekens.

De Keizer zou deze tekens wel gebruikt hebben als hulpmiddelen voor het administratieve en militaire bestuur van zijn immense rijk. Hij ontleende ze aan de hemelse pracht van het firmament. We kennen ze omdat hij ze ter sprake bracht in de semi-wetenschappelijke semi-religieuse dialogen met Alcuin. ,,Er zijn geen bewijsstukken meer overgebleven — ik ken er althans' geen — die precies tonen hoe en waar deze symbolen oorspronkelijk gebruikt werden, maar dat ze er waren behoeven we niet te betwijfelen" aldus, schrijfster (p. 35). Via afstammelingen van *Karel de Grote*, de graven *van Vlaanderen*, kwamen deze tekens in gebruik bij de graven *van Boulogne*. Aan hun abundante hof konden ze beter floreren dan aan het kille hof van de Vlamingen. Hier ontwikkelde zich een genuanceerd administratief en militair 'bestuur met hofambten met een feodale hiërarchie: een seneschalk, een advocatus of verdediger, een jagermeester, een constabel, een gonfalonier of standaarddrager, een maarschalk en een hofmaarschalk, onder-

4. Jéquier, Léon, A propos de l'origine des armoiries. Kongressbericht 12. Internationaler Kongress für genealogische und heraldische Wissenschaften. München, 1974, Bd. H, p. 33.
5. Zie b.v. Pama, C., Rietstap's Handboek der wapenkunde. Leiden, 19614, p. 1; Wappenfibel, Handbuch der Heraldik, herausgegeben vom ,,Herold", Neustadt an der Aisch, 1970 16, p. ll.
6. Kretschmer, Fritz, Neue Erkenntnisse aus dem Teppich von Bayeux. Archivum Heraldicum 94, 2 (1980 no. 1-2).

steund door vier burggraven, twee vice-graven en twaalf baronnen. Deze hiërarchie gebruikte, nog altijd volgens schrijfster, een soort heraldisch systeem van onderscheidingstekens dat nauw overeenkwam met de Engelse „marks of cadency".

De graven ***van Boulogne*** zelf voeren dan in goud drie rode schijven of zonnen. Op het beroemde Tapijt van Bayeux komt een banier voor met in geel drie rode bollen en de schrijfster aarzelt niet om de ruiter te identificeren als de gonfalonier van Boulogne. Ze meent nog meer banieren te kunnen herkennen: *Senlis,* twee gelijke delen rood en geel; *St.* ***Pol*** en *Hesdin,* drie niet nader te identificeren voorwerpen; schelpen (?), korenschoven (?) in blauw: ***Aalst,*** zwart en zilver gestreept.

Lambert ***van Lens,*** jongere broer van ***Eustaas II van Boulogne,*** huwde in 1054 met *Adelia,* de zuster van ***Willem de Veroveraar.*** Als tweede zoon van ***Eustaas I zou*** hij tot wapen gekozen hebben in goud drie rode wasse-, naars. Hij sneuvelde voor Rijssel in 1055 en kon dus niet mee het Kanaal oversteken, maar uit een hypothetisch eerder huwelijk (uit het huwelijk met *Adelia* werd één dochter geboren) zouden twee zoons geboren zijn ***Seier*** en *Walter,* die in 1066 oud genoeg waren om dat wel te kunnen.

Seier zou de ongenoemde jonge edelman zijn die bij een mislukte raid op Dover in 1067 gevangen genomen is Hij duikt later in Schotland op als ***Seier de*** *Seton* en had een zoon die *Walter* ***de Vlaming*** wordt genoemd.

Een kleinzoon van de oude *Walter* is *Walter* ***de*** *Preston,* uit wie later de burggraven ***van Gormanston*** voortkomen.

Seton voert: in goud drie rode wassenaars binnen een gebloemde dubbele binnenzoom (Schotse zoom). *Preston* en de burggraven ***van Gormanston*** voeren een zwart schildhoofd met drie zilveren wassenaars.

Er zouden ook nakomelingen op het continent zijn van ***Seier*** en *Walter,* voorkomend in Vlaamse archieven. In Lens zijn ze echter niet opgevolgd zoals schrijfster suggereert. Bij Douët d'Arcq[7], en in de wapenboeken van Bigot, Wijnbergen en Gelre komen geen wapens ***Lens*** met drie wassenaars voor[8]. Een wassenaar wardt ook toegeschreven aan ***Godfried van Bouillon,*** tweede zoon van ***Eustaas II van Boulogne.*** Een ster, als teken van de derde zoon, wordt toegedacht aan zijn broer ***Boudewijn,*** de eerste koning van Jeruzalem. Een ster komt ook voor in het wapen van de Schotse earls of ***Sutherland.*** Deze zouden afstammelingen van ***Freskin of Lothian and Sutherland*** „that undoubted but mysterious Flemming" (p. 81), die een soortgelijk wapen voerde. Deze zou dan moeten afstammen van de derde zoon van ***Eustaas I, Godfried*** de bisschop van Parijs, die in 1077 werd afgezet wegens simonie.

De merlet, als teken van de vierde zoon zou zijn gevoerd door ***Ernisius van Seaton,*** zoon van *Walter* ***van Lens,*** de broeder van ***Seier.*** Om hem tot de vierde zoon te maken moeten er dan nog twee onbekende broers tussen hem en de oudste broer ***Winemar*** geconstrueerd worden.

Het opmerkelijkste van alles is nog dat in Schotland een ander systeem van „cadency" wordt gevolgd dan in Engeland.

Nog iets over de wapens die op de banieren op het Tapijt van Bayeux voorkomen.

Senlis, een jongere tak van het huis van ***Vermandois, zou***

7. Douët d'Arcq, M., Collection de Sceaux des archives de l'Empire. Paris, 1863, première parti, tome 1.
8. Tussen 1949 en 1971 uitgegeven in de Archives héraidiques suisses.

zich meer Boulognees gevoeld hebben en daarom zijn wapenkleuren gewijzigd hebben van goud en blauw in goud en rood. Op het Tapijt van Bayeux tot een twee-banen-banier, bij het wapen later gevierendeeld in het schild.

Arnold van Hesdin was een compagnon van ***Willem de Veroveraar.*** Hij zou in zijn blauwe banier drie voorwerpen van goud hebben gevoerd. Zijn jongere zoon zou hem als ***Wiiliam de Graham*** in zijn Schotse bezittingen opvolgen. Zijn wapen was in zwart drie zilveren schelpen en daarom zijn de voorwerpen in de banier ook te duiden als schelpen. Het Schotse geslacht ***Graham*** voert later een zwart schildhoofd met drie zilveren schelpen. Op het continent echter geen spoor van gouden schelpen in een blauw schild voor *Hesdin.*

Evenzo ***St. Pol. Robert Comines,*** heer van St. Pal trok met zijn neef *Arnold van Hesdin* over het Kanaal. Ook hij voerde een blauwe banier met drie onbekende voorwerpen. In Schotland vinden we de naam ***Comyn*** terug met in het wapen in blauw een gouden korenschoof binnen een Schotse zoom. Ook Gelre vermeldt dit wapen (onder nr. 716). Demay geeft in zijn Inventaire des Sceaux (Artois, Flandre en Narmandie) de volgende zegels weer: ***Enguerrand Candavène,*** graaf van St. Pol voert tussen 1141 en 1150 korenschoven los in het zegelveld van zijn ruiterschild. *Anselme* ***Candavène,*** graaf van St. Pol voert in 1162 eveneens korenschoven, maar nu op het paardedek. ***Hugo Candavène,*** graaf van St. Pol heeft in 1223 een tegenzegel met een wapenschild waarop vijf schoven, kruisgewijs' gerangschikt, prijken[9].

St. Pol vererft met *Elizabeth* gravin ***van St. Pol,*** overleden in 1240, in het huis *Châtillon,* dat zijn eigen wapen blijft voeren, evenals het stadje van die naam. Douët d'Arcq vermeldt nog een ***Baudewijn van St. Pol (1245)*** maar die voert een hartschild met kruis binnen een zoom van merletten,

Aalst tenslotte: op de banier een zilveren en een zwarte baan en in het wapen in zwart een zilver schildhoofd(?). ***Boudewijn van Aalst*** en zijn jongere broer *Gilbert* ***van Gent*** waren compagnons van ***Willem de Veroveraar.*** *Gilbert* ***van Gent*** werd earl ***van Lincoln*** en was de vader van *Walter* ***van Lindsay. Lindsay of the Byres*** behield de kleuren van Aalst: in zilver een zwarte keper. ***Erskine,*** door huwelijk verwant, voerde in zilver een zwarte paal.

Naar mijn mening levert schrijfster geen bijdrage aan de oplossing van het probleem van het ontstaan van de heraldiek. De stelling dat wapenovereenkomst de heraldische uitdrukking is van een gemeenschappelijke afstamming uit de préheraldische tijd, is niet nieuw. Schutte vermeldde dit op het symposium „mensen herleven" te Den Haag op 18 oktober 1975, als mogelijke verklaring voor het ontstaan van streekwapens'[10]. Hij geeft tevens aan dat die stelling moeilijk te bewijzen is bij gebrek aan bronnen. Zelfs bij dynastieke geslachten moet naar verwantschap gegist worden.

Schrijfster bewijst die stelling evenmin,

Wanneer in documenten (welke? er worden slechts een paar gedrukte bronnen genoemd) Vlamingen worden vermeld die zich in Schotland hebben gevestigd, dan is het wel mogelijk dat dit afstammelingen van de compagnons van ***Willem de Veroveraar*** waren, maar noodzakelijk is dit niet. Het huwelijk van ***Boudewijn II van Vlaanderen*** met de dochter van de Engelse koning *Alfred* ***de*** *Grote* bewijst dat er al lang voor die tijd genealogische banden waren die over het Kanaal heen reikten.

9. Afgebeeld bij D.L. Galbreath en Léon Jéquier, Manuel du blason, Lausanne, 1977, fig. 16-19.
10. Schutte, O., Streekwapens, Spiegel Historiael 13, 49 (jan. 1978).

Voor het bestaan van pré-heraldische „wapens" levert schrijfster evenmin een bewijs. Ze veronderstelt ze slechts', zonder dit expliciet te stellen.

De afleiding van Schotse wapens uit Vlaamse en Noordfranse hypothetische wapens (zonder dat deze als hypothese worden vermeld) volgens een 15de eeuws Engels systeem van „marks of cadency" doet zeer gekunsteld aan en mist naar mijn gevoel elke grond.

Waarom dan toch zoveel aandacht aan dit boekje besteed? Allereerst omdat de problemen rond het ontstaan van de heraldische wapens bij lange na niet zijn opgelost of zelfs maar geïnventariseerd.

Verder omdat schrijfster in haar nawoord (p. 109) zelf stelt dat dit boekje niet het einde van het heraldisch onderzoek is, maar slechts het begin. Nagegaan moet worden hoe de emblemen zijn ontstaan en hoe ze zich ontwikkelden (tot wapens! J.A. de B.), hoe ze overgingen van een man en zijn land op een man en zijn familie en dat de nakomelingen moeten worden opgespoord en onderzocht moet worden welke wapens die voerden.

J. A. DE BOO.

Fortuné Koller, Armorial ancien et moderne de Belgique. Editions G. Lelotte, Dison-Verviers 1979. 250 blz.

Koller is een vruchtbaar schrijver wiens werk reeds eerder in deze kolommen is besproken: over de officieren van de Orde van het Gulden Vlies en een werkje over de leden van verschillende ridderorden onder het Ancien Régime [1]. Verder verscheen in 1960 van zijn hand een Recueil héraldique belge[2], een wapenboek in stencil druk met ruim 1200 wapens. Het hier te bespreken wapenboek bevat in alfabetische volgorde ongeveer 2600 wapens van in hoofdzaak Belgische burgerlijke geslachten. Daaronder zijn geslachten van Spaanse afkomst en in Holland en Spanje wonende families wier bakermat in de Zuidelijke Nederlanden te vinden is. De meeste wapens zijn niet eerder in België gepubliceerd en alle zijn van één of meer bronvermeldingen voorzien.

Een wapenboekje als het onderhavige is een handig hulpmiddel voor de genealoog. Het is echter altijd zinvol om het wapen bij de bron te verifiëren gezien de onnauwkeurigheden die werkjes als dit plegen aan te kleven. Zo was de conservator van ons Genootschap zo vriendelijk mij te attenderen op de onjuiste citering uit De Nederlandse Leeuw van jan./febr. 1974, waardoor abusievelijk het wapen van de uitgestorven Rotterdamse tak van het geslacht ***Boutmy de Katzmann*** wordt vermeld.

Voor de heraldicus is de publicatie van wapens ontleen aan gedrukte bronnen als De Nederlandsche Leeuw, Nederland's Patricaat en andere gedrukte genealogieën minder interessant. Hij stelt meer belang in bronnenpublicaties in de zin van het Armorial Belge van Bohet en Willems [3] waardoor manuscript-wapenboeken beter toegankelijk worden, of A. Pathuis' Groninger gedenkwaardigheden [4]. Door dit soort werken worden moeilijk toegankelijke bronnen breder bekend en vergankelijke stukken, althans in afbeelding of beschrijving, voor het nageslacht bewaard. Deze bronvermeldingen lenen zich ook beter

1. De Nederlandsche Leeuw 1975, 169 en 1977, 171.
2. Uitgegeven in de Editions Ward Service, Brussel, z.j.
3. P. Bohet et H. Willems, Armorial Belge. 5 delen verschenen bij Lelotte, Dison-Verviers 1961-1965.
4. In dit tijdschrift gerecenseerd 1978, 139.

voor bewerking. Het Guldenboeck van Dendermonde is zo'n zeldzame bron die in het boekje is verwerkt, maar die nu in de tekst verloren gaat.

J. A. DE BOO.

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften.

M. Nuyttens, Inventaris van het archief van de abdij van Ename. Brussel, 1980.

De inv. (3123 nrs.) wordt met een beknopt hist. overzicht van deze benedictijnerabdij ingeleid en is in 5 hoofdstukken ingedeeld: I. De abdij in het algemeen, II. Documenten betreffende het kerkelijke leven, 111. Stukken betreffende het openbare leven en de rechtspraak, IV. Documenten betreffende het goederenbeheer en V. Stukken zonder merkbaar verband en varia. Een index op persoons- en plaatsnamen besluit de uitgave. Naast vele andere komen o.a. de volgende namen voor: ***Baudisco, De Beka, De Bie, Du Buisson,*** *Daumerie,* ***Duyck, De*** *Landas,* ***De Rocca*** en ***Sanderus.***

Deutsches Geschlechterbuch. Limburg a.d. Lahn, 1979. dl. 180 = Niedersächs. Gb. dl. XVII.

Slechts 4 geslachten zijn in dit dl. van XVI en 486 blz. behandeld en wel de fam. ***Hahn, Oetling*** 1 en ***2*** en *Oldekop.* Als bijlagen tot de geneal. ***Hahn*** zijn opgenomen: A. kwartierstaat van ***Margarethe E. Böing*** (1877-1956). Hieruit blijkt, dat de thans in Seattle/Washington (USA.) levende tak ***Boeing*** van een oudere broer van kw. 8 afstamt. Deze tak kreeg bekendheid door grondlegging van de Boeing Airplane Company; B. de ver uitgewerkte, niet volledige kwartierstaat van ***A. Ehrengard K. Haymann*** (geb. 1941). Kw. 879 is ***Christine Ch. von Santen,*** geb. Aurich 1662, overl. Reepsholt 1738. Zij is dr. van ***Everdt von Santen,*** uit Arnhem, overl. Aurich vóór 1682 en kleindr. van ***Peter von Santen,*** wijnkoper te Arnhem, overl. vóór 1659. In de geneal. *Oetling* ***2*** (stamvader *Jost Oetling,* geb. Kastl vóór 1549) komt een huw. met *Henriette* ***C.*** *Henschelius,* geb. Amsterdam 1833 als dr. van *Bertram J.* ***Henschelius,*** geb. aldaar 1798 en van ***Maria A. de Sonnaville,*** geb. Amsterdam 1802 voor. De genealogie *Oldekop/Oldecop* wordt door een 10-tal pag. inl. voorafgegaan. In 5 eeuwen treft men leden van deze uitgebreide fam. in verscheidene delen en plaatsen van de wereld aan: Argentinië, Baltische landen, Frankrijk, Nederland, Ver. St. van N.-Amerika, Rusland en Zweden. De namen van de in de Ned. tak aangetrouwden zijn identiek aan die, vermeld in jrg. 1976 en 1977 van "Gens Nostra".

Genealogisches Handbuch der freiherrlichen Häuser. Limburg a.d. Lahn, 1979. A bd. XI.

Dit dl., dat zoals gebruikelijk bij de uitg. van het GHdA met vele afbn. is verlucht, behandelt de état présent van 45 en de stamreeks van 4 geslachten. Bij vele van deze 49 fam. komt een wapenbeschr. en/of -afb. voor. Dertien van de opgenomen fam. hebben door huw. banden met ons land t.w. ***Von Bissing (Van der*** *Capellen* ***van Berkenwoude ex*** matre ***Van Bijnkershoek van*** *Hoogstraten),* ***Von Brackel*** (*Ruys de* ***Beerenbrouck),*** ***Von*** *Gablenz* ***(Schuurbeque Boeye ex*** matre ***Labouchere),*** ***Von der Lippe*** (*Welsing,* geb. Arnhem 1913), ***Von Lüdinghausen gen.*** *Wolff* ***(Van Houten,*** geb. Kruiningen 1895), ***Von Massenbach (Forstner v. Dambenois ex***

matre *D'Ablaing* **van Giessenburg), Von** *Oelsen* **(Bentinck), Von** *Plotho* **(Kuiper,** geb. Amsterdam 1904, overl. 's-Gravenhage 1957 en **Kuiper,** geb. 's-Gravenhage 1872, overl. Bosch en Duin 1920 = de lste echtgenoot van C. **A. Hahn,** 3de echtgenote van *K. J. S.* Edler Herr und Freiherr **von** *Plotho* (**1874-1945)**), **Von Reitzenstein** (**Van** *Hoof,* geb. Woensdrecht 1922 = de 2de echtgenoot van **M. Chr.** Gräfin **Strachwitz von** *Gross-Zauche* **und Camminetz,** lste echtgenote van *Chr. R. N. M.* Freiherr **von Reitzenstein), Von** *Rotberg* (**Van der Leeuw,** geb. Padang 1842 ex matre *Langewagen;* **Adrienne van der Leeuw** tr. 1. Buitenzorg 1866 Dr. *Ary* **Prins,** overl. aldaar 1867), **Von** *Twickel* **(Van** *Hoevell* **tot Wesferflier) , Von Wechmar** (*Ilona,* geb. als dr. van Raden **Rexsodipoero** Amsterdam 1945) en **Von Wrede (Von** *Loë* **ex** matre **Van der Linden** *d'Hoogvorst*).

Genealogisches Handbuch der freiherrlichen Häuser. Limburg a.d. Lahn, 1980. A bd. XII.

In de 74ste bd. van de "Gesamtreihe" worden 56 geslachten behandeld, waarvan 4 zijn uitgestorven en 1 t.w. **Von** *Holtey* voor het eerst is opgenomen. Allanties met Ned. fam. komen voor bij de volgende geslachten: **Von Fürstenberg (De Marchant et** *d'Ansembourg*), **Von** *Hodenberg* **(Van Rechteren ex** matre **Van Hardenbroek** en **Gelders,** geb. Amsterdam 1943), *Von* **Loë w.o.** de tak **Mheer** (voor de in deze linie voorkomende huw. zie tevens: Nederland's Adelsboek, jrg. 1977, bl. 130-138; met enige aanvn. op NAB.), **Von** *Müffling, sonst* **Weiss gen.** (**Wesselman van Helmond ex** matre **De Beaufort), Von Münchhausen (Van Vlierden,** geb. Amsterdam 1899 en **Speyart van** *Woerden* **ex** matre **Cremers) ,** *Von* **Wangenheim (Kleer,** geb. Pematang Siantar ex matre **Tukker, Van** *Pestel* **ex** matre **Van der Kaa** *Willemszen* en **Van den** *Ende,* **geb.** Rotterdam 1887 ex matre *Duijkers*). Verder wordt in dit dl. het geslacht **Von** *Redwitz* behandeld. Aan het slot van het art. wordt onder het hoofd "Namensträger, die nicht dem Adel angehören" vermeld als geadopteerde zn. van **Margarethe** Freiin **von** *Redwitz* (1873-1968) : Dr. *Raimund* **V. M.** *Jordan* (1895—1945), "führte den Namen **"Freiherr von** *Redwitz-Jordan."*" Uit zijn huw. met C. **F. E. M.** barones **wan Voorst tot Voorst** zijn 2 drs. geb., getr. met Jhr. **H. F. F. von Heyden ex** matre **Van Hövell van Westerflier en Wezeveld** en met *R.* **van** *Emden,* geb. Magelang 1927.

Bijdragen tot de geschiedenis der stad Deinze en van het land aan Leie en Schelde, nr. XLVII (1980).

J. Scheerder, De Hervorming te Deinze. Schrijver behandelt in zijn studie o.m.: Opkomst en verbreiding van de Hervorming, De Hagepredikaties, De Beeldenstorm, De hervormde gemeente enz. Met een lijst van personen verdacht van heresie of deelname aan de troebelen van het Wonderjaar enz., waarop de namen **De** *Buck,* **Callant, Fiers, De** *Hondt,* **Le Sauvage** en **Wittewronghele.** — De "Bijdragen" worden geopend met een overzicht van de viering ter herdenking van "50 jaar K[unst en] O [udheidkundige] K[ring-Deinze] " door H. Maes.

Handelingen [van de] Kon. Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk, n. rks. dl. XLVI (1979).

R. de Paepe, De Kortrijkse pijnders en hun patroon de H. Johannes Nepomucenus. Met afbn. Behandelt "Het Oude Regime" (Van godsdienstig broederschap tot nering als gemeentelijke dienst, Organisatie van de nering van de pijnders) en "Het Nieuwe Regime" en besluit met "De beschermheilige der Kortrijkse pijnders: De Heilige Johannes Nepomucenus." Pijnder is een oude benaming voor sjouwer of arbeider. — R. de Man, Kanunnik **Roger Braye** (1550—1632), schenker van de "Kruisoprichting" van **Antoon van** *Dijck.* Met gegevens over de geslachten **Braye** en **Van Woonsel.** — Dr. De Borchgrave, **Henricus Hondius** en de eerste uitgave van Sanderus' Flandria Illustrata. — C. Descamps, Bijdrage tot de geschiedenis van Wervik tussen 1688 en 1713. De weerslag van de Negenjarige Oorlog en de Spaanse Successie oorlog op het militaire, demografische, sociaal economische en religieuze vlak. — M. Deprez, De herbergen in de gemeente Lauwe. Met naamlijst van de herbergen (oudst vermelde is van 1590) en herbergiers. — D. Sabbe, *J. B.* **Bethune,** promotor van de neogotische beweging. Na "Ontstaan en ontwikkeling van de neogotiek in onze buurlanden" wordt in hoofdstuk 11 ingegaan op "*J. B.* **Bethune** en de neogotiek." Hierin wordt uitvoerig aandacht besteed aan leven en werk(en) van **Jean Baptiste Bethune** (1821-1894). Tot zijn werken horen o.a. glasramen voor Oirschot (1873) en Nieuwkuyk (1874). Een van zijn medewerkers was de Nederlander **Adrien Bressers (** 1825-1898).

De Middelaar tussen de genealogische navorsers, afl. maart 1980.

J. P. Wyngaard, Les *Jefferys* en Belgique. **Marcel,** peintre post-impressionniste, et son fils **Jack,** céramiste. De 1872 in Milaan geb. **Marcel Georges** *Jefferys* ontving zijn eerste teken- en schilderlessen van **Alice** *Ronner* (1857—1906), dr. van *Alfred* en **Henriette Knip** (Amsterdam 1821—Brussel 1909, schilderes van katten en leerlinge van haar vader *J.* **A. A. Knip).** Hij tr. 1895 met **Anna, Eleonore Marie Verdonck,** geb. Amsterdam 1871 als dr. van *Jacques* **J. F.** en **Dorothée Marie Eléonore Westerman.** Laatstgen. is dr. van **Gerardus F.** (overl. Amsterdam 1890) en **Marie E. van der** *Schroeff* (overl. Amsterdam 1892). **Pierre** *Jefferys,* luit.-kol. in het Britse leger, vestigde zich na de slag bij Waterloo in België. Uit zijn 2de huw. met **M. A.** *Hodgkinson* stamt zijn kleinzn. **Marcel G.** *Jefferys.* — H. van den Hove d'Ertsenryck, Notes biographiques sur quelques conseillers et régisseurs des sires de Diest de la Maison *de* **Nassau.** De lijst is ter gelegenheid van de tentoonstelling "Diest et la Maison *d'Orange-Nassau*" **(31** mei 1980 tot 14 sept. 1980) samengesteld; er komen de namen **Martin van Cuyck (1507-1558)** en **Constantijn Huygens** (overl. 1689) op voor.

Naamkunde, jrg. XII (1980), afl. 1-2.

D. P. Blok, Drie1 en Sellik. — H. T. J. Miedema, De naam van de gemeente Het Bildt (of Bil) in Friesland. — J. van Loon, Actum publice in loco Bettinum Cale (703/4 en 710). Een nieuw onderzoek naar de oudste oorkonden betreffende zuidelijk Noord-Brabant. — J. Huisman, Het Nederlandse postcodeboek en het stratenregister. — P. C. Boeren, Naam en verering van de heilige Kiliaan. — F. Debrabandere, De familienaam **Laridon.**

Naamkunde, jrg. XII (1980), afl. 3-4.

J. van Loon, Morfeemgeografie van de Nederlandse herkomstnamen. Wordt geopend met 1. "Naar een eigen methode in de naam geografie" en behandelt voorts 2. "De evoluties

Van der „in" Ver en Vanden „in" Van", 3. "Geografische verschillen in de flexie" en 4. "Betekenisaspecten bij de toponymische toenaamgeving." — H. T. J. Miedema, De oudfriese persoonsnamen ***Liola*** en *Siola*.

Le Parchemin, afl. maart-april 1980.

B. von Schwartzenberg, J. R. de Terwangne, La filiation et les quartiers d'ascendance du chevalier ***Schyns.*** Chevalier (13 juli 1972) Dr. med. ***Charles Schyns*** (geb. Wittem, Ned.) heeft kwartieren ***Damoiseaux*** (Amby) , *Hermens* (Ulenstraten, Meerssen), ***Stevens*** (Schin-op-Geul), *Voncken* (Schimmert) , *Waelen* (Schin-op-Geul), *Wagner* (Maastricht) en ***Wynants*** (Schin-op-Geul). De Ned. tak stamt uit een van de 12 kinderen van het echtpaar *Joseph* ***C. G. Schyns*** *(* 1857—1909) en (x Amby 1880) ***M. A. E.*** *Caroline Hermens* ***(1850-1917).***

Bulletin [van de] Vereniging voor de geschiedenis van het Belgisch protestantisme , jrg. VIII (1979), afl. 3.

J. F. Gilmont, La mission de ***Jean Crespin*** aux Pays-Bas (1566-1567). — M. J. Reimer geb. Blok, The theology of the Flemish mennonites during the period of exile.

Bulletin [van de] Vereniging voor de geschiedenis van het Belgisch protestantisme , jrg. VIII (1980), afl. 4.

J. B. Krahé, Het protestantisme te Meenen van de XVIe tot de XVIIIe eeuw. In het art. is opgenomen: Lijst der Huisgezinnen, die 'omtrent 1578 uit Meenen en omstreken naar Haerlem in Nederland zijn uitgeweken om aan de vervolging te ontsnappen, waarop de namen ***Beeckaert, Boeckenhove*** en *Dray*; de volgende personen "syn hier ghekomen in den jare 1579: o.a. *Bon,* ***Van den Bussche,*** *Duyfhuys,* ***Honoré,*** *Meschaert, Patijn* en ***Vermander.*** — J. B. Krahé, Protestantsche martelaren en slachtoffers te Meenen (1530-1733). — H. R. Boudin, L'aumônerie militaire protestante dans les provinces méridionales du royaume des Pays-Bas-Unis (18 14-1830). La panoisse de garnison de Ménin. Met vermelding van de namen ***Van Altena,*** *Dermout,* ***Van*** *Heijningen, Molengraaf,* ***Otterbein*** en ***Verlaat.***

Vlaamse Stam, jrg. XVI (1980), afl. 2.

F. Bosch, J. Maeriën en J. Hendrickx, Onze kwartierstaat: Prof. Dr. ***K. C. Peeters, 1903-1975.*** Met kw. ***Coolboenders*** (Kastelree) en *Weygers* (Chaam, Meerle). — J. Lippens, Akten uit de studie van notaris *J.* ***A. Put*** uit Beringen. (Vervolg.) Vermeld wordt het test. van ***Henricus Huyskens*** ***(25*** juni 1737). — R. L. Dewulf, Huwelijkskontrakten notariaat ***B. Boone.*** (Vervolg.) Met de namen ***Boutens*** (reg. 80, akte nr. 13) en ***Van*** *Zuylen* ***de*** *Nieuvelt* (reg. 81, akte nr. 49/1).

Düsseldorfer Jahrbuch, bd. 57/58 (1980).

De Voorzitter van de "Düsseldorfer Geschichtsverein", Dr. 0. Fuhrmann opent dit "Festschrift zum 100 jährigen Jubiläum," waarna van de hand van H. Dahm volgt: Ein Geschichtsverein heute. Allgemeines und Besonderes zum hundertjährigen Jubiläum des Düsseldorfer Geschichtsvereins. Verder bevat dit — zoals immer op 'hoog peil staande —

Jahrbuch" o.m. de volgende publicaties: 1. K. Pfeffer, Schlösser und Herrensitze in den 1975 eingemeindeten nördlichen Gebieten Düsseldorfs; met 20 afbn.; 2. E. Wisplinghoff, Der bergische Herzogshof um die Mitte des 15. Jahrhunderts. Dargestellt nach der Hofhaltungsrechnung des Jahres 1446/'47; 3. E. Dösseler, Der Niederrhein und die Brabanter Messen zu Antwerpen und Bergen op Zoom vom Ende des 14. bis zum Ende des 16. Jahrhunderts. Deze studie op het gebied van 14de/16de eeuwse handelsbetrekkingen is verdeeld in: Literatur- und Quellenverzeichnis, Vorwort, Einführung (Internat. Besuch der Messen, Der Verkehr mit den Brabanter Messen) en Die einzelnen niederrheinischen Territorien (Kurköln, Stadt Köln, Stadt Aachen enz.). Genoemd worden in deze verhandeling *Cornelis* ***van Haeften*** (Prokurator am Hof von Holland 1558). ***Cordt van Hellen*** (geboren van Herderwijck, 1471), ***Merten Cornelise van der*** *Borcht* (te Arnhem, 1562), *Robbert Colde* (koopman uit Schotland te Middelburg Ned., 1461), ***Proef*** (1492), ***Rinck*** (1487), ***Otto van*** *Rijswijck* (te Rees, 1562) en *Jan Strick* (van Kleef, 1472); 4. W. Löhr, Wo fand die Schlacht von Dahlen statt? Schrijver komt tot de conclusie: te Rheindahlen: 5. L. Peters, Adeliges Stadtleben im Düsseldorf des Kurfürsten *Johann Wilhelm.* Das Quittungsbuch der Ministerfamilie ***von Schaesberg 1707-1723.*** Het "Quittungsbuch" is sedert enige jaren, nadat het in het voorjaar van 1945 ter onderschraging van een altaartafel op Schlosshof van Krickenbeck (Nettetal) had gediend, weer in het grafelijke archief teruggekeerd. Bij het personeel verschijnen de namen ***Van*** *Beeck* ***(Alexander,*** "der holländische Fischmeister," ***1709). Beulings, De Corswarem*** en ***De*** *Flemalles* (kameniers), *Creutzberg* ***(Heinrich,*** brouwer), ***Guimon*** (Hoftapezierer) , ***Martyn*** (*Jan,* tuinier, 1707, 1710; aangezien zijn "Vatter auf dem Haag" hem 1709 zaden zond, is het mogelijk, dat hij uit 's-Gravenhage komt. Na zijn vertrek in 1712 werd *Jan* ***Martyn*** dec. 1714 als "Hofgärtner" te Benrath vermeld. "Gräfl. Hausgärtner" werd tot 22 april 1713 zijn broer ***Peter*** *Martyn)* , ***Morren*** (schoenmaker, 1707—1712), *Prick* (juwelier), ***Scherpenseel*** ("Der königlich preussische Agent ***Scherpenseel*** in Amsterdam liefert 1714 fünf Pfund Varinas taback") en ***Spee*** (Kleidung, 1710); — 6. W. Baum, *Franz Karl* ***von Velbrück*** (1719—1784), Fürstbischof von Lüttich (1772-1784); 7. G. v[on] Roden, Eine Erkundungsreise durch das Herzogtum Kleve und das benachbarte Gebiet der heutigen Niederlande im Jahre 1758: 8. M. Schone, Düsseldorf und seine drei Ehrenbürger *Henkel.* Met een beknopt geneal. overzicht, aanvangende met *Fritz Henkel* (1848—***1930).*** Bij de aangetrouwden komen de namen ***Lüps*** en *Thorbecke* voor; ***9.*** R. Nagel, Das Nordrhein-Westfälische Landeswappen: Rhein, Ross und Rose. Met afb. van o.a. het zegel van Hertog *Wilhelm* ***von Jülich-Kleve-Berg.***

Genealogie, jrg. XXIX (15) (1980), afl. 7.

E. Nadler, Zum Wittelsbacher-Jahr 1980. ***Elisabeth*** Pfalzgräfin ***bei Rhein,*** Prinzessin *von* ***Böhmen*** †1680.

Genealogie, jrg. XXIX (15) (1980), afl. 8.

R. Lenz, Die Forschungsstelle für Personalschriften an der Philipps-Universität Marburg.

Genealogie, jrg. XXIX (15) (1980), afl. 9.

G. Wunder, Zum Wittelsbacher-Jahr 1980. Die Abstammung der ***Wittelsbacher.*** — A. Tausendpfund, Nachweise adeliger Wappendarstellungen im Staatsarchiv Würzburg.

Genealogie, jrg. XXIX (15) (1980), afl. ll.

H. von Schnehen, War ***Dorothea von Sulingen*** die Ehegattin des Grafen *Johann* ***X. von Schaumburg*** oder seine Konkubine ?

Hessische Familienkunde, bd. XV (1980), afl. 4.

H. Lamprecht, Ortsfremde im Kirchenbuch von Netra 1655-1730. Met de namen ***Heuckerod*** (*Heuckeroth*), ***Hibenthal, Kiebert,*** *Pipart* en *Schelhase*. — K. Taenzer, Neubürger in Weissenfels. Met de naam ***Riibsamen.***

Annalen des Historischen Vereins für den Niederrhein, dl. CLXXXII (1979).

W. Peters, Die Grafen ***von Are*** und die Neugründung des Klosters Steinfeld im 12, Jahrhundert. — K. Flink, Zur Stadtentwicklung voa Xanten (12.—14. Jahrhundert) . — H. Beckers, Zur Reisebescheibung *Arnolds von Harff*. Bericht über zwei unbekannte Handschriften und Hinweiser zur Geschichte dreier verschollener Codices.

Annalen des Historischen Vereins für den Niederrhein, dl. CLXXXIII (1980).

S. Corsten, Fernbesitz der Trierer Abtei St. Maximin im Vorland der Eifel. — K. E. Fuchs, Grenzsteine, Gütersteine aus Kurköln. Het met vele afbn. verluchte art. behandelt: Entwicklung der Grenzen, Grenzen, Grenzsteine und ihre Bezeichnungen, Zehnt und Zehntsteine, Art und Herkunft der Materialen, Schriften und Ziffern enz. Beschrijving van de 49 "Landesgrenzsteine" volgt nà de afbn.

Niedersächsisches Jahrbuch für Landesgeschichte, bd. 51 (1979).

H. Rügeberg, Die *welfischen* Wappen zwischen 1582 und 1640 als Spiegel der territorialen Vecänderungen des Herzogtums Braunschweig-Lüneburg. Na de inl. worden de volgende onderwerpen behandeld: 1. Das vierfeldige Wappen vor 1582/1594; 2. Die Wappenänderungen nach dem Heimfall der Grafschaft Hoya (1582); 3. Die Wappenänderungen im Mittleren Hause ***Braunschweig*** nach 1593; 4. Die Wappenänderungen im Hause ***Lüneburg*** nach 1585; 5. Das Grosse Wappen von 1636; 6. Übersicht der besprochenen Wappen; 7. Daten zur territorialen Entwicklung des Herzogtums Braunschweig-Lüneburg zwischen 1500 und 1636.

Oldenburgische Familienkunde, jrg. XXII (1980). afl. 2/3.

W. Büsing, Das oldenburgische Geschlecht ***Wiibbenhorst. 2.*** Teil. Stamvader is ***Hinrich Wübbenhorst,*** "Baumann" te Wübbenhorst, vermeld 1521-1554. Met allianties *Wiechmann* ***ex*** matre ***Haverkamp*** (19de eeuw), *Osinga* ***ex*** matre *Huitema* (geb. Jutrijp 1940) en ***Wieringa.***

Oldenburgische Familienkunde, jrg. XXIII (1981), afl. 1.

H. Rehme, Die Personenschätzungsregister der Kirchspiele Neuenkirchen und Steinfeld von 1661. Met vermelding van de namen *Alberding, Klatte* en ***Stegeman.***

Beiträge zur westfälischen Familenforschung, bd. XXXVI-XXXVII (1978-1979).

Is een "Widmung an [Dr.] ***August Schröder",*** voorzitter van de "Westfälische Gesellschaft für Genealogie und Familienforschung", ter gelegenheid van zijn 70ste jaar. — W. Leesch, Personenlisten der Grafschaft Ravensberg und des Fürstentums Minden vor 1815. De inv. is in 13 hoofdstukken ingedeeld: 1. Grundkadaster, 2. Hypotheken- und Consensbücher, 3. Direkte Steuern, 4. Gewerbe- und Verbrauchsteuern (Akzise), 5. Mühlenregister enz. — U. Krauthausen, Ahnenliste der Familie ***Cremer*** aus Dortmund. *Josef* ***W. J. Cremer*** (1845-1938) = kw. 4 verwierf 1 okt. 1888 de door zijn oom ***Gustav Thier*** (X *Julia* ***Cremer)*** 1854 opgerichte "Brauerei Thier & Co." in Dortmund, die heden nog familiebezit is. In de kwartierstaat ***(16384*** kw.) van de kinderen van het echtpaar Dr. jur. *Arnold* ***M. J. Cremer*** (1875-1958) X ***Agnes M. H.*** *Weltmann* komen de volgende kwartieren voor: ***B(o) erents*** (Gese, geb. Groningen (?) omstr. 1565 en overl. Munster 1646 = kw. 1423, dr. van *Jan* ***Boerens,*** geb. Groningen omstr. 1525, "Handelsmann" aldaar, overl. Groningen 1588). ***Von*** *Byland* (kw. 20791), ***Von und*** *zu Eyll* (kw. 15801), ***Von*** *Haefften* (kw. 15697), ***Von*** *Homoet* (kw. 31393), ***Von Immersele*** (kw. 3 1395). *Isfording* (2de man van kw. 2837), *Von* ***Kernebecke*** (kw. 2745), ***Kronenberg*** (*Gerhard,* geb. Ootmarsum omstr. 1565, getr. met C. *Wedemhove,* kw. 3934/3935), ***Von Marhiilsen*** (geb. Eibergen ?, kw. 1403), ***Muschart*** (kw. 493), ***Von*** *Nesselrode zu* ***Hugenpoet*** (kw. 489), ***Pagenstecher*** (kw. 703), ***Von*** *Plettenberg* (kw. 701), ***(Von)*** *Raesfeld* (*zu Romberg*) (kw. 523, 981, 7901), ***Von Ripperda zu Venhausen*** (kw. 1957), ***Tombrock*** (kw. 1007) en ***Torck*** (kw. 533). — C. Steinbicker, ***Ten*** *Broeck* (***Tenbroeck) - Tombrock-Zumbroek-Zumbroock.*** Eine niederländisch-westfälische Beamtenfamilie. Aan de gegevens, die op Nederland betrekking hebben werkten mee H. C. F. G. van Ditzhuyzen en G. L. Meesters. De genealogie vangt aan met ***Hermann ten Broecke,*** overl. Oldenzaal vóór 23 juli 1629, getr. met ***Aeltien*** *Nijterts*. Met allianties' ***Hidding ex*** matre *Westendorff,* ***Van Twenhuijsen*** (getr. Zwolle 1682) en ***Van Werven*** (Deventer). Als "Anhang" aantn. aangaande de aanverwante geslachten a. ***(Von) Ham*** waarin 2 huwelijken *Cloppenborgh* (Lingen), b. *Schlitzweg* met allianties ***Von Middachten ex*** matre *Niehof,* ***Van Voerst ex*** matre ***Von*** *Raesfeld* en ***Wierts ex*** matre *Fullenius* en c. ***Wettendorff.*** — H. J. Warnecke, Die Räte des Grafen ***Arnold IV. von Bentheim*** und ihre Familien. Ein Beitrag zur Genealogie deutsch-niederländischer Gelehrtenfamilien. In het Fürst *zu* ***Bentheimse*** archief te Burgsteinfurt berust onder signatuur A 1541 een archiefstuk met de regeringsprotokollen van Graf ***Arnold IV van Bentheim,*** die de jaren 1581 tot 1600 bestrijkt. Als naaste adviseurs van laatstgenoemde — stichter (1588) van de Hoge School te Schüttorf, die 1591 naar Burgsteinfurt werd verplaats' en bekend is als Gymnasium Arnoldinum — worden ten tijde van de beroemde staatsrechtgeleerde ***Johannes*** *Althusius* ***(1557-1638)*** vermeld licentiaat ***Werner Brewer,*** "Landschreiber" ***Jacob*** *Müntz,* rentmeester ***Heinrich Münnich*** en "Richter und Gograf" *Johann Palthe*. Men mag veronderstellen, dat zij en hun met elkaar vermaagschapte nakomelingen tot verbreiding van *Calvijn's* leer hebben bijgedragen. Aan de 92 op de verwantschapstabel voorkomende personen wordt nà de inl. nader ingegaan. Met gegevens' *Böckelmann,* (*Von*) *Danckelmann* (met alliantie *Roelinck,* geb: Dalfsen ex matre ***Buecker*** uit Zutphen), *Coccejus,* ***Kestering*** (met alliantie ***Hoboken ex*** matre *Tengnagel* en *Winckel* uit Ootmarsum),

Münnich (met alliantie ***Van Leeuwen,*** koopman in Zwolle), ***Pagenstecher*** (met alliantie ***Houck,*** *Rutgers(ius) en Van Scherpenzeel;* met verbeteringen op gen. ***Pagenstecher*** gepubl. in DGB., dl. 135) en *Palthe* (met alliantie *Westenberg*).

Westfälische Zeitschrift, bd.CXXIX (1979).

D. Aschoff, Das Pestjahr 1350 und die Juden in Westfalen. — K. H. Kirchhoff, *Wolter* ***Westerhues*** (1407—1548), ein Glockengiesser in Westfalen. Handelt over leven en werk van *W.* ***Westerhues,*** over wiens herkomst (wellicht te zoeken in de omgeving van ***Gerhard de Wou)*** en sterfjaar niets vast staat. Blijkens een aan het slot afgedrukte lijst heeft *W.* ***Westerhues*** een klok voor Neede en 2 aan hem toegeschreven klokken voor Denekamp vervaardigd. Bevat tevens enige aantn. over de klokkengieter ***Antonius van der Borch,*** zn. van de Utrechtse klokken- en geschutgieter ***Henrich*** *Egberts* ***de Borch (1503-1532).*** — H. Lahrkamp, Rückwirkungen der Tiirkenkriege auf Munster 1560-1685. Noemt enige met namen vermelde terugkerende gevangenen, ontleend aan de op het Stadtarchiv Munster berustende "Gruetamtsrechnungen," rekeningen die door E. Hövel als "personengeschichtliche Quelle von internationaler Bedeutung" worden aangemerkt. — H. B. Spies, Die Hintergründe der Rückkehr des russischen Zweigs der Familie *Wittgenstein* nach Deutschland. — M. von Fürstenberg. Das Flabellum in der Kirche des Westens. — M. Niggemeier, Die Säkularisation des Kollegiatstiftes zum Busdorf in Padersborn 18 **10.**

Heimatbuch des Kreises Viersen, jrg. 1981.

D. von Merveldt, Dr. ***Hermann*** *Dingelstad* aus Bracht ... ein Niederrheiner als Bischof von Munster 1890-1911. Met portret en afb. van bisschopswapen. De thans in Swalmen wonende fam. ***Dingelstad*** stamt af van *Tilmanus* ***Dingelstad,*** geb. Kaldenkirchen 31 maart 1774. (Zie: De Maasgouw, 1979, 15). — H. Martens, Das Lehen Bisterfeld in Schmalbroich. Met gegevens ***Von Broichhausen*** en ***Von der*** *Portzen* en afb. van de grafsteen van ***Gerhard von Morriën,*** overl. 1662. — **W.** Arbogast, Drei historische Orgelwerke im Schwalm-Nette-Gebiet. Geschichte der Kleinorgeln in Dilkrath, Luttelforst und Overhetfeld. Maker van het orgel in Dilkrath is de uit Vlaanderen afkomstige *Daniel* (*I*) ***Schouten*** (*Schauten*), overl. Jüchen 1780. Zijn zoons *Maximilian, Daniel* (*II*) en ***Peter*** *Joseph* waren eveneens orgelbouwer. De laatste twee leidden het bedrijf verder onder de naam "Gebr. *Schauten*" en "Frères *Schauten.*" Hoewel verscheidene nakomelingen van *Daniel* (*I*) als orgelbouwer werkzaam waren, zijn alleen de door *Daniel* ***(Z)*** vervaardigde orgels te Neuenhoven en Dilkrath behouden. Aan het Dilkrath-orgel is in 1838 gewerkt door de 1785 in Rotterdam geb. en 1854 in Tegelen overl. ***Peter*** *Franziskus* ***van*** *Dinter.* — J. Hermes, Gold- und Silberschmiede in Kempen. Op de chronologische lijst worden vermeld: 1. *Carl Benedict Joseph Eugen* ***Godfroyd,*** geb. Malmédy 1755, schoonvader van Kempen's belangrijkste goud- en zilversmid *Franz* ***Xaver*** *Hellner*; ***2. Reiner Lendemans,*** geb. Venlo 1779, overl. Kempen 1833; 3. ***Friedrich*** *August Joseph Gangolf Samans,* tr. 1808 ***Zda*** *Franziska* ***Willemsen*** uit Venlo en 4. *Franz* ***Xaver Hellner*** (1819-1901) **.** In zijn atelier is o.m. een "Kapittelkreuz mit Fussstück, 2 m. hoch, für den Erzbischof von 's-Hertogenbosch" vervaardigd.

Bulletin [de la] Société de l'histoire du protestantisme français, afl. juli-sept. 1980.

B. Vogler, Le corps pastoral strasbourgeois au XVIIIe siècle. Genoemd wordt o.m. Dr. theol. ***Friedrich*** *Reuchlin,* "président du convent" 1761-1787, laatste pred. in een geslacht van 6 generaties theologen sedert 1547. —. J. M. Debacd, Visites pastorales et vie paroissiale: Un exemple luthérien montbéliardais: Abbévillers du XVIe au XVIIIe siècle. In de 3 hoofdstukken wordt aandacht besteed aan: I. Visites pastorales et cadre paroissial: problèmes et méthode; II. Essai d'une typologie des visites pastorales à l'échelon paroissial d'Abbévillers. Met vermelding van de namen *Monnier (27* aug. 1560) en *Ni(c)quet (1611, 1614);* III. Les apports des visites: L'exemple paroissial d'Abbévillers de 1540 à 1791. Met de namen ***Charrière,*** *Duvernoy* en ***Peugeot.*** Biogr. aantn. over de predikanten van de kerkgemeente Abbévillers van 1540 tot 1795 komen voor in "Annexe no.1." — M. Richard, Les members laïques du consistoire général de la Confession d'Augsburg (1805-1848). Hierin de namen ***Anthing, Drion*** en ***Lentz.***

Bulletin [de la] Société de l'histoire du protestantisme français, afl. okt.-dec. 1980.

R. Zuber, De *Scaliger* ***à*** Saumaise: Leyde et les grands "Critiques" français. — P. Romane-Musculus, Les pasteurs de l'église réformée de Toulouse du XVIe au XIXe siècle. Na een beknopte inl. volgen biogr./geneal. gegevens, over de predikanten (in volgorde van hun komst te Toulouse). Hierin aantn. ***Chabrand*** (een dr. van Ds. ***David-César Chabrand*** t.w. ***Jeanne-Françoise,*** geb. Toulouse 29 aug. 1817, tr. aldaar 8 dec. 1835 *Bartholomeus Croll,* van Rotterdam, pred. te Honfleur), *Julien* en ***Viel.***

Zeitschrift "Adler," afl. april-juni 1980.

R. Perger, Zur Blickrichtung des Adlers im österreichischen Staatswappen.

Basler Zeitschrift für Geschichte und Altertumskunde, bd. LXXVIII (1978).

P. L. Ganz, Die Basler Professorengalerie in der Aula des Museums an der Augustinergasse. Het met 125 afbn. van portretten verluchte art. houdt o.a. in: Alphabetisches Verzeichnis der Dargestellten, Alphabetisches Verzeichnis der Künstler, Einführung en Katalog der Bilder. Laatstgen. hoofdstuk geeft behalve de beschrijving van de portretten in beknopte vorm biogr. gegevens over de geportretteerden en de kunstenaars: ***Bachofen, Bernoulli, Huber,*** *Just,* ***Merian,*** Monogrammist ***FW,*** Monogrammist *JG,* ***Passavant, Von*** *Salis* en ***Wettstein.***

THA. J. VAN ALFF.

VRAGEN EN ANTWOORDEN+

Boers. In de Ned. Leeuw 1944, kol. 102-104, beschrijft Bijleveld het leven van *Carolus* ***Boers,*** baljuw der Katwijken. Diens achterkleinzoon ***Johannes Wilhelmus Boers,*** geb. te 's-Gravenhage, secretaris van Pekalongan, † Bandoeng 23 juli 1868, tr. ***Anna Elisabeth Josina Mooyaart,*** geb. 6 dec. 1801, † te Wageningen, dr. van ***Anthonie Noel Mooyaart*** en ***Anna Petronella Maria Pauw.*** Eén van hun achttien tussen 1821 en 1843 geboren kinderen was ***Charles Boers,*** geb. Pekalongan 21 nov. 1825, zoutverkooppakhuismeester, † Meester Cornelis 3 febr. 1891, tr. Batavia 14 sept. 1854 *Augustina*

Agraphina van der Does, geb. Batavia 6 sept. 1835, † Batavia 19 juli 1917, dr. van ***Theodorus Adriaan van der Does*** en ***Sophia Anna Louise van Heemstede.***

Iconografische en genealogische gegevens gevraagd betreffende het nageslacht van het echtpaar ***Boers-Mooyaart.***

Amsterdam. MR. A. J. A. LABOUCHERE.

Van Cranenburch (1980, 431). Over het geslacht ***Van Cranenburch*** en de vermeende verwantschap met de familie ***Van Wassenaer*** blijkt door Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van Blokland te zijn gepubliceerd in jrg. 1922 en 1923 van dit maandblad [1]. In een reeks belangwekkende artikelen behandelde deze op kritische wijze de vermeende takken, welke volgens traditie vóór 1300 uit het geslacht ***Van Wassenaer*** zouden zijn gesproten. De familie ***Van Cranenburch zou*** volgens overlevering stammen van ***Bartholomeus,*** vierde zoon van ***Dirk van Wassenaer*** (vermeld 1205-1243). Beelaerts meende echter de familie ***Van Cranenburch*** niet als een wettige tak van de ***Van Wassenaer's*** te mogen #beschouwen.

Bij mijn weten is er sedert de jaren twintig niets meer over deze familie ***Van Cranenburch*** gepubliceerd. Naar aanleiding van mijn vraag naar gegevens over dit geslacht in jrg. 1980 van dit maandblad, lijkt het mij zinvol hier een overzicht te geven van hetgeen er nu bewezen geacht mag worden van de genealogie dezer familie. In de afgelopen jaren zijn er tal van repertoria van leenkamers gepubliceerd en in enkele daarvan werden leden van dit geslacht vermeld gevonden. Het is hoopvol, dat er sedert de jaren twintig nog iets meer blekend geworden is over deze familie. Ik hoop dat deze fragment-genealogie de aanzet moge zijn tot hernieuwde belangstelling voor dit geslacht.

Met enige zekerheid vangt de genealogie aan met:

1. ***Jan Enghebrechtsz. alias Jan van Cranenborch,*** bezit vóór 1367 de woning Cranenburch met 7 morgen land te Eikenduinen bij 's-Gravenhage (in Haagambacht), een leen van de 'hofstad Wassenaar [2]. Op 29 april 1324 is hij in het bezit van de helft van de tienden van Scheveningen, eveneens een Wassenaars leen. De andere helft is in het bezit van ***Philips Hughensz.,*** „neef" van de leenheer ***Philips van Wassenair*** [3]. Met zijn vrouw ***Badeloge Pietersdr. van Minnichem,*** ambachtsvrouwe van Ravensberg, Gravekoop enz., wordt ***Jan*** genoemd op 26 juli 1326. Wellicht is hij identiek met ***Jan Egghebrechtsz.,*** welke op 22 nov. 1339 vermeld wordt i.v.m. een twist tussen hem en de abdis en het convent te Loosduinen [4]. Op 29 juni 1367 is de woning Cranenburch niet meer in het bezit van ***Jan,*** zodat hij vóór die datum gestorven zal zijn [2].

   Waarschijnlijk was hij de vader van:

   1. ***Enghebrecht van Cranenburch,*** volgt 11.
   2. Jonkvrouwe ***Aechte,*** vermeld op 29 juni 1367 als weduwe van ***Jonijs van Otshoirn*** [2].

11. ***Enghebrecht (Engebrecht, Enghelbrecht, Engelbert, Egbert) van Cranenburch,*** op 29 juni 1367 door zijn „neef" ***Dirc van Wassenair,*** burggraaf van Leiden, beleend met de woning Cranenburch. Bij zijn kinderloos overlijden zal dit leen versterven op zijn zuster Jonkvrouwe ***Aechte,*** weduwe van ***Jonijs van Otshoirn*** [2]. Mogelijk is hij reeds op eerdere datum met dit goed beleend en dient de akte van 1367 voor het vastleggen op wie het gloed zal versterven bij zijn kinderloos overlijden". Zijn vrouw Jonkvrouwe ***Lijsbeth (Lisebet) Jan Mouwerijnsdr.*** wordt op 1 okt. 1372 (= 1373 ?) bij dode van haar vader ***Jan Mourijsz.*** „uit Burgherdijc", gehuwd met ***Kateline Willem Katelinenzoonsdr.,*** beleend met een grafelijk leen van 10 morgen in Maasland [6]. In 1390 vindt „met ledige hand" opnieuw belening plaats". Met de overstroming van de Riederwaert heeft zij haar handvest verloren en op 12 juni 1405 tocht zij haar man ***Engebrecht van Cranenburch*** met dit goed [6]. Op 1 okt. 1373 wordt zij bij dode van haar vader met nog een grafelijk goed, groot 14 morgen met een woning te Maasland, beleend [7]. In 1390 wordt voor dit goed „met ledige hand" hulde gedaan [7]. Op 1 okt. 1373 verkrijgt zij bij dolde van haar vader een smaltiende in Maasland, hetwelk ook een grafelijk leen is [8]. Wederom in 1390 doet zij ook hiervoor hulde „met ledige hand" [8]. Wellicht kort na het overlijden van haar vader wordt ***Lijsbeth*** beleend door de hofstad Hontshol met 4 morgen in Bordijck te Maasland. De datum van belening is niet meer te achterhalen [8a]. Op 7 febr. 1410 wordt ***Egbert van Cranenburch*** beleend met een smaltiende in Maasland van de hofstad Egmond [9], welke afkomstig is van zijn schoonvader ***Jan Mouwerijnsz.*** [10]. Voorts is hij in het bezit van de helft van de tienden van Scheveningen, welke eerder eigendom waren van ***Jan Enghebrechtsz.,*** 'hetgeen een sterke aanwijzing is voor diens vaderschap. De andere helft der tienden zijn na ***Philips Hughenz.*** (zie bij gen. 1) in het bezit van diens dochters *Machtelt* ***Philips Hughezoonsdr. en*** Jonkvrouwe ***Baertraet*** „uut den *Were*" [3] ***Enghebrecht van Cranenburch*** sterft vóór 5 febr. 1421 [7]. Zijn vrouw is dan mogelijk nog in leven.

1. Zie: Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van Blokland, Jongere takken van het geslacht van Wassenaer vóór 1300 daaruit gesproten, in: De Ned. Leeuw jrg. 1922, kol. 298—309, 355-364 en jrg. 1923, kol. 317-334. Zie met name kol. 320—323.
2. Zie: C. Hoek, de Leenkamers van de heren Van Wassenaar, in: Ons Voorgeslacht jrg. 19'78, blz. 194.
3. Als noot 1, kol. 322, 323, 328 en als noot 2, blz. 202.
4. Als noot 1, kol. 323.
5. D.a.p. als noot 1. kol. 322.
6. Zie:-C. Hoek, Repertorium op de Grafelijke lenen in Maasland (1258—1648), in: Ons Voorgeslacht jrg. 1970, blz. 96.
7. Als noot 6, blz. 102.
8. Als noot 6, blz. 127.

8a. Zie: C. Hoek, Repertorium op de lenen van de hofstad Hontshol, in: Ons Voorgeslacht jrg. 1972, blz. 230.

9. Zie: C. Hoek, Repertorium op de lenen van de hofstad Egmond in Delfland, Schieland, Putten en IJsselmonde, in: Ons Voorgeslacht jrg. 1976, blz. 93.
10. De leenregisters geven enig inzicht in de famiile Jan *Mouwerijnsz.*:
    1. *Mouwerijn Diercxz.*, sedert 1346 leenman van de Graaf van Holland in Maasland, † vóór 1439. Mogelijk was hij een kleinzoon van *Mourinus* van *Burgerdijc,* welke sedert 1272 leenman van de Graaf te Maasland was. Twee van diens lenen zijn later in het bezit van *Mouwerijn Diercxz.*
       Kinderen:
       1. *Jacob Mouwerijnsz.*, leenman te Maasland sedert 1348.
       2. *Jan Mourijsa.* „uit Burgherdijc", volgt 11.
    11. *Jam Mourijsz.* (*Mouwerijnsz.*) „uit Burgherdijc", leenman te Maasland sedert 26 okt. 1352, † vóór 1 okt. 1373, tr. *Kateline Willem Katelinenzoonsdr.*
       Kind:
       Jonkvrouwe *Lijsbeth* (*Lisebet*) *Jan Mouwerijnsdr.*, leenvrouwe te Maasland, tr. *Engebrecht van Cranenburch* (zie: gen. 11).
       Zie als noot 6, blz. 95, 96, 101, 102 en 127 en zie noot 8a.

Uit dit huwelijk:

1. *Jan van* Cranenburch, volgt III.
2. ***Egbert van Cranenburch,*** verkrijgt op 14 maart 1431 van zijn broeder ***Jan van Cranenburch 2*** kampen uit het leen van 14 morgen te Maasland [7].

III. ***Jan van Cranenburch,*** op 5 febr. 1421 als zoon van Jonkvrouwe ***Lijsbeth*** beleend met de 10 morgen, de 14 morgen met woning en met de smaltiende te Maasland [6,7,8]. Op 8 maart volgt de belening van de 4 moagen van Hontshol [8a], terwijl op 11 mei 1421 de woning Cranenburch in zijn bezit komt [2]. Op 5 nov. 1421 verkrijgt hij bij dode van zijn vader ***Egbert van Cranenburch*** diens smaltiende van Egmond te Maasland [9]. Op 17 maart 1429 tocht hij zijn vrouw *Beatrijs Gherijtsdr.* met de 10 morgen in Maasland [6]. Op 28 okt. 1429 doet hij „met ledige hand" hulde voor het leen van Hontshol [8a]. Aan zijn broeder ***Egbert van Cranenburch*** schenkt hij op 14 maart 1431 2 kampen uit het leen van 14 morgen te Maasland. Hij verkrijgt hiervoor confirmatie op 20 maart d.a.v. [7]. *Jan* sterft vóór 23 mei 1447 [7,8].

Hij was de vader van:

Engebrecht ***van Cranenburch,*** volgt IV.

IV. ***Engebrecht (Egbert) van Cranenburch,*** op 23 mei 1447 bij dode van zijn vader *Jan* ***van Cranenburch*** beleend met de grafelijke goederen en smaltiende te Maasland [6,7,8]. De eventuele belening van de smaltiende van Egmond is niet te achterhalen [11]. Op 29 mei 1447 volgt de belening met Cranenburch [2]. Op een niet meer te achterhalen tijdstip komt hij in het bezit van het leen van Hontshol [8a]. Op 20 febr. 1479 doet hij opnieuw hulde voor de 10 morgen in Maasland [6]. Hij sterft vóór 17 maart 1484 [2], nalatende:

1. *Gerijt van Cranenburch,* op 17 maart 1484 bij dode van zijn vader *Engebrecht* ***van Cranenburch*** beleend met de woning Cranenburch [2] en op 29 maart d.a.v. met al de goederen en de smaltiende te Maasland, met uitzondering van het leen van Hontshol, waarvoor wellicht verzuimd was hulde te doen [6,7,8]. Hij sterft zonder wettige nakomelingen tussen 29 maart en 6 dec. 1484 [2].
2. Jonkvrouwe *Lijsbeth (Elizabeth)* ***Engbrechtsdr.*** *(Engelbrechtsdr.)* ***van Cranenburch*** (*Cranenborch*), bij dode van haar broeder *Gerijt* ***van Cranenburchf*** beleend met de woning Cranenburch op 6 dec. 1484 [2]. Op 18 april 1485 volgt de belening met diens goederen en de smaltiende te Maasland [6,7,8]. Op 11 april 1491 draagt zij deze smaltiende over aan ***Henrick Jacobsz.*** [8]. Pas op 7 maart 1492 volgt — na verzuim — de belening met het goed van de hofstad Hontshol. Zij draagt dit leen over aan ***Adriaen van de Hoeve*** (= zeer waarschijnlijk haar zoon), met de bepaling dat bij diens kinderloos overlijden dit goed zal versterven op haar dochter ***Marie*** en bij gebreke van haar, op de rechte zwaardzijde van ***Lijsbeth van Cranenburch*** [8a]. Op 23 febr. 1498 draagt ***Lijsbeth*** de 14 morgen met woning te Maasland over aan ***Woufer Jansz.*** [7], terwijl op 1 juni d.a.v. aan dezelfde persoon de 10 morgen in Maasland worden overgedragen [6].

11. Als noot 9. Na de belening van 1421 wordt er geen melding meer gemaakt van volgende beleningen.

De woning Cranenburch tenslotte gaat op 25 juli 1499 over op *Hubrecht* ***van der Meer,*** waarbij een *Jan Claesz.* als haar voogd optreedt [2]. Deze persoon treedt ook op bij de overdracht van 23 febr. 1498 [7]. ***Lijsbeth van Cranenburch*** sterft na 25 juli 1499 [2] en tr. le ***Adriaen*** *Gerijtsz.* ***van der Hoeve,*** overleden tussen 18 april 1485 en 11 april 1491 [6,7,8] en tr. 2e *Ghijsbrecht* ***Willemsz.*** wellicht overleden tussen 11 april 1491 en 23 febr. 1498 [7,8].

Uit het eerste huwelijk bekend (volgorde willekeurig):

a. ***Ridder Adriaensz.,*** assisteert zijn moeder ***Lijsbeth van Crunenburch*** op 1 juni 1498 met de overdracht van de 10 morgen te Maasland [6].
b. ***Marie (van der Hoeve),*** in leven 7 maart 1492 [8a].
c. ***Adriaen*** *van* ***de Hoeve,*** door ***Lijsbeth met*** Cranen***burch*** met het goed van Hontshol beleend op 7 maart 1492 [8a].
d. ***Margaretha Adriaensdr. van der Houven,*** tr. (ca. 1499 ?) ***Hubrecht van der Meer*** [12], welke op 25 juli 1499 na overdracht door Jonkvrouwe ***Lijsbeth Engelbrechtsdr.*** wordt beleend met de woning Cranenburch [2]. Hij sterft vóór 27 juli 1514 [2].

Op 30 aug. 1276 beleende *Dirc* ***van Wassenare*** zijn oom ***Bartholomeus*** met een rente van 2½ pond Hollands per jaar uit de tienden te Zoetermeer. Deze ***Bartholomeus*** — van wie niet bekend is of hij zich ***Van Cranenburch*** noemde — had in 1276 slechts een dochter in leven [13].

In een regest van 24 maart 1357 wordt melding gemaakt van heer ***Dieric van Cranenburch,*** baljuw van Delfland en Schieland, welke een neef was van ***Aelbrecht,*** hertog van Beieren, ruwaard van Holland enz. [14].

Gezien het voorgaande ben ik met Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van Blokland geneigd te geloven dat er op één of andere wijze verwantschap heeft bestaan tussen deze familie ***Van Cranenburch*** en het geslacht ***Van Wassenaer.*** Het is nu de vraag of dit ooit bewijsbaar aangetoond zal kunnen worden. Wie van de lezers kan nadere gegevens verschaffen omtrent naamdragers in de middeleeuwen ? Helaas zijn tot heden geen zegels van leden van dit geslacht aan het licht gekomen. Wie weet van het bestaan hiervan af ?

Rotterdam. K. J. SLIJKERMAN.

Van Dongen. ***Willem Willemsz. Leenheer,*** geb. Groote Lindt, boer ald., dijkgraaf van de Zwijndrechtse Waard, † (impost (3,—) bet. Groote Lindt 22) dec. 1776, zn. van ***Willem Cornelisz. Leenheer*** en *Marijtje* ***Ariens*** *Salij,* tr. le Kijfhoek 22 nov. 1722 *Neeltje Jans* ***van Dongen,*** j.d. onder Kijfhoek, † (impost (ƒ 3,—) bet. Groote Lindt 16) maart 1759. Uit dit echtpaar werden in de jaren 1723-1731 5 kinderen te Groote Lindt gedoopt: ***Pietertie, Adriana,*** *Jan, Cornelis* en *Marijtie.*

Ondanks vele moeiten mocht het niet gelukken iets over

12. Zie: Het geslacht van der Meer, in: De Nederlandsche Heraut jrg. 1892, blz. 218 e.v.; zie ook: De Ned. Leeuw jrg. 1981, kol. 32 en K. J. Slijkerman, De voorouders van Kees Jan Slijkerman, een overzicht van tien jaren kwartierstaatonderzoek, Rotterdam 1981, blz. 98, 99.
13. Als noot 2, blz. 629.
14. Zie: J. H. W. Unger, Regestenlijst voor Rotterdam en Schieland tot ***in 1425*** (Rotterdam 1907), blz. 232, en zie: Dr. A. W. E. Dek, Genealogie der Graven van Holland (Zaltbommel 1966), blz. 63. De verwantschap tussen deze ***Dieric van Crunenburch*** en ***Albrecht*** hertog van ***Beieren*** enz. blijkt niet. Gezien het kennelijke verschil in maatschappelijk opzicht, zou men kunnen denken aan bloedverwantschap via bastaardij.

het voorgeslacht van *Neeltje* ***van Dongen*** aan het licht te brengen. Rond 1700 kwam deze familienaam op IJsselmonde blijkbaar niet voor. Wel leefden te Dordrecht naamgenoten, doch verwantschap met *Neeltje* van ***Dongen*** werd niet aangetoond. Evenmin kon zij worden ondergebracht in andere gelijknamige familiegroepen elders in Zuid-Holland.

Gevraagd de kwartieren van *Neeltje* ***van*** *Dongen* en alle gegevens over haar familie vóór ca. 1750.

Rotterdam. **K. J. SLIJKERMAN.**

Hoogerwerf. Ondergetekende maakt studie van de oudste generaties van de Kijfhoekse schoutenfamilie *Hoogerwerf*. Gaarne kontakt gezocht met geïnteresseerden in dit geslacht.

Rotterdam. **K. J. SLIJKERMAN.**

Van Kervenheim, **Van** Kervel. Stellig een ander „familiepapier" dan die, welke de redactie van Ned. Patr. 1928/1929 hebben doen twijfelen aan de afstamming van ***Van Kervel*** van ***Van Kervenheim,*** namelijk een door ***Dirck van Kervel*** en zijn zoon Mr. ***Abraham van Kervel*** van 1662 tot 1741 bijgehouden familieregister met alle data van geboorte, doop, huwelijk, ziekte en dood, noemt alle leden van de twee opeenvolgende gezinnen uitsluitend ***Van Kervel.*** Een latere toevoeging, achterin het register, van Mr. ***Alexander Jan van Kervel,*** gehuwd met ***Henriefta Conradina van Brienen*** en kleinzoon van een broer van voornoemde ***Dirck van Kervel,*** geeft een „verkorte genealogie" van zijn grootvader *Johannes* en oud-oom ***Dirck.*** Daarin begint hij met ***Albert van Kervel,*** daaronder diens zoon ***Derck*** en daar weer onder ***Alexander van Kervel tof Kervenheim,*** gehuwd met ***Maria van Warmenhuysen*** (de vader en moeder van de grootvader en oud-oom).

Het is duidelijk dat in de familie ***Van Kervel*** de naam ***Kervenheim*** als stamnaam toen nog voortleefde, en dat was in 1726,.

H. E. **MAILLETTE DE BUY WENNIGER.**

Mauroux ***(Gers, Frankrijk).***

Wapen (Van) Kronenburg. Rietstap maakt in zijn Armorial Général onderscheid tussen de adellijke familie ***Van Cronenburch*** met als wapen een veld van blauw, met een schildhoofd of vrijkwartier waarin de vier Henegouwse leeuwen, en een familie ***Kronenburg,*** die als wapen voert: in goud een rode burcht met zwarte deur en in een blauw schildhoofd twee gouden kronen.

Muschart (coll. Centraal Bureau voor Genealogie, 's-Gravenhage) vermeldt een ***Anna*** *Kronenburg,* ged. Haarlem 13 febr. 1685, tr. ***Johannes Oosterling,*** wier familie het laatstgenoemde wapen voerde, zonder schildhoofd maar doorsneden.

Kits Nieuwenkamp geeft in zijn „Nederlandsche Familiewapens" (eerste uitgave 1936—1939), met als bronvermelding de collectie Steenkamp, het adellijke wapen met de opmerking dat de Loenense ***Van Cronenburg'en*** in later tijd het sprekende wapen zijn gaan voeren. Bewijzen hiervoor worden niet aangevoerd.

Opgave (met bronvermelding) gevraagd van naamdragers met data, waarop zij het sprekende wapen met de burcht en twee kronen voerden.

Gouda. **J. A. C. KRONENBURG.**

Van Leersum-Kuijper.

Gerrit van Leersum, begr. Utrecht 26 febr. 1798, tr. ald. (R.K.) 14 okt. 1786 *Dirkje* ***Kuijper,*** ged. Utrecht (R.K.) 5 april 1766, † ald. 3 jan. 1821, dr. van ***Cornelis Kuijper*** en *Annigje* ***van Ooij*** *(Nooij).*

Uit dit huwelijk:

1. ***Hendrik van Leersum,*** ged. Utrecht (R.K.) 2 aug. 1787.
2. ***Nicolaas van Leersum,*** ged. Utrecht (R.K.) 9 juni 1789.
3. ***Nicolaas van*** *Leersum,* ged. Utrecht (R.K.) 12 aug. 1790.
4. ***Steven Nicolaas van Leersum,*** ged. Utrecht (R.K.) 11 maart 1792.
5. ***Franciscus Johannes van Leersum,*** ged. Utrecht (R.K.) 28 dec. 1793.
6. ***Hermina van Leersum,*** ged. Utrecht (R.K.) 1 april 1796.

Gevraagd de kwartieren van het echtpaar ***Van Leersum-Kuijper.***

Rotterdam. **K. J. SLIJKERMAN.**

(Van) Limbeek. In het trouwboek van de Nederduits Hervormde kerk te Zeddam (gem. Bergh) komt de volgende inschrijving voor. Op 6 juni 1684 lieten *Bernt* ***Leembeeck,*** van Zeddam, wedr. van *Marrij* ***Truystede*** ***(ter*** *Huysstede*), en ***Hendersken Schuirmans,*** jonge dochter van ***Jan Schuirmans*** uit Beek, hun huwelijk — dat zij blijkens een noot van de dominee hadden gesloten voor „Paap ***Vosch"*** — registreren. Uit dit eohtpear stamt het nu nog levende geslacht ***Limbeek*** in Bergh. Verwantschap met het geslacht ***Van Limbeek,*** voorkomende in Didam in de 17de en 18de eeuw, kon niet worden vastgesteld.

Gevraagd nadere gegevens over de voorouders van genoemde *Bernt* ***Leembeeck (Limbeek).*** Gegevens over andere ***(Van) Limbeek's*** in en buiten Gelderland zijn van harte welkom.

Ambt *Delden.* **FRATER H. LIMBEEK.**

Van Plettenberg. In De Ned. Leeuw 1981, k. 79-89 behandelt Mr. J. Belonje de vijf testamenten van ***Aaltje van Plettenberg.*** De testatrice gedenkt daarin haar nicht ***Levina Pru ys,*** echtgenote van ***Willem van Tongeren*** te Amsterdam. Deze ***Levina Pruys*** werd ca. 1592 geboren als dochter van ***Stoffel Dircks*** (*Pruys*; de naam kwam ik ook tegen als *Bruinings*). Zij ondertr. Amsterdam 5 jan. 1617 ***Willem van Tongeren,*** ged. ald. (Oude Kerk) zn. van *Hendrick* ***van Tongeren,*** passementwerker afkomstig uit Lübeck, en ***Trijn Hendricks.*** Beide echtelieden werden op 17 okt. 1665 te Amsterdam (Nieuwe Zijds Kapel) begraven en wel in het graf van haar vader *Stoffel* ***Dircks.***

Gaarne zou ik vernemen op welke wijze ***Levina Pruys,*** wier moeder mij onbekend is gebleven, verwant was aan ***Aaltje van Plettenberg.***

Voorts nadere gegevens gevraagd over het echtpaar *Sibilla* ***von*** *Plettenberg,* dr. van ***Heinrich won*** *Plettenberg* (zu Engstveld ?) en *Catharina von* ***Edelkirchen,*** tr. (waar ?) 1 juni 1655 *Johann* ***Friedrich von*** *Omphal,* geb. Gummersbach 14 okt. 1600, † 19 juli 1671. Staan zij in relatie tot de door de heer Beelaerts behandelde familie van die naam (1981, 89-94) ?

Scheveningen. **MR. G. W. VAN HERWAARDEN.**

Ripping-Van Wesel. Genealogische en iconografische aanvullingen gevraagd op onderstaande kwartierstaat.

1. ***Sara Gerarda*** *Ripping,* geb. in 1815, † Wageningen 15 maart 1855, tr. Rotterdam 21 okt. 1835 ***Jan Lagerwey,***

geb. in 1805, predikant te Hoevelaken en Wageningen, † Utrecht 3 mei 1872.

2. ***Cornelis Ripping,*** geb. in aug. 1759, handelaar in buitenlandse fruiten, † Rotterdam 4 febr. 1829, wedr. van le ***Johanna Maria Daniels*** en 2e ***Anna van der Sande,*** tr. 3e (ondertr. Utrecht 21 mei 1800)
3. ***Sara Gerarda van Wesel,*** ged. Utrecht 3 mei 1772, † Rotterdam 10 dec. 1827.
4. ***Cornelis Ripping,*** geb. Rotterdam 3 juli 1718, † ald. 20 dec. 1791, tr. Rotterdam 3 juli 1743
5. *Cornelia* ***de Pauw,*** geb. Rotterdam 16 jan. 1724, † Rotterdam 6 dec. 1803.
6. Mr. ***Gerard van Wesel*** (mogelijk identiek met de ***Gerard van Wesel,*** die in 1758, komende uit Rotterdam, student te Utrecht wordt), burger van Utrecht 24 nov. 1759, tr. Utrecht 25 april 1768
7. ***Magdalena Margarefha Rijpland,*** † Utrecht 15 juli 1801.
8. *Gabriel Ripping,* ged. Zaltbommel 14 maart 1693, † Rotterdam 7 jan. 1765, tr. Rotterdam 19 sept. 1714
9. ***Johanna van Haffen,*** ged. Zaltbommel 6 sept. 1686, † Rotterdam 9 aug. 1772.
10. ***Johannes de Pauw,*** † ***12*** juli 1771, tr.
11. ***Jannefje van (den) Bousen,*** † ***16*** sept. 1773.
16. *Leendert* ***Ripping,*** tr. 2e Zaltbommel 27 jan. 1720 *Willemijnfje* ***Spillenaar,*** tr. le
17. ***Yda van*** *Limmel,* † vóór 27 jan. 1720.

Amsferdam. MR. A. J. A. LABOUCHERE.

Simson **(Sinsum)**. Aanvulling gevraagd van het volgende fragment.

1. ***Jan Simson,*** tr. ***Geesken*** (bij de doop der kinderen vermeld als: ***Stoffels, Cornelis, Conrads, Janssen, lansen*** en ***Sanders)*** .

   Uit dit huwelijk:

   1. *Ian* ***Simson,*** ged. Doesburg 1 dec. 1658.
   2. *Grietgen* ***Simson,*** ged. Doesburg 20 jan. 1660.
   3. ***Conradt*** *Simson,* ged. Doesburg 22 maart 1661.
   4. *Johannes* ***Simson,*** ged. Doesburg 6 jan. 1664.
   5. *Hendrick* ***Simson,*** ged. Doesburg 2 febr. 1666.
   6. ***Zoannes,*** volgt 11.

11. *Johannes* ***Simson,*** ged. Doesburg 9 april 1671, tr. Bergen op Zoom 27 nov. 1693 ***Maria van der Slof,*** † na 20 maart 1720.

    Uit dit huwelijk:

    1. *Jannis,* volgt IIIa.
    2. ***Everf,*** volgt IIIb.
    3. *Geesje* ***Simson, ged. Bergen*** op Zoom 11 jan. 1699.

IIIa. *Jannis (Jan)* ***Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 2 febr. 1695, waarsch. identiek met degene, die tr. ald. 13 aug. 1726 ***Elisabefh Muyfers,*** j.d. van Bergen op Zoom.

Uit dit huwelijk:

1. ***Maria Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 23 april 1727. † (aang.) ald. 7 sept. 1727.
2. ***Maria Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 23 jan. 1732.
3. ***Johanna Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 12 april 1733, † (aang.) ald. 20 april 1734.

4. ***Johannes Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 29 aug. 1734, † (aang.) ald. 21 april 1735.
5. ***Wilhelmina Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 5 febr. 1736.
6. ***Marinus Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 23 aug. 1737.

IIIb. ***Everf Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 20 jan. 1697, grutter ald., † na 20 okt. 1745, tr. Bergen op Zoom 20 maart 1719 ***Willemina Brouwers,*** ged. ald. 25 maart 1698, † na 2 dec. 1742, dr. van ***Cornelis Brouwers*** en ***Elisabefh Jaduee.***

Uit dit huwelijk:

1. ***Johanna Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 20 maart 1720, † na 1 sept. 1752, tr. Bergen op Zoom 25 febr. 1742 ***Adrianus van*** *Fernij,* ged. ald. 12 jan. 1721, † Soerabaja in 1752, zn. van ***Pieter van Fernij,*** mr. stoeldraaier, deken van het timmer- en metselambacht 1729 en lid van de brede raad 1735, 1737, 1739 te Bergen op Zoom, en ***Maria Lameteren*** (zie De Ned. Leeuw 1965, 336).
2. ***Cornelis Wilhelmus,*** volgt IV.
3. ***Marinus Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 17 maart 1723.
4. ***Wilhelmina Elisabeth Sinsum,*** ged. Bergen 28 juni 1724, tr. le ald. 24 okt. 1745 ***Adrianus van Dalen,*** geb. Bergen op Zoom; tr. 2e Bergen op Zoom 7 april 1749 *Govert* ***Wiffermans,*** geb. ald. 19 sept. 1723, mr. pottenbakker, gezworene 1750, 1752, 1754, 1757, 1761, 1762, 1765, 1766, 1769, 1772, 1774, 1777, 1785, 1786 en 1788 en deken 1751, 1760, 1764, 1768, 1771, 1776, 1784 en 1791 van het pottenbakkersgilde, lid van de brede raad 1773, zn. van ***Jan Philips Wiftermans,*** eigenaar van de pottenbakkerij het Rad van avonturen, en ***Adriana Goverfse de Hondf*** (zie C. J. F. Slootmans, resp. L. J. Weijs, C. J. J. van de Watering en id., Tussen hete vuren, deel 1, economisch-sociale geschiedenis van het potmakersambacht te Bergen op Zoom 1400-1925, deel 11, techniek en produkt, familiebetrekkingen en archivalia van de Bergen op Zoomse potmakers, Bijdragen tot de gesch. van het Zuiden van Nederland, delen XVIII en XIX, Tilburg, 1970).
5. *Jacoba* ***Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 26 jan. 1727, tr. ald. 20 juli 1749 ***Zacharias van Dalen.***
6. ***Tanna Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 5 maart 1728, † (aang.) ald. 26 jan. 1732.
7. *Johannes* ***Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 21 mei 1734, † (aang.) ald. 23 mei 1735.

IV. ***Cornelis Wilhelmus Sinsum,*** ged. Bergen op Zoom 21 jan. 1722, tr. ald. 5 mei 1749 ***Maria de Ligt,*** wed. van ***Hendrik Spaan.***

Uit dit huwelijk:

Wilhelmina Everdina Sinsum, ged. Bergen op Zoom 10 maart 1751.

Te Doesburg werden verder de volgende vermeldingen gevonden:

Pefer Sim *(p)son,* tr. ***Maria Cornelissen,*** die in juli 1614 een zoon ***Seim (Sem)*** lieten dopen.

Jan Simpson (Seymsen), tr. ***Maria Gerrifs,*** die op 3 aug. 1628 en 21 febr. 1630 dochters *Judith* en ***Elisabefh*** lieten dopen.

Jan Sim *(p)son,* tr. ***Lumme*** *Gosens* (wede. van ***Henrick***

Salomons), die op 10 april 1629 een zoon *Jan* lieten dopen.

Jan Sim (p)son, tr. *Elske N.*, die op 23 febr. 1639 een dochter *Maria* lieten dopen.

's-Gravenhage. MR. O. SCHUTTE.

Spiering (1971, kol. 96; 1973, kol. 20—22; 1974, kol. 290). Een onderzoek naar de herkomst van *François Ewoudsz. Spiering* (Nederland's Patriciaat 1916, gen. I; tr. Utrecht 1667 *Elisabefh van Someren)* waarbij in het bijzonder de gegevens van de weeskamer te Rotterdam[1] van belang waren, leverde mij zijn overgrootouders in deze Maasstad, het echtpaar *Cornelis Spiering* en *Soetje Adriaans.*

"De Vroedschap van Rotterdam" vermeldt hen in een fragment-genealogie *Spierinck* (no. 82) onder 1: *"Cornelis Spierinck*, geb. 1552, afkomstig van Heusden, huidevetter te Rotterdam, tr. *Soetje Adriaensdr. van Drongelen"*, met o.a. Vorsterman van Oyen als bronvermelding. In dit "Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche geslachten" wordt *Cornelis* een zoon genoemd van *Gerrit Huygensz. Spiering*, geb. 1520, en van *Geertruida Voet.*

In de geraadpleegde akten vond ik van *Cornelis Spiering* geen aanwijzingen over zijn leeftijd of geboorteplaats, noch vermelding van zijn ouders of andere verwanten. Zijn vrouw werd niet aangetroffen met de toevoeging *"van Drongelen"* (een heerlijkheid in het Land van Heusden) en evenmin met de naam *Avia van Drongelen*[2]. Blijkens de datum van een door hem afgegeven "rentebrieff" woont hij reeds' in 1573 te Rotterdam. Indien een beroep was vermeld wordt hij steeds "coopman" en nimmer "huidevetter" (leerlooier) genoemd[3]. Behalve van onroerend goed in Rotterdam blijkt hij in 1592 tevens eigenaar te zijn van huizen, boomgaarden en land in Sommelsdijk (alwaar 1602 ook een zoon woont). Zijn kinderen trouwen te Rotterdam, veelal "voor burgemeesteren" (stadhuis), mogelijk omdat het gezin doopsgezind is. Een van zijn kleindochters althans, legateert aan het Weeshuis 300 gld. en voorts 400 gld. "aen de armen van de Mennonistengemeente die men Vlaminghen noemt" [4].

In 1620 worden zijn zonen, in verschillende akten, genoemd in verband met land (of landaanwinning ?) respectievelijk: "in de lande van Heene" (bij Steenbergen), "de dijckagie te Brugge in Vlaenderen" en voorts vanwege "pretentiën jegens, *Jan Bongaerdt* te Aerdenburgh en de ingelanden van de bedijckte polder genaemt Ede bij Aerdenburgh", eigendommen en "pretenties" geërfd van hun vader ?

Een samenvatting van de resultaten van mijn onderzoek laat ik thans volgen.

1. *Cornelis Spiering* (tekent *Spierinck)*, koopman te Rotterdam, in 1576 voor de helft eigenaar van een haringbuis, vanaf 1577 — bij de uitleg van de stad — regelmatig met *Dirk Jansz. van der Aertbrugge* vermeld bij grondtransakties, koopt 1579 een huis in de "Houttuynen", bezit

1. G.A. Rotterdam, Weeskamer o.a. Register der rekeningen 628, fol. 262 vso., idem 634, fol. 335 en Boedelpapieren (*Francois Spiering* en *Annetje Ewouts van der Stock)* 1061.
2. De Nederlandsche Leeuw 1915, kol. 58 "Delftsche Vroedschappen": *Cornelis Spiering × Avia van Drongelen.*
3. Wel vind ik zijn naam in een transportakte van 5 januari 1597 waarbij *Dirk Jansz van* der *Aertbrugge* voor een part eigenaar wordt van de "huyvetterie van Maestricht" in de Hoogstraat, doch dan alleen als verwijzing naar de voorwaarden waarop *Cornelis* Spiering in 1578 "voors. erff van de magistraet ontfangen heeft" (en in 1580 weer had verkocht).
4. G.A. Rotterdam, not. 333, fol. 315, 16 september 1645.

een pakhuis aan de "Nieuwehaven" en is voorts gegoed 'binnen Sommelsdijck", begr. Rotterdam (aangegeven tussen 1 en 7) april 1599, tr. *Soefje Adriaans*, testeert 1604 als zijn weduwe en stelt tot erfgenamen *"Francoys, Cornelia, Adriaen, Jacob, Huych* en *Sara*, haere zes kinderen daer vader off was voorn. *Cornelis Spiering"* [5], begr. Rotterdam 17-24 oktober 1604.

Uit dit huwelijk:

1. *François*, volgt II.
2. *Corneiia Spiering*, † 1636, tr. 1e Rotterdam (stadhuis) 17 april 1594 *Hendrick Lintges*, "van Amsterdam", tr. 2e Rotterdam (geref.) 8 mei 1605 *Galeyn Blauvoet*, "wedr., van Yperen" en 3e ald. (stadhuis) 1 december 1619 *Johannes Narfius*, "der medicinen doctor, geboorticg van Dordrecht.
   Uit het 1e en 2e huwelijk zijn kinderen geboren.
3. *Adriaan Spiering*, vroedschap Rotterdam 161 1—'18, † 1618, tr. ald. (geref.) 20 oktober 1602 *Anneke Willemsdr. van Loon*, "j.d., beyde van Rotterdam, woonende in de Houtthuyn". Uit dit huwelijk o.a. nageslacht te Amsterdam en Delft.
4. *Jacques (Jacob) Spiering*, ondertr. Rotterdam (geref.) 31 jan. 1610 *Hesfer van Suydtlandt,"* j.d. van Zierickzee, wonende tot Steenbergen, getrouwt tot Willemstadt". Uit dit huwelijk kinderen.
5. *Hugo Spiering* [6], geb. omstreeks 1582, heer van Vrije Hoeven, Aarlanderveen en Oudshoorn (1621), tr. Rotterdam (stadhuis) 25 december 1605 *Geertruyt Seyvertsdr. van Duynen*, "beyde poortes alhier, sijn egte persoaen t'samen gevought ende getrout".
6. *Sara Spiering*, in september 1604 onmondig.
7. *Maria Spiering*, † voor februari 1589, tr. (als *Maritgen Cornelis Spierincxdochter)* Rotterdam (stadhuis) 15 april 1584 *Eeuwout Goessensz. van der Stock;* hij hertr. (ondertr. Rotterdam 12 februari) 1589 *Janneken Sanders*, "weduwe van *Jan Jasper Matthijs van Brugge*, woont tot Middelburg, met attestatie om aldaar te trouwen".

   Haar vermelding hier is ontleend aan de eerder genoemde fragment-genealogie in "De Vroedschap van Rotterdam". Indien zij inderdaad een dochter is van het echtpaar Cornelis *Spiering* en *Soetje Adriaans* dan is zowel Maria, ais haar vader ("geb. 1552") op jeugdige leeftijd in het huwelijk getreden.

II. *François Spiering* (tekent *Franchois Spierinck)* [8], koopt 1597 te Rotterdam "twee erffen" (buiten de Goudsche Poort) en verkoopt deze "thuyn" in 1602, dan "woonende in Sommersdijck" [7], compareert 1605 met *Adriaan Spiering* — en *Galeyn Blaeuvoet*, "swaeger" — als "broeders" van *Hugo Spiering* [8], testeert 1606 te Rotterdam, "coopman, woonende aen den Nieuwehaven", wedr. van *Anna Eeuwoufs van der Stock* [9] (erfgenamen: hun — niet met name genoemde kinderen) en testeert opnieuw in 1619 te Alkmaar (institueert in de "bloote legitieme portie zijn drie voorkinderen bij namen *Cornelis, Maritge*

5. Idem, not. 8, fol. 46, 14 september 1604.
6. Idem, weeskamer 546, 10 oktober 1616: *Baltgen Huybrecht* en *Hugo Spiering* aangesteld tot voogden over de weeskinderen van *Toenis Claes*, schipper, "daer moeder af is *Marigen Arriaens"*; is dit een *Marigen van Drongelen* ?
7. Idem, Gifteboek 491, fol. 177 en fol. 856.
8. Idem, not. 12, fol. 61, 3 december1605(huw.voorwaarden).
9. Idem, not. 12, fol. 255, 16 mei 1606.

ende *Ewout Spiring*") [10], begr. Alkmaar (Grote Kerk) 20 mei 1622, tr. le Rotterdam (stadhuis) 8 mei 1594 *Anneken Eeuwoutsdr. van der Stock,* "beyde van Rotterdamme", dr. van *Eeuwout Jansz. van der Stock* en *Maritje Gijsberts;* tr. *2e* (ondertr. Amsterdam 25 maart) 1608 ***Elisabeth Roosenkrans,*** ged. Amsterdam (Oude Kerk) 26 april 1582, begr. Alkmaar (Grote Kerk) 10 augustus 1619, dr. van ***Dirk Roosenkrans*** en ***Trijntje Harmens.***

Uit dit 2e huwelijk zes kinderen bekend.

Uit het le huwelijk (met ***Anna Eewouts van der Stock):***

1. ***Cornelis Spiering,*** † voor 1624, op zijn tweede reis naar Oost-Indië.
2. ***Ewoud,*** volgt 111.
3. *Maritje* ***Spiering,*** geb. omstreeks 1599, compareert te Rotterdam 1633, "geassisteert met ***Ewout Spieringh,*** haren broeder" [11], testeert aldaar 1645, stelt tot erfgenamen "het nagelaten weeskint van hare overleden broeder ***Ewout Spieringh*** voor d'eene helft ende *Abraham, Soetje, Annetje* ende ***Sara Spieringh,*** hare halve broeder ende susters samen voor de andere helft" [4], begr. Rotterdam 22 april 1663, "*Maertje* ***Spieringhs,*** bejaerde dochter",

111. ***Ewoud Spiering,*** ontvangt juli 1627 te Rotterdam van zijn voogd 1200 gld. om als "Commys nae Oostindia te vaeren", woaende te Rotterdam vermeld 1633—'36, "in de jaere 1637 met schip genaempt Maestricht gevaren naer Oost Indië [12], aldaar "oppercoopman", augustus 1643 ontslag uit de dienst als "cassier, visitateur van de scheepsboucken ende regent der groote taeffel deses casteels" wegens "sijn continueele indispositie ende sobere bequaemheyt" [13], verzoekt 21 september d.a.v. aan de kerkeraad ontslag als "diacon, alsoo hij dagelijckx meer ende meer verswackt" [14], † vóór 18 februari 1644, tr. (ondertrouw Batavia 24 maart) 1639 ***Aaltje Schouten,*** "van Utrecht, weduwe van *Nicolaas van Cleef,* in sijn leven baljuw der stadt"; zij zeilt, vergezeld van *Cornelia van Cleef,* in juni 1643 met "de Salamander" uit Batavia met bestemming "de Piscadores" (Visserseilanden) om aldaar deze dochter uit te huwen aan *Maximiliaan* ***le Maire*** [15], "provisioneel president op het eyland Formosa, residerende in Toyouan": 18 februari 1644 keert zij op het jacht "de Leeweric" weer in Batavia terug en werd genotuleerd: "heeft juffrouw ***Spieringh*** hier ondertusschen haar man verloren"; zij hertr. aldaar (ondertr. 28 januari) 1645 *Reynier Coolsaet,* schepen van Batavia; zij is † Amsterdam (?) [16], kort vóór 8 maart 1647, dr. van ***Ambrosius Anthonisz. Schouten*** en *Cornelia Gijsberts van Cloetingen.*

10. G.A. Alkmaar, not. 24, fol. 99 vso., 8 augustus 1619.
11. G.A. Rotterdam, not. 121, fol. 4, 12 januari 1633; verkoopt haar huis in de Langelijnstraat.
12. Idem, not. 168, fol. 133, 30 juni 1638.
13. A.R.A., Koloniale archieven, Resoluties Gouverneur-Generaal en Raden.
14. J. Mooy, Bouwstoffen geschiedenis der protestantsche kerk in Nederl.-Indië.
15. W. Wijnaendts van Resandt noemt in "De Gezaghebbers der Oost-Indische Compagnie op hare Buiten-Comptoiren in Azië" (zie *Maximiliaan la Maire,* blz. 124, noot 8) deze bruid ten onrechte een dochter van ***Jan Hendriksz.*** of van *Jacob Spiering.*
16. De Nederlandsche Leeuw 1973, kol. 20; deze begraafinschrijving vond ik niet in Amsterdam.

Uit dit huwelijk:

1. *François,* volgt IV.
2. *Ambrosius* ***Spiering,*** ged. Batavia in februari 1643 (getuigen o.a. ***Maria wan Aelst,*** huisvrouw van de gouverneur ***Afhonio van Diemen,*** en ***Justinus Schoufen);*** in margine: "†".

IV. ***François Spiering,*** wordt 1644 te Batavia genoemd als erfgenaam van zijn halfzuster *Cornelia* ***le Maire*** geb. ***van Cleef*** [17], regelmatig vermeld door notaris Hofland te Rotterdam, door de weeskamer aldaar aangesteld tot "curateur" van zijn goederen [1]: april 1650 wegens 2.000 gld. ontvangen van *Gijsbert* ***Schouten,*** "woonachtich tot Utrecht, oom van ***François Spiering,*** naergelatene zoon van ***Ewout Spiering*** ende *Aeltgen* ***Schouten",*** verder blijkt uit deze "staat van afrekening" dat aan ***François*** geld wordt uitgekeerd "tot sijne te doene voyagie naer Vranckrijck", in 1664 voor een reis "naer Italiën ende door Duytsland" terwijl in november 1665 een bedrag van 1 .000 gld. is uitbetaald "aen voors. ***Francoys Spiering*** tot aencoop van den probende ofte canonicq prove van St. Maria bij hem tot Utrecht gecoft", burger te Utrecht in 1666 (niet 28 april 1677, de datum waarop de inschrijvingen uit de oude thesaurierrekeningen in het Publicatieboek werd overgenomen), tr. ald. in 1667 *Elisabeth van Someren.* Zie verder de eerder vermelde bron: Nederland's Patriciaat 19 16.

In verband met een voorgenomen publicatie inlichtingen gevraagd over de herkomst van het echtpaar *Cornelis* ***Spiering*** en *Soetje* ***Adriaans (van Drongelen).***

Rijswijk *(Z.-H.).* DRS. A. G. VOSDINGH BESSEM.

Staats. Op 10 nov. 1759 trouwt voor schout en schepenen van Leiden *Reijnier* ***Sfaats,*** geb. te Utrecht, warmoezeniersknecht, R.K. Hij wordt geassisteerd door *Barent Baijers,* zijn halfbroer.

In de stad Utrecht kon ik zijn doop niet vinden. Gevraagd meer gegevens over *Reijnier Staats* (*Staas, Staatsz* of ***Sfaarts).***

Lisse. A. M. HULKENBERG.

Strijbosch-Siebold (1951, kol. 63).

1. ***Johannes Thomasse*** *Strijbosch,* ged. Gemert 9 april 1739, hoedenfabrikant, †'s-Hertogenbosch 9 dec. 1828, tr. 2e Eindhoven 15 mei 1774 ***Maria Cafharina de*** *Haes,* ged. Eindhoven 10 juni 1753, † 's-Hertogenbosch 6 april 1831.

Uit dit huwelijk:

11. ***Petrus Josephus*** *Strijbosch,* ged. Eindhoven 24 dec. 1778, tabakskoper en tabaksdebitant, † 's-Hertogenbosch 6 juli 1862, tr. (plaats en datum onbekend) ***Louisa*** *Carolina Leopoldina Siebold,* ged. Corneliemiinster 10 febr. 1784, †'s-Hertogenbosch 24 april 1872, dr. van *Johann* ***Heinrich*** *Damian Siebold,* ged. Nideggen 1 okt. 1731, Schultheiss der Benediktiner Reichsabtei te Corneliemünster, † Deutz bij Keulen 16 mei 1806, en (huw. Corneliemiinster 3 nov. 1775) ***Barbara***

17. A.R.A., Koloniale archieven, Daghregister van het casteel Batavia (1644—'45). Uit Formosa ontvangen van ***Maximilaan*** *Ze* ***Maire*** *3000* realen, ter betaling aan "Juffrouw ***Spierincq,*** sijn schoonmoeder, wegens legaet van desselfs huysvrouwe zalr. aen gemelte juffrouw ende haer soon ***Franchois Spierincq*** bij testament gemaect".

Isabella Philippina Lambrichs, ged. Corneliemünster 7 juni 1753, † ald. 28 mei 1787.

Uit dit huwelijk werden twee zoons en vier dochters te Amsterdam, een zoon te Corneliemünster en twee dochters te Eupen geboren. Hun kleinzoon *Wilhelm Lodewijk Hendrik Strijbosch*, arts te 's-Hertogenbosch, voerde, waarschijnlijk ten onrechte, het wapen van de beroemde arts en natuurkundige *Philipp Franz Balthasar von Siebold*, met wiens geslacht wel verwantschap bestaat.

Ondergetekende kan geïnteresseerden nadere gegevens verstrekken.

's-Hertogenbosch. **DRS. J. P. M. STRIJBOSCH.**

Vrijlandt-Deurnagel-van Dijck (**1959,** kol. 30-32 en 265—267; 1981, kol. 340-344). De niet met name bekende vrouw van *Gabriel Cornelisz. in 't Vrijlant (1981,* kol. 340 onder 1) kan zeer wel mogelijk een dochter zijn geweest van *Claes Jansz. Koijer alias De Waert,* dijkgraaf van Lockhorst, schepen van Hoogvliet, schout en dijkgraaf van Oud- en Nieuw-Engeland, en diens' tweede vrouw *Magdalena Aertsdr. (Adriaensdr.)* [1]. De "Geslachtboom ofte afkomstelingen van Doen Beyense van Driel" [2] vermeldt van dit echtpaar een drietal 'dochters. Van de dochters *Bregje en Ariaantje* zijn mij geen echtgenoten bekend, zodat één van hen misschien de vrouw is geworden van voornoemde *Gabriel in 't Vrijlant.* In elk geval zou op deze wijze de naam *Koijer* (*Coijer*) in de familie verklaard kunnen worden; *Claes Gabrielsz. Coijer (1981,* kol. 341 onder 11) was dan zowel met voornaam als met familienaam vernoemd naar zijn grootvader van moederszijde. Onder de boerenfamilies in de streek van Pernis, Poortugaal, Rhoon, Hoogvliet en Charlois zijn talrijke voorbeelden bekend van vernoemingen met geslachtsnaam naar voorouders of naaste familieleden.

Op 24 nov. 1668 werd in de kerk van Poortugaal een niet met name genoemd — dus wellicht zeer jong gestorven — kind begraven van *Klaas Gaberels,* welke *Klaas* denkelijk identiek was met *Claes Gabrielsz. Coijer (Koijer) (1981,* kol. 341 onder 11) [3].

Het tweede Kwartierstatenboek van de genealogische vereniging Prometheus [4] maakt in de kwartierstaat Kwekel melding van het feit dat *Wit Jansz. Vrijlant (1981,* kol. 342 onder 11) op 9 mei 1638 te Barendrecht in ondertrouw ging met *Lijntje Crijnen,* vermoedelijk te Barendrecht gedoopt op 30 juli 1606 als dochter van *Crijn Willems en Neeltge Lenerts. Wit* wordt in genoemde publikatie *"Van Dijck alias Vrijlant"* genoemd. Zelf heb ik hem tot heden niet met de naam *Van Dijck* in de archivalia vermeld gevonden.

Kniertje Hendricks — de tweede vrouw van *Wit* — was mogelijk een *Pervaes.* Op 25 april 1654 werd in de kerk te Poortugaal *Ariaentge Jans,* de moeder van *Cornelis Heijndricxsz. Pervaes,* begraven [5]. Laatstgenoemde werd aldaar op 31 aug. 1679 bijgezet [6]. *Kniertje Hendricks* was mogelijk een zuster of half-zuster van *Pervaes* en op deze wijze zou de naam *Pervaes* onder de kinderen van *Wit Vrijlant* en *Kniertje* goed te verklaren zijn.

Het is nu de vraag welke kinderen uit het eerste en welke uit het tweede huwelijk van *Wit Vrijlant* stammen. De tot heden door mij gevonden akten geven geen uitsluitensel. Het genoemde Kwartierstatenboek noemt *Crijn Witte(n)* (1981, kol. 343 onder IIIa) een zoon uit het eerste huwelijk, hetgeen zeer aannemelijk gemaakt wordt door het feit dat de vader van de eerste vrouw van *Wit, Crijn* heette. *Crijn* huwde als "j.m. van Pernis" aldaar op 3 okt. 1675 met *Hilletge Jans (Vrijlant),* "j.d. van Pernis". *Crijn* werd op 2 aug. 1681 als *Krijn Witte* te Poortugaal begraven [6]. voor zijn vrouw werd op 2 april 1710 te Poortugaal recht voor begraven betaald. Mijns inziens zullen in elk geval *Hendrick* en *Lijntje* (*1981,* kol. 343) uit het huwelijk van *Wit* met *Kniertje Hendricks* stammen.

Hendrick Witte(n) (1981, kol. 343 onder IIIb) trouwde als "j.m. van Pernis" aldaar op 25 mei 1686 met *Seijtje* (niet: *Sijltje) Pieters* (= *Keijser),* welke eerder te Pernis — op 20 dec. 1676 — gehuwd was met *Hendrick Arentsz. Prins* (beiden wonende "in 't Roosand"). De naam *Prins* nu ging over op de oudste dochter van het echtpaar *Hendrick Witte(n) - Sijtje Keijser;* de in 1687 geboren *Kniertje Hendricksdr.* (**1981,** kol. 344 onder IIIb, 1). Zij huwde te Pernis op 24 nov. 1713 als "j.d. van 't Roozant" met *Jacobus Pieterse Schilperoort.* Deze naamsovergang is wel een typisch voorbeeld van de wijze waarop er in genoemde streek met geslachtsnamen werd omgesprongen. In de stam van *Wit Jansz. Vrijlant* komt men in drie generaties dus de geslachtsnamen *Vrijlant, Pervaes, Van Dijck* en *Prins* tegen !

Aanvullende gegevens op het hier en elders gepubliceerde, worden gaarne ingewacht.

Rotterdam. K. J. SLIJKERMAN.

Het wapen van de opgeheven gemeente Westbroek. De in 1957 opgeheven gemeente Westbroek in de provincie Utrecht kreeg op 11 september 1816 bevestiging van het tevoren gevoerde wapen, dat volgens de archieven van de Hoge Raad van Adel beschreven wordt als „gevierendeeld, het eerste en vierde van keel, beladen met drie zuilen van zilver, het tweede en derde van sabel, met een fasce van zilver". Het is duidelijk, dat het eerste en vierde kwartier het wapen van de heerlijkheid Zuilen voorstelt, dat is overgegaan op de thans eveneens opgeheven gemeente Zuilen en dat wordt beschreven als „een rood schild met drie zilveren zuilen staande twee en een". De herkomst van het tweede en derde kwartier is niet duidelijk. Het zou het wapen van Swesereng of dat van Oostwaard kunnen zijn, doch van deze aangrenzende heerlijkheden is geen wapen bij de Hoge Raad van Adel bekend.

Opvallend is, dat het wapen van het geslacht *Van Borssele,* waarvan leden met Zuilen en Westbroek 'beleend zijn geweest, identiek is met het tweede en derde kwartier van het wapen van de gemeente Westbroek. Kan een van de lezers wellicht duidelijkheid over de herkomst van dit tweede en derde kwartier verschaffen? Bestaat er litteratuur over het wapen van Westbroek?

Willemstad. MR. C. P. BRIËT.

1. Zie: Ing. H. den Boer en Mr. J. J. F. Lots, De voorouders van Ariaentje Koyer uit Hoogvliet, in: Ons Voorgeslacht 1981, blz. 116.
2. A. van der Poest Clement, Geslachtboom ofte de afkomstelingen van Doen Beyense van Driel, afschrift Poortugaal 1915, blz. 15.
3. G. J. Vermaat, Genealogische en andere merkwaardigheden in de hervormde kerk te Poortugaal, in: Ons Voorgeslacht 1964, blz. 164.
4. Kwartierstatenboek 11, uitgave van de Genealogische Vereniging Prometheus 1980, blz. 132.
5. Als noot 3, blz. 157.
6. Als noot 3, blz. 169.

INHOUD VAN DIT NUMMER:

Bestuursberichten. — Het geslacht Beens te Breda, door Mr. G. van Niekerken. — Korte mededelingen. — Boekbespreking. — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften. — Vragen en antwoorden.

LEXICOGRAFISCH NAAMREGISTER

JAARGANG 1981.

Met teken * wil zeggen dat in het artikel ook aantekeningen van wapenkundige aard voorkomen.

A

Aa, van der 229, 378.
Aalst * 447.
Aar, van de 184.
Aarøe 193.
Abbestee 443.
Ablaing van Giessenburg, d' 451.
Abrams(e) 182. 187, 247.
Achteren, ten 317.
Ackeren (Akkeren). van 21, 22.
Ackerman 363.
Ackersdijck (, op) 133-127, 141-143.
Adams 84, 163.
Adema, Noteboom 325.
Adriani 399.
Adrichem, van 418.
Aelderinck 66.
Aelst, van 470.
Aertburgen (Aertbrug (g) he, Eer(t)brug(ge), van (der) 74-76, 467.
Aerts 401.
Aeverynck, 't 344.
Ainslie 325.
Akeren, die men noemt van Esch, van 394.
Akkema 439.
Akkeren (Ackeren), van 21, 22.
Alberding 455.
Alberteijn (Ollebertijn, Olbestijn) 180.
Alberts 245.
Albinus 205.
Alderkerk 19, 20.
Alewijn 185.
Aljes 240-245, 248, 249.
Alkema 116.
Allewaardt 188.
Almelo, van 277, 292, 305, 320.
Alphen, van 105, 229, 388, 396, 397, 405.
Altena, van 453.
Althusius 456.
Altinge 315.
Altorf, Welf van 7.
Amel (Hamel), van 433.
Amen 141.
Ament 438.
Amersfoordt 123.
Amstel, Ploos van 94-119, 255, 256, 337, 338, 369.
Amstel van Mijnden, van 97.
Andiven 397.
Andries 189.
Andriesse 177.
Aneyon (**Anenon,** Aneven, d'Annoni) 74.
Anjou, van * 445.
Annokkee 230.
Ansembourg, de Marchant et d' 451.
Ansen, van 272, 275, 278.
Anssems 398, 399.
Anthing 458.
Appelman 88.
Apremont, van 5, 6.
Aquilius (Arends) 263, 264.
Arcemberskis 253.
Arckel (Harckel), te 381, 382.
Arckel, van 170.
Are. von 455.
Arends 174, 263.
,, (= Aquilius) 263, 264.
Arendse 178.
Arentsen 63 *.
Ariens 149, 191.
Arkel, van 366.
Arnsberg, van (von) 255, 256.
Arts 400.
As, van 405.
Asbeck * 322.
Aspremont-Lynden, van 227.
Assouw, van (van Nassauw) 103.
Atzen, von 11.
Auen, de (van) Owa (Owe) alias von 54-58 *.
Augustenburg, van Holstein-Sonderburg- 444.
Aux Brebis 226.
Averenck, (van) 429-431.
Aversteeg 119.
Avoort, van de 399.
Aylva, van 324.

B

Baat, de 107.
Bachellé, le 3.
Bachloch 85.
Bachofen 458.
Bachuus (Bachuis) (, tho) 302-304 *, 308, 309.
Backer 25.
Ba(c)kx 387, 404.
Bacq, de 168.
Baden, van (von) 6, 226.
Baecker 167.
Baer, van 437
Baerken 67.
Baerle, van 387, 390, 393, 397, 404.
Baert 72.
Baertmans 377, 400.
Baerts 373.
Baete 172.
Bagheim, de 59
Bakband 213.
Bakker 173.
Balay 229.
Bale 168.
Balfour 12, 89.
Ba.11 214.
Baloch, van 26.
Baltzer Berns 439, 443.
Balven, von 9.
Banchem 25.
Bangemann (-) Huygens (-Lovendal) 443, 444
Barchmann 9.
Barendregt 147.
Barens 435.
Barkey 438.
Bartholom (a)eus (Bartholmeij) 74—79, 197.
,, alias van Gennep 76-78.
Bartols 316.
Basel, van 365.
Baseroy, (van) 70.
Basoki 107.
Baten, van 171.
Batri 192-194.
Bats 115.
Baudisco 450.
Baijers 470.
Beaufort, de 451.
Becht 114.
Becx (Bek) 333.
,, , de Besche alias 30.
Beeck, van 454.
Beeckaert 453.
Beek, van 354, 435.
Beekhoven, van 195, 198, 201
,, de Wind, van 195, 198, 202.
Beems 177.
Been 389.
Beenck 383.
Beenhakker 351.
Beens 387-405 *
,, alias Mussenzone 394.
Beerenborch 92.
Beerenbroeck, (van) 87, 92.
Beerenbrouck, Ruys de 450.
Beerland, van 173.
Behrens 174.
Beilstein, van Nassau- 226.
Beintema 13.
Bek (Becx) 333.
Beka, de 450.
Bekaert 228.
Bel, van der 172.
Beljaerts 396, 403, 404.
Belo 68.
Beloois, van 185.
Benes 245.
Benners 193.
Benning 25.
Benoist 87.
Benteyn 433.
Bentheim, van (von) 275, 293, 456.
Benthem, van 292.
Bentinck 232, 380, 431, 432, 437, 451.
Berchmans 76.
Berck 126, 338.
Berckel. van 326, 327
Berckelmann 4, 7—10.
Berckers (,de) 378.
Berckhout (Berghout) 133-151.
Berendes 4.
Berenhorst, von 231.
Berens 410.
Berents 242, 244, 248, 249.
Berg, van den 105, 143.
Berg, van der 247.
Berga, de 50-52, 54, 56-58.
Bergen, van 396, 405.
Bergh 29, 175.
,, , van den 99, 101, 104, 362.
,, , van der 111.
Berghen, van 400.
Berghout (Berckhout) 133-151.
Bergman 360.
Bergvliet 127.
Beringen, van 395.
Bernagien, van 396.
Bernoulli '458.
Berns (,von) 439, 440, 443.
,, , Baltzer 439, 443.
Bertelsen Kjerrumgaard 43
Besche alias Becx, de 30.
Besem(m)aker 181.
Beste, de 421.
Besten, den 148.
Bester 109.
Bethune 452.
Beugen, van 401.
Beuhahn (Corvinus, Rabe, Zythogallus) 8, 9.
Beulings 454.
Beuns 101. 102.
Beusekom,' van 217.
Beverhout, van 192, 194.
Beverig (Beverjäger) 9.
Bevervoorde, van 294.
Beijensz 145.
Beijer 22-26 *, 218, 219 *.
,, Bor 24.
Beyer, de 362.
Beyersbergen van Henegouwen 108.
Bezoete 228.
Biddaff 170.
Bie, de 229, 450.
Bierling 246, 250.
Bierum, van 270.
Biljardt 438.
Binnendijk 115.
Bisdom 415, 416.
Bisschop 438.
Bissing, von 450.
Bitter 220.
Blandini 401.
Blankenbijl 169-173.
Blankenheim, van 273, 283
Blase de Jonge 173.
Bla(e) uvoet 468.
Blekinge 313.
Bleijcker 341.
Bleijswijck, de Wilt van 32.
Bleijswijk, van 142.
Block 395, 400.
Bloemaert (Blommaert) 168, 172.

Bloemaerts 390.
Bloiss, van 431.
Blok 117.
Blokpoel (Bloppoel), van 187
Blom 354.
Blommaert (Bloemaert) 168, 172.
Blondeel 228.
Bloppoel (Blokpoel), van 187
Blotelingh 367, 369.
Bloys 366.
Bluset 103.
Blij, de 67.
Blijdorp 145, 150, 151.
Bochhorst 227.
Bock 80-83, 85, 90.
,, , de 350.
Böckelmann 456.
Bockman 410.
Bockstal, van 228.
Bocxhoorn 347.
Boden, van der 294.
Bodes' 112.
Bodille 215.
Bodkin 193.
Boeckenhove 453.
Boecop, toe 378.
Boedberg, van 92.
Boeing (Böing) 450.
Boele 184.
Boelen 387, 392.
B(o) erents (Boerens) 456
Boers 458, 459.
Boersen 215.
Boesses 29.
Boets 180.
Boetseler, geheten Schütte, van 430.
Boetzelaer, van (den) 426437.
Boeye, Schuurbeque 450.
Bogaart 360.
Bogaert 192.
Bogert 348, 358.
Böing (Boeing) 450.
Boissevain 42.
Bökemann 8, 9.
Bollaert 405.
Bolt 246.
Bon 361, 453.
Bongaerdt 467.
Boningerhof 297.
Bont 177.
Bo(o)g(a)ert(, alias Sluys) 347, 374.
Bool 113.
Boom(s) 80, 87, 89, 90, 94, 180.
Boom(s) 80, 87, 89, 90, 94,
Boonen 437.
Boorn, van 212.
Bor Beijer 24.
Borch, van der (ter) (de Borch) 303, 304, 308, 457.
,, , Sighers ter 288.
Borchorst 321.
Borcht, van der 454.
Borculo, van 301.
Bordels 170.
Borg 250.
,, , ter 246.
Borgers 177.
Born, van der 105.
Borski 32.
Borssele, van * 472.
Bos 106, 243, 244.
,, , van de 400.
,, , van den 112, 184.
Bosc de la Calmette 443.
Bosch, van den 202.
Boskoop 366.
Bosmans 188, 189.
Both 24.
Botha 29, 111.
Bothen 11.
Boudens 390.
Boué, van la 6.
Bouillon, van * 447.
Boulogne, graven van * 446, 447.
Boumans 60.
Bousen, van (den) 465.
Boutesteijn 374.
Boutmy de Katzmann 449 *.
Bouwer 109.
Bouije 106.
Boxelaere 228.
Boys 176.
Boysang (Boysany, Boisavyi) 42.
Braat 354.
Brabant, van 224.
Bracke 228.
Brackel, von 450.
Braeckelaer 374.
Brake1 gen. Vastart, van 226.
Brakell, van 437.
Bramley 110.
Brand 127, 230, 247.
Brandds(z) 178.
Brandeler, van den 387, 388 390, 393, 404.
Brandt 429, 431 *.
Brant van den Rutenberg 429 431.
Brants 403.
Brase 8.
Brasser 361.
Braunfels, van Solms 231.
Braunschweig * 455.
Braye 452.
Brederode, van 45-47, 53, 54 56.
Bredius 334.
Breen, van 187.
Breeuwer 107.
Breggeman 354.
Bremer 8, 115.
Brenick 379.
Bressers 452.
Brethouwer 108.
Breuckelaer 66.
Brewer 456.
Brienen. van 286, 431. 463.
Bries, de 360.
Briët 69.
Brieu 405.
Brimeu, de 231.
Brinkman 107.
Brockdorff, von 440.
Broeck(e), ten (Tenbroeck) 456.
,, ,(Broucke), van den 334.
Broeckhuysen, van 128.
Broeders 403.
Broekert, de 113.
Broeckhuizen, van 30.
Broekhuyzen, van 433.
Broen 120, 365.
Broers 70.
Broersma 437.
Broichhausen. von 457
Bron 368.
Bronchis 163.
Bronchorst 380.
Bronkhorst, van 67
Broo, de 415.
Brooke, Johnson- 164.
Broos 375.
Brothan 9.
Broucke (Broecke), van den 334.
Brouwer 207.
Brouwers 466.
Bruce 12-14.
Brugge. van 468.
Bruggen, ter 344.
Brugman 175, 177
Bruin, de 66.
Bruinings 464.
Bruinsveld 430.
Brunsfeldt, van 429431 *.
Brunswijk, van 5-7.
Brussel, van 67, 68, 344.
Bruijn, de 24, 25, 107, 364, 418 *, 420 *, 421 *.
Bruijn van Tromp, de * 416-421.
Bruijne 415.
Bruijns 118.
Bruynswijck 352.
Buat 432.
Buchorst (Buckhorst), van 275 277, 305.
Buck, de 451.
Budberg 87, 92.
Budth, van Duithe gend. 383.
Buecker 456.
Bu(e)delmaicker 422, 423.
Buel, van 226.
Bueren, van 366.
Buerse, van (von) 232.
Buis (Buys) 350—352.
Buisson, du 415, 416, 450.
Bülow, von 121.
Bult 238, 245, 246, 250, 251.
Bulthuis 237-251.
Burch, van der 136, 138, 141.
Burchtorff (, von) 4, 9-11.
Burema 249.
Burg, van der 361.
Burgemeestre (Burge(r) meester) 437, 438 *.
Burger 194.
Burgers 438.
Burggraaff 21, 405.
Burgh, van der 98, 175.
Burgh Congaet 177.
Burght, van der 353.
Burghij 175.
Burs 349.
Buschis 163.
Bussche, van den 227, 453.
Butteweg 107.
Buurtjes 106.
Buwes 16.
Buys 376.
Buys (Buis) 350—352.
Buysen 387, 392, 393, 395.
Buijtendijk 230.
Bij, van der 108.
Bije, de 364.
,, , van der Does de 260.
Byemont, van 228.
Bijl 358.
Bijlaart 187.
Bvland 261.
,, , voa 456.
Bijler, van (Bijlers) 26, 154.
Bijlers (van Bijler) 26, 154.
Bynen, de * 276.
Bijnkershoek van Hoogstraten, van 450.
Bijstervelts 85.
Bijtenhoorn 115.

C

Cabeliau 334.
Caesar 166.
Callant 451.
Calmette, Bosc de la 443.
Caloen, van 373.
Camay 80.
Camer, van de 440.
Campaigne 394.
Campe, van den 437.
Campen, de Voogd van 383.
Cantzius (Cansius) 432, 433.
Capelle, van de 98.
Capellen van Berkenwoude, van der 450.
Carrara. van 6.
Casembroot, de 123, 124.
Caskee (Kaskee) 15-17.
Catmans 424.
Cats 412. 432.
Cau 381.
Cesarius 58.
Chabot 335, 336
Chabrand 458.
Chalon, van 223, 224.
Chapt de Rastignac 164.
Charisius 230, 442 *, 444,
Charjé 179.
Charles 90.
Charrière 458.
Chatteeusen 192.
Cheeuws 390.
Chhristiaense 412.
Christmar, von 253, 255, 256.
Citters, van 189, 201.
,, , Kien van 211.
Claerke (Clarke) 326, 327.
Claes 191.
Cla(e)sen (Klasen) 239, 240, 244, 249.
Clapwijck, van 127.
Clarke (Claerke) 326, 327.
Claux, Du 22.
Claver 194.
Cleef, van 227, 469.
Clencke (Klencke) 273, 275, 276, 279, 284, 286, 287, 289, 290.
Cler(c)q (Cler(c)k)(, de) (Clercqs) 167, 169, 170, 172, 173, 189, 202.
Cleuteringe 74, 77.
Cleuwaert 412.
Cleve 10.
Cleij, de 100.
Cloetingen, van 469.
Cloodt van Naelraet 264.
Clooster, van den 272, 285, 286, 289, 311.
Cloppenborgh 456.
Clossen 30.
Coccejus 456.
Cock 182, 359, 413.
,, van Opijnen, de 126, 127.
Cocq, de 229, 433.
Codde 168.
Coelwagen (Koelwagen, Koolwagen) 30.
Coenen 93, 378.
Coercamp 430.
Coeverden (tot Rhaan), van 383, 384.
,, tot de Stoevelaer, van 384.
Coevorden, heren van 272-274, 283, 302, 305, 380, 381.
Coignet (Coniet, Conjet (s))

81-83, 87-89, 91, 92, 94, 221.
Colde 454.
Colle 228.
Collen, van 318.
Colyear 12, 17.
Colijn 364.
Comans (Coomans) 165, 168, 182-184, 186, 188, 189, 360, 403.
Comejan alias Vrijlandt alias van Hijde 343.
Conerding 8.
Congaet, Burgh 177.
Coniet (Conjet(s), Coignet) 81-83. 87-89. 91. 92, 94, 2 2 1 .
Coningh 350.
Conn 179.
Conquet 176.
Coolboenders 453.
Coolen 362, 378.
Coolsaet 469.
Coomans (Comans) 165, 168, 182—184, 186, 188, 189, 360, 403.
Coops 68.
Coorne 415.
Coorneef (Koornneef) 342, 343
Copius 369.
Coren van der Mieden 69 *, 71 *
Cores 420.
Cornel (1) is 243-245, 250.
Corput, van den 387, 394, 404
Corswarem, de 454.
Corteman 74
Corvinus (Rabe, Zythogallus Beuhahn) 8, 9.
Costheren 68.
Cotinno 177.
Coulon 186.
Couturier 14.
Couwenhoven 341.
Coxius 420.
Coijer (Koijer) 138, 340-344 471.
Craan(, Ellis) 176.
Cracauw, van 440, 442.
Craeye 167, 168.
Cramer 359.
,, Stoh 174.
Cramm 11.
Cranenburch (Cranenborch), van 459-462.
Cranenburgh, van 32.
Crappé 442.
Craijvanger 25.
Creecq, de 217.
Creheym, van 91.
Cremer 456.
Cremers 451.
Crespin 453.
Creutzberg 454.
Crikelman 226.
Crimpen, van 348.
Crisson 179, 180.
,, de Windt 180.
Croix, la 189.
Cr011 458.
Crombrugge, van 351, 353, 354, 366, 374.
Cronberg, van 6.
Cronenborg 400.
Cronenburch, van * 463.
Cronenburg (Kroonenburgh) 99.
Croy, de 227.
Cru(e)ser (Kroeser) 30.
Crull 8.
Crijns (sen) 167.
Crijnss Sommerzee, Pietersen alias 165.
Culemborg, van 126.
Custis 326, 327.
Cuviljé 161, 164.
Cuyck, van 404.

D

Daal 177.
Daamen 113.
Dagelie 229.
Dalen, van 25, 356, 466.
Dalwig, von 121.
Dam(me) 173, 174.
Dam, van 401.
Dam, von 8, 9.
Damas 141.
Dame 365.
Damme, van 14.
Damoiseaux 453.
Danckelmann(, von) 456.
Daniels 465.
Danneskiodd-Lovendal 444.
Daumerie 450.
Debois (Dubois) 169, 171, 172.
Decker (Dekker) 146.
Deckers 411.
Dedert 108.
Dekker (Decker) 146.
Dekker 212.
Delen(, van) (De(e)len) 86-88 *, 90-94, 221.
Delft, Per 98.
Delvinge 316.
Denick 352, 415.
Denie 114.
Dereyck, van Eyck gend. 92.
Derkinderen 228.
Derks 240, 244, 248, 249.
Dermout 453.
Deurnagel 340-344, 471, 472.
Deventer, van 219.
Deventher, Proeninck van 366.
Dick 228.
Dicx 82, 84-86.
Diederik 112.
Diemen, van 403, 470.
Diepenbeeck, van 77.
Diepenbro(e)ck, van (von) 299, 300, 322 *.
,, (gd. van der Impel), van 383, 384.
,, zu Wittershausen, von 384.
Dienholz, van 305.
Dilg 230.
Dilleman 111.
Dingelstad 457.
Dingemans 395, 404.
Dinter, van 457.
Dirckink von (af) Holmfeld 443.
Dobbelaer 195, 202, 204, 206, 210, 213, 214.
,, de Wind 163, 209-211.
Dodsworth 17.
Doernick, van 422.
Does, van der 90, 366, 374, 459.
,, de Bve. van der 260.
Doeve 438."
Döhren. van (von) 3. 4. 7 *-10*.'
Dominicus 186, 189.
Dompselaer, van 365.
Donck 114.
Doncker 162, 375.
Dongen, van 395, 462, 463.
Doons 394.
Doorn, van 433.
Doorne, van 103, 104.
Doornick 433.
Doornik 105.
Dorcas 175.
Doren 400.
Dorp, van (der) 170-173, 374.
Dorslare, de 58.
Dorsten, van 230.
Dorth, van 435.
Dortienne 352.
Douglas 14.
Dover, Yorke baron 434
Doys 16, 430.
Draak, den 183, 352.
Drackenburg, van 346.
Dray 453.
Dre(e)ck 87, 92.
Driel, van 144-146, 166, 341, 342.
Drielenborch, van 23, 25.
Drion 458.
Drogendijck 137.
Drom 366.
Drongelen, van 467, 468.
Droste (zu Vischering) 321.
Druschke (Drusky) 175.
Drijver, den 105.
Dubois (Debois) 169, 171, 172.
Duffle d'Elszwoud, van 439.
Duithe gend. Budth, van 383
Dukker 116.
Dullemen, van 187.
Dunnen, den 115.
Duppe 368.
Durant 177.
Duren, van 186.
Duvernoy 458.
Duwary 179, 180.
Duyck 450.
Duyff, van der 373.
Duyfhuys 453.
Duijkers 451.
Duymen 381.
Duyn, van 359, 360, 362.
,, , van der 338.
Duynen, van 468.
Dijck, op den 343.
Dijck, van 340-344, 367, 395, 397, 452, 471. 472
,, , Vrijlandt van 342.
,, alias Vrijlant, van 471.
,, , Witte van 343.
Dij(c)k, van 373.
Dijckius 25.
Dijk, van 102, 178, 180, 247, 353, 360, 375.
Dijkshoorn 358, 361.
Dyrven 402.
Dyserinck 202, 212, 213,
Dijzer 116.

E

Eberwein, von 120.
Ebus 117.
Echten, van 275, 285, 286, 301, 311-313. 319. 437.
Eck, van 93, 177, 186, 437.
Eckervelt 62, 65.
Eckhart 8.
Edelkirchen 464.
Edgar, Gophs 110.
Eeckholt 378.
Eeghen, van 215.
Eelde, van 274, 276, 279, 282, 288, 289, 306.
Eerentreyter 93.
Eerligh (Ehrlich) 66, 67.
Eer(t)brug(ge) (Aertburgen, Aertbrug(g)he), van (der) 74-76, 467.
Egberts 187.
Egeren 87, 92, 93.
,, zu Diesdonck, van 92.
Eggels 431.
Egidius 42.
,, (Hansen) 43.
Egmond, van 295, 300, 359.
Ehrlich (Eerligh) 66. 67.
Eichelenbergh gen. 'Hooftman 334.
Eintsbroek 136, 143.
Eischenmeyer 174.
Elborgh (Elburg), van der 377.
Elderen, Lamboij alias 377.
Ellis(Elles) 175, 179.
,, Craan. 176.
Elphinstone (Elverston) 12, 221.
Els, van 226.
Eltjes 239.
Eltzman 211.
,, , Kien 210.
Elverston (Elphinstone) 12, 221.
Ernaar 184.
Emden, van 451.
Emelenberg, van 387, 390, 391.
Ende, van den 344, 451.
,, , van der 354.
Enden, van den 107.
,, , van der 113.
Endt, van der 360.
Engelen van Veen 352.
Engelsen 201.
Ennetten, van 377.
Ens, van 81, 84, 85.
Eppenstein, van 5, 6.
Erckel, van 264.
Erffrenten, Jantzon van 60, 61.
Erkelens, van 380.
,, , de Groeff genaempt 380.
Esch, van Akeren, die men noemt van 394.
Eskens 399.
Essen, van 120.
Esser 177.
Estres, d' 402.
Etten 108.
Eupen, van 400.
Evertsz 175, 179.
,, Semerel 175.
Everwijn 26.
Eyck gend. Dereyck, van 92.
Eijcke, van 421.
Eijckenduijnen, van 190.
Eijk, van der 362.
Eyken, van der 398.
Eylands 114.
Eyl(l), van 293, 435.
,, , von und zu 456.
Eze, van der 285, 290, 311.

F

Fabri (Fabrij) 378.
Fabritius(-Tengnagel) 443.
Fak 213, 215.
Fallik 87, 92, 93.
Fariseau 376.

Feelders 108.
Feenstra 325.
Fegebanck ll.
Feilingius (Feijlingius) 378.
Feltz (Velst), van der 232, 378, 379.
Fernij, van 466.
Festetics (de Tolna) 253, 255, 256.
Feteris 145.
Feijlingius (Feilingius) 378.
Fierens 228.
Fiers 228, 451.
Fischer ll.
Fisenne, von 232.
Five, de 379.
Fleischer 179.
Flemalles, de 454.
Fleurie 163.
Floquet (Flooket) 379.
Fokkes (Fockes) 240, 242-244, 249.
Fonkert 146.
Forbes 21.
Foreest, van (de Foresto) 43-59 *.
Fosst, van (van den Forste de Vorste, von Forst) 51, 52, 55 *, 58 *, 59 *.
Forstner van Dambenoy (Dambenois) 124, 450.
Fossez, des 94.
Foulke 177.
Fouser 347.
Frans 197.
Fre(e)se ,364.
Frenckinck 62.
Freriks 127.
Frerix 242.
Fries 264.
Frindt 178.
Froburg, van 6.
Frydag tot Gödens, voa 383 384.
,, tot Sandford en Löringhof, von 384.
Fuger 229.
Fugger 439.
Fullenius 456.
Ftirstenberg, von 451.
Fije 119.
Fijnje 212.

G

Gablenz, von 450.
Gael, van 316, 327.
Gagestein 353.
Gahne 176.
Galder, van 399.
Galen, van 428.
Gallicië, van 381.
Gans 354.
Gansebeeck, van 357
Gansneb gd. Tengnagel 86.
Garnaat 106.
Garrels 350.
Gasinjet 323.
Gasparis 397
Gasselte, van 281, 283, 284, 290.
Gaubius 205.
Gaweg 353.
Gaymans 380, 422, 423.
Gebel 19.
Geer, de 30, 226, 438.
Geerligs 230.
Geertess 165.
Geerts 239-242, 247.
Geervliet (, van) 217, 363.
Geffen, van 401.
Geist (Geijst) 176—180.
Gelder, de 442.
,, , van 399.
,, , Smits van 253.
Geldere, van 217, 424.
Gelderen, van 149.
Gelders 451.
Geldolf 228.
Geldteller 150.
Gelhorn ll.
Gelingen 379.
Geltingen, Ingversen af 443.
Genée, van 22.
Gennep, van 6, 76, 77, 379.
,, , Bartholomeus alias van 76-78.
Georges 179.
Gerdes 379.
Gerken, van 177.
Gerlefs (Gerlofs) 240—242.
Gerrits 241, 242.'
Gerwen. van 226. 365. Millinc van 366.
Gestel, 'van 400.
Geurts 197.
Geuze 118.
Geuzinge (Gue (de) sing, Godesing(e), Goesing, Gondrinc, Gosinc) 271, 276-279 *, 281, 284, 301-310 *, 312, 313, 318, 319 *.
Yevaerts 229.
Geijst (Geist) 176—180.
Ghent, van 422.
Ghyesing 302.
Ghijsen (Giisz.) 340.
Giede * 442.
Gieraat (Grieraet) 87, 89, 92.
Gillis 142.
Gilze, van 393.
Ginkel, van 379.
Gittelde, van 384.
Glimmer 190.
Gockinga 325.
Godesing(e) (Goesing, Gondrinc, Gosinc, Gue (de)sing, Geuzinge) 271, 276-279 *, 281, 284, 301-310 *, 312, 313, 318, 319 *.
fodfroyd 457.
Godringa 276.
Godschalk 404.
Goedbier 151.
Goede, de 169—171.
Goedhals 213.
Goejer 106.
Goes, van der 197
Goetleven 80.
Goirle, van 393.
Gommersbach (, von) 232, 437.
Gompertz 379, 380.
Gon, van der 438.
Gondrinc (Godesing (e)) 277.
Goor, van 31, 292.
Goosens 121.
Goossens 165.
Gophs Edgar 110.
Gordon 17, 380.
Gore, van den 281.
Goris 114.
Gormanston, van * 447
Gorsse 184.
Gorter 435.
Gostorff, von 232.
Goudappel 143, 360.
Goude 121.
Goudriaan 109.
Graaf, de 115.
Graaff, van de 336.
Grabijn 123.
Graham 111.
Grandpré 226.
Grange, (de) la 169-171.
Grauwen, 's 396, 398, 403.
Greep 353.
Grenier 413.
Gretthuysen (Resthysen) 176.
Grevelingen, van 190.
Griensven (Grinsven), van 380.
Grieraet (Gieraat) 87, 89, 92.
Grimme 8, 9.
Grinsven (Griensven) , van 380.
Grodthauss, van 383.
Groeff. die 380.
,, genaempt Erkelens, de 380.
Groen, de 344.
Groenendij (c)k 133-138, 144-147. 150.
,, , Welhouck alias 135. 138. 144.
Groeneweg 113.
Groenewegen 374.
Groenhof 105.
Groenrijs 190.
Grol1 87, 92.
Groningen, van 274, 277, 305, 306.
Groot, de 217. 374.
Grootenboer 106.
Grootholts 100.
Grosse 8, 9.
Grossimlinghaus 117.
Groulart, de 418.
Yrouppius 431.
Groveman 364.
Grovestijns, van 379.
Grün(e)feld 4, 10, ll.
Gruys, van der 176.
Gruythuys, van den 422.
Grijp, van der 186.
Guimon 454.
Gutterswijk, van 294, 299.
Gyldenkrone 440, 443.
Gylleencrona 441.
Gyllengranat 441.
Gyllenhjelm 441.
Gijses 242.

H

Haaften, (Haef(f)ten, van (von) 15, 128, 454, 456.
Haas, de 80.
Haastert, van 102.
Habsburg, van 6.
Hachuys, ten 403.
Hacquet (Halquet, Halkett) 13, 15, 17, 20, 21.
Hademstorff. von 3.
Haef(f)ten (Haaften), van (von) 15, 128, 454, 456.
Haeghen, van 67.
Haemaecker 65.
Haen, den 362.
Haer, van de 128.
Haersolte, van 264, 437.
Haes, de 264, 470.
Haesen 379.
Haften, van 465
Hagaerts 391.
Hagebosch 230.
Hagen (Haken) 4, 9-11, 428, 436.
Hagenstein 112.
Hahn 450, 451.
Hake 305, 312.
,, van den Rutenberg 284-286.
Haken (Hagen) 4, 9-11, 428, 436.
Halkett (Halquet, Hacquet) 13, 15, 17, 20, 21.
Hallema 125.
Hallewas 217, 424.
Hallingh 16.
Halluin, de 227.
Halquet (Hacquet, Halkett) 13, 15, 17, 20, 21.
Bals 227.
Ham (,von) 456.
Hamel (Amel), van 433.
Hamerling 115.
Hammen,- van den 433.
Hammerich 441.
Hannick, de 347.
Hansard 229.
Hansen, Egidius 43.
Harckel (Arckel), te 381, 382.
Hardcaep 412.
Hardenba(r)gh 31.
Hardenberg, van 275.
Hardenbergh 346, 347.
Hardenbroek, van 126, 433, 451.
Harder, de 108.
Haren, van 310, 314.
Harff, von 455.
Haringvanger (, den) 181, 183.
Harlees 104.
Harmens 321.
Harms (Harmens) 240—244.
Harn, van 22-26, 219 *.
Harssing (Harssen) 194.
Hart, 't 113, 116, 147-149.
Hartken 93.
Hartschap 365.
Hartsen 32.
Hartsinck 441.
Harwegen, van 352.
Haserveldt, van 298.
Hassel 164.
Hasselaer 30, 218.
Havart 421.
Have, van der 115.
Haverkamp 455.
Haxthausen (, von) 193.
Haye, de la 126, 382.
Haymann 450.
Haze, de 334.
Hecklauer 433.
Heeckeren, van 436.
,, van Almelo, van 294.
He(e)ger, de 212.
Heemstede, van 459.
Heer, de 361.
Heerde, van 181.
Beerden, van 28, 29.
Heerenberg, van 's 170.
Heerman 182.
Hees, van ,377.
Heesbeen, van 380.
Heesmans 400.
Heest, de 412.
Heide, van der 187, 359.
Heiden (Heydon) 121.
Beiden (Reinestein), van 435.
Heinsberg, van 5, 6.
Hel(l), van 221, 378.
Hellen, van 454.

Hellner 457.
Helm 353.
Helmos 116.
Hemert, van 116.
Hendersoa 12-14.
Henegouwen, Beyersbergen van 108.
Hengel, van 105.
Hengelo, van 293, 299.
,, , van Welvelde geheten van 293, 296.
Henkel 454.
Henkemans, Snoeck 230.
Henneman 123.
Henricks 194.
Henricus 179.
Henriques 179.
Henschelius 450.
Herckel, tho 31.
Herder, den 184.
Heringen, van Ketteler- 383.
Hermens 453.
Hermes(z) 174.
Hermite, 1' 439.
Herschlem 380.
Hert, to 62, 65.
Hertoch, de 397.
Hertzberg, von 251, 253, 260-262.
Herwaarden, van 381.
Heschlé 111, 112.
Hesdin, St. Pol en * 447.
Hesemans (Heze (n) mans) 336.
Hespel 232.
Hessels 399, 400.
Hessen, van 5, 6.
Hessinger 194.
Heuckerod (Heuckeroth) 455.
Heumen (Hoemen), van * 426.
Heurnius (van Heurn) 25, 26.
Heuslei (Husselij (n)) 67, 68.
Heuvel, van den 87, 90, 100, 102. 103. 150. 221, 227, 362, 4 0 1 :
Heuvelman(s) 427, 434, 435.
Heijde, van de 340.
Heyden, van der 176.
,, , von 230, 435, 451.
Heydon (Heiden) 121.
Heyliger '161.
Heylinck 412416.
Heijningen, van 198, 201, 202, 453.
Heze (n) mans (Hesemans) 336.
Hibenthal 455.
Hidde, van der 363.
Hidding 288, 456.
Hiebels 244, 250.
Hiemcke 117.
Hilbrant 243.
Hille 9, 108.
Hinderduyn * 71.
Hindriks (Hindrix) 239, 247, 250.
Hinlopen 77, 78.
Hirschberg. zu (von) 260—262.
Hissink 264.
Hobbel (Hoppel) 343.
Hobbema 230.
Hoboken 456.
Hobrink 202.
Hocke 382, 383 *.
Hodenberg, von 451.
Hodgkin& 452.
Hoeckelum, van 422, 423.
Hoef, van der 352
Hoefman 98.
Hoefslag 382.
Hoek 116.
Hoek, van 238, 245, 250.
Hoeken, van 375.
Hoekwater 113.
Hoemen (Heumen), van * 426.
Hoen, von 338.
Hoepen, van 109.
Hoeve (Houven), van de(r) 461, 462.
Hoeven, van der 400.
Hoff (Hov), van der 216, 217, 423, 424.
Hofman 80, 229.
Hofstede, ter 304.
Hogaerts 74.
Hogendorp 261.
Hogenesch 171, 172.
Hogervorst 107.
Hohenberg, van 6.
Hohenlohe, van 223.
Holierhouck 141.
Holleman 376.
Holler, ten 60.
Hollert(s) 18.
Holmfeld, Dirckinck von (af) 443.
Holstein, von 121.
,, -Sonderburg-Augustenburg, van 444.
Holte, ten 62. 64.
Holtey, van 451.
Homoet, von 456.
Hondius 452.
Hondt, de 197, 451, 466.
Honi(e)ch 411.
Honoré 453.
Honselaer, van 366.
Hont 295.
,, , de (D'Hont) 166.
Hoochhart (Hooghart) 352,362.
Hoof, van 451.
Hooftman, Eichelenbergh gen. 334.
Hoogendijk 217.
Hoogerwerf(f) 403, 463.
Hoogeveen 112.
Hoogewerf (Hoogwerff) 136, 137. 143.
Hoogh, de 357.
Hooghart (Hoochhart) 352.362.
Hoogkamer 166.
Hoogmoet 354.
Hoogstraten, van Bijnkershoek van 450.
Hoogvliet, van 375.
Hoogvorst, van der Linden d' 451.
Hoogwerff (Hoogewerf) 136, 137, 143.
Hoon, de 399.
Hoop, van der 394.
Hoorn, van 195, 204, 207, 214, 325.
Hooijdonk 421.
Hoppel (Hobbel) 343.
Hornburg 5, 12.
Horst 177.
Horstmar, van 320.
Hout, van der 351.
Houten, van 450.
Houtkoper 80, 82-84.
Houtman 106.
Houve, van der 32.
Houven (Hoeve), van de(r) 461, 462.
Houwerda 436.
Hovelding 293.
Hövell van Westerflier (en Wezeveld), van 451.
Hoven, van 361.
Hovinga 245.
Hovy (Hovius) 30.
Hoya, van 273.
Hoym, van 440.
Huber 231, 458.
Hudemann 8.
Huender 68.
Huessen, van 60.
Huessinckfelt 65.
Hugenpoet, von Nesselrode zu 456.
Huisinga 212.
Huitema 455.
Hulsen 431.
Hulst, Teyler van der 123.
Hummel, van 125.
Hummel/Hummelen 125.
Hummelinck 125.
Huninga van Oostwold(, van) 432, 433.
Hunnego 117.
Hurk, van der 116.
Husselij(n) (Heuslei) 67, 68.
Huijbers 19.
Huybregts (Huybrechts) 168, 183, ,388, 404.
Huijgens 263, 452.
,, , Bangeman 443.
,, -Lovendal, Bangemann- 444.
Huys (Huzeken) 271-273, 281 -288 *, 290, 291, 307.
Huyskens 453.
Huysleben 177.
Huysmans 317.
Huyssen van Kattendijke 260.
Huysstede. ter (Truystede) 464.
Huytingh ' 1 8 3 .
Huzeken (Huys) 271-273, 281 -288 *, 290, 291, 307.
,, , de Voss van Steenwijk, genaamd 284.
Hijde, Comejan alias Vrijlandt alias van ,343.
Hijmmen 380.
Hysvelt 92.

I

Imhoff 226.
Immersele, von 456.
Impel, van Diepenbroeck gd. van der 383, 384.
Ingen, van 91.
Ingenhaeff, van (Ingenhaven, Ingenhoven) 87, 92, 93.
Ingenulant 23 *, 24.
Ingversen af Geltingen 443.
Ipermans 427, 433.
Irons 17.
Isenburg, van Wied- 5, 6.
Isfording 456.
Israël 105.
Isselmuden, van 277, 312, 313.
Isselmuden/Rodencock, van 283, 299, 304, 305, 308.
Ittersum 321.
,, tot de Gerner (en Middelwijk), van 384 *.
Iwema 381.
Izebrands 248.

J

Jabot 102.
Jacht, van der 347, 348, 350, 352.
Jäckel (Jakel) 8.
Jacobi 401.
Jacobs 245, 248, 249.
Jaduee 466.
Jager, de 173.
Jakel (Jäckel) 8.
Jankovich 253, 255, 256.
Jannes 248.
Jans(en) 110, 190, 197, 239-250, 438.
Jansens 399.
Jantson (van Erffrenten) 60, 61.
Jarla 228.
Jaspis 229.
Jefferys 452.
Jelmers 245.
Jeup 115.
Johnson-Brooke 164.
Jonas 370.
Jonckere, de 431.
Jonckhans 60.
Jong, de 114, 341.
Jonge, de 166, 184-186, 189, 250, 433.
,, , Blase de 173.
Jongebroer 341.
Jongejan 136, 147.
Jongelingh 168, 171-173.
Jongerhelt 119.
Jongh, de 186, 373, 376.
Jonghste 142, 143.
Jooze 185.
Jordaens 227.
Jordan(, von Redwitz-) 451.
Jordens 68.
Jorissen 322 *—325 *.
Joubert 110.
Jüdden, von 226.
Judoci 23 *, 25.
Juk 246.
Jülich-Kleve-Berg. von 454.
Julien 458.
Julles 249.
Just 458.
Jutting 382.

K

Kaa (Kaey), van der 363.
,, Willemszen, van der 451.
Kaesman 165.
Kaey (Kaa), van der 363.
Kalter 118.
Kamp 245.
Kamsteeg 114.
Kan 97.
Karnebeek, van 63.
Kaskee (Caskee) 15-17.
Katwijk, van 108.
Katzenelnbogen. van 5. 6.
Katzmann, Boutmy de' 449 *.
Kedde(n) 62, 63.
Ked(z)gen (Ke(e)tgen, Ketgin, Ketken, Kedken. Keddeken) 63 *, 64.
Kefernburg, van 5.
Kemmers 354.
Kemp 194.
Keppel, van 62, 65, 261, 264, 436.
Kerkhoven, van 424.
Kernebecke, von 456.
Kerstens 401.
Kervel (, van) 30, 31, 186, 373.
,, (tot Kervenheim) , van 463.
Kervenheim, van 30, 31, 381, 463.

Kestering 456.
Ketelaer(s) 181, 183, 188.
Ketels 1'72.
Ketjen, (Ketien, Ket (t) ien, Kettynn, Ket(t)ken, Ket(t)jen(s), Ketjes, Ketges) 61—68 *.
Ketteler, van 435.
,, -Heringen, van 383.
,, tot Hovestadt, van 383, 384.
Ketting 62.
Ketzer (Ketser, Keter) * 63.
Keyen 394.
Keijser 24. 65. 343. 344. 472.
Kiebert 4 5 5 .
Kign (Kin) 190, 191.
,, van Eltzman Citters 216. 211.
Kier 173-175, 177.
,, de Windt 175-177.
Kierdorff 229.
Kierregaard (Kiaergaard) 43.
Kin (Kien) 190, 191.
Kip 230.
Kirchhoff (, Kragh) 193.
Kircklant 15.
Kirkendale (Kuikendal, Kuykendaal, Kuykendall) 31.
Kirkpatrick 89.
Kister, van Vorden genaamd de 293,' 300.
Kjerrumgaard, Bertelsen 43.
Klasen (Cla(e)sen) 239, 240, 244, 249.
Klatte 455.
Klaver 249.
Kleer 451.
Klein 249.
Klencke (Clencke) 273, 275, 276, 279, 284, 286, 287, 289, 290.
Kleyn, de 102.
Klingenberg, von 439.
Klink, Nobel bijgenaamd 184.
Klomp 232.
Kloppenberg 127.
Kloppenborg 3.
Kloppenburg 353.
Knechts 398.
Knegt 98.
Knip 452.
Kniphuizen 250.
Knoppert 231.
Knuyver 105.
Kobbeus 19.
Kobrinck, van 383.
Koch 8.
Kock 179.
Kockuijt (Kokkuit) 169
Koek 127.
Koelwagen (Koolwagen. Coelwagen) 30.
Koen 109.
Koetsveld, van 104.
Koeverden, van 103.
Koeyers 176.
Köhne (Köneken) ll.
Kolkman 117.
Köneken (Köhne) 11.
Königstein, van 5.
Koning, de 104, 105, 112, 114.
Koaineh 358.
Koojman 343.
Koolman 246. 250. 251.
Koornneef (Coorneef) 342, 343.
Kooyman 324.
Kop 187, 188.
,, , van der 207.
Korte, de 394.
Koster 114, 354.
Koijer (Coijer) 138, 340-344, 471.
,, alias De Waert 471.
Kraaijevanger 113.
Kragh (Kirchhoff) 193.
Kralingen, van 112.
Kraij(e)velt 182.
Kretschmar 383.
Kritzinger 110.
Kroeser (Cru(e) ser) 30.
Kronenberg(er) 8, 456.
Kronenburg(, van) * 463.
Kronshorst 116.
Kroonenbergh 114.
Kroonenburgh (Cronenburg) 99.
Kruger 29.
Kruidenier 108.
Kruis 106.
Krul1 230.
Kruyff, van der 365.
Kuffeler, van der Meer van 32.
Kühn 8, 9.
Kuikendal (Kuykendaal, Kuykendall, Kirkendale) 31.
Kuinre, van 277, 285, 305.
Kuiper 451.
Kup 179.
Kurff 106.
Kuijper 463, 464.
Kuvters 103.
Kwakkernaat 116.
Kyburg, van 6.

L

Laan 369.
,, , van der 109.
Laar, van 273, 285, 286, 290, 294.
Labeur 185.
Labouchere 32, 450.
Lachen 85.
Laecken, de Zoete van 87.
Laen, van der 136, 137.
,, , Welhouck alias' van der 136, 137.
Lagerwey 464.
Lairesse, de 226.
Lamberti 399.
Lambinon 226.
Lamboij (Lamboye) (alias Elderen) 377.
Lambrechts 229.
Lambrichs 471.
Lameteren 466.
Lammerts 244, 245.
Lampsins 162.
Landas, de 450.
Landen, van der 173.
Lange, de 94, 221, 353.
Langemack 192.
Langenbach, von 231.
Langerack 351.
Langewagen 451.
Lankester 97.
Lannoy, de 164.
Lansinge 276, 278, 279, 307—,310, 314, 318, 319 *.
Lantermans 115.
Lappe 5, 12.
Larcher 334.
Laridon 452.
Laros 108.
Lateur, de 228.
Lathem (Lathum), van 73, 76, 79.
Lauder 12-15, 20.
Launay, de 232.
Laurusse (n) 184, 185.
Lauwerman 392.
Ledebur, van 384.
Leduc 232.
Lee. van der 362, 375. 376.
Leefdaal, Sulliar (Sulyard) van 15, 21.
Leeflang 369.
Leembeeck ((van) Limbeek) 464.
Leenheer 462.
Leerse 215.
Leersum, van 463, 464.
Leeuw, van der 354, 451.
Leeuwen, van 26, 69, 134, 136, 137, 143, 144, 230, 421, 457.
Leeuwkens 351.
Lefevre 433.
Legerstee 149.
Legraverant Semerel 176.
Leiningen, von 226.
Lely * 425.
,, , van der 356, 374.
Lelijvelt 182.
Lemmeke 16.
Lenaerts 411.
Lendemans 457.
Lens, van * 447.
Lensink 117.
Lentema 238. 242. 248. 249.
L e n t z 4 5 8 .
Lepel(s) 31.
Leruitte (Le Rütte) 226.
Lesiere 175.
Leunisse 173.
Leur, van der 413, 414.
Leurs 197.
Leuvenig, van 212.
Leuw, von der 338.
Leversteijn 351.
Leynssen (= Leyssius) 166.
Lheenhausen, van 87.
Liepman(n) 230.
Lievens 215.
Ligt, de 466.
Lig(h)t (Licht), de 98, 101, 182, 183.
Lillencron. Pauli von 443.
Liman von Sanders 230.
L i m b e e k (, van) (Leembeeck) 464.
Limburg-Styrum, van 260.
Limmel, van 465.
Lindau-Ruppin, van 6.
Linde, van de 113.
Linden, van der 31, 342, 435.
,, d'Hoogvorst, v a n d e r 451.
Linderen 25.
Lindes ll.
Lindesav 193, 195.
Lingen, "van 99,' 398.
Lintges 468.
Liolä 453.
Lippe, von der 450.
Lippens 228.
Lis(, van) 347, 355, 376.
Lith, van der 396.
Loë, von 451.
Loenen, van 15.
Lom, 't 362.
Lon, Du 19.
Loncq 172, 173.
London, van 381.
Lonneux, de 362.
Loo, van 192, 443.
,, , van der 424.
Loon, van 468.
Lo(o)nink 435.
Loos, de 195, 212.
Loosje ('t) 138, 142, 144-147.
Loot 441.
Looyer 390.
Lopsse 188.
Lothian and Sutherland * 447.
Louwermann 338.
Lovendal, Bangemann- Huygens- 444.
,, , Danneskiold- 444.
Loyen 77.
Luckers 191.
Lüdecke ll.
Liidinghausen gen. Wolff, von 450.
Lugda 381.
Luinge 250.
Luipen, van 112.
Luitgens 318.
Luitjens (Luijtjens) 239-242, 248, 249.
Lukassen 115.
Lüneburg * 455.
Lüps 454.
Lutjes (Lutgens) 65.
Luttig 127.
Luursen 31.
Luxemburg, van 7.
Luijtjens (Luitjens) 239-242, 248, 249.
Lijnden 25.
,, , van Aspremont- 227.
Lyntgens 78.
Lijster(s) (Lijstrius) 23 *-25, 219.

M

Maagdenberg 361.
Maan 364.
Maarhuis 245.
Maat 113.
Maathuis 230.
Maa(d)tleen 150.
Maaijgem (Mayegem) 189.
Macalloche (Mac Culloch ?) 84-86.
Maclean * 232.
Macniel 177.
Maertens 182, 187.
Maeslandt 363.
Maet. ter 31.
Magnamara, de 232.
Maire, le 443, 469, 470.
Malan 110.
Malherbe 226.
Malsen, van 126.
Man, de 403.
Manart 75.
Mander, van 227.
Mandervelt 29.
Manneken 358.
Mansfeld, van 5.
Maraco 173.
Mandervelt 229.
Marcelis (Marselis) (, van) 226, 438-444 *.
Marchant et d'Ansembourg, de 451.
Marel, van der 356.
Marez, de 395.
Margadant 124.
Marhülsen, von 456
Mark, van der 5, 6.

Marselis (Marcelis) (, van) 226, 438444 *.
Marselis af Marselisborg 443.
„ af Vilhelmsborg 443.
Marselisborg, Marselis af 443.
Marshall 193.
Martels. von 253. 255. 256.
Martens 378, 431, 432.
Martens (Martin) 81, 90.
Martin 177.
Martin (Martens) 81, 90.
Martijn 80, 90, 454.
Massenbach, von 450.
Massov, von (van) 260, 261.
Mast, van der 349.
Maten, van der 399.
Maurand (Marant) 22.
Mauricius 443.
Mauthaen 380.
Maxiimiiliians 409.
Mechelen," van 220.
Meer, van der 32 *, 108, 360, 462.
„ van Kuffeler, van der 32.
Meerdink 118.
Meeren 399, 400.
Meerhof 108.
Meerle, van 78.
Me(e)rten, van 23 *, 219.
Meertens 243, 244, 250.
Mees 15—17.
Meganck 220.
Meinders 245.
Meiren (Vermeiren) 399.
Melen 24.
Mellema 379.
Mennekens, Viruli alias 229.
Mente(n) (Menthen) 3, 4, 7, 9.
Mer 74.
Merian 458.
Merveille(, de) 170, 172, 173.
Mervelt, van 436.
Merwe. van der 28. 29.
Messchaert 453.
Metternich, Wolff- 226.
Metz 104.
„ (Motz) 8, 9.
Meulder 229, 402.
Meulen (Moelen), van der* 426.
Meulenbergh, van den 399.
Meulenbrugh, van 400.
Meurs, van 31.
Meij, de 174, 177.
„ , van der 181.
Meyburgh, van 363.
Meijer 114, 115, 194, 250.
Meyerinck 66.
Meijers 396.
Meynts 239.
Mheer 451.
Middachten, von 456.
Middeldorp 232.
Middelen, van 334.
Middelwaart 361.
Miede (Miden, Mijde) 69, 70.
Mieden (van Opmeer), van der 69-73 *.
„ , Coren van der 69 *, 71 *.
Millinc (van Gerwen) 366.
Minnen (Minden), van 61, 66.
Minnichem, van 459.
Mispelon 229.
Misput 395.
Mithoff 8.
Modderman (Mudderman(s), Muederman) 409, 410.
Moelen (Meulen), van der * 426.
Moelnare 58.
Moens 78.
Mogge 433.
Molanus 127.
Molemans 216, 423, 424.
Molen, van der 246.
Molenaar 343, 354, 366, 372.
Molendino, de 57.
Molengraaf 453.
Mom 126.
Momma 19.
Mon, du 188.
Monchy, de 2, 3.
Moncks (Monx, Munx) 440.
Monjé 325.
Monkers 4Q0.
Monnier 458.
Monroe 20.
Montcalm, de 218.
Montens 387, 393, 394, 398, 405.
„ d'Oosterwijk 387.
Monx (Munx, Moncks) 440.
Moor, de 228.
Mooren 229.
Mooij 108, 192.
„ Semerel 174-176.
Mooyaart 458, 459.
Moranti 43.
Mordien (Morrien) 321.
More 85.
Morren 454.
Morrien (Mordien) 321.
Morriën, von 457.
Morrien van Valckenhoff, van 383.
Motz (Metz) 8, 9.
Mouthaen 86.
Mudderman(s) (Muederman, Modderman) 409, 410.
Müffling, sonst Weiss gen., von 451.
Muilaert 437.
Muilwijk, van 412.
Mulder 116.
Mulert 286, 289, 290, 299, 300, 304, 312.
Muller 179.
Münchhausen, von 451.
Munck, van Wijn, anders geseyt 362.
Münnich 456, 457.
Munster (Münster), van 273, 280, 285-287, 290, 307, 321, 322 *.
„ tot Sourenburg, van 384.
Munter 73-79.
Müntz 456.
Munx (Monx, Moncks) 440.
Musch 427, 432.
Muschart 456.
Mussen 402.
Mussenzone. Beens alias 394.
Muts 353.
Muijs 181.
Muyters 465.
Mijde (Miede, Miden) 69, 70.
Mijle, van der 432.
Mijnden, van Amstel van 97.
Mijnheer 355.

N

Naelraet, Cloodt van 264.
Nagel 22.
„ , van 264.
Nageekerke 185.
Namen, van 7.
Nannings 245.
Napp ll.
Nartius 468.
Nassau, van 5, 6, 155 *, 157-160 *, 222-225, 260, 452.
„ (-Beilstein). van 226.
Nassauw (Assouw), van 103.
Nath, van der 405.
Nathanael 179.
Natte 115.
Nederlof 365.
Nederlotharingen, van 7
Neelemans 112.
Nesse 108.
Nesselrode zu Hugenpoet, von 456.
Netelroij, van 24.
Netscher 438.
Neuman 179.
Neve, de 228.
Nicolson 17, 20.
Ni(c)quet 458.
Niehof 456.
Niemantsverdriet 115.
Niemeijer * 382.
Niet, de 359.
Nieuburch. van der 71.
Nieuw Engeland, in 340.
Nieuwenhuizen, van 182.
Nieuwenhuijs 181.
Nieuwerkerk 421.
Nieuwland 353.
Nisbeth 14, 18.
Nivelt 86.
Nobel 144, 184.
„ bijgenaamd Klink 184.
Nol, van 189.
Nonnekes 185.
Noordhoeve 186.
Noordijk 115.
Noorman 20.
Noort, van de 400.
Nooij (Ooij) 464.
Norg (Norch), van 279, 281-284 *, 287-289 *, 301, 306, 309, 319.
Noteboom Adema 325.
Nouten 392.
Nowee 108. 112.
Noydens 390.
Nully, de 192.
Nyckols 61, 66.
Nypels 226.
Nijplo, van 294.
Nijs 115.
Nijsen 117.
Nijterts 456.

0

Oberg 179.
Oder 383.
Oelsen. von 451.
Oetling 450.
Okel. van 389.
Okkes 243, 244.
Oldekop/Oldecop 450.
Oldenhuis 246.
Olierhoek 103.
Ollebertijn (Olbestijn, Alberteijn) 180.
Olthof 381.
Ommeren, van 101.
Omphal, von 464.
Onnosel 183, 184.
Onsenoort, van Wyck gent. 90.
Oosten, van 376.
Oosterhout 198, 201.
Oosterling 463.
Oosterveen 143.
Oosterwijck. van 356.
Oosterzeë, van 390.
Oostveen, van 69.
Ootmaersen (Othmars, Otmers, Otmarsum, Otmarson) 80, 81, 85, 90.
Ooij (Nooij) 464.
Ooij, de 351, 352.
Op de Kamp 117.
Ophorst 379.
Opmeer 142.
Orck, van (Orrock) 89, 94.
Orleans, van 7.
Orley, van 227.
Ormel 229.
Orrock (van Orck) 89, 94.
Osinga 455.
Ossehooft 80.
Osswaert 87, 89, 92.
Othmars (Otmers, Ootmaersen, Otmarsum, Otmarson) 80, 81, 85, 90.
Otshoirn, van 459, 460.
Otten 338, 392.
Ottens 310, 313.
Otterbein 453.
Oubosch 397.
Oudenaerde 195, 204, 213.
Oude Pieter 340.
Oudsten, de 368.
Outheusden, van 364.
Ouwerkerk, van 421 *, 422.
Ouwerling 112.
Oven, von 438.
Overduyn(, van) 117, 363, 364.
Overdijk 113.
Overhagen, van 296.
Overschie 364.
Overzee, van 7.
Oving (van Pesse) 289, 310—312, 319.
Owa (Owe) (alias von Auen), de (van) 54-58 *.

P

Paechters 168.
Pa(e)den, van der 70.
Paelinck 228.
Pagee, van 116.
Pagenstecher 456, 457.
Pagter 167.
Palandt 232.
Paldinck 183.
Pallandt 50.
Palm 175, 177.
Palma, de 176.
Palmer 247.
Palte 189.
Palthe 68, 456, 457.
Paludanus 395, 396.
Panet 193.
Panier 87.
Papinc van Steenwijk 275.
Paplay 12-22.
Pardoen 107.
Parent 21.
Parmentier 334.
Parijs, van 7.
Passavant 458
Passet 68.
Pastorius 73.
Paternes 26.
Patijn 358, 360, 453.
Pauli von Lillencron 443.

Pauw 263, 264, 458.
,, , de 465.
Pavort, van 436.
Pays 405.
Peekel 61.
Peeters 113, 229, 453.
Peize, van 274, 279, 280, 289, 306.
Pelgrim 398.
Pelgrims 216, 423.
Pels 226.
Pelser * 55.
,, die 422.
Pelt, van 108. 119.
Peper 176.
Peppel, van 399.
Per Delft 98.
Pereira 179.
Pernis 358.
Pervaes 342, 343, 471, 472.
Pesse, van 312-314.
Pestel, van 451.
Peters 240, 247, 248, 402.
Peterselie 363.
Petreus 11.
Peugeot 458.
Peystrup 43.
Piek 117, 118.
,, , van der 348.
Pieters(z) 98, 165, 183, 189, 190, 242, 245, 248.
Pietersen 193.
,, (alias Crijnss) (Sommerzee) 165.
Pigge(n) 319 *, 322 *, 392, 394.
Pin 115.
Pinelli 404, 405.
Pipart 455.
Pipinge (Pype, Pypens) 287, 288.
Piqué 187.
Pistolphie 174.
Pitt 175.
Plaate 176-180.
Plaet. van der 354.
Planitz, van (von) der 126, 127, 382, 383 *.
Planten 61, 65, 66.
Plasschaert 228.
Plasse, van de 185.
Platuyt 400.
Pleeger 176.
Plessen, von 121.
Pletsz 176.
Plettenberg, van (von) (van Plettenburch) 79-94 *, 220, 221, 456, 464.
,, tot Engstfeld, van 384.
,, tot Lenhuizen, van 88. 94.
Ploegh 422.
Ploos (van Amstel) 94-119, 255, 256, 337, 338, 369.
,, van Loenen 98.
Ploots 100.
Plooij 115.
Plotho, von 451.
Pluijren 226.
Poel, van de 189.
Poelman 112.
Pol 225.
Polanen, van 6, 56, 224.
Poldervaart 140.
Poll, ten 66.
Polle, van (= Polman) 274, 281, 282, 288.
Pompeyra 207.
Pool 325.
Poole, le 207.
Poorte, van der 373.
Poots 365.
Poox 200, 201.
Popering, van 187.
Poppen 116.
Porre 342.
Portheine 230.
Portzen, von der 457.
Poser, von (Possio) 92, 93.
Posson 226.
Post 108, 168.
Pothoff 344.
Potken 3.
Preston 20.
,, , de * 447.
Pretorius 29.
Prick 454.
Pries 108.
Prince 176, 411.
Prins 451.
Proeninck van Deventher 366
Proet 454.
Pronk 359.
Provo 172. 173.
Pruijs 81, '84, 85, 464
Pruijsenaere 373.
Pru(y)sse 62, 64.
Pruijt 88.
Prijs 73.
Puik 116.
Put 453.
,, , van 402.
Putte, van (de) 394, 395.
Putter, de 228.
Pijl 168, 170, 172, 173.
Pypens (Pipinge, Pype) 287, 288.

Q

Quadescrivere 320.
Quaetvlieg (Quadvlieg) 229.
Quarles 326, 327.
Quesnoy, du 334.

R

Raad (Rae(d)t), de 341
Raadt, de 123.
Raaf, de 361.
Rabe (Corvinus, Zythogallus, Beuhahn) 8, 9.
,, voa Canstein 9.
Rabenhaupt 230.
Radermaker 415, 416.
Radingus 275.
Radoux 226.
Raeck, van de 396.
Rae(d)t (Raad), de 341.
Raedts 232.
Raesfeld (zu Romberg) (, von) 456.
Raesfelt, van 334.
Raess 390.
Raet, de 91.
Rammelman 378.
Ramont 228.
Ramsay 405.
Rantzow, von 163.
Rappard, van 260.
Ras, de 402, 403.
Rastignac, Chapt de 164.
Rauws 396.
Rayen 232.
Rebel 116.
Recao 174, 175, 177.
Rechteren, van 261, 280, 284, 287-289, 436, 451.
Recklinghausen, van 301.
Redelijkheyt 172.
Reding 301, 305.
Redwitz(-Jordan). von 451.
Re(e)de, van 296-298, 436, 437, 442.
Reehoorn 116.
Re(e)uwkes 244, 250.
Regtering 108.
Reich(e)10, 11.
Reifferscheid, van 6.
Reimer 8, 9.
Reinestein, van Heiden 435.
Reinjes 243, 244, 249.
Reitzenstein, von 451.
Remmelin(c)k 61, 62, 65.
Remmerswaal (Rimmerswaal) 103.
Renesse, van 388, 404, 405.
Rensch 436.
Renwerde, de 58.
Resthysen (Gretthuysen) 176.
Rethy, van 106.
Reuchlin 458.
Reurik 230.
Rexsodinoero 451.
Reijcken (Rijcken, Rijke(n) , Rijkers) 125, 126 *.
Reymes 326, 327.
Reijnders 173, 185.
Rhede, van 365.
Rheede van Oudtshoorn. van 29.
Rhemen, van 431.
,, van Rhemenshuizen van 431.
R(h)enen, van 25.
Rhoode 180.
Ribbius 164.
Richolt 399.
Richthofen, v. 231.
Riedt, van 432.
Riel 230, 397.
Rieneck, von 226.
Riet 103.
,, , van 185.
Rietvink 70.
Rieu, du 349.
Rieuwer (t)s 242-244.
Riisbøll 43.
Rimmerswaal (Remmerswaal) 103.
Rinck 454.
Ringeling 178, 180.
Ringle, Scott 14.
Rinklaar 244, 245.
Ripperbant 429. 431
Ripperda 286, 290.
,, zu Venhausen, von 456.
Ripping 464. 465.
Riszwyck (sic!), von 231.
Riviere, van de(r) (de la Rivièrej 88, 91, 221.
Robert 107.
Robijn 94.
Rocca, de 450.
Rochefort, van 6.
Rochemont, de 176.
Rochette, de la 378.
Rochussen 119.
Rodenburch, van 44.
Rodencock, van Isselmuden/ 283, 299, 304, 305, 308.
Roeffs 378.
Roelinck 456.
Roelofs 245.
Roelofsen 66.
Roemers 126.
Roermond, van 192.
Roessingh 379.
Roevers (die Roever) 391.
Rømeling(h) 121, 220.
Rommel 229.
Ronaar 142.
Ronda 247.
Ronner 452.
Roo, de 353.
Roombers 19.
Roose 187.
Roosenkrans 469.
Rooy, van 378.
Ros 114.
Rosenthal, van 260.
Rossem, van 365.
Rossum, van 435.
Rotberg, von 451
Rothschild 439.
Rous 347.
Roussel * 264.
Ro(u)ville, de 14, 19, 20.
Rou(w)enda(a)l, van 127.
Rouwenoort, van 435.
Roux 42.
,, , le 110.
Rovers 387, 399.
Rubbe 184.
Rubens 227.
Rübsamen 455.
Ruck 11.
Ruelens 402.
Ruffia 92.
Ruhlein 3.
Ruinen, van 270, 273, 282 *—285, 319 "-322 *.
Ruisdael(, van) 230, 232.
Ruiter 245.
Ruman(n) 9.
Runkel, van 5, 6.
Runnels 192.
Ruppin, van Lindau- 6.
Ruse (Rüse) 121, 220, 442.
Rutenberg (Rutenborg), van den 277, 295, 296, 298—301, 305.
,, , Brant van den 429, 431.
,, , Hake van den 284-286.
Ruth, van 405.
Rütte, Le (Leruitte) 226.
Ruye, de la 411.
Ruys de Beerenbrouck 450.
Ruyssenaers 387, 402.
Ruyt, de 369.
Ruijter, de 217.
Ruijven, van 127.
Rijcke, de 349.
Rijcken (Reijcken, Rijke(n), Rijkers) 125, 126 *.
Rijckevorsel, van 387, 396, 403, 404.
Rijke(n) (Rijcken, Reijcken, Rijkers) 125, 126 *.
Rijks 117.
Rijn, van 352.
Rijninck 175, 177, 179, 180.
,, de Windt 177—180.
Rijningghe, van 218.
Rijp, van 361.
Rijpland 465.
Rijsdijk 136, 142, 147.

Rijsere (Rijsoort), van 23 *, 24.
Ryssenstein, af 443.
Ryswy(c)k, van 117, 338, 454.

S

Saebye 43.
Saffenberg, van 5, 6.
Sagan, van 5, 6.
Saksen(-Wittenberg), van 6, 7.
Salis, von 458.
Salomons 163.
Salij 462.
Samans 457.
Sande, van der 465.
Sanderland 91.
Sanders 239.
,, ,, Liman von 230.
Sanderus 450.
Sandwegh (Sandwech, Santwech) 145, 146, 148-150, 342.
Sangers (z) 393, 394.
Sant, van 392.
Santén, van 355.
,, , von 450.
Satink 230.
Sautijn 30, 75.
,, van Wijn 373.
Sauvage, le 451.
Sax 86.
Sayn. van (von) 6. 231
,, -Wittgenstein-Sayn 231.
Scaliger 458.
Schaats 31.
Schade (tot Hundlosen) 383 *, 384 *.
,, van Landegge 127, 383, 384.
,, tot Nagelshof en Bergham 384.
Schaer 68.
Schaesberg, van 454.
Schäffer 110, 111.
Schaft, van der 213.
Schagen(, van) 179, 383.
Schalcken 403.
Schalcwijc, van 284.
Schalk 184.
Schans, van der 362.
Schaumburg, von 455.
Scheffer ll.
Scheffers 399.
Scheibler, von 253, 255, 256.
Schelhase 455.
Schelhouck 340.
Schellart von Obbendorf 436
Schelvisvanger 354, 366.
Schenk 118.
Schepers 443.
Schepmoes 348.
Schepper, de 94.
Scherpenseel 454.
Schey 230.
Scheyffaert 422.
Schie, van 114.
Schietekatte 22.
Schieveen 141, 143.
Schilderinck 66.
Schilders 397.
Schilperoort 112, 472.
Schim 350.
Schimmelpenninck 87, 92, 93, 384.
,, van der Oye 437.
Schlaert 171.
Schlitzweg 456.
Schlüter 8, 9.
Schmaltz 193.
Schmidt 325.
Schols 370.
,, van Asperen 369, 370, 376.
Scholten (Schulte (n))(, van) 119-121, 220.
Scholten, voa 443.
Scholtens 246.
Schonebekt 321.
Schonewolf 176, 177.
Schoon 143.
Schoormont (niet: Zuijrmont) 25.
Schoorstraeten, van 367.
Schoot, van der 395, 396, 400.
Schopman 371.
Schorer 416.
Schot (Scot(t)) 18, 19, 351.
,, , van der 117.
Schott (Schodt) 230.
Schotte 334, 412.
Schouten (Schauten) 457, 469, 470.
Schovel 373.
Schrassert 92.
Schreuder 180.
Schröder 456.
Schroeff, van der 452.
Schronk 176.
Schueren, de van der 260.
Schuirmans 464.
Schulenburg, von der * 264.
Schulte (n) (Scholten) (, van) 119-121. 220.
Schunck 117.
Schure, van 288, 301.
Schütte, van Boetseler, geheten 430.
Schuurbeque Boeye 450.
Schuurman 247.
Schwartzenberg, thoe * 264.
Schwartzkopff 180.
Schwarzburg, van 5, 6.
Schyns 453.
Scoen 70.
Sconeweder 293, 299.
Scot(t) (Schot) 18, 19, 351.
,, of Galashiels 14.
,, Ringle 14.
Se(a)ton, van (de) * 447.
Sebelingen, van 292, 299.
Seesen, von 9.
Seghers 227.
Seilzstorp, de 59.
Selidorp, de 58.
Sellarts 400.
Selwerd, van 283, 302, 305.
Semerel 175, 176.
,, , Evertsz 175.
,, , Legraverant 176.
,, , Mooy 174-176.
,, de Windt 175.
Senlis * 447, 448.
Servaesz 367.
Seun 355.
Seuren, van 109.
Seye 212.
Sibolts 243.
Siebold(, von) 470, 471 *.
Siepkamp, van de 106, 229.
Siffle 173.
Sighers ter Borch 288.
Silfvercrantz 441.
Silfvercreuz 441.
Silfvercrona 441.
Silvolde(n), van 422, 423.
Simens 242.
Simons 177.
Sim(p) son (Sinsum) 465-467.
Sincláir 80.
Singer 247.
Sinsum (Simson) 465-467.
Siola 453.
Sips 399.
Six 232.
Sjabbes 250.
Skovgaard 444.
Sleutel 184.
Sliedrecht 375.
Slingelandt, van 443.
Slob 246.
Slock 212.
Sloet 302.
Sloet (Schloitt (sic!)), von 231.
Slok(s) 184.
Slot, van der 465.
Sluis, van der 116.
Sluiters 381.
Sluys 348.
,, , Bo(o)g(a)ert, alias 347, 374.
Sluysken 67, 422, 423.
Sluijter 178.
Sme(e)ts 229.
Smidt, de 372.
Smit 104, 178, 238, 239.
Smit(h) 19, 163, 173, 174.
Smits 22, 68, 324, 398.
,, van Gelder 253.
Smitshoek 107.
Snaauwaard 197.
Snachter 180.
Snellinck 397.
Snoeck Henkemans 230.
Snor 106.
Snijders 112.
Soest, van 98.
Solms, van 6.
,, Braunfels, van 231.
Sölverarm 441.
Sombreffe, van 227.
Someren, van 467, 470.
Somers 400.
Sommerzee, Pietersen (alias Crijnss) 165.
Son, van 230, 396.
Soncks 91.
Sonderburg-Augustenburg, van Holstein- 444.
Sonmans 369.
Sonmanslaan 369.
Sonnaville, de 450.
Sonne, van 393.
Sonsbeeck, van 373.
Sorack (of: Garack!) 89.
Spaan 466.
Spaen 60.
,, (van Ringenberg), van 226.
Spanuyt 173.
Spee 454.
Spegel 280.
Spek 421.
,, , van der 108.
Speyart van Woerden 451.
Speijr 380.
Spiering (Spierinck) 441, 467 470.
Spillenaar 465.
Spörcken, von 443
Sprenger ll.
Spruijt 145-150.
Spuelde, van 431.
Spijk 245, 246.
Staal 250.
Staats (Staas, Staatsz, Staarts) 470.
Sta(e)t(e), van der 365.
St. Aldegonde, van 221.
Stalman 247.
Standaart 202.
Stapelinge 287.
Starckenborgh, van 175.
Stavast 347.
Stavermann 230.
Steck 232, 338.
Stecken ((von) Stöcken) 433, 434.
Steehouder 184.
Steelant, van 371.
Steen, van den 338.
,, , van der 168.
Steenkiste, van 197.
Steenwij(c)k, van 274, 281, 302, 305, 306, 308, 312.
Steenwijk, de Vos van 281, 284, 302. 305. 311. 319. 321.
Stegeman ‘455.
Steinfurt, van 320.
Steins 182.
Stelling (Stellinck) 285, 286, 312.
Steke 112.
Steuffkens 373.
Stevengaef, ten 220.
Stevens 212, 453.
Stewart 13.'
Stock, van der 467-469.
Stöcken(, von) (Stecken) 433, 434.
Stockman 409.
Stoh, Cramer 174.
Stolberg, von (zu) 4-6, 11 *.
Stolk 118.
Stolze 117.
Stoop(en) 229.
Stoppel, van der 365 *.
Stork 2-12.
Storm van 's Gravezande 415.
St. Pol en Hesdin * 447.
Strachwitz von Gross-Zauche und Camminetz 451.
Straten, ter 62.
,, van der 440, 442 *.
Streuf 338.
Strick 454.
Striepe 412, 413.
Struuck 92.
Strijbos 352.
Strijbosch 470, 471 *
Strijdom 110.
Strijen, van 364.
Strijp, van 420.
Stuart(s) 13, 121.
Stuers, de 260.
Stijnis 113.
Styrum, van Limburg- 260.
Suarz, de * 418, 421.
Suere (Zuere), de 285, 286.
Sulingen, von 455.
Sulliar (Sulyard) van Leefdaal 15, 21.
Sutherland * 447.
,, , Lothian and * 447.
Suydtlandt 468.
Swaan 173.
,, , de 230.
Swaens 348.
Swagers 395-397.
Swaluw, van der 347.
Swanepoel 111.
Swart, de 349, 412
Sweeren 67.

Sweerts de Landas Wyborgh 114.
Sijbrants 242.
Syltesborg, Tromp af 443.
Sijmens 239.
Symons 250.
,, , van Wijn, alias 377.
Sijntjes 246.

T

Taal 114.
Tack 31, 226, 403.
Tacke 63.
Tacts (van Amerongen) 228, 437.
Tak 195, 204, 266, 207, 209, 210, 213, 214.
Tambuser 14.
Tammes 241.
Tecklenburg, van 32.
Temming 118, 119.
Tenbroeck (ten Broeck(e)) 456.
Tenghbergen 61.
Tengnagel 443, 456.
Tengnagel 443, 456.
,, , Fabritius- 443.
,, Gansneb gd. 86.
Ternisse, van 201.
Tetteroo 363.
Teyler van der Hulst 123.
Theutner 1'77.
Thiele 177.
T(h)iel(e)mans 360.
Thienhomen, de 26.
Thier 456.
Thoern, van 24.
Thomée 364.
Thompson 109.
Thomson 179.
Thorbecke 454.
Ties 245.
Tilia, de 58.
Till, van 264.
Tillema 247.
Tims 11'7.
Tobel 174-177.
,, de Windt 174, 176.
Toet 109.
Tolhuysen(, van) 398-400.
Tomas 245.
Tombergen gen. Worms, van 437.
Tombrock 456.
Tongeren, van 81, 84, 85, 464.
,, (Tongerlo) alias Wvssinck, van 66.
Tongerloo, van 77, 78.
Tonnis 240.
Torck 456.
Torp 180.
Torringa 247.
Tousaint 400.
Touw, van der 357.
Trezel (Tresel) 411-415.
Trist. van 19.
Tromp * 417419, 443.
,, . . de Bruijn van * 416—421.
,, af Syltesborg 443.
Troost 181-183, 338.
Troyes, van 7.
Truystede (ter Huysstede) 464.
Trijsenaar 114.
Tukker 451.
Tuyt 359.
Twenhuijsen, van 456.
Twickel(o) (Twikkel) , van (von) 297, 298, 431, 451.
Tijken 150.
Tijmoas 191.
Tijssen 375.

U

Ubbekinck 62.
Uden, van 115.
Uffele, van 120.
Ulfstand 444.
Umbgrove 67.
Urrinij (Urrie ?) 84.
Uslar, von 4.
Utenhoven, van 334.
Utrecht, van 176, 227.
Uytendoorn (Uytendoom) 375, 376.

V

Vaecht (Vooght), de 220, 221.
Vaerst 180.
Valck 92.
Valcke 312.
Valckenhoff, Morrien van 383.
Valk, van der 352.
Valkenburg 114, 361.
Vallat, de 218.
Valon 400.
Valstar 362.
Valuwe, de 363, 364.
Varkevisser 359.
Vastart, van Brake1 gen. 226.
Vay 348, 349.
Veel, ter 65.
Veen 325.
Veen, van 106.
,, , Engelen van 352.
,, , van der 264, 325.
,, Veeris, van der 175.
Veenkamp 247.
Veeren 220.
Veeris (Veeres) 178—180.
,, van der Veen 175.
Vegt 175.
Velbrück, von 454.
Veld, in 't 107.
Velde, van de 181.
Velden. van 346.
Veldkamp 107, 364.
Vellekoop 113.
Vellinga 114.
Velsenaar 146.
Velst (= Feltz), van der 378.
Velthoven, van 399.
Ven, van de 377.
,, , van der 400.
Venckeboom 227.
Vene, van der 286.
Verbeek 360. 365.
Verbrugge 359.
Verbruggen 99.
Verburg(t) 184, 185.
Verdelhan 218.
Verdonck 452.
Verduijn 147. 150.
Veren 91.
Vergeer 113.
Verhaagen 112.
Verheul 147, 357.
Verhoeff 420.
Verhoeven 117, 436.
Verhorst 115.
Verkerke 187.
Verlaat 453.
Vermaet (Vermaat) 136, 137, 143, 144, 146, 148, 151.
Vermaire 229.
Vermander 453.
Vermandois 447
Vermarten 23 *.
Vermeiren (Meiren) 399.
Vermeulen 110, 166, 365, 396.
,, , de Villiers 110.
Vermunten 394.
Vermij 169, 176.
Verniers 228.
Verschuer(en) 326, 327.
Verschuijl 189.
Versluijs 171, 228.
Verstaeck 399.
Verste(e)ge 411, 413, 414.
Versteegh 194.
Verswijck 134.
Vertregt 185.
Verwey 170.
Veur, van der 354.
Vianden, van 273.
Viel 458.
Vieleers 112.
Viernborch, van 280.
Vilhelmsbora, af 443.
Villegas, de 13.
Villiers Vermeulen, de 110.
Vincken 393, 394, 398.
Vind * 442.
Vink 112.
Virneburg, van 5, 6.
Viruly (Viruli) alias Mennekens 229.
Visagie 110.
Visscher, de 216, 217.
Visser 113, 115, 353.
Visser (Visscher) (, de) 363, 423, 424.
Plaanderen. graven van 446.
Vlack 193.
Vlaminck, de 75.
Vlekke 118.
Vlierden, van 451.
Vliet, van 136, 149, 357.
Voerst. van 431, 456.
Voet 467.
Vogelsangh 379.
Voirtbosch, van de 390, 392.
Volder, de 181.
Vollenhove, van 275.
Volquardt 177.
Voncken 453.
Voochts 380.
Voogd van Campen, de 383.
Vooghd, de 87, 88, 91, 94.
Vooght (Vaecht), de 220, 221.
Voorde, van de 411413.
Voorne, van 45, 54.
Voorst, van 101, 277.
,, van Voorst tot 451.
Voort, 'van der 80.
Vorden (genaamd de Kister), van 293, 300.
Vorst, de 275.
Vos 107, 172, 174, 177-180, 359, 374.
,, de Windt 180.
,, , de 165, 188.
Vos van Steenwijk, de 281, 284, 302, 305, 311, 319, 321.
Vos van Steenwijk, genaamd Huzeken, de 284.
Vosbergen, van 442.
Vosch 464.
Vreede, de 78.
Vriendt, de 361.
Vries, de 115, 399.
Vries(e) , de (Vriese, van Fryes) 264.
Vrolijck 62, 65.
Vrijland 147, 148.
Vrijlandt (in 't Vrijlant) 340-344, 471, 472.
,, , alias van Hijde, Comejan alias 343.
,, , van Dijck 34.
,, , van Dijck alias 471.
Vuprpijn 121.
Vijftigschild 360.
Vyle, ter 68.
Vijs 99.
Vijver, van de 109.

W

Waagenaar 184.
Waal, Witten van der 375.
Waals, van der 114.
Waardenburg 187.
Waart (Waard), van 201.
Waas, van 217, 424.
Wachtendorp (Waghtendorp) 67. 68.
Waeien 453.
Waert. Koijer alias De 471.
Wageman 347.
Wagenaar 207.
Wagenmaker (Wagemaeckers) 396, 397.
Wagner 453.
Wagtbeeke(, van) 200.
Wagtho 211.
Waldmannshausen, von 231.
Wall, van der 149.
Walles 248.
Walma 247.
Walpott van Bassenheim 383.
Walraven 168.
Wals 108.
Walter 433.
Walters 229.
Waminge 314.
Wangenheim, von 451.
Wannige (Waningh, Wanninck, Wenninck) 309 *—319 *, 431.
Warmenhuysen, van 463.
Warninck 65.
Warouw. van der 163.
Warrebout 353.
Wartla (Wartelaar) 169, 170.
Was 16.
Wassenaer, van 49 *, 261, 459, 460, 462.
Water, te 66.
Wechmar, von 451.
Wedemhove 456.
We(e)ninck (W(h)ening) 344 *.
Weer, de 378.
Wees, van 431.
Wege, van de 392.
Weiss gen., von Mtiffling sonst 451.
Welf van Altorf 7.
Welhouck 136-138, 343.
,, alias Groenendijck 135, 138, 144.
,, alias van der Laen 136, 137.
Wellens 76.
Welsing 202, 450
Weltmann 456.
Welvelde (Welefelde), van (Weleveld) 19, 264 *, 276, 278, 279, 291-300 *, 309, 310, 318—

320 *, 322 *, 436.
,, geheten van Hengelo, van 293, 296.
Wemmerus 353.
Wenne, van de 443.
Wenninck (Wannige, Waningh, Wanninck etc.) 309 *—319 *, 431.
Werckendet 334.
Werff, van der 420.
Werkman 247.
Werner 8, 9, 114.
Werts 226.
Werven, van 456.
Wesel, van 464, 465.
Wesselman van Helmond 451.
Westenberg 457.
Westendorff 456.
Westerburg, van 6.
Westerhues 457.
Westerman 113, 452.
Westhaven, van 66.
Wetten, van 116, 220.
Wettendorff 456.
Wettstein 458.
Wevelinchoven, van 273.
Wevert 87, 92, 93.
Weygers 453.
Wiechmann 455.
Wied(-Isenburg), van 5, 6.
Wieferink 230.
Wiel 87, 92.
Wiele, van der 443.
Wiercx 403.
Wieringa 455.
Wierts 456.
Wierum, van 270.
Wilde, de 400.
Wildhagen 193.
Wilich (Wylich), van 436.
Willeman 111.
Willems 229.
Willemse 416.
Willemsen 457.
Willemszen, van der Kaa 451
Wilmerdonk 402.
Wilpshaar 116.
Wilsem, van 62, 301.
Wilt van Bleijswijck, de 32.
Wiltschut 181, 421, 422.
Winckel 456.
,, , te 381.
Wind(t) (Wint), de 161*—215*
,, , van der 104.
,, , van Beekhoven de 195, 198, 202.
,, , Crisson de 180.
,, , Dobbelaer de 163, 209-211.
,, , Kier de 175—177.
,, Rijninck de 177—180.
,, Semerel, de 175.
,, Tobel, de 174, 176.
,, , Vos de 180.
Winius 439.
Winkelman 202.
Winter, de 182.
Wirsch 4, ll.
Wisch, van 65.
Wispelaere, de 228.
Wissel(, van) 87-89, 92, 93.
Witsenburg, van 358.
Wit(te) 342, 343.
Witte(n) 471, 472.
,, van Dijck 343.
Wit, de 31.
Wittelsbach (huis) 454.
Witten van der Waal 375.
Wittenberg, van Saksen- 6, 7.
Wittermans 466.
Witterstroom 19.
Wittewrongel (e) (Wittevrongel) 162, 197, 228, 451.
Wittgenstein 457.
Woerdt, van 44 *.
Woert, van der 4346, 48, 49*, 54, 55 *.
Woestijne, van de(r) 177, 178.
Wolff 380.
,, -Metternich 226.
,, , von Lüdinghausen gen. 450.
Wolters 434.
Wood 15.
Woonsel, van 452.
Worms, van Tombergen gen 437.
Wou, de 457.
Woudenberg, van 230.
Wout, op 't 141.
Wrede, von 451.
Wübbenhorst 455.
Württemberg, van 6, 123.
Wyborgh, Sweerts de Landas 114.
Wijck, van 23 *, 404.
,, gent. Onsenoort, van 90.
Wyckerheld 415.
Wijenhorst 87, 92.
Wijk, van 127, 238, 244, 249, 250.
Wijkentoorn 395.
Wylich (Wilich), van 436.
Wijn, van 345 *-377.
,, , anders geseyt Munck, van 362.
,, , Sautijn van 373.
,, , alias Symons, van 377.
Wynants 453.
Wijnen, van 396.
Wijnmaalen 109.
Wijse, de 395.
Wyssinck, van Tongeren (Tongerlo) alias 66.
Wyt(t)enhorst, van 436.

Y

Yeamans 193.
Yorke baron Dover 434.
Ypelaar(, van) 389, 392, 399.
Ypmans 433.
Yrthe, van 431.
Ysack 392.
Yssel, van der 105.

Z

Zähringen, van 6, 7.
Zeegers 193.
Zegers 410—416.
Zelbach, van 390.
Zelvius 247.
Zevender, van 383.
Zeventer, van 105.
Zillessen 232.
Zoete van Laecken, de 87.
Zours, von 226.
Zuere (Suere), de 285, 286.
Zumbro(o)ck 456.
Zutphen, de (von Sütphen) 443.
Zuylen (van de Haer), van 128, 366.
,, de Nieuvelt, van 453.
Zuijrmont (1. Schoormont) 25.
Zwaardtintveld 364.
Zwarte, de 414.
Zweeden, van 185.
Zyl, van 110.
Zijnen 379.
Zijp 225.
Zythogallus (Rabe, Corvinus, Beuhahn) 8, 9.

Bijlage bij „De Nederlandsche Leeuw", januari 1981.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Overdrukken maandblad. Met ingang van heden gelden de volgende prijzen voor het laten vervaardigen van overdrukken van artikelen opgenomen in De Nederlandsche Leeuw:

100 exemplaren (of gedeelten daarvan), 8 'pag. ƒ 285,— (elke 100 exempl. meer kosten ƒ 45,—).

Elke 8 'pagina's meer (dan de eerste 8 pagina's) verhoogt deze prijs met ƒ 175,— per 100 exemplaren (elke 100 exemplaren meer kosten ƒ 27,50).

Deze prijzen zijn exclusief 4 % BTW, maar inclusief een onbedrukt omslag, formaat 15,8 x 24,5 cm, geniet 'gebrocheerd.

Bijeenkomsten Genealogische Sociëteit Zeist. 14 febr. zal de heer F. J. van Ettro te Eindhoven spreken over „Het ontstaan van het wapen van Zeeland".

7 maart zal Mr. T. N. Schelhaas te Haarlem spreken over een nader aan te kondigen onderwerp.

4 april zal Dr. R. Hoegen te Amsterdam spreken over „De geschiedenis van Hoogelande op Walcheren, beschreven aan de hand van het archief van de ambachtsheerlijkheid".

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en niet voor de handel.

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen en aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het aangebodene.

Plaatsing geschiedt slechts na ontvangst van een ondertekende giro (betaal) kaart of bankcheque, waarop het bedrag niet is ingevuld: de kosten bedragen ƒ 1,50 voor een advertentie van ten hoogste drie regels en ƒ 1,50 per regel voor elke volgende regel.

Bod gevraagd op:

De Ned. Leeuw, jrg. 1910, geb.;

A. A. Vorsterman van Oijen, Stam- en Wapenboek, 3 delen (ruggen beschadigd) ;

Genealogische kwartierstaten, 1887-1892, 110 stuks in r. met g. map:

Johan E. Elias, De vroedschap van Amsterdam, 2 delen.

W. Boellaard, Kloosterend, Oude Bunnikseweg 8, 3732 CP De Bilt, tel. 030-760331.

Aangeboden:

Holland, regionaal-historisch tijdschrift, jrg. 6-12 (1974-1980, ontbreekt jrg. 8, afl. 3), ƒ 200,— (excl. verzendkosten):

Spiegel der historie, jrg. 1-4 (1966-1969, alles wat verschenen is, ontbreekt jrg. 4, afl. 1), ƒ 350,— (excl. verzendkosten).

H. J. J. Vermeulen, Van Santenlaan 55, 1701 BS Heerhugowaard, te?. 02207-12430.

Bijlage bij „De Nederlandsche Leeuw", februari-maart 1981.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Algemene ledenvergadering

Zaterdag 30 mei 1981 in Kasteel Doornenburg, Kerkstraat 27 te Doornenburg.

N.B. Aankomst van de treinen te Arnhem vanuit de richting Den Haag / Utrecht om 9.23 uur; vanuit de richting Zutphen om 9.34 uur.

9.45 uur: Vertrek per bus station Arnhem

10.30 uur: Vergadering

Agenda:

1. Opening
2. Ingekomen stukken
3. Notulen van de algemene ledenvergadering van 29 november 1980 te 's-Gravenhage
4. Jaarverslag 1980
5. Financiële jaarstukken 1980
6. Verslag van de kascommissie
7. Benoeming van de kascommissie 1981. Voorgesteld worden Mr. E. J. Mac Gillavry en Ir. J. A. H. J. G. baron van Oldeneel tot Oldenzeel en als plaatsvervangende leden Dr. J. Ch. W. Verstege en Mr. C. P. van Eeghen.
8. Bestuursmededelingen
9. Verkiezing wegens het aftreden van de bestuursleden Jhr. Mr. C. L. Reigersman en Mr. J. T. Anema. Beiden stellen zich herkiesbaar.
10. Rondvraag
11. Sluiting.

11.30 uur: Rondleiding kasteel Doornenburg

12.30 uur: Lunch in kasteel Doornenburg

13.30 uur: Vertrek per bus naar Herwen

14.00 uur: Bezichtiging van het Huis Aerdt, alwaar de heer G. J. de Maret Tak, stafmedewerker van de Stichting Vrienden dier Geldersche Kasteelen, een korte uiteenzetting zal geven.

14.45 uur: Vertrek per bus naar 's-Heerenberg

15.30 uur: Bezichtiging en rondleiding van Huis Bergh

17.30 uur: borrel en diner in restaurant Riche National, Willemsplein 38 te Arnhem.

Onderstaande strook wordt gaarne ingewacht bij de secretaris vóór 4 mei a.s. De verschuldigde 'kosten (ƒ 35,— voor excursie, lunch enz. en ƒ 30,— voor het diner) make men tegelijkertijd over op postrekening 487073 ten name van de bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

(hierlangs afknippen)

Inzenden vóór 4 mei 1981

De secretaris van het Koninklijk
Nederlandsch Genootschap voor
Geslacht- en Wapenkunde
Laan van Koot 43
2244 AT Wassenaar

Ondergetekende ... .

heeft het voornemen op 30 mei 1981 deel te nemen aan

de algemene vergadering cl
vervoer per bus, excursie en lunch ƒ 35,— ☐
diner ƒ 30,— ☐

Het verschuldigde bedrag is overgemaakt op postrekening 487073 ten name van de bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Datum ....

(handtekening)

Met deze aflevering wondt meegezonden titelpagina, inhoudsopgave en index van jaargang 1980.

Volgens een mededeling in Hidalguia, no. 163, nov.-dec. 1980, pag. 671, zal het 15de internationale congres van genealogie en heraldiek plaats vinden te Madrid van 19 tot 25 sept. 1982 onder voorzitterschap van Z. K. H. prins Karel de Bourbon, hertog van Calabrië en georganiseerd door het Instituut van Genealogie en Heraldiek „Salazar y Castro".

Zoals reeds enige malen op algemene ledenvergaderingen ter sprake is gekomen, heeft het bestuur het plan opgevat een centrale index op alle jaargangen van het Maandblad samen te stellen en *uit* te geven. De werkzaamheden hiervoor zouden bestaan uit het controleren van de bestaande indices en het overbrengen van de namen hiervan op verzamel-kaarten; dit overbrengen van de namen dient door of onder leiding van één persoon te geschieden. Het bestuur is er tot nu toe nog niet in geslaagd iemand te vinden, die bereid is deze centrale positie in te nemen. Gegadigden hiervoor worden verzocht zich in verbinding te stellen met de secretaris van het Genootschap.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en niet voor de handel.

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen en aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het aangebodene.

Plaatsing geschiedt slechts na ontvangst van een ondertekende giro (betaal) kaart of bankcheque, waarop het bedrag niet is ingevuld; de kosten bedragen ƒ 1,50 voor een advertentie van ten hoogste drie regels en ƒ 1,50 per regel voor elke volgende regel.

Bod gevraagd op:

Nederlands Adelsboek, 1903;

Nederland's Adelsboek, jrg. 1903-1918, 1924-1950.

C. cie Jong, *Koninginneweg 2, 3941 DP Doorn, tel. 03430-2785.*

Aangeboden:

De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1-94 (1883—1976), in 33 banden, ƒ 2800.

G. J. Dozy, De familie Dozy, geschiedenis en genealogie, met vele illustraties, 1911, linnen (gedrukt in 300 ex), ƒ 90.

A. J. E. Ourijck van der Crab, He tgeslacht van der Crab en aanverwante familiën, Biographisch-genealogisch overzicht 1500-1900, 2 delen, 1927-28 (deel 1 prachtig gebonden in verguld rood marokijn, deel 2 identiek gebonden doch in linnen band), ƒ 75.

J. Reepmaker, Genealogie van de familie Reepmaker, met vele platen, 190.5, ing. (rug gebroken), ƒ 70.

J. M. van Winter, Ministerialiteit en ridderschap in Gelre en Zutphen, 2 delen (Werken Gelre no. 32), 1962, linnen, ƒ 100.

Album promotorum der Rijks-Universiteit Utrecht, 1815-1936, 1963, linnen, ƒ 25.

Album academicum van het Atheneum Illustre en de Universiteit van Amsterdam (1799—1913), 1913, ing., ƒ 40.

F. W. M. Roes, Ruychrocklaan 80, 2597 ER 's-Gravenhage.

Bod gevraagd op:

De Ned. Leeuw, jrg. 1968-1980.

Dr. J. P. W. A. van Braam Houckgeest, Vosweg 12, 7213 LG Gorssel.

Bijlage bij „De Nederlandsche Leeuw", mei-juni 1981.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Folder. Met deze aflevering van het Maandblad wordt meegezonden een exemplaar van de nieuwe folder van het Genootschap. Het bestuur zal het zeer op prijs stellen, indien de leden deze folder, na zelf van de inhoud ervan kennis te hebben genomen, aan een belangstellend niet-lid zouden willen doorgeven. Exemplaren van de folder zullen ook aan de archieven worden toegezonden. Op deze wijze hoopt het bestuur het ledenaantal te kunnen vergroten.

Extra-exemplaren van de folder kunnen worden aangevraagd bij het bureau van het Genootschap (tel. 070-855965).

Bijeenkomst Groep Noord-Holland. Op zaterdag 23 mei zal de jaarlijkse excursie plaatsvinden, die zal gaan naar kasteel Duivenvoorde te Voorschoten en het Binnenhof te 's-Gravenhage.

Bijeenkomst Groep Gelderland. Op zaterdag 23 mei zal de jaarlijkse excursie plaatsvinden, die zal gaan naar kasteel De Cannenburgh te Vaassen en paleis 't Loo.

Het Streekarchivariaat Noord-Kempenland zal met ingang van 18 mei a.s. over een ruimere behuizing beschikken. Het bezoekadres Torenstraat 1 te Oirschot blijft gehandhaafd. Het postadres wordt met ingang van die datum: postbus 144, 5688 ZJ Oirschot, het telefoonnummer: 04997-5245.

Kwartierstatenboek. Op de algemene ledenvergadering op 30 mei a.s. zal een overzicht gegeven worden van de stand van zaken met betrekking tot het Kwartierstatenboek.

Omdat blijkt dat daar bij deze en gene misverstand over is gerezen, wordt er nog eens uitdrukkelijk op gewezen, dat een ieder geheel en al vrij is in de keuze van de in te zenden kwartierstaten. Voorwaarden als oud of recent, meer of minder aanzienlijke maatschappelijke positie, Nederlandse of buitenlandse kwartieren worden niet gesteld, Vanzelfsprekend telt wel een zorgvuldige bewerking van de gegevens. Als probanten kunnen desgewenst en voorzover de ruimte dat toelaat, meer broers en zusters worden vermeld.

Degenen, die wel één of meer kwartierstaten willen inzenden, maar nog niet zeker zijn welke, worden verzocht het opgave-formulier toch reeds nu in te zenden. Zij kunnen daarbij aangeven nog nader uitsluitsel over hun keuze te zullen geven.

Indien leden bekenden hebben, die geen lid van het Genootschap zijn, maar wellicht 'belangstelling hebben een kwartierstaat in te zenden, kunnen extra-exemplaren van de „Kwartierstatenboek-set" aangevraagd worden op het bureau van het Genootschap (tel. 070-855965). Deze „set" zou dan — tezamen met de folder — kunnen worden doorgegeven. Op deze wijze zou dit project tevens kunnen bijdragen tot de groei van het ledental.

Om ook degenen, die in zaken als deze enige tijd van bezinning nodig hebben, nog gelegenheid te bieden hun bijdrage te leveren, is de termijn van inschrijving verlengd tot 1 juli a.s.. Men wachte echter niet te lang, aangezien de Commissie Kwartierstatenboek zo snel mogelijk dient te weten, waarop zij kan rekenen.

Hierlangs afknippen

Te zenden aan: Mr. A. Snethlage
Jeroen Boschlaan 16
3055 NP Rotterdam

Ondergetekende .....

adres ..... postcode woonplaats

telefoonnummer

lid van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, zal . (aantal) kwartiersta,(a) t(en) voor het Kwartierstatenboek inzenden en wenst evenveel formulieren voor het inzenden van de kopij te ontvangen.

Hij/zij heeft daartoe heden een bedrag van .... (een veelvoud van ƒ 125) overgeschreven op postgirorekening 4230110 ten name van de Stichting De Nederlandse Leeuw te Rotterdam.

De vermoedelijke probanten van de door hem/haar in te zenden staten zijn:

1. .....
2. .....
3. .....
4.

enz.

(handtekening)

Bijlage bij ,,De Nederlandsche Leeuw" juli 1981.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

In verband met onderhoudswerkzaamheden zal het bureau van het Genootschap op zaterdag 29 augustus gesloten zijn.

De gemeentelijke archiefdienst van Gouda (studiezaal: Spieringstraat 1) deelt mede, dat daar ook de oudere archieven van de gemeente Moordrecht (periode vóór 1942) alsmede het archief van de Hervormde gemeente Moordrecht in bewaring genomen zijn. Tot het eerste archief behoren onder meer de doop-, trouw- en begraafboeken 1647-1811, de geboorteakten tot 1883, de huwelijksakten tot 1892, de overlijdensakten tot 1880, de tienjarige tafels tot 1892, de bevolkingsregisters tot 1938 (ged. op microfiches), de oud-rechterlijke archieven 1580-1811 en de notariële archieven 1628-1895; tot het tweede archief behoren onder meer de lidmatenregisters.

De openingstijden van de studiezaal van de gemeentelijke archiefdienst van 's-Hertogenbosch zijn gewijzigd; maandag— donderdag van 9 tot 12.30 uur en van 13 tot 17 uur, dinsdagavond: 19 tot 22 uur (op vrijdag is de studiezaal gesloten). De bevolkingsregisters zijn — wegens de materiële toestand ervan — momenteel niet te raadplegen.

Op 16 mei 1981 vond te Bunnik de eerste bijeenkomst plaats van redacteuren van familiebladen; doel van de bijeenkomst was het uitwisselen van ervaringen en het opdoen van nieuwe ideeën. Redacteuren van familiebladen, die nog geen uitnodiging ontvingen, maar wel belangstelling hebben, kunnen zich wenden tot E. M. Benjaminse-Reith, redactie "Reith, wijd en zijd", Prins Bernhardstraat 32, 3981 BP Bunnik, tel. 03405 - 1488.

BIJBLAD VAN DE NEDERLANDSCHE LEEUW

De redactie van het Bijblad deelt mede, dat Bijblad deel 7 in de zomer van 1981 zal verschijnen. Zoals reeds bij deel 6 het geval was, zal ook deel 7 tegen kostprijs aan leden van het Genootschap en abonnees op het maandblad ter beschikking worden gesteld. Deel 7 zal 384 pagina's omvatten, rijk geïllustreerd zijn en artikelen betreffende de volgende geslachten omvatten:

Van Beusekom, Bulthuis (genealogie en kwartierstaat), Mac Lean, Van der Munnik, Opwijrda, (Hart) de Ruyter, Van Schothorst, (Van Heukelum) Stuyt, Veegens (genealogie en kwartierstaat), De Widt en Westra.

Men kan Bijblad deel 7 uitsluitend verkrijgen door overmaking vóór 1 september 1981 van ƒ 40,— (thuisgestuurd) of ƒ 35,— (afgehaald bij het Bureau van het Genootschap) op 'bankrekening 3852.17.757 ten name van de Redactie Bijblad van De Nederlandsche Leeuw bij de Rabobank te Zeist (postrekeningnummer van de bank 217131). De deeltjes zullen direct na verschijning aan een ieder, die ƒ 40,— betaald heeft, worden toegezonden. Degenen, die ƒ 35,— betaald hebben, zullen via een aankondiging in het Mededelingenblad vernemen, wanneer zij de bestelde deeltjes kunnen afhalen.

De redactie opent wederom de mogelijkheid zich te abonneren op de in de toekomst verschijnende delen van het Bijblad door middel van onderstaande strook. Degenen die zich reeds hebben opgegeven als abonnee, krijgen per afzonderlijk schrijven bericht van de redactie.

Voor opname van artikel in deel 8 van het Bijblad gelden de volgende voorwaarden (berekend voor een verschijningsdatum, die zal liggen in 1982): bij afname van 1 deeltje per 'pagina ƒ 70,—, bij afname van 1½ deeltje per pagina ƒ 50,—. De redactie blijft vooralsnog ongewijzigd en bestaat uit Mr. J. T. Anema, de heer C. E. G. ten Houte de Lange en Mr. 0. Schutte. Kopij kan worden gezonden aan laatstgenoemde, p/a Zeestraat 71b, 2518 AA 's-Gravenhage.

Hierlangs afknippen

De heer C. E. G. ten Houte de Lange
Koetshuis Valckenbosch
Boulevard 15
3707 BK Zeist

Ondergetekende .....

adres .... postcode woonplaats

abonneert zich hierbij op de in de toekomst verschijnende delen van het Bijblad van De Nederlandsche Leeuw.

datum ....

(handtekening)

VRAAG EN AANBOD

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en niet voor de handel.

De Hoofdredacteur 'beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen en aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het aangebodene.

Plaatsing geschiedt slechts na ontvangst van een ondertekende giro (betaal) kaart of bankcheque, waarop het bedrag niet is ingevuld; de kosten 'bedragen f 1,50 voor een advertentie van ten 'hoogste drie regels en f 1,50 per regel voor elke volgende regel.

A a n g e b o d e n :

Almanach de Gotha, jrg. 1839, 1840, 1842, f 40,— per deel,
id., jrg. 1844, 1845, 1847-1850, f 25,— per deel,
id., jrg. 1871-1918, f 15,— per deel,
id., jrg. 1920, 1921, 1923, 1927, 1930, 1931, 1936, 1937, f 25,— per deel.

Bij afname van de gehele serie wordt een korting van f 100,— berekend.

Dr. A. W. E. Dek, Tomatenstraat 283, 2564 CS 's-Gravenhage, tel. 070 - 233287.

Bijlage bij „De Nederlandsche Leeuw", oktober 1981,

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Algemene ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering zal worden gehouden op zaterdag 28 november 1981 om **14** uur in Museum Van Loon, Keizersgracht 672 te Amsterdam.

Agenda:

1. Opening.
2. Ingekomen stukken.
3. Notulen van de Algemene Ledenvergadering van 30 mei 1981 te Doornenburg.
4. Benoeming van twee plv. leden van de Kascommissie.
5. Begroting 1982.
6. Contributieverhoging.
7. Kwartierstatenboek.
8. Mededelingen van het bestuur.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

Na de vergadering zal Mejuffrouw Dr. 1. H. van Eeghen een uiteenzetting geven. Daarna zal een roadleiding volgen.

Na afloop bestaat gelegenheid gemeenschappelijk te dineren in het Oud Noord-Hollandsch Koffiehuis, Stationsplein 10 te Amsterdam.

Introductie is niet toegestaan.

Onderstaande strook wordt gaarne ingewacht bij de secretaris vóór 23 november 1981. De desbetreffende kosten make men tegelijkertijd over op postrekening 487073 ten name van de bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

(hierlangs afknippen)

.....

Inzenden vóór 23 november 1981

De secretaris van het Koninklijk
Nederlandsch Genootschap voor
Geslacht- en Wapenkunde
Laan van Koot 43
2244 AT Wassenaar

Ondergetekende .....

heeft het voornemen op 28 november 1981 deel te nemen aan:

algemene ledenvergadering		☐
bezoek museum		❑
diner	*f* 32,50	☐

Het verschuldigde bedrag is overgemaakt op postrekening 487073 ten name van de bibliotheek van het Genootschap.

Datum .....

(handtekening)

Het **Bijblad van de Nederlandsche Leeuw** deel **7** is verschenen. Diegenen die intekenden door overschrijving van *f* 35,— kunnen hun deeltje derhalve aan het Bureau van het Genootschap afhalen.

Betreffende het bestellen van de reeds verschenen delen kan het volgende worden meegedeeld: de delen 1 tot en met 5 op aanvrage, deel 6 *f* 32,50, deel 7 *f* 35,—; de aanvragen dienen gericht te worden aan het Bureau van het Genootschap; de prijzen zijn exclusief porto.

Voor inzending van artikelen voor Bijblad deel 8 zie men het Mededelingenblad van juli 1981.

Bijeenkomst Groep Gelderland. 7 nov. zal Dr. H. J. Le Loux uit Oosterbeek spreken over „De oud-Doetinchemse gilden van Eendracht en Vrede (ca. 1600—1860)". De bijeenkomst vindt plaats in café-restaurant Riche-National, Willemsplein 38 (hoek Jansstraat) te Arnhem om 14.30 uur.

Bijeenkomst Groep Noord-Holland. Het bestuur van deze groep attendeert belangstellende leden van het Genootschap gaarne op haar bijeenkomsten, die in de periode oktober tot en met april gehouden worden in Hotel Krasnapolsky te Amsterdam. In principe vinden deze plaats op de tweede donderdagavond van de maand.

Voor de toezending van een konvokatie kan men zich wenden tot de sekretaris, Mevrouw H. van der Linden-Schadd, Van Tuyll van Serooskerkenweg 54 1, 1076 JM Amsterdam, tel. (buiten de werktijden) 020-728586 of bij afwezigheid tot de voorzitter, de heer J. R. Krudop van Ruwiell, tel. 020-799403.

De eerstvolgende bijeenkomsten zullen plaatsvinden 12 nov. en 10 dec.; introductie is toegestaan.

Bijeenkomsten Genealogische Sociëteit Zeist. 7 nov. zal de heer A. L. Carstens spreken over: De niet-rechtstreeks koninklijke huwelijken in het Britse vorstenhuis (n.a.v. Diana Spencer).
12 dec. zal Ir. G. L. Meesters spreken over: Een Poolsch Roomsch Engelsch Heer ...

De bijeenkomsten vinden telkens plaats om 14.30 uur in Hotel Figi te Zeist: introductie is toegestaan.

Met ingang van 2 november a.s. zal de studiezaal van het gemeente-archief van **Deventer** geopend zijn op dinsdagavond van 19 tot 22 uur. De gebruikelijke openingstijden op de gewone werkdagen van 9 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 17 uur blijven gehandhaafd.

De bezoekers van de dinsdagavond moeten de door hen te raadplegen archiefstukken vooraf, schriftelijk of telefonisch, aanvragen bij het hoofd van de studiezaal (tel. 93713). De op de studiezaal geplaatste klappers, gefotocopieerde archivalia en boekwerken zijn uiteraard ook zonder aanvrage vooraf te raadplegen.

De dinsdagavondopenstelling geldt **niet** voor de zomermaanden juli en augustus en evenmin voor dinsdag 29 dec. a.s.

Met ingang van 6 oktober 1981 zal de studiezaal van de gemeentelijke archiefdienst van **Gouda** (tevens voor de gemeente Moordrecht) geopend zijn op elke dinsdagavond van 19.30 tot 22 uur. Deze uitbreiding van de openstelling geldt voorlopig bij wijze van proef tot 15 juni 1982. Uiteraard blijft de openstelling overdag (maandag tot en met vrijdag van 9 tot 12.30 en van 13.30 tot 17 uur) normaal gehandhaafd.

Binnenkort tal uitkomen het door de **Stichting Bestudering Geschiedenis Salzburger Emigranten Nederland** bewerkte manuscript van Ds. J. C. Schultz Jacobi (1806—1865), Evangelisch-Luthers predikant, getiteld „Nederland en de evangelische Salzburgers"; het werk is rijk geïllustreerd en bevat bovendien achtergrondinformatie in tal van aantekeningen. Het betreft hier een groep omstreeks 1731 uit Salzburg verdreven protestanten, waarvan een aantal zich in Zeeuws-Vlaanderen vestigde. Het boek is te verkrijgen door *f* 25,— te storten op postrekening nr. 2144926 t.n.v. de penningmeester Heemkundige Kring West-Zeeuws-Vlaanderen te Aardenburg, onder vermelding „boek Salzburgse emigranten". Verzending zal na 15 dec. a.s. plaatsvinden.

A. G. **van der Steur,** Nieuwe Gracht 17, **2011** NB Haarlem, heeft in de zomer van 1981 een **verkoopcatalogus** samengesteld van boeken, brochures, overdrukken enz. op het gebied van de genealogie, heraldiek en biografie. Het betreft duplicaten uit zijn eigen collectie en een deel van de voorm. collectie Halwasse. De catalogus omvat een 50-tal periodieken, ruim 200 nummers algemene genealogie, een 50-tal nummers betreffende adel, een 100-tal nummers over heraldiek en vlaggenkunde,, ruim 1000 monografieën over een bepaald geslacht en tenslotte ca. 800 nummers personalia en biografisch materiaal betrekking hebbend op geslachten beginnend met de letters A en B. Na overmaking van ƒ 2,10 (zijnde de verzendkosten) op postgiro 121361 t.n.v. bovengenoemde wordt de catalogus toegezonden.

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend bestemd voor leden van het Genootschap en **niet voor de handel.**

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen en aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het aangebodene.

Plaatsing geschiedt slechts na ontvangst van een ondertekende giro(betaal) kaart of bankcheque, waarop het bedrag niet is ingevuld; de kosten bedragen ƒ 1.50 voor een advertentie van ten hoogste drie regels en ƒ 1,50 per regel voor elke volgende regel.

Bod gevraagd op:

Oorkondenboek van Groningen en Drenthe, Groningen, 1896-1899, 2 delen;
Het Groningsche gild- en stapelrecht tot de reductie in 1594, Groningen 1904;
Goorspraken van Drenthe, deel 1, 1563-1565, 's-Graven hage, 1928:
Bronnen voor de geschiedenis der kerkelijke rechtspraak in het bisdom Utrecht in de Middeleeuwen, deel 1, De indeling van het bisdom, 's-Gravenhage, 1906.
Ing. ***Th. Hogen Esch, Otto van Gelreweg 11,*** 6703 ***AC Wageningen, tel. 08370-12584.***

Aangeboden:

Ned. Adelsboek, jrg. 1941 en ***1942,*** ƒ 75,— per deel; jrg. 1943/8 tot en met 1953, ƒ 50,— per deel; jrg. 1954, ƒ 35,—.
Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman, Coehoornsingel 54, 7201 AD Zutphen, tel 05750—12807.

KWARTIERSTATENBOEK

Op de komende algemene ledenvergadering zullen verdere berichten over de voortgang met het Kwartierstatenboek worden gegeven. Op deze plaats zij reeds vermeld dat het streefgetal aan staten ruimschoots' gehaald zal worden en dat de financiering waarschijnlijk geen onoverkomelijke problemen zal opleveren, ook dankzij het zeer gewaardeerde royale aanbod van de Stichting Nederland's Patriciaat voor een afname-garantie.

Voor degenen, die zich nog niet hebben aangemeld, is er nog enige mogelijkheid dit alsnog te doen. Zij worden verzocht zich middels onderstaande strook uiterlijk 25 november a.s. op te geven. Hetzelfde geldt voor hen, die zich reeds aangemeld hebben, maar nog één of meer staten extra willen inzenden.

Om het werk van de Commissie Kwartierstatenboek te vereenvoudigen worden de inzenders gevraagd om bij het opstellen van de staten vooral ook goed te letten op de wijze van opstellen op de voorbeeldstaat, zoals de volgorde van de vermeldingen en het gebruik van hoofdletters.

Verdere informatie is te verkrijgen bij Mr. A. Snethlage, Jeroen Boschlaan 16, 3055 NP Rotterdam, telefoon 010-180313.

(Hierlangs afknippen)

Te zenden aan : Mr. A. Snethlage
Jeroen Boschlaan 16
3055 NP Rotterdam

Ondergetekende .....

adres .... postcode ..... woonplaats

telefoonnummer ....
lid van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, zal ..... (aantal) (extra) kwartiersta(a) t(en) voor het Kwartierstatenboek inzenden en wenst evenveel formulieren voor het inzenden van de kopij te ontvangen.
Hij/zij heeft daartoe heden een bedrag van ..... (ƒ 125,— of veelvoud) overgeschreven op postgirorekening 4230110 ten name van de Stichting De Nederlandse Leeuw te Rotterdam.

De vermoedelijke probanten van de door hem/haar in te zenden staten zijn:

1. .....

2. .....

(handtekening)

Bijlage bij „De Nederlandsche Leeuw", november-decemb er 1981,

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

Met ingang van 1 januari **1982 zal** de **contributie voor** gewone leden *f* 55,— bedragen, voor echtgenoot-leden *f* 27,50.

Het **bureau van het Genootschap** is op de bezoekersdagen ook **geopend** voor niet-leden tegen een vergoeding van *f* 2,50 per dag.

Het **bureau van het Genootschap** zal op zaterdag 26 december 1981 en op zaterdag 2 januari 1982 voor alle bezoekers **gesloten** zijn.

Nederlandse familiepenningen tot 1813, van de hand van Dr. A. J. Bemolt van Loghum Slaterus is als deel VII van de Werken van het Genootschap verschenen. Het werk is voor leden verkrijgbaar voor *f* 60,—.

Bijeenkomst Groep Gelderland. 12 december zal Mr. J. C. Kutsch Lojenga uit Overveen spreken over „Het derde (en vierde) Van Loo-fragment uit het „Stamboek van den Frieschen vroegeren en lateren Adel" (16de—17de eeuw)".

Bijeenkomst Groep Noord-Holland. 10 december zal Drs. H. H. W. van Eijk uit Diemen spreken over „Vroege bronnen en hulpmiddelen voor genealogisch onderzoek in het Bisdom Luik" (met demonstratie van boeken).

Nederland's Adelsboek deel 72 (1981) is verschenen; het bevat de état présent van die tot de Nederlandse adel behorende families, wier stamnaam begint met de letters A en B. Naast de gebruikelijke gegevens worden ook de wapenbeschrijvingen en de voornaamste literatuur betreffende het geslacht gegeven, terwijl het wapen ook wordt afgebeeld.

Aangezien de uitgave is overgenomen door het Centraal Bureau voor Genealogie, is dit werk uitsluitend daar te verkrijgen tegen *f* 73.— (voor vrienden van het Bureau *f* 65,—); afgehaald bij het Bureau worden deze prijzen verminderd met *f* 4,—.

Ook de oudere jaargangen van Nederland's Adelsboek zijn door het Bureau overgenomen; opgave van nog verkrijgbare jaargangen is voorhanden.